

Словник ділової мови

М.Дорошенко, М.Станиславський, В.Страшкевич

1930

Абзац – уступ (-пу), абзац (-цу).

Абонемент – абонемент (-ту); (*предварит. уплата денег*) – передплата, абонемент (-ту).

Абонементный (*о системе*) – абонементний, абонементовий, передплатний.

Абонент – абонент (-та); (*предварит. уплачивающий деньги*) – передплатник (-ка); *а. действующий* – чинний абонент.

Абонентский (*о книжке*) – абонентський.

Абонировать что, -ться на что – абонувати що, *сов.* – заабонувати що; (*предвар. уплачивая деньги*) – передплачувати, *сов.* – передплатити.

Аваль – аваль (-лю), порука на векселі, співпідпис (-су).

Аванс – аванс (-су); *а. по экспортным операциям* – аванс на експортні операції; *а. целевой* – цільовий аванс; *в виде -са* – авансом, як аванс.

Авансер – авансник (-ка), авансёр (-ра); (*взявший аванс в счет зарплаты*) – забірняк (-ка) (Г).

Авансировать – авансувати, давати аванс.

Авантюрист, -тка – авантюрист (-ка), авантюристка, пройдисвіт (-та), пройдисвітка.

Авария – аварія; *а. частичная* – часткова аварія; *потерпеть -рию* (*о лице*) – зазнати аварії; (*о судне*) – статися аварії (судна).

Август – серпень (-пня).

Авиатор – авіатор (-ра), літун (-на).

Авиация – авіація.

Авизо – авізо; (*уведомление*) – повідомлення.

Автобиография – саможиттєпис (-су), автобіографія.

Автограф – власнопис (-су), власноручне письмó, автограф (-фу).

Автомат – автомат (-та).

Автомобиль – автомобіль (-ля).

Автономия – автономія.

Автор – автор (-ра); (*о женщине*) – авторка; *на правах -ра* – (під) авторським правом.

Авторитет – авторитет (-ту), повага; *доверяются чьему-либо -ту* – звертатися (вірити) на чий авторитет (чю повагу); *иметь -тет, пользоваться -том* – мати авторитет, бути в повазі; *ссылаются на чей -тет* – здаватися (по-кликатися) на чий авторитет (чю повагу).

Авторитетность – авторитетність (-ности), поважність (-ности).

Авторский (*о праве*) – авторський.

Агент – агєнт (-та); *а. наружный* – зокільний агєнт.

Агентство – агєнтство.

Агентура – агєнтура; (*занятие*) – агєнтування; *заниматься -рой* – агєнтувати.

Агитировать – агітувати.

Агроном – агроном (-ма).

Адвокат – адвокат (-та); (*судовой*) – оборонець (-нця); *а. подпольный* – потайний (позакутній) дорадник; *быть -том* – адвокатувати.

Адвокатура – адвокатура.

Административный (*о распоряжении*) – адміністративний.

Административный (*об отделе*) – адміністраційний.

Администратор – адміністратор (-ра).

Администрация – адміністрація.

Администрировать – адмініструвати.

Адрес: – 1) адреса; *а. сопроводительный* – супровідна адреса; *по -су* (*доставить*) – на адресу; *по нескольким -сам* – на кілька адрес; *сообщить адрес* – подати адресу; 2)

(*приветственное письмо*) – вітальний лист, адреса; *а. поздравительный* – вітальна адреса; 3) *а. календарь* – адресник-календар (род. п. – адресника-календаря).

Адресант, адресующий – адресант (-нта), що адресує, адресівник (-ка).

Адресат – адресат (-та); *за ненахождением адресата (возвратить)* – що не (з)найдено, не знайшовши, бо не знайшли адресата.

Адресный (*о книге*) – адресовий.

Адресовать: – 1) адресувати, сов. – заадресувати; *письмо не может быть адресовано в...* – листа не можна адресувати на...; 2) (*направлять кого куда*) – посилати, послати.

Адресоваться: – 1) адресуватися, сов. – заадресуватися; 2) (*обращаться к кому*) – удаватися, удатися (до кого).

Адъюнк – адьюнк (-та).

Ажио – ажіо.

Ажиотаж – ажіотаж (-жу).

Академик – академік (-ка).

Аккордный (*о системе*) – акордовий, акордний.

Аккредитив – аккредитив (-ву).

Аккредитивный (*о листе, операции*) – аккредитивний, вірчий.

Аккредитировать, аккредитовать, -ся – аккредитувати, сов. – заакредитувати, уповажнювати, сов. – уповажити, -ся, уповноважувати, уповноважити.

Аккуратность – акуратність (-ности); (*опрятность*) – охайність (-ности), чепурність (-ности); (*исполнительность*) – ретельність (-ности).

Аккуратно – акуратно; (*опрятно*) – охайно, чепурно.

Акт: 1) (*деяние*) – чин (-ну), акт (-ту), дія; 2) (*документ*) – акт (-ту), лист (-та); *а.*

бракоразводный – розлучний лист, акт на розлуку; *а. домашний* – домашній акт; *а.*

досмотровый – оглядовий акт, акт на огляд; *а. займа* – акт на позику; *а. заклада* – акт

на заставу; *а. закрепительный* – акт на закріплення, закріпний акт; *а. запродажный* –

акт на запродаж; *а. о смерти* – акт про смерть; *а. обвинительный* – акт винувачення,

акт вини; *а. передаточный* – відступний акт; *акты состояния* – акти про стан; *акти*

стану; *а. укрепительный* – акт на утвердження, утвердний акт (Н); (*акт. укрепл. в*

собствен.) – акт на увласнення (Н), увласний акт; *совершать акт* – укладати, укласти

акт(а); 3) (*празднования*) – акт святкування; 4) (*театральный*) – дія, справа.

Актёр, актриса – актор (-ра), акторка.

Актив – актив (-ву).

Активность – активність (-ности), діяльність (-ности).

Активный – активний; (*о лице*) – діяльний, активний.

Актуальный (*о вопросе*) – актуальний.

Акушер, -ка – акушер (-ра), акушерка.

Акушерство – акушерство; (*занятие*) – акушерування; *заниматься -вом* – акушерувати.

Акцепт – акцепт (-ту).

Акцептация – акцептація; приймання, прийняття векселя (до платежу); *представляют к -ции* – подавати, подати на акцептацію.

Акцептовать (вексель) – акцептувати.

Акциз – акциз (-зу); *взимать с чего-либо акциз* – брати з чого акциз; *облагать что-либо -зом* – накладати на що акциз.

Акцизный (сущ.) – акцизник (-ка); (*прил.*) акцизний.

Акционер – акціонер (-ра), акційник (-ка).

Акционерный (об обществе, банке) – акційний.

Акция – акція; *а. погашенная* – сплачена акція; *понижение акций* – дешевання акцій.

Алиментщик – аліментник (-ка).

Алименты – аліменти (-тів).

Алфавит – абетка, альфабет (-ту); *по -ту* – за абеткою; *список по -ту* – абеткований список.

Алфавитный (*о порядке*) – абетковий, альфабетний, за абеткою (уложений).

Амбулатория – амбуляторія.

Амбулаторный (*о лечении*) – амбуляторний.

Амортизационный (*о капитале*) – амортизаційний.

Амортизация – амортизація; (*документа, долга*) – уневаження.

Амнистировать – амнестиувати.

Амнистия – амне́стія; *даровать -тию* – амнестиувати.

Амуниция – амуніція.

Анализ – аналіза, розслід (-ду).

Анализировать – аналізувати.

Аналогический, аналогичный с чем (*о фактах, предложениях*) – аналогічний, подібний, схожий до чо́го.

Аналогия – аналогія, подібність (-ности) до чо́го; *по -гии с чем (заклучать)* – з аналогії до чо́го, на яку подобу, аналогічно (подібно) до чо́го.

Анархия: – 1) (*безвластие*) – анархія, безуряддя; 2) (*беспорядок*) – безпа́ддя, безпа́д (-ду).

Анатомический (*о театре*) – анатомічний.

Ангажемент – ангажемент (-ту), запро́сини (-син).

Ангажировать – ангажува́ти, *сов.* – заангажува́ти, запро́шувати, *сов.* – запросити.

Анкета – анке́та, опитний лист (*Секц.*); *заполняют -ту* – відповіда́ти, відповісти на анке́ту; *по -те значится* – в анке́ті записано; *по -те определить* – визначити на підставі анке́ти.

Анкетировать – анкетува́ти, опитувати анке́тою.

Анкетный (*о листе*) – анкетовий, опитний (*Секц.*).

Аннуитетный (*о долге*) – ануїтетний.

Аннулировать – анулюва́ти, *сов.* – занулюва́ти; касува́ти; *сов.* – скасува́ти.

Аннуляция – ануляція, скасува́ння.

Аноним – аноні́м (-му).

Анонимность – аноні́мність (-ности).

Анонимный (*о письме, обществе*) – аноні́мний, безіме́нний.

Анонс – ано́нс (-су), передвістка (Н).

Анонсировать – анонсува́ти, наперед оповіща́ти.

Антагонизм – антагоні́зм (-му), противе́нство.

Антикварий – антиквара́р (-ра).

Антракт – антра́кт (-ту), перерва.

Антрепренер – антрепрене́р (-ра).

Апеллировать – апелюва́ти, удава́тися, удатися до ко́го; (*юрид.*) – апелюва́ти, оскаржувати, оскаржити.

Апелляция – апеляція, оскарження (*Секц.*); *по -ции (определить)* – на апеляцію; *подавать -цию* – подава́ти, пода́ти, вно́сити, вне́сти апеляцію; подава́ти, пода́ти на пересуд (*Секц.*).

Аплодировать – плеска́ти (в долони́).

Аплодисменты – о́плески (-ів), аплодисме́нти (-ів).

Аппарат – апа́ра́т (-ту); (*техн.*) – апа́ра́т, припа́д (-ду); *а. административный* – адміністративний апа́ра́т; *а. розыскательный* – апа́ра́т (-ту) на стяга́ння, апа́ра́т, щоб

стяга́ти; *а. заготовительный* – заготівчий апарат; *а. закупочный* – закупчий апарат, апарат, щоб закуповувати, закупати; *а. налоговой, податной* – податковий апарат; *а. распространительный* – апарат (на) поширення, поширювати; *а. регулирующий* – правильний (Н), реґулятивний, реґуляційний апарат.

Аппаратная (*комната*) – апаратня.

Аппаратчик – апаратник (-ка).

Апрель – квітень (-тня).

Апробация – апробація, ухва́ла.

Апробировать – апробувати, ухва́лювати, сов. – ухвалити.

Аптека – апте́ка.

Арбитраж – арбітра́ж (-жу).

Аргумент – аргуме́нт (-ту), довід (-воду); *приводить -ты* – подава́ти, пода́ти аргуме́нти.

Аргументация – аргумента́ція.

Аргументировать – аргументува́ти.

Аренда – оренда; (*крупная земельная*) посесія; *берущий в -ду* – орендáр (-ря); *брать, взять в -ду* – брати, взяти в (на) оренду; *держат в -де* – орендува́ти, мати в (на) оренді; *отдавать, сдавать в -ду* – віддава́ти, відда́ти в (на) оренду; *сдающий в -ду* – винайма́ч (-ча).

Арендатор, -ша – орендáр (-ря), орендáрка; (*круп.земельн.*) – посесор (-ра), посесорка.

Арендаторский (*об обязанностях, правах*) – орендáрський, посесорський.

Арендаторство – орендáрство; (*крупноземельное*) – посесорство.

Арендаторствовать – орендарювати.

Арендный (*о плате*) – орендний, посесійний.

Арендование: – 1) оренда; (*крупная земельная*) – посесія; *а. исполу* – оренда з половини; 2) (*арендаторство*) – орендáрство; (*крупн. земельн.*) – посесорство.

Арендовать: – 1) орендува́ти, брати (найма́ти) у кого в оренду (посесію); 2) орендува́ти, держа́ти в (на) оренді (посесіі).

Арест – арешт (-ту), ув'язнення, в'язнення; *а. домашний* – дома́шний арешт, арешт удо́ма; *взять, посадить под арест* – заарештува́ти, узяти під арешт, до арешту, ув'язнити ко́го; *наложит арест* – накла́сти арешт; *подвергаться -ту* – підпада́ти арештові; *снятие ареста с имущества* – звільнення майна́ **-під** заборони, скасува́ння заборони на майно́.

Арестант – арешта́нт (-та), в'язень (-зня).

Арестантская (*комната*) – арешта́нтська, холо́дна (-ної).

Арестный (*о сроке*) – арештний, в'язничний.

Арестовывать, -товать – арешто́вувати, арештува́ти, заарешто́вувати, заарештува́ти, брати, забира́ти, забра́ти (взяти) під арешт (до арешту); *а. имущество* – накла́дати, накла́сти заборону на майно́.

Арка – лук (-ка), а́рка; *а. триумфальная* – тріумфа́льний лук, тріумфа́льні ворота́.

Арматура – армату́ра, риштунок (-нку).

Армеец – арміе́ць (-ійця).

Армейский (*о части*) – армі́йський, військо́вий.

Армия – а́рмія, ві́йсько; *в армию уйти* – до а́рмії піти.

Арсенал (-ла, -лу) – арсенáл (-лу), збройни́ця.

Арсеналец – арсенáлець (-льця), арсенáльник (-ка).

Артель – арті́ль; *артелью* – арті́ллю.

Артельный (*о товариществе*) – арті́льний.

Артельщик, -щица – арті́льник (-ка), арті́льни́ця.

Артельщина – арті́льщина, арті́лля.

Артельщичий (о принадлежности) – артільницький.
Артиллерист – гарматник (-ка), гарма́ш (-ша), артилерист (-та).
Артиллерия – 1) артиле́рія, гарма́тне військo; 2) гарма́ти, артиле́рія.
Артист, -ка (*театр.*) – артист (-та), артистка; *народный а-т республики* – наро́дний артист республіки.
Архив – архі́в (-ву).
Архивариус – архіва́р (-ра).
Архивный (о документе) – архі́вний.
Архитектор – архіте́ктор (-ра), архіте́кт (-та).
Архитекторский (о надзоре) – архіте́кторський.
Архитектура: – архіте́кту́ра; (*стиль*) – архіте́кту́ра, будіве́льний стиль.
Аршин – аршин (-на).
Аршинный (о размере) – аршино́вий, з аршин.
Аспирант – аспіра́нт (-та).
Аспирантура – аспіранту́ра.
Ассигнационный (о банке) – аси́гнаці́йний.
Ассигнация – аси́гна́ця.
Ассигнование: – 1) аси́гнува́ння; 2) (*действие*) – аси́гнува́ння, призначення, приділення гро́шей.
Ассигновка (*документ*) – аси́гна́та; (*действие*) – аси́гнува́ння; *по -ке* (*получать*) – на аси́гна́ту (на підста́ві аси́гна́ти).
Ассигновочный – аси́гно́вний; (*относящийся к ассигновке*) – аси́гна́тний, аси́гна́товий.
Ассигновывать – аси́гно́вувати, аси́гнува́ти, признача́ти, призна́чити (приділяти, приділити) гро́ші.
Ассигновщик – аси́гно́вник (-ка), аси́гнува́ч (-ча́).
Ассистент, -ка – асисти́нт (-та), асисти́нтка.
Ассортимент – асортиме́нт (-ту), до́бір (-бору).
Ассоциация (*объединение людей*) – асоці́ація, спі́лка; (*лог.*) – асоці́ація; *член -ции* – спі́льник (-ка), спі́лчанин (-на), (*о женщ.*) – спі́льниця, спі́лчанка.
Атмосфера (*среды*) – ото́чення, атмосфе́ра; *а. деловая* – ділове́ ото́чення, ділова́ атмосфера.
Аттестат – атеста́т (-ту); *а. зрелости* – мату́ра.
Аттестация – атеста́ція; (*действ.*) – атестува́ння.
Аттестовать кого, что – атестува́ти кого, що.
Аудиенция – авдіе́нція; *дать кому -цию* – прийня́ти ко́го на авдіе́нцію.
Аудитория – авдито́рія.
Аукцион – торго́ (-ів), ліцита́ція (*гал.*), а́вкція (Н); *продавать с -на* – продава́ти з торго́в, ліцитува́ти.
Аукционный (о продаже) – авкці́йний, ліцитаці́йний.
Афера – афе́ра.
Аферист, -ка – афе́рист (-та), афе́ристка.
Афиша – афі́ша; *расклеивщик афиш* – афі́шник (-ка).
Аффект – афе́кт (-ту), нестяма; *в состоянии -та* – в афе́кті, в нестямі, в ста́ні афе́кту.
Аэронавигация – повітропла́вба.
Багаж – бага́ж (-жу); (*дорожные вещи*) – паку́нки (-ків), бага́ж (-жу); *б. ручной* – ручний бага́ж, ручні паку́нки; *отправка -жа* – випра́ва бага́жу; *сдача -жа* – здава́ння бага́жу; *хранение -жа* – перехо́вування (зберіга́ння) бага́жу.
Багажный: – 1) (о квитанции) – бага́жний, паку́нковий; 2) (о служащем) – бага́жний (-ного).

База – ба́за; (в переносном смысле) – ба́за, ґрунт (-ту); б. *материальная* – матеріальна база; б. *центральная* – центральна база; б. *экономическая* – економічний ґрунт, економічна база.

Базар – базáр (-ру), торг (-гу).

Базарный (о цене) – базáрний.

Базироваться – базувáтися, ґрунтувáтися на чо́му, спирáтися на що.

Базис: – (в переносном смысле) – ба́за, ґрунт (-ту), ба́за.

Базисный (о складе) – ба́зовий.

Бакалейный (о торговле) – бакалі́йний.

Бакалейщик, -ник, -щица – бакалі́йник (-ка), бакалі́йниця.

Бакалея – бакалі́я.

Бактериологический (об исследовании) – бактеріологі́чний.

Баланс – бала́нс (-су); б. *вступительный, входящий* – бальянс початко́вий, вступний; б. *генеральный* – загальний (генерáльний) бальянс; б. *заключительный исходящий* – кінцевий бальянс; б. *книжный* – книжний бальянс; б. *начальный* – початко́вий бальянс; б. *окончательный* – кінце́вний бальянс; б. *пассивный* – пасивний бальянс; б. *поверочный* – перевірний бальянс; б. *предварительный* – попередній бальянс; б. *сводный* – зве́дений бальянс; в *предыдущем -се* – у переднішому бальянсі; по *-су* *значится* – на бальянсі є; по *-су* *принять* – за бальянсом прийняти; *подводить б-с* – збальянсо́увати, збальянсува́ти, підбивáти, підбити бальянс.

Балансировать (счет) – бальянсува́ти, сов. – збальянсува́ти.

Балансоведение – бальянсозна́вство.

Балансовый – бальянсовий.

Балл: – 1) зна́чка, бал (-лу); 2) (при голосовании) – го́лос (-су).

Балласт – бальяст (-ту); (*лишнее*) – за́йвина.

Баллотировать кого – бальотува́ти кого, голосува́ти (ку́льками) на ко́го.

Баллотироваться – бальотува́тися, голосува́тися (ку́льками).

Баллотировка – бальотува́ння, голосува́ння (ку́льками).

Бандероль – бандеро́ля, переписка на що; *оклейка -ми* *чего* – наліплювання бандеро́лів на що.

Бандерольный (об отправлении) – бандеро́льний, під пере́паскою.

Банк – банк (-ку), ба́нок (-нку); б. *государственный* – держáвний банк; б. *учетно-ссудный* – дисконто-позичковий банк; *банк открыт (от 10 до 4 часов)* – банк відчинений; в *банк (вкладывать деньги)* – до ба́нку.

Банкет – бенке́т (-ту), у́чта.

Банкир – банкі́р (-ра).

Банкирский (о доме) – банкі́рський.

Банкнот – банкно́та, банкі́вка.

Банковый (о билете) – ба́нковий.

Банкрот – банкру́т (-та); б. *злостный* – зловмисний, підступний банкру́т; *объявить себя -том* – оголосити себе́ банкру́том.

Банкротиться, обанкротиться – банкрутува́ти, збанкрутува́ти.

Банкротство – банкру́тство.

Банщик, -ца – лазник, лазе́нник, мийник (-ка) (Н), мийниця (*Секц.*).

Баня – ла́зня, мийня (Н).

Барак – бара́к (-ку).

Бараночник, -ница – бубле́йник (-ка), бубле́йниця.

Барыш – бариш (-шу́), зиск (-ку); *быть в -ше* – ма́ти зиск; *получить б-ш* – ма́ти бариш, убаришувáти.

Барышник, -ница – баришник (-ка), баришниця, бариші́вник (-ка); (*лошадьми*) – ліверант (-та); (*волами*) – воловик (-ка).

Барышничать – баришувати чим.

Барышничество – баришування, баришництво.

Бастовать, забастовать – страйкувати, сов. – застрайкувати.

Бастующий – страйкар (-ря).

Батальон – батальйо́н (-ну).

Батальонный (*о командире*) – батальйо́нний, батальйо́новий.

Батрак, -чка – наймит (-та), найми́чка; *б.-подросток* – наймитча́.

Батрацкий (*о положении*) – наймитський.

Батраческий (*о жаловании*) – наймитівський.

Батрачество: – 1) (*занятие*) – найми (-мів); 2) (*в собират. смысле*) – наймити.

Батрачить – наймитувати, бути в наймах, по наймах ходити.

Бдительный (*о надзоре*) – невсипу́щий, пильний.

Бега – бігові (пере)го́ни (-нів).

Беглец, беглянка – утіка́ч (-ча́), утіка́чка; *сделаться -цом* – піти в утікачі́.

Беглый: – 1) (*сущ.*) – утіка́ч (-ча́), збіглі́ць (-ця); 2) (*прилаг.*) збігли́й, утє́клий; (*поверхностный, об осмотре*) – побі́жний; (*быстрый, о чтении*) – швидкий.

Бегство – утє́ча; *обратиться в -во* – кину́тися навтьо́ки.

Бедность – бі́дність (-ности), нестáтки (-ків); (*нищета*) – зли́дні (-нів); *власть в -сть* – збі́дніти; *жить в -сти* – зли́денно жити, в нестáтках жити.

Бедняк – бі́дняк (-ка́), незамо́жник (-ка).

Беженец, -нка – утіка́вець (-ча́), утіка́виця; (*военно-выселенный*) – виселенець (-нця), виселенка.

Беженский (*об имуществе*) – утіка́цький, збіглі́цький, виселенецький.

Безакцизный (*о продаже*) – безакци́зний.

Безапелляционный (*о решении*) – безапеля́ційний.

Безбилетный (*о пассажире*) – безбіле́тний, без квитка́; *все -ные* – всі, що без квитка́ (без біле́та), всі безбіле́тні.

Безбрачие – безшлю́б'я.

Безбрачный (*о мужчине*) – безшлю́бний, безже́нний, (*о женщине*) – безшлю́бна, безму́жня.

Безвестно – без ві́сти, бе́звісно, не зна́ти де, невідо́мо де; *-но отсутствующий* – що невідо́мо, де є (перебуває), бе́звісний.

Безвестный (*о безвестно отсутствующем*) – бе́звісний.

Безвинность – безневинні́сть (-ности), неповинні́сть (-ности), безвинні́сть (-ности).

Безвинный (*о пострадавшем без вины*) – безневинний, без вини, неповинний.

Безвластие: – 1) (*без власти*) – безвля́ддя, безвля́да; 2) (*без правительства*) – безура́ддя.

Безвозбранно – безборо́нно, ві́льно.

Безвозбранный – незаборо́нений, ві́льний.

Безвозвратный (*о ссуде*) – безповоро́тний.

Безвозмездный (*об исполнении*) – беззапла́тний, без відпла́ти.

Безвыгодность – безви́гідність (-ности); (*бесприбыльность*) – незиско́вність (-ности).

Безвыходность (*положения*) – безпора́дність (-ности).

Безвыходный (*о положении*) – безпора́дний, скру́тний.

Безграмотный: – 1) (*неграмотный*) негра́мотний; (*в технике чтения и письме*) – неписьме́нний; 2) (*невежественный*) – безгра́мотний.

Бездействие, бездейственность – недія́ння, нечинні́сть (-ности); *находиться в -вии* (*о*

предметах) – дармувати, не вживатися; (*о лицах*) – не працювати, нічого не робити; (*техн.*) – не чинити, не працювати, не діяти.

Бездействовать – не працювати, не діяти; (*о лицах*) – нічого не робити, бути нечинним, недійовим; *завод -вует* – виробня стоїть, вакує; *комиссия -вует* – комісія нічого не робить; *машина -вует* – машина гуляє; *рабочая сила -вует* – робоча сила гуляє.

Безденежно – без грошей.

Безденежный (*о долге*) – безгрошівий; (*о векселе*) – безгрошівий, безвалютний.

Безденежье – безгрошів'я.

Бездетность – бездітність (-ности); *в случае -сти* – як нема дітей.

Бездефицитность – бездефіцитність (-ности).

Бездеятельность – недіяльність (-ности).

Бездеятельный – недіяльний.

Бездоимный, бездоимочный (*о плательщике*) – без недоплат, безнедоплатний, беззалеглий.

Бездоказательный (*об утверждении*) – бездівідний, без доводів.

Бездолжностный – без посади, безпосадний.

Бездоходность – недобутність (-ности), недобутковість (-вості); (*неприбыльность*) – незисківність (-ности).

Бездоходный (*об имуществе, предприятии*) – недобутний; (*неприбыльный*) – незисківний.

Беззаконие – беззаконня, беззаконство, безсуддя.

Беззаконничать – беззаконствувати, беззаконувати, ламати закон.

Беззаконность: – 1) неправність (-ности), незаконність (-ности); 2) (*беззаконие*) – безправство, беззаконня, беззаконство, безсуддя.

Беззаконный (*противозаконный*) – беззаконний, неправний.

Беззаработный – без зарібку, беззарібний (-ного).

Беззащитный – беззахисний, безоборонний, без оборони; *быть -ным* – не мати оборони (захисту).

Безземелье – безземелля.

Безземельный (*о крестьянине*) – безземельний.

Безлошадный (*о крестьянине*) – безкінний, без коня.

Безнадежный (*о долге*) – безнадійний, пропаший.

Безнадзорность – бездоглядність (-ности).

Безнаказанный (*о поступке*) – безкарний; *оставаться -ным* – залишатися непокараним.

Безначальственный – безурядний, без влади.

Безнедоимочный (*о плательщике*) – без недоплат, безнедоплатний, беззалеглий.

Безоборотный: – 1) (*о векселе, надписи*) – беззворотний; 2) (*о неимеющем обращения капитала*) – безоборотний, що не має обороту.

Безоговорочно: – 1) (*без оговорки*) – без застерєження; 2) (*не возражая*) – без заперєчення; *-но исполнить* – зробити без заперєчення (не заперєчуючи).

Безоговорочный – без застерєження, незастережений.

Безопасность – безпека, безпєчність (-ности); *б. личная* – безпєчність для особи.

Безослабный (*о надзоре*) – пильний, неослабний.

Безосновательный (*о решении*) – безпідставний, без підстави.

Безостановочно – невпинно, безупинно, не спиняючись.

Безответственность – невідповідальність (-ности).

Безответственный – невідповідальний, без відповідальності.

Безотговорочно – без відмови, не відмовляючись, невідмовно.

Безотдаточный (о пособии) – безповоротний, без віддачі.
Безотказно – безвідмови, не відмовляючись.
Безотказный (о ходатайстве) – безвідмовний, невідмовний.
Безотлагательно – негайно, не відкладаючи.
Безотлагательность, безотложность – негайність (-ности), невідкладність (-ности), пильність (-ности).
Безотлагательный (о деле) – негайний, невідкладний, пильний.
Безотлучно – не відгоджаючись, невідгодно, не відходячи.
Безотлучный (о пребывании) – невідгодний, невідхідний, невідступний.
Безотменно – невідмінно, кінче.
Безотменный – невідмінний, нескасовний (Н).
Безотносительно – без уваги на що, не застосовуючи до чого, неспоглядно (Н).
Безотносительность – незастосованість (-ности), незастосований (-ности) (Н).
Безотносительный – незастосований до чого, неспоглядний (Н).
Безотчетность: – 1) (в деле) – беззвітність (-ности); 2) (безсознательность) – несвідомість (-ности).
Безотчетный: – 1) (о суммах) беззвітний; (не обязанный отчитываться) – невідповідальний; 2) (бессознательный, о поступке) – несвідомий.
Безочередный (о получении) – без черги, нечерговий.
Безошибочность – непомилечність (-ности), непомильність (-ности).
Безошибочный (о счете) – без помилки, непомилечний, непомильний.
Безработица – безробіття.
Безработный (сущ.) – безробітний (-ного).
Безраздельный (о пользовании) – неподільний.
Безрасчетный (о предприятии) – без розрахунку, нерозрахунковий.
Безрезультатный – без наслідків, безрезультатний, даремний, марний.
Безубыточность – безутра́тність (-ности).
Безубыточный (о предприятии) – безутра́тний.
Безукоризненный (о работе) – бездоганний, без ва́ди; **совершенно -ный** – цілком бездоганний, без найменшо́ї ва́ди.
Безупречность – бездоганність (-ности).
Безупречный (о поведении) – бездоганний, без дога́ни.
Безурочный (о работе, оплате) – ненормований, ненормовий.
Безусловный (о праве) – безумовний; (бесспорный) – безперечний.
Безуспешность – безуспішність (-ности), марність (-ности).
Безуспешный (о ходатайстве) – без успіху, безуспішний, марний.
Безустанный (о труде) – невтомний.
Безучастие (безразличное отношение) – байдужість (-жости).
Безысходный (о положении) – безпорадний.
Беловик (беловая) – чистовий (-во́го), чистова́ (-во́ї).
Бенефис – бенефіс (-су).
Бенефициант, -ка – бенефіціант (-та), бенефіціантка.
Бережливость – оща́дливість (-вости), оща́дність (-ности).
Беременная (сущ.) – вагітна́ (-но́ї); **-ной быть** – важко́ю ходити, бу́ти у вазі; **сделаться -ной** – завагітніти.
Беременность – вагітність (-ности).
Беречь: – 1) берегти, глядіти, пильнува́ти чо́го; 2) (экономить) – щадити, заоща́джувати, хова́ти що.
Берковец – берковець (-вця).

Бесконтрольность – безконтрольність (-ности).
Бескорыстность, бескорыстие – некорисливість (-вості).
Бескорыстный – некорисливий.
Беспартийность – безпартійність (-ности).
Беспартийный – безпартійний.
Беспаспортный – безпашпортний, без пашпорта.
Беспатентный (*о торговле*) – безпатентний, без патенту.
Бесперебойно – без перерв, без перешкод.
Беспеременно – без переміни, безперемінно.
Беспечатный – без печатки, безпечатний.
Бесплатно – безплатно, без плати.
Бесплатность – безплатність (-ности).
Бесплатный (*о билете*) – безплатний, неплатний.
Бесплодность: – 1) неплідність (-ности); (*земли*) – неродючість (-чости); 2) (*безрезультатность*) – марність (-ности), даремність (-ности).
Бесповоротный (*о ссуде*) – безповоротний.
Беспокоить, беспокоить – турбувати, потурбувати.
Бесполезный (*о вещи*) – некорисний, непожиточний; (*ненужный, о человеке*) – непотрібний; (*о работе*) – непотрібний, марний.
Беспорядок: – 1) безлад (-ду), безладдя, нелад (-ду), непорядок (-дку); *бросить (дела) в -ке* – облишити (справи) невпорядкованими, не впорядкувавши, у безладді; 2) (*беспорядки в стране*) – розрухи (-хів), заколоти.
Беспорядочный (*о ведении дела*) – безладний, без ладу.
Беспошлинно – без мита, безоплатно.
Беспошлинный – вільний від оплати, безоплатний; (*о заграничном товаре*) – вільний від мита, безмитний.
Бесправие – безправ'я, безправство.
Бесправный (*о положений*) – безправний.
Беспрекословно – не перечачи, безпереч.
Беспрепятственный (*о доступе*) – без перешкоди, вільний.
Беспрерывно – невинно, безперестанно, без перестанку.
Бесприбыльность – незисків(н)ість (-в(н)ості).
Бесприбыльный (*об имуществе*) – незисків(н)ий.
Беспризорность – безпритульність (-ности); (*безнадзорность*) – бездоглядність (-ности).
Беспризорный (*о ребенке*) – безпритульний; (*безнадзорный*) – бездоглядний.
Беспристрастный (*о суде*) – безсторонній.
Беспричастный – непричетний.
Беспроволочно – негайно.
Беспроволочный (*о телеграфе*) – бездротовий.
Беспроигрышный (*о лоттерее*) – непрогравний, без прогри.
Беспроцентный (*о ссуде*) – безвідсотковий, безпроцентний.
Бессемейный – безродинний, без сім'ї, без родини.
Бессистемность: – 1) (*отсутствие системы*) – безсистемність (-ности), безпладність (-ности) (Н); 2) (*отсутствие порядка*) – безладність (-ности).
Бессистемный – безсистемний, без системи, безпладний (Н), без поладу (*Секц.*).
Бесследно – безслідно, без сліду.
Бессменно – незмінно, не змінюючись.
Бессметный: – 1) безкошторисний; 2) (*бессчетный*) – незліченний, незчисленний.

Бессодержательный (о докладе) – без змісту, незмістовний.

Беспорно – безперечно, безсуперечно.

Беспорность – безперечність (-ности), незаперечність (-ности).

Беспорный (о праве) – безперечний.

Бессрочно – без реченця, без терміну.

Бессрочность – безреченцевість (-вості), нетермінованість, безтерміновість (-вості).

Бессрочный – нетермінований, нетерміновий, без реченця, безрічний.

Бестаможенный (о провозе) – безмитний.

Бестоварье – брак товару, краму, безтовар'я, безкрамів'я.

Бесфамильный – без прізвища, безпрізвищний.

Бесхозяйный (не имеющий хозяина, об имуществе) – без господаря, безгосподарний, безхазяйний.

Бесхозяйственность (в ведении дела) – негосподарність (-ности).

Бесхозяйственный: – 1) (о ведении дела) негосподарний, нехазяйський; 2) (лишенный хозяина) – без господаря.

Бесценный: – 1) (о посылке без означенной цены) – без ціни; 2) (о вещи, не имеющей ценности) – безцінний, безвартний; 3) (имеющий невысокую цену в настоящее время, о товаре) – не в ціні; 4) (неоценимый, об утрате) – неоцінений, неоцінний.

Бесценок (в выражении) – безцінь; за **-нок** – за безцінь.

Библиограф – бібліограф (-фа).

Библиография – бібліографія.

Библиотека – бібліотека, книгозбірня.

Библиотека-передвижка, передвижная – перевізні, бібліотека (книгозбірня).

Библиотечарский (об опыте, стаже) – бібліотечарський.

Библиотечарь, -рша – бібліотечар (-ря), бібліотечарка.

Библиотечный (о шкафе) – бібліотечний, книгозбірний.

Билет – квиток (-тка), білет (-та); б. *входной* – квиток на вхід, входити; б. *банковый* – банкнота, банківка; б. *выигрышный* – вигравний білет; б. *катушечный* – коточковий квиток; б. *казначейства* – білет державної скарбниці; б. *компостированный* – закомпостований білет; б. *ломбардный* – льомбардна (заставна) картка; б. *льготный* – білет пільговий; б. *лотерейный* – льотерійний білет; б. *отпускной* – відпускний білет; б. *пересадочный* – пересідний (Н) білет; б. *перонный* – квиток на перон, перонний квиток; б. *пригласительный* – запрошення, запросний квиток; б. *проигрышный* – програвний білет; б. *пропускной* – перепускний білет, перепустка; б. *увольнительный* (в отпуск) – картка на відпустку, картка про звільнення; б. *ученический* – ученицька, учнівська картка; б. *членский* – членська картка; **вход по -там** – входити з білетами.

Билетер – квиткар (-ря), білетер (-ра).

Билетный (о кассе) – квитковий, білетний.

Биллиард – більярд (-да).

Биллиардная – більярдна (-ної).

Биография – життєпис (-су), біографія.

Биржа – біржа; б. *товарная* – товарова, крамова біржа; б. *торговая* – торгова (торговельна) біржа; б. *труда* – біржа праці; б. *фондовая* – фондова біржа.

Биржевик – біржовик (-ка).

Биржевой (о маклере) – біржовий.

Благовидный (о предложе) – ніби поважний.

Благоволить (в выражении): **-лите прислать** – пришліть, будьте ласкаві (будь ласка).

Благодарить, отблагодарить, поблагодарить кого – дякувати, подякувати, віддячити кому; **-ря кому, чему** – завдяки кому, чому; (*вследствие чего*) – через кого, що.

Благодарность – вдячність (-ности); (*выражение -сти*) – дякування, дяка, подяка; *в знак -сти* – на знак вдячності; *принести -ность* – скласти подяку, віддати подяку, подякувати.

Благонадежность – певність (-ности).

Благонадежный – певний.

Благоприобретенный (*о вещи*) (*добро́м*) – набутий, надбаний, нажитий.

Благоприятный (*об ответе*) – сприятливий; (*о времени, случае*) – слухний, щасливий, добрий, принагідний; (*об исходе*) – щасливий.

Благоприятствовать: 1) (*способствовать*) – сприяти, допомагати; 2) (*хорошо относиться к кому*) – бути ласкавим (прихильним) до ко́го, сприяти ко́му.

Благосклонно – прихильно, ласкаво.

Благосостояние – добробут (-ту), достатки (-ків).

Благотворительность – добродійність (-ности), добродійність (-ности).

Благотворительный (*о цели*) – добродійний, добродійний.

Благоусмотрение – вільний розсуд (-ду); *оставить на -ние* – полишити на вільний розсуд (на волю, на розмірчування).

Благоустроить, -роить – упоряджати, упорядити, упорядкувати, упорядкувати, припоряджати, припорядити.

Благоустройство – 1) упорядженість (-ности), добрий лад (-ду); 2) (*приведение и порядок*) – упорядження, упорядчування.

Бланк – блянк (-ка), блянок (-нка); *б. вексельный* – вексельний блянк; *б. опросный* – запитний блянк; *б. переводной* – переказовий блянк.

Бланконадписатель – надписувач блянка, блянконадписувач (-ча).

Близлежащий (*о селений*) – поблизький, близький.

Близорукость – короткозорість (-рости), низькообість (-кости).

Близость – близькість (-кости); *по -сти (находиться)* – поблизу.

Блок-нот – потеска, нотатник (-ка).

Блюсти, соблюдать (*заботиться о чем*) – дбати, подбати за що; (*соблюдать что*) – додержувати, додержати чого; *б. чьи интересы* – дбати за чий інтерес; *соблюсти все формальности* – додержати всіх формальностей.

Блюститель, -ница – наглядач (-ча), наглядачка, доглядач (-ча), доглядачка; *б. порядка* – доглядач порядку.

Богатый чем – багатий на що; (*об обстановке*) – багатий, пишний, розкішний; (*о растительности*) – буйний; (*об урожае*) – багатий, великий, рясний.

Бойкот – бойкот (-ту).

Бойкотировать – бойкотувати.

Бойня (*скотобойня*) – різниці (-ниць).

Болезненно – прикро; *снижение цен -но отразилось на...* – зменшення цін прикро відбилося на...

Болезнь: 1) (*состояние*) – х(в)орість (-рости), слабість (-бости); 2) (*самая болезнь*) – х(в)ороба, х(в)орість (-рости), недуг (-гу), недуга; *б. заразительная* – заразлива (чіпка) хвороба; *б. повальная, эпидемическая* – пошесна хвороба, пошесть (-шести); *служащий не явился по болезни* – службовець (урядовець) не прийшов, бо хворий.

Болеть чем: 1) (*о состоянии*) – слабувати, хорувати, хворіти, недугувати, нездужати на що; 2) (*об ощущении*) – боліти; *у меня болит что* – мені болить що.

Больница – лікарня.

Больничный (*о принадлежности, о режиме*) – лікарнівий (Н).

Больной – 1) слабий (-бо́го), х(в)орий (-рого), недужий (-жого); *б. амбулаторный* – амбуляторний хворий; *б. коечный* – ліжковий хворий; *б. мнимый* – ніби хворий,

уда́ваний хво́рий; 2) (*болезненный*) – х(в)оробливий, х(в)о́рий; 3) (*о вопросе*) – болючий, пеку́чий; *быть -ным* – бу́ти х(в)орим, х(в)оріти, хорувати, слабувати на що; *тяжело, опасно -ной* – трудний.

Большинство – більшість (-шости); *б. абсолютное* – абсолютна (цілковита) більшість; *б. голосов* – більшість голосів, перева́га голосів; *б. огромное* – величезна більшість; *б. организованное* – організована (об'єднана) більшість; *б. относительное* – умовна більшість; *б. подавляющее* – перева́жна більшість; *б. преобладающее, решающее* – перева́жна більшість; *по -ву голосов (проходит)* – більшістю (перевагою) голосів.

Бонификация – боніфікація.

Брак: 1) (*бракосочетание*) – шлюб (-бу), одру́жіння; *б. гражданский* – циві́льний шлюб; *вступить, -пить в б-к, сочетаться -ком* – одру́жуватися, одружитися, бра́ти, взяти шлюб, побра́тися з ким; *вступающий в б-к* – шлюбове́нець (-нця) (Н), дру́женець (-нця) (Н); *женатый вторым -ком* – жо́натий удру́ге, одру́жений удру́ге; *расторжение -ка* – розв'язан́ня шлюбу; *состоят в супружестве, не вступая в официальный брак* – жити з ким на віру; 2) (*забракованное*) – брак (-ку), вибірки (-рок); *поступать в брак* – іти, піти в брак; 3) (*дефект*) – га́нч (-чу); *товар с -ком* – товар з га́нцем.

Бракованный (*о товаре*) – збрако́ваний, брако́вий, него́дящий.

Браковать, забраковать что – бракува́ти, збракува́ти що; (*находит недостатки*) – га́нчува́ти, зга́нчува́ти що.

Браковщик – бракі́вник (-ка); *б. присяжный* – прися́жний бракі́вник.

Бракоразводный: 1) (*о процессе*) – (шлюбо)розлу́чний; 2) (*о документе*) – розлу́чний.

Брандмейстер – брандма́йстер (-тра).

Братство (*общество, союз*) – бра́тство.

Брать, -ся, взять, -ся – бра́ти, -ся, узя́ти, -ся; *брать в руки кого* – прибира́ти, прибра́ти до рук ко́го; *б. на себя что-либо* – пере́йма́ти, пере(й)ня́ти (бра́ти, взяти) на се́бе що.

Брачный (*о документе*) – шлю́бний.

Брачущиеся – шлюбове́нці (-нців) (Н), дру́женці (-нців) (Н).

Бремя – тяга́р (-ру́); *ложиться, лечь тяжелым бременем на что (на бюджет)* – на́дто обтяжа́ти, обтяжи́ти що.

Бригада – брига́да.

Бригадный (*о начальнике*) – брига́дний.

Бродяжничество, -чанье – волоцю́зтво, бродя́зтво; *находиться в -стве* – воло́читися.

Бронировать, бронировать (*места, деньги*) – забезпе́чувати, забезпе́чити.

Броня (*о местах, деньгах*) – забезпе́чене (-ного); *входит в состав трехпроцентной -ни* – вхо́дити в забезпе́чені́ три відсо́тки.

Бросать, -сить (*оставит дела*) – ки́дати, ки́нути, поки́нути, лишáти, лишити, зали́шити.

Брошюра – брошу́ра, мете́лик (-ка).

Брошюрный (*о формате*) – брошу́рний, брошу́ровий.

Брошюровать, сброшюровать – брошу́рува́ти, зброшу́рува́ти.

Брошюровочная – брошу́рува́льня.

Брошюровочный (*о материале*) – брошу́ровний.

Брошюровщик, -щица – брошу́ровник (-ка), брошу́ровни́ця.

Брутто – бру́тто; *вес брутто (вес товара с упаковкой)* – вага́ бру́тто, гру́ба вага́, вага́ з таро́ю.

Будень – бу́день (-дня).

Будка (*сторожевая*) – сторожі́вня; (*караульная*) – ва́ртівня.

Будочник – сто́рож (-жа).

Будущий (*о времени*) – при́йде́шний; (*о годе*) – на́ступний; *в -щем* – на́да́лі; *в недалеком*

-щем – незабаром, невдовзі; **на -щее** (время) *оставить* – лишити надалі, на прийдешнє, на прийдешність.

Буква – літера, буква; (*типографская в шрифте*) – шрифтина; **б. прописная** – велика літера, буква; **в. строчная** – мала літера, буква.

Буквальный (о передаче) – до слова, дослівний, буквальный.

Букинист – букиніст (-та), старокнижник (-ка).

Булавка – шпилька.

Булочная – пекарня, хлібня, хлібівня.

Булочник, -ница – пекар (-ря), пекарка, пекарниця.

Бульвар – бульвар (-ру).

Бумага – 1) папір (-перу); **б. актовая** – актовий папір; **б. бюварная** – папір бюварний (осушний); **б. вексельная** – папір векселевий; **б. в клетку** – картатий папір; **б. в линейку** – папір лінійний; **б. гербовая** – папір гербовий, штемпелевий; **б. канцелярская** – канцелярський папір; **б. копировальная (копирка)** – перебивний (копіювальний) папір; **б. переводная** – перебивний (копіювальний) папір; **б. пергаментная** – папір пергаментований (Секц.); **б. печатная** – папір друкарський; **б. писчая** – папір до писання, писальний, письмовий папір; **б. почтовая** – папір листівний, пошто́вий; **б. промокательная (для бювара)** – папір осушний; 2) (*документ*) – папір (-пера), лист (-та); (*народ.*) – бумага; **б. в копии** – копія з папера; **б. входящая, вступающая** – папір (лист) вступний, одержуваний; **б. вступившая** – папір (лист) одержаний, надійшлий; **б. исходящая** – папір (лист) вихідний, відсиланий; **б., ожидающая исполнения** – папір, що чекає на виконання; **б. препроводительная, сопроводительная** – лист супровідний, супровідка; **-ги процентные** – процентові папери; **-ги ценные** – цінні папери, грошові папери; **старшинство -ги по времени** – давнішність папера.

Бумагодержатель – паперодержець (-жця).

Бумагопродавец – папірник (-ка).

Бумагохранилище – паперосховок (-вку), сховок на папір.

Бумажник: 1) (*для бумаг, денег*) – портфелька; 2) (*бумагопродавец*) – папірник (-ка).

Бумажный (*об изделии*) – паперовий.

Бухгалтер – бухгалтер (-ра).

Бухгалтерия – бухгалтерія; **б. двойная** – бухгалтерія подвійна; **б. простая** – звичайна бухгалтерія; **б. тройная, итальянская** – потрійна, італійська бухгалтерія.

Бухгалтерский – бухгалтерський.

Бывший (о времени, событии) – колишній, бу́лий; (*состоявшийся, о заседании*) – відбу́тий; **б. в то время** – тодішній; **б. вот тогда-то** – отодішній; **б. до настоящего времени** – дотеперішній; **б. до того времени** – дотогочасний; **б. очень давно** – дуже давній, позаколишній; **б. перед этим, до настоящего времени** – дотеперішній; **завод им. Затонского, -ший Карбоник** – виробня імени Затонського, колишній «Карбонік»; **ранее -ший** – передніший.

Быстрота – хуткість (-кости), швидкість (-кости); **с наибольшей -той** – якнайшвидше.

Бытность – пробування; **в -ность мою** – за мого пробування, коли (як) я був; **в нашу -ность** – за нашого пробування, як ми були.

Быть (в выражениях): **б. вакантным, свободным** – вакувати, гуляти; **б. в бегах** – на втіках бути; **б. виновным** – винуватим, винним бути; **б. в нерешительности** – вагатися; **б. в обучении** – бути в науці; **б. в праве** – мати право; **б. в силах** – здужати, здолати; **б. вынужденным, принужденным** – мусіти, приневоленим бути; **б. кем (в смысле профессии, занятии, состоянии)** – *выражается через глаголы на -увати, -ювати, напр.: учителювати, секретарювати й т. д.; б. кем, в качестве чего* – бути за що, за ко́го, напр.: бути за секретаря, за рахівника... *или выражается тем же глаголом на*

-увати, -ювати, напр.: секретарювати, факторувати; б. лишним – у зайві бути, зайвим бути; б. напечатанным – вийти друком; б. непричастным – непричетним бути, осторонь бути; б. нужным – потрібним, в знадобі бути; б. ознакомленным с чем (с делом) – знатися на чому, бути обізнаним у чому (на чому, з чим); б. осмотровым – бути обачним, обачливим, матися на бачності; б. подозреваемым – бути підозреним; б. подходящим (годным к чему, на что) – бути придатним, годящим на що, до чого; б. полезным кому – у пригоді ставати кому; б. последним – на останку бути; б. признательным – вдячним бути; б. сведущим в чем – знатися (розумітися) на чім; б. считанным – під рахунком, на обліку бути; б. уверенным в чем – бути певним чого; б. угрожающим – погрожувати, загрожувати; будет (нар. достаточно) – годі, доволі, досить, буде; будет одно и то же – на одно вийде; будучи – бівши; будьте добры – будь ласка, будьте ласкаві; должно быть – певно, мабуть, мабуть чи не...; как б. – що робити, як його бути; не может б. удовлетворено – не можна задовольнити; стало б. – значить, виходить, отже; так и б. – гаразд, добре, нехай так.

Бювар – бювар (-ра).

Бюджет – бюджет (-ту); б. государственный – державний бюджет; б. местный – місцевий бюджет.

Бюджетный – бюджетовий, бюджетний.

Бюллетень – бюлетень (-ня); б. избирательный – виборча картка.

Бюро – бюро; б. адресное – бюро адресове; б. информационное – інформаційне бюро; б. машинописное – друкарницьке бюро; б. по приисканию (помещений) – бюро (на) постачання; б. посредническое – посередницьке бюро; б. справок, справочное – довідкове бюро, бюро довідок.

Бюрократ – бюрократ (-та).

Бюрократизм – бюрократизм (-му).

Бюст – погруддя, бюст (-та).

В, во (предлог): в два дня сделать – у два дні зробити; в два (три) этажа (дом) – на два (три) поверхи; в девять часов – о дев'ятій годині; в деревне – на (в) селі; в должности утвердить – на посаді затвердити; в квадратных метрах – квадратними метрами; в октябрьскую революцию – за жовтневої революції; в пяти верстах от – (за) п'ять верстів од; в трех, четырех, пяти частях – на три, чотири, п'ять частин; в 1917 году – тисяча дев'ятсот сімнадцятого року; в учреждениях: а) в установах, б) (по учреждениям) – по установах; в Харьков – до Харкова; во внимание к чему – зважаючи на що; во-первых, во-вторых, -третьих – перше, друге, третє; поперше, подруге, потретє.

Вагон – вагон (-на); в. служебный – службовий вагон.

Вагоновожатый – вагоновод (-да).

Вагонщик – вагонник (-ка).

Важность: 1) (большое значение) – вага, важливість (-ости); особенной -сти дело – дуже важлива справа; 2) (степенность) – поважність (-ности).

Важный: 1) (имеющий значение, об обстоятельстве) – важливий, ва́жний; быть -ным (иметь значение) – ва́жити, зава́жувати, бути ва́жним; оказаться -ным – зава́жити; 2) (степенный, о личности) – поважний, значний.

Вакансия – вакансія, вільне місце.

Вакантный (о должности) – вільний, вакантний; оставаться -ным – вакувати, бути вільним, не заміщатися.

Валовой (о доходе) – гуртовий.

Валюта – валюта; в. бумажная – паперова валюта; в. вексельная – векселева валюта, валюта на вексель; в. золотая – золота валюта; в. твердая – тверда, станівка валюта;

в. устойчивая – стала валюта; *в иностранной -те* – закордонною валютою.

Валютный (*о росписи, о политике*) – валютний.

Валютчик – валютник (-ка).

Вариант – варіант (-ту), відміна.

Вариировать – відмінити; (*стат.*) – варіювати.

Варрант – варант (-та).

Вахта – вахта.

Вахтенный – вахтовий, вартовий.

Вахтер – вахтер (-ра).

Введение: 1) заведення; (*мероприятия, закона*) – запровадження; *в. в действие чего* – надання чинності (сили) чому; *в. (ввод) во владение* – увідини (увід) у володіння (посідання); 2) (*предисловие*) – вступ (-пу), передмова, переднє (вступнє) слово.

Вверитель, -ница (*поручающий*) – доручник (-ка), доручниця.

Вверять, -рить, -ся кому – звіряти, звірити, -ся на ко́го; (*поручать*) – доручати, доручити ко́му.

Ввод (*во владение*) – увідини (-дин), увід (-воду), уведення.

Вводит, ввести – 1) уводити, увести; (*мероприятия, реформу*) – запроваджувати, запровадити; *в. в заблуждение, обман* – уводити, увести в оману, омилити, омилити ко́го (Г); *в. закон в действие (в силу)* – надавати, надати зако́нові чинності (сили); 2) (*кого к кому*) – рекомендувати ко́го ко́му.

Вводный (*о листе*) – увідний, увідний; (*о статье*) – вступний; (*о счете*) – упровідний.

Ввоз – довіз (-возу), імпорт (-ту).

Ввозной, ввозный: 1) (*о привозном товаре*) – довізний; 2) (*об относящемся к ввозу свидетельстве, пошлинах*) – довозовий.

Вдаваться, вдаться во что – заходити, зайти в що; **-ться в подробности** – заходити в подробиці.

Вдвойне – подвійно.

Ведать: 1) (*знать о чем*) – відати що; 2) (*управлять чем*) – ору́дувати, завідувати чим.

Ведаться – знатися, мати з ким діло; **-ться судом** – судитися, позиватися.

I. Ведение – завідування, ору́дування чим; *быть, находится в -нии* – бу́ти (перебува́ти) у завідуванні, під ору́дою, нале́жати; *в свое -ние брать, принимать* – під свою ору́ду бра́ти що.

II. Ведение – прова́дження, ведіння; *в. книг (книговодство)* – прова́дження книжо́к, книжкува́ння; *в. заседания* – прова́дження засіда́ння; *в. хозяйства* – господарюва́ння; (*как отдельного предприятия*) – господарюва́ння, хазяїнува́ння; *поручить -ние дела кому* – доручити вести справу ко́му.

Ведомо – відомо, звісно; **без -ма** – без відома, без довідання; **с -ма** – за відомом, з відома.

Ведомость – ро́зпис (-су), чо́му; (*Секц.*), та́блиця, (*список*) – реє́стр (-ру); *в. денежная* – грошовий ро́зпис; *в. инвентарная* – реє́стр інвентарю; *в. на выплату жалованья* – ро́зпис платні, виплатний ро́зпис; *в. оборотная* – та́блиця оборо́тів, ро́зпис оборо́тові; *в. передаточная* – передатний ро́зпис; *в. перечневая* – перелічний, реє́стровий ро́зпис; *в. раздаточная* – роздатний ро́зпис; *в. раскладочная* – розкладко́вий ро́зпис, ро́зпис розкла́док; *в. распределительная* – розподі́льний ро́зпис; *в. вводная* – зве́дений ро́зпис; *в. сдаточная* – здавальний реє́стр; *в. сличительная* – ро́зпис на порівне́ння, порівня́льний ро́зпис; *в. требовательная* – вимого́вий ро́зпис; *ведомостичка* – (ро́зписова) та́бличка; *при (особых) -стях представить* – з (особливими) ро́зписами пода́ти; *сведения по -сти* – відомо́сті з ро́зпису.

Ведомственный (*о комиссии*) – зарядо́вий.

Ведомство: 1) (*отдел управления*) – з'я́рд (-ду); 2) (*ведение*) – ві́дання, у́ряд (-ду), присуд (-ДУ); *состоять, находится в -отве, под -ством* – бу́ти під ві́данням, під у́рядом, присудом.

Вежливость – че́мність (-ности), уві́чливість (-вости), зви́чайність (-ности); *соблюдать -сть* – бу́ти че́мним.

Вежливый (*об обращении*) – че́мний, уві́чливий, зви́чайний.

Векселедатель – векселедавець (-вця).

Векселедержатель – векселеде́ржець (-жця).

Векселенадписатель – векселенадписувач (-ча), джира́нт (-та).

Векселеполучатель – одер́жувач ве́кселя, векселе́мець (-мця), векселеоде́ржувач (-ча).

Векселеприниматель – при́мець (прийма́ч) ве́кселя, векселепри́мець (-мця).

Векселеспособность – векселездатність (-ности).

Вексель – ве́ксель (-ля); *в. безденежный* – безгроше́вий ве́ксель; *в. безоборотный* – беззворóтний ве́ксель; *в. бессрочный* – нетерміно́ваний, нетерміно́вий ве́ксель; *в. к платежу* – ве́ксель на спла́ту; *в. к получению* – ве́ксель на одер́жання; *в. на предъявителя* – о́казо́вий ве́ксель; *в. на себя* – ве́ксель на се́бе; *в. обеспечительный* – забезпе́чний ве́ксель; *в. обратный* – ве́ксель зворóтний; *в. переводной* – перека́зо́вий ве́ксель, джировий ве́ксель; *в. пересроченный* – перетерміно́ваний ве́ксель; *в. предъявительский* – ве́ксель на о́казо́вця (на виста́вця); *в. просроченный* – зада́внений (у те́рміні) ве́ксель; *в. простой* – зви́чайний ве́ксель; *в. протестованный* – опротестова́ний ве́ксель; *в. сальдированный до точки* – ве́ксель сальдо́ваний до кра́ю, до кінця; *в. сроком 1 января* – ве́ксель (з) те́рміном 1 сі́чня, ве́ксель терміно́ваний 1-шим сі́чня; *в. сроком на определенный день* – ве́ксель на визна́чений день; *в. товарный* – ве́ксель товаро́вий, крамо́вий; *в. учтенный* – здісkontóваний ве́ксель; *в -лях* – векселями; *взыскивать по -лю* – правити на підста́ві ве́кселя; *на обратной стороне -ля* – на зворóті ве́кселя; *платеж по -лю* – спла́та ве́кселя; *по -лю получить* – одер́жувати на ве́ксель (на підста́ві ве́кселя); *по -лю следует* – за ве́кселем нале́жить; *погасить -ль* – опла́чувати, оплатити ве́ксель; *предъявление -ля* – о́каз ве́кселя; *предъявляют -ль ко взысканию* – подава́ти до су́ду ве́ксель; *учитывать -ль* – дісkontóвати ве́ксель.

Вексельный (*об уставе, бумаге, обязательстве*) – векселе́вий, ве́ксельний.

Величина – величина́; *большая -на размеров* – великі ро́зміри; *-ною, по -не* – завбі́льшки, ро́зміром з ко́го, з що́; *во всю -ну* – на ввесь ро́змір; *незначительная -на размеров* – малі ро́зміри; *одной -ны* – одно́го ро́зміру, одні́єї міри, одна́ковий завбі́льшки.

Вентилировать – прові́трювати, сов. – прові́трити.

Вентилятор – прові́трювач (-ча), вітрого́н (-го́на).

Вера (*в выражении*) на вере (*товарищество*) – на ві́рі.

Вербовать – вербува́ти, набира́ти, бра́ти до ві́йська.

Веритель – дові́рник (-ка), упова́жник (-ка).

Верительный (*о письме, грамоте*) – ві́рчий, упова́жний.

Верный: 1) (*несомненный, об обеспечении, сообщении*) – пе́вний; (*правильный, о замечании*) – правди́вий, слу́шний; (*о часах*) – прави́льний; 2) (*согласный с чем, о копии*) – згі́дний з чим; *-ный оригиналу* – згі́дний з первотво́ром, з оригіна́лом; (*о документах*) – згі́дний з первописом, з оригіна́лом; 3) (*преданный кому*) – ві́рний кому; *оставаться -ным кому* – доде́ржувати ві́рности кому.

Вероятный: 1) (*об известиях*) – імові́рний, правдоподі́бний, можли́вий; 2) (*гипотетический, о предположениях*) – здога́дний.

Верста – верста́; *в десяти -стах* (лежать, находиться) – за де́сять верст(о́в).

Верстовой (о пути) – верстовий.

Верфь – корабельня.

Верх (в выражениях): *брать, взять верх, одерживать, одержать верх над кем* – перемагати, перемогти, перева́жувати, перева́жити ко́го, бра́ти, взяти го́ру, перева́гу, перемо́гу над ким; *взявший верх* – переможець (-жця).

Вес: 1) – вага́; *в. брутто* – вага́ бру́тто, гру́ба вага́, вага́ з та́рою; *в. живой* – жива́ вага́; *в. нетто* – вага́ не́тто; *в. собственный* – чиста вага́; *в. удельный* – пито́ма вага́; *в. чистый* – чиста вага́; **-сом** (в смысле колич.), (нар.) – завва́жки; *на вес* – на вагу́, ваго́ю; *сумма весов* – сумо́вана вага́ (окре́мих) ва́рностей; 2) (значение) – вага́, значення; *иметь вес* – ма́ти вагу́, ва́жити, значити.

Веский: 1) (о почтовой посылке) – ваговитий, важкий; 2) (важный, о доводе) – пова́жний, важливий.

Весовой (о принадлежности) – ваговий.

Весовщик – вага́р (-ря).

Вести, весть, повести – 1) ве́сти, пове́сти, прова́дити; 2) (делать, совершать) – прова́дити, ве́сти, пове́сти; 3) (о дороге) – ве́сти, прямува́ти; 4) (к последствиям) – спричиня́ти, спричинити на́слідки, спричиня́тися, спричинитися до на́слідків; 5) (вести себя) – пово́дитися; *в. себя по отношению к кому-либо* – пово́дитися з ким.

Вестник – ві́сник (-ка).

Вестовой (сущест.) – вістове́ць (-товця), посла́нець (-нця).

Вестовщик, -щица – вістоно́ша.

Весть – (з)ві́стка; (молва) – чу́тка, поголо́ска; *без -сти* – без ві́сти; *без -сти пропавший* – бе́звісно (без ві́сти) пропа́лий, загиб́лий.

Весы – терези (-зі́в), вага́; (ручные, небольшие) – ка́нтар (-ра); (большие базарные) – важни́ця (Г); *в. верные* – правдиві терези, правдива вага; *в. десятичные* – десяткова важни́ця; *в. коромысловые* – терези; *в. настольные* – ма́лі терези; *в. римские* – бе́змі́н (-на); *в. чашечные* – ша́льки; *выверенный на -сах* – ви́важений.

Ветвь: 1) (отрасль) – па́рость (-рости), га́лузь; 2) (разветвление чего-либо) – ві́тка, рука́в (-ва); *в. железнодорожная* – за́лізничний рука́в.

Ветеран – ветера́н (-на).

Ветеринар – ветерина́р (-ра).

Вето – ве́то, заборона; *в. свободное* – ві́льне ве́то; *налагать в-о* – наклада́ти ве́то (заборону).

Вежа – витичка, віха́.

Вечер – ве́чір (-чора); *в. благотворительный* – доброді́йний ве́чір; *в. литературный* – лі́терату́рний ве́чір; *в. школьный* – шкі́льний ве́чір; *каждый вечер* (заседать) – щове́чора; *относящийся к -ру* – вечоро́вий.

Вечный: 1) (о вкладе) – дові́чний; 2) (постоянный, о хлопотах) – повсякча́сний.

Вещевой (о складе) – речовий.

Вещественный (о доказательствах, уликах) – речовий.

Вещь – рі́ч (ре́чі); *вещи дорожные* – доро́жні ре́чі; **-щи меховые** – ху́тра, хутряні ре́чі; **-щи случайные** – випадко́ві ре́чі; *в. покупная* – купована, куплена рі́ч; *в. музейная* – музе́йна рі́ч; *в. прокатная* – визична́ рі́ч; *в. утерянная* – згу́блена (загу́блена) рі́ч; *в. ценная, дорогая* – ко́штовна рі́ч.

Взаем, займы – у по́зику, позичко́во; *брать, взять -мы* – бра́ти, взяти в по́зику, позича́ти, позичити в ко́го; *взятый -мы* – позичений; *давать, дать -мы* – позича́ти, позичити ко́му, дава́ти, да́ти в по́зику; *надавать -мы* – на́позича́ти; *раздать -мы* – порозпозича́ти.

Взаимность – взаємність (-ности), обопільність (-ности); *на началах -сти* – на основі взаємности.

Взаимный (*о соглашении*) – взаємний, обопільний.

Взаимодействие – взаємодіяння, взаємодія.

Взаимодействовать – взаємодіяти.

Взаимоотношения – взаємини (-мин); *в области -ний* – у взаєминах.

Взаимопомощь – взаємодопомога, взаємна допомога; *касса -щи* – каса взаємної допомоги (взаємодопомоги).

Взамен чего – навзамін, взаміну чого.

Взачет – на рахунок, в рахунок.

Взваливать, взвалить – накидати, накинути, скидати, скинути що на ко́го, на що; *взваливать вину на кого* – скидати, скинути, звертати, звернути вину на ко́го, прикидати, прикинути вину ко́му.

Взвешивать, взвесить: 1) (*определять вес*) – ва́жити, зва́жити; *в. наново* – перева́жувати, перева́жити; 2) (*учитывать обстоятельства*) – бра́ти, взяти що під розва́гу, зважати, зважити на що.

Взвинчивать, взвинтить (*нервы*) – напру́жувати, напру́жити; (*цены*) – наганяти, нагна́ти.

Взгляд: 1) (*мнение*) – по́гляд (-ду), думка; *бросить беглый в-д* – глянути побіжно, перебігти о́ком; *вырабатывать -ды* – дохо́дити, дійти (до) по́глядів; *держаться того -да, что...* – бу́ти то́го по́гляду (тієї думки), що...; *иметь определенные -ды* – ма́ти певні по́гляди; *на мой (его) взгляд* – з то́го (йо́го) по́гляду, на мій (йо́го) по́гляд, як на мене (на ньо́го), на мою (на йо́го) думку; *при первом -де* – як ті́льки подивитися, на пе́рший по́гляд; *разделять взгляд меньшинства (большинства)* – приста́ти на думку меншости (бі́льшости); так са́мо, як ме́ншість (бі́льшість), думати; *я остаюсь при своем -де* – я й надалі так думаю, мій по́гляд і надалі той (такий) са́мий; 2) (*в выражении*) *на взгляд* – на о́ко, на по́гляд, як глянути.

Вздешеветь – подешевішати.

Вздорожать – подорожчати.

Взимать – бра́ти; (*принудительно*) – стяга́ти, стяг(ну́)ти; *в. плату* – бра́ти пла́ту, стяга́ти пла́ту.

Взирая (*в выражении*) *не взирая на то, что* – дарма́ що..., не зважа́ючи на те, що...

Взламывать, ломать – зла́мувати, лама́ти, злама́ти; (*рычагом*) – вива́жувати, виважити.

Взлом – зла́мування, лама́ння, поло́м (-му); *кража со -мом* – краді́ж (краді́жка) з поло́мом.

Взломщик – зла́мувач (-ча).

Внос – вно́сок (-ску); (*действ.*) – вно́сення; *в. в уплату* – вно́сок на спла́ту; *в. вступительный* – вступне́, вписове́; *в. платы (арендной и т. п., разделенной на известные сроки)* – ра́та; *в. срочный* – терміно́вий вно́сок; *в. страховой* – вно́сок на убезпече́ння; *в. членский* – вно́сок учасни́цький, учасни́цьке (-кого).

Взыскание: 1) справля́ння, праві́ж (-вежу́), правина́ (Г); (*налогов, недоимок*) – стяга́ння; *жесткая политика -ния* – тверда́ полі́тика стяга́ння; *ко -нию* – на стяга́ння, щоб стягну́ти; *подать ко -нию с кого* – по́зов скла́сти на ко́го; *подлежащие -нию суммы* – су́ми, що їх нале́жить стягти, справити; *подлежит -нию* – нале́жить стягну́ти; 2) – кара; *в. административное* – адміністративна́ кара; *в. денежное* – грошова́ кара, штраф (-фу); *в. дисциплинарное* – дисципліна́рна кара; *подвергать -нию* – накла́дати, накла́сти кару на ко́го; *табель административных -ний* – та́беля адміністративним кара́м.

Взыскатель, -ница – правіжник (-ка), правіжниця; (*берущий в принудительном порядке*) – стягальник (-ка), стягальниця.

Взыскивать, взыскать: 1) правити, справляти, справити, виправляти, виправити; (*в принуд. порядке*) – стягати, стягнути; *в. судом* – випозивати; *в. штраф* – брати, взяти, стягати, стягнути штраф; 2) (*за вину*) – карати, покарати (за провину).

Взыскной (об аппарате) – правіжний, стягальний.

Взятка – хабар (-ря).

Взяточник, -ца – хабарник (-ка), хабарниця.

Взяточничество – хабарництво.

Вид: 1) (*наружность*) – вигляд (-ду); *в. внешний* – вигляд (-ду); *в виде наказания* – за кару, як кара; *в виде опыта сделать* – як спробу (на спробу) зробити; *в испорченном виде* – попсований; *в таком виде* – в такому вигляді, таким; *для виду* – про (людське) око, для годиться; *по внешнему виду* – виглядом, з вигляду, як подивитися; 2) (*в выражениях*): *быть на виду у кого* – перед очима. перед вічком в когo бути; *виды на будущее* – сподіванки на майбутнє; *выпустить, упустить, потерять из виду* – спустити з ока, недобачити, забути; *выпущено из виду следующее* – забули такє, не добачено такoгo; *иметь в виду кого, что* – мати на оці (на увазі) когo, що, брати на увагу когo, що; *иметь виды на кого, на что* – важити на когo, на що; *на виду:* а) (*иметь кого, что*) – на оці, на прикметі; б) (*на видном месте*) – на видноті; *при благоприятных видах* – з гарними сподіванками; *ставит кому что на вид* – подавати, подати кому на увагу, що, зауважувати, зауважити кому що; 3) (*в значении «предлог» и «причина» в выражениях*): *в видах чего* – задля чоgo, маючи на увазі що; *в виду чего* – вважаючи на що, через що; *в виду этого* – через те, тому, вважаючи на це; *в служебных видах* – з причин службових; *из корыстных видов* – щоб покористуватися, гадаючи (с)користатися, з корисливости; *ни под каким -дом нельзя* – (аж) ніяк не можна; *под -дом болезни* – ніби хворий; *под -дом посетителя* – ніби відвідувач; *при виде чего* – (по)бачивши що; 4) (*вид на жительство*) – посвідка (документ) на проживання; 5) (*species*) – вид; *в. кооперации* – вид кооперації; *в. расхода* – вид (категорія) видатків.

Видимость (в выражениях) для -оти – для годиться, про людське око, аби тільки слава була; *по -сти* – як видко; *по всей -сти* – як з усьoгo (видно) видко.

Видный (о признаке) – примітний; (*значительный, о должности*) – (ви)значний; (*выдающийся, о работнике*) – видатний.

Видоизменять, -нить, -ся – відмінювати, відміняти, відмінити, -ся.

Виза – віза; *поставит визу* – покласти візу, повізувати.

Визировать – візувати, сов. – повізувати.

Визит – візита, одвідини (-дин); *делать -ты кому* – візитувати кому, одвідувати когo; *нанести визит* – зробити візиту; *отдать визит* – одвізитувати.

Визитация – візитація.

Визитер – візитер (-ра), одвідач (-ча).

Вина: 1) (*провинность*) – (про)вина; *взводит на кого-либо вину* – звертати, звернути вину на когo; *вменять кому-либо в вину что* – привиняти, привинити кому що, ставити, поставити за провину кому що; *отягощать вину* – збільшувати, збільшити провину; *слагать, сваливать вину на другого* – звертати, звернути, складати, скласти вину на іншого; *сознаться в вине* – повинитися; 2) (*причина*) – причина, вина; *быть, послужит виною чего* – (с)причинятися, (с)причинитися чоmu, до чоgo; *по своей вине* – з власної вини (причини).

Винить, обвинить – винити, винуватити, обвинуватити когo.

Виноватый в чем – винний, винуватий (у) чоmu, чоgo, винен чоgo, чим, причинний до

чо́го; **-тый** *перед кем* – винний проти́ чо́го.

Винник, -ница: 1) (*провинившийся*) – провинник (-ка), провинница; 2) (*послуживший причиной*) – причинець (-нця), причинница; *в. косвенный* – побічний причинець; *быть - ком чего-либо* – спричинятися до чо́го, бу́ти причиною чо́му.

Винность в чем – (про)винність (-ности) у чо́му, привинність (-ности) до чо́го.

Винный: 1) (*виноватый*) – винуватий, винний; 2) (*служащий причиной*) – винний, (при)винний, причинний до чо́го.

Винодел – винороб (-ба).

Виноделие – вина́рство.

Винокур – гура́льник (-ка).

Винокурение – гура́льництво, горі́льництво.

Винопродавец, виноторговец – винопрода́вець (-вця), вина́р (-ря).

Виноторговля (*торговля вином*) – виноторгува́ння; (*заведение*) – вина́рня.

Високосный (*о годе*) – пересту́пний, бісексто́вий.

Витрина – вітрина.

Вклад – вкла́дка; *в. бессрочный* – вкла́дка нетерміно́вана; *в. вечный* – довічна вкла́дка; *в. на хранение* – вкла́дка до схову (на схова́нку); *делать вклад* – робити вкла́дку, депонува́ти.

Вкладной (*об операции, вкладочный*) – вкла́дковий.

Вкладчик, -чица – вкла́дник (-ка), вкла́дниця.

Вкладывать, вклась, вложить, -ся – вкла́дда́ти, вкля́сти, покля́сти, -ся.

Включать, -чить, -ся: 1) (*присоединять*) – долуча́ти, долучи́ти, -ся; *в. в список* – заво́дити, завести (записувати, записа́ти, заносити, занести) до списку; *в. в счет* – вно́сити, внести (записувати, записа́ти) до раху́нку; 2) (*содержать*) – зміща́ти, містити в собі́.

Включение – долуче́ння; *со -нием* – долуча́ючи, долучивши.

Включительно – долуче́чно; *до 21 числа -но* – по два́дцять пе́рше число́ долуче́чно.

Вкратце – ко́ротно; (*сжато*) – стисло.

Вкус (*покупательский*) – уподо́бання, смак; *прийтись по вкусу* (*покупателям*) – уподо́батись, приста́ти до сма́ку.

Влагать, вложить – вкла́да́ти, вкля́сти.

Владелец, -лица – володі́лець (-льця), володі́лиця; (*обладатель*) – посіда́ч (-ча́), посіда́чка; (*собственник*) – власник (-ка), власниця; *в. пожизненный* – власник-дові́чник; *в. смежный* – сумі́жник (-ка); *в. фактический* – фактичний посіда́ч.

Владельческий (*собственнический, об интересе*) – власни́цький.

Владение: 1) (*обладание*) – володі́ння чим, держа́ння, посіда́ння чо́го; *в. бесспорное* – володі́ння безсупе́речне; *в. временное* – володі́ння тимчасо́ве (до́часне); *в. законное* – посіда́ння (володі́ння) пра́вне; *в. пожизненное* – володі́ння (до по́ки віку), дожитне; *быть, находится во -нии кого* – бу́ти, перебува́ти під чи́йм володі́нням, в чи́йому посіда́нні, під володі́нням, у посіда́нні в ко́го; *вводить кого во -ние чем* – уво́дити, увести́ ко́го у володі́ння чим (посіда́ння чо́го); *вступать во -ние чем* – обійма́ти, обня́ти посіда́ння чо́го; *получать во -ние* – діста́вати у вла́сність; 2) (*то, чем владеют*) – володі́ння, посілі́сть (-сти).

Владенная: 1) а) (*запись*) – володі́льний за́пис (-су); б) (*опись*) – володі́льний ви́пис (-су); 2) (*карточка*) – володі́нна, ка́ртка на володі́ння.

Владетель, -ница – володі́лець (-льця), держа́вець (-вця), держа́виця.

Владеть чем: 1) (*иметь во владении, обладать*) – володі́ти чим, посіда́ти, держа́ти що́; *в. собою* – влада́ти собо́ю, панува́ти над собо́ю; 2) (*действовать каким-либо орудием или органом*) – ору́дувати; *в. языком* – ору́дувати мо́вою.

Властвовать – панувати, владувати.

Властный (о тоне, приказании) – владний.

Власть: 1) (сила) – влада, сила, право; в. *ограниченная* – обмежена влада; *иметь власть что-либо сделать* – мати силу що робити; *имеющий -сть и право* – владний, що має владу; *облеченный властью* – наділений владою, з наданою владою, комусь надано влади; *превышение -сти* – надужиття влади; *это не в моей -сти* – не моя на це сила, не від мене це залежить; 2) (власть) – влада; в. *административная* – адміністративна влада; в. *верховная* – найвища влада; в. *законодательная* – законодавча (праводатна) влада; в. *исполнительная* – виконавча влада; **-сти местные** – місцева влада; **-сти следственные** – слідча влада.

Влечь, повлечь за собой (последствия) – спричиняти, спричинити (наслідки), спричинитися, спричинитися до (наслідків).

Влияние – вплив (-ву); *иметь, оказывать -ние на кого, на что* – впливати, вплинути на когось, що, справляти, справити вплив на когось, на що; *оставаться без -ния* – не впливати, не вплинути на когось; *приобретать -ние* – набувати, набути впливу.

Вложение: 1) (действие) – вкладання; сов. – вкладення; (почт.) – долучення; со **-нием денег** – з долученими грошми; 2) (вложенное) – вкладене.

Вложенный (о капитале, труде) – вкладений.

Вменение во что – ставлення, поставлення за що; в. в *обязанность* – ставлення, поставлення за обов'язок; в. в *вину* – ставлення за (про)вину, привинення; *неподлежащий вменению* – невинуватий.

Вменимость – всудність (-ности).

Вменяемость – всудність (-ности).

Вменяемый (о состоянии, поступке) – всудний.

Вменять, -нить (в выражениях): в. в *вину* – ставити, поставити за (про)вину, привиняти, привинити комусь що; в. в *обязанность* – ставити, поставити за обов'язок.

Вместимость, вместительность – місткість (-кости).

Вместительный – місткий; (для твердых тел) – укладистий; (для сыпучих тел) – насипчастий; (о зданиях) – просторий.

Вмешательство – втручання.

Вмешиваться, -шаться – втручатися, втрутитися.

Вмещать, -стить – 1) вмещати, вмістити; 2) (содержать в себе) – вмещати, вмістити в собі.

Вмещаться, -ститься – вмещатися, вміститися; (вкладываться) – вкладатися, вкластися.

Внебалансовый (о счете) – позабалансовий.

Внебиржевой – позабіржовий.

Внебрачный (о состоянии) – нешлюбний, позашлюбний.

Вневойсковой (о подготовке) – позавійськовий.

Внегородской (об имуществе) – позаміський, що поза містом.

Внедоговорный – позадоговірний.

Внедряют, внедрить – упроваджувати, упровадити, вкорінити, вкоренити, вщиплювати, вщепити.

Внеземельность – позаземельність (-ности), екстериторіяльність (-ности).

Внеочередной (о рассмотрении дела) – позачерговий.

Внепартийный – позапартійний.

Внеслужебный (о времени) – позаурядовий; (о частной службе) – позаслужбовий.

Внесметный (о порядке) – позакошторисний.

Внесудебный (об обстоятельстве) – позасудовий.

Внешкольный (о времени, надзоре) – позашкільний.

Внешний: 1) (о виде) – зокільний (Н), зокілишній; 2) (поверхностный, об осмотре) – з[по]верховий; 3) (о торговле, политике) – закордонний, зокілишній; 4) (о сношениях между государствами) – поміждержавний.

Вникать, -кнутъ – вдаватися, вдатися, вглядатися, вглянутися в що.

Внимание – увага; **-нию кого** (предложить) – на увагу (до уваги) ко́му, ко́го; **во -ние к чему** – з уваги на що, до чо́го; **заслуживать -ния** – бути вартим ува́ги; **не оставлять -нием** – не лишати без ува́ги; **обращать усиленное -ние** – звертати, зверну́ти пильну ува́гу; **обращать на себя -ние** – брати на себе чію ува́гу, звертати, звернути на себе чію ува́гу; **обращать -ние на что, принимать во -ние** – брати, взяти на ува́гу (до ува́ги) що, уважати, уважити на що, зважати, зважити на що; **оставлять без -ния что** – не звертати, не зверну́ти ува́ги, не вважати на що, лишати, лишити без ува́ги що; **(пропускать)** – (об)минати, (об)мину́ти що, помину́ти що; **останавливать -ние на чем** – звертати, зверну́ти ува́гу на що; **принимая во -ние что** – беручи до ува́ги що, зважаючи, уважачи на що, маючи на увазі що, з ува́ги (з о́гляду) на що; **уделять -ние** – віддавати, відда́ти ува́гу ко́му, чо́му.

Внимательный (об отношении к делу) – ува́жний, ува́жливий.

Вновь (возбудить) – зно́в(у); (рассмотреть) – за́ново; **в. образованный** – новоутворений; **в. появившийся** – новопо(в)ста́лий.

Вноситель, -ница (вкладчик, -чица) – вклада́ч (-ча́), вклада́чка.

Вносить, внести: 1) (предметы) – вно́сити, внесе́ти; 2) (условия в договор, что-либо новое в язык и т. д.) – впрова́джувати, впрова́дити, запрова́джувати, запрова́дити; 3) (в списки) – заво́дити, завести, зано́сити, занести (до списків); **в. в журнал** – записувати в журна́л; 4) (деньги, налоги) – вно́сити, внесе́ти, платити, заплатити; **в. в банк** – кла́сти, покла́сти в ба́нк; **в. деньги, налоги за что** – опла́чувати, оплатити що; 5) (проект, план в комиссию) – подава́ти, пода́ти; **в. на утверждение** – подава́ти, пода́ти на затве́рдження.

Внутренний (о (рас)положении) – середо́вий, всерединний, вну́трішній.

Внушать, -шить – всиляти, всилити; (угovarивать) – намовляти, намо́вити; **в. подозрение** – виклика́ти підозре́ння; **в. собою доверие** – будити дові́ру.

Внушение – 1) всиля́ння; 2) (угovarивание, убеждение) – умовля́ння; 3) (подговаривание) – намо́ва, намовля́ння; **сделать по -нию** – зроби́ти з намо́ви (підо впливом); 4) (дисциплинарное) – напоу́млення; **делать строгое -ние** – суво́ро (гостро) напоу́мляти ко́го.

Внушительный (о размерах) – показний, імпоза́нтний.

Внятный (о произношении) – чу́тний, вира́зний.

Вовлекать, -лечь – втяга́ти, втягти, зата́гати, зата́гти; **в. в невыгодную сделку** – втяга́ти в утра́тну спра́ву.

Водворение (куда) – все́лення, впрова́дження, осе́лення; (чего) – запрова́дження; **в. на землю** – осадже́ння; **в. порядка** – запрова́дження ла́ду; **в. тишины** – утихоми́рювання, утихоми́рення.

Водворять, -рить, -ся (куда) – вселяти, вселити, -ся, оселяти, оселити; (что) – запрова́джувати, запрова́дити; **в. законность** – запрова́джувати зако́нність; **в. на место жительства** – відпрова́джувати, відпрова́дити до місця прожива́ння; **в. порядок** – запрова́джувати ла́д.

Водник – водник (-ка).

Водный (о пути) – водо́ний; **в. транспорт** – во́дний тра́нспорт; **водным путем** – водо́ю.

Водокачка – водотя́жня.

Водолечение – водо́лікува́ння.

Водолечебница – водолікарня.

Водолечебный (о заведении) – водолікарний, водолікувальний.

Водопровод (предприятие) – водогін (-гону); (система труб) – водопровід (-воду).

Водопроводный (о станции, предприятии) – водогінний; (о трубе) – водопровідний.

Водопроводчик – водопровідник (-ка).

Водоснабжение – водопостачання.

Военнослужащий – військовий (урядовець).

Военнообязанный – військовозобов'язаний.

Военный: 1) (относящийся к войску, напр. о госпитале) – військовий; находится на -ной службе – служити у війську; 2) (относящийся к войне, напр., о плане) – воєнний.

Вожак: 1) (главарь) – ватажок (-жка); 2) (вожатый слепого) – поводитар (-ря).

Вожатый: 1) (в отряде) – ватажок (-жка); 2) (вагона) – вагоновод (-да).

Возбранять, -нить – заборонити, заборонювати, боронити, заборонити кому що; *возбраняется* – заборонено, не вільно.

Возбуждать, -будить: 1) (подозрение, сомнение) – виклика́ти, викликати; в. охоту, желание в ком – заохочувати, заохотити, підохочувати, підохотити когó до чо́го; 2) в. против кого – збива́ти, збити когó на ко́го, підбурювати, підбурити когó на (проти) ко́го.

Возбуждение: 1) (чего, о вопросе) – пору́шення; (о деле) – пору́шення, розпочинання; 2) (возбужденность) – звору́шення, запал (-лу); в. состоянии -ния – звору́шений, в запалі.

Возвещать, -вестить, -ся – провіща́ти, провістити, -ся, проголо́шувати, проголосити, -ся.

Возводит, -вести: 1) (сооружения) – виво́дити, вивести, будува́ти, збудува́ти, ста́вити, поста́вити; (насыпь) – висипа́ти, висипати, насипа́ти, насипати; 2) -ить в должность – ста́вити, поста́вити, признача́ти, призна́чити на посаду; 3) -ить обвинение на кого – винувати́ти когó.

Возврат, возвращение кого-либо – вороття, верта́ння, ве́рнення; (чего-либо) – верта́ння, ве́рнення; *озаботиться -том денег* – потурбува́тися поверну́ти гроші.

Возвратный (о действии, о пути) – зворо́тний; (о подлежащ. возврату капитале) – поворо́тний.

Возвращать, -ратить, -ся – верта́ти, верну́ти-ся; в. по суду – судо́м верта́ти, верну́ти, судо́м виправляти, виправити.

Возвышать, -высить, -ся – підно́сити, піднести, -ся; (цены) – збі́льшувати, збі́льшити; (в должности кого) – підвищува́ти, підвищити.

Возглавлять, -вить что – бу́ти, ста́ти на чолі чо́го.

Воздействие: 1) (влияние) – дія́ння, вплив (-ву); *оказывать -вие* – вплива́ти, вплинути; 2) (нажим) – натиск (-ку).

Воздействовать – 1) дія́ти, поді́яти на ко́го, на що, вплива́ти, вплинути на ко́го, на що; (*нажимать*) – натиска́ти, натисну́ти на ко́го, на що.

Воздерживаться, -жаться – утримува́тися, утрима́тися, (пов)здє́ржуватися, (пов)здє́ржатися від чо́го.

Воззвание – відозва.

Воззрение (взгляд) – по́гляд (-ду).

Возлагать, -ложить – покладати, покла́сти що на ко́го; в. поручение на кого – припоруча́ти, припоручити, доруча́ти, доручити кому, дава́ти, да́ти доручення кому́.

Возложение (обязанностей) – покладання; с -нием обязанностей – покла́вши обов'язки, з покладеними обов'язками, доручивши виконувати обов'язки.

Возмездие – відплата; (за добро) – нагоро́да; (за преступление) – ка́ра; нести -дие, получают -дие – карати́ся, прийма́ти, прийняти ка́ру.

Возмездитель, -ница, возмездатель, -ница – сплатник (-ка), сплатниця, відплатник (-ка), відплатниця, розплатник (-ка), розплатниця.

Возмездительный (о вознаграждении) – сплатний, відшкодівний.

Возмездать, -местить, -ся: 1) (*восполняют*) – надолужувати, надолужити, наганяти, нагнати; 2) (*расходы кому*) – повертати, повернути, сплачувати, сплатити.-ся кому; (*убытки, вред и т. д.*) – відшкодовувати, відшкодувати когось або комусь що.

Возмездание (*расходов*) – повертання, повернення, сплачування, сплачення; (*ущерба, потери*) – відшкодування; **в -ние расходов** – повертаючи (сплачуючи) витрати, на повернення (сплачення, сплату) витрат, щоб повернути (сплатити) витрати; **в -ние убытков** – на відшкодування втрат, відшкодовуючи втрати; **по -нии расходов** – сплативши витрати, коли (як) витрати сплачено (будуть сплачені).

Возможно: 1) (*вероятно*) – можливо, можлива річ, може бути; 2) (*есть возможность*) – можна, є змога, є можливість.

Возможность – змога, можливість (-вості), спромога, спроможність (-ності); **в. беспрепятственная** – добра змога; **в. осуществления** – можливість здійснити; **давать -ность** – давати, дати змогу, уможливлувати, уможливити комусь що; **имеющий -ность** – спроможний; **по -сти (скорее)** – як(о) мога, що (з)мога; **получать -ность** – спромагатися, спромогтися на що.

Возможный (об исходе) – можливий; **делать -ным** – уможливлувати, уможливити; **считать, находить -ным** – вважати за можливе, за річ можливу.

Вознаградить, -градить кого за что – (ви)нагороджувати, (ви)нагородити когось за що; (*за прич. убытки, вред*) – відшкодовувати, відшкодувати когось, комусь що.

Вознаграждение (*плата*) – винагорода, плата, платня; (*возмездание*) – відшкодування; (*действие*) – (ви)нагороджування, (ви)нагородження; **в. пожетонное** – віджетонова платня; **в. страховое** – безпечне відшкодування, безпеччина, безпечна нагорода; **выдать положенное -ние** – видати призначену платню.

Вознамериваться, -рится – наміряться, наміритися, брати, (по)взяти намір.

Возникать, -кнуть – по(в)ставати, по(в)стати з чого, виникати, виник(ну)ти; (*начинается*) – наставати, настати.

Возобновлять, -вить, -ся – поновлювати, поновляти, поновити, -ся, відновляти, відновити, -ся; (*о постройке*) – відбудовувати, відбудувати, -ся; **в. отношения** – поновляти стосунки; **в. разговор** – знову починати, почати розмову.

Возражатель, -ница – суперечник (-ка), суперечниця, заперечник (-ка), заперечниця.

Возражать, -разить (кому, против чего, на что) – заперечувати, заперечити комусь, заперечувати, заперечити що.

Возражение – заперечення; **без -ний (принять)** – не сперечаючись, не заперечуючи; **не допускающий -ний (довод)** – незаперечний, несперечний.

Возражительный (о замечании) – заперечний; (*юрид.*) – відпórний.

Возраст – вік (-ку), літа; **в. детский** – дитячий вік, дитинство, дитячі літа; **в. допризывный** – передпризовний вік; **в. предельный** – крайній вік, граничний вік, граничні літа; **в. призывной** – призовні літа; **в. совершенный** – повнолітність (-ності); **в. школьный** – шкільний вік; **в -сте, по -сту** – віком, літами; **достичь призывного -ста** – на призові стояти; **за достижением предельного -ста** – дійшовши крайнього (граничного) віку, бо дійшов крайнього віку; **распределять по -сту** – поділяти за літами, відповідно до віку; **человек в -сте (пожилой)** – літня людина.

Возрастать, -расти – зростати, зрости, зрости; **в. силами** – рости на силах, зростати, зрости на силах.

Возчик – хурман (-на), возій (-ія), возільник (-ка).

Воинский (о части) – військовий.

Войско – військо; *квартирование -ск* – постій (-тою); *передвижение -ск* – пересув війська; *разместать, разместить -ска* – розташовувати, розташувати військо.

Вокзал – вокзал (-лу), двірєць залізничний.

Волеизъявление – вияв волі (род. п. – вияву волі).

Волокита – тяганина.

Волонтер – волонтер (-ра), охотник (-ка).

Вольнонаемный (о служащем, рабочем) – (вільно)найманий, вільного найму.

Вольноопределяющийся – (сам)охотник (-ка), охочий; *вступить -щимся (в армию)* – іти охотою, іти охотником.

Вольнопрактикующий (врач) – вільної практики, вільний.

Вольноприходящий (о враче) – прихожий (СЖМ).

Вооружать, -жить, -ся – 1) озброювати, озброїти, -ся; 2) (снаряжать пушками) – риштувати, обриштувати гарматами; 3) (подстрекать против кого) – збивати, збити на кого, підбурювати, підбурити на (проти) ко́го.

Вооружение – зброя; (действие) – о[у]зброювання, о[у]зброєння; в полном -нии – у повній зброї.

Вооруженный (о нападении) – збрóйний, ору́жний; (о лице) – озбро́єний.

Вопиющий (о противоречии) – кричущий, разючий.

Вопрос: 1) питання; (в анкетах, в бланках) – запитання; в. *главный* – найбільше питання; в. *кардинальный* – кардинальне питання; в. *открытый* – нерозв'язане питання; -сы *недоуменные* – непевності, незрозумілі речі, сумнівні речі, сумніви; в. *разрешимый* – розв'язне питання; питання, що можна розв'язати; в. *спорный* – спірне (суперечне) питання; в. *частный* – окреме питання; *возбуждать, поднимать -рос* – порушувати, порушити питання; *возникает -рос* – по(в)стає, виникає, заходить питання; *задавать -рос* – ставити, поставити питання; (на очереди) *вопрос об удовлетворении* – питання, як задовольнити; 2) (дело) – справа; в. *квартирный* – квартирна справа; *выяснить -рос* – з'ясовувати, з'ясувати справу; *к -су о чем* – у справі чого; *по -су о чем* – у справі (чого), про що.

Вопросник – запитник (-ка).

Вопросный (о бланке) – запитний.

Вор, воровка – злодій (-дія), злодійка, крадій (-дія); в. *домашний* – хатній злодій; в. *квартирный* – квартирний злодій; в. *профессиональный* – злодій з фаху, фахом.

Воровать – красти, злодіячити, злодіювати.

Воровской: 1) (о притоне) – злодійський; 2) (ворованный, о вещи) – крадений, крадіжний.

Воровство – крадіж (-дежу), крадіжка.

Ворочать, воротить (делами, деньгами, людьми) – ору́дувати ким, чим, верхово́дити ким, над ким.

Воскресение (первый день недели) – неділя.

Воскресник – недільник (-ка).

Воскресный (об отдыхе) – недільний.

Воспитание – виховання; *получать -ние* – вихо́вуватися, виховатися, діставати, дістати виховання, зчобувати, здобути виховання.

Воспитанник, -ница – вихо́ванець (-нця), вихо́ванка.

Воспитатель, -ница – виховник (-ка), виховниця, вихо́вateľ (-ля), вихо́вateľка.

Воспитательный (о заведении) – виховний.

Воспитывать, -тять – вихо́вувати, виховати.

Восполнять, -нить, -ся: 1) (*возмещать недостаток чего-либо, возмещаться*) – надолужувати, надолужити, -ся; 2) (*добавлять, -ся*) – поповнити, поповнювати,

поповнити, доповняти, доповнювати, доповнити, виповнювати, виповняти, виповнити, -ся.

Воспользоваться чем – 1) покористуватися чим, з чого, скористуватися, скористатися чим, з чого; **-ться случаем** – скористатися з випадку (з нагоди); 2) (*использовать*) – використати, зужиткувати що.

Воспоследовать – статися, сподіятися.

Воспрепятствовать – перепинити, перешкодити, стати на перешкоді, стати на заваді.

Воспретительный (*о мерах, распоряжениях*) – заборонний.

Воспрещается, воспрещено – не вільно, заборонено, заказано; **вход -щается** – входить не вільно.

Воспрещать, -претить – боронити, забороняти, заборонити, за́казувати, за́казати.

Воспрещение – заборона.

Воспроизводить, -весть – відтворювати, відтворити, репродукувати.

Восстание – повстання.

Восстановимый (*о положении*) – відновний; (*о сооружениях*) – відбудовний.

Восстановитель, -ница – відновник (-ка), відновниця, поновник (-ка), поновниця; (*сооружений*) – відбудовник (-ка), відбудовниця.

Восстановительный (*об организации, кредите*) – відновний, відбудовчий; (*о питаний*) – відживний.

Восстановлять, -ся: 1) відновляти, відновлювати, відновити, поновляти, поновити, -ся; (*о сооружениях*) – відбудовувати, відбудувати, -ся; **в. в должности кого** – повертати, повернути на посаду ко́го; **в. в правах кого** – повертати право ко́му; **в. силы** – відживляти(ся), відживити(ся); 2) (*против кого*) – збивати, збити, підбурювати, підбурити на (проти) ко́го.

Востребование – поспит (-ту), за́пит (-ту); **до -ния** – до поспиту, до за́питу; **писать до -ния** – писати залишеною поштою, писати до запитання.

Востребовать – поспитати, запитати, (*груз*) – відібрати.

Вотировать – вотувати, голосувати.

Вотировка – вотування, голосування.

Вотирующий – голосувач (-ча).

Впечатление – враження, вражіння; **по первому -нию** (*судить*) – з першого враження, на перше вражіння; **производит -ние** – справляти вражіння; **у нас составилось впечатление** – у нас склалось вражіння.

Вписывать, -сать, -ся – вписувати, вписати, -ся; **в. в (список, реестр)** – заводити, завести, вписувати, вписати.

Вполне – цілком, цілковито.

Впоследствии – згодом.

Вправе (*в выражении*) **быть в праве** – мати право; **он -ве** – він має право.

Впредь – наперед, до, аж до, (аж) по́ки, надалі; **-дь до выяснения чего** – доки з'ясується, доки з'ясують що; **-дь до изменения** – до (аж до) зміни, по́ки зміниться, по́ки змінять; **-дь до получения письма** – (аж) по́ки одержаний буде лист.

Впродолжение чего – протягом чого, через що; **-ние ряда лет** – через ряд ро́ків, протягом кілько́х ро́ків.

Впускной (*о билете*) – входовий.

Враждебный (*о действиях*) – ворожий, неприязний, (су)противний ко́му.

Враждовать с кем – ворогувати на ко́го, з ким.

Враздробь – на́ро́здріб.

Врач – лі́кар (-ря); (*о женщ.*) – лі́карка; **в. ветеринарный** – ветерина́р (-ра); (*о жен.*) – ветерина́рка; **в. главный** – найстарший лі́кар (-ря), головний лі́кар; **в. зубной** – зубний

лікар; *в. участковый* – ділянковий, участковий лікар; *быть -чем* (заниматься *врачебной деятельностью*) – лікарювати.

Врачебный (о помощи) – лікарський.

Вред (ущерб *материальный*) – шкода; (от *тяжелой работы*) – надсада; *в. личный* – ушкодження особи; *во в-д* (кому, чому) – на шкоду, на втрату; *потерпевший в-д* – ушкоджений; *причинитель -да* – шкідник (-ка); *причинять, -нить в-д* (кому) – шкоду чинити, шкоду вчинити, шкодити, пошкодити, вадити, завадити; *служить, послужить во в-д* (кому, чому) – виходити, вийти на шкоду комусь, чомусь; *терпеть в-д* – мати шкоду, зазнавати, зазнати шкоди.

Вредитель – шкідник (-ка).

Вредит (наносит *ущерб*) – шкодити комусь, шкоду чинити; (причиняет *боль, страдание*) – вадити.

Вредность, вредность – вадливість (-вості), шкідність (-ності), шкідливість (-вості).

Вредный (об *условиях работы*) – шкідний, шкідливий, вадкий, вадливий.

Временно – тимчасово, до якогось часу, покищо.

Временной, временный (о *подработке*) – тимчасовий, на час.

Время – час (-су); *в. года* – поря року; *в. довоенное* – довоєнний час; (*накануне войны*) – передвоєнний час; *в. каникулярное* – літні вакації, час канікул; *в. передобеденное* – передобідня (передобідня) година, передобіди (-дів); *в. прибавочное* (для *работы*) – надробітний час; *в. рабочее* – робітний (дільний) (Г) час; (*в учрежд.*) – урядовий час; *в. сверхурочное* – понаднормовий час; *в. свободное* – гулящий час, вільний час, дозвілля; *в. урочное* – певно-визначений час; *в благоприятное время* – слухним часом, слухного часу, при (добрій) нагоді; *в ближайшее время* – незабаром, найближчим часом, найближчого часу; *в возможно скором -ни* – як мога (що змога) швидше; *в довоенное -мя* – (за) довоєнного часу, до війни; *в короткое -мя* – у малий час; *в надлежащее -мя* – в слухний час; *в настоящее -мя* – тепер, цього часу, нині; *в непродолжительном -ни* – незабаром, небагом, невдовзі; *в неурочное -мя* (придти) – в неналежний час; *в обеденное время* – в обіди, в обідню годину; *в одно* (и *тоже*) -мя – одночасно, рівночасно; *в более отдаленное -мя* – за давнішого часу, давніше; *в отдаленные -на* – в давнину, за давніх часів; *в положенное -мя* – в належний час; *в последнее -мя* – останнім часом, останніми часами, останнього часу; *в рабочее -мя* – робітним часом, під (у) робітний час; *в самом непродолжительном -ни* – щонайшвидше; *в самое близкое -мя* – найближчим часом, найближчого часу; *в самом скорейшем -ни* – щонайшвидше, якнайшвидше; *в свободное -мя* – на дозвіллі, вільного часу; *в свое -мя*: а) (*некогда*) – колись, (за) свого часу, у свій час; б) (*своевременно*) – своєчасно, у свій час; *в течение некоторого -ни* – протягом якогось часу; *в то же -мя* – рівночасно; *в удобное -мя* – при (добрій) нагоді, слухним часом, слухного часу; *во-время* (*своевременно*) – вчасно; *во время чего* (*дежурства*) – за (під час) чого, під (у) що; *до настоящего -ни* – дотепер, досі; *до последнего -ни* – донедавна; *за истекшее -мя* – за минулий час; *и до настоящего -ни* – і досі; *имеется достаточно -ни* – є досить (доволі) часу; *к этому -ни* – на цей час, до цього часу; *как раз в это -мя* – саме під цей час, саме тоді; *на будущее -мя* – надалі, на дальший час; *на неопределенное -мя* – на невизначений час, на безрік; *на непродолжительное -мя* – на недівгий, на малий час; *не ко -ни* – невчасно; *непроизводительная трата -ни* – непродуктивна (марна) трата часу, марнування часу; *от -ни до -ни* – коли-не-коли; *отвечающий духу -ни* – відповідний до часу; *отнимающий много -ни* – забарний, загайний; *по -нам* – часами, іноді; *по истечении некоторого -ни* – трохи згодом, коли минув (минє) деякий час; *по настоящему, нынешнему -ни*, *в духе настоящего*,

нынешнего -ни – як на теперішній час; *раньше -ни* – передчасно, без часу;
располагасть -нем – мати час; *с давних времен* – віддавна; *с некоторого -ни* – з
якогось часу; *с того -ни* – відтоді, з того часу; *с этого (настоящего) -ни* – відтепер, з
цього часу; *со -нем* – згодом; *со -ни получения письма* – відколи одержано листа,
відколи надійшов лист; *слустя (через) некоторое -мя* – згодом, незабаром, невдовзі,
по якимсь часі; *улучить -мя* – вибрати (слухний) час; *упустить -мя* – пропустити час.

Врозницу – нарізно, нароздріб.

Вручитель, -ница – уручник (-ка), уручниця; (*податель*) – подавець (-вця), подавиця.

Вручать, -чить – уручати, уручити, подавати, подати до рук.

Вручение – уручання, *сов.* – уручіння, давання, подання до рук; *по -нии (повестки)* –
коли дано до рук давши до рук.

Всаживать, всадить (деньги) – вгачувати, вгатити.

Всего (бухг.) – усього, разом.

Вселение – вселяння; *сов.* – вселення; *производитъ -ние* – вселяти, вселити.

Вселять, -лить, -ся – вселяти, вселити, -ся.

Всемерно – всіма способами.

Всенародный (о переписи) – всенародний, вселюдний.

Всеобщность – загальність (-ности), повсюдність (-ности).

Всеобъемлемость – всео(б)сяжність (-ности).

Всеоружие – повне озброєння; *во -жии* – у повній зброї, цілком озброєний; *во -жии
опыта и знания* – цілком озброєний досвідом та знанням.

Всесоюзный – всесоюзний.

Всесторонний (о рассмотрении) – всебічний.

Всеукраинский – всеукраїнський.

Всеуслышание (в выражении) «во всеуслышание» – щоб усі почули, щоб усім чути
(було).

Все цело – цілковито, цілком.

Вскрывать, -рывать: 1) (*обнаруживать что-либо*) – викривати, викрити, виявляти,
виявити; 2) (*распечатывать сейф, запечат. двери*) – відкривати, відкрити; (*конверт*)
– розпечатувати, розпечатати; (*посылку, тюк*) – розпаковувати, розпакувати; 3)
(*анатомировать труп*) – розтинати, розтяти.

Вскрытие: 1) (*обнаружение*) – викриття, виявлення; 2) (*распечатание сейфа,
запечатанных дверей*) – відкриття: (*письма*) – розпечатання: (*посылки*) –
розпакування; 3) (*анатомирование трупа*) – розтин (-ну).

Вследствие чего – 1) через що, з чого, наслідком чого; **-вие вашего отказа** – через те
(вважаючи на те), що ви відмовили(ся); 2) (*а поэтому*) – (а) тому, (а) через те, з тієї,
цієї причини; **-вие изложенного** – тому, вважаючи (зважаючи) на сказане.

Вспомогательный (о мероприятиях) – помічний, допоміжний.

Вспомогать, вспомоществовать, вспомочь кому – запомагати, запомагти когось чим,
допомагати, допомагти.

Вспомоществование – запомога, допомога; *дающий -ние* – запомагач (-ча), допомагач
(-ча).

Вставка (в рукопись, разговор) – вставка; (*действие*) – вставляння, вставлення.

Вставлять, вставить: 1) вставляти, вставити; (*вделывать*) – вправляти, вправити; 2)
-лять слова (в разговор) – докидати, докинути (слово).

Вставной, вставочный (о замечании) – вставний.

Встречаться, встретиться (в значен. «бывать», «оказываться») – траплятися,
трапитися, бувати, бути; *встречаются препятствия* – є (трапляються) перешкоди.

Встречный (о направлении) – зустрічний, стрічний; (*об иске*) – супротивний.

Вступать, -пить – вступати, вступити, входить, увійти; *в. в должность* – ставати, стати на уряд, на посаду; *в. в пререкания* – починати, почати (заходжуватися, заходитися) сперечатися, заходити, зайти (вдаватися, вдатися) в суперечки; *в. в силу* – набувати, набутти, набирати, набрати чинности (сили), входить в силу; *в. в сношения* – нав'язувати, нав'язати стосунки, заходити, зайти в стосунки; *в. в союз* – входить, увійти в спілку, приставати, пристати до спілки; *в. в спор* – зазмагатися; *в. в тяжбу* – запізватися.

Вступающий (*существ.*) – вступник (-ка); *вновь -щий* (*о лице*) – 1) нововступник (-ка) (Н); 2) (*прилаг.*) (*об оф. бумаге*) – вступний, одержуваний.

Вступительный (*о речи*) – вступний.

Вступление: 1) (*действие*) – вступання, вступ (-пу); *по -нии в должность* – прийнявши посаду; 2) (*в книге, в речи*) – вступ (-пу), вступне слово.

Вторгаться, -гнуться – вдиратися, вдертися; (*вмешиваться*) – втручатися, втрутитися; *-гаться в чужие права* – втручатися, втрутитися в чуже право.

Вторично – удруге; **-но являться** – приходити вдруге.

Вторичный (*повторный, о напоминании*) – другий, повторний, другоразовий.

Вторник – вівторок (вівтірка); *происходящий по -кам* (*о собрании*) – вівтірковий.

Второбрачие – другий шлюб, другошлюб'я.

Второбрачный – одружений удруге, другошлюбний; **-ный сын** – син з другого шлюбу (СЖМ).

Второстепенный (*о нуждах*) – другорядний.

Вход – вхід (-ходу), (*действие*) – вступання, вступ (-пу); *в. платный* – входить за плату; *в. воспрещается* – входить не вільно, заборонено; *где вход?* – кудюю входить, увійти, де вхід?; *разрешение на вход* – дозвіл увійти.

Входит, войти: 1) (*куда*) – увіходити, увійти, входить, вступати, вступити куди; 2) (*входит* – *принадлежать к составу чего*) – бути в (складі), належати до (складу).

Входной (*о двери*) – вхідний, входовий.

Входящий (*о бумаге*) – вступний, одержуваний; (*о книге*) – вписовий; (*о номере*) – вступний.

Вчерне – начорно.

Въезд – в'їзд (-ду); (*подъезд*) – приїзд (-ду); *при въезде:* а) (*о месте*) – з приїзду; б) (*о времени*) – в'їжджаючи; *право въезда* – право в'їздити, в'їздове право.

Въездной (*о взносе*) – в'їзний, в'їздовий.

Выбаллотировывать, -ровать – обирати, обрати голосуванням.

Выбирать, -брать – 1) вибирати, вибрати; 2) (*избирать кем*) – обирати, обрати, вибирати, вибрати на кого, за кого.

Выбор – вибір (-бору); *в. большой (чего)* – багато до вибору чого, багато чого вибрати, великий вибір; *в. недостаточный (чего)* – немає чого вибрати, малий вибір; *на выбор* – на вибір, на сподобання, на вподобу; *нет -ра* – ні з чого вибирати, вибрати, нема вибору; (*нет другого выхода*) – а) іншого не вибрати; б) нема іншого способу, ані способу; *по -ру (взять)* – на вибір, з вибору, на (сподобання) вподобу; *предоставляют выбор* – давати вибрати, полишати на вибір; *при -ре (депутата)* – вибираючи, коли вибирають, вибирали; *сделать выбор* – вибрати, зробити вибір.

Выборка: 1) вибране; (*извлечение из протоколов, ведомостей*) – витяг (-гу); 2) (*действие*) – вибирання, вибір (-бору); *день -ки патентов* – день брати патенти; *день, коли берут патенты; сейчас происходит -ка патентов* – (саме) тепер беруть патенти.

Выборность – вибірність (-ности).

Выборный (*о представителе*) – виборний (-ного).

Выборочный – вибірний.

Выборщик – виборець (-рця).

Выборы – вибори (-рів); *в. повторные* – повтoрні вибори; *в. прямые* – безпосередні вибори; *по -рам (должность)* – з обрання.

Выбывать, -быть – вибувати, вибути.

Выведывание – вивідування, розвіди (-дів), випитування, розпити (-тів).

Выведывать, -дать – 1) вивідувати, вивідати; 2) випитувати, випитати.

Выверка – вивіряння, вивірення, перевір (-ру).

Вывеска: 1) вивіска, таблиця; (*действие*) – вивішування, вивішення; 2) (*на весах*) – виважування, виваження.

Вывешивать, -весить – 1) вивішувати, вивісити; *в. флаги* – викидати прапори; 2) (*на весах*) – виважувати, виважити; (*тару*) – витаровувати, витарувати.

Вывод: 1) (*лог.*) – висновок (-вку); *в. обоснованный* – у[об]ґрунтований висновок; *делать вывод* – робити висновок, висно́вувати, виснувати; 2) (*действие*) – вивoдіння (СЖМ), виведення, вивід (-воду).

Выводить, вывести – 1) виводити, вивести; *в. на свежую воду* – вивoдити на чисту во́ду; 2) (*делать заключение*) – робити, зробити висновок, висно́вувати, виснувати.

Вывоз: 1) (*экспорт*) – вивіз (-возу); 2) (*действие*) – вивіз (-возу), вивoзіння; *запрещение -за* – заборона вивозу, заборона вивoзити; *разрешение на вывоз* – дозвіл вивoзити.

Вывозить, вывезти – вивoзити, вивезти.

Вывозка – вивіз (-возу), вивoзіння.

Вывозной: 1) (*о товаре*) – вивізний; 2) (*напр., о пошлине*) – вивoзoвий.

Вывозчик – вивізник (-ка).

Выговаривать, -ворить: 1) (*произносит*) – вимовляти, вимовити; 2) (*делать выговор*) – вимовляти кому, зробити кому вимову; 3) *-ать право, возможность* – застерігати, застерегти право, можливість.

Выговор: 1) (*произношение*) – вимoва; 2) (*дисциплинарный*) – нагана; *получать в-р* – діставати, дістати нагану; 3) (*права и пр.*) – застереження.

Выгода – вигода, інтерес (-су); (*прибыль*) – зиск (-ку); *для своей -ды* – на свою ко́ристь, собі на ко́ристь; *извлекать -ду* – ма́ти з чо́го зиск, користувáтися, покористувáтися з чо́го; *получить -ду от чего* – зискáти на чо́му.

Выгодность – вигідність (-ности); (*прибыльность*) – зискoвність (-ности).

Выгодный (*о деле, предприятии*) – вигідний; (*прибыльный*) – зискoвний, пожитний (СЖМ).

Выгодополучатель – вигодоо́мець (-мця).

Выгружать, -зить – вивантажувати, вивантажити.

Выгрузка – вивантажування, вивантаження.

Выгрузчик – вивантажник (-ка).

Выдаваемость – видаваність (-ности), видава́ння.

Выдавалычик, -щица – видава́ч (-ча), видава́чка.

Выдавать, выдать – 1) видавати, видати; *в. себя за кого* – видавати себе́ за ко́го; 2) (*предавать*) – вика́зувати, виказати на ко́го (що).

Выдача – видача; (*действие*) – видава́ння; *в. денег* – виплата гро́шей; *в. натурная* – видава́ння на́турою, на́турна виплата, на́турне видава́ння; *в. премий* – видава́ння прeмій; *отказать в -че чего (удостоверения)* – відмoвити видати що; *подлежит -че* – налeжить видати; *при -че* – видаючи, коли видають, під ча́с видава́ння; *производит -чу* – видавати.

Выдающий – видава́ч (-ча).

Выдающийся (о работнике) – видатний, визначний; (о факте) – визначний.

Выдвигать, -двинуть (на должность) – висувати, висунути, відзначувати, відзначити.

Выдвиженец – висуванець, відзначенець (-нця).

Выдвижение (на должность) – висування, відзначення; по -нию (получать должность) – як висуванець, відзначенець.

Выдвиженство – висуванство, відзначенство.

Выделение – 1) вирізнення, вилучення, вилука; 2) (из хозяйства) – виділ (-лу); 3) (на должность) – відзначення; необходимость -ния чего (средств) – потреба виділити що.

Выделка, выделывание – виріб (-робу), робливо; (действие) – вироблення, вироблювання, вироблення; занимается -кой чего (тканей) – вироблювати, виробляти що, працювати, вироблюючи що.

Выделять, -лить, -ся – 1) вирізняти, вирізнити, вилучати, вилучити, -ся; 2) (на должность) – відзначати, відзначити, виділяти, виділити; 3) (из хозяйства) – виділяти, виділити, -ся; -ся на отдельный участок – піти на одріз, на волоки, на відруб.

Выделывать, -лать – виробляти, вироблювати, виробити.

Выдержанность – витриманість (-ности); (о стиле) – додержаність (-ности).

Выдерживать, -жать: 1) (стиль, тон, характер) – додержувати, додержати чого; 2) (экзамен) – складати, скласти іспит(а), екзамен; 3) (о продуктах) – видержувати, видержати; (о сыре) – відкладати, відкласти.

Выдержка: 1) (характера) – витриманість (-ности); 2) (извлечение) – витяг (-гу), випис (-су).

Выезд – виїзд (-ду).

Выезжать, -ехать – виїздити, виїжджати, виїхати; (двигаться с места) – (ви)рушати, (ви)рушити.

Выемка (конфискованное при обыске) – вийняток (-тку); (действие) – виймання, вийняття, конфіскація; в. писем (из почтового ящика) производится – виймають листи.

Выемочный (подлежащий выемке, конфискации) – вийнятий.

Выздоровливать, -роветь – одужувати, одужати, видужувати, видужати.

Вызов – викликання, виклик (-ку); в. врача – викликання лікаря; в. к суду – викликання на суд; в. по телефону – виклик телефоном; производит вызов – викликати; с -вом сторон (расследовать) – викликавши сторони.

Вызыватель – викликач (-ча); (юридич.) – визовник (-ка).

Вызывать, вызвать, -ся – 1) кликати, викликати, викликати, покликати, -ся; в. на суд (об истце) – (за)позивати, запозвати кого; 2) (быть, послужить причиной чего) – спричинювати, спричинити що, споводувати (СЖМ), спричинитися, спричинитися до чого; многие причины вызывают это, это вызывается многими причинами – до цього є багато причин, це виходить з багатьох причин; 3) (кого на что) – зрушувати, зрушити кого на що; призводити, призвести кого на що; 4) -ся на что (-ся сделать что-либо) – зголошуватися, зголоситися, зохочуватися, зохотитися до чого, на що.

Вызывной (о повестке) – викличний.

Выигрывающий – вигравач (-ча).

Выигрывать, -грать – 1) вигравати, виграти; в. процесс, тяжбу – виграти справу, випозивати що; в. время – вигадати час; 2) (получать пользу на чем) – (по)зискувати, (по)зискати на чому, вигадувати, вигадати на чому.

Выигрыш – вігра (Г); в. лотерейный – лотерійна вігра; в. пал на облигацию – вігра випала на облігацію.

Выигрышный (о билете) – 1) вигравний; 2) (выигранный) – виграний.

Выискивать, -кать – вишукати, вишукати, нашукати, нашукати що, дошукатися, дошукатися чого.

Выказывать, -зять – виявляти, виявлювати, виявити, показувати, показати.

Выкидной (об отбросах) – викидний, викиданий.

Выкладка: 1) (в цифрах) – вирахування; (действие) – вирахування, вирахування; 2) (соображение, предположение) – міркування; (действие) – розмірковування, розмірковування.

Выкладчик – вирахівник (-ка); (груза) – вивантажник (-ка).

Выключать, -чить – вилучати, вилучити; (электр. ток) – вимикати, вимкнути.

Выколачивать, -лотить: 1) (мебель) – вибивати, вибити, витріпувати, витрепати; 2) (налоги) – здирати, здерти (СЖМ).

Выколка (льда) – вирубування, вирубання.

Выкрадывать, -расть – викрадати, викрасти.

Выкраивать, -кроить – викроювати, викраяти.

Выкуп – викупне (-ного), викуп (-пу); (действие) – викупання, викупівля, викуп (-пу).

Выкупать, -пить, -ся – викупати, викупувати, викупляти, викупити, -ся.

Выкупка – викупання, викупівля, викуп (-пу).

Выкупной (о платеже) – викупний.

Выкупщик, -щица – викупник (-ка), викупниця.

Вылечивать, -чить, -ся – лікувати, виліковувати, вилікувати, -ся; (о ране) – вигоювати, вигоїти, -ся.

Вымен, выменивание (действие) – вимінювання, вимін (-ну).

Выменивать, -нять – вимінювати, вимінати.

Вымеривать, вымерять, -рить и -рять – вимірювати, виміряти, виміряти, зміряти.

Выметальщик, -щица – вимітальник (-ка), вимітальниця.

Выметка (заметка) – вимітка, нотатка.

Вымечивать, -метить – значити, позначати, позначити.

Вымогание, вымогательство (денег, взятки) – вимагання.

Вымогатель (денег, взятки) – вимагач (-ча).

Вымогать, -мочь – вимагати, вимогти, правити, виправити.

Вымышлять, -мыслить – см. **Измышлять**.

Вынимать, -нуть что – виймати, вийняти що; (жребий) – витягати, витягти; в. *деньги из банка* – брати, узяти, вибирати, вибрати гроші з банку.

Вынос – винос (-су), винесення; на *вынос* – на винос; *распивочно и на вынос* (продавать) – розпивно та на винос.

Выноска (при тексте) – виноска.

Выносной (о графе) – виносний.

Вынуждать, -нудить к чему – змусувати, змусити, силувати, присилувати до чого; (у кого что) – вимусувати, вимусити.

Выпечатать – 1) видрукувати; 2) (окончить наложение печатей) – випечатати.

Выпечка (хлеба) – печиво; (действие) – печення; в. *утренняя* – вранішнє печиво.

Выписка: 1) (выпись из протокола, книги) – випис (-су), виписка; (действие) – виписування, виписання; 2) (книги, товара, по предварительной подписке) – передплачування, передплачення; 3) (из партии, союза и т. д.) – виписування, виписання.

Выпись – випис (-су), витяг (-гу); в. *брачная* – випис про шлюб; в. *метрическая* – метричний випис.

Выписной (о товаре) – виписний; (выписанный) – виписаний.

Выписчик – виписувач (-ча).

Выписывать, -сать, -ся: 1) (*книги, товар, по предвар. подписке*) – передплачувати, передплатити, -ся; 2) (*кого из партии, союза и т.д*) – виписувати, виписати, -ся.

Выплата – сплата; *в. жалования* – видавання, видача платні; *в. по частям* – сплата ратами, виплат (-ту); *на -ту* – на рати, на виплат; *на -ту купить* – на виплат купити; *производящий -ту* – виплатник (-ка).

Выплачивать, -платить (*деньги*) – виплачувати, виплатити, сплачувати, сплатити.

Выполнение (*исполнение*) – виконання; *при -нии ими условий (выдать)* – коли вони виконають умови; *содействие по -нию* – допомога виконати.

Выполнять, -нить – виконувати, виконати; *в. условие* – виконувати умову, додержувати умови; *в. функции* – виконувати функції; (*о неодушевл.*) – правити за що.

Выправка (*исправление*) – поправлення, поправа, направлення, направа.

Выпуск (*выпущенное*) – випуск (-ску); (*действие*) – випускання, випущення, випуск (-ку); *в. акций* – випуск, випускання акцій; *в. кредитных билетов* – емісія кредитових білетів; *ускорить выпуск (инженеров)* – прискорити випускання.

Выпускать, -стить – випускати, випустити; *в. в свет* – випускати в світ; (*об издании*) – видавати, видати.

Выпускающий (*типогр.*) – випускач (-ча).

Выпускной: 1) (*о товаре*) – випускний; (*о лице*) – випускник (-ка) (Н); 2) (*о праве банка*) – випусковий, емісійний.

Вырабатывать, -ботать, -ся – вироблювати, виробити, -ся.

Выработанность – виробленість (-ности).

Выработка: 1) (*действие*) – вироблювання, вироблення, вироблення; 2) (*выделка*) – виріб (-робу), робливо.

Выравнивать, -нять – вирівнювати, вирівняти.

Выражать, -разить, -ся: 1) (*определять*) – визначати, визначити, -ся; 2) (*словами*) – висловлювати, висловити, -ся; *в. желание принять участие в чем, присоединиться к чему* – зголошуватися; *сов.* – зголоситися до чого; *в. согласие* – давати, дати згоду; 3) (*передавать*) – віддавати, віддати, -ся; 4) (*обнаруживать*) – виявляти, виявити, -ся; 5) (*матем.*) – виражати, виразити.

Выражение: 1) (*словесное*) – вислів (-лову); (*действие*) – висловлювання, вислів (-лову); *в. доверия* – вислів довіри; *извините за -ние* – даруйте (пробачте, вибачайте) на цім слові; 2) (*матем.*) – вираз (-зу); *в. ценностное* – цінний вираз (-зу); *в. численное* – числовий вираз; 3) (*обнаруживание*) – виявлення, виявлення, вияв; 4) (*лица*) – вираз на лиці (на обличчі).

Выразитель, -ница – вислівник (-ка), вислівниця, виразник (-ка), виразниця.

Выразительность – виразність (-ности), вимовність (-ности).

Вырезка (*вырезанная*) – вирізка, виріз (-зу), витинок (-нку); (*действие*) – вирізування.

Вырывать, -чить: 1) (*спасать*) – визволяти, визволити, рятувати, вирятувати, порятувати; *в. свои деньги* – повертати, повернути свої гроші; 2) (*иметь выручку*) – здобувати, здобути; (*от продажи*) – уторговувати, уторгувати.

Выручка: 1) (*помощь*) – визвіл (-волу), порятунок (-нку), допомога; 2) (*добыток*) – здобуток (-тку); (*от продажи*) – уторгування, уторг (-гу).

Высадка: 1) (*высаживание*) – висаджування, висад (-ду) (Н); 2) (*выседание*) – висідання.

Выселок – виселок (-лка), хутір (-тора).

Выселять, -лить, -ся – виселяти, виселити, -ся.

Высказывать, -зать – висловлювати, висловити, вповідати, вповісти, вимовляти, вимовити.

Высказываться, -заться – висловлюватися, висловитися, забирати (забрати) голос

(СЖМ); *в. в чью пользу* – озиватися, озватися за ким, за ко́го; *в. по вопросу* – висловлюватися, висловитися в справі про...

Выслуга – вислуга; (*выслуживание*) – вислуження; *по -ге лет* – вислуживши свої літа́, по вислужених літа́х; *по -ге лет (награда)* – за вислугу літ.

Выслуживать, -жить, -ся – вислужувати, вислужити, -ся; *в. срок* – вибувати, вибути, добувати, добути часу.

Выслушивать, -шать – вислу́хувати, слу́хати, вислухати.

Высокосортный (*о товаре*) – ва́ртний.

Высота – вишина; *-той* – заввишки; *стоять на -те требований времени* – їти на́рівні з часо́м.

Выспрашивать, -росить – випитувати, випитати що в ко́го, допитуватися, допитатися що в ко́го.

Выставка – 1) виста́ва; *передвижная -ка картин, выставка-передвижка* – переїзна́ (мандрівна) виста́ва картин; 2) (*действ. в качестве кого, чего*) – становити, поставити ко́го, за що; *в. число* – ста́вити, поставити да́ту, датува́ти, задатува́ти; 2) (*удалять*) – викида́ти, викинути.

Выставочный – 1) (*о сборе*) виставо́вий, з виста́в; 2) (*о пьесе*) – виставний.

Выступать, -пить – виступати, виступити; (*в путь*) – вируша́ти, вирушити; *в. из границ чего* – перехо́дити, перейти ме́жі чо́го; *в. на суде* – ставати, ста́ти на суд, виступати, виступити на суді́; *в. против кого* – ставати про́ти ко́го.

Выступление – виступ (-пу); (*в путь*) – вируша́ння, вируше́ння; (*на суде*) – виступ (-пу), става́ння.

Высчитывать, -тать – 1) вирахо́вувати, вирахувати, обрахо́вувати, обрахува́ти, вилічувати, вилічити; 2) (*учитывать*) – облічувати, облічити, числити, вичислити, обчислити; 3) (*из заработка*) – відверта́ти, відверну́ти, виверта́ти, вивернути.

Высылать, -слать – (*отправляют кого, что*) – висила́ти, вислати; (*что*) – надсила́ти, надісла́ти; (*отправляют кого*) – виряджа́ти, вирядити; (*сылать кого*) – висила́ти, вислати, засилати, засла́ти; *в. письмо с нарочным* – вислати листа́ на́рочним; *в. товар с товарным поездом* – вислати крам вантажним пої́здом.

Высылка: 1) (*действ.*) (*кого, чего*) – висила́ння, випра́ва; (*кого*) – виряджа́ння, виряд (-ду); 2) (*ссылка*) – висла́ння, засла́ння; (*действие*) – висила́ння.

Вытекать, -течь – 1) витікати, витекти; 2) (*логически*) – вихо́дити, вийти, вплива́ти, впливти.

Виторговывать, -говать – виторго́вувати, виторгувати.

Виторжка – виторгува́ння, вторгува́ння.

Вытребовать – виправити.

Выход: 1) вихі́д (-ходу); (*уход*) – відхі́д (-хо́ду); (*выбытие*) – вибуття, виступлення; *в. в отставку* – пода́ння на відстанову, на демісію; *в. из положения* – ряту́нок, поряту́нок, ра́да, пора́да; *за -дом его (из состава совета)* – (в зв'язку з тим, бо, через те), що він вийшов; *найти выход из положения* – зара́дити себе́ (або ко́го), да́ти собі́ ра́ду; *нет выхода из положения* – нема́ (по)ряту́нку, нема́ (по)ра́ди; *с -дом одного члена (никаких изменений не произойдет)* – коли вийде один учасник; *указать выход* – показати, кудо́ю (як) вийти; 2) (*продукта*) – вида́ток (-тку) (Г) (СЖМ), видобуток (-тку).

Выходец – виходе́нь (-дня), вихо́дько (-ка).

Выходить, выйти – вихо́дити, вийти, виступа́ти, виступити; *в. без убытков* – вихо́дити, вийти не втра́тившись (невтра́тно); *в. из вагона* – висіда́ти, висісти, вихо́дити, вийти; *в. из затруднения* – побору́вати, поборо́ти трудно́ці; *в. из употребления* – виво́дитися, вивестися, (вихо́дити, вийти) з ужитку.

Выходит – вихо́дить; (*следовательно*) – о́тже, значить.

Выходка (о поведении) – вихватка.

Выходной (о дне) – вихідний.

Вычеркивать, -нуть – викреслювати, викреслити.

Вычерчивать, -ртить – вирисовувати, вирисувати.

Вычет – відлічка, відрахування; (*действие*) відвертання, вивертання, відлічування, відрахування; *в. в установленном размере* – відрахування в належному розмірі; *за -том расходов по пересылке* – відвертаючи (коли одвернути) витрати на пересилання; *сделать вычет из жалованья* – вивернути, одвернути, відрахувати з платні.

Вычисление – обчислювання, обчислення; обрахунок (-нку); (*действие*) обчислювання, обчислення, обраховування, обрахування; *по моему -нию* – як я обчислив, за моїм обчисленням.

Вычислитель – обчислювач (-ча).

Вычислительный (об аппарате) – обчислювальний.

Вычислять, -лить – обчислювати, обчислювати, обчислити, обраховувати, обрахувати.

Вычитать, -честь (*удерживать из платы*) – відвертати, відвернути, вивертати, вивернути, відраховувати, відрахувати.

Вышеизложенный (о заявлении) – вищеподаний.

Вышеименованный (о лице) – вищеназваний.

Вышеисчисленный (*вышевычисленный, о сумме*) – вищевичислений.

Вышеописанное – вищенаписане.

Вышеозначенный (о факте) – вищезазначений.

Вышепоименованный (о лице) – вищеназваний.

Вышеприведенный (о факте) – вищеподаний.

Вышесказанный (о словах) – вищесказаний.

Вышеуказанный (о факте) – вишепоказаний.

Вышеупомянутый (об обстоятельстве) – вищезгаданий.

Вышина – височінь (-чіні).

Выяснять, -нить, -ся – вияснювати, вияснити, вияснити, з'ясовувати, з'ясувати, -ся; *в. вопрос* – з'ясувати справу; *в. долги* – виявити довги; *в. себе (что)* – з'ясувати самому собі що, усвідомити собі що.

Гавань – гавань (-ні).

Гадательно (*предположительно*) – здогадно, за здогадом; (*сомнительно*) – непевно.

Газета – газета; *г. стенная* – стінна газета, стіннівка (Н).

Газетный (о статье) – газетний; (*об относящемся к работе или к работающему в газете*) – газетярський.

Газетчик (*продающий газеты*) – газетник (-ка); (*работающий в газете*) – газетяр (-ра).

Галантерейный (о торговле) – галантерейний.

Галантерейщик – галантерейник (-ка).

Галантерея – галантерія.

Галерея – галерія.

Гарантийный (об обязательстве) – гарантійний.

Гарантировать – гарантувати, сов. – угарантувати.

Гарантия – гарантія.

Гардеробная – гардеробня.

Гардеробщик – гардеробник (-ка).

Гармонировать – гармоніювати з чим, до чо́го, ладна́ти з чим; (*подходить*) – пасувати до чо́го, лицювати до чо́го.

Гарнец – гарець (-рця).

Гарнизон – залога.

Гарнизонный (о службе) – залоговий.

Гасильщик – гасильник (-ка).

Гастролировать – гастролювати.

Гастроль – гастроль.

Гастрономический (о магазине) – гастрономічний.

Гауптвахта – гавптвахта, (головна) вартівня.

Генеральный (о балансе) – генеральний.

Гербовый (о бумаге, сборе) – гербовий.

Гибельный (о последствиях) – згубний.

Гибкость – гнучкість (-кости).

Гильдия – гільдія.

Гильзовый (о фабрике) – гільзовий.

Гиря – вага, важок (-жка).

Гирька – тягарець (-рця), важок (-жка).

Глава: 1) (в книге) – розділ (-лу); 2) (глава учреждения) – голова; во главе (учреждения) – на чолі.

Главарь – ватажок (-жка).

Главенствовать – головувати, старшувати; (заправляют) – верховодити.

Главкомандующий – головний командувач (-ча).

Главначальствующий – головний начальник (-ка).

Главнуполномоченный – головний уповноважений, головний відпоручник (-ка).

Главнуправляющий – головний управитель (-ля).

Главный (о вопросе) – головний, найбільший.

Главное – головне, головна річ; **самое -ное** – найголовніше, найголовніша річ.

Глаз: 1) око; в глаза – у вічі; за глаза – позаочі, узавіч; с глаза на глаз – віч-на-віч, сам-на-сам; 2) (надзор) – догляд (-ду); нужен глаз – треба (потрібно) догляду; *прикладывать на глаз* – брати, взяти на око.

Гласить (юрид.) (в выражении) закон гласит – в законі сказано, закон приписує.

Гласно – при(все)людно, не криючись.

Гласность – вселюдна знаність, привселюдність (-ности); *предавать -сти* – подавати, подати до вселюдного відома, робити, зробити вселюдно знаним (відомим), знаним, відомим усім.

Гласный (о суде) – прилюдний, привселюдний.

Глубина – глибина.

Глубокоуважаемый (при обращениях к почтенной особе) – високошановний, високоповажний.

Глухонемой, -мая – глухонімиий (-ого), глухоніма (-мої).

Говорить о ком, о чем – говорити, казати про кого, про що, за кого, за що; *г. на каком-либо языке* – говорити якою мовою; *г. пространно* – широко говорити; *г. покровительственным тоном* – говорити (з) протекторським тоном; *г. чистую правду* – казати саму правду; *начинать -рить* – знімати мову, починати говорити; *не -ря о чем-либо* – поминувши що; *продолжать -рить* – казати далі, провадити далі.

Год – рік (-року), *мн.* роки, літа; *г. бюджетный* – бюджетний рік; *г. високосный* – переступний рік, бісекстовий рік; *г. круглый* – цілий рік, цілісінький рік, увесь рік; *г. отчетный* – звітний рік; *г. прошлый* – минулий рік; *г. позапрошлый* – передминулий рік; *г. следующий* – наступний рік; *г. текущий* – цей рік, поточний рік; *г. учебный* – шкільний (навчальний, академічний) рік; *в будущем году* – прийдешнього року; наступного року, на другий рік, на рік; *в год (два раза)* – на рік; *в наступающем году* – наступного року; *в один год (сделать)* – в один рік, за один рік; *в позапрошлом году* –

позаторік; в *прошлом году* – торік, минулого року, того року; в *текущем году* – цього року; в *течение года, в продолжение года* – в рік, через рік, протягом року; в *тысяча девятьсот тридцатом году* – тисяча дев'ятсот тридцятого року; за *истекший год (отчет)* – за минулий рік; *из года в год, каждый год* – щороку, рік--рік; *круглый год* – цілий рік; *относящийся к этому году* – сьогорішній; *по истечении года* – як вийшов, як вийде рік, за рік; *с каждым годом* – з року на рік, рік від року; *с позапрошлого года* – -позаторік; *с прошлого года* – з того року; *через год* – за рік; *этого года (выпуск)* – сьогорішній.

Годиться, пригодиться: 1) *придаваться, придаться* на що, до чо́го; (*быть полезным*) – в пригоді ставати, ста́ти; *г. в продажу* – *придаваться, бути* годящим на про́даж; *работа никуда не -тся* – робота ні до чо́го; 2) (*годится* – безл.) – *годиться, личить, подобає*.

Годичный, годовой (*об отчете*) – роковий.

Годность – *придатність (-ности), здатність (-ности)* до чо́го, на що.

Годный (*о вещах, о материале*) – *придатний, годящий* на що, до чо́го; (*о человеке*) – *здатний* на що, до чо́го.

Годовщина – роковини (-вин), річниця.

Голова (*о должностном лице*) – голова́; *быть -вой* – *головува́ти*.

Голод – го́лод (-ду); *г. денежный* – *скру́та* на гро́ші, грошова *скру́та*; *г. товарный* – го́лод на товари, *крам, недоста́ча* товару, *кράму, товаро́ва, крамо́ва скру́та*; *на случай -да* – про го́лод, про го́лодний час; *обострение товарного -да* – *заго́стрена* товаро́ва, *крамо́ва криза*.

Голос – го́лос (-су); *г. избирательный* – *вибо́рчий* го́лос; *г. решающий* – *ухва́льний* (прису́дний) го́лос; *г. совещательный* – *дора́дчий* го́лос; *иметь право -са* – *ма́ти* пра́во го́лосова́ти, *ма́ти* пра́во на го́лос; *отбирать голоса* – *збирати, позбирати* го́лоси; *по большинству -сов (проходить)* – *більшістю* (перева́гою) го́лосі́в; *подавать г-с за кого* – *подава́ти, пода́ти* го́лос на ко́го, го́лосова́ти на ко́го, за ко́го; *право решающего -са* – *пра́во ухва́лювати*; *подача -сов* – *подава́ння* го́лосі́в, го́лосова́ння.

Голословность – *самі слова́, безпідста́вність (-ности)*.

Голосование – *го́лосова́ння*; *г. закрытое* – *тає́мне* го́лосова́ння; *г. открытое* – *ві́дкрите, одве́рте, го́лосова́ння*; *приступить к голосованию* – *поча́ти* го́лосова́ти.

Голосовать – *го́лосова́ти*; *г. поднятием рук* – *го́лосова́ти, підно́сячи* ру́ки.

Гольй (*о цифрах, словах, фактах, предположениях*) – *самісінький, самий* ті́льки.

Гонение на кого (*притеснение*) – *у́тиски (-ків), уполі́джування* ко́го.

Гонец – *гіне́ць (гінця), послане́ць (-нця)*.

Гонка (*нагоняй*) – *нагі́нка*.

Гонки – *перего́ни (-нів)*.

Гонорант – *гонора́нт (-нта)*.

Гонорар – *гонора́р (-ру), запла́та, винагоро́да*; *г. авторский* – *а́вторське (-ського)*.

Гонорат – *гонора́т (-та)*.

Горнист – *сурма́ч (-ча)*.

Горничная – *поко́ївка*.

Горнозаводский (*о промысле*) – *гірничий*.

Горнозаводство – *гірництво*.

Горнопромышленник – *гірнопроми́словець (-вця)*.

Горнопромышленность – *гірнопроми́словість (-вості)*.

Горнопромышленный – *гірнопроми́словий*.

Горнорабочий – *гірник (-ка)*; (*в каменоломнях*) – *каменя́р (-ра)*; (*в рудниках*) – *ру́дник (-ка)*; (*в шахтах*) – *шахтя́р (-ра), шахта́р (-ря)*.

Горнослужащий – *гірничник (-ка)*.

Город – місто; *г. главный* – головне (найбільше) місто; (*столица*) – столиця; *г. торговый* – торговельне місто; *в городах* – по містах; *центр -да* – середмістя.

Городовой, городской (*о совете*) – міський.

Горожанин, -нка – городянин (-на), городянка, містянин (-на) (Г).

Горячо (*браться за дело*) – щиро.

Госпиталь – шпиталь (-лю), військова лікарня (СЖМ), го́спіталь (-лю).

Госпитальный – шпитальний (СЖМ), го́спітальний.

Господство, -тование – панування; (*власть*) – зверхність (-ности); *приобрести -во* – запанувати.

Господствовать – 1) панувати; 2) (*преобладать*) – переважати, домінувати.

Господствующий (*о классе*) – владущий, владучий, владний; (*о положении*) – владний; (*преимущественный о черте, характере*) переважний.

Гостинница – готель (-лю).

Гостинный (*о дворе*) – купецький.

Государственник – державник (-ка).

Государственный (*об учреждении*) – державний; (*о преступлении*) – проти держави, державний; *делать -ным* – удержавлювати, удержавити.

Государство – держава.

Готовить, -ся – готувати, лаштувати, лагодити, -ся; *-ться к отъезду* – збиратися виїхати; *-ться к ревизии* – готуватися до ревізії; *-ться к сдаче дел* – лагодитися здавати справи; *готовится проект* – готують проєкт.

Готовность – готовість (-вости); *по моей -сти вы можете заключить* – з того, як я готовий, ви можете зробити висновок; *с -ностью* – з охотою, залюбки, радо.

Готовый (*о вещи*) – готовий, злагоджений; (*о лицах*) – готовий до чого, на що.

Грабеж: 1) грабіж (-бежу); (*действие*) – грабування; 2) (*обирательство*) – здирство.

Грабитель, -ница – 1) грабіжник (-ка), грабіжниця; 2) (*обирала*) – здирник (-ка), здирниця.

Грабить, ограбить: 1) грабувати, ограбувати; (*загрэбать*) – гярбати, загярбати; 2) (*обирать*) – дерти, обдерти, здирати, здерти.

Гравировать, выгравировать – ритувати, виритувати.

Градация – градація.

Градобитие, градобой – градобій (-бою).

Градоопасность – градонебезпе́ка.

Градус – градус (-са), ступінь (-пеня).

Гражданин, гражданка – громадянин (-на), громадянка; **-не** – громадяни (-дня), громада (ж. р.).

Гражданский: 1) (*о повинности, о войне*) – громадянський; 2) (*штатский*) (*о службе*) – цивільний; 3) (*юридич.*) (*о деле*) – цивільний; 4) (*о похоронах*) – громадський.

Гражданство – громадянство; *пользоваться правами -ства* – мати громадянські права, користати з громадянських прав.

Грамота – 1) гра́мота, письмо; 2) (*документ*) – лист (-та); *г. охранныя* – охоронний лист, охоронна гра́мота.

Грамотность – письменність (-ности), гра́мотність (-ности).

Грамотный – 1) (*о работе*) – гра́мотний; (*о лице, обученном чтению и письму*) – письменний, гра́мотний.

Граница – 1) межа, границя; *выйти из границ* – перейти край, ступити через край; *определять -цы (чего)* – визначати межі; *провести -цу (между чем)* – покласти межу; 2) (*государственная*) – кордо́н (-ну); *за-границей* – закордо́ном.

Граничить – межувати.

Гранка (в типографіи) – гра́нка.

Графа – графа́, шпа́льта; (столбец) – шпа́льта, коло́на; г. *выносная* – виносна́ графа́; г. *ссылочная* – графа́ (шпа́льта) поси́лання; г. *частная* – частинна графа́, (шпа́льта).

График – графі́к (-ка).

Графить, награфить, разграфить – лініюва́ти, налініюва́ти, полініюва́ти, ліні́ти, поліні́ти, графити, пографити.

Графический (о почерке) – графі́чний.

Графовка – ліно́вання, графо́вання; (действие) – ліні́єння, графува́ння.

Гривенник – гривеник, двадцятка (20 шагів).

Грифель – грифель (-ля).

Грифельный (о доске) – грифельний.

Громить – розбива́ти.

Громко – го́лосно, уго́лос, наго́лос.

Громоздкость – зава́льність (-ности), невкла́дистість (-стости).

Грош – шаг (-га́), ше́ляг (-га); *ни гроша* – ні ше́ляга.

Груз – вантаж (-жу́); *без груза* – впо́рожні́, поро́жнем, без вантажу́.

Грузить, нагрузить – ванта́жити, наванта́жувати, наванта́жити.

Грузовик – вагові́з (-во́за).

Грузовладелец – власник вантажу́.

Грузовое (о пошлине) – вантаже́ве.

Грузоподъемность – ванта́жність (-ности).

Грузовщик, грузчик – ванта́жник (-ка).

Грузооборот – вантажоо́біг (-гу).

Грузоотправитель – поси́лач вантажу́, вантажопо́силач (-ча́).

Грузополучатель – одержу́вач, відбира́ч вантажу.

Грузоприематель – приємець вантажу́, вантажоприємець (-мця).

Группа – гру́па, гурто́к (-тка́), грома́да.

Группировать, -ся – групува́ти, гуртува́ти, -ся.

Группировка (группа) – гру́па, угрупова́ння; (действие) – групува́ння, угрупова́ння.

Групповой (о подсчете) – груповий.

Грязелечебница – грязеліка́рня.

Грязнить, загрязнить – занечища́ти, занечистити, бруднити, забруднити, брудити, забрудити.

Губерния – губе́рня.

Губернский (об учреждениях) – губе́рський.

Губить, погубить – губити, погубити, занапаща́ти, занапастити, збавляти, зба́вити; г. *время* – марнува́ти, змарнува́ти (га́яти, зга́яти) час.

Гудок (паровой) – гудо́к (-дка́).

Гужево́й (о налоге, повинности) – возовий, тягловий.

Гужом (обозом) – ва́лкою.

Гулево́й (о дне) – гуля́щий.

Гуляние, гулянье – гуля́ння, гуля́нка; г. *пароходное* – гуля́ння паропла́вом.

Гумми-ара́бик – ара́бська гу́ма.

Гуртовщик – гурті́вник (-ка́).

Гуртом – огу́лом, гурто́м, загало́м.

Густота (о плотности населения) – гу́стість (-тости), густота́.

Давать, дать – дава́ти, да́ти; д. *денежное удовлетворение* – загоджа́ти, загодити, задовольняти, -нити грі́шми; д. *знать* – дава́ти (подава́ти) зві́стку ко́му, оповіща́ти, оповістити ко́го, сповістити, повідо́мити ко́го, давати (до) ві́дома ко́му; д. *знать о себе* –

об'являтися, об'явитися; *д. на слово* – на віру давати; *д. понять* – давати на розум кому, давати зрозуміти кому; *д. себе отчет в чем* – бути свідомим чого, усвідомляти, усвідомити собі що; *д. совет кому* – давати пораду кому, радити, порадити кого; *д. удовлетворение кому* – задовольняти, задовольнити кого.

Давка – тіснота, (с)тиск (-ку).

Давление – тиск (-ку), натиск (-ку); (*действ.*) – тиснення; *делать что-либо под -нием кого* – під тиском чиїм робити що; *оказывать -ние* – робити натиск, натискувати.

Давность – давність (-ности), за давнення; *д. исковая* – позовна давність (-ности); *д. погасительная* – покривна давність (-ности); **-сть истекла** – вийшла давність; **за -стью** – через за давнення; **погашенный -тью** – покритий давністю; **погашаться -стью** – покриватися, покритися давністю, заходити, зайти в давність; **пришедший в -сть** – за давнений, за давній; **течение -сти** – за давнювання.

Дальнейший (*о заседании*) – дальший; **на -шее, в -шем** – надалі.

Дальновидный (*об администраторе*) – передбачливий, далекоглядний.

Дальность – далекість (-кости); **за -стью расстояния** – через велику відлеглість, бо далеко.

Дамский (*о вагоне*) – жіночий, дамський.

Данная (*юрид.*) – дана (даної).

Данные – дані (*р. даних*), дані відомості, відомості; **-ные биографические** – біографічні дані, відомості, дані (з життєпису); **-ные ориентировочные** – орієнтовні дані; **-ные статистические** – статистичні відомості; **-ные цифровые** – цифрові дані (відомості); **работать по собиранию -ных** – працювати, збираючи дані, працювати над збиранням даних; **по данным статистики** – за статистикою, за даними статистики.

Дантист – зубний лікар (-ря), дантист (-ста).

Дань (*в выражении*) «отдать дань уважения» – віддати належну шанобу.

Дар: 1) (*подарок*) – дар (-ру), (по)дарунок (-нка); **принести в дар** – подарувати, дати як подарунок; 2) (*дарование, одаренность*) – хист (-ту), кебета, дар (-ру).

Даритель, -ница – дарівник (-ка), дарівниця, дародавець (-вця), дародавиця.

Дарительный (*об акте*) – дарувальний.

Дарить, подарить – дарувати, подарувати.

Даровой: 1) (*о пользовании*) – дармовий, даровий; 2) (*о подаренном*) – дарований, подарований.

Даром – 1) даром, задарма; 2) (*напрасно*) – даремно, дарма.

Дарственный (*о записи*) – дарчий, даровизний.

Дата – дата.

Датировать – датувати, сов. задатувати.

Дача – 1) дача; 2) (*действие*) – давання; *д. свидетельских показаний* – свідчення.

Дачник, -ница – дачник (-ка), дачниця, літник (-ка), літниця.

Дачный (*о поселке*) – дачний, літниковий.

Дачевладелец, -лица – дачовласник (-ка), дачовласниця.

Дважды – двічі.

Дверь – двері (-рэй); *заседание при открытых дверях* – прилюдне засідання; *при открытых дверях (заседать)* – прилюдно.

Двигатель (*техн.*) – руші (-ія); (*переносн.значен.*) – чинник (-ка); (*о лице*) – діяч (-ча); *д. просвещения* – чинник освіти; (*о лице*) – діяч освіти.

Движение – рух (-ху); (*к известной цели*) – прямування, простування; (*суетливое*) – ворушня, метушня; (*вперед*) – поступ (-пу); *д. грузовое* – вантажівний рух, рух вантажів; *д. железнодорожное* – залізничний рух; *д. пешеходное* – піший рух; *д. по делу* – рух у справі; *д. уличное* – рух вулицями; **без -ния (оставаться)** – нерухомо, без руху;

оставлять без движения – не давати, не дати руху (ходу), лишати без руху;
приводить в -ние – давати, дати рух, рухати.

Движимость – рухоме майно; *д. домашняя* – домо́ве рухоме майно́.

Движимый (*об имуществе*) – 1) рухо́мий; 2) (*прич.*) – зру́шений, пору́шуваний; **-мый**
благим желанием оказать содействие – маючи до́брый на́мір допомо́гти, зру́шений
до́брим бажа́нням допомо́гти.

Двоебрачие – шлюб удру́ге, дру́гий шлюб.

Двоебрачный – 1) удруге одру́жений; 2) (*двоеженец*) – двожо́н (-на), двоєже́нець (-нця).

Двоевластие – двовлада.

Двоеженец – двожо́н (-на), двоєже́нець (-нця).

Двоеженство – двоженство.

Двоекратный (*о приеме*) – дворазо́вий.

Двоеточие – двокра́пка.

Двойни – двійнята (-нят).

Двойной (*о размере*) – подві́йний.

Двойственность – двої́стість (-тости).

Двойственный (*о смысле*) – двої́стий.

Двор – 1) двір (*р. п. двора́, двору́*), подві́р'я, надві́р'я; *д. гостинный* – купе́цький двір; *д. задний* – задві́рок (-рка); *д. лесной* – лісний склад, лісна́; *д. монетный* – монета́рня, монета́на ви́робня; *д. постоялый, заезжий* – заї́зд (-ду), заї́зний, постоя́лий двір; *д. проходной* – прохі́дний (на́скрі́зний) двір; *д. таможенный* – митни́ця, митна комо́ра; *вход со двора, через двор* – входи́ти, увіходи́ти дво́ром; 2) (*экономич.*) – господа́рство.

Дворец – пала́ц (-цу).

Дворник, -чиха – (по)дві́рник (-ка́), двірничка.

Дворницкая – двірни́цька (-ко́ї).

Дворницкий, дворничий (*об обязанности*) – двірни́цький, двірничий, (обов'язки)
дві́рники.

Дворовой – (*о постройке*) – дво́ровий, двірський.

Дворцовый (*об имуществе*) – пала́цовий.

Двоюродный (*брат, сестра*) – у пе́рших.

Двугривенный – сорокі́вка; (*устар.*) – семи́гривеник (-ка).

Двуклассный (*о школе*) – двоклясо́вий.

Двукратно – дві́чі, два ра́зи; (*в два приема*) – двома́ на́падами, двома́ на́воротами.

Двукратный (*о напоминании*) – дворазо́вий.

Двумужие – дво́му́жність (-ности).

Двумужница – дво́му́жня (-ньо́ї), дво́му́жниця.

Двусторонний – 1) двобі́чний; 2) (*взаимный, о соглашении*) – обопі́льний, обосторо́нній
(СЖМ).

Двухдневный (*о сроке*) – дводе́нний.

Двухместный – на два місця́, на дві осо́бі.

Двухмесячный (*об отпуске, о сроке*) – дво́місячний, на два місяці́.

Двухнедельный (*об отпуске, о сроке*) – дво́тижне́вий, на два тижні́.

Двухстепенный (*о выборах*) – двоступне́вий.

Дебаты – деба́ти (-тів), диску́сія, обміркува́ння спра́ви.

Дебет – дебет (-ту), прибу́ток (-тку); *записать в дебет* – записати́ на де́бет.

Дебитовать – дебі́тувати.

Дебитор – дебі́тор (-ра).

Дебют – дебют (-ту), пе́рший виступ (-пу).

Дебютант, дебютантка – дебюта́нт (-та), дебюта́нтка.

Девальвация – девальвація.

Девальвировать – девальвувати.

Девиз – девіза.

Дееспособность – дієздатність (-ности).

Дееспособный – дієздатний.

Дежурить – чергувати, бути черговим, дежурити.

Дежурный – черговий, дежурний; (*сторожевой*) – вартовий.

Дежурство – черга, чергування, дежурство; *мое -ство* – я черговий, чергую, моє чергування, я на дежурстві; *-ство принять* – ставати, стати на (чергування) дежурство.

Дезертир – дезертир (-ра), збігліць з війська, збігліць (-леця).

Дезертировать – дезертувати, *сов.* – здезертувати; тікати, утікати, *сов.* – утекти з війська.

Дезертирство – дезертирство, тікання, утікання з війська, збігтво з війська.

Дезинфицировать – дезинфікувати, *сов.* – подезинфікувати, зробити дезинфекцію.

Дезинфекция – дезинфекція; *производит -цию* – робити дезинфекцію, дезинфікувати.

Действие: 1) (*деяние*) – дія, чин (-ну); (*поступок*) – учинок (-нку); *-вия военные* – воєнні дії (операції); *комитет -вия* – комітет чину; *круг -вия* – обсяг роботи; *образ -вия* – поведінка, поводження, спосіб поводитися; *оскорбляют -вием* – зневажати чинно (чином, учинком); *открыть -вие* – почати функціонувати (працювати); *происходит, -дило -вие* – діється, діялось; 2) (*влияние*) – вплив (-ву); (*непосредственное воздействие*) – діяння, подіяння; *оказывать, производит -вие* – впливати, вплинути, робити, зробити вплив, діяти, подіяти на кого; 3) (*юрид.*) – чин (-ну), дія: (*о законе, актах*) – чинність (-ности), сила; *д. договора* – чинність договору; *д. обратное* – зворотна чинність, зворотна сила; *д. правное* – правочин (-ну); *д. преступное* – злочин (-ну), злочинство; *д. судебное* – судочин (-ну); *д. юридическое* – юридичний чин, юридична дія; *вводит в -вие* – надавати, надати сили, чинности; *в распространение -вия* – на поширення чинности; щоб поширити чинність; *закон входит в -вие* – закон стає чинним; *подводит под -вия закона* – підводити, піддавати під чинність закону; 4) (*театральн.*) – дія, акт (-ту); *во время -вия* – під час дії; *драма в трех -виях* – драма на три дії (акти); 5) (*аппарата*) – робота; *время -вия на телефонной сети* – час, коли працює телефонна сітка; *завод в -вии* – виробня працює; *машина в -вии* – машина працює; *открыть телефонное -вие* – відкрити телефонне сполучення; *приводит в -вие машину* – приводити в рух, пускати (в роботу) машину.

Действительно – справді, до правди; (*пожалуй*) – щоправда; *-но так* – справді так.

Действительность – дійсність (-ности); (*подлинность*) – справжність (-ности), правдивість (-вості), (*д. обязательства*) – чинність, важність, сила; *в -сти* – на ділі, справді.

Действительный: 1) (*о факте*) – дійсний; (*подлинный*) – справжній, правдивий; 2) (*юридич. о документе*) – чинний, правосильний, важний; *быть -ным* – мати силу, бути важним; *перестать быть -ным* – втратити силу; (*удостоверение*); *действительно до...* – має силу до...

Действовать: 1) (*поступать*) – діяти, чинити, робити; *-вать в качестве истца* – бути, виступати позивачем (як позивач); *действовать против закона* – переступати закон, чинити проти закону; 2) (*работать*) – робити, працювати; *телефон -вует* – телефон працює; 3) (*влиять*) – впливати, вплинути; (*непосредственно воздействовать*) – діяти, подіяти; *д. на кого* – впливати на кого, діяти на кого; 4) (*о законе*) – мати силу, мати чинність; 5) (*д. чем*) – орудувати чим.

Декабрь – грудень (-дня).

Декан – декан (-на).

Декларация – деклярація, оголошення.

Декларировать – деклярувати, сов. – задеклярувати, оголошувати, сов. – оголосити.

Декоратор – декоратор (-ра); (*в театре*) – декоратор (-ра), лаштункар (-ря).

Декрет – декрёт (-ту); *издать декрет о чем* – видати декрёт про що, декретувати що.

Декретировать – декретувати, сов. – задекретувати.

Делать, сделать, -ся – робити, зробити, діяти, чинити, учинити, -ся; *д. вид (для виду)* – вдавати про око; *д. возможным* – уможливлувати, уможливити; *д. вред* – шкоду робити, шкодити; *д. давним* – давнити, задавнити, удавнити, -ся; *д. наглядным* – унаочнювати, унаочнити; *д. наперекор кому* – перекір робити, робити наперекір; *д. невозможным* – унеможливлувати, унеможливити; *д. не спеша, толком* – покладаючи, повільно робити, не поспішаючи робити; *д. по своему* – чинити свою волю, своїм робом (ладом) робити.

Делаться, сделаться – 1) робитися, зробитися; 2) (*становиться*) – ставати, ста́ти.

Делегат – відпоручник (-ка), делегát (-та).

Делегатский (*о полномочи*) – делегátський.

Делегация – відпоручництво, делега́ція.

Делегировать – делегувати когó.

Дележ – дільба, ділення; (*раздел*) – по́діл (-лу), паюва́ння.

Деление – 1) по́діл (-ду); 2) (*арифм.*) – ділі́ння.

Делец – діловик (-ка) (СЖМ); *д. банковый* – ба́нковець (-ківця).

Делимость – поді́льність (-ности); *д. обязательства* – поді́льність зобов'язання.

Делить, поделить, -ся – ділити, поділити, -ся; (*на определ. части*) – паюва́ти, попаюва́ти; *д. на двое, раздваивать* – роздвоювати, роздвоїти, ділити на́ двоє; *д. на трое* – троїти, ділити на́ троє.

Дело – 1) справа, діло; *д. гражданское* – цивільна справа; *д. истребованное* – одержана на вимогу справа; *д. копеечное* – копійчана справа, справи на копійку; *д. личное* – а) особова справа; б) особиста справа (*напр., в выражении: «прийти по личному делу»*); *д. основное* – головна, (основна) справа; *д. очередное* – чергова справа; *д. рублевое* – справи на карбованець; *д. секретное* – таємна, секретна справа; *д. служебное* – урядова (службова) справа; *д. спешное, срочное* – негайна, пильна (нагальна) справа; *д. судебное* – судовá справа; *д. тайное* – таємниця; *д. текущее* – поточна справа; *д. тяжёлое* – по́зов (-зву), справа по́зовна; *д. уголовное* – кримінальна справа; *д. экстренное* – негайна справа; *браться за дело* – братися, взятися до справи, заходжуватися, заходитися коло справи; *в самом деле (на самом деле)* – справді; *вести дело* – прова́дити справу; *возбудать дело (в суде)* – розпочинати, розпочати, заводити, завести справу; (*в гражд. делах*) – позивати, запозивати когó; *возобновлять дело* – поновляти, поновити справу; *войти в дело*: а) (*в качестве стороны*) – увійти в справу; б) (*вникнуть*) – вглянутися в справу; *дело выгорит* – справа вийде на добре; *давать делу надлежащее направление* – належно скеровувати справу; *давать делу движение, ход* – зрушувати, зрушити справу, пускати, пустити, посувати, посунути справу; *движение дела* – рух справи, посува́ння справи; *дела должны поправиться* – справи мають піти на краще; *дело лежит, остается без движения* – справа не рушає наперед; *д. обстоит так* – стан справи такий, справа в такому стані; *д. очень нужное* – пильна справа; *д. о кем иметь* – ма́ти з ким діло; *знакомый с делом* – обізнаний із справою, на справі; *круг дел* – обсяг справ; *на деле доказать* – ділом довести; *обратиться по делу (к кому)* – вдатися в справі (до когó); *переходит к очередным делам* – перехóдити, перейти (далі) до порядку денного; *по делам* – у справах; *по личному делу* – в особистій справі; *по настоящему делу* – у цій справі; *понимающий дело* – тямущий у справі; *прекращать дело* – закривати, закрити

спра́ву, прикі́нчувати, прикі́нчити спра́ву; *при делах оставить* – залишити в спра́вах; *приобщение к делу* – долучення, приєднання до спра́ви; *приходит по делу* – приходіти, прийти в спра́ві; *проиграть дело* – програти спра́ву; *расклеилось дело* – спра́ва не вдалася; *слушание дела* – розгляд спра́ви; *это дело особое*: 1) (*иное*) – це що інше, це інша спра́ва; 2) (*исключительное, особенное*) – це особлива спра́ва; *это дело исключительной важности* – це на́дто важлива спра́ва; *это дело решенное* – це вже рішено (вирішено); 2) (*труд, занятие, ремесло*) – робо́та, пра́ця, спра́ва; *д. банковое* – банкі́вство (Н); *д. газетное* – газетя́рство; *д. канцелярское* – канцеля́рська спра́ва; *д. комиссионерское* – комісіо́нерство, комісіо́нерська спра́ва; *д. маклерское* – макле́рство; *д. основное* – голо́вна (осно́вна) пра́ця; *д. переплетное* – паліту́рництво; *д. печатное, типографское* – друка́рська спра́ва, друка́рство; *д. писарское* – писа́рство; *д. счетоводное* – рахі́вництво; *д. табачное* – тютю́нництво; *д. торговое* – торгове́льна спра́ва, торго́вля; *братся за дело* – бра́тися до пра́ці, захо́джуватися ко́ло робо́ти; *знать свое дело* – зна́тися на свої́ому ділі, умі́ти свого́ діла; *не у дел остаться* – без пра́ці лишитися; *у дела* – на (ко́ло) пра́ці; 3) (*предприятие*) – ді́ло, підприє́мство; *дело книжное* – книга́рня; *д. мануфактурное* – мануфа́ктурна кра́мниця; *д. основное* – голо́вне (осно́вне) підприє́мство; *вложить деньги в дело* – вкла́сти гро́ші в підприє́мство; *вступать в дело компаньоном* – (при)става́ти, (при)ста́ти компа́ньйо́ном у підприє́мстві; *входит в дело* – пристава́ти, приста́ти до підприє́мства; *выйти из дела* – віді́йти від спра́ви, вийти з підприє́мства; *делать большие дела* – великі спра́ви прова́дити, до́брі зиски ма́ти; *отрывать от дела (кого)* – відрива́ти, відірва́ти від ді́ла; *расширить дело* – збі́льшити підприє́мство; 4) (*обстоятельство*) – рі́ч, (ре́чі), спра́ва; *дело случайное* – рі́ч випадко́ва; *случилось такое дело* – тра́пилося так, ста́лася така́ рі́ч.

Деловито – діловито, по-діловому.

Деловитость – діловитість (-тости).

Деловитый (*о тоне*) – діловитий.

Деловод, делопроизводитель – діловод (-да).

Деловодство, делопроизводство – діловодство; **-во на украинском языке** – діловодство українською мовою; *работать по -ву* – працюва́ти на діловодстві.

Деловой (*о замечании, документе*) – діловий.

Делопроизводственный (*о порядке*) – діловодний, справоводний.

Дельный (*о замечании*) – пүтній, доладний, доділний, доділа.

Делянка (земли) – ділянка.

Демобилизация – демобілізація.

Демобилизовать – демобілізува́ти, сов. – здемобілізува́ти.

Демонстрировать – демонструва́ти, сов. – продемонструва́ти.

Демонстрированный – продемонстрований.

Денационализация (*об имуществе*) – денационалізація.

Денационализировать (*имущество*) – денационалізува́ти, сов. – зденационалізува́ти.

Денежный (*о пособии*) – грошовий; (*об удовлетворении кого*) – грі́шми, грошима.

День – день, днина; *д. базарный* – базарний день, базар (-ру); *д. будничный* – будній день, будень (-дня); *д. выходной* – вихідний день; *д. клубный* – клубний день; *д. неприсутственный* – неурядовий день; *д. нерабочий* – день неробітний; *нерабочий*; (*для учрежд.*) – неурядовий день; *д. отдыха* – день на відпочинок, день відпочинку; *д. отработанный* – відбу́тий, вироблений день; *д. памяти* – день на спо́мин про ко́го; *д. праздничный* – свято, свят(е́ш)ний день; *д. предпраздничный* – передде́нь свята; *д. приемный* – день на прийма́ння, прийма́льний день; *д. присутственный* – робо́чий день, день урядо́вий; *д. прогульный* – утра́чений, прогу́ляний день; *д. рабочий* –

робітний, робочий день; *д. торговый* – торговий день; *д. траурный* – день жалоби; *день на жалобу*; *в день (получать)* – денно, на день; *в один из дней, в один день* – одного дня; *в определенные дни* – певними, визначеними днями, у певні, визначені дні; *в предпраздничные дни* – напередодні свят; *в продолжение (целого) дня* – через (цілий) день, протягом (цілої) днини (дня); *в течение дня, в день* – протягом дня, денно, у день; *в течение первых дней* – у перших днях, протягом перших днів; *днем* – удень; *днем вперед* – на день уперед; *изо дня в день* – день--день, день-придні; *к этому дню* – на цей день; *каждый день (являются)* – щодня, щодень, день--день; *на днях* – цими днями; *на другой день* – другого дня, на завтра; *на несколько дней (об отпуске, поездке, и т. п.)* – кількаде́нний, на кілька день; *на следующий день* – другого дня, на другий день; *по дням (платить)* – від дня, поденно; *по сей день* – по сю днину, понині; *третьего дня* – позавчора; *через день (бывает)* – що другого дня; *через день состоится концерт* – за день відбудеться концерт; *через каждые два дня* – що третього дня; *что ни день то* – як день, то й...

Деньги – гроші (-шей); *д. весовые (за взвешивание)* – вагове; *д. вкладочные* – вкладкові гроші; *д. задаточные* – завдаток (-тку), завдаткові гроші; *д. за доставку* – доставне; *д. запасные* – покладні гроші, гроші про запас; *д. за помол* – млинове; *д. золотые* – золоті гроші; *д. карманные* – кишенькові гроші, дрібні гроші; *д. квартирные* – комірне, гроші за квартиру; *д. командировочные* – відрядне, відрядні гроші, гроші на відрядження; *д. кормовые* – харчове, гроші на годівлю; *д. ликвидационные* – ліквідаційне; *д. мелкие* – дрібні, дрібні гроші, дрібняки; *д. медные* – мідні, мідні гроші, мідяки; *д. набавочные* – приплат (-ту); *д. наличные* – готові гроші, готівка; *д. незаработанные (доставшиеся даром)* – легкий гріш, незароблені гроші; *д. оборотные* – оборотні гроші; *д. остальные* – решта з грошей; *д. передаточные (переданные в излишке)* – передані гроші; *(следующие к передаче)* – належні до передання гроші; *д. передовые* – завдаткові гроші, авансові гроші; *д. поверстные* – (по)верстове; *д. подъемные* – гроші на виїзд, виїзні гроші; *д. подделанные* – підроблені гроші, фалшовані, фалшиві гроші; *д. полученные от продажи* – уторговані гроші, уторг (-гу); *д. причитающиеся* – належні гроші; *д. провозные* – гроші на (за) перевіз; *д. прогонные* – прогони, переїзні гроші; *д. разъездные* – подорожні гроші, гроші на подорож, роз'їзні гроші; *д. расходные* – гроші на витрати; *д. сборные (собранные)* – складка, збірні гроші, збирані гроші; *д. свободные* – вільні, гулящі гроші; *д. серебрянные* – срібні, срібні гроші, срібняки; *д. спорные* – спірні гроші; *д. столовые* – харчові гроші, харчове; *д. суточные* – добові гроші; *д. счетные* – полічені, лічені гроші; *д. фальшивые* – фалшовані гроші; *д. фраховые* – перевізне, перевозове, фрахт (-хту); *д. хожалые* – ужитні гроші, гроші на першу потребу; *д. чаевые* – чайові гроші, чайове; *затруднительно с деньгами* – скрутно, сутужно на гроші; *изнашивание денег* – стирання грошей; *обратить в деньги* – повернути в гроші, згрошити (Г); *при -гах быть* – бути з грошима; *употреблять -ги на что* – обертати, обернути, повертати, повернути гроші на що.

Депеша – депеша.

Депо – депо; *д. пожарное* – пожежня.

Депозит – депозит (-ту); *вносит в -зит* – класти на депозит, депонувати.

Депозитный (*о квитанции*) – депозитний.

Депрессия – депресія.

Депутат – депутат (-та), посол (-сла); *присланный в качестве -та* – депутований.

Депутатский (*о собраниях*) – депутатський, посольський.

Депутатство – депутатство, послування.

Депугация – депутація, посли, посланці.

Деревенский (о мире) – сільський; (*крестьянский*) – селянський.

Держатель, -ница: 1) (*лицо*) – держальник (-ка), держальниця; (в сложных словах) – держець (-жця); д. *векселя* – векселедержець (-жця); д. *краденного* – передержець (-жця); 2) (в папке для бумаг) – державка.

Держать, -ся – держати, тримати, -ся; д. в *свежей памяти* – добре пам'ятати; д. *себя* – поводитися; **-ться выжидательно** – вичікувати; **-ться своего (прежнего) взгляда** – не кидатися свого погляду, додержувати (переднішого) свого погляду.

Десть – лібра.

Десятилетие: 1) (*десять лет*) – десятиріччя, десятиліття; 2) (*юбилей*) – десятиріччя, десяти роковини.

Десятина – десятина.

Десятичный (об исчислении) – десятковий.

Десятирублевка – десятка.

Десятка – десятка.

Десятник, десятский – десятник (-ка), десятський (-кого); **быть -ком** – бути за десятника, бути десятником, десятникувати.

Десяток – десяток (-тку); **не один -ток** – не одне десяти; **несколько -ков** – кількадесять (-ти).

Детализация – деталізація, деталізування.

Деталь – деталь (-лю, м. род.), подробиця.

Детальный (о плане) – детальний, докладний.

Детский (о приюте) – дитячий.

Дефект – дефект (-кту), хиба; (*изъян*) – ганч (-чу).

Дефектный (о материале) – дефектовий, дефектний, з ганчем.

Дефицит – дефіцит (-ту); д. по (*местному*) *бюджету* – дефіцит (місцевого) бюджету; *покрывать д-т* – вирівнювати, вирівняти дефіцит.

Дефицитный (о предприятии, о товаре) – дефіцитний.

Деформировать – деформувати, сов. – zdeформувати.

Децентрализация – децентралізація.

Дециметр – дециметр (-тра).

Дешеветь, подешеветь – дешевшати, подешевшати, дешевіти, подешевіти.

Дешевизна – дешевина, дешевінь.

Дешевка: 1) (*дешевизна*) – дешевина, дешевінь; 2) (*дешевые вещи*) – дешеві речі, дешевина, дешевінь; **по -ке** – за дешево, за півдарма.

Дешифровать – розшифрувати, сов. – розшифрувати.

Деяние – вчинок (-нку); д. *наказуемое* – карний (карогідний) вчинок; д. *преступное* – злочин (-ну), злочинство.

Деятель, -ница – діяч (-ча), діячка.

Деятельность – діяльність (-ности); д. *писательская* – письменництво, письменницька діяльність; д. *продуктивная* – плідна діяльність; д. *сберегательная* – зберігальна (щаднича) діяльність; д. *хозяйственная* – господарча діяльність.

Деятельный (об участии) – діяльний, активний.

Диагноз – діагноза, розпізнання (хвороби).

Диаграмма – діаграма.

Диаметр – поперечник (-ка), діаметр (-ра); **в -ре** – у поперечнику, у діаметрі.

Дивиденд – дивіденд (-ду).

Дивизионный (относ. к дивизиону) – дивізіонний; (об отн. к дивизии) – дивізійний.

Дивизия – дивізія.

Диктатура – диктатура.

Диктовать – диктувати, проказувати.

Диктовка: 1) (*диктант*) – диктат (-ту); 2) (*действие*) – диктування, проказування; *писать под -ку* – писати з голосу.

Динамика – динаміка.

Диплом – диплом (-му).

Дипломат – дипломат (-та).

Директива – директива.

Директор – директор (-ра).

Дирекция – дирекція.

Дисконт – дисконт (-ту), дисконто.

Дисконтер – дисконтер (-ра).

Дисконтировать – дисконтувати, сов. – здисконтувати.

Дисконтный – дисконтний.

Дискредитировать – дискредитувати, сов. здискредитувати.

Дискуссия – дискусія.

Диспонент – диспонент (-нта), розпорядник (-ка).

Диспут – диспут (-ту).

Диспутант – диспутант (-та).

Диспутировать – диспутувати.

Дистанция – віддаль, дистанція.

Дисциплина – дисципліна.

Дисциплинарный (о мерах) – дисциплінарний.

Дисциплинированность – дисциплінованість (-ности).

Дифференцировать – диференціювати, сов. – здиференціювати.

Диета – дієта.

Длина – довжина; *в длину* – вдовж, завдовжки.

Длительность – довгість (-ости), довгочасність (-ности), тривалість (-лости), тяглість (-лости).

Длительный (о процессе) – довгий, довгочасний, тривалий.

Длиться, продлиться – тривати, точитися, тягтися, протяг(ну)тися; *дело длится полгода* – справа тягнеться пів року; *день длится 12 часов* – день триває 12 годин.

Для: а) (*при обозначении назначения предмета*) – на (с вин. пад.); б) (*для кого, чего, в см. «кому, чему»*) – для (с род. пад.) или же формой дат. пад. им. существительного; в) (*в развернутых предложениях обст. цели*) – щоб (с неопред. накл.); г) (*в знач. «к»*) – до (с род. п.); д. (*другой цели*) – на (іншу) потребу; д. *исполнения, ограждения* – щоб виконати, захистити; д. *использования* – щоб використати; д. *магазина, учреждения (нужно)* – крамниці, установі (треба); д. *моих потребностей* – мені на потреби; д. *начала, д. образца* – на початок, на зразок; д. *обсуждения* – на обміркування; д. *осуществления* – щоб здійснити, на здійснення; д. *ответа (взять слово)* – на відповідь; д. *предостережения* – щоб застерегти; д. *проверки* – щоб перевірити (перевірити); д. *производства торговли* – щоб торгувати; д. *разноски бумаг (кюветка)* – розносити папери; д. *рассмотрения, рецензии* – на розгляд, рецензію; д. *служащих* – службовцям; д. (*собственного*) *употребления* – на (власний) ужиток; д. *торговых целей* – на торгівлю; д. *увеличений* – щоб збільшити; д. *удовлетворения (чего, нужд)* – щоб задовол(ьн)ити що, на задоволення чого; д. *утверждения* – на затвердження; д. *этой цели* – на це; *инструкция для руководства* – інструкція на керування, інструкція, (щоб) керуватися; *материал для сведений, отчетов* – матеріал до відомостей, до звітів; *кредит для организации* – кредити на організацію; *не для чего* – нема чого, нема нащо, нічого; *платье для кого* – одіж на кого; *срок (день) для*

сдачи, подачи и т. п. – термін (день) здавати, подавати; *шкаф для бумаг* – шафа на папери; *ящик для чего (писем, жалоб)* – скринька на що.

Дневалить – днювалити.

Дневальный – днювальний (-ного).

Дневка – днювання.

Дневник – щоденник (-ка); *вести -ник* – писати щоденника.

Дневной (о работе) – денний.

Добавка, добавление: 1) (то, что добавлено) – додаток (-тку), додача; в **-ние** ко всему – на додаток до всього; 2) (процесс добавления) – додавання, додання.

Добавочный (о вознаграждении) – додатковий.

Добиваться, -биться – добиватися, добитися чого, доходити, дійти чого; (домогаться) – домагатися чого, про що, домогтися чого; *д. своего* – доходити свого; (поставить на своем) – довести свого.

Добрачный (о детях) – передшлюбний.

Доброволец – охотник (-ка), доброволець (-вільця).

Добровольно – з доброї волі, з своєї волі, своєю охотою, доброхітно, добровільно.

Добровольный (о пожертвовании, взносе) – добровільний, доброхітний.

Добровольческий (об организации) – охотний, добровільчий.

Доброжелательный (об отношении) – прихильний, (добро)зичливий.

Доброкачественность – добротність (-ности), добра якість (-кости).

Доброкачественный (о матери, продукте) – добротний, доброї якості.

Добросовестный (об исполнении) – сумлінний, совісний.

Добротный (о товаре) – добротний, доброї якості.

Добывать, -быть – діставати, дістаги, (з)добувати, (з)добути.

Добыча: 1) здобич; (техн.) – здобуток (-тку), видобуток (-тку); 2) (действие) – здобування, здобуття, видобування, видобуття.

Доверенность: 1) (доверие) – віра, довіра, довір'я до кого; (полномочие) – уповаження, уповажнення, уповноваження; 2) (документ) – вірчий лист, довіреність (-ности); *д. с правом передоверия* – довіреність з правом передовіряти; *д. срочная* – термінований вірчий лист, довіреність на певний реченіць; *по -сти (действовать)* – на підставі довіреності (вірчого листа); *прекращать -ность* – касувати довіреність; *совершать -ность* – укладати, укласти довіреність (вірчий лист).

Доверенный: 1) (кому, причастие) – довірений кому, повірений, звірений на кого; 2) (-ное лицо) вірник (-ка), повірник (-ка); (о женщ.) – вірниця, повірниця.

Доверие – віра, довіра, довір'я; *внушающий -рие* – певний, віригідний; *возбуждать -рие в ком* – вселяти кому довіру; *достойный, заслуживающий -рия* – віригідний, певний; *злоупотреблять -рием* – надуживати віри; *облеченный -рием* – наділений довірою, з наданою довірою, кому надано довіри; *оказывать -рие кому* – звірятися, звіритися кому, на кого, (вірити, повірити на кого), здаватися на кого; *по -рию к кому (выдать)* – з довіри до кого, віривши на кого, віривши кому; *с полным -рием* – з цілковитою довірою; *терять -рие к кому, к чему* – зневірятися, зневірися в кому, в чо́му.

Доверитель, -ница – віродавець (-вця), віродавиця (СЖМ).

Доверительный (о письме) – вірчий, довірчий, довірочний (СЖМ).

Доверять, доверит кому – вірити, повірити кому, на кого, звіряти, звірити на кого, що.

Доверять, -рится – звірятися, звіритися на кого; (*полагаться*) – здаватися, здатися на кого.

Довесок – доважка.

Довзыскивать, -окать – доправляти, доправити.

Довод – до́від (-оду), аргумент (-ту); *обращаться к -дам* – бра́тися (до) дово́дів.

Доводить, -вести, -весть – доводити, довести (до) чо́го, допрова́джувати, допрова́дити до чо́го; (*приводить к каким-либо результатам*) – спричиняти, спричинити що, спричинятися, спричинитися до чо́го; *д. до разорения* – спричиняти руйна́цію, дово́дити до руїни; *д. до сведения* – подава́ти, пода́ти до відома, подава́ти, пода́ти відати, давати, да́ти знати; *д. работу до конца* – доводити кінця робо́ті; *остаться -ным чем* – задово́л(ьн)итися, вдово́л(ьн)итися з чо́го.

Довоенный (*о времени*) – передвоє́нний, довоє́нний.

Довольный чем (*о потребителе*) – задово́лений, вдово́лений з чо́го.

Довольствие – 1) (*конкретные виды довольствия*); *д. денежное* – платня, гро́ші; *д. квартирное* – квартира; (*деньгами*) – гро́ші на квартиру, ко́мірне, квартирне; *д. пищевое* – харч (-чу, -чі), харчува́ння; (*в. деньгах*) – гро́ші на харч, харчові гро́ші, харчове́; *д. приварочное* – прива́рок (-рку); (*деньгами*) – гро́ші на прива́рок; *д. путевое* – харч на по́дорож, подоро́жне; (*деньгами*) – гро́ші на по́дорож; *д. суточное* (*деньгами*) – добові гро́ші; (*натурой*) – пайка, харчі на добу́; *д. табачное* – тютюн (-ну); (*деньгами*) – гро́ші на тютюн; *д. чайное* – чай; (*деньгами*) – гро́ші на чай; 2) (*довольствование*) – постача́ння кому́ чо́го; (*едой*) – харчува́ння; *д. вещевое* – речове́ постача́ння.

Довольствовать кого чем – постача́ти кому́ що; (*в см. -ать едою*) – харчува́ти ко́го.

Довольствоваться чем – за(в)дово́льнятися, за(в)дово́л(ьн)итися чим, з чо́го.

Договаривать, -ворить – єднати, поєдна́ти, годити, пого́дити, ря́дити, поряди́ти ко́го.

Договариваться, договориться (*улавлываться*) – єдна́тися, поєдна́тися, годитися, пого́дитися, умо́влятися, умо́витися, поряджа́тися, поряди́тися з ким.

Договаривающиеся (*о сторонах*) – ря́дні (догові́рні) сторо́ни, контра́генти.

Договор – догові́р (-во́ру), ря́дна (-но́ї); *д. издательский* – до́говір про видання (на видання); *д. кабальный* – каба́льний до́говір; *д. коллективный* – до́говір колективний; *д. письменный* – до́говір на письмі́, писаний до́говір; *д. покупной* – купіве́льний до́говір, до́говір на купівлю́; *д. словесный* – у́сний до́говір, до́говір на слова́х; *д. страхования* – до́говір на убезпече́ння; *д. торговый* – торгове́льний до́говір; *д. трудовой* – трудо́вий до́говір, до́говір про пра́цю; *д. условленный* – (об)умо́влений до́говір; *заключатъ -вор* – укла́дати, уложи́ти до́говір, бра́ти, узя́ти до́говір; *заключающийся в -ре* – до́гові́рний; *нарушатъ -вор* – лама́ти, злама́ти до́говір; *необусловленный в -ре* – незасте́режений у до́гові́рі; *обулавлыватъ что -ром* – зумо́вляти що в до́гові́рі; *по -рам* – згі́дно з до́говора́ми, на підста́ві до́гові́рів; *право по -ру* – пра́во з до́гові́ру; *предусмотренный в -ре* – засте́режений, зазначе́ний у до́гові́рі; *прекращатъ действие -ра* – касува́ти, скасува́ти чинність до́гові́ру; *расторгатъ -вор* – розрива́ти, розі́рвати до́гові́р; *совершатъ -вор* – укла́дати, укла́сти до́гові́р; *согласно -ра* – згі́дно з до́говором; *условия -ра* – умо́ви (пу́нкти) до́гові́ру.

Договорный (*об условиях, началах*) – до́гові́рний, до́говоро́вий.

Договорщик (*заключ. договор*) – до́гові́рник (-ка).

Догрузка: 1) (*предмет*) – дованта́га (СЖМ); 2) (*действие*) – дованта́жування, дованта́ження.

Додавать, -дать – додава́ти, дода́ти.

Дожизненный (*о пользовании*) – дові́чний.

Дозволение – дозво́лення, до́звіл (-волу); *с -ния* – з до́зволу, за до́зволом; *с вашего -ния* – як ви дозво́лите, з вашого до́зволу.

Дозволено, дозволительно – ві́льно, дозво́лено.

Дозволительность – дозво́ленність (-ности), дозво́леність (-ности).

Дозволительный: 1) (*допустимый, о поступке*) – дозво́лений, дозво́лений; 2)

(разрешительный, о распоряжении, надписи) – дозвільний.

Дозволять, -лить – дозволяти, дозволити.

Дознание – дізнавання, дізнання; **производить -ние** – чинити, провадити дізнавання.

Дозор – обхід (-ходу); (**конный**) – об'їзд (-ду); **ходить -ром** – дозором (обходом) ходити.

Дозорный: 1) (*сущ.*) – дозорець (-рця), доглядач (-ча); (**конный**) – об'їзний (-ого); 2) (*прилаг.*, о патруле) – дозорний.

Дозорщик – дозорець (-рця); *д.* **конный** – об'їзний (-ного).

Доимка – залеглість (-лости), недоплата.

Доимщик – стягач залеглостей.

Доискиваться, -каться – дошукуватися, дошукатися, доходити, дійти чого; (*расспрашивая*) – допитуватися, допитатися.

Доказанность – доведеність (-ности).

Доказательность – довідність (-ности).

Доказательный (*об аргументе*) – довідний.

Доказательство: 1) (*логический довод*) – довід (-воду); *д.* **неопровержимое** – незламний довід; *д.* **основательное** – слушний довід; *д.* **письменное** – писаний довід, довід на письмі; *д.* **прямое** – безпосередній довід; **-ва убедительные** – переконливі доводи; **без приведения -ств** (*утверждать*) – не подаючи, не подавши доводів; **в -ство** – на довід, доводячи, щоб довести; **дают -ство** – давати, дати довід, доводити, довести, стверджувати, ствердити доводом; **представляют, приводит -ства** – подавати, подати доводи; 2) (*улика*) – доказ (-зу); *д.* **вещественные** – речові докази; **предъявляют вещественные -ства** – показувати, показати речові докази.

Доказуемость – доводженість.

Доказчик, -чица – доводець (-дця), довідниця; (*уличитель*) – доказник (-ка), доказниця, виказувач (-ча), виказувачка.

Доказывать, -зять – доводити, довести.

Доклад: 1) (*реферат*) – доповідь; *д.* **в письменной форме** – писана доповідь; *д.* **обстоятельный** – докладна, ґрунтовна доповідь; *д.* **пространный** – широка доповідь; **вносит -лад в собрание** (**входит с -дом**) – подавати, подати доповідь зборові; **делает -лад** – доповідати, доповісти, робити, зробити доповідь; **по -ду взять слово** – з приводу доповіді (на доповідь, до доповіді) забрати слово; **прения по -ду** – обміркування доповіді, дискусія з приводу доповіді (на доповідь); **резолуция по -ду** – резолюція на доповідь; 2) (*в выражениях*): **без -да не входит** – не оповістившись не входить; **явиться с -дом** (*к кому, к начальнику*) – ходити доповідати комусь.

Докладывать, -ложить – 1) докладати, докласти; 2) (*делает доклад*) – доповідати, доповісти; 3) (*сообщать кому что*) – повідомляти, повідомити когось про що, подавати, подати до відома комусь що.

Доктор: 1) (*ученая степень*) – доктор (-ра); 2) (*врач*) – лікар (-ря); (*о женщ.*) – лікарка.

Докторство: 1) (*степень*) – докторат (-ту); 2) (*профессия*) – лікарювання.

Докторша (*женщина-доктор*) – лікарка.

Документ – документ (-та); *д.* **оправдательный** – виправдний документ; *д.* **подделанный, подложный** – підроблений (зфалшований) документ; *д.* **товаро-распределительный** – краморозподільчий документ; *д.* **явленный** – показаний, поданий документ; **-ты должны быть представлены** – документи, що треба подати; **записывать в -мент** – задокументувувати, задокументувати; **надлежащие -ты** (*представлены*) – належні документи; **получать по -менту** – одержувати на підставі документа; **проживание по чужому документу** – проживання з чужим документом; **служить -том** – бути, правити за документ.

Документальный (*о доказательстве*) – документальний, документовий.

Докупать, -пить – докуповувати, докупати, докупити.

Докупка: 1) (о предмете) – докупка; 2) (действие) – докуповування, докуп (-пу).

Долг: 1) (обязанность) – повинність (-ности), обов'язок (-зку); д. *гражданский* – громадянська повинність; *исполнять, соблюдать долг* – чинити (виконувати) повинність (обов'язок), додержувати повинности (обов'язку); *отдавать последний долг кому (умершему)* – складати (віддавати) останню шану комусь, вшановувати пам'ять когось; *первым -гом* – щонайперше, передусім; *по долгу службы* – з повинности урядової, з урядового обов'язку; *поставляю, считаю долгом* – вважаю за повинність, за обов'язок; *я у вас в большом долгу* – я дуже вам зобов'язаний; 2) (денежный) – довг (-гу); д. *безнадежный* – пропавший довг; д. *капитальный* – стовп (-па); д. *ненадежный* – ненадійний (непевний) довг; д. *пассивный* – пасивний довг; д. *переводной* – переписаний (переписуваний довг); д. *погашенный* – сплачений довг; д. *покрытый* – сплачений довг; д. *сомнительный* – непевний довг; *быть в -гах* – мати довги; *взыскивать долг* – правити, справити довг; *возвращать, отдавать долг* – віддавати, віддати, повертати, повернути комусь довг; *входит в долги, делать долги* – позичатися, напозичатися; *истребование долга* – справлення довгу; *отсрочить долг* – відкласти сплату довгу; *перевод долга (на чье имя)* – переписування довгу на когось; *погасить долг* – виплатити, сплатити довг; *погашение долга:* а) сплата, сплачення довгу; б) п. *-га давностию* – покриття довгу давністю; *попасть в долги* – завинувати, завинуватися; *удовлетворение долгов* – сплата (сплачення) довгів; 3) (кредит): а) (о деньгах) – позика; б) (о товарах) – віра, борг (-гу); (в выражениях); *брать в долг (о товарах)* – брати набір, на віру; (о деньгах) – позичати, позичити в когось; *в долг* – позикою, позичково, (о товарах) – набір; *верить, давать в долг (о товарах)* – давати набір, боргувати, поборгувати комусь, навіряти, навірити комусь; (о деньгах) – позичати, позичити комусь, у позикку давати; *взятый в долг (о товаре)* – борговий, взятий набір; (о деньгах) – взятий у позикку; *данный в долг (о товаре)* – (по)боргований, заборгований, даний набір; (о деньгах) – позичений; *свободный от долгов* – незавинувачений, нікому невинний, вільний від довгу.

Долговой (об обязательстве) – довговий, кредитовий.

Долговременный (о пребывании, службе) – довгочасний.

Долгосрочный (об обязательстве) – довгореченцевий, довгочасний, на довгий час, на далекий термін.

Долевой (о части) – частковий, пайовий.

Должать, задолжать – робити довги, зробити довг (позичку), позичатися, запозичатися; *сколько задолжали?* – скільки винні?

Должен, должный: 1) (обязан) – повинен, зобов'язаний; *быть -ным (обязанным)* – зобов'язаним бути; *заведующий хозяйством -жен следит за целостью инвентаря* – завідувач господарства повинен (має) глядіти, щоб інвентар був цілий; 2) (должен деньги) – винен; *быть -ным (иметь денежный долг)* – бути винним, мати довг, завинити; *он нам -жен 15 рублей* – він нам винен 15 карбованців; 3) (я, ты, он вынужден) – мушу, мусиш, мусить; *быть -ным* – мусити; *вследствие болезни я должен остаться дома* – через хворість я мушу лишитися вдома; 4) (имеет быть, имеет состояться) – має; (о людях) (предполагаю, намериваюсь) – маю, маєш, гадаєш; *совещание должно состояться в 7 часов* – нарада має відбутися о 7-ій годині; *я должен (предполагаю) сегодня пойти в театр* – я маю сьогодні піти до театру.

Долженствующий (об имеющем быть заседании, собрании, докладе) – що має бути; **-щий** *быть представленным (об отчете)* – що треба подати; *долженствующий прибыть* – що має прийти.

Должник, -ница – винуватець (-тця), винуват(н)иця (Г); *д. вечный* – довічний (невиплатний) винуватець; *д. неоплатный* – невиплатний винуватець; *д. несостоятельный* – неспроможний винуватець; *он мой -ник* – він мені винен.

Должно: 1) слід, треба; (*полагается*) – належить; (*подобаает*) – годиться, повинно; *как должно быть* – як слід, як треба, як повинно бути, як належить (бути); *этого не должно быть* – цього не повинно бути; 2) (*должно быть, вероятно*) – мабуть, певно.

Должностной (*о лице*) – урядовий, службовий.

Должность (*место*) – посада; (*должностные функции, обязанности*) – уряд (-ду); *д. общественная* – громадський уряд, громадська посада; *д. ответственная* – відповідальна посада; *д. по выбору, по назначению* – посада з обрання, з призначення; *д. подчиненная (зависимая)* – залежна посада; *быть в -ности кого* – бути на посаді когось, заступати яку посаду; *вступить в -сть* – ставати, стати на посаду; *выдвигать на -сть* – висувати, висунути на посаду, відзначати, відзначити для посади; *заменить все свободные -сти* – попризначати на всі посади; *занимать, иметь -ность* – мати уряд, посаду, бути на уряді, на посаді; *замещать кого-л. по -сти* – заступати, заступити когось на посаді, уряд справувати за когось; *заменить -ность (кем)* – призначити на посаду; *исполнять -ность (напр., кассира)* – заступати посаду; *исправляют, исполняют -ность кого (временно замещать кого)* – заступати когось на посаді, уряд справувати за когось; *исправляющий -ность кого* – заступник когось на уряді, на посаді; *назначать на -ность* – призначати на посаду, настановляти на уряд; *освободить от занимаемой -ности* – відзволити, відзволити від теперішньої посади; *оставляют за кем -ность* – зберігати комусь посаду; *отказаться от -сти* – зректись посади; *отправляют -ность* – урядувати, уряд справувати; *отрешать, отстраняют от -ности* – відстановляти, відстановити від посади, від уряду, звільняти, звільнити з уряду; *отставленный от -ности* – відстановлений від уряду, відстановленець (-нця) (Н); *повышение в -ности* – підвищення на уряді; *по занимаемой -ности* – відповідно до своєї посади; *получать повышение в -ности* – діставати більшу (значнішу) посаду; *получать по -ности кассира* – одержувати, як касир; *получать по двум -стям* – одержувати за дві посади; *пребывание в -ности, напр., ректора* – ректорування; *с оставлением в -сти* – залишаючи, залишивши на посаді; *с оставлением -сти* – залишивши, облишивши посаду; *сложит -ность* – здати уряд; *состоят в -ности* – бути на уряді (на посаді); *товарищ по -ности* – товариш посадою, на службі; *утвердить в -ности* – затвердити на посаді (на уряді).

Должный: 1) (*о внимании, участии, плате*) – належний; **-ное** – належне; 2) *см.*

Должен.

Доля – частка, пайка; *д. в имуществе* – частка з майна; *д. третья, пятая, десятая* – третина, п'ятина, десятина; *д. участия в работе* – частина в роботі; *вступить в долю* – приставати, пристати до спілки; *делит на доли* – паювати, попаювати; *приходиться на долю* – припадати, припасти комусь на пайку.

Дольник – пайовик (-ка).

Дом: 1) (*жилое строение*) – дім (дому); (*здание*) – будинок (-нку); *д. каменный* – кам'яниця; *д. обитаемый* – заселений будинок; 2) (*учрежденный*) – дім (дому); *д. арестный* – (а)рештарня, дім на арешт; *д. детский* – дитячий дім; *д. заезжий* – заїзд (-ду); *д. игорный* – гральний дім, гральня, картярня; *д. инвалидный* – шпиталь для інвалідів; *д. исправительно-трудовой* – дім направнотрудовий; *д. крестьянина* – селянський будинок; *д. молитвенный* – молитовня, молитовний дім; *д. ночлежный* – нічліг (-гу), поночівля, нічліжня; *д. отдыха* – дім відпочинку, дім на відпочинок комусь; *д. питейный* – шинок (-нку); *д. призрения* – шпиталь (-лю); *д. принудительных работ* – дім примусової праці; *д. рабочий* – робітничий дім; *д. родильный* – поліжничий,

породільний дім; *д. сиротский* – дім для сиріт; *д. суконный* – дім сукон; *д. торговый* – торго́вий, торговельний дім; *д. умалишенных* – дім (лікарня) для божевільних, божевільня; *д. шелковый* – дім шовку; 2) (*домашний кров*) – господа, домівка; *жить своим домом* – ма́ти своє господарство; *на дом приглашать (врача)* – додо́му запро́шувати; *на дому принимать* – вдома прийма́ти; *по домам разослать* – на домівки розіслати, по дома́х розіслати.

Домашний (*об аресте*) – дома́шній; (*о движимости*) – домо́вий; (*о хозяйстве*) – домо́вий, ха́тній; (*об образовании*) – дома́шній.

Домеривать, -рить – домі́рювати, домі́рити.

Доминировать – домінува́ти, панува́ти над чим, над ким.

Домовладелец, -лица – домовла́сник (-ка), домовла́сниця, домоде́ржавець (-вця), домоде́ржавиця.

Домовладельческий (*о правах*) – домовла́сницький, домоде́ржавчий.

Домовладение – домоволоді́ння, домоде́ржава.

Домовод, -дка – домово́дник (-ка), домово́дниця (СЖМ).

Домоводство – домо́ве (ха́тне) господарюва́ння.

Домовый (*об управлениии*) – домо́вий.

Домоправитель – доморядець (-дця) (СЖМ), доморядник (-ка) (СЖМ).

Домоправительство – доморядни́цтво (СЖМ).

Домостроитель – буді́вничий (-чого), буді́вник (-ка́).

Домостроительство – домобудува́ння, домобуді́вни́цтво.

Домоуправитель – адміні́стратор до́му, доморядець (-дця) (СЖМ), доморядник (-ка) (СЖМ).

Домоуправление – 1) доморядни́цтво, домо́ва адміні́стра́ція; 2) (*помещение домоуправления*) – канце́лярія домо́вої адміні́стра́ції.

Домоустройство – домоу́стрій, домовпо́рядкува́ння, домо́вий ла́д (-ду).

Домохозяин, -зяйка – господа́р (-ря), господа́рка (до́му).

Домохозяйство – домогоспода́рство, домохазя́йство.

Донесение – доне́сення; *д. секретное* – та́ємне доне́сення; *д. срочное* – терміно́ве доне́сення; *делать -ние* – доно́сити, донести, подава́ти, пода́ти до відома; *по -ниям с мест* – за відомостями (за до́писами) з місць; *табель срочных -ний* – та́беля терміно́вим доне́сенням.

Донос – доно́с (-су) (СЖМ), ви́каз (-зу) (Г), (СЖМ); *д. ложный* – неправди́вий доно́с.

Доносить, -несть: 1) (*на кого о чем*) – доно́сити, донести на ко́го про що, ви́казувати що на ко́го; 2) (*докладывать*) – до відома подава́ти, пода́ти, доповідати, доповісти.

Доносчик, -счица – ви́казувач (-ча), ви́казувачка (Н).

Дописка – до́писка; (*о действ.*) – дописа́ння; *сделать -ку* – дописа́ти.

Доплата – допла́та, припла́та; (*доплачивание*) – допла́чува́ння, припла́чува́ння; *производит -ту* – допла́чувати, доплати́ти.

Доплатный (*о письме*) – доплатни́й, приплатни́й.

Доплачивать, -латить – допла́чувати, доплати́ти, припла́чувати, приплати́ти.

Доподлинно – напе́вне, дові́дне, досте́менно.

Дополнение к чему – дода́ток (-тку), допов́нення до чо́го; *в -ние к (приказу)* – додаю́чи до, на дода́ток до.

Дополнительно – додатко́во, дода́тком, в дода́ток.

Дополнительный (*о налоге*) – додатко́вий.

Дополняют, -нить – доповня́ти, допов́нювати, допов́нити, додава́ти, дода́ти.

Дополучать, -чить – добира́ти, добра́ти, дібра́ти.

Дополучка – добира́ння, добра́ння, дібра́ння.

Доправа – допра́ва.

Доправщик – доправник (-ка).

Допрашиватель, допрашивающий – допитувач (-ча).

Допрашивать, -росить – допитувати, допитати.

Допризывник – передпризо́вник (-ка).

Допризывной (о возрасте) – передпризо́вний.

Допрос – до́пит (-ту); **подвергать -су** – бра́ти, взяти на до́пит; **снимать -рос с кого, производить -рос кого** – робити, зробити, чинити, вчинити допит ко́му, допитувати, допитати ко́го.

Допросный (о листе) – допитний.

Допросчик – допитник (-ка), допитувач (-ча).

Допуск – до́пуст (-ту), до́пуск (-ку).

Допускать, -стить: 1) (*пропускать к кому, к чему*) – допуска́ти, допустити; 2) (*терпеть, позволять*) – попус́кати, попустити, дозволяти, дозво́лити; *д. себя до чего* – допуститися чо́го; *не допускайте этого* – не попус́кайте на це; 3) (*предполагать*) – припус́кати, припустити, гада́ти; *допустим, что (предположим)* – поклада́ймо, припусті́ймо, да́ймо на те, що...

Допустимость: 1) (*разрешенность*) – дозво́леність (-ности); 2) (*предполагаемость*) – припу́щенність (-ности).

Допустимый: 1) (*разрешаемый, о поступке*) – дозво́лений, дозво́лений; 2) (*о предположениях*) – припу́щений.

Допущение – 1) до́пуст (-ту) (Г); **-ние ликвидации не имело места** – не тра́пилось ще, щоб допустилися ліквіда́ції; **прошу о -нии меня** – про́шу дозво́лити мені; 2) (*предположение*) – здо́гад (-ду); **подобное -ние не имеет никаких оснований** – такий здо́гад не має собі ніяких підста́в.

Дорабатывать, доработать – доробляти, доробити, допрацьо́вувати, допрацьо́вати.

Дореволюционный (о времени) – передреволюці́йний, дореволюці́йний.

Дорога – доро́га, шлях (-ху); *д. грунтовая* – ґрунто́вий шлях; *д. гужевая* – возовий шлях; *д. железная* – залі́зниця; *д. проезжая* – прої́зний шлях, прої́зна доро́га; *д. столбовая* – шлях (-ху), верстовий (широ́кий) шлях; *д. шоссейная* – сошовий шлях; *городские и пригородные жел. дороги* – міські та коломіські залі́зниці; *по дороге:* а) (*во время пути*) – доро́гою; б) (*по пути*) – по доро́зі; *по железной дороге (ехать)* – залі́зницею.

Дорого – до́рого; *в три дорога* – дуже до́рого, утрое́ доро́жче.

Дороговизна – дорожне́ча.

Дорогой: 1) (*о товаре*) – дорогий; 2) (*о ценной вещи*) – кошто́вний, дорогий.

Дорожать, вздорожать, подорожать – доро́жчати, подоро́жчати.

Дорожный (о повинности) – доро́жній, шляхо́вий.

Доска (классная) – та́блиця; *д. красная* – черво́на та́блиця, та́блиця похвали, та́блиця на похвалу́; *д. черная* – чо́рна та́блиця, та́блиця дога́ни, та́блиця на дога́ну; *на красную доску* – на черво́ну та́блицю, на та́блицю похвали; *на черную доску* – на чо́рну та́блицю, на та́блицю дога́ни.

Доследование – додатко́ве слі́дство.

Доследо[ы]вать – прова́дити (робити) додатко́ве слі́дство.

Дословный (о пересказе) – дослі́вний, сло́во в сло́во.

Дослуживать, -жить, -ся – дослужува́ти, дослужити, -ся.

Досматривать, -смотреть: 1) (*примечать*) – додивля́тися, додивитися, доба́чати, доба́чити; 2) (*иметь досмотр*) – доглядати, догляну́ти.

Досмотр – 1) до́гляд (-ду); 2) (*в таможене*) – о́гляд (-ду), пере́гляд (-ду).

Досмотровый – дозорчий.

Досмотрщик, -щица – доглядач (-ча), доглядачка, дозорець (-рця), дозориця, доглядниця; *д. таможенный* – митний оглядач, митничий переглядач.

Досрочный (*об освобождении*) – передтерміновий.

Доставаться, -таться – припадати, припасти.

Доставка: 1) (*доставление*) – достава, пристава, приставлення; *деньги за -ку* – доставне, приставне; *предприятие для -ки* – доставний (приставний) заклад; *с -кой на дом* – з доставою додому; 2) (*поставка, снабжение*) – постачання комусь чого; 3) (*сведений*) – подавання.

Доставлять, -вить: 1) доставляти, доставити, приставляти, приставити; *д. сведения* – подавати, подати відомості; *д. под охраной* – припроваджувати, припроводити з вартовими; *д. сведения* – подавати, подати відомості; *товар может быть доставлен* – товар, крам можна приставити; 2) (*приставляют, снабжать*) – постачати, постачити, достачати, достачити; 3) (*причиняют*) – завдавати, завдати; *д. беспокойство* – завдавати турбот.

Доставщик – 1) доставник (-ка); 2) (*поставщик*) – постачальник (-ка).

Достаток – достаток (-тку), достатки (-ків), ужитки (-ків); *припасы имеются в -ке* – запасу є досить.

Достаточность (*зажиточность*) – заможність (-ности); *имеется достаточное количество чего* – є досить чого, довільно на що; *при -сти денежных средств* – як є досить грошових засобів, грошей.

Достаточный: 1) (*зажиточный*) – заможний, достатний (Г); 2) (*имеющийся в достаточном количестве*) – довільний на що, якого є досить, вистачний (Н); *быть -ным* – ставати, вистачати; *имеется достаточное основание* – є досить підстави, є вистачна підстава; *имеется достаточно чего* – є досить чого.

Достигать, -гнуть, -тичь – доходити, дійти чого, досягати, досягти чого, здобувати, здобути що; *д. совершеннолетия* – доходити повних літ; *д. цели* – доходити, дійти, досягти мети.

Достижение – здобуток (-тку), досягнення, дійдення; (*действие*) – доходження, дійдення, досягання, досягнення, здобування, здобуття чого; *большие -ния* – великі здобутки; *до -ния совершеннолетия* – поки літа вийдуть; *по -нии совершеннолетия* – дійшовши повних літ, як літа (вийшли) вийдуть; *по -нии таковых сумм до 100 рублей* – коли тих сум набереться 100 карбованців; *по мере -ния* – у міру доходження, як дійшли, як дійдено.

Достижимость – досяжність (-ности).

Достоверность – певність (-ности), правдивість (-вости), віригідність (-ности).

Достоверный (*о сведениях*) – (цілком) певний, правдивий, віригідний.

Достождный: 1) (*об уважении, признательности*) – заслужений; 2) (*надлежащий*) – належний.

Достоинство: 1) (*личности*) – гідність (-ности), повага, поважність (-ности); *с -вом* – поважно; *уменьшение -ва* – пониження гідності; *чувство собственного -ва* – самоповага; (*монеты*) – вартість (-тости); (*качество*) якість (-кости); *хорошее -во чего* – добротність (-ности) чого, добра якість (-кости) чого.

Достойный чого: 1) (*доверия, наказания, похвалы*) – гідний, вартий чого; 2) (*почтенный, о лице*) – поважний, шановний.

Достопамятный (*о событии*) – вікопомний.

Достопочтенный (*о собрании*) – (високо) шановний, чесний.

Достопримечательность – знакоми́та річ (речі), славнозвісна річ; (*о памятнике старины*) – славна пам'ятка.

Достояние – надбання, добро́; (*имущество*) – майно́.
Достраивать, -роить – добудовувати, добудувати.
Достройка – добудова; (*действ.*) – добудування.
Доступ – до́ступ (-пу), приступ (-пу); *получить доступ* – здобу́ти до́ступ, доступитися.
Доступность: 1) (*учреждения для посетителей*) – приступність (-ности); 2) (*по цене*) – поцінність (-ности).
Доступный: 1) *о цене* – приступний, доступний; *д. для всех* – приступний всім, загально-приступний; 2) (*по цене, о товаре*) – нецінний.
Досуг – дозвілля, вільний час (-су); *на -ге* – на дозвіллі; *у меня нет -га* – у мене (мені) нема́ вільного часу́.
Досчитывать, -тать, -ся – долічувати, долічити, -ся, дораховувати, дорахуватися.
Досылка: 1) (*досланное*) – досила́нка; 2) (*действие*) – досила́ння, досла́ння.
Досье – досье́.
Досягаемость – досяжність (-ности); *быть вне пределов -сти* – бу́ти недосяжним.
Дотация – дота́ція.
Доход – добу́ток (-тку); *д. валовой* – гуртовий добу́ток; **-ды посторонние** – побічні добу́тки; *д. чистый* – добу́ток чистий, зиск; **-ды и расходы** – добу́тки та вибу́тки; *в доход государства* – держа́ві на добу́ток; *вносит в доход* – вкла́дати на добу́ток; *поступать в доход* – надхо́дити на добу́ток; *уменьшение доходов* – зме́ншення добу́тків.
Доходит, дойти – дохо́дити, дійти; (*поступать*) – надхо́дити, надійти.
Доходность – добу́тність (-ности), добу́тковість (-вості); (*прибыльность*) – зиско́вність (-ности); *д. текущая* – поточна добу́тність.
Доходный (*о статье*) – добу́тний, добу́тковий; (*прибыльный, о предприятии*) – зиско́вний.
Доцент – до́цент (-та).
Драгоценность – кошто́вність (-ности), дорогоцінність (-ности).
Дробить, раздробить – дробити, роздробити.
Дробность (*операций*) – дрі́бність (-ности).
Дробь (*арифм.*) – дрі́б (-робу).
Дровяник: 1) (*сарай для дров*) – дрові́тня; 2) (*дровоторговец*) – дровник (-ка́).
Дрогист – дрогі́ст (-ста), купець-ко́рінник (СЖМ).
Дружина: 1) (*рабочая*) – дружина, вата́га, гурт (-ту); *д. пожарная* – поже́жний загі́н (-гону); 2) (*военная*) – загі́н (-го́ну).
Дружинник – дружинник (-ка), вата́жник (-ка); (*из отряда*) – загі́нник (-ка), загі́нча́нин (-на).
Дублет – дубле́та (ж. р.), дубле́т (-та); *д. книг* – дубле́та кни́ги, кни́жко́ва дубле́та, drúгий примі́рник.
Дубликат – дубліка́т (-та); *д. ассигновки* – дубліка́т від аси́гнати́.
Дублировать (*векселя*) – дублюва́ти, подвоюва́ти.
Духовная – духі́вниця, духовна.
Душевой (*о норме*) – поду́шний.
Душеприказчик, -чица – вико́навець (-вця), вико́навиця духі́вниці (духо́вної).
Дырокол (*канц. принадл.*) – пробива́ч (-ча).
Дюжина – дюжина.
Дюйм – ца́ль (-ля).
Единение: – 1) є́днан́ня, поє́днан́ня; 2) (*единство*) – є́дність (-ности).
Единица – одини́ця; *е. измерения* – одини́ця вимі́рна, одини́ця вимі́ру; *е. окладная* – окладна́, одини́ця; *е. производственная* – виробни́ча одини́ця.
Единичный (*отдельный, о случае*) – пооди́нокий, поє́динчий.

Единобра́чие (*вообще*) – одношлюб'я; (*о мужч.*) – одноже́нство; (*о женщ.*) – одному́зтво, одному́жжя.

Единобра́чный: (*общ.*) – одношлюбний; (*о мужч.*) – одноже́нний; (*о женщ.*) – одному́жня.

Единовла́стие – одновла́да.

Единовре́менный: 1) (*происходящий в одно и то же время*) – одноча́сний; 2) (*однократный, о пособии*) – одноразо́вий.

Единогласно – в один го́лос, одноголо́сно; (*единодушно*) – односта́йно.

Единогласный (*о решении*) – одноголо́сний; (*единодушный, о возгласе*) – односта́йний.

Единолично – одноособо́во, самодин.

Единоличный (*о решении*) – одноособо́вий, одноособистий (СЖМ); *мое -ное мнение* – моя особиста думка.

Единомышле́нник, -ница – одноду́мець (-мця) одноду́миця.

Единонача́льный (*об управлении*) – єдинонача́льний.

Единообра́зие – одновзі́рність (-ности), одномані́тність (-ности); *е. учета* – одномані́тність в обліку (*о порядке*).

Единообра́зный – одно-взі́рцевий, на один взі́рець, одномані́тний.

Единственно – єдино, ті́льки; **-но** *потому (оттого) что* – єдино (ті́льки) то́му, єдино че́рез те, що.

Единственны́й (*о случае*) – єдиний, одним один.

Единство: 1) (*единение*) – єдність (-ности); 2) (*объединение*) – об'є́днаність (-ности), одність (-ности); *система -ва кассы* – система єдиної ка́си.

Единны́й (*о налоге*) – єдиний.

Едок – їде́ць (їдця).

Ежегодник – рі́чник (-ка), щорі́чник (-ка).

Ежегодно – щоро́ку, щорі́чно.

Ежегодны́й (*о взносе*) – щорі́чний.

Ежедневник: 1) (*дневник*) – щоден́ник (-ка), ден́ник (-ка); 2) (*издание, выходящее ежедневно*) – щоден́ник (-ка), щоденне видання.

Ежедневно – щодня, щоденно, день--день.

Ежедневны́й (*о приемах*) – щоден́ний.

Ежемину́тно – щохвилини, раз--раз.

Ежемеся́чник – (що)мі́сячник (-ка), щомі́сячне видання.

Ежемеся́чно – щомі́сяця, щомі́сячно.

Ежемеся́чный (*о выплате*) – щомі́сячний.

Еженеде́льный – тижне́вик (-ка).

Еженеде́льно – щотижня.

Еженеде́льный (*об издании*) – щотижне́вий, потижне́вий.

Езда – їзда; *быстрая езда по мосту воспрещается* – мосто́м швидко ї́хати заборóено (неві́льно).

Емкость – мі́сткість (-кости); *е. рынка* – мі́сткість на ринку.

Жалоба – ска́рга; *ж. апелляционная* – апеляці́йна ска́рга; *ж. кассационная* – касаці́йна ска́рга; *ж. частная* – побі́чна ска́рга, окре́ма ска́рга; *делопроизводство по -бам* – ділово́дство в справі ска́рг (про ска́рги); **-бы по налогам** – ска́рги в справі пода́тків, про пода́тки; *подавать -бу* – подава́ти ска́ргу на ко́го, оскаржувати, оскаржити ко́го; *подавать -бу на решение суда* – оскаржувати, оскаржити судову́ постано́ву; *приносит, заявляют -бу* – подава́ти (зано́сити) ска́ргу на ко́го куди, оскаржувати ко́го.

Жалобщи́к, -щица – ска́ржник (-ка), ска́ржниця; (*истец*) – позо́вник (-ка), позовниця, позивач (-ча), позивачка.

Жалованье (*заработная плата*) – платня, плáта; ж. *окладное* – положе́на платня; *быть на -нии* – служити за плáту; **-ние в увеличенном размере** – збі́льшена (побі́льшена) платня; *жить на -нье* – жити з платні́; *полагающееся, причитающееся - нье* – нале́жна платня; *прибавлять -нье* – збі́льшувати, збі́льшити платню.

Жаловаться, пожаловаться – 1) ска́ржитися, поска́ржитися, жалі́тися, пожалі́тися ко́му, на ко́го, на що; 2) (*приносит жалобу в суд*) – ска́ржитися на ко́го в суд, заносити (подава́ти) на ко́го ска́ргу в суд.

Жгучий (*о вопросе*) – пеку́чий; (*о потребности*) – нага́льний.

Ждать ко́го, че́го: 1) (*быть в ожидании*) – жда́ти, чека́ти ко́го, чо́го, на ко́го, на що; 2) (*надеяться*) – сподіва́тися ко́го, чо́го, на ко́го, на що.

Желание – бажа́ння; (*стремление*) – пра́гнення; *выражать -ние принять участие в чем* – зголо́шуватися, зголоситися до чо́го; *движимый -нием (оказать содействие)* – зру́шений бажа́нням, бажа́ючи...; *из -ния оказать помощь* – бажа́ючи допо́могти; *имеющий -ние* – охо́чий до чо́го; *исполнять -ние* – чинити во́лю, вволю́ти во́лю; *по -нию кого* – на бажа́ння чи́є, на во́лю чи́ю, з чи́його бажа́ння, во́лі, чи́єю во́лею; *по собственному -нию* – сво́єю во́лею, з влáсно́ї во́лі, з влáсного бажа́ння, охо́тою, самохі́ть; *придавать -ние* – заохо́чувати, заохо́тити.

Желательность – бажа́ність (-ности); ж. *оставления на должности* – бажа́ність залишити на поса́ді.

Желательный (*об исходе, результате*) – бажа́ний.

Желать – бажа́ти; (*предпочитать*) – волі́ти.

Железнодорожник – залі́зничник (-ка).

Железнодорожный (*о ветви*) – залі́зничний.

Железоторговец – залі́зняк (-ка́).

Жена – жі́нка; (*супруга*) – дру́жина; ж. *законная* – шлю́бна жі́нка; ж. *разведенная* – розлу́чена жі́нка; *жена брата* – брaтовá; ж. *дяди* – дя́дина; *брат в жены* – за жі́нку бра́ти, взяти.

Женатый – жона́тий, одру́жений, оже́нений.

Жеребьевка – жере́бкува́ння.

Жертва: – 1) же́ртва; *жертва долга* – же́ртва з обов'язку; 2) (*пожертвование*) – поже́ртва, офі́ра, дар; *собрать жертвы* – збирáти поже́ртки.

Жертвователю, -ница – жертвода́вець (-да́вця), жертвода́виця, офі́рник (-ка), офі́рниця; *пожертвовать* – же́ртвувати, поже́ртвувати.

Жесткий (*о политике*) – твердий.

Жетон – жето́н (-на).

Живописец – маляр (-ра́); (*о женщ.*) – маля́рка; (*художник*) – артист-маляр, артистка-малярка, ма́льовник (-ка), (*о женщ.*) – ма́льовниця.

Животноводство – тваринни́цтво.

Жизненный (*о вопросе*) – життє́вий, життє́вий.

Жизнеописание – життє́пис (-су).

Жизнь – життя́; (*пробывание*) – перебува́ння, пробува́ння; (*в значении прожиточная стоимость*) – прожиток (-тку); ж. *дорогая (дешевый)* – прожиток доро́гий (деше́вий); ж. *общественная* – грома́дське (суспі́льне) життя́; *вводит, проводит в жизнь* – запрова́джувати в життя́; *для жизни* – на життя́; *лишить кого жизни* – позба́вити ко́го життя́; *лишить себя жизни* – собі́ сме́рть заподі́яти, (вкоро́тити), зба́вити собі́ ві́ку; *образ жизни* – пожиття́; *пожертвовать жизнью* – відда́ти життя́ за що́; (*поплатиться жизнью*) – наложити життя́м; *посягать, покушаться на жизнь* – ва́жити, робити за́мах на життя́; *пощадить жизнь кому* – дарува́ти життя́ ко́го; *при жизни* – за життя́.

Жилец, -лица – пожиле́ць (-льця), пожи́лиця, ко́мірник (-ка), ко́мірниця.

Жилище – житло.

Жилищный (о кооперации) – житловий.

Жилой (о помещении) – жилий, житий, житловий; (о площади) – житловий.

Жирировать – джирувати, переносити на ко́го (вексель).

Жиро – джи́ро, на́пис на звороті векселя.

Житель, -ница – житель (-ля), жителька, жите́ць (-тця), ме́шканець (-нця), ме́шканка; (*жители*) – житці, ме́шканці; (*население*) – людність (-ности); ж. *горный* – верховинець (-нця); ж. *городской* – міська людина, міський ме́шканець, містянин (Г), городянин, городянка; ж. *известной части села* – кутча́нин (-на); ж. *коренной* – тубілець (-льця); ж. *Киева, Харькова, Одессы* – киянин (-на), хари́вець (-вця), харків'янин (-на), одесець (-сця); (ж. р.) *одесчанка*; ж. *местный* – місце́вий житель, мешканець; **-ли окраинные** – покутні ме́шканці, покутяни; ж. *подгородный* – пригородянин (-на); ж. *предместья* – передмістянин (-на) (Н); ж. *приграничный* – узгранича́нин (-на); ж. *страны природный* – краянин (-на), краянка; ж. *сельский* – селянин (-на), селянка; ж. *столицы* – столича́нин (-на).

Жительство – прожива́ння, пробува́ння, ме́шкання; *вид на -во* – по́свідка на прожива́ння (пробува́ння); *место -ва* – місце прожива́ння (пробува́ння); *по -ву* (по месту **-аа**) – на місце, на місці прожива́ння (пробува́ння); *поселиться на постоянное -во* – осі́стися, оселитися (на за́вжди); *постоянное место -ва* – ста́лий осі́док, ста́ле пробува́ння; *раздельное -во* – життя на́різно, на́різне життя; *уйти с места -ва неведомо куда* – змандрува́ти без ві́сти.

Жительствовать – жити, пробува́ти, ме́шкати.

Жить на нетрудовой доход – жити з нетрудо́вого добу́тку.

Жребий – жере́б (-ба), жеребо́к (-бка); *бросать, метать -бий* – кидати жере́б(о́к), жеребкува́ти; *избирать по -бию* – обира́ти жере́бками, на жере́бки.

Журнал – журна́л (-лу); (*вообще периодическое издание*) – часо́пис (-су), журна́л (-ЛУ); ж. *входящих бумаг* – журна́л на одержувані (вступні) папе́ри; ж. *двухнедельный* – двотижне́вик (-ка), двотижне́вий часо́пис; ж. *ежедневный* – щоденник (-ка); ж. *ежемесячный* – (що)місячник (-ка), щомісячний часо́пис; ж. *еженедельный* – тижне́вик (-ка); ж. *исходящих бумаг, исходящий* – журна́л (вихідних) відсиланих папе́рів; ж. *кондуитный* – кондуі́тний журна́л; ж. *поступления товаров* – журна́л надхо́дження, прибува́нню товарів, кра́му; *вести журнал* – писа́ти журна́л.

Журналист, -листка – журналі́ст (-ста), журналі́стка.

Журнальный (о постановлении) – журна́льний.

Жюри – жу́рі.

За: *за год* – рі́чно; (*в течение года*) – про́тягом ро́ку, че́рез рік; *за исключением* – окрі́м, вилучивши; *за истечением срока* – (че́рез те), що мину́в те́рмін, що вийшов речене́ць, час; *за короткий срок, время* – за малий час, про́тягом мало́го ча́су; *за (месяц, год) перед этим* – (місяць, рік) пе́ред цим, пе́ред (місяцем, ро́ком); *за недостатком мест* – че́рез брак місць, що бракує, бракува́ло місць; *за неимением денег* – не ма́вши, (че́рез те), що нема́є, що не було́ (гро́шей), че́рез брак (гро́шей); *за ненужностью (исключен со списка)* – як непотрі́бний; *за неполучением* – не одержавши, бо не одержано; *за несогласием* – че́рез незго́ду; *за № 57* – під ч. 57; *за печатью* – з (під) печатко́ю; *за покрытием расходов* – покривши витрати, як покрити витра́ти; *за последнее время* – оста́нніми часа́ми, оста́ннім ча́сом; *за свой счет* – свої́м ко́штом, на власні ко́шти; *за счет (страхового) фонда* – з фонду; *за работу взяться* – до робо́ти ста́ти, поча́ти працюва́ти; *посылать за кем, за чем* – посла́ти по ко́го, по що.

Заарендовывать, -довать – заорендо́вувати, заорендува́ти, бра́ти, взяти на оренду.

Заарестовывать, -товать – заарешто́вувати, заарештува́ти.

Забаллотировывать, -ровать – забальотувати, забальотувати, не обирати, не обрати (бальотуванням).

Забастовка – страйк (-ку).

Забастовочный (о комитете) – страйковий.

Забастовщик, -щица – страйкар (-ря), страйкарка.

Заблаговременно – заздалегідь, заздалегіди, завчасно, загодя.

Заблаговременный (о решении) – завчасний, заздалегідний.

Заболевание чем – захорування, захворіння, занедужання на що; **-ния** *спорадические* – спорадичні, разові захорування; **-ния** *эпидемические* – пошесні захорування.

Заболевать, -леть чем – занедужувати, занедужати, захворіти, захорувати, заслабати, заслабнути на що.

Забор – 1) забір (-бору), забирання; 2) *в долг* – брання набір; 2) (*изгородь*) – паркан (-на).

Заборный (*относящийся к забору в долг, о книжке*) – набірний.

Заборщик, -щица – забірник (-ка), забірниця; (*берущий в долг*) – набірник (-ка), набірниця.

Забота о чем (*старание*) – дбання про що; (*попечение*) – піклування про кого, за що; (*беспокойство*) – турбота, турбування, клопіт (-поту); **брать на себя -ту о чем** – братися, дбати (піклуватися) про кого, за що, переймати, перейняти на себе піклування про кого, за що.

Заботиться, позаботиться о ком, о чем – дбати чим, подбати про (за) кого, про (за) що, клопотатися, поклопотатися ким, чим, про (за) кого, про (за) що, турбуватися, потурбуватися про (за) кого, що.

Заботливость – дбайливість (-вости).

Забраковывать, -ковать – бракувати, збракувати що.

Забронировывать, -ровать что за кем (*место, суммы*) – забезпечувати, запезпечити що за ким.

Заброс – занедбання; **оставаться в -се** – лишатися занедбаним, бути й надалі занедбаним.

Заваливать, -лить (*загромождать*) – завалювати, завалити; *з. работой* – закидати роботою.

Заведение – 1) заклад (-ду); *з. воспитательно-исправительное* – заклад на виховання та направу, виховно-направний заклад; *з. красильное и пятновыводное* – фарбарня та плямовибавний заклад; *з. лечебное* – лікарня; *з. ремесленное* – ремісничий заклад; *з. родовспомогательное* – поліжничий (породільний) дім; *з. торговое* – торговельний заклад; *з. учебное* – шкільний заклад, школа; *з. частное* – приватний заклад; **открывать заведение** (*основывать*) – відкривати заклад; 2) (*действие*) – запровадження, заведення.

Заведомо – напевно, вочевидь; *з. ложный* (*о сведении*) – вочевидь неправдивий.

Заведующий, -дывающий чем (*должность*) – завідач (-ча), завідувач (-ча) чого; *з. канцелярией* – завідач (завідувач) канцелярії.

Заведывание – завідування; **во время -ния** (*кого*) – коли був за завідача; **поручать -ние** – доручати завідувати чим.

Заведывать чем – завідувати чим.

Завербовывать, -бовать – завербовувати, завербувати, зтягати, зтягти.

Заверение: 1) (*личности, документа*) – посвідчення; 2) (*кого в чем*) – запевнення, упевнення.

Заверитель – посвідник (-ка).

Заверстывать, -тать: 1) (*долги*) – зараховувати, зарахувати, вирівнювати, вирівняти; 2)

(типогр.) – заверстувати, заверстати.

Завертывальщик, -ца – загортальник (-ка), загортальниця, загортач (-ча; загортачка).

Завертывать, заворачивать, завернуть (*чем-нибудь*) – загортати, загорнути, завивати, завинути в що.

Заверяь, -рять что: 1) (*свидетельствовать подпись, документ*) – посвідчувати, посвідчити, засвідчувати, засвідчити; 2) (*уверять*) – запевняти, запевнити, упевняти, упевнити.

Завещание: 1) заповіт (-ту); (*духовное*) – духівниця, духівна (-ної); 3. *домашнее* – домашня духівна; *вскрыть -ние* – відкрити духівницю; *по -нию* – на підставі заповіту, згідно з заповітом.

Завещатель, -ница – заповідач (-ча), заповідачка; 3. *наследства* – спадкодавець, спадкодавиця.

Завещательный (*о распоряжении*) – заповітний.

Завещать – заповідати, заповісти; (*имущество*) – відказувати, відказати, відписувати, відписати.

Зависеть – залежати від ко́го, чо́го.

Зависимость от кого, чего – залежність (-ности) від ко́го, від чо́го; (*подчиненность*) – підле́глість (-ости), підпорядко́ваність (-ности) кому́, чому́; *в -ти от чего* – як до чо́го, залежно від чо́го; *в тесной -сти от чего* – в близькій, щільній залежності від чо́го; *находиться в -сти:* а) (*от чего*) – залежати від чо́го; б) (*от кого*) – підлягати кому́, залежати від ко́го.

Зависимый, зависящий от кого – залежний від ко́го; (*подчиненный*) – підле́глий, підпорядко́ваний кому́; *делать все -щее от* – робити, зробити все, що залежить (все зале́жне) від.

Завладевать, -деть чем – опано́вувати, опанува́ти, запо́сідати, запо́сісти що; (*захватывать*) – захо́плювати, захо́пити що; (*воен.*) – здобува́ти, здобу́ти що.

Завод – 1) виробня; 3. *бездействующий* – нечинна, непрацівна виробня; 3. *действующий* – чинна, працівна виробня; 2) (*для размножения животных*) – ста́дниця, розплідник (-ка); 3. *конский* – кінська ста́дниця, конярня.

Заводить, -вести – 1) заво́дити, заве́сти, запрова́джувати, запрова́дити; *завести процесс* – по́зов у суді заложити; 2) (*речь*) – зніма́ти, зняти; 3) (*часы*) – накру́чувати, накру́тити (годинника).

Заводский, заводской (*об ученичестве*) – виробне́вий; (*племенной, о животных*) – расовий.

Заводоуправление – адміністра́ція (на) виробні.

Заводчик – виробничник (-ка); (*животнов.*) – стада́рник (-ка).

Завоевание (*достижение*) – здобу́ток (-тку); (*воен.*) – завоюва́ння, (*завладение*) – здобу́ття чо́го.

Завоз – до́віз (-во́зу), заві́з (-во́зу); *большой завоз* – заві́зно.

Завозной (*о товаре*) – дові́зний.

Заворачивать, -вернуть – загорта́ти, загорну́ти, завива́ти, завину́ти в що; (*поворачивать куда*) – заверта́ти, заверну́ти куди; 3. *в проулок* – заверта́ти, заверну́ти в завулок.

Завтрак – сніда́нок (-ку), сніда́ння.

Завязывать, -зать – зав'язува́ти, зав'яза́ти; 3. *торговые сношения* – на́в'язувати, на́в'язати торгове́льні стосунки.

Заглавие – заго́ловок (-вку), титул (-лу); *под -вием* – з (під) за́голівком.

Заглавный (*о листе*) – титу́льний, (*о букве*) – поча́тко́вий.

Заглазный (*о решении*) – (в)за́вічний, поза́очний.

Заговор – змова; *составить -вор* – змовитися, змову вчинити.

Заголовок – заголовок (-вк).

Загонщик – заго́нич (-ча).

Загородный (об арендных статьях) – заміський.

Загородье – замістя.

Заготовитель, -ница – заготівник, заготівниця, заготівець (-вця).

Заготовительный (о стоимости) – заготівний; (*заготавливающий, об аппарате*) – заготівчий.

Заготовка: 1) (*предметы*) – заготівлене; *хлебные -ки* – заготівлений хліб; 2) (*заготовливание*) – заготівля, заготування, заготівлення; *отправить на хлебные -ки* – вирядити заготовляти хліб; 3) (*для обуви*) – заготівка.

Заготовлять, -вить – заготівлювати, заготовляти, заготувати.

Заграничный (о товаре) – закордонний, заграничний.

Заграфный (о счете) – позаграфний.

Загромождать, -моздить – завалювати, завалити; (*мебелью*) – заставляти, заставити.

Загружать, -грузить – завантажувати, завантажити; з. *работой* – закидати, закидати роботою; з. *средства в паи разных организаций* – вкладати, повкладати, гроші в паї різних організацій.

Загрузка – завантажування, завантаження; (*средств в предприятие*) – вкладання.

Загрязнять, -нить – забруднювати, забруднити.

Задавать, -дать (*делать задание*) – давати, дати завдання, загадувати, загадати; з. *много труда* – великої праці завдавати, завдати.

Задание – завдання, загад (-ду); з. *ударное* – нагальне, бойове завдання; *давать -ние* – давати завдання, загадувати; *по -ниям* – на завдання, згідно з завданнями.

Задаток – завдаток (-тку); *сила -ка* – важність завдатку; *юридические действия -ка* – правні наслідки завдатку.

Задаточный (о деньгах) – завдатковий.

Задача – завдання; з. *первостепенная* – щонайперше завдання, першорядне завдання; *входит в чьи -чи* – чиїм завданням бути, належати до чиїх завдань.

Задельно – від роботи, відрядно.

Задельный (о плате) – від роботи, відрядний.

Задельщина – закладна робота, закладчина, відрядна робота.

Задельывать, -лать – запаковувати, запакувати.

Задержание: 1) (*кого, чего*) – затримання, задержання; *личное -ние* – затримання особи; *подвергнуть личному -нию* – персонально затримати; *противозаконное -ние жалувань* – неправне затримання платні; 2) (*задержка в чем*) – заганяння, га́янка (Г), зага́й (-га́ю) (Г).

Задерживать, -жать, -ся – 1) затримувати, затримати, задержувати, задержати; *выплата задержана* – сплату затримано; 2) (*замедляют*) – га́яти, зага́ювати, зага́яти, -ся; (*тормозить, приостанавливать, ся*) – припиняти, припинити, гальмувати, загальмувати.

Задержка – затримання, задержання; (*промедление, приостановка*) – заганяння, зага́ (-га́ю), припин (-ну), загальмування; (*препятствие*) – перешко́да; *вследствие -ки* – через затримання, через заганяння; *дело прошло без -ки* – справа пройшла без перешко́д; *-жек (в пути) не встречалось* – перешко́д не було, не траплялося; *исполнить без -ки* – виконати не га́ючись, нега́юно; *отправляйтесь без -ки* – вирушайте нега́юно; *работа с -ками* – га́яна, гальмована робота; *следуйте (в пути) без -жек* – в дорозі не спиняйтеся; *чтобы не было -ки* – щоб не було заганяння.

Задолжавший: 1) (*кому*) – винний кому́; 2) (*обремененный долгами*) – завинувачений.

Задолжать – завинити, завинувати (Г), бути винним кому; (*набрать в долг товаров*) – набір понабирати.

Задолжаться – завинуватитися (Г), напозичатися (Г).

Задолженность – завинуваченість (-ности), довги; (*оставшиеся неуплаченными, несделанными*) – заліглість (-лости); з. *вексельная* – векселєва завинуваченість; з. *по зарплате* – заліглість у зарплатні; *покрытие -ности (денежной)* – оплата довгів.

Задолженный: 1) (*взятый в долг, о товаре*) – заборгований; 2) (*обремененный долгами*) – завинувачений.

Заезд (*на бегах*) – виїзд (-ду).

Заезжий (*о лице*) – заїжджий, наїжджий, приїжджий, подорожній; (*о дворе*) – заїзний.

Заем – позика; (*действ.*) – позичання; з. *по векселю* – векселєва пoзика, пoзика на (під) вексель; з. *с залогом* – пoзика під заставу; з. *срочный* – а) термінова (термінована) пoзика, до певного терміну; б) *позика на визначений (певний) час, на (певний) реченець; брать, делать заем* – позичати в кого, брати пoзикау в кого; *в виде займа* – як пoзика; *взятый в заем* – позичений, взятий в пoзикау; *давать в заем* – позичати, позичити кому, давати, дати пoзикау; *совершать заем* – позичати, позичити; *разрешение займа* – дозвіл на пoзикау.

Заемный: 1) (*служащий для займа, об обязательстве*) – позичковий; 2) (*взятый в заем, о деньгах*) – позичений.

Заемщик, -щица – позичальник (-ка), позичальниця, позичник, позичниця.

Зажитое – зажиток (-тку), зажиті гроші.

Зажиточно – у достатку, заможнo.

Зажиточный (*о хозяине*) – заможний.

Заимодавец, -вица, заимодатель, -ница (*кредитор*) – позикодавець (-вця), позикодавиця.

Заимообразно – у пoзикау, позичково; *взять -но* – позичити в кого; *дать -но* – позичити кому.

Заимствование – (за)позичення; (*действие*) – запозичання, запозичення; (*подражание*) – переймання від кого, наслідування кого.

Заимствовать, позаимствовать у кого – (за)позичати, (за)позичити в кого; (*подражать*) – переймати що в кого, наслідувати кого.

Заинтересованность – зацікавленість (-ности), зацікавлення; (*материальная*) – заінтересованість (-ности), заінтересування, інтерес (-су).

Заинтересовывать, -совать – цікавити, зацікавлювати, зацікавити; (*материально*) – інтересувати, заінтересовувати, заінтересувати.

Заказ: – 1) замовлення, замова, за́гад (-ду); *делать заказ* – давати, дати (робити, зробити) замовлення, замовляти, замовити; *-зы на немедленную присылку* – замовлення, (щоб) негайно прислати; *по -зу (исполняют работу)* – на замовлення; *получать заказ* – діставати замовлення; *при -зах* – замовляючи, коли замовляють; *принимаются -зы (изготавливаются)* – робимо на замовлення що; 2) (*запрет*) – заборона, за́каз (-зу) (Г).

Заказной (*о вещи*) – замовлений, на замовлення зроблений; (*о письме*) – реєстрований.

Заказный (*о запретном*) – за́казаний, заборонений.

Заказчик, -чица – замовець (-вця), замoвник (-ка), замoвиця, замoвниця.

Заказывать, -зать – 1) замовляти, замовити; 2) (*запрещать*) – забороняти, за́казувати, за́казати, заборонити.

Заканчивать, -кончить – кінчати, закінчувати, закінчити.

Заклад: – 1) за́става; *в -лад отдавать* – давати, дати на за́ставу, за́ставляти, за́ставити, за́становляти, за́становити; *данное в заклад* – за́ставщина; 2) (*пару*) –

заклад (-ду); *биться об заклад* – битися (заходити, іти) в заклад.

Закладная – заставна (-ної).

Закладной (о записи) – заставний.

Закладодержатель, -ница – заставоємець (-мця), заставоємиця.

Закладчик, -чица – заставник (-ка), заставниця.

Закладывать, -ложить: 1) (*основывать*) – закладати, закласти, заложити; 2) (*отдать под залог*) – заставляти, заставити, застановити, давати, дати в заставу.

Заключать, -чить: 1) (*делать заключение*) – виводити, вивести, робити, зробити висновок; 2) (*заключать в тюрьму*) – ув'язнювати, ув'язнити, садити, посадити, замикати, замкнути до в'язниці; 3) (*оканчивать*) – закінчувати, кінчати, закінчити; 3. *свою речь* – закінчувати свою промову; 4) (*книги, счета*) – закінчувати, закінчити, зводити, звести; 3. *баланс* – зводити баянс; 5) (*в себе*) – мати, містити в собі, обіймати; 6) (*условие, договор*) – укладати, укласти, брати, взяти; *договоры заключаются у нотариуса* – договори укладають перед нотарем.

Заключатся: 1) (*находиться в чем*) – міститися, бути в чому; 2) (*состоятъ*) – бути в чому (полягати в чому); *в чем заключается причина* – в чім (є) причина; *ошибка заключалась в том* – помилка була в тому.

Заключение: 1) (*вывод*) – висновок (-вку) на що, з чого; 3. *обвинительное* – висновок на обвинувачення; 3. *предварительное (по делу)* – попередній висновок; *выводить -ние* – робити, зробити висновок, висноувати, виснувати; *давать, делать свое -ние* – подавати, подати, робити, зробити свій висновок; *на ваше -ние* – на ваш висновок, на вирішення, на присуд; *-ние по докладу* – висновок на доповідь; *по -нии, после -ния* – після висновку; *по -нию (исполнять)* – на підставі висновку; *по -нию чьему (следует)* – за чім висновком; *прийти к -нию* – прийти до висновку; *согласно вашего -ния* – згідно з вашим висновком; *с присоединением -ния* – долучаючи, долучивши висновок, з долученим висновком; 2) (*тюремное*) – ув'язнення, замкнення; 3. *одиночное* – окреме ув'язнення; 3. *предварительное* – передсудове ув'язнення (замкнення); *держатъ в -нии* – держати у в'язниці; *он в -нии* – він ув'язнений, він у в'язниці; *подвергать -нию* – ув'язнювати, ув'язнити, держати у в'язниці, садити, посадити у в'язницю; 3) (*окончание*) – кінець (-нця), закінчення; *в -ние (сказать)* – на закінченні, закінчуючи, кінчаючи, наприкінці, наслідок, наостатку; 4) (*книг, счетов*) – закінчування, закінчення, зведення; 3. *баланса* – зведення, закінчення баянсу; 5) (*условия, договора*) – укладання; 3. *займа* – укладання позики; 3. *мира* – замирення; *по -нии условия* – уклавши умову; *с -нием договора дела должны поправиться* – як буде укладений договір (як укладуть договір), справи мають піти на краще.

Заклученный – ув'язнений, в'язень (-зня).

Заклучительный (о балансе) – кінцевий, прикінцевий.

Закон – право, закон (-ну); (*законоположение*) – закон (-ну); 3. *действующий* – чинне право, чинний закон; 3. *квартирный* – квартирний закон, закон про комірне; 3. *основной* – основний закон; *-ны существующие* – теперішні закони, сучасні закони, сьогочасні закони; *в обход -на* – обминаючи закон; *во имя -на* – іменем закону (права); *в силу -на* – силою закону (права), за силою закону (права); *вводитъ закон в силу, действие* – надавати законові сили (чинності); *вне -на* – поза законом; *з-н входит в силу* – закон набирає сили, стає чинним; *закон гласит* – в законі сказано; *нарушатъ закон* – ламати право, переступати закон; *обратное действие -на* – зворотна сила закону; *по -ну* – згідно з законом, як закон велить, правно; *полное собрание -нов* – повна збірка законів; *поступать по -ну* – чинити, діяти правно; *предусмотренный -ном* – передбачений у законі; *прилагать, применять закон* – застосовувати закон; *противный -ну* – суперечний законові; *противоречащий -ну* – суперечний законові,

що перече́нить зако́нові.

Зако́нвертовыва́ть, -това́ть (*бумаги*) – заковерто́увати, заковертува́ти.

Зако́нник – зако́нник (-ка).

Зако́нно – пра́вно, зако́нно, по зако́ну.

Зако́нность – правні́сть (-ности), зако́нність (-ности).

Зако́нный (*о порядке, требовании*) – зако́нный, правний.

Зако́ноблюсти́тель – праводоглядач (-ча).

Зако́ноблюсти́тельный (*об органе*) – праводоглядчий.

Зако́нове́д – правозна́вець (-вця), зако́нозна́вець (-вця), пра́вник (-ка).

Зако́нове́дение – правозна́вство, зако́нозна́вство.

Зако́нода́тель – правода́вець (-вця), зако́нода́вець (-вця).

Зако́нода́тельный (*о мерах*) – правода́вчий, зако́нода́вчий, зако́нода́тний.

Зако́нода́тельство – правода́вство, зако́нода́вство.

Зако́номерный (*о связи*) – зако́номі́рний; (*юрид.*) – правомі́рний.

Зако́нополо́жение – зако́н (-ну).

Зако́нопреступни́к, -ни́ца – праволо́мець (-мця), праволо́м(н)и́ця, пересту́пник зако́ну.

Зако́нопроє́кт – проє́кт зако́ну, зако́нопроє́кт (-ту).

Зако́нотоло́ковате́ль – з'ясува́ч зако́ну, зако́ноз'ясува́ч (-ча́).

Зако́нтракто́выва́ть, -това́ть, -ся – зако́нтракто́увати, зако́нтрактува́ти, -ся.

Зако́нкре́плять, -пи́ть – зако́нкри́пляти, зако́нкри́пити.

Зако́нкру́гляти, -ли́ть (*цифры*) – зако́нкру́гляти, зако́нкру́глювати, зако́нкру́глити.

Зако́нкрыва́ть, -кры́ть: 1) (*прекращать*) – зако́нкрыва́ти, зако́нкрити, зако́нприпиня́ти, зако́нприпини́ти;

(*упразднять*) – касува́ти, скасува́ти, зако́нкрыва́ти, зако́нкрити; 3. *воду, электричество* – зако́нприпиня́ти воду, елє́ктрику; 3. *заседание* – зако́нкрыва́ти засі́дання; 3. *кредит* – зако́нкрыва́ти кре́дит; 3. *подписку* – зако́нкрыва́ти передпла́ту; 3. *прием грузов* – зако́нприпиня́ти прийма́ти ванта́ж; 3. *список ораторов* – зако́нприпиня́ти записа́увати промовці́в, бі́льше не записа́увати промовці́в; *предприятие решено закрыть* – вирі́шено зако́нкрити підприє́мство; 2) (*затворять*) – зачина́ти, зачини́ти; (*временно закрывать учреждение, заведение*) – зачина́ти, зачини́ти; *клуб закрыт на летнее время (о помещении)* – клуб на лі́то зачинений; 3) (*глаза на что*) – заплю́щувати, заплю́щити.

Зако́нкры́тый (*о заседании, спектакле*) – зако́нкритий; (*о дверях*) – зачинений.

Зако́нкупа́ть, -пи́ть – зако́нкупа́увати, зако́нкупити.

Зако́нкупка: 1) (*покупка*) – зако́нза́куп (-пу), зако́нкупка, по́купка; 2) (*действ.*) – купува́ння, зако́нкупа́ування, зако́нза́куп (-пу), купі́вля.

Зако́нкупно́й (*о материале, продуктах*) – зако́нкупний.

Зако́нкупочный (*об аппарате*) – зако́нкупчий.

Зако́нкупщи́к, -щи́ца – зако́нкупни́к (-ка), зако́нкупни́ця.

За́л – за́ля; 3. *для чтения* – чита́льна за́ля; 3. *зрительный* – за́ля для глядачі́в; 3.

концертный – за́ля на конце́рти, конце́рто́ва за́ля; 3. *лекционный* – лекці́йна за́ля; 3. *ожидания* – за́ля чека́ти, чека́льня.

За́ламыва́ть, -ломи́ть (*цену*) – за́ламыва́ти, пра́вити, за́ламыва́ти.

За́лежалый, залежавшийся (*о товаре*) – лежалий, залє́глий, залежа́лий.

За́лежь (*в делах*) – залє́глість (-лости), залє́гле.

За́лог: – 1) заста́ва, застанова́; *в залог отдать* – заста́вити, відда́ти (на) в заста́ву, під заста́ву; *освободить из-под -га* – викупити з заста́ви; *отданное в залог* – заста́вщина; *под залог* – під заста́ву; *состоящий в -ге* – заста́влений, що є в (на) заста́ві, заста́вний; 2) (*гарантия денежная и иная*) – за(по)ру́ка; *-гом этого является* – за́порука цього́ є; 3) (*пари*) – за́клад (-ду); *идти в залог* – і́ти, пі́ти на за́клад, битися, побитися об за́клад, за́кладатися, за́кла́стися з ким.

Залоговой (об обязательстве, квитанции) – заставний.

Залогодатель, залогодательница – заставник (-ка), заставниця.

Залогодержатель, -ница – заставодержець (-жця), заставодержиця;
(залогоприниматель) – заставоо́мець (-мця), заставоо́миця.

Заложение (от гл. «заложить»=«основать») – заснування; з. *текущих записей* – заснування поточних записів.

Заложник, -ница – заставленець (-нця), заставленик (-ка), заставлениця, заручник (-ка), заручниця.

Замедление – га́янка, (за)га́яння, зага́й (-га́ю) (Г); (об уменьшении темпа) – сповільнення, сповільніння; без **-ния** – не гаючись, неба́вом; в случае **-ния** – якщо́ буде зага́яння, якщо́ зага́ється; з. *темпа работы* – сповільнення, сповільніння те́мпу в роботі, зме́шення те́мпу в роботі; з. *собирания паевого капитала* – га́янка у збира́нні пайового ка́піталу.

Замедленный (о телеграмме) – зага́яний; (о темпе работы) – повільний, сповільнений.

Замедлять, -лить – га́ятися, зага́ятися, баритися; (*задерживать что*) – га́яти, приде́ржувати, приде́ржати що; з. *движение* – приде́ржати рух; не *замедлим ответить* – не га́ючись, відповімо́.

Замен, замена: – 1) замі́на, замі́н (-ну); 2) (*заместительство*) – заступання.

Заменять, -нить – заміняти, замінити на що; (*замещать*) – заступати, заступити, ставати, ста́ти за ко́го.

Заместитель – заступник (-ка).

Заместительство – заступництво; (*замещение*) – заступлення.

Заметна – замі́тка, нотатка; (в газете) – замі́тка; **-ки** *карандашем, карандашные* – нотатки оліве́ць; *быть в -ке* – бу́ти (стояти) на замі́тці.

Заметный (о случае) – примі́тний, помі́тний; (*значительный, о размере*) – чима́лий; *стать -ным* – позначитися.

Замечание: 1) (*примечание*) – ува́га, заува́ження; з. *уместное* – слу́шна ува́га; *иметь на -нии* – ма́ти на ува́зі (на о́ці); 2) (*дисциплинарное*) – заува́ження; (*действ.*) – заува́жування, заува́ження; з. *строгое* – сувора догана; *делать -ние* – робити, зробити заува́ження, заува́жувати, заува́жити.

Замечать, -метить: 1) (*отмечать*) – зазнача́ти, зазна́чити, познача́ти, позна́чити; 2) (*видеть, наблюдать*) – поміча́ти, помі́тити, спостері́гати, спостере́гти, заува́жувати, заува́жити; *замечу при этом* – скажу́ до цього́, заува́жу до цього́; 3) (*делать замечание*) – робити, зробити заува́ження, заува́жувати, заува́жити.

Замешательство (*смущение*) – збенте́ження; 2) (в делах) – перебі́й (-бо́ю); (*минутное в делах*) – перебі́й на хвилину.

Замешивать-шать (*впутывать*) – вплу́тувати, вплу́тати.

Замешиваться, -шаться (*впутываться*) – втруча́тися, втру́титися, устрява́ти, устря́ти.

Замещать, -местить: 1) (*кого*) – заступати, заступити ко́го; 2) (*заменять что чем*) – заміняти, замінити, заміща́ти, замі́стити; 3) (*должность кем*) – призна́чати, призна́чити ко́го на поса́ду; *должность не замещена* – на поса́ду не призна́чено, поса́да ві́льна.

Замок (в выражении), **под замком** (*держать*) – за замко́м.

Замужество – замі́жжя; *состоят в -ве* – бу́ти одру́женою.

Замужняя – замі́жня, одру́жена.

Занимать, -нять: 1) (*одалживать*) – позича́ти, позичи́ти в ко́го, кому́; 2) (*квартиру*) – займа́ти, зайня́ти; 3) (*должность*) – заступати, заступити поса́ду, бу́ти на поса́ді, ма́ти поса́ду; *я занимаю должность делопроизводителя* – я пра́цюю за ділово́да, на поса́ді діловода; з. *высокое положение* – бу́ти на вели́кій поса́ді, ма́ти вели́кий у́ряд; з. *место* – забира́ти, забра́ти, мі́сце; (*о лице*) – займа́ти, зайня́ти мі́сце; (*должность*) – ма́ти

посаду; з. *время* – брати, забирати час.

Заниматься, -няться: 1) (*чем*) – робити що, працювати ко́ло чо́го, жити з чо́го; з. *выполнением чего* – виконувати що, (почати) виконувати що; з. *каким-либо делом* – бути при яко́му ділі; з. *какой-либо деятельностью* – працювати в якій га́лузі; з. *составлением чего* – складати що, працювати над складанням чо́го, складаючи що; 2) (*в значении*: – иметь какую-либо профессию); з. *врачебной практикой* – жити з лікарської пра́ктики, лікарювати; з. *земледелием* – хліб робити, працювати ко́ло землі, жити з хліборобства; з. *комиссионерскими делами* – комісіонерувати (Н), факторувати; з. *коммерцией* – комерціювати; з. *научной деятельностью* – працювати в науковій га́лузі, працювати науково; з. *ремеслом* – ремісникувати, жити з ремества; з. *спекуляцией* – спекулювати; з. *торговлей* – крамарювати; з. *учительством* – учителювати; 3) (*учиться*) – учитися; 4) **-ться с учеником** – вчити учня.

Заносить, нести – 1) заносити, занести (що куди); 2) (*в книгу*) – заводити, завести, вписувати, вписати; з. *в протокол* – вписувати, вписати, записувати, записати до протоко́лу; з. *в счет* – вписувати, вписати в рахунок, до раху́нку.

Занумеровывать, -вать – занумеровувати, занумерувати.

Занятие: 1) (*работа*) – пра́ця, робо́та; (*школьное обучение*) – навча́ння; (*занятие ученика*) – вчиття; (*состояние при деле*) – приді́льність (-ности) (Н); з. *личное* – особиста пра́ця; з. *населения* – на чо́му працює людність, над чим (ко́ло чо́го) працює людність, що робить (з чо́го живе) людність; з. *основное* – основна́ пра́ця; з. *профессиональное* – професія; з. *ремеслом* – ремісникува́ння; з. *торговлей* – крамарюва́ння; з. *учительством* – учителюва́ння; *ваше -тие?* – при яко́му ви ділі?; *род -тий* – пра́ця, професія; *часы -тий* – робітні, урядо́ві години; *человек без определенных -тий* – людина без певної пра́ці, без певної приді́льності (Н), людина не при ділі; *человек, имеющий (определенное) -тие* – людина при (певному) ділі, приді́льна (Н) людина; 2) (*должности*) – заступа́ння; *подготовленность к -тию должности* – підгото́ваність (щоб) заступити поса́ду (ста́ти на поса́ду); *право на -тие должности* – пра́во вступити (ста́ти) на поса́ду; 3) (*квартиры*) – займа́ння, зайняття.

Занятый: 1) (*одолженный, о вещи, о деньгах*) – позичений; 2) (*о месте, квартире, телефоне и т. п.*) – зайнятий, не вільний; *место занято* – місце не вільне; 3) (*не имеющий времени*) – за ділом, за робо́тою; *мы так заняты* – у нас стільки робо́ти; *он занят этим делом* – він працює ко́ло цієї спра́ви; *я занят* – я працюю, мені ніколи.

Заочно – вза́очі.

Заочный (о решении) – (в)за́вічний.

Запаздывать, -поздать – запі́знюватися, запі́знитися, спі́знюватися, спі́знитися.

Запас – за́пас (-су); *в (на) запас* – про за́пас; *видимые запасы* – наві́чні за́паси; *отложенный в запас* – покла́дний; *солдат -са* – за́пасник (-ка).

Запасной, запасный (о капитале) – за́пасний, про за́пас.

Запечатывать, -тать – запеча́тувати, запеча́тати; з. *в конверт* – заковерто́вувати, заковертува́ти.

Запирать – замика́ти, замкну́ти.

Записка: – 1) за́писка; (*действ.*) – записува́ння; (*в книги, списки*) – вписува́ння; з. *докладная* – доповідна за́писка, писана доповідь; з. *объяснительная, пояснительная* – поясняльна за́писка, за́писка на пояснення, писане пояснення; з. *служебная* – уряднича за́писка, службо́ва за́писка; 2) (*заметка*) – нотáтка.

Записки – за́писи, записки.

Записник, -ца, записыватель, -ница – записувач, записувачка.

Записывать, -сать – записувати, записати; (*в книги, списки*) – вписувати, вписати, заводити, завести (до книг, до списків); з. *в протокол* – до протоко́лу вписувати,

вписати, запротокольовувати, запротокольовати; 3. *в расход* – записувати на вибуток; 3. *на приход* – записувати на прибуток; 3. *на счет* – записувати на рахунок.

Запись – запис (-су); (*действие*) – записування, запис (-су), вписування, впис (-су); 3. *бухгалтерская* – бухгалтерський запис; 3. *дарственная* – даровизний лист; 3. *дозволительная* – запис про дозвіл, дозвільний запис; 3. *закладная* – заставний лист; 3. *запродажная* – запродажна, запродажний лист (запис); 3. *из документов* – запис на підставі документів; 3. *маклерская* – маклерський запис; 3. *метрическая* – метричний запис; 3. *мировая* – мирова; 3. *обратная* – зворотний запис; 3. *погодные* – річні записи; 3. *раздельная* – (по)ділчий лист; 3. *сторнировочная* – сторновний запис; 3. *счетная* – рахунковий запис, запис рахункам; 3. *уравнительная* – урівняльний запис; 3. *уступочная* – відступний запис; *при -си* – записуючи, коли записують; *производит* *запись* – записувати, записати, вписувати, вписати.

Запломбировать – запломбувати.

Заповедник – непорушенець (-нця) (Н), непорушнина (Н), первісник (-ка) (Н).

Заповедный (*об участке*) – непорушний, заказаний, заборонений.

Заподозревать, -зрить – підозрювати, запідозрити.

Заподозренный – підозрений, кого підозрюють, на кого є підозрення, на кого мають призру.

Запоздание – запізнення, спізнення, припізнення; *являются, прибывают с -нием* – приходити, прибувати запізнюючись (запізнившись, спізнившись).

Заполняют, -нить – заповнювати, заповняти, заповнити; 3. *анкету* – відповідати, відповісти на анкету.

Запрашивать, -просить: 1) (*спрашивать предварит.*) – запитувати, запитати, робити, зробити запит; 2) (*о цене*) – правити, заправляти, заправити.

Запрет – заборона, заказ (-зу).

Запретный – заборонений, заказаний.

Запретительный (*о распоряжении*) – заборонний, заказовий, заказник.

Запретчик – заборонець (-нця).

Запрещать, -реть – боронити, забороняти, заборонити, заказувати, заказати; *вход -тся* – не вільно (заборонено, заказано) входити.

Запрещение – заборона; *налагают -ние* – забороняти, накладати заборону; *снимать, снять -ние* – касувати, скасувати заборону.

Запрещено – заборонено, не вільно, не дозволено.

Заприходовать – заприбуткувати, записати на прибуток.

Запродавать, -дать – запродавати, запродавати, запродати.

Запродажа – запродаж (-жу).

Запродажная – запродажна, запродажний лист(запис).

Запрос – 1) запит (-ту), запитання; *входит с -сом* – вдаватися з запитом (запитуючи, запитавши); 2) (*о цене*) – заправа, зацінка; *цены без -са* – ціни без торгу, сталі ціни; 3) (*потребность*) – потреба; *-сы рынка* – потреби ринку.

Запускать, -стить (*дело*) – занедбувати, занедбати, запускати, запустити, занехаювати, занехаяти, занехати.

Запутывать, -тать – заплутувати, заплутати.

Запущение – занедбання; *в состоян-ии -ния* – занедбаний, запущений, занехаяний.

Зарабатывать, -ботать – заробляти, заробити.

Зарабатывающий (*живущий заработком*) – зарібник (-ка), зароблящий (Г).

Заработный (*о плате*) – заробітний, зарібний.

Заработок – заробіток (-тку), зарібок (-бку); (*отхожие промыслы*) – заробітки; 3.

побочный – побічний (побічний) заробіток, заробіток на стороні; 3. *посторонние* –

побічні заробітки; з. *случайный* – випадковий заробіток, зарібок; *дающий -ток* (о деле, местности, где можно найти заработок) – заробітний; *идущий на -тки, ищущий -тка, работающий только для -ка* – заробітчанин (-на); *имеющий, хорошие -тки* – зароботящий; *ходить на -тки* – ходити на заробітки, зарібкувати.

Зарекомендовывать, -довать – зарекомендувати, зарекомендувати; з. *себя хорошим работником* – зарекомендувати себе, як доброго робітника.

Заручаться, -читься чем – забезпечувати, забезпечити собі що; з. *согласием* – забезпечувати собі згоду.

Засвидетельствовать – засвідчити, посвідчити; з. *акт* – засвідчити акт.

Заседание – засідання, рада; з. *вечернее* – вечірнє засідання, вечірня рада; з. *закрытое* – засідання неприлюдне (закрите), закрита (неприлюдна) рада; з. *пленарное* – пленарне, повне засідання, пленарна рада; з. *открытое (при открытых дверях)* – засідання прилюдне, прилюдна рада; з. *соединенное* – сполучене (об'єднане, спільне) засідання, спільна рада; з. *утреннее* – (в)ранішнє засідання, (в)ранішня рада; з. *экстренное* – нагальнє засідання, позачергове засідання; *нагальна, позачергова рада*; в **-нии** – на засіданні, на раді; *закрывают заседание* – закривати раду, засідання; *объявляю -ние открытым* – оповіщаю, що засідання почалося; що рада почалася; *открывают заседание* – відкривати (починати) раду, засідання; *очередное -ние* – чергова рада, чергове засідання; *предстоящее -ние* – наступна рада, наступнє засідання; *следующее -ние* – наступнє (дальше) засідання.

Заседатель, -ница – радник (-ка), радниця.

Заседать (участвовать в заседании) – радувати, (Г) засідати.

Заселенность – заселеність (-ности), залюдненість (-ности).

Заселять, -лить – заселяти, заселити; (о заселении людьми) – залюднювати, залюднити.

Заслуга – заслуга; *ставит в -гу* – ставити, поставити, покладати, покласти на заслугу кому.

Заслуженный (о деятеле, профессоре) – заслужений, вислужений.

Заслуживать, -жить – заслужувати, заслужити, вислужувати, вислужити: (чего) – заслугувати, заслужити на що; з. *особенного внимания* – бути вартим особливої уваги; *он -вает того, чтобы...* – він вартий того, щоб...; він заслугує, заслужив на те, щоб...

Заслушивать, -шать – слухати, вислухувати, вислухати; (на суде) – розбирати, розібрати.

Засрочный – позатерміновий, позареченцевий.

Застава (таможенная) – митниця.

Застой – стоянина (Н); з. *в делах* – стоянина в справах; з. *в торговле* – безторжя; з. *на мельнице* – безмлив'я; *в совершенном застое (дело)* – зовсім без руху, зовсім стоїть; зовсім стало.

Застраивать, застроить – забудувати, забудувати.

Застраховывать, -ховать – убезпечувати, убезпечити.

Застройка – забудова, забудовання.

Застройщик – забудовник (-ка).

Заступник, -ница – заступник (-ка), заступниця, оборонець (-нця), оборонниця.

Засчитывать, -тать – зараховувати, зарахувати.

Засылать, -слать – засилати, заслати.

Затворять, -рить – зачиняти, зачинити.

Затишье (в выражениях) «з. на фронте» – тихо на фронті; з. *на рынке* – мало торгу, малоторжя.

Затоваривать, -рить, -ся – затоварювати, затоварити, закрамовувати, закрамувати, -ся.

Затрагивать, -тронуть – зачіпати, зачепити, порушувати, порушити; *з. вопрос* – порушувати справу; *з. вскольз* – казати, сказати, згадувати, згадати між іншим; *з. чьи-либо интересы* – стосуватися до чийх інтересів, зачіпати чий інтерес.

Затрата – витрата: (*действ.*) – витрачання; *з. производительные* – продуктивні (доцільні) витрати; *производит*ь -ты – витрачати, робити витрати.

Затрачивать, -ратить – витрачати, витратити.

Затребовать – поставити (подати) вимогу на що; запропонувати подати що, наказати що зробити. **Затребовали представления сведений** – вимагають подати (щоб подано) відомості.

Затруднение – трудність (-ности), трудно́та, трудно́щі (-щів); (*помеха*) – перешко́да; *з. денежное* – грошова скрута, скрута на гроші; *главное -ние* *заключается в...* – найбільша перешко́да (є) в...; *быть в -нии* – вага́тися; (*материально*) – бу́ти в скру́ті; *быть в денежном -нии* – бу́ти в грошовій скру́ті; *встречать -ния* – натрапляти, натра́пити на трудно́ти; *перешко́ды*; *встречались -ния* – були (траплялися) трудно́ти, перешко́ди; *испытать -ние* – зазнава́ти трудно́т; *после долгих -ний* – по великих перешко́дах (трудно́тах); *поставит в -ние* – завда́ти трудно́сти; *сопряженный с -ми* – зв'язаний, сполучений з трудно́тами, трудно́тний; *это сопряжено с большими -ми* – це зв'язане, сполучене з великими трудно́тами.

Затруднительный (*о деле, вопросе*) – трудний; (*материально, о положении*) – сутужний, скру́тний.

Затрудняют, -нить – кого утрудняти, утрудните, клопотати, заклопотати кого; (*ставят препятствия*) – перешко́джати, перешко́дити ко́му.

Затрудняются, -няются: 1) (*брать на себя труд*) – клопотати́ся; *не стоит -ться* – не варто клопотатитися; 2) (*не решаться*) – вага́тися, завага́тися; *з. в выборе решения* – вага́тися ви́ршити; *затрудняюсь Вам ответить* – мені ва́жко (не ле́гко) Вам відповісти.

Затягивать, -тянуть (*дело*) – тягти, зтяга́ти, зтягти.

Затяжка (*дела*) – проволо́ка із справою, га́яння справи.

Заурядный (*о деле, факте*) – звича́йний; (*о лице*) – се́редній.

Захват – захо́плення, зага́рбання.

Захватывать, -ватить – захо́плювати, захо́пити, зага́рбувати, зага́рбати.

Захватчик, -чица – зага́рбач (-ча), зага́рбачка.

Захожий (*о пришлом элементе населения*) – за́йшлий.

Зачеркивать, -кнут – закреслювати, закреслити.

Зачерчивать, -ртить – зарисо́вувати, зарисова́ти.

Зачет – зарахо́вання, залі́к (-ку); (*действ.*) – зарахо́вування, зарахува́ння; *в зачет, с -том* (*выдать*) – зарахо́вуючи, зарахува́вши; (*получить*) – з зарахува́нням; *не в зачет* (*выдать*) – не зарахо́вуючи; (*получить*) – без зарахува́ння; *с -том вашего счета за вами долг 120 рублей* – коли зарахува́ти ваш раху́нок, довг ваш становитиме 120 карбо́ванців.

Зачетный (*об испытаниях*) – залі́чний, на зарахува́ння, на залі́чення; (*о книжке*) іспито́вий.

Зачинщик, -чица – призво́дник (-ка), призво́дниця.

Зачисление: 1) (*засчитывание*) – зарахо́вування, зарахува́ння, залі́чування, залі́чення; 2) (*на должность*) – признача́ння, призначення, зачислення; *постановление о -нии на должность* – ухва́ла призначити (зачислити) на поса́ду; *с -нием на должность* (*нового лица*) – коли (як) призначено на поса́ду, призначивши на поса́ду...

Зачислять, -лить: 1) (*засчитывать*) – зараховувати, зарахувати, залічувати, залічити;
2) (*на должность*) – призначати, призначити, зачисляти, зачислити на посаду.

Зачитывать, -честь – зараховувати, зарахувати, залічувати, залічити.

Зачитывать, -читать (*протокол, постановление*) – читати, прочитувати, прочитати.

Защита: – 1) оборона, захист (-ту); *выступать, подниматься, вставать на (в) -ту* (кого, чего) – ставати, стати до оборони, в обороні когось, чого; *обстаивать, обстоит за ким, за чим; заступаться, заступиться за кого; говорить в -ту* (кого, чего) – говорити в обороні когось, чого, промовляти за ким, за чим; 2) (*заграждение*) – заслона, захист (-ту).

Защитительный (*о речи*) – оборонний; (*предохраняющий, о заграждении*) – захисний; (*о знаке*) – охоронний.

Защитник, -ница – оборонець (-нця), оборонниця; заступник (-ка), заступниця; захисник (-ка), захисниця; з. *на суде* – правозаступник (-ка), правозаступниця.

Защитный (*о доводе*) – оборонний; (*предохраняющий, о цвете*) – захисний.

Защищать, -щитить, -ся – боронити, обороняти, оборонити, захищати, захистити, -ся.

Заявитель, -ница – заявник (-ка), заявниця.

Заявка (*предъявление*) – показ (-зу), подання; **-ка паспортов** – реєстрування паспортів.

Заявление (*кому*) – заява до когось; з. *в писанной форме* – писана заява, заява на письмі; з. *нотариальное* – нотаріальна заява; з. *отказ* – заява про відмовлення (про зречення); з. *словесное* – усна заява, заява на словах; *по -нию* (*давать справки*) – на заяву; *заключение по -нию* – висновок на заяву; *по Вашему -нию* (*выходит, что*) – з Вашої заяви; *сделать -ние* – скласти заяву, заявити.

Заявлять, -вить, -ся – заявляти, заявити, -ся; з. *иск* – закладати, закласти позов; з. *мнение* – подавати, подати думку; з. *о своем согласии* – зголошуватися, зголоситися; з. *себя наследником* – зголошуватися, зголоситися до спадщини.

Заявщик (*паспортов*) – реєструвач (-ча).

Звание – стан (-ну).

Звездины – зорини (-рин).

Звено – ланка, кільце.

Зверинец – звіринець (-нця).

Звонок – дзвінок (-нка); з. *к дворнику* – дзвінок до двірника; *по -ку* (*являются*) – на дзвінок.

Здание – будинок (-нку); (*каменное*) – кам'яниця; з. *школьное* – будинок на школу, шкільний будинок.

Здравоохранение – охорона здоров'я.

Зеленик, -щица – зеленяр (-ра), зеленярка.

Земельный (*о наделе*) – земельний.

Землевладелец, -лица – землевласник (-ка), землевласниця.

Земледелие – хліборобство; *заниматься -лием* – хліборобити, хліб робити.

Землевладение – землеволодіння.

Земледелец – хлібороб (-ба).

Землемер – землемір (-ра), мірчий (-чого).

Землепользование – землекористування.

Землепользователь, -ница – землекористувач (-ча), землекористувачка.

Землеустроитель – землевпорядник (-ка).

Землеустроительный (*о комиссии*) – землевпорядний.

Землеустройство – землевпорядження.

Земля: – 1) земля, ґрунт (-ту); з. *неудобная* – непридатна земля; з. *огородная* – городня земля; з. *пахотная* – орна земля, нив'я (Г); з. *полевая* – польова земля; з. *пустующая*

– гуляща земля; 3. *сенокосная* – сіножътна земля, сіножътъ; 3. *удобная* – ужиткова (придътна) земля; 3. *усадебная* – садиба, садибна земля; 2) (*страна*) – країна, край (краю).

Зерновой (*продукт*) – зерновий.

Зерноочистительный (*об аппарате, складе*) – зерноочисний.

Зернохранилище – зерносховище.

Злодеяние – лиходійство, злочинство, злочин (-ну).

Злонамеренность – зловмисність (-ности).

Злонамеренный, злостный (*о поступке*) – зловмисний, підступний.

Злоумышленник, -ница – зловмисник (-ка), зловмисниця.

Злоумышленный (*о поступке*) – зловмисний.

Злоупотребление (*чем*): – 1) зловживання чого; 3. *по службе* – зловживання урядовця, уживання уряду на зле; 2) (*неумеренное употребление*) – надуживання, надужиття чого; 3. *властью* – надуживання влади.

Злоупотреблять, -бить (*чем*) – зловживати, зловжити чого, вживати на зле, на зле вжити; (*неумеренно употреблять*) – надуживати, надужити чого; 3. *доверием* – зловживати довіри.

Знак: 1) (*признак*) – знак (-ку), ознака; 3. *межевой* – межовий знак, копéць (-пця); 3. *надстрочный* – надрядковий знак; *знаки граничные* – межеві, граничні знаки; 3. *денежный* – грошовий знак; 3. *сигнальный* – гасло, гасловий знак; *в знак чего-либо* – на знак, на ознаку чого; 2) (*пометка*) – зазначка; 3. *погасительный* – тамівка (H), значківка (H); 3. *препинания* – розділовий знак; 3) (*знак отличия*) – відзнака.

Знакомить, ознакомить кого с чем – давати, дати обізнатися кому з чим, знайомити, познайомити кого з чим.

Знакомиться, познакомиться с кем, с чем – знайомитися познайомитися, зазнайомлюватися, зазнайомитися з ким, з чим; (*ознакамливаться*) – обізнаватися, обізнатися з чим, на чому, знайомитися, познайомитися з чим; дізнавати, дізнати що.

Знакомство: 1) (*ознакомление*) – обізнавання; 2) (*ознакомленность*) – обізнаність (-ности), знайомство; *иметь -ство* – мати знайомство; *свести -ство* – познайомитися з ким.

Знаменательный (*о дне*) – знаменний, показний.

Знаменитый (*об ораторе*) – знаменитий, славнозвісний.

Знамя – знаменó, прапор (-ра); *выставляют -мя* – викидати, викинути прапора.

Знание – знання; *нельзя отказать докладчику в -нии дела* – не можна заперечити, що доповідач знає справу (знається на справі).

Знаток – знавець (-вця); *быть -ком по части чего* – знатися на чому.

Знать – знати, відати; 3. *делать что* – вміти чого; 3. *толк в чем* – знатися на чому, розумітися на чому; *дать -ть кому* – сповістити когó, дати знати кому.

Значение: 1) (*смысл*) – значення, зміст (-ту); 3. *этого закона* – значення (зміст) цього закону; 2) (*важность*) – значення, вага, сила; 3. *служебное* – помічне значення; *иметь -ние* – значити, мати значення, важити, мати силу, мати вагу; *иметь большое -ние* – багато важити, великоважити; *иметь первостепенное -ние* – бути першорядним; *мати першорядну вагу*; *иметь ударное -ние* – бути нагальним, мати бойове значення; *потерять -ние* – втратити чинність, вагу, значення, уневажнитися; *придавать -ние чему* – надавати ваги чому; *придавать мало -ния чему* – надавати мало ваги чому, легковажити що; *приобретать -ние* – набувати значення (ваги), уважнюватися; 3) (*матем.*) – вартість (-тости); 3. *приближенное* – наближена вартість; 3. *числовое* – числова вартість.

Значительный: 1) (*о величине*) – чималий; 2) (*о личности*) – значний, визначний,

ва́жний.

Значит – о́тже, ото́ж, вихо́дить.

Значить: 1) (*означать*) – зна́чити, озна́чувати; 2) (*иметь знач.*) – ва́жити, силу (вагу) ма́ти.

Значиться (*числиться*) – бу́ти; з. *по списку в квитанции* – записано в списку, в квіта́нції; *товар значится в описи* – крам є в опису, крам зане́сений до о́пису.

Знающий (*о сведущем лице*) – що зна́ється на чо́му, тямущий, знаючий, досві́дений.

Зодчий – будівничий (-чого).

Золото – золото; з. *настоящее* – щире, су́те зо́лото; з. *чистое* – щире зо́лото; в -те (*исчислять*) – зо́лотом, на зо́лото.

Зона – зо́на, сму́га.

Зрелище – видовище; з. *театральное* – виста́ва; з. *увеселительное* – весе́ле видовище.

Зрение (*в выражении*) «с точки зрения» – з по́гляду; с *этой точки -ния* – з цьо́го по́гляду.

Зритель, -ница – гляда́ч (-ча), гляда́чка.

Игнорировать – ігнорува́ти, сов. – зігну́вати що, не зважа́ти, сов. – не зва́жити на що; (*пренебрегать чем*) – не́хтувати, сов. – знéхтувати що.

Игра – (і)гра́; (*действие*) – грання; *и. азартная* – газардо́ва гра; *и. карточная* – гра в карт(и); *и. на повышение* – гра на підви́щення; *и. на понижение* – гра на зни́ження.

Идти, пойти: 1) (*куда, к кому, за кем, за чем, на кого, на что*) – іти, піти (куди, до ко́го, по ко́го, по що, на ко́го, на що); *и. вперед (прогрессировать)* – посту́пати, посту́пити; *и. впереди (предводительствовать)* – пе́ред вести, передува́ти; *и. к лучшему, улучшаться* – на до́бре йти(ся) на до́бре кла́стися; *и. к чему (к добру)* – іти(ся) на що (на до́бре); *и. по стопам чьим* – іти (за) чи́йм слідом, іти за чи́йм прикладом; *идет время* – час мина́є, сплива́є; *идет к тому, что...* – іде́ться до то́го (на те), що; 2) (*соглашаться на что*) – пристава́ти, пристáти, пуска́тися, пуститися, іти, піти на що; 3) (*начаться*) – піти, поча́тися; *пошли разногласия* – пішло́ на не́лад, поча́вся не́лад.

Иждивенец, -нка – нако́штник (-ка) (Н), нако́штниця (Н).

Иждивение – ко́шт (-ту); **-нием** – ко́штом; *иметь на -нии кого* – утримува́ти сво́ім ко́штом ко́го; *состоят на -нии* – жи́ти ко́штом ко́го.

Иждивенческий (*о положений*) – нако́штницький (Н).

Из(о) – (і)з, зі, зо; *изо всех сил* – як мо́га, чимдужч, з усіє́ї сили, щосили; *изо дня в день* – день--де́нь, день-придні; *из своего состава* – **-помі́ж** се́бе, **-помі́ж** сво́го скла́ду; *из среды кого* – **-помі́ж**, **-посере́д** ко́го.

Из-за: 1) (*откуда*) – **-за**, **-поза**; 2) (*по причине*) – че́рез (ко́го, що), за (ким, чим); *из-за вас* – че́рез Вас, за Ва́ми; 3) *задля, ради, для: работать из-за денег* – працюва́ти гро́шей ра́ди, для гро́шей.

Изба – ха́та; *и. сборная* – збі́рня.

Избач – ха́тник (-ка).

Избавлять, -вить, -ся – визволя́ти, визволити, -ся; (*спасать*) – рятува́ти. порятува́вати, ви́рятовувати, ви́рятувати, -ся.

Избавляться, -виться от чего (отделяваться) – (по)збува́тися, (по)збу́тися чо́го.

Избегать, -бежать чего: 1) обмина́ти, обмину́ти що, стерегтися, остерегі́тися, остерегтися чо́го; (*уклоняться*) – ухиля́тися, ухилитися від чо́го; *и. ошибок* – остерегі́тися помилко́к; 2) (*очуждаться*) – цурати́ся ко́го, чо́го.

Избежание (*в выражении*) «во избежание чего» – остерега́ючись, обмина́ючи, щоб остерегтися чо́го, обмину́ти що, запобіга́ючи, щоб запобі́гти чо́му.

Избираемость – обирані́сть (-пости); **право -сти** – пра́во бу́ти обрани́м; **частая -мость**

кого – часте обира́ння (вибира́ння) кого́.

Избиратель – виборець (-рця).

Избирательный (о списке) – виборчий.

Избирать, -братъ – обира́ти, обра́ти, вибира́ти, вибрати; *и. кого, кем* – обира́ти кого́ (за), на ко́го; *и. кого-либо подачей голосов* – обира́ти, обра́ти голосува́нням ко́го; *и. на должность* – обира́ти на у́ряд (на поса́ду); *и. надлежащий путь к работе* – знайти нале́жний спосі́б працювати.

Избрание – обра́ння.

Избранник, -ница – обра́нець (-нця), обра́нка, вибра́нець (-нця), вибра́нка.

Избранный (о представителе) – обра́ний, вибра́ний; (*отборный, об экземпляре*) – до́бірний.

Избыток – надлишок (-шку), лишок (-шку), на́дмір (-ру). зайвина́; **в -ке** – здо́біль, на́дто бага́то; **-ок рабочих рук** – зайві робітники; **с -ком** – з на́длишком, на́дмір.

Избыточный (о запасе) – здо́більний (Н).

Известие – вість(сти), (з)ві́стка; *и. ответное* – відві́сть (-сти), відпові́сть (-сти) (Н).

Известность – 1) (*в выражениях*); *привестъ в -ность* – вияснити, з'ясувати; *ставитъ кого в -ность о чем* – пові́домляти ко́го про що, подава́ти (кому́), ві́дати (що); *с приведением в -сть* – вияснивши, з'ясувавши; 2) (*слава*) – сла́ва; *пользоваться -ностью* – бу́ти відо́мою (зна́ною, славнозві́сною) людиною; *приобрести -ность* – ста́ти відо́мим (зна́ним), усла́витися, зажити сла́ви.

Известный: – 1) (*о факте*), відо́мий, зві́сний, зна́ний; 2) (*определенный, о величине*) – пе́вний.

Извещать, -вестить кого – спові́щати, спові́стити, пові́домляти, пові́домити ко́го, дава́ти, да́ти зна́ти кому́.

Извещение – опові́щення, опові́стка, пові́домлення про що; (*действ.*) – опові́щання, пові́домляння; **без -ния** – безо́повідно, не спові́стивши; **по -нии** – спові́стивши; **по -нию явиться** – на опові́щення (за опові́щенням, з опові́щення) прийти.

Извинение: 1) (*перед кем*) – пере́про́шення, (*действ.*) – пере́про́шування, пере́про́шення ко́го; 2) (*кого*) – проба́чення, виба́чення; (*действ.*) – проба́чання, проба́чення, виба́чання, виба́чення кому́; *проситъ -ния* – пере́про́шувати, просити виба́чити; *служитъ -нием* – става́ти, ста́ти за виправдан́ня, виправ́дувати, виправ́дати.

Извлекаемость – видобу́тність (-ности).

Извлекать, -влекъ – видобува́ти, видобу́ти, витяга́ти, витягти, ви́йма́ти, ви́няти, ви́бира́ти, ви́брати; *и. деньги (из предприятия)* – ви́бира́ти, ви́брати гро́ші; *и. доход* – ма́ти добу́ток з чо́го; *и. выгоду* – ма́ти з чо́го зиск, користува́тися, покори́стувати́ся з чо́го; *и. пользу из чего* – вико́ристовува́ти, вико́ристати́ що, ма́ти ко́ристь з чо́го.

Извлечение: 1) (*из протокола, книги*) – ви́тяг (-гу), ви́пис (-су), ви́писка; *путем -ний* – ви́тягом, на ви́тяг; 2) (*изымение*) – ви́бира́ння; *и. шаров из урны* – ви́бира́ння ку́льок із у́рни; 3) *извлечение доходов, пользы из чего* – вико́ристовува́ння, вико́ристан́ня чо́го; *в целях из-ния прибыли* – щоб ма́ти зиск.

Извоз – фу́рма́нка; (*занятие*) – фу́рува́ння фу́рма́нство; *и. конный ломовой* – возова́, кі́нна фу́рма́нка, биндю́жне фу́рува́ння; *и. легкой конный* – ві́зникува́ння.

Заниматься -зом – фу́рува́ти, фу́рманува́ти.

Извозный (о промысле) – фу́рма́нський.

Извозчик – ві́зник (-ка́); *и. ломовой* – биндю́жник, возови́й фу́рман; *и. легкой* – ле́гковик (-ка); *и. одноконный* – однокі́нний ві́зник; *и. пароконный* – двокі́нний (парокі́нний) ві́зник.

Извозчий (о свидетельстве) – ві́зницький.

Извращать, -вратить (факты) – пере́кру́чувати, пере́кру́тити.

Изготавливать, -товлять, -товить (*производить*) – вироблювати, виробляти, виробити; (*приготовлять*) – готувати, зготувати, виготовляти, виготовити.

Изготовитель – вироблювач (-ча), виготувач (-ча).

Изготовление (изделие) – 1) виріб (-робу), робливо, вироблювання, вироблення, виріб (-робу); 2) (*действие*) – виготовляння, виготовлення, вигото́ва.

Издавать, -дать – видавати, видати; *и. иждивением кого* – видавати чиїм ко́штом.

Издание – 1) видання; *и. годовое* – річник (-ка); *и. ежемесячное* – (що)місячник (-ка); *и. еженедельное* – (що)тижне́вик (-ка); *и. периодическое* – часо́пис (-су), періодичне видання; *и. повременное, периодическое* – часо́пис (-су), періодичне видання; *и. погодное* – річник (-ка); 2) (*действие*) – видава́ння, видання.

Издатель, -ница – видавець (-вця), видавниця.

Издательский: 1) (*о деятельности, плане*) – видавничий; (*принадл. издательству, о магазине*) – видавницький; 2) (*свойств. издателю*) – видаве́цький.

Издательство – видавництво.

Изделие – виріб (-робу); (*выработка*) – виріб (-робу), робливо; **-лия кондитерские** – цукерні вироби, цукеркові вироби; **-лия кустарные** – домашні, домові, хатні вироби, саморобка; **-лия машинного производства** – машино́ві вироби; **-лия небандероленные** – незабандеро́лені вироби; **-лия фабричные** – фабричні вироби; **домашнего -лия** – доморобний, саморобний, свого роблива.

Издольный (о работе) – закладний, відрядний, від шту́ки, від робо́ти.

Издельщик – закла́дник (-ка), відрядний (-ного).

Изддерживать, -жать, -ся – тратити, потратити, -ся, витра́чувати, витрача́ти, витратити, -ся.

Изддержки – витра́ти; *и. накладные* – накладні витра́ти; *и. по ремонту* – витра́ти на ремонт; *ч. производства* – витра́ти на виробництво; *и. путевые* – витра́ти на доро́гу, подорожні витрати; *и. судебные* – витра́ти на судівництво, судові витрати; **возлагать -ки** – поклада́ти витра́ти; **нести -ки** – робити витра́ти, спла́чувати витра́ти.

Изживать, -жить что (выводит из обихода) – позбува́тися, позбу́тися чо́го, вибавляти, вибавити що; *это необходимо изжить* – треба позбу́тися цьо́го.

Излагать, -ложит (дело) – виклада́ти, викласти; (*мнение*) – висло́влювати, висловити; (*содержание*) **наводить, навести, переказувати, переказа́ти**; *и. в следующей редакции* – викласти так; **изложите в письменной форме** – пода́йте на письмі́.

Излечение – лікува́ння, вилікува́ння; (*раны*) – гої́ння, вигоє́ння.

Излиневать – полініюва́ти, поліні́ти.

Излишек (остаток) – лишок (-шку), (*излишнее*) – зайвина́; *и. при отдаче* – передато́к (-тку); **с -ком** – надлишком.

Излишество – надмі́рність (-ности); (*неумер.пользование чем*) – надужива́ння чо́го.

Излишне – за́йве, за́йва річ; (*сверх меры*) – над мі́ру; *и. говорит о том, что* – за́йва річ говорити про те, що; (нема) що вже й говорити про те, що; *и. поступивший* – над мі́ру наді́йшлий, за́йво наді́йшлий; *и. разглагольствовать* – на́дто бага́то говорити.

Излишний (о расходе) – за́йвий; (*сверх меры о требовании*) – надмі́рний.

Изложение: – 1) виклад (-ду); *и. безукоризненное* – виклад бездога́нний; 2) (*действ.*) – виклада́ння; (*мысли*) – висло́влюва́ння; (*содержание*) – переказува́ння, переказ (-зу); *и. обстоятельств дела* – виклада́ння, переказува́ння нале́жного до справи.

Изложенный – викладений (*словами*) – висловлений; **-ное в докладе** – подане, з’ясо́ване в до́повіді; **об -ном сообщается** – про зазначене пові́домляемо (сповіща́ємо).

Изменение – зміна, одмі́на; *и. существенное* – ґрунто́вна одмі́на; **без -ния чего** – без зміни чо́го, не зміняючи чо́го; **во -ние чего (приказа)** – зміняючи що, на зміну чо́го, щоб

змінити що; *вносить -ние во что* – змінити що, запроваджувати зміну до чого; *впредь до -ния настоящего пункта* – надалі до зміни цього пункту, поки буде змінений цей пункт; *неподлежащий -нию* – незмінний; *подвергаться -ниям* – зазнавати, зазнати змін, (з)мінятися, змінюватися, змінитися.

Изменя́ть, -ни́ть, -ся: – 1) (з)міняти, змінювати, змінити; *и. своему слову* – ламати, зламати своє слово, не додержувати, не додержати свого слова; *-ся к лучшему* – на краще йти, кращати; 2) (*кому*) – зраджувати, зрадити когось.

Измере́ние – вимір (-ру); (*действ.*) міряння, виміряння.

Измерива́ть, -ря́ть, -ри́ть – міряти, зміряти, виміряти, виміряти.

Измерите́ль – вимірник (-ка).

Измерите́льный (*о приборе*) – вимірчий.

Измышля́ть, измыслить – вигадувати, вигадати.

Изнаси́ловать – зґвалтувати.

Изнашива́ться, -но́ситься (*о машинах, механизмах*) – зношуватися, зноситися, ужитковуватися, зужитися, спрацьовуватися, спрацюватися.

Износ (*в выражении*) «до -су» – до зносу.

Изношенно́сть – зношеність (-ности), зужиткованість (-ности).

Изнури́тельный (*о болезни, работе*) – виснажливий.

Изобилие чого – ряснота (*Секц.*), рясота (*Секц.*), багато чого; «в -лии» – здобіль, багато, рясно.

Изобилова́ть чем – бути багатим на що, рясніти чим (на що); *книга изобилует опечатками* – книга рясніє друкарськими помилками.

Изоблича́ть, -чи́ть что – викривати, викрити що; (*кого в чем*) – доказувати на когось.

Изобличе́ние чого – викриття; (*кого*) – доказ на когось; (*действ.*) – викривання, викриття чого; доказування на когось.

Изобрета́тель, -ни́ца – винахідник (-ка), винахідниця.

Изобрета́ть, -ре́сть – винаходити, винайти.

Изобрете́ние – винахід (-ходу); (*действ.*) – винайдення.

Изоли́ровать – ізолювати, ізолювати, відокремлювати, відокремити.

Изоля́ция – ізоляція, відокремлення; *и. строгая* – цілковита ізоляція.

Израсхо́дование – витрачення, витрата.

Израсхо́довать, -ся – витратити, -ся; (*только о вещах*) – зужиткувати, -ся; *и. весь товар* – випродати весь крам, спродати геть (чисто) увесь крам; *бумага и чернила израсходовались* – папір і чорнила вийшли.

Изрядный (*о количестве, размерах*) – чималий.

Изувечи́вать, -чи́ть – калічити, скалічити, покалічити.

Изуча́ть, -чи́ть что – вивчати, вивчити, студіювати, вистудіювати що; *и. язык* – вивчати, студіювати мову.

Изьявля́ть, -ви́ть – виявляти, виявити; *и. согласие* – згоджуватися, згодитися, давати, дати згоду, погоджуватися, погодитися.

Изьян – вада, ганч (-чу); *находит -ны* – ганчувати, зганчувати.

Изьясня́ть, -сни́ть – з'ясовувати, з'ясувати; вияснити, вияснити.

Изьятие (*исключение*) – вийняток (-ку); (*действ.*) – вилучання; (*средств пз предприятия*) – вибирання, вибрання; *без -тия* – без вийнятку, не вилучаючи; *в -тие закона* – як вийняток із закону; *в -тие из (общего правила)* – як вийняток.

Изыма́ть, изья́ть – вилучати, вилучити; (*средства из предприятия*) – вибирати, вибрати; *и. из обращения* – вилучати з обігу.

Изы́скание: 1) (*отыскание*) – вишукування, винайдення; (*способов*) – добирання, добрання; *поручить -нке средств* – доручити вишукати засоби; 2) (*исследование*) –

розвідування; *и. железнодорожное* – залізничне розвідування; 3) (*научное*) – до́слід (-ду); (*действие*) – досліджування, дослідження.

Изыскатель – вишукувач (-ча); (*исследователь*) – дослідник (-ка).

Изыскивать, -кать – 1) вишукувати, вишукати; *и. способ* – добирати спóсобу; 2) (*научно*) – досліджувати, дослідити.

Иллюстрация – ілюстрація.

Иллюстрировать – ілюструвати.

Именной (список) – іменний.

Именоваться, -ся – називати, -ся, звати, -ся.

Иметь – мати; (*иметься*) – бути; *и. место (бывать, происходит)* – бува́ти, траплятися; *имеется* – є, єсть; **-ся в виду:** а) (*принимается во внимание*) – береться на ува́гу; б) (*предполагается*) – є думка; *имеется в продаже* – продається, є в продажу; *если в этих учреждениях -тся* – якщо ці установи ма́ють, якщо в цих установах є; *если -тся надобность* – якщо треба, коли є потреба, в разі потреби; *не имеется* – немає; *если таковые имеются* – якщо вони є; *имевший быть* – що мав бути; *имевшийся* – що був; *имеющий быть* – що буде; *имеющийся* – що є; *все -щиеся* – всі, що є; **-щие место случаи** – випадки, що бувають, що трапляються; *села, -щиеся на территории района* – села, що в межах райо́ну; **-щий силу (закон)** – чинний.

Имитация – імітація, підрóблення.

Импорт (ввоз) – довіз (-возу), імпóрт (-ту).

Импортный (о товарах) – довізний, імпóртóвий; (*о торговле*) довозóвий, імпóртóвий.

Импровизированный (о речи) – імпровізований.

Имущественный – (*об ответственности*) – майно́вий.

Имущество – майно́, добро́; *и. приобретенное* – придбане, нажите добро́, набуток (-тку), дорóбок (-бку); *и. выбывшее* – вибуле, занепале, зужитковане майно́; *и. выморочное* – відумерщина; *и. движимое* – рухоме майно́; *и. нажитое* – придбане майно́, нажиток (-тку); *и. наследственное* – спадкове майно́; *и. недвижимое* – нерухоме майно́; *и. неоперационное* – неопераційне майно́; *и. неотчуждаемое* – невивласненне майно́; *и. отчуждаемое* – вивласнюване майно́; *и. отчужденное* – вивласнене майно́; *и. производительное* – майно́ продукційне; *бесполезная трата, расточение -ва* – перевід майна́, марнува́ння; **-ство обременено долгами** – на майні великі довги, ба́гато довгів.

Имущий (о состоятельном лице) – замо́жний, маючий, маєтний.

Имя: – 1) ім'я, імення; *и. подложное* – підмінне (підрóблене, фалшиве) ім'я; *по имени* – на ім'я; *от (моего) имени* – (моїм) іменем, від мене; 2) (*известность*) – сла́ва, ім'я; *запятнать имя* – знеславити.

Инвалид – інвалі́д (-да).

Инвалидность – інвалі́дність (-ности).

Инвентаризовать – інвентаризувати.

Инвентарный (об описи) – інвентарний; (*в сельском хозяйстве*) – ремане́нтний, інвентарний.

Инвентарь – інвентар (-рю); (*сельск.-хоз.*) – ремане́нт (-ту), інвентар (-рю); *и. живой* – живий ремане́нт, худоба; *и. мертвый* – ме́ртваий ремане́нт, неживий ремане́нт; *списать -тарь, пришедший в негодность* – викреслити із списку інвентар, що (став) неприда́тний.

Индекс – і́ндекс (-ксу), пока́зник (-ка); *и. бюджетный* – бюджетóвий і́ндекс; *и. групповой* – групóвий і́ндекс; *и. мемориальный* – меморіа́льний і́ндекс.

Индивидуальный (о карточке) – індивідуа́льний, особóвий; (*об опыте*) – особистий.

Индикатор – і́ндикатор (-ра), пока́зник (-ка); *и. предметный* – і́ндикатор предметóвий.

Индосамент – індосамент (-нту).
Индоссант – індосант (-та).
Индосат – індосат (-та).
Инженер – інженер (-ра).
Инициатива – ініціатива, почин (-ну); *по -ве (возбудить дело)* – з ініціативи, з почину.
Инициатор – ініціатор (-ра), починач (-ча).
Инкассатор – інкассатор (-ра).
Инкассировать – інкасувати.
Инкассо – інкасо.
Инкриминировать – інкримінувати, привиняти, *сов.* – привинити, *сов.* – приінкримінувати, заінкримінувати.
Иногородец – з іншого міста, іномістець (-стця) (Н).
Иногородний (*о корреспонденте*) – іноміський, з іншою міста.
Иной в выражении: «*по иному*» – інакше, на інакше.
Иностранец – чужоземець (-мця), чужоземка, чужинець (-нця), чужинка.
Иностранный (*об обычае*) – чужоземний; (*о валюте*) – закордонний; (*о языке*) – чужий.
Инспектировать – інспектувати.
Инспектор – інспектор (-ра).
Инспекция – інспекція.
Инстанция – інстанція; *и. кассационная* – касаційна інстанція; *в подлежащие -ции (передать)*: а) (*в надлежащие*) – до належних інстанцій; б) (*в подчиненные*) – до підлеглих, підпорядкованих інстанцій; *по -циям (проходит)* – інстанціями, через інстанції.
Институт – інститут (-ту).
Инструктаж – інструктаж (-жу); навід (-воду).
Инструктировать – інструктувати, *сов.* – поінструктувати, навід давати, *сов.* – навід дати.
Инструктор (*для чего*) – інструктор (-ра) чого, навідник (-ка) (Н); *и. по кооперации* – інструктор кооперації.
Инструкция – інструкція; *и. по чему* – інструкція до чого, на що; *и. по составлению смет* – інструкція (як) складати кошториси, інструкція на складання кошторисів; *давать, дать и-и* – інструктувати, поінструктувати, давати, дати інструкції.
Инструмент – струмент (-ту); (*музыкальный*) – інструмент (-та); *набор -тов* – справилля.
Инструментальщик – струментар (-ря).
Инструментщик – доглядач інструментів, інструментник (-ка).
Интендант – інтендант (-та).
Интендантство – інтендантство.
Интенсивный (*о работе*) – інтенсивний, напружений.
Интервьюировать кого – мати інтерв'ю з ким.
Интерес: – 1) інтерес (-су); *и. деловой* – діловий інтерес; *и. личный* – особистий інтерес; *и. общий* – спільний; (*общественный*) – громадський інтерес; *и. страховой* – інтерес убезпечний; фінансові інтереси; *в -сах вовлечений масс (в работу)* – щоб утягти маси; *в -сах дела* – для справи; *действовать в чем-либо -се* – чинити на чий інтерес; *ограждать -сы* – боронити, оборонять, оборонити інтереси; *это не в наших -сах* – це не наші інтереси; 2) (*любопытство*) – цікавість (-вості); 3) (*интересность*) – цікавість (-вості), інтерес (-су); *дело не представляет -са* – справа не має інтересу, справа нецікава; 4) (*заработок, прибыль*) – зиск (-ку), інтерес (-су).
Интересующийся чем – цікавий чого, до чого; (*заинтересованный*) – зацікавлений у чому.

Инфекционный (о болезни) – інфекційний, заразливий.

Информационный (об отделе) – інформаційний, повідомний.

Информация – інформація; (действ.) – інформування, поінформування, повідомлення, повідомлення когось; (ознакомление с чем) – обізнання, обізнання з чим.

Инцидент – інцидент (-ту), випадок (-ку); *и. ликвидирован* – інцидент зліквідовано (зліквідований).

Ипподром (*гипподром*) – гіподром (-му), біговище.

Иррегулярный (о частях) – ірегулярний, непостійний, несталий.

Иск – позов, по́з(о)ву; *и. встречный* – супротивний позов; *и. первоначальный* – початковий позов; *возбуждать, возбудить иск* – розпочинати, розпочати позов; *выступить с иском против кого* – позивати когось, виступати з позовом на, проти когось; *предъявлять, предъявить иск (к кому)* – позивати, позов закладати, заложити на когось; *по делу по иску гражданина Н.* – в справі по́з(о)ву громадянина Н; *поддерживать иск* – підпірати, підтримувати позов.

Искажать, -казить: 1) (*факты, слова*) – переку́чувати, переку́тити; (*текст*) – нівечити, понівечити; 2) (*образ*) – спотворювати, спотворити.

Искаженность (*фактов*) – переку́ченість (-ности), спотво́реність (-ности).

Искать: – 1) шукати; *и. предлога* – шукати чим вимовитись; (*в смысле искать повода*) – шукати зачіпки (приключки); *и. работы* – напитувати роботи; *ищут сторожа* – питають сторожа; 2) (*искать в суде*) – позиватися, судом правити.

Исключать, -чить, -ся – вилучати, вилучити, -ся; *и. из обихода* – виводити з ужитку; *и. из списка* – виписувати когось, що, вилучати із списку; *и. со счета* – вилучати, викидати з рахунку.

Исключая – опріч, окрім, вилучаючи; *не исключая* – не вилучаючи.

Исключение – вийняток (-тку); (действ.) – вилучання, вилучення; *в виде -ния* – як вийняток, виїмково; *-ния допускаются* – вийнятки можливі, можна робити вийнятки; *и. из службы* – позбавлення посади; *за -нием* – (о)крім, опріч; *составляют -ние* – бути вийнятком, бути за вийняток, становити вийняток; *подлежит -нию* – треба, належить вилучити.

Исключительно: 1) (*только*) – тільки; (*с именем существ.*) – самий, самий тільки; *говорить -но по делу* – говорити тільки в справі; *говорить -но деловым языком* – говорити тільки діловою мовою; *принимать -но безработных* – приймати самих (тільки) безробітних; 2) (*исключая*) – не долучаючи, вилучно; *по 20 число -но* – по двадцять, не долучаючи його; *по двадцать вилучно, до двадцатого вилучно.*

Исключительный (*особенный*) – вийнятковий, особливий.

Исковой (о давности) – позовний.

Искомый (о числе, величине) – шуканий, відшукуваний.

Искоренять, -нить (*злоупотребления*) – викорінювати, викорінювати, викоренити.

Искупать, -пить (*вину*) – покутувати, спокутувати.

Искусный (об изделии) – майстерний.

Искусность – майстерність (-ности).

Искусственный (о тоне) – штучний, рблений; (о минеральн. воде) – рблений.

Искусство: 1) (*изящн. искус.*) – мистецтво; 2) (*умение*) – умілість (-лости).

Исписывать, -сать – списувати, списати; (*испачкать писанием*) – пописати.

Исполнение – виконання; (*длит. действие*) виконування; *и. предварительное (решения)* – попереднє виконання; *бумага находится в стадии -ния* – папір саме виконують; *в добросовестном -нии будьте уверены* – що совісно виконаємо, будьте певні; *в порядке -ния* – виконуючи, викональним порядком; *во -ние сего* – виконуючи це, щоб виконати це; *для -ния* – щоб виконати, на виконання; *к -нию* – виконати, на

виконання; *к неуклонному -нию* – неодмінно виконати; *к сведению и -нию* – до відома й (на) виконання; *находиться в стадии -ния* – бути в стадії виконання; *об -нии донести* – виконати, повідомити, про виконання повідомити; *по -нии* – виконавши, коли був виконаний, коли буде виконаний; *подлежащий -нию* – що, треба (належить) виконати; *подлежит -нию* – треба виконати; *предлагаю к неуклонному -нию* – пропоную неодмінно (непохитно) виконати; *приведение в -ние* – виконання; *при -нии нами служебных обязанностей* – виконуючи службові обов'язки, коли ми виконували службові обов'язки; *приводить -ние* – виконувати, виконати; *принимать заказы на дальнейшее -ние* – брати замовлення, щоб пізніше (потім) виконати; *приостанавливать -ние* – припиняти, припинити виконання; *-нием этого окажете мне услугу* – виконавши це, зробіть мені послугу.

Исполнено – виконано, зроблено; *и. будет:* – а) буде зроблено, зробиться; б) (о спектакле) – виставлене буде.

Исполнитель, -ница – виконавець (-вця), виконавиця; *и. судебный* – судовий виконавець, судовиконавець (-вця).

Исполнительный: 1) (о листе) – виконавчий; 2) (о сотруднике) – акуратний, ретельний.

Исполнять, -нить – (обязанности) виконувати, виконати, робити, зробити; (слово) – додержувати, додержати, справджувати, справдити; *и. волю, желание* – учинити волю, вволити волю, бажання; *и. должность:* – а) заступати посаду; б) (замещать кого по должности) – заступати когось на посаді, уряд справувати за когось.

Исполняться, -ниться – 1) виконуватися, виконатися, робитися, зробитися; 2) (сбываться) – справджуватися, справдитися; 3) (о времени) – виходити, вийти, кінчатися, скінчитися; *исполнился год* – вийшов рік.

Исполу, с исполу (с половины) – з половини.

Использовать – використовувати; *сов.* – використати.

Исправительный (об учреждении) – напівправний, поправчий.

Исправление: 1) (исправленное, напр., в документе место) – поправка, поправлення; (действие) – поправляння, поправлення, поправа; *местами встречаются -ния* – подекуди трапляються поправки; *-ния не допускаются* – поправляти не можна; 2) (починка) – лагодіння, направа, полагодження, ладнування; 3) *и. должности* – справування уряду, урядування; (за кого) – заступання когось на посаді, справування уряду за когось.

Исправлять, -вить, -ся: – 1) поправляти, поправити, -ся; 2) (починать, -ся) – лагодити, полагодити, направляти, направити, -ся; 3) *и. должность* – уряд справувати, урядувати; (за кого) – заступати когось на посаді, уряд справувати за когось.

Исправно (в исправности) – гаразд, справно; (*и. работать, о человеке*) акуратно, ретельно.

Исправность (инструмента) – справність (-ности); (служащего) – акуратність (-ности), ретельність (-ности); *все в -сти* – все гаразд; (о предмете, машине) – все ціле.

Исправный: 1) (о приборе, инструменте) – справний; 2) (о человеке) – акуратний, ретельний.

Испрашивать, -просить – просити, допроситися чого, прохати чого, випрохати, виклопотати що.

Испробовать: – 1) випробувати, спробувати; 2) (испытать, изведать) – зазнати.

Испытание: – 1) спроба, випроба; (действие) – випробування; 2) (экзамен) – іспит (-ту).

Испытательный (служащий для испытания, о приборе) – випробний; (экзаменационный, о комиссии) – іспитовий.

Испытывать, -тать: 1) (проверяют) – пробувати, випробовувати, випробувати, брати,

взяти на спробу; 2) (*изведать*) – зазнавати, зазнати чого; 3) (*ощущать*) – відчувати, відчути.

Исследование: 1) (*научное*) – дослід (-ду); (*научный труд*) – розправа (Г), розвідка про що; 2) (*действ.*) – досліджування, дослідження, розвідування; *и. психофизическое* – психофізичне дослідження; *по тщательном -нии, мы...* – добре дослідивши, ми...

Исследователь, -ница – дослідник (-ка), дослідниця.

Исследовательский: – 1) (*о методе*) дослідчий; 2) (*об относящемся к исследованию приборе*) – дослідницький.

Исследывать, -довать – досліджувати, дослідити, розвідувати, розвідати.

Иссякать, -кнуть – вичерпуватися, вичерпатися, виходити, вийти.

Истекать, -течь (о времени) – минати, минути, виходити, вийти, кінчатися, скінчитися; *завтра истекает срок* – завтра термін, завтра виходить реченіць; *истекает срок отпуска* – кінчається відпустка; *истекли все сроки* – всі терміни минули.

Истец, истица – позовник (-ка), позовниця, позивач (-ча), позивачка.

Истечение (в выражениях): *до -ния срока* – до терміну; *поки выйде реченіць*; *по -нии каждого месяца* – щоразу, коли мине місяць; *по -нии некоторого времени* – трохи згодом, коли минув (минє) деякий час; *по -нии срока* – коли (як) вийде (минє) реченіць; коли вийде термін.

Истолкователь – тлумач (-ча), товмач (-ча).

Истолковывать, -ковать – тлумачити, витлумачити, товмачити, витовмачити; **-вывать** *в дурную сторону* – зле розуміти.

Истопник, -ница – грубник (-ка), грубниця.

Источник – джерело; *и. авторитетный* – авторитетне (поважне) джерело; *и. достоверный* – (цілком) певне (віригідне) джерело; *и. подлинный* – автентичне джерело; *по достоверным -кам* – з певних джерел; (*о людях*) – від певних людей.

Истощать, -щить (средства) – вичерпувати, вичерпати, (*силы, почву*) – виснажувати, виснажити.

Истрачивать, -тить, -ся – витрачувати, витратити, тратити, потратитися.

Истребитель – нищун (-на), винищувач (-ча).

Истреблять, -бить – нищити, винищувати, винищити, вигубляти, вигубити, вибавляти, вибавити.

Истребование – вимога, виправлення, виправа; *впредь до -ния* – до вимоги, поки не правитимуть, поки не вимагатимуть.

Истребовать – виправити; *и. по суду* – виправити судом.

Исход – кінєць (-нця); *на -де (года, месяца)* – наприкінці; *деньги на -де* – кінчаються гроші (доходять краю).

Исходатайствование – виклопотання.

Исходатайствовать – виклопотати що, вистаратися.

Исходит – виходити; *это исходит из того положения* – це ґрунтується (базується) на тому, це виходить (іде) з того пункту.

Исходный (о пункте) – вихідний, виступний.

Исходящий (о бумаге) – вихідний, відсиланий; (*о номере*) – вихідний.

Исчезать, исчезнуть – зникати, зникнути.

Исчерпывать, -пать – вичерпувати, вичерпати; *нами исчерпаны все средства воздействия* – ми вжили (геть) усіх заходів, щоб вплинути; *исчерпывающе перечислить (условия)* – (геть) усі чисто перелічити.

Исчисление – обчислення, обрахування, обрахунок (-нку); (*действие*) – обчислювання, обчислення, обраховування, обрахування, вирахування, вирахування, вилічування, вилічення; *и. золотое* – обчислення золотом, на золото; **-ния сметные** – кошторисні

обчислення, обрахування; *и. червонное* – червінцеве обчислення; *в золотом -нии* – обчислюючи на золото; *не поддаваться -нию* – не надаватися до обрахування; *по -нии* – обрахувавши, коли був (буде) обрахований, були (будуть) обраховані; *по предварительному -нию* – за попереднім обчисленням, обрахуванням; *при -нии* – а) вираховуючи, коли вираховую (вираховуєш); *коли вираховував (вираховували)*; б) *коли вираховувати; работа по -нию (налога)* – праця над вираховуванням.

Исчислять, -лить – обчисляти, обчислити, обраховувати, обрахувати, вираховувати, вирахувати.

Итак – отже; (*следовательно*) – виходить.

Итог – підсумок (-мку); *и. конечный* – остаточний підсумок; *и. общий* – загальний підсумок; *и. предварительный* – попередній підсумок; *и. частный* – частковий підсумок; *в итоге значитсся* – в підсумку є; *в общем итоге* – загальним підсумком, загальною сумою; *подведение итогов* – підсумовування, підсумування.

Итого, в итоге (*для част. итога*) – разом; (*для общего итога*), *а всего*; *в итоге полугодия* – за все півріччя; *в конечном итоге* – після всього, кінець-кінцем; *подводит итог* – підсумовувати, підсумувати, робити, зробити підсумок.

Итоговый (*о подсчете*) – підсумковий.

Итожный (*о цифре*) – підсумковий.

Ищейка – стежійка, слідець (-дця), дойда.

Июнь – червень (-вня).

Июль – липень (-пня).

К (*предл. с дат.пад.*): – а) до (*с род.пад.*) на (*с вин. пад.*); б) (*при отгл. существ.*) – щоб (*неопр. накл.*); *бумаги к делу* – папери до справи; *к сведению* – до відома; *к сожалению* – на жаль; *к сроку* – на термін; *меры к поднятию (производительности)* – заходи, засоби (щоб) збільшити.

Кабальный (*о договоре*) – кабальний.

Кабинет – кабінет (-ту).

Кавалерист – кіннотник (-ка).

Кавалерия – кіннота.

Кадастр – кадастр (-етру), реєстр (-ру).

Кадр – кадр (-дру).

Кадровый (*о составе*) – кадровий.

Казарма – касарня.

Казарменный (*о принадлежности*) – касарнівий.

Казаться – здаватися; *факты кажутся неправдоподобными* – факти видаються (здаються) неправдоподібними; факти, здається, неправдоподібні; *здається, что факты неправдоподобны*.

Казенный (*о средствах*) – скарбовий, державний.

Казна – скарб (-рбу); *поступило в казну* – надійшло до скарбу, до скарбниці.

Казначей – скарбник (-ка).

Казначейский (*о квитанции*) – скарбницький.

Казначейство – скарбниця.

Казнить – карати, *сов.* – скарати на смерть, страчувати, *сов.* – стратити.

Казнокрадство – крадіж скарбового майна, о́крад (Н) скарбу.

Казнохранилище – скарбівниця, скарбівня.

Казнохранитель, -ница – скарбівничий (-ого), скарбівнича (-чої).

Казнь (*наказание*) – кара, страта; (*казнение*) – карання; *к. смертная* – кара на смерть (на горло), кара смерті; *место казни* – місце страти, страчення; *предать казни* – скарати, стратити.

Каланча – вежа дозорча.

Календарный (о плане) – календарний.

Календарь – календар (-ря); к. *отрывной* – відривний календар; к. *рабочий*, к. *работы* – календар роботи; к. *стенной* – стінний календар.

Калибер, калибр – калібр (-бру).

Каллиграфически (*переписать*) – каліграфічно, краснописно.

Каллиграфия – каліграфія, краснопис (-су).

Калькулировать – калькулювати.

Калькулятор – калькулятор (-ра).

Калькуляция – калькуляція; по *последней -ции* – за останньою калькуляцією.

Камера – камера; к. *одиночная* – камера на одного, опрічна камера; к. *примирительная* – єднальна камера.

Кампания – кампанія; (*военная*) – похід (-ходу), кампанія; к. *посевная* – засівна кампанія; к. *ударная* – нагальна кампанія; **-ния по борьбе с...** – кампанія боротьби з...; **-ния по ликвидации неграмотности** – кампанія ліквідації неписьменности; *вести против кого -нию* – іти походом проти кого; *во время настоящей -нии* – за теперішньої кампанії; *открывать -нию* – розпочинати, розпочати кампанію, відкривати, відкрити кампанію; *при проведении -нии* – провадячи (коли провадять, провадили, провадитимуть) кампанію.

Канализация – каналізація.

Кандидат – кандидат (-та); к. *в члены* – кандидат на члена (учасника).

Кандидатский (о списке) – кандидатський.

Кандидатура – кандидатура.

Канун – переддень (-додня); *накануне* – напередодні упереддень; *канун базара* – підторжя.

Канцелярист – канцелярист (-ста).

Канцелярия – канцелярія.

Канцелярский (о принадлежностях) – канцелярський.

Капелла – капеля.

Капельдинер – капельдинер (-ра).

Капельмейстер – капельмайстер (-тра).

Капитал (*вообще*) – капітал (-лу); (*денежный*) – гроші (-шей); к. *безоборотный* – безоборотний капітал; к. *вспомогательный* – помічний, допоміжний капітал; к. *запасный* – запасний капітал, капітал про запас; к. *наличный* – готовий капітал; к. *оборотный* – оборотний капітал; к. *основной* – капітал основний; к. *паевой* – пайовий капітал; к. *первоначальный* – початковий капітал; к. *предпринимательский* – капітал підприємницький; к. *производительный* – капітал продуктивний; к. *резервный* – резервний; к. *складочный* – складковий капітал; *погашать капитал* – сплачувати капітал; *размещать капитал* – розміщати капітал; *в состав оборотного капитала входит* – в оборотному капіталі є.

Капитализировать – капіталізувати.

Капитан – капітан (-на).

Капитулировать – капітулювати, сов. – скапітулювати.

Каптенармус – каптенармус (-са).

Карандаш – олівець (-вця); к. *цветной* – кольоровий олівець; к. *чернильный* – чорнильний, атраментовий олівець.

Карантин – карантена; *находиться под -ном* – відбувати карантену.

Карательный (о мерах) – карний, (об органах) каральний.

Карать, покарать – карати, покарати.

Караул – варт, сторожа; к. *строгий* – пильна сторожа; *брать, взять под караул* – брати, взяти під сторожу; *вступать на караул* – ставати, стати на сторожу; *начальник -ла* – начальник сторожі; *стоять на -ле* – бути на сторожі.

Караулить – вартувати, стерегти.

Караулка – сторожівня, вартівня.

Караульный (прил.) – сторожовий; (сущ.) сторож (-жа), вартовий.

Карета – карета; к. *скорой помощи* – карета негайної допомоги, карета на негайну допомогу.

Карта: – 1) карта; *-ты игральные* – карти до гри, гральні; *поставлен на карту не только мой интерес, но и мой кредит* – поважено не самим тільки моїм інтересом, але й кредитом (Сеци.); 2) (геогр.) – мапа; к. *топографическая* – топографічна мапа.

Картежничество – картярство.

Картограмма – картограма.

Картон – текстура.

Картотека – картотека.

Карточка – картка; к. *должностная* – картка про посаду; к. *наблюдательная* – картка на спостереження, картка спостережень; к. *по учету* – картка для обліку (на облік), облікова картка; к. *почтовая* – листівка, поштова картка; к. *регистрационная* – реєстраційна картка; к. *справочная и указательная* – картка довідкова й указова; к. *ссылочная* – картка посилання (покликання).

Карточный – 1) (о системе) – картковий; 2) (об игре) – картярський.

Карцер – карцер (-цера).

Касательно чего – про що.

Касательство – дотичність (-ности), стосунок (-нку); (о лице) – причётність (-ности), дочинення до чого; *-во иметь к чему либо* – бути дотичним до чого, стосуватися, належати до чого; (о лице) – бути причётним до чого, мати дочинення до чого; *я к этому не имею -ва* – я до цього непричётний.

Касаться, коснуться чего: 1) (вопроса, дела) – порушувати, порушити, зачіпати, зачепити що; *теперь коснемся следующего* – тепер скажемо про таке; 2) (*соприкасаться, относиться к чему*) – стосуватися, належати до чого; *вопрос касается (ассигнования)* – справа йде про...; *что касается меня, то...* – що(ж)до мене, то...; *это дело меня не касается* – ця справа мене не обходить; *это касается его специальности* – це належить до його фаху.

Касса – каса; к. *больничная* – каса на лікування, лікувальна; к. *взаимного вспомоществования* – каса на взаємну допомогу; к. *взаимопомощи* – каса на взаємну допомогу, каса на взаємодопомогу; к. *вспомогательная:* а) (*дающая вспомоществование*) – каса на допомогу; б) (*дополнительная*) – каса допоміжна; к. *для выплаты* – каса виплати, платнича каса; к. *несгораемая, огнеупорная* – вогнетривала каса; к. *сберегательная* – щадниця, щаднича каса; к. *ссудная* – позичкова каса; к. *ссудо-сберегательная* – позичково-щаднича каса; к. *страховая* – безпечна каса; *поступили деньги в кассу* – гроші надійшли (вступили) до каси; *поступления в кассу* – надходження до каси.

Кассационный (об инстанции) – касаційний.

Касация – касація.

Касир, -рша – касир (-ра), касирка.

Кассировать, скассировать – касувати, скасувати, покасувати.

Кассовый (об обороте) – касовий.

Каталог – каталог (-гу), реєстр (-тру), список (-ку).

Каталогизатор – каталогізатор (-ра).

Каталогизация – каталогізація.

Каталожная (*комната*) – каталожня.

Категорически – категорично.

Категория – категорія; *подвести под -рию* – прилучити до категорії; (*о лице*) – залічити до категорії.

Кафедра – катедра; *к. ораторская* – катедра для промовця.

Качественно (*в качественном отношении*) – якістю, на якість, якісно.

Качество – якість (-кости); (*свойство*) – властивість (-вості); *к. высокое* – висока якість; *в -ве докладчика* – як доповідач, за доповідача; *в -ве чего* – як що; *испытывать -во* – випробувати якість; *материя хорошего -ва* – добротний крам; *повышение качества* – поліпшення якості; *по -ву* – якістю, (як) на якість; *товар -вом похуже* – крам на якість гірший.

Квадрат – квадрат (-ту).

Квадратный (*об измерении*) – квадратівий.

Квадратура – квадратура.

Квалификация – кваліфікація.

Квалифицировать – кваліфікувати, *сов.* – скваліфікувати; *-вать, как упущение по службе* – визнати за службовий недогляд.

Квартал: 1) (*города*) – квартал (-лу); *кв. рабочий* – робітничий квартал; 2) (*четверть года*) – чверть року, квартал; *по -лам* – кварталами, на квартали, по кварталах; *по -лам отчитываться* – за (кожний) квартал звітувати.

Квартальный (*о расположении*) – кварталний; (*за четверть года*) – за чверть року, кварталний.

Квартира: – 1) квартира, помешкання; *к. совместная* – спільна квартира; *к. стеснительная* – невідна квартира; *агент по подысканию к-р* – агєнт шукати (підшукувати) квартири; *очистить -ру* – звільнити квартиру (помешкання), уступитися з квартири (помешкання); 2) (*для войск*) – постій (-тою); *предоставит -ры для войск* – дати приміщення (військові) під постій.

Квартирант, -тка – квартирант (-та), квартирантка, пожилець (-льця), пожилиця, комірник (-ка), комірниця.

Квартирный (*о плате*) – квартирний, комірний; (*о воре*) – квартирний; (*о вопросе*) – житловий.

Квартирование – 1) квартирування, мешкання; 2) (*войск*) – постій (-стою).

Квартировать – квартирувати, мешкати, мати мешкання.

Квартировладелец (*собственник квартиры*) – власник квартири, квартировласник (-ка).

Квартиронаниматель, -ница: 1) (*снимающий квартиру*) – квартиронаймач (-ча), квартиронаймачка; 2) (*сдающий в наём квартиру*) – квартиродержець (-жця), квартиродержиця.

Квартирохозяин – господар квартири.

Квитанционный (*о книге*) – квітанційний, квітківий.

Квитанция – квітанція, квітток (-тка); *к. багажная* – багажний квит; *к. зачетная* – квітанція про зарахування; *к. о приеме вещей на хранение* – пакункова квітанція; *к. платежная* – платіжна квітанція; *к. по платежу* – квітток на виплату; *к. покупная* – квітток про купівлю; *к. почтовая* – пошто́вий квітток, пошто́ва квітанція; *к. приемочная* – квітанція про прийняття; *к. продажная* – квітток про продаж; *по -ции значит*ся – у квітанції (квітку) записано; *по -ции получит*ь – на квітанцію одержати.

Квитаться, поквитаться – квітуватися, поквітуватися.

Кворум – кворум (-му); *за отсутствием -ма* – (через те) що нема́ (не було, не буде)

кворуму; *начать заседание при наличии -ма* – почати засідання (раду) з кворумом (коли є кворум); *при наличии -ма – заседание действительно* – засідання чинне, якщо є кворум.

Квота – квота, частка; *к. налоговая* – квота податкова.

Кило – кіло.

Киловат – кіловат (-та).

Килограмм – кілограм (-ма).

Кинематограф – кінематограф (-фа).

Кинофикация – кінофікація.

Киоск – будка, ятка; *к. книжный* – ятка книжкова.

Кипа – пака; *бумага в кипах* – папір паками.

Кипяток – окріп (-опу), вар (-ру) (Г).

Кладбище – кладовище.

Кладовая – комора.

Кладовщик – комірний (-ного), комірничий (-чого).

Кладь (*груз*) – вантаж (-жу), вага, поклажа.

Класс: – 1) кляса; 2) (*общественный*) – суспільна кляса; (*слой*) – суспільна верства; *к. господствующий* – владуща (владуча) кляса.

Классификация – клясифікація; (*действие*) – клясифікування, клясування.

Классифицировать – клясифікувати. *сов.* – поклясифікувати, клясувати, *сов.* – поклясувати.

Классовый (*о тарифе*) – клясовий.

Класть – класти, покласти; *к. на счетах* – кидати на рахівниці.

Клевета – обмова, наклеп (-пу); *взводит клевету* – обмовляти, обмовити.

Клеветать на кого – обмовляти когось.

Клеветник, -ница – обмовець (-вця), обмовник (-ка), обмовниця.

Клеенка – церата.

Клеймить, поклеить (*товар*) – таврувати, потаврувати, клейнувати, прклеювати, штампувати, поштампувати.

Клеймильщик, -щица – таврувач (-ча), таврувачка.

Клеймо – тавро, клейно; *к. пробирное* – пробірний карб (-бу), пробірне тавро; *к. фабричное* – фабричне клейно.

Клиент – клієнт (-та).

Клиентура – клієнтеля.

Клиника – клініка.

Клинический (*о лечении*) – клінічний.

Кличка – назвище.

Клонить, склонить, -ся – хилити, схилити, схилити, -ся; *действия, клонящиеся ко вреду* – вчинки, що мають пошкодити; *дело клонится к тому* – до того йдеться; *к чему клонится* – до чого йдеться, на що повертає.

Клочок – шматок (-тка); (*бумаги*) – клапот (-птя), клаптик (-ка).

Клуб – клуб (-бу); *к. рабочий* – робітничий клуб; *в клубах* – в клубах, по клубах.

Ключ – ключ (-ча); (*источник*) – джерело.

Ключник, -ница – ключар (-ра), ключарка, ключниця, шафар (-ря), шафарка.

Клякса – ляпка, клякса.

Клятва – присяга; *к. ложная* – кривоприсяга; *давать -ву* – присягатися, присягнутися.

Клятвенно – під присягою, присягаючись.

Клятвопреступление – кривоприсяжство, зламання присяги.

Клятвопреступник, -ница – кривоприсяжник (-ка), кривоприсяжниця.

Кляуза – клявза, обмова.

Книга – книга, книжка; *к. адресная* – адресова книга, книга на адреси, адресник (-ка); *к. актов гражданского состояния* – книга для актів цивільного (громадянського) стану; *к. вспомогательная* – книга допоміжна; *к. входящая* – вписова книга; *к. долговая* – книга довгова, книга довгів; *к. домовая* – домова книга; *к. жалоб* – книга на скарги; *к. заборная* – набірна книжка; *к. записная* – нотатник (-ка), записна книжка, книжка на нотатки; *к. зачетная* – іспитова книжка; *к. инвентарная* – інвентарна книга; *к. конторская* – книга конторська; *к. материальная* – книга матеріалів; *к. метрическая* – книга метрик; *к. настольная* – підручна книга; *к. окладная* – оплатна книга; *к. памятная* – пам'яткова книжка; *к. параллельная* – книга паралельна, рівнобіжна; *к. паспортная* – паспортна книжка; **-ги первопечатные** – першодруки; *к. по учету* – книга на облік, для обліку; *к. подворная* – домова книга; *н. подержанная* – держана книжка; *к. подручная* – підручна книжка; *к. приходная* – прибуткова книга, книга прибутків; *к. приходо-расходная* – книга прибуткововибуткова, книга на прибутки та вибутки; *к. рабочая* – робітна книга; *к. разносная* – розносна книга; *к. рассылная* – розсильна, розносна книга; *к. расходная* – книга на вибутки, вибуткова книга; *к. расчетная* – розрахункова книга, книжка на розрахунки; *к. сберегательная* – щаднича книжка; *к. сборов* – книга оплат; *к. срочная (сроков)* – книга термінова, книга термінів; *к. счетная* – книга на рахунки; *к. талонная* – книжка з талонами, талонна книжка; *к. товарная* – товарова, крамова книга; *к. частная-подавательская* – книга приватного подавача; *к. чековая* – чекова книжка; *к. членская* – учасницька, членська книжка; *вести книги* – провадити (вести) книжки; *вносить в книгу* – вписувати до книги, заносити в книгу, заводити до книги; *заводить книги* – заводити, завести книги, запроваджувати, запровадити книги; *по книге значится* – в книзі записано.

Книговодство – киговодство.

Книгоиздательство – видавництво.

Книгопечатание – друкування, друкарство.

Книгопечатник – друкар (-ря).

Книгопечатня – друкарня.

Книгопродавец, книготорговец – книгяр (-ря).

Книготорговля (занятие) – книгярство; (*магазин*) – книгярня.

Книгохранилище – книгосховище; (*библиотека*) – книгозбірня; **-ный шкаф** – шафа на книжки.

Кнопка – пришпилька; (*электрическая*) – гудзик (-кг).

Кодекс – кодекс (-ксу); *к. гражданский* – цивільний кодекс; *к. земельный* – земельний кодекс; *к. процессуальный* – процесовий кодекс; *к. трудовой* – трудовий кодекс; *к. уголовный* – кримінальний кодекс.

Кодификатор – кодифікатор (-ра).

Кодификация – кодифікація.

Кодифицировать – кодифікувати.

Кожевенник (вообще) – шкіряник (-ка); (*на дуб. зав.*) – чинбар (-ря).

Койка – ліжко.

Колбасная (-ное заведение) – ковбасня.

Колбасник, -ница – ковбасник (-кя), ковбасниця.

Колебание: 1) (*о цене, курсе*) – хитання; *к. вексельного курса* – хитання вексельного курсу; 2) (*нерешительность*) – вагання.

Колебаться: 1) (*о ценах*) – хитатися; 2) (*быть в нерешительности*) – вагатися.

Колея – колія; *к. железнодорожная* – залізнична колія; *войти в свою колею* – піти своєю колією.

Количественно (в количественном отношении) – кількістю, кількісно; (в отношении поддающегося исчислению количества) – числом, на число.

Количество (о массе, чего) – кількість (-кості); (о поддающемся исчислению количестве) – число; к. *потребное* – потрібна кількість, скільки треба; в *большом -ве* случаев – у багатьох випадках; в *-стве* – кількістю, числом; в *достаточном -ве* имеется что – с досить чого, довільно на що; в *недостаточном -ве* имеется что – обмаль, чого, не досить чого; *давать в достаточном -ве что* – давати, дати чого досить; *давать в ограниченном -ве* – обмеженою мірою давати; *при таком -ве* – з такою кількістю, з таким числом; *при таком ничтожном -ве* чего – коли (так) занадто мало чого, з такою занадто малою кількістю; *товар в огромном -ве* – величезна кількість товару, краму; *иметь порядочное -во* чего – мати чимало чого; *иметь потребное -во* чего – мати скільки треба чого.

Коллегиальный (об учреждении) – колеґіяльний.

Коллегия – колеґія.

Коллектив – колектив (-ву), громада.

Коллективный (о труде) – колективний, гуртовий.

Коллекция – збірка, колекція.

Колокольчик – дзвіно́к (-ика), дзвóнк (-ка).

Колонизация – колонізація.

Колонист – колоніст (-ста).

Колония – колонія.

Колонка – стовпець (-пця), проділ (-лу); (в газете) – шпальта.

Колотильник (в ломбарде) – вибивач (-ча).

Команда: 1) (*приказание*) – кома́нда; *по команде* – за кома́ндою, з кома́нди; 2) (*отряд*) – кома́нда; к. *пожарная* – пожежна, вогнева сторожа.

Командир – командир (-ра), старшина.

Командировать – відряджати, відряджувати, відрядити когó.

Командировка – відрядження, відряд (-ду); в *-ке* – у відряді; *он поехал по -ке* – він поїхав як відряджений; *по служебной -ке* – як службово відряджений.

Командировочный (о деньгах) – відрядний.

Командование – кома́ндування; *под -нием* – під кома́ндуванням.

Командовать – кома́ндувати.

Командующий: 1) (*сущ.*) – кома́ндувач (-ча); 2) (*прилаг.*) – кома́ндний, владу́щий, владу́чий.

Комбинат – комбіна́т (-ту).

Комбинация: – 1) комбіна́ція; 2) (*сочетание*) – сполу́чення.

Комбинировать, скомбинировать: – 1) комбінува́ти, скомбінува́ти; 2) – сполуча́ти, сполучити, поєднувати, поєдна́ти.

Комендант – коменда́нт (-та).

Комиссар – коміса́р (-ра).

Комиссариат – коміса́ріят (-ту); к. *внешних сношений* – коміса́ріят закордо́нних справ; к. *директивный* – директивний коміса́ріят; к. *здравоохранения* – коміса́ріят охоро́ни здоро́в'я; к. *народного образования (просвещения)* – коміса́ріят наро́дної осві́ти; к. *народный* – наро́дний коміса́ріят; к. *объединенный* – об'єднаний коміса́ріят; к. *по внутренним делам* – коміса́ріят вну́трішніх справ; к. *по военным делам* – коміса́ріят військових справ; к. *по морским делам* – коміса́ріят морських справ; к. *почты и телеграфа* – коміса́ріят по́шти й телегра́фу; к. *путей сообщения* – коміса́ріят шляхів; к. *рабоче-крестьянской инспекции* – коміса́ріят робітничо-се́лянської інспекції; к. *самостоятельный* – само́стійний коміса́ріят; к. *торговли* – коміса́ріят торго́влі; к.

труда – комісаріят праці; *к. финансов* – комісаріят фінансів; *к. юстиции* – комісаріят юстиції; *во всех -тах* – в усіх комісаріятах, по всіх комісаріятах; *приказ по -ту* – наказ комісаріятові; *служить по -ту* – працювати в комісаріяті.

Комиссионер – комісіонер (-ра), фактор (-ра); *держать -ра* – мати комісіонера; *состоятъ -ром* – бути за комісіонера.

Комиссионерство – комісіонерство, посередництво; *плата за -ство* – комісійне, комісове.

Комиссионный (*о вознаграждении*) – комісійний, комісовий; **-нные** – комісійне, комісове.

Комиссия: 1) (*учреждение*) – комісія; *к. ведомственная* – зарядова комісія; *к. землеустроительная* – землевпорядна комісія, комісія на землевпорядження; *к. конфликтная* – конфліктна комісія; *к. лавочная* – крамнична комісія; *к. междуведомственная* – межизарядова комісія; *к. наблюдательная* – комісія для наглядю; *к. особая* – окрема комісія; *к. оценочная* – цінувальна комісія; *к. по охране труда* – комісія на охорону праці; *к. по рационализации* – комісія (в справі) раціоналізації; *к. предметная* – предметова комісія; *к. приемная, приемочная* – приймальна комісія, комісія на приймання; *к. ревизионная* – ревізійна комісія; *к. ручательная* – поручна комісія; *к. следственная* – слідча комісія; *к. согласительная* – (по)єднальна комісія; *рассмотреть в расширенной -сии* – розглянути в ширшій (поширеній) комісії; 2) (*посредничество*) – комісія, коміс (-су); *брать на -сию* – брати на комісію; *отдавать на -сию* – давати, дати на комісію; *плата за -сию* – комісове.

Комитент – комітент (-та), доручник (-ка), (*о женщ.*) – доручниця.

Комитет – комітет (-ту); *к. действия* – комітет чину; *к. исполнительный* – виконавчий комітет; *к. крестьянской бедноты* – комітет незможних селян; *к. местный* – місцевий комітет; *к. раскладочный* – розкладчий комітет; *к. по оказанию помощи* – комітет на допомогу; *к. центральный исполнительный* – центральний виконавчий комітет; **член -та** – комітетник (-ка).

Комментарий – коментар (-ря), пояснення.

Комментатор – коментатор (-ра).

Комментировать – коментувати, сов. – скоментувати, пояснювати, пояснити, сов. – пояснити.

Коммерсант – комерсант (-та).

Коммерция – комерція.

Коммерческий (*о переписке*) – комерційний.

Коммивояжер – комівояжер (-ра); *в качестве коммивояжера (служить)* – за комівояжера.

Коммуна – комуна.

Коммунальный (*о хозяйстве*) – комунальний.

Коммуникация – комунікація, сполучення.

Коммунист, -стка – комуніст (-ста), комуністка.

Коммутатор – комутатор (-ра), сполучник (-ка).

Комната – світлиця, покій (-кою), кімната; *к. сборная* – збірня (-ні); *к. меблированная* – мебльована світлиця; *к. для ожидания* – чекальня, дожидальня; *к. служительская* – служницька кімната; *к. совещательная* – нарадча (-ої), нарадча світлиця (кімната), кімната для нарад; *квартира из 4-х комнат* – квартира на чотири покої.

Комнатонаиматель – наймач покою; (*сдающий комнату в наем*) – (ви)наймач покою.

Компактный (*об изложении*) – компактний; (*сжатый*) – стислий.

Компания – компанія; (*торгово-промышленная*) – товариство, спілка, компанія; *к.*

акционерная – акційне товариство; *вступить, войти в -нию* – стати, пристати в спілку,

до спілки; **в -нии делать** – спілкою, в спілці робити.

Компаньон (-нка) – спільник (-ка), спільниця, компаньйо́н (-ка), компаньйо́нка;
принимать -ном в дело – приймати, прийняти за компаньйо́на в підприємство.

Компенсация – компенса́та, компенса́ція; (*за вред*) – відшкодува́ння.

Компенсировать – компенсува́ти, сов. – укомпенсува́ти; (*за вред*) – відшкодо́увати, сов. – відшкодува́ти.

Компетентность – компетє́нтність (-ности); (*осведомленность*) – обізна́ність (-ности).

Компетентный (*о лице*) – компетє́нтний; (*осведомленный*) – обізна́ний, знаючий.

Компетенция – компетен́ція; (*осведомленность*) – обізна́ність (-ности); *это в моей -ции* – це в моїй компетен́ції, це до мене нале́жить.

Компилировать – компілюва́ти, сов. – скомпілюва́ти.

Компиляция – компіля́ція.

Комплект – комплє́кту (-ту); (*комплект инструментов*) – справилля.

Комплектовать – комплектува́ти.

Компостир – таврови́ця.

Компостировать (*билеты*) – таврува́ти, сов. – затаврува́ти.

Компрометировать – компромітува́ти, сов. – скомпромітува́ти.

Компромисс – компромі́с (-су), уго́да, по́ступка; *идти на -мисс* – іти на компромі́с, іти на по́ступки; *пойти по линии -са* – піти на компромі́с.

Компромиссный (*о решении*) – компромісо́вий.

Конвенция – конвен́ція, уго́да.

Конверсия – конве́рсія, замі́на.

Конверт – кове́рта; *запечатывать в конверт* – заковерто́увати, заковертува́ти.

Конвоир – конвоі́р (-ра).

Конвоировать – конвоюва́ти, супроводити під сторо́жею.

Конвой – конво́й (-вою); *к почетный* – по́чет (-чету).

Конвойный – конво́йний (-ного); *с -ми* – з конво́єм, з конво́йними.

Конгресс – конг্রে́с (-су).

Кондитер – цукє́рник (-ка).

Кондитерская – цукє́рня.

Кондиционный (*о началах*) – кондиці́йний.

Кондиция: – 1) конди́ція, умо́ва; 2) (*частные уроки*) – прива́тні ле́кції.

Кондуит – кондуі́т (-ту).

Кондуитный (*о журнале*) – кондуі́тний; (*стат., о списке*) – контро́льний.

Кондуктор – кондукто́р (-ра).

Конец – кінє́ць (-нця), край (кра́ю); *в конце* – в кінці, кінє́ць (чогó), наприкінці; *в конец, до конца* – украй, до кра́ю, до оста́нку, до ре́шти; *до щєнту*; *в конце (месяца)* – наприкінці, з кінце́м; *в конце концов* – кінє́ць-кінце́м; *в самом конце* – на самий кінє́ць, на самкінє́ць, аж наприкінці; *к концу (года)* – на кінє́ць, пе́ред кінце́м; *на худой конец* – в гіршому ра́зі; *положить конец чему (волоките)* – припинити що, покла́сти край чо́му; *под конец чего (работы)* – пе́ред кінце́м чо́го, закінчуючи що; *приводит к концу* – (до) кра́ю, (до) кінця доводити, до́вести; *приходит к концу* – дохо́дити кра́ю (кінця).

Конечный (*о станции*) – кінце́вий; (*последний, об этапе*) – оста́нній; (*окончательный, об итоге*) – оста́точний; *в -ном итоге (в конце концов)* – кінє́цькінце́м, наприкінці всьо́го.

Конкретизировать – конкретизува́ти; сов. – сконкретизува́ти.

Конкретный (*о предложении*) – конкрет́ний, пє́вно визначений, пє́вний.

Конкурент, -тка – конкурє́нт (-та), конкурє́нтка.

Конкуренция – конкурє́нція.

Конкурировать – конкурувати.

Конкурс – конкурс (-су) на що; *поступить куда по -рсу* – вступити за конкурсом; *прием по -рсу* – приймання за конкурсом, з конкурсу.

Конкурсный (*об экзамене*) – конкурсний, конкурсівий.

Конница – кіннота.

Коннозаводство – конярство.

Консерватор (*должность в музее*) – консерватор (-ра).

Консерватория – консерваторія.

Консервация – консервація.

Консилиум – консиліум (-му), лікарська нарада.

Конспект – конспект (-ту).

Конспективный (*об изложении, обзоре*) – конспективний.

Конспектировать – конспектувати, *сов.* – сконспектувати; (*записывать конспективно*) – законспектовувати; *сов.* – законспектувати.

Констатировать – констатувати, *сов.* – сконстатувати.

Конституция – конституція.

Конструировать – конструувати, *сов.* – сконструувати, конструювати, *сов.* – сконструювати.

Конструкция – конструкція.

Консул – консул (-ла); *к. генеральный* – генеральний консул.

Консульство – консульство.

Консультант – консультант (-та), порадник (-ка).

Консультация – консультація, порада; *давать -цию* – консультувати, давати поради.

Консультировать – консультувати, давати поради.

Контакт – контакт (-ту); *быть в -те* – бути в контакті (контактувати).

Контактировать, сконтактировать – погоджувати, погодити, контактувати, сконтактувати.

Контингент – контингент (-ту).

Конто – конто, рахунок (-нку).

Контокоррент – контокорент.

Контокорренто – контокоренто.

Контора – контора; *к. меняльная* – міняльна контора, міняльня; *к. посредническая* – посередницька контора; *к. справочная* – довідкова контора; *к. погребальная, похоронная* – похоронна контора; *к. транспортная* – транспортна контора.

Конторка – конторка, бюро.

Конторщик, -щица – конторник (-ка), конторниця.

Контрабанда: 1) (*предметы*) – контрабанда; 2) (*занятие*) – пачкарство, контрабанда; *заниматься -дой* – пачкарювати.

Контрабандист, -стка – пачкар (-ря), пачкарка, контрабандист, контрабандистка.

Контрабандный (*о товаре*) – пачкарський, контрабандний.

Контрагент – контрагент (-та).

Контрагентство – контрагентство.

Контракт – контракт (-ту); *заключать контракт* – брати, взяти контракт; *по -ту* – за контрактом, з контракту.

Контрактный (*о договоре*) – контрактівий.

Контрамарка – контрамарка.

Контрассигновка – контрасигната.

Контрассигновывать, -новать – контрасигнувати, контрасигнувати.

Контрибуция – контрибуція, окуп (-пу).

Контролер – контролёр (-ра); (о женщ.) – контролёрка.
Контролерский (об обязанности) – контролёрський.
Контролировать – контролювати.
Контроль – контроль (-лю), перевір (-ру); к. *взаимный* – обопільний контроль; к. *предварительный* – попередній контроль; к. *сплошной* – повний (поспільний) контроль; *под -лем* – під контролем, під доглядом.
Контрольный (о листке) – контрольний.
Конференция – конференція.
Конфетчик – цукерник (-ка), цукерниця.
Конфиденциально – таємно, конфіденційно.
Конфискация – конфіскація, конфіска́та.
Конфисковать – конфіскувати, сов. – сконфіскувати.
Конфликт – конфлікт (-ту), сутичка.
Комиссия по разбору -тов – конфлікто́ва комісія.
Конфликтировать – конфліктувати.
Концентрировать – концентрувати, сов. – сконцентрувати, зосереджувати, сов. – зосередити.
Концерт – концер́т (-ту).
Концертировать – концертувати.
Концессионер – концесіонер (-ра).
Концессионный (об услови) – концесійний.
Концессия – концесія.
Конъюнктура – конъюнкту́ра; к. *рыночная* – ринкова конъюнкту́ра.
Кооператив – кооператив (-ву).
Кооператор – кооператор (-ра), (о женщ.) – кооператорка.
Кооперация – кооперація.
Кооперировать – кооперувати, сов. – скооперувати.
Кооптация – кооптація.
Кооптировать – кооптувати, сов. – закооптувати.
Копилка – щадничка.
Копирка (бумага) – пере́бивка.
Копировальщик, -щица, копировщик, -щица – копіїст (-та), копіїстка.
Копировать, скопировать – копіювати, скопіювати.
Копить, скопить – збивати, збити, складати, скласти.
Копия – ко́пія; к. *рукописи* – ко́пія (з) руко́пису; к. *точная* – то́чна, достóтна ко́пія; *бумага в копии* – ко́пія (з) папе́ра; **-копии** – в ко́пії; *в виде копии* – як ко́пію; *снять точную копию с документа* – достóтно списати ко́пію з докúмента; *снятие копии* – скопіюва́ння, зняття ко́пії.
Коренной (о вопросе) – ґрунто́вний.
Корешок (*переплета*) – спинка, коріне́ць (-нця); к. *ордера* – спинка о́рдера, о́рдеро́вий коріне́ць.
Кормить, прокормить – годувати, прогодувати; (*продовольствовать*) – харчувати, прохарчувати.
Корпорация – корпора́ція.
Корпус – ко́рпус (-су).
Корректировать – коре́гувати, поправляти, правити.
Корректный (об обращении) – че́мний, коре́ктний.
Корректор – коре́ктор (-ра), поправляч (-ча́).
Корректорская – коре́кторська.

Корре́ктура – коре́кта, пра́вня (Н).

Корре́ктурный (о листе) – коре́ктовий.

Корреспондент – дописувач (-ча), корреспондэ́нт (-та); к. *научный* – науко́вий корреспондент.

Корреспондентский (о материале) – корреспондэ́нтський; (относ. к корреспонденту, об отделе) – дописувацький.

Корреспонденция: 1) (в газете) – до́пис (-су), корреспондэ́нція; 2) (переписка) – листува́ння, корреспондэ́нція, листи; к. *вскрытая* – перлюстро́вана корреспондэ́нція; к. *заказная* – реєстро́вана корреспондэ́нція; к. *секретная* – таємне листува́ння; к. *спешная* – нега́йна корреспондэ́нція; к. *переходящая* – перехі́дна корреспондэ́нція; к. *простая* – зви́чайна корреспондэ́нція; *вести -цию* – листува́тися, прова́дити листува́ння, корреспондэ́нцію.

Корреспондировать – 1) дописувати (кому́); 2) – листува́тися (з ким).

Корридо́р – коридо́р (-ру).

Коры́сть (польза) – ко́ристь (-сти).

Косвенный (о налоге) – посере́дній; (о виновнике) – побі́чний.

Котировать – квотувати.

Котировка – квотува́ння.

Котировочный – квотува́льний, котирува́льний.

Котировщик – квотува́льник (-ка), квотува́ч (-ча́).

Кофе́йня – кав'я́рня, кафе́.

Кража – краді́ж (-дежу), краді́жка.

Кра́йне – ко́нче, доко́нче.

Кра́йне необходимо – (до)ко́нче потрі́бно, (до)ко́нче тре́ба.

Кра́йний (о мерах, сроке) – кра́йній, оста́нній; (о пункте) кінце́вий, ко́нечний; (*чрезмерный*) – надмі́рний; (*предельный*) – грани́чний.

Кра́йность (*чрезмерность*) – надмі́рність (-ности); (*неминуемость*) – ко́нечність (-ности); (*нужда*) – скру́та, зли́дні; в *кра́йности* – при ко́нечній потре́бі; **-ность заставила** – скру́та приму́сила.

Краси́льня – фа́рбівня.

Красноарме́ец – червоноармі́єць (-ї́ця).

Красть, украсть – кра́сти, укрáсти; (*заниматься воровством*) – кра́сти, злоді́ячити.

Краткий (о докладе) – ко́роткий, стислий, недо́вгий; *я буду краток* – скажу́ ко́ротно.

Кратковременность – ко́роткоча́сність (-ности), ма́лий час, ма́лочасо́вість (-вості).

Кратковременный (об отпуске) – недо́вгоча́сний, недо́вгий, ма́лочасо́вий, ко́роткоча́сний, на ма́лий час.

Краткосро́чный (о кредите, отпуске) – на ма́лий час, ма́лочасо́вий; *на ко́роткий рече́нец*; (о курсах) – ко́роткоча́сний.

Кратко́сть – ко́роткі́сть (-ости); к. *времени* – ма́лий час, недо́вгий час; к. *доклада* – ко́роткі́сть до́повіді; в *виду -сти имеющегося у меня времени* – (че́рез те) що я ма́ю ма́ло ча́су, ма́ючи ма́ло ча́су.

Кредит: 1) (*бухг. и фин.*) – креди́т (-ту); к. *взаимный* – взае́мний креди́т; к.

восстановительный – відбудов́чий креди́т, креди́т на відбудува́ння; к. *краткосро́чный*

– креди́т на ма́лий час; к. *мелкий* – дрі́бний креди́т; к. *мелколаво́чный* – креди́т на

дрі́бний кра́м; к. *по сметам* – креди́т із ко́шторисі́в, креди́т на підста́ві ко́шторисі́в; к.

сверхсметный – (по)надко́шторисний креди́т; к. *условный* – умо́вний креди́т;

восстанавливают кредит – поновля́ти, поновити креди́т; *отказывают в -те* –

відмовля́ти в креди́ті; *открывают кредит* – відкрива́ти, відкрити креди́т; *отпускают*

-ты – дава́ти, да́ти креди́ти; *располагают -том* – ма́ти креди́т; 2) (*долг*) в ви́раженнях:

брать в кредит – брати, взяти набір, на борг, на віру; *отпускать в к-т* – давати, діти набір, на віру, боргувати, поборгувати; 3) (*доверие*) – кредит (-ту), віра; к. *личный* – особистий кредит; *подрывать чей кредит* – хитати, похитнути чей кредит, віру до кого.

Кредитив – кредитива, вірче.

Кредитный (об операциях) – кредитовий.

Кредитование – кредитування; к. *долгосрочное* – кредитування на довгий час; к. *мелколавочное* – кредитування дрібним крамом, на дрібний крам.

Кредитовать – кредитувати; (о лавочном кредите) – набір давати кому, кредитувати.

Кредитоваться – кредитуватися; (о лавочном кредите) – набір (на віру) брати, кредитуватися.

Кредитор – кредитор (-ра).

Кредитоспособность – кредитоздатність (-ности); к. *вексельная* – вексельна кредитоздатність.

Крематориум – крематорій (-рія).

Крепость: – 1) міцність (-ности); (*прочность*) – тривкість (-кости); 2) (*укрепление*) – фортеця, твердиня; 3) (*закладная -сть*) – заставний лист, заставна; (*купчая -сть*) – купчий запис (-су), купчий лист (-та), купча; *совершать купчую крепость* – укладати, укласти (робити, зробити) купчий запис (купчу); 4) (о вине, спирте) – міцність (-ности).

Крестьянин, -нка – селянин (-на), селянка; (мн.) – селяни.

Крестьянство – селянство.

Кривосудие – неправий суд, кривдний суд, кривосуд (-ду).

Кризис – криза; (*стеснение*) – скрута; к. *денежный* – криза грошовá, скрута грошовá, скрута на гроші; к. *жилищный* – житлова криза; к. *топлива* – паливна криза, криза на паливо; к. *экономический* – економічна криза; *смягчение -са* – зменшення кризи.

Криминалист – криміналіст (-ста).

Критерий – критерій (-рія); *служить -рием* – бути за критерій.

Критик – критик (-ка).

Критика – критика; *ниже всякой -ки* – не варте жадної критики; *подвергать -ке* – піддавати, піддати критиці.

Критиковать – критикувати.

Критический: 1) (о статье) – критичний; 2) (о положении) – скрутний.

Круг – круг (-гу); (*окружность круга*) – коло; (в см. объем) – обсяг (-гу); к. *деятельности* – обсяг діяльності; к. *знаний* – обсяг знання; к. *общества* – товариство; *-ги партийные* – партійні кола; *-ги руководящие* – міродайні кола; *в круг обязанностей входит* – до обов'язків належить; *в своем кругу* – поміж своїх, у своїому гурті.

Кругозор – круговид (-ду), кругогляд (-ду); *с широким -ром* – широкіого погляду.

Кругооборот – кругооборót (-ту); к. *бумаги* – кругооборót папéра; *нормаль -та* – нормаль кругооборóту.

Кругообращение – кругобіг (-гу).

Кружка: – 1) кúхоль (-хля); 2) (*для денег*) – карнавка.

Кружок – гуртóк (-ка).

Кружки устраивать – закладати гуртки.

Крупный (о печати) – великий, буйний; (о предприятии) – великий; (об ученом) – видатний; (о разговоре) – гострий.

Крушение (планов) – загибель (-белі); (*поезда*) – розбиття; *потерпеть -ние* (о поезде) – розбитися.

Куб – куб (-ба); (*дров*) – стіс (стóсу).

Кубатура – кубату́ра; *по -ре* – кубату́рою.

Кубический (об измерении) – кубічний, кубовий.

Кулак (мирод) – глітай (-тая).

Кулинария – кулінарство.

Культ – культ (-ту); *служитель культа* – служитель культу.

Культивировать – культивувати, плекати.

Культурный – культурний.

Купе – купе́; *ехать в отдельном купе* – їхати в окремому купе́, окремим купе́.

Купець – купець (-пця).

Купля – купівля; *купля на наличные деньги* – купівля за готівку; *купля-продажа в кредит с рассрочкой платежа* – купівля-продаж на виплат.

Купон – купон (-на), відтинок (-нку); *к. отрезной* – відрізний купон.

Купчая (*крепость*) – купча (-чої), купчий лист.

Купюра – купюра.

Курение (*табака*) – куріння, палення; **-ние запрещается** – курити, палити заборонено.

Курилка (*комната для курения*) – курильня.

Курить – курити, палити.

Курящий – курець (-рця); *вагон для -щих* – вагон для курців.

Курорт – курорт (-рту).

Курортный – курортний (-ного).

Курс: 1) (*денег, ценностей*) – курс (-су); *к. биржевой* – курс біржовий; *к. дня* – курс денний; *курс бумаг пал* – курс паперів упав; *курс идет в гору* – курс іде вгору; *падение, понижение курса* – спадання (спад) курсу; *по курсу дня* – за чинним курсом, за курсом денним; *потерять на курсе* – утратити на курсі; *устанавливать курс* – установляти (визначати) курс; 2) (*направление*) – напрямок (-мку), курс (-су); *к. государственной политики* – напрямок державної політики; *держат курс на что* – прямувати до чого; 3) (*наук*) – курс (-су); *к. трехлетний* – навчання трирічне.

Курсив – письмівка, курсив (-ву).

Курсировать – курсувати, ходити, обігати; *вагоны курсируют по всем улицам* – вагони обігають усі вулиці (всіма вулицями); *пароход курсирует между Киевом и Черкасами* – пароплав ходить від Києва до Черкас.

Курсовой – курсовий (-вого).

Курсы – курси (-сів); *к. кроя и шитья* – кравецькі курси; *к. по бухгалтерии* – бухгалтерські курси; *к. по политграмоте* – курси політграмоти (політзнання); *к. счетоводные* – курси рахівництва.

Куртаж – куртаж (-жу), факторове (-вого).

Куртажные – куртажне (-ного), факторове (-вого).

Курьер – кур'єр (-ра), посланець (-нця); *к. дипломатический* – дипломатичний кур'єр; *к. специальный* – спеціальний (нарочитий) кур'єр; *передавать через -ра* – передавати кур'єром; *позвать, окликнуть курьера* – покликати кур'єра, гукнути на кур'єра.

Курьерский (*о поезде*) – кур'єрський; *на -ских (следовать)* – кур'єрськими.

Кустарничество – доморобство.

Кустарный (об изделии) – доморобний, саморобітний, хатний, домовий.

Кустарь – домороб (-ба).

Кустарь-одиночка – однороба, домороб (-ба), одинак (-ка), одинець (-нця).

Кухарка – кух(ов)арка.

Кучер – хурман (-на).

Куш (*большая сумма денег*) – купа грошей.

Кюветка (*для разности бумаг*) – обгортка.

Лабаз (*мучной*) – шпихлір (-ра), борошенна комора.

Лабазник (*торговец мукой*) – борошённик (-ка), борошняник (-ка); (*хозяин лабаза*) – власник шпихліра, шпихлірник (-ка).

Лаборант – ляборант (-та).

Лаборатория – лябораторія, робітня.

Лавировать – маневрувати; (*увертываться*) – викручуватися, викрутитися; *л. в трудных вопросах* – раду собі давати із складними справами, в складних справах.

Лавка – крамниця; *л. книжная* – книгарня; *л. мелочная* – крамниця дрібного продажу; *л. меняльная* – міняльня; *л. мясная* – різниці (-ниць); *л. овощная* – крамниця з городиною, крамниця городини; *л. семенная* – крамниця насіння, насіннева крамниця; *л. съестная* – харчова крамниця; *открыть лавку* – закласти, заложити крамницю.

Лавочник, -ница – крамар (-ря), крамарка.

Лавочный (*о комиссии*) – крамничний.

Лагерник – таборник (-ка).

Лагерный (*о сборах, о времени*) – таборовий.

Лагерь – табор (-ра), кіш (-коша); *место -ря* – таборище; *стать, расположиться -рем* – табором, кошом оташуватися, стати, отаборитися.

Ладиться, наладиться – налагоджуватися; *дело ладится* – справа налагоджується.

Лаж – ляж (-жу).

Лажный – ляжовий.

Лазарет – шпиталь (-лю).

Лазаретный – шпитальний, шпиталевий; (*сущ.*) – шпитальний (-ого).

Лампа – лямпа; *л. настольная* – лямпа на стіл, настільна лямпа.

Ламповщик (*зажигающий лампы*) – лямпівник (-ка).

Ларь, ларек – рундук (-ка).

Легализация – легалізація, узаконення.

Легализировать – легалізувати, *сов.* – злегалізувати, узаконювати, узаконяти, *сов.* – узаконити.

Легальный (*о поступке*) – легальний, законний.

Легковесный – легкий на вагу; (*несолидный*) – легковажний.

Легковоспламеняющийся (*о веществе*) – займистий.

Легкоисправимый (*о повреждении*) – (легко)поправний, легконаправний.

Легкореализуемый – що легко зреалізувати, легкозреалізовуваний.

Ледоход – кригоплав (-ву).

Лекарство – лікарювання.

Лекарство от чего, против чего – ліки (-ків) на що.

Лекарь, -рка – лікар (-ря), лікарка; *быть лекарем* – лікарювати.

Лектор – лектор (-ра); (*женщ.*) – лекторка.

Лекторская – лекторія.

Лекция – лекція; *л. по (бухгалтерии)* – лекція (з бухгалтерії).

Лента (*к пишуш. машинке, телеграфная*) – стьожка, стрічка.

Лес заповедный – непорушний ліс (*Секц.*), ліс-непорушенець (Н).

Лесник (*лесной сторож*) – поберезник (-ка).

Лесничество – лісництво.

Лесничий – лісничий (-чого).

Лесовладелец – лісовласник (-ка).

Лесовод – лісівник (-ка).

Лесоводство – лісівництво.

Лесовщик – лісник (-ка).

Лесозаготовительный (*о сезоне*) – лісозаготівчий, лісозаготівний.

Лесозаготовка – заготівля лісу, лісозаготівля.
Лесоистребление – нищення лісу.
Лесохранительный (о комитете) – лісоохорончий.
Лесопорубка – поруб лісу.
Лесопромышленник – лісопромисловець (-вця).
Лесопромышленность – лісова промисловість (-вості).
Лесоразработки – розроблення лісу, лісорозроблення.
Лесосека – ділянка лісу.
Лесоуправление – заряд (-ду) лісовий.
Лесорубочный (о сезоне) – лісорубний.
Лесница (переносная) – драбина; (неподвижная) – сходи (-дів).
Лета: 1) (годы) – літа, роки; 2) (возраст) – вік (-ку); в зрелых летах – літнього віку, літній; в совершенных летах – у повних літах; одних лет – одного віку; преклонные лета – похилий вік; средних лет – середнього віку.
Летопись – літопис (-су) (м. р.).
Летоисчисление – літочислення.
Летчик – літун (-на́).
Лечебница – лікарня.
Лечебный – лікувальний.
Лечение – лікування; (о ранах) – гоїння; заниматься -нием – лікарювати.
Лечить: – 1) лікувати; (раны) – гоїти; 2) (заниматься врачебной практикой) – лікарювати.
Лечиться – лікуватися.
Лжедонос – неправдивий виказ (донос), наклеп (-пу).
Лжесвидетель – кривосвідок (-дка).
Лжесвидетельство – кривосвідчення.
Лжесвидетельствовать – кривосвідчити, неправдиво свідчити.
Либретто – лібретто.
Лидер – лідер (-ра), проводир (-ря).
Ликвидант – ліквідант (-та).
Ликвидат – ліквідат (-та).
Ликвидатор – ліквідатор (-ра); (о женщ.) – ліквідаторка.
Ликвидационный (в периоде) – ліквідаційний; -нные – ліквідаційне.
Ликвидация – ліквідація; (действ.) – ліквідування; л. окончательная – остаточна ліквідація; л. полная – повна ліквідація; л. частная – часткова ліквідація; в случае -ции учреждения – якщо установу ліквідуватимуть (зліквідують); подлежащий -ции – ліквідний; работа по -ции неграмотности – робота в справі ліквідації неписьменности.
Ликвидировать – ліквідувати, сов. – зліквідувати.
Ликвидность – ліквідність (-ности).
Ликвидный (о материале) – ліквідний.
Лимит – ліміт (-ту).
Линеить, разлинеить – лініювати, лініїти, полініювати, полініїти.
Линейка: – 1) лінійка; 2) (линия) – лінія; бумага в две линейки – папір у дві лінії.
Линия: 1) лінія; (черта) – риска; л. обозначенная пунктиром – лінія крапками; л. пограничная – прикордонна лінія; работать по профессиональной линии – працювати в професійній лінії; 2) (войска) – ряд (-ду), лава; 3) (жел. дороги) – колія; 4) (направление) – лінія; л. твердая – непохитна лінія.
Линовальщик – лініювач (-ча).

Линовать – лініювати, лінііти.

Лист – лист (-ста́); (*бумаги*) – а́ркуш (-шу); *л. вводный* – уводний лист; *л. заглавный* – титульна сторінка; *л. исполнительный* – виконавчий лист; *л. окладной* – податковий, окладний лист; *л. опросный* – опитний, запитний блянок; *л. печатный* – а́ркуш дру́ку, друкований а́ркуш; *л. подписной* – підписний лист; *л. похвальный* – похвальний лист; *книга в 5 листов* – книга на 5 а́ркушів; *по исполнительному листу* – стяга́ти на підста́ві виконавчого листа́.

Листок – ка́ртка; *л. больничный* – ка́ртка хво́рого; *л. контрольный* – контро́льна ка́ртка; *л. счетный* – рахуно́ва ка́ртка.

Литера – лі́тера.

Литератор – літе́ра́тор (-ра), письме́нник (-ка); (*о женщ.*) – літе́ра́торка, письме́нниця.

Литература – літе́ра́тура, письме́нство; *л. изящная* – кра́сне письме́нство.

Литограф – літо́граф (-фа).

Литографировать – літографува́ти.

Литография – літогра́фія.

Литографский – літогра́фський.

Литр – лі́тр (-ра).

Лифт – лі́фт (-ту).

Лихвенный (*о проценте*) – лихва́рський.

Лихоимец – хаба́рник (-ка).

Лихоимство – хаба́рництво.

Лицевой (*о стороне*) – пра́вий, лице́вий; (*о счете*) – іме́нний.

Лицо: 1) (*личность*) – о́соба; *л. авторитетное* – авторите́тна (пова́жна) о́соба; *л. действующее* – ді́йова о́соба; *л. должностное* – урядо́ва о́соба, урядо́вець (-вця); *л. заинтересованное (в деле)* – о́соба, що ма́є інте́рес, заінтересова́на о́соба; *л. неподсудное*: – а) непрису́дна о́соба; б) (*несостоящее или же несостоявшее под судом*) – непідсу́дна о́соба; *л. официальное* – офіці́йна о́соба; *л. подозреваемое* – підозре́на о́соба; *л. подозрительное* – непев́на о́соба, підозре́нна о́соба; *л. подотчетное* – підзві́тна о́соба; *л. подставное* – підста́вна о́соба; *л. постороннее* – сторо́ння о́соба; *л. подсудное*: – а) прису́дна о́соба; б) (*состоящее или же бывшее под судом*) – підсу́дня о́соба; *л. сведущее* – знаю́ча (досві́дчена) о́соба; *л. третье* – тре́тя о́соба; (*в договоре*) – тре́тя сторо́на; *л. физическое* – фі́зична о́соба; *л. частное* – прива́тна о́соба; *л. юридическое* – юри́дична о́соба; *в лице его* – в ньо́му, в його́ о́собі; *будем иметь в лице его хорошего работника* – ма́тимемо в ньо́му га́рного робі́тника, він бу́де для нас га́рний робі́тник; *посторонним лицам вход воспрещен* – сторо́ннім (о́собам) вхо́дити не ві́льно (забороне́но); 2) *быть на лицо*: а) (*об одушевл.*) – бу́ти прису́тнім, бу́ти наві́ч; б) (*о неодушевл.*) – бу́ти наві́ч, бу́ти; *полагать налицо* – уважа́ти, що є; 3) (*чего-либо*) – лице́, пра́вий бі́к, верх (-ху); (*фасад*) – пе́ред (-ду), фа́са́д (-ду); *на лицо* – на лице́, спере́ду; *показать товар лицом* – пока́зати кра́м лице́м; 4) (*поличное*) – речові до́кази.

Личность: – 1) о́соба; *л. значительная* – (ви)значна́ о́соба; *л. неизвестная* – невідо́ма, незна́на о́соба; *вопросы для определения -сти* – пита́ння, щоб вия́снити о́собу; 2) (*индивидуальность*) – особисті́сть (-стости).

Лично – особисто, сам, особово, персона́льно; *знать кого лично* – персона́льно (особисто) зна́ти кого́; *он явился лично* – він прибу́в особисто, він прибу́в сам.

Личный (*свойственный, принадлежащий или относящ. к данной личности, напр., о мотивах*) – особистий; (*персональный, напр., о пенсии*) – особовий, персона́льний.

Лишатся, -шиться – утрача́ти, утрати́ти, збува́тися, збу́тися чо́го; *л. доверия у кого* – утрача́ти, утрати́ти чію дові́ру; *л. речи* – утрача́ти мо́ву; *л. силы* – знесилюва́тися,

знесилитися, знемагатися, знемогтися; л. *ума* – позбавлятися, позбавитися розуму, божеволіти, збожеволіти; л. *чувств* – зомлівати, зомліти, непритомніти, сов. – знепритомніти.

Лишек – лишка, лишок (-шку).

Лишение: 1) (*потеря*) – втрата; (*недостаток, нужда*) – нестатки (-ків), злидні (-днів); *терпеть -ния* – зазнавати злиднів; 2) (*действ.*) – позбавлення, позбава (Н); л. *свободы* – позбавлення волі, ув'язнення когось; *подвергать лишению прав* – позбавляти, позбавити прав.

Ловля – 1) (в)лові (-вів); 2) (*промысел*): *зверинная ловля* – ловецтво; *рыбная ловля* – рибальство, риболовля.

Лодка (*спасательная*) – рятуноківий човен.

Лодочник (*мастер*) – човенник (-ка), човнар (-ря); (*перевозчик*) – перевізник (-ка); (*дающий лодки на прокат*) – човновий (-вого).

Ложный (*о доносе*) – неправдивий; (*о тревоге*) – фалшивий.

Лозунг – гасло, льозунг (-гу); *лозунг выставляют* – викидати, викинути гасло.

Локализация – льокалізація.

Локализировать – льокалізувати; сов. – зльокалізувати.

Локаут – льокавт (-вту).

Лом (*материалов*) – ламань (-ні); л. *разный* – усяка ламань; л. *золота и серебра* – ламане золото і срібло.

Ломать, сломать – ламати, зламати; (*о постройке*) – розкидати, розкидати.

Ломбард – льомбард (-ду), заставня (Н).

Ломбардный (*о квитанции*) – льомбардний.

Ломка (*льда*) – ламання.

Ломовик (*ломовой извозчик*) – биндюжник (-ка).

Лотерея – льотерія, гра на щастя.

Лото – льото.

Лотерея-аллегри – льотері-алеґрі.

Лотерейный (*о билете*) – льотерійний.

Лоцман – лоцман (-на).

Льгота – пільга; л. *налоговая* – податкова пільга; л. *по промысловому налогу* – пільга в промисловому податку; л. *по семейному положению* – пільга через родинний стан; л. *при уплате налогов* – пільга платникові податків, пільга, коли сплачуються податки; *давать льготу кому* – давати, дати пільгу когось, пільгувати, попільгувати когось; *лица, пользующиеся льготой* – особи, що мають пільгу, пільговики; *пользоваться, иметь -ту* – мати пільгу, пільгуватися.

Льготный (*о сроке*) – пільговий.

Любитель, -ница (*в какой-н. области, в противоположность специалисту*) – дилетант (-та), дилетантка; (*об актере*) – аматор (-ра), аматорка.

Мавзолей – надгробок (-бка), мавзолей (-ею).

Магазин – 1) магазин (-ну), крамниця; м. *антикварный* – антикварня; м. *готового платья* – крамниця готового вбрання; м. *книжный* – книгарня; м. *мебельный* – магазин меблів; м. *меховой* – магазин хутра, хутровий магазин; м. *обойный* – магазин шпалер; м. *оптовой продажи, оптовый* – гуртовий магазин; м. *парфюмерный* – парфумерня, парфумерна крамниця; м. *писчебумажный* – паперова крамниця; м. *пищевой* – харчова крамниця; м. *посудный* – посудна крамниця; м. *продуктовый* – харчова, продуктова крамниця; м. *розничной продажи* – роздрібна крамниця; м. *с подсобным помещением для хранения товара* – крамниця з коморою; м. *складочный* – склад (-ду); м. *скобяной* – залізна крамниця; м. *стекольный* – магазин скла; м. *универсальный* – універсальний

магазин (крамниця); *м. хлебный, зерновой* – шпихлір (-ра́); *м. цветочный* – крамниця квіття, квіткарня, квіттарня; *м. ювелирный* – юбілерня; 2) (*склад*) – магазин (-ну), склад (-ду).

Магазинер – магазинер (-ра).

Магазинщик, -щица – магазинник (-ка), магазинниця.

Магистраль – магістраль, магістраля.

Май – травень (-вня).

Майский (*о торжествах*) – травне́вий.

Маклер – ма́клер (-ра); *м. биржевой* – біржовий ма́клер; *м. торговый* – торговельний ма́клер.

Маклерство – маклерува́ння; *заниматься -ством* – маклерува́ти.

Маклерствовать – маклерува́ти.

Максимальный (*о требованиях*) – максима́льний, найбі́льший.

Максимум – найбі́льше (-ого), ма́ксимум (-му).

Малодоходный (*о предприятии*) – малодобу́тковий, з малим добу́тком.

Малозаселенный, малонаселенный (*о местности*) – малозалюднений, малозасе́лений.

Малоземелье – малоземе́лля.

Малоземельный (*о хозяйстве*) – малоземе́льний.

Малоимущий (*о части населения*) – незамо́жний.

Малолетний (*о правонарушителе*) – малолі́тній.

Малолеток – малолі́ток (-тка).

Малолетство – малолі́ття.

Маломощный, маломочный (*о предприятии*) – малосилий, квóлий; (*малоимущий*) – незамо́жний.

Малонаселенность – малозасе́леність (-ности), ма́ла залюдненість (-ности), ма́ла засе́леність (-ности).

Малоприбыльность – малозискóвність (-ности), малий зиск (-ку).

Малоприбыльный (*о предприятии*) – малозискóвний.

Малосостоятельный – незамо́жний.

Малоупотребительный (*о приеме*) – маловживаний.

Малоценный (*о вещи*) – малоці́нний.

Малочисленность – нечисле́нність (-ности), ма́ле, невелике число́.

Мандат – манда́т (-ту), припору́чення; *поехать по -ту учреждения* – поїхати з манда́том від устано́ви.

Маневр – мане́р (-вру).

Маневры – мане́ври (-врів).

Маневрировать – маневрува́ти.

Манифестация – мани́феста́ція; (*действие*) – мани́фестува́ння.

Манкировать чем – недба́ло ста́витися до чо́го, не́хтувати чим, що; *м. своими обязанностями* – не́хтувати своїми обов'язками, свої обов'язки.

Мануфактура – мануфакту́ра.

Мануфактурист – мануфакту́рник (-ка), мануфактурист (-ста).

Мануфактурный (*о товаре*) – мануфакту́рний.

Марка – ма́рка; *м. гербовая* – ге́рбова ма́рка; *м. погашенная* – тамо́вана ма́рка; *м. почтовая* – пошто́ва ма́рка; *м. рублевая* – ма́рка на карбо́ванець; *м. товарная* – крамо́ва ма́рка, крамо́вий знак; *м. фабричная* – фабрична ма́рка, фабричний знак.

Маркер – зна́чник (-ка).

Маркировать – маркува́ти, значити.

Маркировщик – значій (-ія), марківник (-ка).
Марочный (о системе) – марочний, марковий.
Март – березень (-зня).
Маршрут – маршрут (-ту).
Маскировать, -ся – маскувати, сов. – замаскувати, личкувати, сов. – заличкувати (-ся).
Маслобойня (где выгнет. постное масло) – олійниця, олійня; (где изготвл. коровье масло) – маслоробня.
Маслодел – маслороб (-ба).
Маслоделие – маслоробство.
Масса: 1) (вещество) – ма́са; 2) (множество) – сила, ма́са; в общей массе – загальною ма́сою; в общей массе случаев – у загальній ма́сі випадків.
Мастер, -рица: – 1) ма́йстер (-стра), майстриня; м. главный – головний ма́йстер; м. старший – ста́рший ма́йстер; м. молочный – молоча́р (-ря); 2) (искусный в чем-нибудь человек) – мите́ць (-тця) на що, дільник (-ка).
Мастеровой – майстровий (-во́го).
Мастерская – майсте́рня; м. главная – головна́ майсте́рня; м. граверная – рито́вня; м. белошвейная – шва́цька майсте́рня; м. бочарная – бонда́рня; м. жестяная – бляха́рня; м. зеркальная – люстри́вня; м. кондитерская – цуке́рня; м. красильная – фарбі́вня; м. кузнечная – ку́зня; м. мебельная – мебля́рня; м. меховая – кушні́рня; м. модельная – моде́лярня; м. паяльная – лютува́льня; м. переплетная – опра́вня, паліту́рня, паліту́рна майсте́рня; м. портняжная – краве́чня, краве́цька майсте́рня; м. сапожная – шевня́, шевська́ майсте́рня, чобота́рня; м. слесарная – слюса́рня; м. стекольная – скля́рня; м. столярная – столя́рня; м. ткацкая – тка́льня; м. токарная – тока́рня; м. формовочная – формува́льня; м. художника – робі́тня; м. часовая – годинни́ка́рня; м. чулочная – панчі́шня; м. шапочная – шапка́рня; м. швейная – краве́чня; м. шляпочная – капелю́шня, бри́льня; м. шорная – лимарня́; м. щеточная – щітка́рня; м. экипажная – стельма́шня; м. ювелирная – юбіле́рня.
Мастерски – майсте́рно.
Мастерство: – 1) майсте́рство; 2) (искусность) – майсте́рність (-ности).
Масштаб – мірило; в -бе округа – відпові́дно до мірила оку́ри, мірилом оку́ри.
Материал – матерія́л; м. вспомогательный – допо́міжний матерія́л; м. горючий – пальний матерія́л; м. перевязочный – в'язальний, перев'язувальний матерія́л; м. посевной – сійний матерія́л, сійво, насіння; м. следственный – матерія́л слі́дства; м. статистический – матерія́л статисти́чний, статисти́чні відомості; м. строительный – будівний, будівельний матерія́л; м. сырой – сировинний матерія́л, сировина́; м. упаковочный – пакувальний матерія́л, матерія́л на пакування́, матерія́л, щоб пакува́ти, па́ківний; *имеется обильный -риал* – є ба́гато матерія́лу; *испытывать -риал* – випробовувати матерія́л; *м-л по изучению чего* – матерія́л на вивчення чо́го, щоб вивча́ти що; *м-л по обследованию* – матерія́л (про) дослі́дження.
Материальный (о положении) – матерія́льний.
Машина – машина; м. пишущая – дру́ківниця (Н), машинка друкува́ти; м. пожарная – пожа́рна машина; м. счетная – лі́чильна машина, ра́хівна машина.
Машинизировать – машинізува́ти.
Машинист, -стка – машині́ст (-ста), машині́стка; (работ. на пишущей машине) друка́рник (-ка), друка́рниця.
Мебель – ме́блі (-лів), (только во мн. ч.).
Меблировать – ме́блюва́ти, сов. – уме́блюва́ти.
Меблировка – ме́блі (-лів), уме́бльовання; (действ.) – ме́блюва́ння, уме́блюва́ння.
Медик, -чка – ме́дик (-ка), ме́дичка.

Медикамент – медикамент (-нту).

Медицинский (об институте) – медичний; (о помощи врача) – лікарський.

Медленность – повільність (-ности); м. производства – повільність у виробництві; м. работы – повільність роботи.

Медлительный (о плательщике) – забарливий; (о работе) – забарний, загайний.

Медлить, замедлить – баритися, забаритися, гаятися, загаятися; м. с ответом – не поспішати відповісти; не медля – негайно, не гаючи часу.

Межа – межа; (между нивами) – обміжок (-жка); проводить межу – робити, зробити (класти, покласти) межу.

Междуведомственный (о сношениях) – межизарядовий.

Междугородный (о сообщении) – межиміський.

Междуконторный (о расчете) – поміжконторний, між конторами.

Международный (о сношениях) – міжнародний.

Межевание – межування; м. генеральное – генеральне (загальне) межування.

Межевать, размежевать – межувати, розмежовувати, розмежувати.

Межевой (о знаке) – межовий.

Межевщик – мірник (-ка), мірчий (-чого).

Мелиоративный (о работах) – меліоративний, меліораційний.

Мелкий (о деньгах, о производстве) – дрібний.

Мелколавочный (о кредите) – на дрібний крам.

Мелочный (о товаре) – дрібний; (о человеке) – дріб'язковий.

Мелочь – 1) дрібниця; заниматься -ми – гаяти час на дрібниці; по -чам – дрібницями; 2) (мелкие деньги) – дрібні гроші, дрібняки.

Меморандум – меморандум (-му).

Мемориал – меморіал (-лу).

Мемориальный (о таблице) – меморіальний.

Мена – міна; (действ.) – мінб'а; договор мены – міновий договір (-в'ор); заниматься меной – мінджувати.

Меновой (о торговле) – міновий, вимінний.

Меновщик, -ца – міняльник (-ка), міняльниця.

Меновщина – міняння, мінянина, мінб'а.

Меньшинство – міншість (-шости).

Меняло – міняйло (-ла).

Меняльный (о конторе) – міняльний.

Менять – міняти.

Мера: 1) (единица измерения) – міра; м-ы высоты – міри вишини; м-ы длины – міри довжини; м-ы жидких тел – міри рідини, міри на рідину; м-ы метрические – метричні міри; м-ы сыпучих тел – міри сипкого, міри на сипке; м-ы ширины – міри ширини; в большей, меньшей мере – більшою, міншою мірою; в достаточной мере – а) належною (вистачною) мірою; б) досить, досить добре; в меру, по мере брать – брати до міри, за мірою; в меру того, по мере того – в міру того; в полной мере – цілком; в равной мере – однаково, однаковою мірою, зарівно; в той или иной мере – так чи інакше; выдавать мерю – видавцем видавати, до міри давати, (за) мірою давати; высшая мера наказания – найвища кара; испытывать меру терпения – терпець випробувати; мерами принуждения – примусом; по крайней мере, по меньшей мере – щонайменше, принайменше, принаймні; по мере надобности – до потреби, як до потреб; по мере получения – в міру того, як одержувано; як одержуємо, як одержуватимемо; по мере сил, возможности – по змозі, в міру змоги, що змога, як змога; переступить всякую меру – переходити всяку міру, перебирати міру, братися

над усяку міру; *превышать меру терпения* – виходити за межі терпіння; *продавать на меру* – продавати мірою; 2) (*средство, мероприятие*) – спосіб (-собу), засіб (-собу), заходи (-дів); *м-ы борьбы* – способи боротися, заходи до боротьби; *м-ы законодательные* – праводавчі, законодавчі заходи; *м-ы исправительные* – направні заходи; *м-ы обеспечения* – способи забезпечити; *м-ы понудительные* – спонукні заходи; *м-ы поощрительные* – заходи (щоб) заохотити, заходи на заохочування; *м-ы практические* – практичні заходи; *м-ы превентивные* – запобіжні (превентивні) заходи; *м-ы предупредительные* – запобіжні заходи; *м-ы пресечения* – препинні заходи, заходи (щоб) перепинити що, покласти край, чому; *м-ы регулятивные* – правильні, регулятивні, регуляційні заходи; *м-ы социального обеспечения* – способи соціального захисту; *м-ы по охране здоровья* – заходи (в справі) охорони здоров'я; *изыскивать меры* – добирати, добрати спосіб; *прибегать к мерам* – вдаватися, вдатися до заходів; *употреблять принудительные меры взыскания* – вживати заходів, щоб примусом стягнути, вживати примусових заходів до стягання; *употреблять решительные меры* – вживати, вжити твердих заходів.

Мерило – мірило; *служить -лом* – бути за мірило, правити за мірило.

Марить, измерить – міряти, зміряти, виміряти, виміряти.

Марка – мірка, міра; *снимать мерку* – брати міру (мірку).

Мероприятие – заходи (-дів); *м-я решительные* – тверді заходи; *проведение в жизнь этих -тий дает нам возможность* – ці заходи, запроваджені в життя, дадуть нам змогу; коли ці заходи будуть запроваджені в життя, ми матимемо змогу.

Мертвец – мрець (мерця), мертвяк (-ка).

Мертвецкая – трупарня.

Мертворожденный – мертвонароджений (-ного); (*о деле*) – мертваий.

Мертвый (*о часе*) – мертваий.

Мерщик – мірщик (-ка), мірчий (-чого).

Местечко – містечко.

Местком – місцевком (-му).

Местность – місцевість (-вості).

Местный (*об осмотре, комитете, о властях*) – місцевий; (*об обитателе*) – тутешній, тамошній.

Место: – 1) місце; *м. дворовое* – дворище; *м. для лежания* – місце лежати; *м. для поселения* – селище, сельбище; *м. для сидения, сидячее* – місце сидіти; *м. жесткое (в вагоне)* – тверде місце; *м. назначения кого* – призначене комусь місце; *м. новозаселенное* – новоселиця; *м. общее, выражение (в речи)* – загальник (-ка); *м. отхожее* – виходок (-дку), відходок (-дку); *м. платежа* – місце виплати; *м. постоянного жительства* – місце (постійного) проживання; *м. председательское* – місце (для) голови; *м. присутственное* – урядова установа; *м. проезда* – проїзд (-ду), переїзд (-ду); **-ста** *развлечения* – місця розваги; *м. сохранное* – схованка, безпечне місце; *м. спальное* – місце (щоб) спати; *места судебные (о здании)* – судовий будинок; (*об учреждении*) – судові установи, суди; *м. торговое* – місце торгове; *м. усадебное* – садиба, ґрунт (-нту), місце під садибу, садибне місце; *м. хранения* – схованка; *в места не столь отдаленные (сослать)* – в не дуже далекі місця; *в подлежащих местах (искать)* – в належних місцях; *местами* – де-не-де, місцями, подекуди; *не к месту* – не до речі; *занимать место* – займати місце; *иметь место (быть)* – бути; *на видном месте вывесить* – вивісити на видноті; *на месте постоянного жительства Н. не оказалось* – на місці, де Н. постійно проживає, його не знайшли; *определить Н. место постоянного жительства в г. Киеве* – призначити Н. постійно проживати в м. Києві; *освободить место* – звільняти, звільнити місце; *отправлять по месту назначения*

– посилати (надсилати) до призначеного місця; *по местам (кое-где)* – місцями; *по местам (разослать)* – на місця; *по всем местам* – скрізь, всюди; *по месту жительства, рождения*: а) (*на вопрос «куда?»*) – в (на) місці проживання, народження; б) (*на вопрос – где*) – в місці, на місці проживання, народження; с указанием места нахождения – зазначаючи, зазначивши, де вони є; *это имело место (происходило)* – це відбувалося; (*случилось, было*) – трапилося, сталося, було; 2) (*должность*) – посада; м. *секретарское* – секретарство, секретарська посада; м. *штатное* – штатна посада; *занимать место* – мати посаду, бути на уряді; *занимать видное место* – бути на визначній посаді; *занять место (должность)* – дістати посаду, стати на посаді; *искать места* – шукати посади; *лишиться места* – втратити посаду; *освободить место* – звільнити, звільнити посаду; *отчислять от места* – звільнити, звільнити з посади; *получать место* – діставати, дістати посаду; *поступать на место* – діставати, дістати посаду, ставати, стати на посаду; *предоставляют место* – давати, дати посаду; *хлопотать о месте* – клопотатися за посаду, шукати собі посади; 3) (*о вещах*) – пакунок (-нка); *сдано на хранение три места багажа* – здано до схову три пакунки багажу.

Местожительство – домівка; (*постоянное*) – осілість (-лости).

Местонахождение (*о лице*) – місце пробування; (*о предмете*) – місце; м. *документа* – місце, де є документ; *по -нию*: а) (*куда*) – в місце (на місце) пробування; б) (*где*) – в місці пробування.

Местоположение – місцевість (-вості).

Местопребывание – місце пробування; (*постоянное*) – осілість (-лости); *по -нию Н.:* а) (*куда*) – у місце, де Н. пробуває (пробував, пробуватиме); б) (*где*) – у місці, де Н. пробуває (пробував, пробуватиме).

Месяц – місяць (-ця); *в позапрошлом -це* – передостаннього місяця; *в текущем -це* – цього місяця; *за истекший месяц (отчет)* – за минулий місяць; *каждый месяц (получать)* – щомісяця.

Месячный (*об отпуске*): 1) місячний; (*помесячный, о жалованьи*) – помісячний; 2) (*ежемесячный, об отчетности*) – щомісячний.

Металл – метал (-лю), метал (-лу); м. *благородный, драгоценный* – добrorодний, коштовний, дорогоцінний метал; *-лы цветные* – кольорові метали[и].

Металлообрабатывающий (*о промышленности*) – металообробний.

Металлопромышленность – металопромисловість (-вості), металоіндустрія.

Метеорологический (*о станции*) – метеорологічний.

Метка – знак, зазначка, (*фабричная*) – тавро, клейно; (*действие*) – значіння, позначання, таврування, клейнування; м. *нарезная* – карб (-бу); м. *товарная* – крaмoве тавро (клейно).

Метод – метод (-ду); м. *выборочный* – метод витягів.

Метр – метр (-ра); *в (квадратных) метрах* – (квадратoвими) мeтpами.

Метранпаж – верстальник (-ка), метранпаж (-жа), головний складач (-ча).

Метрика – метрика.

Метрический (*о записи*) – метричний.

Механизировать – механізувати.

Механик – механік (-ка); м. *старший* – головний механік.

Мешать, помешать: 1) (*быть помехой*) – перешкоджати, перешкодити, заваджати, завадити; 2) (*перемешивать*) – мішати, змішати.

Мешаться, вмешаться (*в дело, в разговор и т. п.*) – втручатися, втрутитися, встрявати, встряти.

Мешечник, -ница – торбар (-ря), торбарка.

Мещанин, -нка – міщанин (-на), міщанка.

Мзда (взятка) – хабар (-ря).

Милицейский: 1) (*прил., о районе*) – міліційний; 2) (*существ.*) – міліціонер (-ра).

Милиционер, -рка – міліціонер (-ра), міліціонерка.

Милиционный (*о системе*) – міліційний.

Милиция – міліція; *м. сыскная* – розшукна міліція, міліція для розшуку.

Миллиард – міліярд (-да).

Миллион – мільйон (-на), міліон (-на).

Миллионер – мільйонер (-ра), міліонер (-ра).

Милосердие – милосердя; *брат -дия* – брат-жалібник; *сестра -дия* – сестра-жалібниця.

Милость – ласка; *-сти просим* – просимо, будь ласка; *сделайте -сть* – будь ласка.

Миля – миля; *плата от мили* – плата від милі, мильове.

Минимальный (*о требовании*) – мінімальний, найменший.

Минимум – мінімум (-му), найменше; *прожиточный -мум* – мінімум на прожиття, прожитковий мінімум.

Министерство – міністерство.

Министр – міністр (-тра), міністер (-тра).

Минование (*в выражениях*): *по -нии надобности* – коли мине потреба, як не треба буде; *по -нии опасности* – як минула, як мине небезпека, коли вже не було, коли вже не буде небезпеки.

Минута (*времени*) – хвилина; *без двадцати минут 8 часов* – за двадцять хвилин восьма година; *в настоящую минуту* – цієї хвилини; *в решительную минуту* – в хвилину кризи, у вирішну (переломову, кризову) хвилину; *десять минут 9-го (часа)* – десять хвилин на дев'яту (годину).

Минутный (*о замешательстве*) – хвилинний, хвилевий, (*о стрелке*) – хвилинний.

Мир: – 1) мир (-ру); (*мирные отношения*) – згода, (з)лагода; *заклучать мир* – укладати, укласти мир, замирювати, замирити, замиритися; *покончить дело миром* – кінчити справу миром, змиритися, поладнати справу; 2) (*вселенная*) – світ (-ту), всесвіт (-ту); 3) (*деревенская община*) – (сільська) громада.

Мириться, помириться – миритися, помиритися, приходити, прийти до згоди.

Мировой (*сущ.*) – мировий (-ого).

Миссия – місія, доручення, завдання; *на него возложена миссия* – йому доручено, він має завдання, доручення, місію.

Митинг – мітинг (-гу), віче.

Митинговый (*о речи*) – мітинговий.

Мнение – думка, гадка, погляд (-ду); *м. общепринятое* – думка загалу, думка всіх, (скрізь, всюди) засвоєна думка; *м. общественное* – громадська думка; *м. особое* – окрема думка; *быть иного мнения* – мати іншу думку; *высказывать свое мнение* – висловлювати (подавати) свою думку; *мы остаемся при своем мнении* – ми й надалі так думаємо, наша думка лишається та сама; *обмениваться, обменяться мнениями* – об'являтися, об'явитися, порозуміватися, порозумітися про що, спільно обмірковувати, обміркувати що; *оставаться при особом мнении* – лишатися з окремою думкою; *по моему мнению* – на мою думку, як на мене, як я гадаю; *по общему мнению* – на думку всіх, на думку загалу; *поддерживать мнение* – підтримувати думку; (*новыми аргументами*) – підпірати думку; *придерживаться такого мнения* – додержувати такої думки; *разделять чье-л. мнение, соглашаться с чьим-л. мнением* – приставати, пристати на чю думку, приймати, прийняти чю думку.

Мнимоумерший – завмерлий (-лого), нібивмерлий (-лого).

Мнимый (*притворный, о больном*) – удаваний; (*ложный, о сделке*) – неправдивий, несправжній.

Многобрачие – многошлюб'я.

Многобрачный – многошлюбний.

Многоженец – многожéнець (-нця).

Многоженство – многожéнство.

Многоземельный (*о хозяйстве*) – багатоземельний.

Многозначный (*о числе*) – многоцифровий.

Множественность – багаторазóвість (-вості), кількаразóвість (-вості); *несмотря на -ность напоминания* – дарма́ що багáто раз нага́дувано.

Множественный (*о напоминании*) – багаторазóвий, кількаразóвий.

Многолетний (*об опыте*) – довгорічний, довголітній.

Многолюдный (*о собрании*) – велелюдний, людний.

Многомужие – многому́зтво.

Многооплатный – великоопла́тний.

Многосемейный – великосімейний, з великою родиною (сем'єю).

Многотомный – на багáто томів, багатотóмовий.

Многоуважаемый (*при обращении к почтенному лицу, собранию*) – високопова́жний, вельмишановний.

Многоценный – (велико)коштовний, великоці́нний, багатоці́нний.

Многочисленность – численні́сть (-ності).

Мобилизационный (*о плане*) – мобілізаці́йний.

Мобилизация – мобіліза́ція (кого́, чо́го).

Мобилизовать – мобілізува́ти, сов. – змобілізува́ти.

Моделировать – моделюва́ти.

Модель – моде́лі (-лі), зразок (-ка́).

Модус – мо́дус (-су), спосі́б (-собу).

Мойка – миття, прання; *отдать в мойку* – да́ти випрати.

Молодеж учащаяся – шкільна́ мо́лодь.

Молочная – молоча́рня.

Молочник, -ница – молоч́ник (-ка), молоч́ниця.

Молчание – мовча́ння, мовчанка; *обходит -нием* – замóвчувати, замóвчати що.

Момент – момéнт (-ту); *м. благоприятный* – слу́шний момéнт; *-ты отрицательные в работе* – недóбре (негáтивне) в роботі; *м. решительный* – вирі́шний (Н), (кризовий) момéнт; *м. текущий* – тепері́шній момéнт; *в настоящий момент* – тепéр, в цей момéнт.

Монета – монéта; *м. звонкая* – дзвінка́ (металéва) монéта; *м. золотая* – золотá монéта; *м. медная* – мідна монéта; *м. мелкая* – дрі́бна монéта; *м. находящаяся в обращении* – обі́гова монéта; *м. разменная* – розмінна монéта, дрі́бні гро́ші; *м. серебрянная* – срі́бна монéта; *м. ходячая* – приймана монéта; (*находящаяся в обращении*) – обі́гова монéта; *в мо-те* – монéтою.

Монетчик – монéтник (-ка).

Монография – монографі́я.

Монометаллизм – монометалі́зм (-зму).

Монометаллический (*о денежном обращении*) – однометалéвий.

Монополизировать – монополізува́ти, сов. – змонополізува́ти.

Монополист – монополі́ст (-ста).

Монополия – монополі́я; *м. винная* – горі́лчана монополі́я, монополі́я на вино́; *м. карточная* – монополі́я на карти; *м. правительственная* – урядóва монополі́я.

Мораториум – мораторій (-рію).
Мореплавание, мореходство – морепла́вство, морепла́вання, мореплава́бá.
Морзист – морзист (-ста).
Мостить (досками) – мостити, стелити; (*камнем*) – брукува́ти.
Мостовая – мостинець (-нця); *м. каменная* – мостинець кам'яний, брук (-ку), брукі́вка.
Мостовое, мостовщина – мостове́ (-во́го).
Мотив (основание) – мотив (-ву); *по мотивам личного характера, по личным мотивам* – з особистих мотивів, причин.
Мотивировать – мотивува́ти, *сов.* – умотивува́ти, подава́ти, пода́ти мотиви (причини).
Мотивировка – мотиви, умотивува́ння; (*действ.*) – мотивува́ння.
Мотовство – марнотра́тство.
Мотоциклет – мотоциклéт (-та).
Мотоцикл(ет)ист – мотоциклетист (-ста), мотоциклі́ст (-ста).
Мошенник, -ница – шахра́й (-ая), шахра́йка.
Мошенничать – шахраюва́ти.
Мощность – потужні́сть (-ности), мі́ць (мо́ці).
Мощный (о предприятии) – потужний, мі́цний, дужий.
Муж (супруг) – чолові́к (-ка), муж (-жа), дружина.
Муж и жена – чолові́к і жі́нка, подружжя.
Музей – музе́й (-зе́ю).
Музейник – музе́йник (-ка).
Музейный (о вещи) – музе́йний.
Музыкальный (о магазине) – музичний.
Музыкант – музика, музикант (-та).
Муниципальный – муніципа́льний.
Мусор – сміття; (*щебневый*) – груз (-зу); *место, куда сбрасывают мусор* – смітник (-ка).
Мусорщик, -щица – сміттяр (-ра), сміттярка.
Мучник (торговец мукой) – бороше́нник (-ка).
Мучной (о складе) – борошняний.
Муштровать – муштрува́ти.
Муштровка – му́штра; (*действ.*) – муштрува́ння.
Мыловар – миловар (-ра).
Мыловарение – милова́рство.
Мыслить – думати.
Мысль – думка, га́дка; *м. руководящая* – прові́днá думка; *наводит на мысль кого* – дава́ти ко́му на розум; *прийти на мысль* – на думку спа́сти.
Мясник – різник (-ка); *-ком быть* – різникува́ти.
Мясницкий (о ряде) – різницький.
Мясной (о рынке) – м'ясний.
На: *на вид* – з вигляду; *на глаз* – на око; *на днях* – цими днями; *на запас* – про за́пас; *на предмет получения* – щоб одержати; *на разработке (торфа)* – на добува́нні; *на хранение* – до схову.
Набавка – набавка, на́кидка; (*действ.*) – набавля́ння, набавле́ння.
Набавлять, -вить – набавляти, набави́ти, накидати, накинати.
Набат – дзвін на спóлох, дзвін на гвалт; *бить в набат* – бити (дзвонити) на спóлох.
Набело – начисто.
Набивать, -бить – набива́ти, набити; (*о цене*) – наганяти, нагна́ти.
Набирать, -брать – набира́ти, набра́ти, понабира́ти; *н. в долг* – бра́ти на́бір; *н. книгу (в типографии)* – скла́дати, скла́сти, набира́ти, набра́ти книгу.

Наблюдатель, -ница: 1) (*наблюдающий какоелибо явление*) – спостере́жник, спостере́жниця; 2) (*надзиратель*) – наглядяч, наглядячка; 3) (*находящийся на наблюдательном пункте*) – дозорець (-рця).

Наблюдательный: 1) (*о человеке*) – спостере́жливий; 2) (*о совете, комиссии*) – наглядчий; 3) (*о пункте*) – дозорчий.

Наблюдать: 1) (*рассматривать явление*) – спостере́гати; *в городе наблюдаются заболевания* – заува́жено (помі́чено), що в мі́сті захорува́ння; 2) (*надзирать, следить за кем*) – сте́жити за ким; 3) (*присматривать за кем, за чем*) – наглядати, пильнува́ти, доглядати кого́, чо́го.

Наблюдение: – 1) спостере́ження; (*действ.*) – спостере́гання; *н. непосредственное* – безпосере́дне спостере́ження; *по -ниям* – як спостере́жено, за спостере́женнями; *по моим -ниям* – як я спостере́г, спостере́гаю, за мо́їми спостере́женнями; 2) (*надзор, присмотр*) – до́гляд (-ду), на́гляд (-ду); (*действ.*) – наглядання, доглядання; *н. агентурное* – аге́нтурний нагляд; *возлагать обязанность -ния* – поклада́ти обов'язок доглядати; *под -нием* – під до́глядом.

Набор: 1) набі́р (-бору); (*действ.*) – набира́ння; *н. рекрутский* – бра́нка, рекру́тчина, набі́р (-бору), рекру́тський набі́р; 2) (*ассортимент*) – набі́р, асортиме́нт (-ту) кра́му; (*комплект*) – компле́т (-ту); (*инструментов*) – справилля; 3) (*типографский*) – складе́не (Н), скла́д (-ду); (*действ.*) – скла́дання.

Наборка – набі́р (-бору); (*действ.*) – набира́ння, (*шрифта*) – скла́дання, набира́ння.

Наборный (*состоящий из частей*) – збі́рний, штуко́ваний; (*относящийся к типографск. набору*) – скла́дальний.

Наборщик (*в типограф.*) – скла́дач (-ча́).

Набрасывать, -росить (*делать набросок*) – накрéслювати, накрéслити, робити, зробити на́черк.

Набросок – начерк (-ку); *н. черновой* – чорне́тка, на́черк на́чорно.

Наверстывать, -тать – надолу́жувати, надолу́жити.

Навигационный (*о времени*) – навіга́ція, плавбовий.

Навигация – навіга́ція, плавба́; *открыть -цию* – (роз)поча́ти навіга́цію (плавбу́).

Наводит, -вести – наво́дити, навести; *н. справку* – до́відку бра́ти, взяти, дові́дуватися, дові́датися.

Наводнение – по́відь (-воді), залива; (*в рудниках*) – зато́плення.

Навык – навичка, вправа; *приобретать навык* – набува́ти навички.

Навязывать, -зять кому что – накида́ти, накинута́ти кому́ що; *н. кому свои товары* – накида́ти, накинута́ти кому́ свій кра́м.

Нагоняй – нагінка.

Награбленный (*о вещах*) – грабо́ваний.

Награда – нагоро́да; *в награду* – у нагоро́ду; *в виде -ды* – як нагоро́да; *получать награду* – дістава́ти (ма́ти) нагоро́ду; *представляют к награде* – подава́ти, пода́ти до нагоро́ди.

Наградные – нагоро́да грі́шми.

Награждать, -радить – нагороджа́ти, нагороджува́ти, нагородити, винагородити.

Награждение – нагоро́да, винагоро́да; (*действ.*) – нагороджува́ння, нагородже́ння, винагородже́ння.

Нагромождать, -моздить – нагрома́джувати, нагрома́дити, накопичува́ти, накопичити.

Нагружать, -рузить: 1) (*грузить*) – ванта́жити, наванта́жувати, наванта́жити; 2) (*работой*): – а) дава́ти робо́ту; б) (*обременять работой*) – обтяжува́ти, обтяжити.

Нагружаются работой – набира́ти, набра́ти робо́ти, обтяжува́ти, обтяжити себе́ робо́тою.

Нагрузка: – 1) (*груз*) – вантаж (-жу); вантага, навантаження; 2) (*действ.*) – навантажування, вантаження, навантаження; 3) (*о нагрузке работой*) – обтяження; *дать работу в порядке -ки* – дати працю як навантаження; *работать в порядке -ки* – працювати з навантаження; 4) (*плата за сверхурочную нагрузку работой*) – приплат (-ту).

Нагрузчик – навантажувач (-ча), навантажник (-ка).

Надбавка – набавка, накидка, націнка; (*действ.*) – набавляння, набавлення, накидання, накиннення; *н. процентная* – відсоткова набавка.

Надбавлять, -вить – набавляти, набавити, накидати, накинути.

Надбавочный – набавний.

Наддавать (*на торгах*) – набавляти, набавити.

Наддача – набавка; (*действ.*) – набавляння, набавлення.

Надежда (*в выражениях*): *в надежде на что* – сподіваючись чого; *в надежде на свои силы* – покладаючись на свою силу; *быть в -де* – мати надію, сподіватися; *с -дой на скорое окончание дела* – сподіваючись (з надією), що справа скоро скінчиться.

Надежный (*о долге*) – певний, надійний.

Надел – наділ (-лу).

Надельный (*об участке земли*) – надільний.

Наделять, -лить (*давать земельный надел*) – наділяти, наділити когось (землею), нарізувати, нарізати землі когось.

Надзиратель, -ница – наглядч (-ча), наглядка, доглядч (-ча), доглядка, дозорець (-рця), дозориця; *н. тюремный* – дозорець в'язниці.

Надзирательский (*об обязанностях*) – наглядський, доглядський, дозорницький.

Надзирательство – наглядництво.

Надзирать – наглядати, доглядати.

Надзор – нагляд (-ду), догляд (-ду); *н. бдительный* – пильний нагляд, невсипущий нагляд; *н. негласный* – неявний нагляд; *н. неослабный* – пильний нагляд; *н. прокурорский* – прокурорський нагляд; *н. санитарный* – санітарний нагляд, догляд; *отдать кого кому под надзор* – віддати когось когось під догляд; *состоящий под -ром* – піддодглядний.

Надлежать – належати; **-жит:** а) (*исполнить*) – слід, треба, повинно, належить; б) (*причитается*) – належить.

Належащий (*о подписи*) – належний, (*соответствующий, об образе действия*) – відповідний; (*удобный, подходящий, о времени*) – слухний.

Надобность – потреба; *в случае -сти* – як буде потреба, коли треба; *по встретившейся -сти (просить)* – вважаючи на потребу, маючи потребу; *по мере -сти* – в міру потреби; *по миновании -сти* – коли минула, коли мине потреба, коли вже не було, коли вже не буде потреби; *при -сти* – коли була, буде потреба; *смотря по -сти* – скільки треба, як до потреби, вважаючи на потребу.

Надписание – напис (-су); (*действ.*) – надписування, надписання.

Надписатель – надписувач (-ча); (*на векселе*) – джирант (-нта).

Надписывать, надписать – надписувати, надписати; *н. вексель* – ставити свій підпис на векселі, давати своє джиро на векселі.

Надпись – напис (-су); *н. безоборотная* – безворотний напис; *н. бланковая* – бланковий напис, джиро; *н. доверительная* – вірчий напис; *н. заглавная* – титульний напис; *н. исполнительная* – виконавчий напис; *н. на векселе* – напис, джиро; *н. передаточная* – відступний напис; (*на договоре*) – напис про передачу договору; *н. погасительная* – тамівний напис; *н. поручительная* – поручний, запоручний напис; *н. препоручительная* – доручний напис; *н. промежуточная* – проміжний напис; *н.*

разрешительная – дозвільчий, дозвільний на́пис.

Надсматривать – наглядати, доглядати.

Надсмотр – догляд (-ду), нагляд (-ду).

Надсмотрщик, -щица – доглядач (-ча), доглядачка, наглядач (-ча), наглядачка, дозорець (-рця), дозориця.

Надстройка – надбудова, надбудування; (*действ.*) – надбудовування, надбудування.

Надувательство – ошуканство.

Надувать, надуть – ошукувати, ошукати.

«Наездник» (*наколка на верхний край карточки*) – на́шпилька.

Наем: 1) (*личный*) – найми (-мів); (*действ.*) – наймання; *н. рабочей силы* – наймання робочої сили; *в наем* – у найми; *в наем брать* – наймати, брати в найми; *служить по найму* – у наймах бути (працювати); *в наймах служить*; 2) (*имущественный*) – винаймлення, наймання; *брать в наем (имущество)* – винамати, наймати в ко́го; *отдавать в наем* – наймати ко́му квартиру; *отдается в наем квартира* – наймають квартиру, віддають під найми; *плата за наем* – винайманщина, найманщина; *наемник, -ца* – найманець (-нця), найманка; (*батрак*) – наймит (-та), наймичка.

Наемнический (*о подозрении, батрацкий*) – наймитський.

Наемный (*о рабочей силе, нанимаемый*) – найманий; (*относящийся к найму*) – наймовий.

Наемщик, -щица – найма́ч (-ча́), найма́чка.

Нажива – нажива, зиск (-ску); *с целью -вы* – для наживи, для зиску.

Наживать, -жить – набувати, набути, нажити, надбати; *н. долг* – завинувати, завинуватися.

Наживаться, -житься на чем (*богатеть, разбогатеть*) – розживатися, розжитися на чо́му.

Нажим – на́тиск (-ску); (*действ.*) – натиска́ння.

Нажимать, -жать – натискувати, натиснути.

Название – на́зва; *без -ния* – без на́зви, безіме́нний; *носить -ние* – зва́тися, ма́ти на́зву; *по -нию, под -нием* – з на́звою, що зве́ться.

Назидание – нау́ка, напоу́млення.

Назначать, -чить: 1) (*на должность*) – призна́чати, призна́чити, настано́влювати, настановляти, настановити, наставляти, наставити (за ко́го, на ко́го); *н. в командировку* – призна́чити на відрядження, до відряду; *н. курьером* – призна́чити на (за) кур'єра; *н. на ревизию* – призна́чити на ревізію; *он назначен ревизором* – його призна́чено на (за) ревізо́ра; *товарищ Н. назначается на должность (в приказах)* – това́риша Н. призна́чити на поса́ду; *говорят, что товарищ Н. назначается на должность* – ка́жуть, що това́риша Н. призна́чають на поса́ду; 2) (*определять, устанавливают*) – визна́чати, визна́чити, призна́чати, призна́чити, покла́дати, покла́сти; *н. срок* – визна́чати, визна́чити рече́нець (те́рмін); *н. цену* – визна́чати, визна́чити, покла́дати, покла́сти, скла́дати, скла́сти ціну.

Назначенец – призна́ченець (-нця).

Назначение: 1) (*на должность*) – призна́чення, настано́влення, настано́ва; *н. сметное* – кошторисне призна́чення, призна́чення в кошторисі; *в порядке -ния (отправиться куда)* – за призна́ченням, як призна́чений; *должность по -нию* – поса́да з призна́чення; *-ние на должность* – призна́чення (настано́ва) на поса́ду; *оставаться без -ния* – лишитися непризна́ченим; *по месту -ния* – на призна́чене місце; *по -нию служить* – з призна́чення працюва́ти (на у́ряді); *получить -ние* – діста́ти призна́чення; *при -нии* – призна́чаючи, коли призна́чають, коли призна́чали, коли призна́чатимуть; *производит -ние* – призна́чати, настановляти; 2) (*определение*) – визна́чення; *н. срока* –

визначення реченця (терміну); *при -нии срока* – визначаючи реченець (термін), коли визначають реченець (термін); 3) (*цель*) – призначення; *н. кредитов* – призначення кредитів; *станция -ния* – станція призначення; *отправит по -нию* – відіслати куди призначено.

Наизусть – напам'ять; (*по памяти*) – з пам'яті; *заучить -сть* – завчити напам'ять; *читать -сть* – читати з пам'яті.

Наименование – назва; (*действ.*) – (на)йменування.

Наименовать – назвати, найменувати.

Найденыш – знайденья.

Наймы – найми (-мів); *ходить по наймам* – наймитувати.

Наказ – наказ (-зу); *согласно наказа* – згідно з наказом.

Наказание – кара; (*действ.*) – карання, покарання; *в -ние* – за кару, як кару; *высшая мера -ния* – найвища кара; *достойный, заслуживающий -ния* – кари гідний; *неподлежащий наказанию* – некарний; *нести, отбывать -ние* – відбувати, відбути кару, діставати, дістати кару; *нести незаслуженное наказание* – безневинно каратися; *под страхом -ния* – під загрозою кари; *подвергаемый -нию* – караний, каранець (-нця); *подвергнутый -нию* – покараний; *подлежащий -нию* – (о лице) повинний карі, кого треба (належить) покарати; (*о поступке*) – що за нього треба покарати; *карный; подлежит -нию* – підлягає карі.

Наказной (*о пункте наказа*) – наказний (-ного).

Наказуемость – карність (-ности).

Наказывать, -зать – карати, покарати.

Накануне – напередодні, упереддень.

Накидка (*на стоимость товара*) – накидка; набавка, націнка; (*действ.*) – накидання, набавляння.

Наклад – утрата; *в -де оказаться* – утратитися.

Накладная (*сопроводит. документ*) – накладна (-ної); (*на жел. дор.*) – перевізний лист (-та).

Накладно – утратно, невігідно.

Накладной (*о расходе*) – накладний.

Накладный – утратний, невігідний.

Накладчик, -чица, накладыватель, -ница – накладач (-ча), накладачка.

Накладывать, -ложить – накладати, накласти; *н. пошлину* – накладати мито.

Наклеивать, -клеить – наліплювати, наліпити, наклеювати, наклеїти.

Наклейка: 1) (*этикетка*) – наліпка; 2) (*действ.*) – наліплювання, наклеювання.

Накопировать (*наделать копий*) – накопіювати.

Накопление – набір (-бору) (Н), нагромадження; (*действ.*) збирання, нагромадження; *большое -ние денег* – чималий набір грошей.

Накоплять, -пить – збирати, назбирати, нагромаджувати, нагромадити.

Накрывать, -крыть: 1) (*поймать*) – застукати, застукати, захоплювати, захопити; *н. на месте преступления* – заскочити (застукати) на гарячому; 2) (*обмошенничать кого*) – обшахраювати, обшахраїти когo.

Накупка – накуповування, накуп (-пу).

Налагать, -ложить – накладати, накласти, накидати, накинати, що на когo; *н. взыскание* – карати, накладати кару; *н. денежное взыскание* – накладати грошову кару (кару грішми), накладати штраф; *н. запрещение* – накладати заборону; *н. на себя руки (самому)* – собі смерть заподіювати, заподіяти; *н. налоги* – оподатковувати, оподаткувати, накладати податки; *н. свой отпечаток* – відбиватися, відбитися, позначатися, позначитися на чому; *н. штампель* – штампувати, накладати штамп.

Налаживать, -ладить – налагоджувати, налагодити, направляти, направити, ладнати, наладнати.

Налегать, -лечь (*на что*) – налягати, налягти; (*на кого*) – напосідати, напосісти, натискати, натиснути.

Налет (*бандитов*) – наскік (-коку), напад (-ду).

Налетчик, -чица – наско́чник (-ка), наско́чница, нападник (-ка), нападница.

Налитографировать – налітографувати.

Налицо – навіч; *все налицо* – усі навіч; *проверит*, *все-ли налицо товары* – перевірити, чи всі товари є (навіч).

Наличие, наличность – 1) навічність (-ности), наочність (-ности); *н. товаров совпадает с ведомостью* – кра́му є (справді) стільки, як показано в розпису; *быть в -сти* – бути навіч; *в виду наличия чего* – зважаючи на те, що навіч є; *в виду -чия кворума* – зважаючи на те, що є (був) кворум; *в случае -чия чего* – (в разі), коли є що; *все имеется в -сти* – все навіч є; *при -сти, -чии* – коли є, коли навіч є, якщо є; *при -чии кворума* – коли є, коли буде кворум; *при -сти трех членов* – коли є (буде, було) три учасники, три члени; *проверит -сть товаров* – перевірити скільки є товару (кра́му); 2) (*о деньгах*) – готівка, готіві гроші; *н. кассы* – готівка ка́си, ка́сова готівка; *н. свободная* – вільна готівка; *в -сти имеется 100 рублей* – готівкою є 100 карб.

Наличный: 1) (*о населении*) – що є навіч, навічний; 2) (*о деньгах*) – готівий; *за наличные* – за (на) готівку, за (на) готіві гроші; *за наличный расчет* – за (на) готіві гроші; *платит -ными* – платити готівкою (готівими грішми).

Налог – податок (-тку); *н. гужевой* – взовий, тягловий податок; *н. денежный* – грошовий податок; *н. дополнительный* – додатковий податок; *н. земельный* – поземельне; *н. квартирный* – податок житловий; *н. косвенный* – податок посередній; *н. на лиц* – податок з осіб; *н. натуральный* – натуральний податок, податок натурою; *н. невыплаченный* – залеглий податок; *н. окладной* – окладний податок; *н. обще-гражданский* – податок загальногромадянський; *н. от души* – подушне; *н. поголовный* – подушне, подушний податок; *н. подоходно-поимущественный* – податок з добу́тку та майна, віддобутково-майновий податок; *н. подоходный* – податок з добу́тку, віддобутков податок; *н. поземельный* – поземельний податок, поземельне; *н. прогрессивный* – податок прогресивний, прогресійний (поступний); *н. прогрессивно-подоходный* – податок прогресійно-віддобутковий; *н. промысловый* – податок промисловий, податок з промислу; *н. прямой* – безпосередній, податок; *н. раскладочный* – податок розкладковий; *н. сельско-хозяйственный* – сільсько-господарський податок, податок із сільського господарства; *н. таможенный* – мито; *н. уравнильный* – урівняльний податок, вирівняльний податок; *-ги чрезвычайные* – надзичайні податки; *взыскание -га* – стягання податку; *внесение -га за что* – сплачення (сплата) податку; *облагаемый -гом* – оподатковуваний; *облагать -ми* – оподатковувати, оподаткувати, накладати податки; *обложение -гом, -ми* – оподаткування; накладання податків: *освободить от налогов* – звільняти, звільнити від податків; *подлежащий -гу* – що належить оподатковувати; *поступление налогов* – надходження податків; *распределять -ги* – розкладати, порозкладати податки; *свободный от налога* – неоподаткований.

Налоговик, -чка (*финанс. работник*) – податко́вець (-вця), податко́виця.

Налоговой (*об отделе*) – податко́вий.

Налогоплательщик – платник податків.

Налогоспособность – податко́ва спромо́жність (-ности).

Намежевывать, -жевать – межувати, намежовувати, намежувати.

Намекать, -кнут – натякати, натякнути, на (з)догад давати.

Намереваться, -ряться, вознамериться – мати на́мір, мати думку, взяти думку; *депутаты намеривались прибыть на совещание* – депутати мали прийти на нараду.

Намерение – на́мір (-ру), думка; *н. заранее обдуманное* – заздалегідь (наперёд) узятий на́мір, наперёд узята думка; *имея преступное -ние* – маючи злочинний на́мір; *не в моих -ниях (делать это)* – не мій на́мір; *с заранее обдуманным -нием* – наперёд зваживши; *это не входит в наши намерения* – ЦЕ не є наш на́мір; ми не маємо цього на́міру, на́міру це робити.

Намеренный (*о поступке*) – умисний, навмисний, з на́міром.

Намечать, -метить – визначати, визначити, намічати, намічувати, намітити; (*набрасывать*) – накреслювати, накреслити, робити, зробити начерк; *н. кандидатом* – визначати, визначити на кандидата; *н. проект* – накреслювати, накреслити проєкт, проєктувати, запроєктувати; *н. цель* – визначати, визначити мету.

Наниматель, -ница – найма́ч (-ча), найма́чка.

Нанимать, -нять – найма́ти, найняти; (*н. помещение*) (*у кого*) – (ви)найма́ти, (ви)найняти (*кому*) – найма́ти, найняти; (*н. рабочего*) – єднати, поєднати, найма́ти (найняти).

Наниматься, -няться – найма́тися, найнятися, ставати, ста́ти до ко́го за наймита.

Наносить, -нести: 1) (*вред, убыток*) – завдава́ти, завда́ти чо́го, заподіювати, заподіяти що; *н. обиду, несправедливость* – кривдити, скривдити; *н. оскорбление* – ображати, образити; 2) (*о линиях в чертеже*) – значити, назначити, накреслювати, накреслити (лінії).

Нападать, -пасть – нападати, напа́сти; (*набрасываться*) – накида́тися, накинута́ся на ко́го, напуска́тися, напуститися; *н. на след* – напа́сти на слід, натра́пити на слід, слід узяти.

Нападение – на́пад (-ду); *н. вооруженное* – збро́йний на́пад.

Наперечет – переліком, наперелік; *все наперечет* – всі, чисто всі, геть усі.

Напиток – на́пій (-по́ю); **-ки крепкие** – міцні напо́ї; **-ки прохладительные** – холо́дні напо́ї; **-ки спиртные** – тру́нки (-ків), спиртові напо́ї, п'я́нкі напо́ї.

Наплыв (*просителей*) – на́плив (-ву), на́плин (-ну).

Напоминание – на́гад (-ду); (*действ.*) – нага́дування; *н. вторичное* – drúгий на́гад; *делается второе, вторичное -ние* – нага́дується вдру́ге; *несмотря на неоднократные -ния* – дарма́ що скільки раз нага́дувано (нага́дувалося), хоча́ не раз нага́дувано.

Напоминать, напомнить – нага́дувати, нагада́ти.

Напор – на́тиск (-ку).

Направление: 1) (*устремление*) – на́прямок (-мку), на́пря́м (-му), спрямо́вання, скеро́вання; *н. грузов* – на́пря́м, спрямо́вання вантажі́в; *держать -ние* – прямува́ти, простува́ти; *по -нию к* – пряму́ючи до, в на́пря́мі до; *сохранять -ние* – доде́ржувати на́пря́му; 2) (*сообщение направления*) – спрямо́вування, спрямува́ння, скеро́вування, скерува́ння; *давать -ние делу* – скеро́вувати, скерува́ти спра́ву; 3) (*руководство*) – на́пра́ва, на́від (-воду), про́від (-воду); *давать направление чему* – дава́ти на́від в чо́му.

Направлять, -вить: – 1) на́правляти, на́правити, скеро́вувати, скерува́ти, спрямо́вувати, спрямува́ти (що), керува́ти чим; *н. работу* – керува́ти робо́тою, скеро́вувати робо́ту; 2) (*посылать*) – поси́лати, послати́ кого, що, надси́лати, надісла́ти що.

Например – напри́клад; *как, например* – як от, як ось; *так, например* – ото́ж.

Напрокат – на користува́ння.

Напрягать (*силы*) – напру́жувати, напру́жити.

Напряженность – напру́женість (-ности); *н. труда* – напру́женість пра́ці.

Наростать, -сти – нара́стати, нара́сти; (*о процентах*) – роси́ти, зроси́ти; *процент*

нарастает – процéнт ростé.

Нарицательный (*о стоимості*) – названий.

Народный (*о суде*) – народній, людóвий (Г).

Народонаселение – людність (-ности), населення.

Нарождаемость – народжуваність (-ности).

Нарочный: 1) (*существ.*) – посланець (-нця); *выслать письмо с -ым* – вислати (послáти) листа посланцём; 2) (*прилаг.*) – навмисний, умисний.

Наружный – зокільний, зоколишний, надвірний.

Наружное – зокільне.

Нарушать, -шить – порушувати, порушити, порушити, (*слово, закон, право*) – ламáти, зламáти, порушувати, порушáти, порушити; *н. договор* – ламáти договір; *н. интересы* – порушувати інтереси; *н. ход работы* – перебивáти роботу.

Нарушитель, -ница – порушник (-ка), порушница; *н. закона* – праволóмець (-мця), правопорушник (-ка); *н. спокойствия* – порушувач спóкою.

Наряд: 1) (*урок*) – завдáння, за́гад (-ду); 2) (*приказание о посылке людей на работу*) – виряд (-ду); *н. рабочих* – виряд робітників; 3) (*отправленная на работу группа людей*) – виряд (-ду), за́гін (-го́ну).

Нарядчик – вирядник (-ка).

Наряжать, -рядить (*кого на работу*) – виряджáти, вирядити.

Население – людність (-ности), населення; (*действ.*) – засéлення, залюднення; *н. городское* – міська людність; *н. наличное* – нáвiчна людність; *н. постоянное* – стáла людність; *н. пришлое* – зáйшла людність; *плотность -ния* – залюдненість (-ности), густотá людности.

Населенность – залюдненість (-ности), засéленість (-ности).

Населять, -лить – залюднювати, залюднити; заселяти, заселити.

Насилие – насильство; *путем -лия* – насильством, силою, примусом.

Наследник, -ница – спадкоёмець (-мця), спадкоёмиця.

Наследование (*имущества*) – спадкоёмство, спадкоёмність (-ности), діставáння у спáдок.

Наследовать (*имущество*) – діставáти, *сов.* – дістáти спáдок по ко́му, одбирáти, *сов.* – узяти спáдок.

Наследователь – спадкода́вець (-вця).

Наследственность – спадковiсть (-вості).

Наследственный (*о праве*) – спадковий, спадкоёмний.

Наследство – спáдок (-дку), спáдщина; *н. (оставшееся) после матери* – материзна; *н. (оставшееся) после отца* – батьківщина; *н. по завещанию* – заповітна спáдщина; *вступать в -ство* – обіймáти, обняти спáдщину; *оставаться в -во кому* – спáсти на ко́го, припáсти ко́му; *оставить в -ство* – спáдком (у спáдок) лишити ко́му; *по -ству* – в спáдок, спадкóво.

Настаивать, -стоять (*на чем*) – стояти на чо́му, допевнятися, допевнитися чо́го; *н. на немедленном удовлетворении* – допевнятися, щóб нега́йно задовольнили.

Настойчиво – упérто, доле́гливо (Н); (*очень*) – дуже; *требовать настойчиво* – упérто, доле́гливо вимагати.

Настольный (*о лампе*) – настiльний; (*о служащей постоянным руководством книге*) – підручний.

Настоятельность – нагáльність (-ности), пильна потре́ба, пильність (-ности).

Настоятельный (*о потребности*) – нагáльний, пильний.

Настоящее (*сущест.*) – тепéрiшнє (-нього), тепéрiшність (-ности).

Настоящий: 1) (*действительный*) – справжній, щирий, су́тий; 2) (*теперешний*) –

теперішній, (современный) – сучасний; **в -щее время** – тепер; **во время -щей кампании** – за теперішньої кампанії; 3) (этот) – цей, оцей; **-щий закон** – цей закон; **по -щему делу** – в цій справі.

Настрою – щонайтвердіше, якнайсуворіше; **-го воспрещается** – щонайтвердіше заборонено.

Настроение – настрій (-рою); *н. крепкое* – настрій твердий; *н. на повышение, повышательное* – тенденція збільшувати; *н. рынка, биржи* – настрій на ринку, біржі; *н. сдержанное (покупателей)* – стриманий настрій, стриманість (-ности).

Настройщик, -щица – настроювач (-ча), настроювачка.

Наступать, наступить – наступати, наступити; (о времени) – наставати, настати, надходити, надійти.

Наступление: 1) (действие) – наступання, наступлення; (о времени) – наставання, настання, надходження; **по -нии срока** – як надійшов, як надійде термін; 2) (войска) – наступ (-пу).

Насущный: 1) (о потребностях) – насущний; (обыденный) – щоденний; 2) (неотложный, о вопросе) – доконечний, невідкладний.

Насчет (нар.): а) (в см. предлога «о, об») – про (за) ко́го, про (за) що; б) (в см. «что касается»..., то...) – щодо..., то...; **насчет кого, чего** – про ко́го, про що, за ко́го, за що; **насчет этого дела**: а) (об этом деле) – про (за) цю справу; б) (что касается..., то..) щодо цієї справи, то...

Насчитывать, -тять, -ся – налічувати, налічити, нараховувати, нарахувати, -ся; **в учреждении -ется до 80 работников** – в установі є щось із 80 робітників.

Натура – натура, природа; (характер) – вдача; **получать плату -рою** – одержувати платню в натурі (натурою).

Натурализовать – натуралізувати.

Натуральный (о повинности) – натуральний, (естественный, напр., о явлении) – природний.

Натурный (о вкладе) – натурний, натурою.

Натяжка – прибільшення, силування; **большая -ка** – велике прибільшування; **вывод с -кой** – силуваний висновок; **с большой -кой (можно дать)** – од сили.

Наущать – намовляти, намовити, підмовляти, підмовити.

Наущение – намова, направа; (действ.) – намовляння, направляння; **по -нию (учинять)** – з направи, з намови.

Находит, найти – (з)находити, (з)найти, натрапляти, натрапити; *н. нужным, возможным* – вважати, визнавати, визнати за потрібне, за можливе; *н. при обыске* – витрушувати, витрусити; *н. распросом* – напитувати, напитати; *н. способ, средство* – добирати спосіб.

Находиться, найтись (отыскиваться) – знаходитися, найтися, знайтися.

Находиться (быть где) – бути де, пробувати; (о вещах) – бути де, лежати (стояти, висіти) де; *н. в зависимости от кого, чего* – заложати від ко́го, чо́го; *н. в стадии исполнения* – бути в (на) стадії виконання; *н. на военной службе* – бути на військовій службі, служити у війську; *н. на сохранении* – бути на схові (на схованці).

Находка – знахідка.

Находчик, -чица – знахідник (-ка), знахідниця.

Нахождение: 1) (отыскание, кого, чего) – знаходження, знайдення, нашукання, нашукання; **в случае -ния** – якщо знайдуть, якщо знайдеться, якщо знайдено буде; **на месте -ния (арестовать)** – де знайдуть, де знайдений (знайдено) буде; 2) (пребывание кого где) – перебування, пробування.

Национализация – націоналізація.

Национализовать – націоналізувати, сов. – знаціоналізувати.

Национальность – національність (-ности), народність (-ности).

Начало – 1) початок (-ку), почин (-ну); в **-ле** (*года, книги*) – на початку; для **-ла** – на почин, на початок; с **-ла** *существования* – відколи існує; 2) (*основание, принцип*) – основа, засада, принцип (-пу); *начала корпоративные* – корпоративні засади; **-ла паритетные** – паритетні, рівні, однакові засади; *вести дело на компанейских* **-лах** – мати підприємство (провадити справу) в компаніїстві, провадити справу на спілку; *на коллегиальных началах* – колеґіяльно, на колеґіяльних засадах; *на комиссионных началах* – комісово, на комісійних засадах; *на полных* **-лах** – на повноправних засадах.

Начальник, -ница – начальник (-ка), начальниця; *н. караульный* – начальник сторожі; *н. областной* – начальник краю, крайовий начальник.

Начальнический, начальственный (*о распоряжении*) – начальницький.

Начальство – зверхність (-ности), начальство; (*начальники*) – начальство; **под -ством** – під зверхністю, під провідом.

Начальствовать – бути за начальника, начальникувати, старшинувати.

Начернить (*написать начерно*) – накидати, написати начорно.

Начерно – начорно, у чернетці.

Начерчивать, -ртить – нарисовувати, нарисувати; (*циркулем*) – нациркулювати, нарисувати циркулем.

Начерчивать, -ртать – накреслювати, накреслити, визначати, визначити.

Начет – нарахування; *сделать начет* – зробити нарахування, нарахувати.

Начинание: 1) почин (-ну), захід (-ходу); (*действ.*) – починання, розпочинання чого, заходжування коло чого; *благое -ние* – гарний почин, добрі заходи; 2) (*предприятие*) – підприємство; *н. промышленное* – підприємство промислове.

Начинатель, -ница – починальник (-ка), починальниця, починач (-ча), починачка.

Начинать, -чать – починати, почати, розпочинати, розпочати що, заходжуватися заходитися коло чого; *н. говорит* – починати говорити, знімати, зняти го́лос; *н. исковое дело* – закладати, закласти по́зов.

Начисление – нарахування; (*действ.*) – нараховування, нарахування; **путем -ния** – нараховуючи, нарахувавши, через нарахування.

Начислят, начислить – нараховувати, нарахувати.

Начисто: 1) (*набело*) – начисто, чисто; 2) (*вполне*) – начисто, цілком, геть усé, усé чисто.

Насчитывать, -честь – налічувати, налічити нараховувати, нарахувати.

Неаккуратность – неакуратність (-ности).

Неаккуратный (*неисправный, о служащем*) – неакуратний.

Небезвыгодный – небезкорисний, не без користи.

Небезопасный (*о мерах*) – небезпечний.

Небезосновательный (*о предположениях*) – небезпідставний.

Небережливость – неощадливість (-вости), неощадність (-ности).

Неблаговременно – невчасно, не в свій час.

Неблагонадежный (*политически*) – непевний.

Неблагополучно – негарзд.

Неблагополучный – небезпечний; (*об исходе*) – нещасливий; **-ный в отношении** *эпидемии* – незабезпечений від пошесті, загрожений пошестю, пошесть, що загрожує.

Неблагоприятный (*об обстоятельстве*) – несприятливий; (*о времени*) – неслухний; (*об исходе*) – нещасливий.

Небрежение к чему – нехтування чого.

Небрежность – недбайство, недбайливість (-вости), недбалість (-лости); *н. сплошная* –

саме недбальство, цілковите недбальство; *н. явная* – видиме (явне) недбальство; *по -сти* – через недбальство.

Небрежный (*об отношении к делу*) – недбалий, недбайливий.

Неведение – незнання; *оставаться в -нии относительно чего* – не знати про що.

Неверный (*неправильный, о сведении*) – неправдивий, хибний; (*сомнительный, о деле*) – непевний; (*изменчивый*) – невірний.

Невзирая – не вважаючи на що, дарма що, без огляду (на що).

Невзнос – неплатіж (-тежу), несплата, невплата, невнесення.

Невиновность – (без)невинність (-ности).

Невиновный – (без)невинний, невинуватий.

Невменяемость – невідповідність (-ности); *быть в состоянии -сти* – бути в невідповідному стані, невідповідним бути.

Невменяемый (*о поступке, состоянии*) – невідповідний.

Невнесение – невнесення; (*в списки*) – невнесення, неписання; (*налога*) – неплатіж (-тежу), несплата; *-ние в список послужило причиной* – те, що не внесли до списку, спричинило; невнесення до списку спричинило.

Невнимание – неважливість (-ности), невага.

Невозвращение (*чего*) – не повернення чого; (*кого*) – невороття; *в случае -ния его из отпуска* – якщо він не повернеться з відпустки; *в случае -ния им денег* – якщо не поверне він грошей.

Невозможность – неможливість (-ности), незмога; (*материальная*) – неспромога, неспроможність (-ности); *в случае -сти* – якщо не можна; *при -сти немедленного оповещения* – якщо не можна негайно повідомити; *ставить кого в -сть* – унеможливити комусь що; *это ставит меня в -сть* – через це я не можу.

Невозможно (*исполнить*) – неможливо.

Невозможный (*о требовании*) – неможливий; *делать -ным* – унеможливити, унеможливити.

Невостребование – незапит (-ту), неспит (-ту); *в виду -ния* – що (бо) не запитували.

Невостребованный (*о суммах*) – невідібраний.

Невручение (*денег, повестки*) – невручення.

Невыгодность – не вигідність (-ности), некорисність (-ности), незисківність (-ности); (*убыточность*) – утратність (-ности).

Невыгодный (*о предприятии*) – не вигідний, некорисний, незисківний; (*убыточный, о сделке*) – утратний.

Негласный (*о надзоре*) – неявний, таємний.

Негодный (*о материале*) – непридатний, негодящий; *признать -ным* – визнати за непридатне.

Неграмотность – неграмотність (-ности); (*в чтении и письме*) – неписьменність; *в случае -сти получателя* – якщо одержувач неписьменний.

Неграмотный – неграмотний; (*неумеющий читать и писать*) – неписьменний.

Недвижимость – нерухоме майно.

Недействительность – нечинність (-ности), недійсність (-ности); (*отсутствие юрид. силы*) – неважливість (-ности), нечинність (-ности).

Недействительный (*о мерах*) – нечинний, недійсний.

Недельный (*о сроке*) – тижневий.

Неделя – тиждень (-жня); *в течение -ли* – протягом тижня, через тиждень; *каждую -лю (собираться)* – щотижня; *на предыдущей -ле* – того тижня, минулого тижня; *-лю тому назад* – тиждень тому, перед тижнем; *с будущей недели* – з неділі; *через -лю* – за тиждень.

Недеятельный – недіяльний, неактивний.

Недобор – недобір (-бору), (*недоимка*) – недоплата.

Недоброкачественность – недобротність (-ности), погана якість (-кости); *н. упаковки* – погане пакування.

Недоброкачественный (*о продукте*) – недобротний, недоброї якості, поганий.

Недобросовестный (*об отношении к делу*) – несумлінний, несовісний.

Недоверье – недовіра; *питать -рие* – мати недовіру, недовіряти; *по -рию* – через недовіру, з недовіри до кого, не довіряючи комусь.

Недовес – недовага, неповна вага.

Недовешивать, -весить – недоважувати, недоважити.

Недовольство чем – незадоволеність (-ности), невдоволення з чого.

Недовыработка (*нормы*) – недовиріб (-робу), недовироблення.

Недовыручка – недобір (-бору).

Недодача – недодання, недодача.

Недоделка – недороблення, недокінчення.

Недоимка – заліглість (-лости), недоплата.

Недоимочность – недоплатність (-ности).

Недоимочный (*о суммах*) – заліглий, недоплатний.

Недоимщик, -щица – недоплатник (-ка), недоплатниця.

Недоказанность – недоведеність (-ности).

Недомер – недомір (-ру).

Недооценивать, -нить – недооцінювати, недоцінити, легковажити.

Недоплата – недоплата, недоплат (-ту), недоплата.

Недопоказанный (*о доходах*) – недопоказаний.

Недополучать, -чить – недобира́ти, недобрáти, не все діставáти, дістáти, не все одержувати, одержати.

Недопустимость – недозволеність (-ности), недозволеність (-ности).

Недопустимый (*о поступке*) – недозволений, недозволений.

Недопущение (*куда*) – недопущення, недопускання, недопуст (-ту): (*чего*) – недозволення, недозволення, недозвіл (-олу).

Недоработка – недороблене (-ного), недоріб (-робу); (*действ.*) – недороблювання, недороблення.

Недоразумение – непорозуміння; *вышло -ние* – сталося непорозуміння; *по -нию* – з непорозуміння, через непорозуміння.

Недород – недорід (-роду).

Недосмотр – недогляд (-ду); *по -тру* – через недогляд, з недогляду; *поплатиться за -тр* – приплатитися через недогляд.

Недосмотреть – недоглядіти, недодивитися, недобачити чого.

Недоставать – бракувати, не ставати, не вистачати.

Недостаток: 1) (*дефект*) – вада, хиба, ганч (-чу); 2) (*недостаточность чего*) – брак (-ку), недоста́ча; *вследствие -ка* – (через те) що бракує, бо бракує; *в случае -ка* – якщо не вистачить місця; *по -ку (за -ком) времени, средств* – через брак, бо бракувало часу, засобів; 3) (*нужда*) – нестáток (-ку).

Недостаточно – недосить, мало чого.

Недостаточность: 1) (*недостача чего*) – недоста́ча, брак чого; 2)

(*малосостоятельность*) – незаможність (-ности); *н. питания* – злиденне (мізерне) харчування; (*организма*) – погане живлення.

Недостаточный (*о количестве*) – малий для чого, невивстачний; (*о малосостоятельном*) – незаможний.

Недостача – брак (-ку), недоста́ча, недо́сталь, неста́ча; в случае **-чи** – коли браку́є, бракува́тима; за **-чу** веса – за недова́ження; при **-че** – коли браку́є, коли бракува́тима.

Недостоверность – непев́ність (-ности).

Недочет – 1) недо́лік (-ку); *н. сумм* – недо́лік сум; 2) (в работе) – хиба, о́гріх (-ху).

Нежилой: 1) (о доме, где не живут) – нежилий; 2) (о строении, где нельзя жить) – нежитловий, неприда́тний, щоб жити (ме́шкати).

Независимый (о положений) – незале́жний.

Незаконмерно – неправомі́рно, незако́номірно.

Незаконный (о требовании) – неправни́й, незако́нний.

Незамедлительно – нега́йно, не гаючись.

Незаменимость – незамі́нність (-ности), неза́ступність (-ности).

Незаменимый (о работнике) – незамі́нний, неза́ступний.

Незанятой (о служащем) – вільний, гуля́щий.

Незаполненный (об анкете) – без відповідей; (о бланке) – незапо́внений.

Незаслуженно – не по заслу́зі; (без вины) – безвинно, безневинно.

Незастроенный (о месте) – незабудо́ваний.

Незатребованный (багаж, письмо) – невзя́тий, незапита́ний.

Нездоровый: 1) (о больном) – недужи́й, слабий; 2) (вредный, об атмосфере) – вадли́вий, шкідли́вий.

Незначительный (о количестве чего) – невели́кий, мали́й; (о личности) – незначни́й.

Неизбежный (о последстви) – немину́чий.

Неизвестный – невідо́мий.

Неизмеримый (о потере) – незмі́рний; (о величине) – невимі́рний.

Неимение – брак (-ку), недоста́ча чо́го; за **-нием** – не ма́ючи, не ма́вши, че́рез брак, бо не було́, бо немає.

Неимущий – бі́дний, незамо́жний, незасі́бний.

Неисполнение – невикона́ння; (*несоблюдение*) – недодо́ржання.

Неисправимый (об упущении) – непопра́вний, ненапра́вний.

Неисправность: 1) (об инструменте, вещи) – ненапра́вленість (-ности), непра́вність (-ности); 2) (о лице) – неакура́тність (-ности), нерете́льність (-ности).

Неисправный: 1) (об инструменте, вещи) – ненапра́влений, непра́вний; 2) (о лице) – неакура́тний, нерете́льний.

Неистребованный (о документе) – невзя́тий, незапита́ний.

Нейтрализовать – неутра́лізува́ти, сов. – знеутра́лізува́ти.

Некредитоспособность – некреди́тозда́тність (-ности).

Некролог – некро́лог (-гу).

Неликвидный (об имуществе) – нелікві́дний.

Немедленно – нега́йно, не гаю́чи ча́су.

Немногие (в выражениях): в **-гих** словах – кілько́ма слова́ми; в **-гих** случаях – в небагато́х випадка́х, не ча́сто; для **-гих** – небагато́м, ма́ло кому́; *немногие смогут* – ма́ло хто змо́же, не бага́то тих, що змо́жуть.

Ненадежный (*сомнительный, о долге*) – непев́ний.

Ненаказуемый (о поступке) – нека́рний.

Неналоговой (о поступлениях) – неподатко́вий.

Ненарушимый (о законе) – непору́шний, незла́мний.

Необандероленный (об изделии) – незабандеро́лений, без пере́паски.

Необеспеченность – незабезпе́ченість (-ности).

Необеспеченный (о материальном положении) – незабезпе́чений.

Необжалованный (о решении) – неоска́ржений.

Необлагаемый (*налогами*) – неоподатковуваний, невіддільний оподаткуванню.

Необнаруженный (*о преступнике*) – невиявлений; *оставаться обнаруженным* – бути невиявленим.

Необоснованный (*о выводе*) – необґрунтований, безпідставний.

Необусловленный – незумовлений; (*в договоре*) – незастережений.

Необходимо – треба, потрібно; *крайне необходимо* – докінче треба.

Необходимость – (до)конечність (-ности), потреба; *н. крайняя, насущная* – (до)конечна потреба; *в случае, при -сти* – якщо є, якщо буде потреба, в разі потреби; *иметь -сть в чем* – потребувати чого; *имеется -сть в чем* – є потреба на що; *приводит к -сти* – змусувати, змусити, примусувати, примусити.

Необходимый (*нужный*) – потрібний; (*без чего нельзя обойтись, чего нельзя заменить*) – невіддільний (Н), незамінний; (*неминуемый*) – неминучий; (*непременный, обязательный*) – неодмінний, докінчений; **-мое зло** – неминуче лихо; **-мое условие** – неодмінна, (до)конечна умова; **крайне -мый** – докінче потрібний, невіддільний; *нужный и даже -мый (расход)* – потрібний і навіть докінче потрібний.

Необъяснимый (*о причине, явлении*) – нез'ясовний, нез'яснений, не пояснений.

Необязательный (*о работе*) – не обов'язковий.

Неограниченный (*о полномочиях*) – необмежений, без обмеження.

Неоднократно – скільки раз, не раз.

Неоднократный (*о случае*) – неодноразовий, кількарізний.

Неодобрительный (*об отзыве*) – непохвальний.

Неоказание – неподання; *за -ние помощи (выговор)* – що не подано допомоги.

Неокладной (*о сборе*) – посередній.

Неокончательный (*о решении*) – неостаточний.

Неоперационный (*об имуществе*) – не операційний.

Неоплата – несплата, несплатення.

Неоплатный (*о должнике*) – не виплатний; (*о долге*) – несплатний.

Неоправданный (*документом*) – не виправ даний, не оправданий.

Неопределенность – невизначність (-ности), неозначеність (-ности); (*сомнительность*) – не певність (-ности); (*неясность*) – не виразність (-ности).

Неопределенный: 1) (*о времени, сроке*) – невизначений, неозначений; (*сомнительный, об успехе*) – не певний; 2) (*неясный, об ответе*) – не виразний.

Неорганизованность – не організованість (-ности), не порядкованість (-ности).

Неослабный (*о надзоре*) – пильний.

Неосмотрительность – не обачність (-ности), необережність (-ности).

Неосновательность – безпідставність (-ности), безґрунтовність (-ности).

Неосновательный (*без оснований, о требовании*) – безпідставний, безґрунтовний; (*несолидный*) – неґрунтовний; (*о человеке*) – не статочний.

Неоспоримый (*о праве*) – незаперечний.

Неосторожный (*о поступке, шаге*) – необережний.

Неосуществимый (*о плане*) – не здійснений.

Неответственный (*о работнике*) – не відповідальний.

Неотложность – невідкладність (-ности), нагальність (-ности), пильність (-ности).

Неотложный (*о деле*) – невідкладний, пильний, негайний.

Неотлучно – не відгодно, не відгоджаючись, не відлучно.

Неотменный, неотменяемый (*о декрете*) – неодмінний, не скасовний (Н).

Неотступный (*о ходатайстве*) – не відступний, настирливий; (*настойчивый*) – долігливий (Г).

Неотчуждаемый (*о владении*) – не вивласнюваний, не вивласнений.

Неотъемлемый (о принадлежности, части, чего) – невіднятий.

Неотыскание – незнайдення; за **-нием** (документа) – що не знайшли, не знайшовши, бо не знайдено (бо не знайшли).

Неофициальный (о сообщении) – неофіційний.

Непартийный – непартійний.

Неплатеж – неплатіж (-тежу), несплата, несплачення.

Неплатежеспособность – неплатоспроможність (-ности).

Неплательщик, -щица – неплатник (-ка), неплатниця; *н. злостный* – зловмисний неплатник.

Непман – непман (-на).

Неподатной (о свободном от налогов) – неподатковий, вільний від податків.

Неподведомственный (о деле) – невідурядний.

Неподдельный (о вещи) – непідроблений, незфалшований, нефалшивий; (о тоне) – щирий.

Неподкупный (о свидетеле) – невідплатний, невідкупний.

Неподлежащий (неотносящийся к чему, о примере) – неналежний до чого.

Неподсудный (о лице) – неприсудний.

Неподходящий (о вещи) – непридатний; (о времени) – незручний; (о выражении) – невідповідний, неслухний; (**-щий по цене**) – непоцінний.

Неподчиненность – невідпорядкованість (-ности), невідлеглість (-лости), невідвладність (-ности).

Непозволительный (о поступке) – недозволений, недозволений.

Неполновозрастие – неповноліття, неповні літа, недоліття.

Неполноправный (о гражданине) – неповноправний.

Неполнота (сведений) – неповність (-ности).

Непомерный (о требовании) – незмірний; (о количестве) – надмірний.

Непорядок – безладдя, нелад (-ду).

Непоследовательно – непослідовно.

Непосредственный (о наблюдении) – безпосередній.

Неправильность – неправильність (-ности), невірність (-ности), хибність (-ности), помилковість (-вости).

Неправомерный (о поступке) – неправний.

Неправомочный – неправоможний, неправосильний.

Неправоспособность – неправоздатність (-ности).

Неправосудие – кривосуд (-ду), неправний суд, неправосуддя.

Непредвиденный, непредусмотренный (об осложнении) – непередбачений; *н. (в договоре)* – незастережений.

Непредусмотрительно – непередбачливо, необачно.

Непреложный (о решении) – незмінний; (о намерении) – непохитний, (об истине) – незаперечний.

Непременный (об условии) – неодмінний; (*несменяемый, о секретаре*) – незмінний.

Непрерывно – без перерви, без перестанку, беззупинно.

Непрерывный (о неделе) – безперервний.

Неприбытие – неприбуття; за **-ем Н.** – що не прибув Н.

Непригодность – непридатність (-ности).

Непригодный (о вещи) – непридатний, негодящий.

Неприемлемый (о предложении) – неприйнятний.

Непризнание – невизнання.

Неприкосновенность – 1) непорушність (-ности), незайманість (-ности); *н. личности* –

неза́йманість особи; в **-сти** – непору́шно; 2) (*непричастность*) – неприче́тність (-ности).

Неприкосновенный (о *запасе*) – 1) непору́шний, неза́йманий; 2) (*непричастный, о лице*) – неприче́тний до чо́го.

Неприменимость – незастосо́вність (-ности), неприда́тність (-ности).

Непринятие – неприйня́ття; в *случае -тия* – якщо (коли) не приймають, не приймають, не прийма́тимуть.

Неприсутственный (о *дне*) – неробі́тний; (о *часе*) – неурядо́вий.

Неприсутствующий (о *лице*) – неприя́сутній.

Непродолжительный (о *времени, сроке*) – недо́вгий, коро́ткий, недо́вгоча́сний.

Непроизводительность – непро́дуктивність (-ности); (*тщетность*) – ма́рність (-ности).

Непроизводительный (о *труде*) – непро́дуктивний; (*напрасный*) – ма́рний, даремний.

Неработоспособный (о *лице*) – непраце́здатний.

Нерабочий (о *времени*) – неробі́тний, гуля́щий; (о *скоте*) – неробо́чий, гуля́щий.

Нерадение – недба́лість (-лості), недба́льство.

Неразборчивый: 1) (о *почерке*) – нечиткий, невира́зний; 2) (*н. в средствах*) – невиба́гливий на..., неперебі́рливий.

Неразменный (о *ден. знаках*) – нерозмі́нний.

Неразрешенный: 1) (*непозволенный, о собрании*) – недо́зволений, заборо́нений; 2) (*нерешенный, о вопросе*) – нерозв'язаний, невірше́ний.

Неразрешимый (о *вопросе*) – що не мо́жна вирішити, розв'язати, нерозв'язний.

Нераспорядительный (о *лице*) – нерозпорядли́вий.

Нерасторжимость (*условия*) – нерозривні́сть (-ности).

Нерасчетливость – нераху́бність (-ности), нео́щадли́вість (-вості).

Нерасчитанность – необрахо́ваність (-ности), незва́женість (-ности).

Нерегулярно – нерегу́лярно, непоста́йно, неста́ло.

Нерозыск – неро́зшук (-ку); за **-ком адресата** – не розшука́вши, що не розшу́кано, бо не розшу́кано, не розшукали адре́сата; **при -ке** – коли не розшу́кано (не буде розшу́каний).

Несвоевременный (о *заявлении, замечании*) – невча́сний, несвоєча́сний, що не в свій час.

Несгораемый (о *шкафе*) – неспале́нний, вогнетрива́лий, вогнетривкий.

Нескончаемый – нескінче́нний, безконече́нний, безкра́йї; (*только о работе*) – невиво́дний (Г).

Несменяемость – незмі́нність (-ности).

Несменяемый (о *должности, лице*) – незмі́нний, незміне́нний.

Несмотря на..., – дарма́ що..., не вважа́ючи на..., не зважа́ючи на..., хоча́...; **-ря на неоднократные напоминания** – дарма́ (не вважа́ючи на те), що не раз нага́дувано, хоча́ не раз нага́дувано.

Несоблюдение – недоде́ржання, невикона́ння; в *виду -ния (условий)* – що не доде́ржано, бо не доде́ржано.

Несовершеннолетие – неповнолі́ття, недолі́ття.

Несовершеннолетний (о *лице*) – неповнолі́тній, недолі́тній.

Несовместимость – несполу́чність (-ности); (*стат.*) – незбі́жність (-ности).

Несовместимый (об *обязанности*) – несполу́чний; (*стат.*) – незбі́жний.

Несогласие – незго́да, не(з)ла́года; *н. во мнениях* – розбі́жність думо́к; **по -сию, вследствие -сия** – че́рез незго́ду.

Несогласованность – непого́дженість (-ности), незгі́дність (-ности).

Несогласованный (о *действиях*) – непого́джений.

Несоответствие с чем, несоответственность чему – невідповідність (-ности) до чого.
Несоответственный чему – невідповідний до чого.
Несоразмерный с чем – недомірний, незавмірний (Н), невідповідний до чого.
Несостоявшийся: 1) (о заседании) – що не відбувся, невідбутий; (о товариществе) – неутворений; в виду **-шейся продажи** – зважаючи на те (через те), що продаж не відбувся; 2) (об условиях договора) – нездійснений.
Несостоятельность: – 1) неспроможність (-ности), неспромога; (долговая) – невикладність (-ности); н. злостная – зловмисна невикладність; 2) (бедность) – незможність (-ности), несамок (-тку), нестатки (-ків); по **-сти** – через неспроможність, через незможність, через нестатки; 3) (неимущий, о гражданине) – незможний; (неосновательный, об аргументации) – неслухний, невлучний.
Несправедливость – 1) несправедливість (-вости), неправда; 2) (обида) – кривда; **причинить -сть (кому)** – заподіяти кривду кому, скривдити кого.
Нестарательность – нестаранність (-ности), недбайливість (-ности).
Нести, понести: н. наказание – відбувати, відбути кару, дістати кару; н. ответственность – відповідати; н. служебные обязанности – відбувати, виконувати службові обов'язки; н. убытки – зазнавати, зазнати втрат, мати втрати, утрачатися, утратитися; н. убытки при работе – проробляти, проробити.
Несудимость – 1) несудженість (-ности); 2) (неподсудность) – неприсудність (-ности); 3) (невменяемость) – невисудність (-ности).
Несудимый – 1) несуджений; 2) (неподсудный) – неприсудний; 3) (невменяемый) – невисудний.
Несущественный (о замечании) – непосутній.
Несходный (о деле) – невикладний; (о несходном по цене) – непоцінний.
Несчетный (о количестве) – незліченний, незчислений.
Нетактичный (о поведении) – нетактовний.
Нетерпящий отлагательства (о деле) – невідкладний, що не можна відкласти.
Неточность – неточність (-ности), недостатність (-ности), нестотність (-ности).
Нетрудовой (о хозяйстве) – нетрудовий; (о части населения) – нетрудящий, нетрудовий.
Нетрудоспособный (об инвалиде) – непрацездатний.
Нетто – нетто.
Неубыточность – невикладність (-ности).
Неуважительный (о причине) – 1) неважливий; 2) (об отношении к кому) – зневажливий.
Неувязка – непогодженість (-ности), непоєднаність (-ности), непоєднання.
Неудача – невдача; **потерпеть -чу** – зазнати невдачі.
Неудачный (об исходе) – невдалий.
Неудобный (о положении) – невикладний, незручний; (о земле) – непридатний.
Неудобство – невиклада, незручність (-ности); **причинять кому -ство** – завдавати кому незручності.
Неудовлетворение – незадоволення; в случае **-ния ходатайства** – якщо не буде задоволене прохання.
Неудовлетворительность – недогідність (-ности), незадовільність (-ности), недоладність (-ности).
Неудовлетворительный (о работе) – недогідний, незадовільний, недоладний; (недостаточный, об ответе) – незадовільний, невистачний; (отрицательный) – негатишний; **работа -льна** – робота не задовольняє; робота незадовільна.
Неудовольствие кем, чем – недоволення, незадоволення кого, з чого; **высказывать -**

вие по поводу чего – висловлювати невдоволення, незадоволення з чого, з приводу чого.

Неуказание – незазначення; *за -нием точного адреса* – (через те), що не зазначено точно адреси, бо не зазначено точно адреси.

Неуклонный (*об исполнении*) – непохитний, неу(в)хильний, неодмінний.

Неуместный (*о замечании*) – недоречний, неадекватний.

Неумышленно – ненавмисне, без наміру.

Неумышленный (*о поступке*) – невмисний, ненавмисний.

Неуплата – несплата, несплачення.

Неупотребительный (*о средстве*) – невживаний.

Неуправка – невпорання, невпоранка; *в виду неуправки* – що не впоралися, бо не впоралися.

Неурочный (*о работе*) – незагаданий, ненормований; (*о времени*) – невизначений, ненормований; (*несоответствующий, о времени*) – невідповідний, неналежний; (*сверхурочный*) – наднормовий.

Неустановленность – 1) невизначеність (-ности); *н. срока* – невизначеність терміну; 2) (*недоказанность*) – недоведеність (-ности); *н. факта* – недоведеність факту.

Неустановленный: 1) (*времени*) – невизначений; 2) (*недоказанный, о факте*) – недоведений.

Неустойка: 1) (*неисполнение условия*) – недодержання; *при -ке* – якщо не додержано, якщо не додержати; 2) (*пени за неустойку*) – недодержка (Н); *заплатить -ку* – сплатити недодержку.

Неустойчивый (*о цене*) – хиткий, нестабільний, нестійкий.

Неустрашимый (*о прелятствии*) – невідводний.

Неустройство – невідповідність (-ности).

Нефтепромышленник – нафтопромисловець (-вця).

Нехозяйственность – негосподарність (-ности).

Нецелесообразно – недоцільно.

Неценный (*о вещи*) – нецінний.

Нечеткий (*о почерке, печати*) – нечіткий, невчитний; (*невыразительный, о речи*) – невиразний.

Нечетный – непарний, нечітний.

Неявившийся – неприбулий.

Неявка – неояз (-зу) (Н), неприбуття, неприхід (-ходу); (*непредъявление*) – неояз (-зу), неподавання, неояз (-зу); *н. на работу* – неояз, неприбуття на роботу; *за -кою их* – бо вони не з'явилися, не осязалися; *при -ке* – якщо не прибували, не прибувають, не прибудуть.

Неясный (*об ответе*) – невиразний, неясний.

Нижеизложенный – поданий далі, нижчеподаний.

Нижеименованный – названий далі, нижченазваний.

Нижеозначенный – зазначений далі, нижчезазначений.

Нижеподписавшийся – що підписався далі, нижчепідписаний.

Нижеприведенный – наведений далі, нижченаведений.

Нижеследующий – дальший, поданий далі, нижчеподаний, наведений далі, нижченаведений.

Нижеупомянутый – згаданий далі, нижчезгаданий.

Низкопробный – малопробний, малої проби.

Низкий (*о намерении, поступке*) – нищий, негідний.

Ничтожный (*о спросе, цене, потреблении*) – зовсім малий, мізерний.

Нищенствовать – старцювати, жебрачити.

Нищий, -щая – жебрак (-ка), жебрачка, старець (-рця), старчиха.

Новаторство – новинництво.

Новобранец – новобранець (-нця), рекрут (-та).

Нововведение – новина, новозапроваджене; (*действ.*) – запровадження вперше; *путем -ния* – уперше запроваджуючи.

Новогодие – новоріччя.

Новозаселенный (*о пункте*) – новозаселений.

Новоизбранный (*о депутате*) – новообраний, нового обрання.

Новоизданный (*о распоряжении*) – нововиданий.

Новообразовавшийся (*о селении*) – новопосталий, новоутворений, що недавно утворився, недавно утворений.

Новооснованный (*об учреждении*) – новозаснований, новозаложений, недавно заложений.

Ножик (*перочинный*) – ніжик (-ка), цезорик (-ка), складанчик (-ка); (*разрезной*) – різак (-ка).

Ноль – нуль (-ля), зеро.

Номенклатура – номенклятура.

Номенклатурный (*о списке*) – номенклятурний.

Номер – 1) число (40) нумер (-ра) (№); *н. входящий* – вступне число, вступний нумер; *н. исходящий* – вихідне число, вихідний нумер; *н. по порядку* – число (нумер) з ряду, чергове число; *н. по журналу* – журнальний нумер; *н. порядковый* – рядове, порядкове число (нумер); *за № таким* – число такє, під таким числом; *подбирать по -рам* – укладати (складати) за нумерами; 2) (*в гостиннице*) – номер (-ра), кімната; **-ра для приезжающих** – номера для приїжджих; 3) (*газеты*) – число, нумер (-ра).

Номерной, номерант – номерний (-ного), номерант (-нта).

Номеровать – нумерувати, числами позначати.

Номеровщик – нумерувальник (-ка).

Номинал – номінал (-лу); *по -лу* – за номіналом.

Номинальный (*о стоимости*) – номінальний, іменований.

Норма – норма; *н. возрастная* – норма літ, вікова норма; *н. выработки* – норма виробу, виробляння; *н. душевая* – норма на душу, подушна норма; *н. оценочная* – цінувальна, таксаційна норма; *н. предельная* – гранична, кінцева норма; *н. средняя* – пересічна норма; **-мы количественные** – норми кількості; *входит в норму* – ставати, стати на нормі; (*сделаться нормой*) – ставати, стати за норму; *по норме* – за нормою; *вверх (свыше) нормы* – понад норму.

Нормализация – нормалізація; (*действ.*) – нормалізування.

Нормальный (*об окладе*) – нормальний.

Нормировать – нормувати, сов. – унормувати.

Нормировщик – нормувальник (-ка).

Носильщик – носильник (-ка), вагоноша.

Носитель – носій (-сія); *н. фамилии* – власник прізвища.

Носить – носити; *н. имя* – зватися, мати ім'я (назву).

Нотариальный (*о заявлении*) – нотаріальний, нотарний.

Нотариус – нотар (-ря); *профессия -са* – нотарство.

Нотариат – нотаріат (-ту).

Нотация – нотація, вимова; *прочитать кому -цию* – вимовити кому, вчитати нотацію кому.

Ночной (*о дежурстве, работе*) – нічний.

Ноябрь – листопад (-да).

Нужда: 1) (*потребность в чем*) – потреба на що; (*крайняя*) – скрута на що; **-ды** *повседневные* – повсякденні (щоденні) потреби; **-ды** *текущие* – поточні потреби; *без видимой нужды* – без явної, очевидної потреби; *по крайней, неотложной нужде* – з кінцевої (кінчої) потреби; *удовлетворение нужд* – задоволення потреб; 2) (*бедность, состояние нужды*) – нужда, нестаток (-тку), злидні (-нів).

Нуждаться: 1) (*в чем-либо*) – потребувати чого; 2) (*терпеть нужду*) – бідувати, терпіти злидні (нестаток).

Нуждающийся – бідний, убогий; (*в чем*) – що потребує чого; *предоставит работу, как более -муся* – дати роботу, бо більш потребує.

Нужный (*о расходе*) – потрібний; *н. и даже необходимый* – потрібний і навіть докінче потрібний; *находит -ным* – вважати за потрібне; *очень -ный* – дуже потрібний, пильний.

Нумератор – нумератор (-ра); **-ром** *проставляют* – значити нумератором.

Нумерация – нумерація; (*действ.*) – нумерування, числування.

О, об, обо: 1) (*с. предл. над.*) – за, про (*с вин. пад.*); *вопрос об утверждении* – справа про затвердження; *донести о происшествии* – сповістити за пригоду; *ходатайствовать о ком, о чем* – клопотатися за кого, за що; 2) (*с качеств. прилаг. и числ.*) – на (*с вин. пад.*), з (*с твор. пад.*); *дом о трех этажах* – будинок на три поверхи.

Обандероливать, -лить – забандеролювати, забандеролити.

Обанкручиваться, -рутиться – банкрутувати, збанкрутувати.

Обвертка (*обложка*) – обгортка, обкладинка; (*обвертывание*) – обгортання.

Обверточный, оберточный (*о бумаге*) – обгортковий.

Обвертывать, -вернуть – обгортати, обгорнути чим, угортати, угорнути в що.

Обвес: 1) (*обман в весе*) – обважування, обваженн-я; 2) (*ошибка в весе*) – помилка на вазі; 3) (*о недовешенном количестве чего*) – недоважка.

Обвешивать, обвесить кого – обважувати, обважити когo.

Обвешиваться, обвеситься – помилятися, помилитися важивши.

Обвинение – обвинувачення, обвина; (*действ.*) – звинувачення, обвинувачування, обвинувачення; *о. встречное* – супротивне обвинувачення; *брать назад обвинение* – зрікатися, зректися обвинувачення; *взводит -ние на кого* – прикидати комy вину, винуватити, обвинувачувати, обвинуватити когo; *возбуждать -ние* – починати, почати винувачення; *дело по -нию в чем* – справа про обвинувачення за що (в чoму); *он судится по -нию в измене* – його судять, обвинувачуючи за зраду; *предъявляют -ние* – ставити, поставити обвинувачення; *признавать -ние* – визнавати обвинувачення; *свидетели со стороны -ния* – свідки сторони винувачення, свідки з поведової сторони.

Обвиненный: 1) (*на кого взведено обвинение*) – винувачений, оскаржений; 2) (*осужденный*) – засуджений.

Обвинитель, -ница – обвинювник (-ка), обвинювниця; *о. частный* – оскаржник (-ка), (*о женщ.*) – оскаржниця.

Обвинительный (*о речи*) – обвинювний.

Обвиняемый – винувачений (-ного).

Обвинять, -нить кого в чем – винити, винуватити, обвинуватити когo за що (у чoму); **-нять напрасно** – винуватити безпідставно; *он -нен за злоупотребления* – його обвинуватили у зловживаннях; *суд -нил его* – суд визнав його за винного, суд обвинуватив його.

Обвиняться, -ниться – винитися, винуватитися, обвинуватитися.

Обдирала – здирник (-ка), здирця; (*взяточник*) – хабарник (-ка).

Обдирательство – здирство, здирництво, здирщина; (*действ.*) – обдирання.

Обдумывать, -мать – обмірковувати, обміркувати що.

Обед – обід (-ду); *обед из двух, из трех блюд* – обід на дві, на три страви[i]; *даются обеды* – дають обіди.

Обеденный (*о перерыве*) – обідній, на обід; (*оставшийся от обеда*) – обідняшній.

Обеднеть (*о лице*) – збідніти, зубожіти, зійти на злидні, звестися нінащо; (*о хозяйстве*) – підупасти, збідніти, звестися нінащо.

Обезвреживать, -редить – знешкоджувати, знешкодити (СЖМ).

Обезденежить – витратитися з грошей, звестися з грошей.

Обезземеливать, -лить – збезземелювати, збезземелити, знеземелювати, знеземелити.

Обезлюдеть – збезлюдіти.

Обезоруживать, -жить – знезброювати, знезброїти, роззброювати, роззброїти.

Оберегатель – оберегач (-ча), охоронець (-нця), охоронник (-ка).

Оберегать, -речь – берегти, оберегати, оберегти когó, що, стерегти, устерегти когó, чогó.

Обеспечение – забезпечення, безпека; *о. имущество* – забезпечення майном, майнове забезпечення; *о. социальное* – соціально забезпечення; *о. страховое* – убезпечне, убезпечина (Н); *в -ние* – на забезпечення, щоб забезпечити, забезпечуючи; *в целях -ния* – щоб забезпечити; *давать в -ние* – класти, покласти, що на заставу; *дать -ние* – дати забезпечення, забезпечити; *с -нием платы* – забезпечуючи, забезпечивши плату, з забезпеченою платою.

Обеспеченность – забезпеченість (-ности).

Обеспечиватель, -ца – забезпечник (-ка), забезпечниця.

Обеспечивать, -чить кого чем или в чем – забезпечувати, безпечити, забезпечити когó чим, кому́ що.

Обеспечительный (*о договоре*) – забезпечний.

Обесценивать, -нить – знецінювати, знецінити.

Обещание – обіцянка, обітниця; (*обет*) – зарік (-року), обітниця; *о. клятвенное* – обіцянка під присягою, запряжена обіцянка; *о. торжественное* – урочиста обітниця; *давать торжественное -ние* – урочисто обіцятися; *исполнить -ние* – додержати обіцянки.

Обещать, пообещать – обіцяти (-ся), пообіцяти (-ся).

Обжалование – оскарження; *в случае -ния их* – якщо їх оскаржать.

Обжаловать – оскаржувати, оскаржити.

Обзаведение, обзавод, обзаводка: 1) (*оборудование*) – завід (-оду); 2) (*действ.*) – справляння, справлення, облаштування, облаштування.

Обзаводить, -вести кого чем – справляти, справити когó що, облаштувати, облаштувати когó чим.

Обзаводиться, -вестись чем – заводити, завести (собі) що, справляти, справити (собі) що.

Обзор – о́гляд (-ду); (*действ.*) – оглядання; *о. беглый* – побіжний о́гляд; *о. конспективный* – конспективний о́гляд.

Обзорщик, -щица – оглядач (-ча), оглядачка.

Обивать, обить (*пороги*) – оббивати, оббити.

Обида (*несправедливость*) – кривда, покривдження; (*оскорбление*) – обра́за; *о. кровная* – тяжка, обра́за; *выносит -ду* – терпіти кривду; *наносит, причиняет -ду*: – а) чинити кривду, кривдити, скривдити, покривдити; б) ображати, образити.

Обидчик, -чица – кривдник (-ка), кривдниця.

Обиженный – скривджений (-ного), покривджений (-ного); (*оскорбленный*) – ображений.

Обилие чего (множество чего) – багатосила, велика кількасть, здобіль чого; *большое -лие* – дуже багато.

Обильный (о материале) – достатній, що його багато є, рясний; (об урожае) – великий.

Обирало[а] – здирник (-ка), здирниця, драпіжник (-ка).

Обирать, обобрать кого – обдирати, обдёрти, обідрати когó.

Обитаемый (о заселенном доме) – заселений, залюднений.

Обитатель, -ница – житець (-тця), мешканець (-нця), мешканка.

Обиход (хозяйство и его принадлежности) – господарство; (*текущий расход, потребность*) – обіхідка, обіхідність (-ности); (*употребление*) – ужиток (-тку); для *домашнего -да* – до хатнього господарства, для хатнього вжитку; для *своего -да* – на власну обіхідку, собі на обіхідку, собі на вжиток; *пустить в -ход* – пустити до вжитку, запровадити в ужиток.

Облава – облав (-ву), облава.

Облагать, -пожить: 1) (кого чем) – обкладати, об(і)класти, обложити; о. *податью, налогом* – оподатковувати, оподаткувати когó, накладати, накладіти податок на когó; о. *пошлиной* – накладати мито на що; 2) (*окружать*) – облягати, облягти, оточувати, оточити, обступати, обступити.

Обладание чем – посідання чогó.

Обладатель, -ница – посідач (-ча), посідачка, володар (-ря), володарка.

Обладать чем – посідати що, володіти чим; о. *всеми правами* – мати всі права; о. *полномочиями* – мати вповноваження.

Областной (о потреблении) – крайовий, крайній.

Область – 1) край, країна; 2) (*переносно*) – поле, царина, обсяг (-гу), галузь (-зі); о. *влияния* – обсяг (поле) впливу; о. *действия* – поле діяння (чину); (о законе, правилах) – сфера (обсяг) чинності; о. *применения* – царина вжитку (застосування); о. *распространения* – терен поширений; в *данной -сти* – в цій галузі; в *научной -сти* – в царині науковій; *вне -сти* – поза обсягом, поза сферою.

Облегчать, -чить – полéгшувати, полéгшити, улéгшувати, улéгшити; (*давая льготу*) – пільгувати, попільгувати, попільжити.

Облегчение – полéгшання, полéгкість (-кости); (*льгота*) – пільга; о. *налогов* – змёншення податків, полéгкість у податках; о. *положения (больного)* – полéгшення стану; *больной получил -ние* – хворому полéгшало, стало лéгше; в *целях -ния* – щоб полéгшити, на полéгшення; *замечается -ние налогов* – укмічено, що податки полéгшали; *получить -ние* – діставати, дістати полéгкість (-кости).

Облекать, -лечь кого чем (*властью, доверием*) – надавати, надати когó чогó.

Облигационер – облігаціонер (-ра), облігаційник (-ка).

Облигационный (о листе) – облігаційний.

Облигация – облігація.

Обличать, -чить: 1) (*показывать, обнаруживать*) – виявляти, виявити, показувати, показати; 2) (*уличать, изобличать*) – докázувати, докázати на когó, доводити, довести когó що, викривати, викрити когó, що; о. *кого во лжи, измене* – доводити когó його брехню, зраду.

Обличаться, -читься – виявлятися, виявитися; *виновный обличается всем ходом дела* – винуватця виказує (виявляє) увесь хід справи.

Обличатель, -ница – виявник (-ка), виявниця, викривач (-ча), викривачка, докázник (-ка), докázниця.

Обличительный (о свидетельствовании) – виявничий, виявний, викривний.

Обложение – 1) оподаткування; о. *косвенное* – посереднє оподаткування; о. *подоходное* – віддобуткове оподаткування; о. *пропорциональное* – пропорційне

оподаткування; *о. прямое* – безпосереднє оподаткування; *неподлежащий обложению* – неоподатковуваний; *при -нии*: – а) оподатковуючи; б) коли оподатковують (оподатковували, оподатковуватимуть); 2) (осада) – облога.

Обложка (обертка) – обгортка, обкладинка.

Обложковый (о бумаге) – обгортковий, на обгортку.

Обман: 1) (надувательство) – ошуканство, ошук (-ку); *о. явный* – видиме ошуканство; *добыть обманом* – витуманити, видурити; 2) (зablуждение) – омана; *зводит в обман кого* – омиляти, омилити когo; *вдаваться, владать в обман* – омилятися, омилитися, допускатися, допуститися омані.

Обманный: 1) (надувательский, о виде, весе) – ошуканський, шахрайський; 2) (призрачный, о явлении) – оманий.

Обманщик, -щица – ошуканець (-нця), ошуканка, ошукач (-ча), ошукачка.

Обманывать, -нуть – обманювати, обманити, ошукувати, ошукати; *о. в весе* – недоважувати, недоважити; *о. в мере* – неомірювати, неомірити.

Обмежевывать, -жевать, -ся – обмежувати, обмежувати, -ся.

Обмен – вимін (-ну), заміна, обмін (-ну); *о. грамотами* – обмін грамотами; *о. мнениями* – обрада, порозуміння про що, спільне обміркування чогo; *о. торговый* – торговельний вимін, торговельна мінба; *в обмен* – на вимін, на заміну; *в порядке -на материалами* – щоб помінятися матеріалами, міняючись, помінявшись матеріалами; *для обмена* – на вимін, на заміну; *после обмена мнений по докладу мы...* – спільно обміркувавши доповідь, обрадившись про доповідь, ми...

Обменивать, -нять, -нить, -ся – обмінювати, обмінити, обмінити, міняти, поміняти, -ся; *-ться письмами* – мінятися листами; *-ться мнениями* – обраджуватися, обрідитися, порозуміватися, порозумітися.

Обменный (о предмете) – замінний, вимінний, на вимін призначений, обмінний.

Обмер: 1) (измерение) – вимір (-ру); 2) (мера) – міра; 3) (недомер) – недомір (-ру); (действ.) – недомірювання, недомірення; 4) (обмен в мере) – обмір (-ру); (действ.) – обмірювання, обмірення.

Обмеривать, -рять, -рить: 1) (измерять) – вимірювати, виміряти що; 2) (недомеривать) – недомірювати, недоміряти, недоміряти; (обманывать в мере) – обмірювати, обміряти, обміряти.

Обмерок, обмерыш – недомірок (-рку).

Обмеренный (о приборе, измерительный) – вимірний.

Обмерщик (обманывающий мерой) – недомірник (-ка).

Обмолвка – помилка на слові.

Обморок – обмирання, зомління; *в состоянии -ка* – зомлілий; *упасть в о-в* – зомліти.

Обмошенничать – обшахрувати, обшахрати, обшахраїти, обкрутити.

Обмундировка, обмундирование: 1) (одежда) – умундування; 2) (действ.) – умундування, споряджання уніформи.

Обмундировывать, -ровать – умундувати, умундувати, споряджати, спорядити, справляти, справити уніформу комy.

Обнадеживать, -жить – забезпечувати, забезпечити когo, подавати, подати надію комy.

Обнародывать, -довать – оголошувати, оголосити що, знаймувати, ознаймувати, знаймити, ознаймити що, оприлюднювати, оприлюднити що, про що.

Обнаруживать, -жить – виявлювати, виявляти, виявити що; (о преступлении) – викривати, викрити; (находить) – находити, знайти; *о. по следам* – слідом доходити, дійти, вистежувати, вистежити по слідах; *о. при обыске* – витрушувати, витрусити що в когo; *о. свое нерадение* – виявляти, показувати свою недбалість.

Обнимать, -нять что – охоплювати, охопити, обіймати, обійняти що; *район обнимает*

территорию – район охоплює територію.

Обновлять, -вить – о(б)новляти, о(б)новити, поновляти, поновити.

Обобщать, -щать, -ся – узагальнювати, узагальнити, -ся; *частные законы не могут -ться* – поодиноких законів не можна узагальнювати.

Обобщение – узагальнення; *делать, сделать обобщение* – узагальнювати, узагальнити.

Обобществлять, -ствить – усупільнювати, усупільнити.

Обогащаться, -гатиться чем – збагачуватися на що, багатитися, збагатитися з чого, багатіти, збагатіти на що; *о. на чей счет* – багатіти чийм коштом.

Обогреть, -реть, -ся – о(бі)грівати, о(бі)гріти, -ся (*о здании*) – огрівати, -ся.

Обоз – вálка; (*воен.*) – обóз (-зу); *о. пожарный* – пожежна вálка; *о. санитарный* – вálка санітарна.

Обозначать, -чить: 1) (*отмечать знаком*) – зазначати, зазначувати, зазначити, позначати, позначувати, позначити; 2) (*определять*) – визначати, визначити; *о. направление* – визначати напрям; 3) (*значить*) – означати.

Обозначаться, -читься – зазначуватися, зазначитися, позначатися, позначитися; (*определяться*) – визначатися, визначитися.

Обозначий (*нач. обоза*) – отамán вálки, валковий.

Обозный (*об имуществе*) – валковий.

Обозревать, -реть – оглядати, оглянути, оглядіти, озира́ти, озирну́ти що.

Обозреватель, -ница – оглядач (-ча), оглядачка.

Обозрение – о́гляд (-ду); *о. конспективное* – конспективний о́гляд.

Оборачиваемость (*денег, товара*) – швидкість обігу (обертання).

Оборона – оборо́на; *стать в -ну кого* – ста́ти на оборо́ні ко́го, заступáтися, заступитися, оступáтися, оступитися за ким, ста́ти в оборо́ну за ким.

Оборонять, -нить, -ся – боронити, обороняти, оборонити, відбороняти, відборонити, -ся.

Оборот: 1) оборо́т (-ту); (*обращение*) – о́біг (-гу), оберта́ння; *о. денежный* – грошовий оборо́т; *о. кассовый* – касовий оборо́т; *о. торговый* – торговельний оборо́т; *о. хозяйственный* – господарчий оборо́т; *быть в -те* – бу́ти в оборо́ті; *без оборота на меня, на вас (надпись на векселе)* – не оберта́ючи на ме́не; *дать делу другой оборот* – поверну́ти спра́ву на іна́кше; *дело приняло хороший, дурной оборот* – спра́ва поверну́ла на до́бре (лихе́); *пускать деньги в -рот* – пуска́ти гро́ші в оборо́т; 2) (*речи*) – зворóт (-о́ту).

Оборотливость – промі́тність (-ности), (*у делах*) – спритність (-ности).

Оборотливый (*об агенте*) – спритний, промі́тний, меткий (*у делах*).

Оборотный: 1) (*о капитале*) – оборо́тний; 2) (*обратный, о стороне листа*) – зворóтний.

Оборудывание, -дование: 1) (*завода, мастерской и т. п.*) – урядження, ста́ток (-тку), опорядження, устаткува́ння; (*действ.*) – уряджа́ння, урядження, опоряджа́ння, опорядження, устатковува́ння, устаткува́ння; 2) (*о делах*) – ла́годження, пола́годження, обла́годжува́ння, обла́годження.

Оборудывать, -довать: 1) (*дело*) – зроби́ти спра́ву, пола́годити спра́ву, спра́вити спра́ву, спра́витися; 2) (*снабжать всем нужным*) – уряджува́ти, урядити, обмислити чим (Г), опоряджа́ти, опорядити, устатковува́ти, устаткува́ти.

Обосновывать, -новать что чем – у́грунто́увати, у́грунтува́ти що на чо́му, об́грунто́увати, об́грунтува́ти.

Обособлять, -бить – відокре́млювати, відокре́мити.

Обострять, -рять (*отношения, положение*) – заго́стрювати, заго́стрити.

Обоюдный (о *рыске*): – 1) двосторонній, двобічний; (*обоюдоострый, о вопросе*) – двосічний; 2) (*взаимный, о соглашении*) – обопільний.

Обрабатывать, -ботать – 1) обробляти, оброблювати, обробити, опрацювувати, опрацювати; 2) (*землю*) – порати, упорати, оброблювати, обробляти, обробити.

Обработка – обробка; (*действ.*) – обробляння, опрацювання; *производит -ку* – обробляти, обробити.

Образ (*способ*) – спосіб (-собу), чин (-ну), побит (-ту); *о. действия* – поводження, поводіння; *о. мыслей* – напрям думок; *о. правления* – система урядування, уряд (-ДУ); *главным -зом* – найбільше, найголовніше, головне; *коренным -зом* – ґрунтовно; *надлежащим -зом* – належно, як слід, як годиться; *насильственным образом* – гвалтовно; *некоторым -зом* – якоюсь мірою; *никаким -зом* – ніяк, жадним способом, жадною мірою; *обманным -зом* – ошукавши, ошуком; *обыкновенным -зом* – звичайним способом, звичайно; *равным -зом* – так саме, теж; *решительным -зом* – твердо, рішуче; *самым решительным -зом* – щонайтвердіше; *самым обыкновенным -зом* – звичайнісіньким способом; *таким -зом (так)* – так, таким способом, таким робом, чином, побитом; (*итак*) – отже, отож, виходить; *частным -зом* – приватно.

Образец – зразок (-зка), взір (-зору), взірець (-рця); *-зцы товарные* – зразки товару (краму); *брать для -зца* – брати на зразок; *брать за -зец* – брати, взяти на зразок; *по -зцу* – на зразок, на взірець; *продавать по -зцам* – на зразки продавати; *служить -зцом* – бути за зразок; *существующего -зца (марки)* – теперішнього зразка.

Образование: – 1) освіта; *о. высшее* – вища освіта; *о. домашнее* – домашня освіта; *о. начальное* – початкова освіта; *о. низшее* – нижча освіта; *о. общее* – загальна освіта; *о. профессиональное* – професійна освіта; *о. специальное* – спеціальна (фахова) освіта; *получать -ние* – діставати освіту; 2) (*созидание, формирование*) – творення, утворення, утворювання, формування, зформування; *о. новых учреждений* – утворення, формування, зформування нових установ; 3) (*результат процесса*) – утвір (-вору), витвір (-вору).

Образованный: 1) (*прил., о получившем образование*) – освічений; 2) (*прич.*) – утворений, зформований; *вновь -ный* – новоутворений.

Образовательный: 1) (*о цензе*) – освітній; 2) (*о процессе*) – творчий, формувальний.

Образовывать, -зывать: 1) (*давать образование*) – освічувати, освітити когo, давати, дати освіту (науку) когo; 2) (*создавать*) – утворювати, творити, утворити; 3) (*составлять*) – становити що, дати що; *образует что* – становить що, є що; *это образует большую сумму* – це становить (дає) велику суму.

Образовываться, -зываются из чего – утворюватися, утворитися, зформовуватися, зформуватися, складатися, скластися; (*возникать*) – поставати, постати з чого.

Образцовый (*об уставе*) – зразковий, взірцевий.

Образчик – зразок (-зка); *для -ка* – на зразок.

Обратно – назад; *получать деньги -но* – одержувати гроші назад, одержати гроші зворотом.

Обратный (*о действи*) – зворотний; (*о расписке*) – поворотний.

Обращаемость (*денег, товаров*) – обігання, обіг (-гу), обертання; (*предметов*) – уживаність (-ности).

Обращать, -ратить: 1) (*устремлять*) – повертати, повернути, звертати, звернути; (*направляют*) – наvertати, наvertнути; *о. внимание* – звертати, звернути увагу, зауважувати, зауважати, зауважити; *о. внимание кого на что* – давити, подати до уваги когo що, звертати увагу чию на що; *обратить иск (к кому-нибудь)* – розпочати позов проти когo, запозивати, запозвати когo; 2) (*употреблять на что*) – повертати, повернути на що, обертати, обернути, уживати, ужити на що; *о. в доход* – повертати,

поверну́ти на прибу́ток; 3) (*превратить во что*) – переводити, перевести на що, повертати, повернути на що, у що; *о. в деньги* – переводити, перевести на гроші, повертати, повернути в гроші, згрошити (Г).

Обращаться, -ратиться: 1) (*к кому, к чему*) – вдаватися, вда́тися до ко́го; *о. к кому по делу* – вдаватися до ко́го в справі; *о. с вопросом* – вдаватися запитуючи (з запитанням); 2) (*во что*) – повертатися, повернутися на що; (*физ.*) – братися, взятися чим; *о. в развалины* – повертатися в руїни, руїною ста́ти; 3) (*с кем*) – поводитися, повестися, об(і)ходитися, обійтися; (*с чем*) – ходити ко́ло чо́го; *о. пренебрежительно (с кем)* – поневіряти ким; 4) (*о деньгах, товаре*) – обігати, обертатися, ходити; *деньги - ются (на рынке)* – гроші ходять; *товар - ется (на рынке)* – крам обертатється, ходить.

Обращение: 1) (*к кому по делу*) – вдавання до ко́го; 2) (*с кем*) – пово́дження, обхо́дження; (*с чем*) – хо́дження ко́ло чо́го; *о. вежливое* – чемне пово́дження; *о. грубое* – нечемне пово́дження; *о. обходительное* – обіхі́дливе пово́дження; *о. унижительное* – знева́жливе пово́дження; *вменяется в обязанность вежливое обращение с посетителями* – ста́виться за обов'язок чемно поводитися з одвідувача́ми; *в -нии (быть корректным)* – в пово́дженні, поводячись, пово́дившись; 3) (*денег, товаров*) – обіг (-гу), обертання; *о. денежное* – грошовий обіг; *о. капитала* – обертання ка́піталу; *о. ценностей* – обертання ці́нностей; *вводит деньги в -ние:* – запрова́джувати гроші до обігу; *изъять из -ния* – вивести, вибрати з ужитку, з обігу; 4) (*во что*) – повертання, обертання в що, на що; *с -нием в доход* – поверта́ючи на добу́ток; 5) (*в учение, секту*) – наvertsання, наvertsнення, ко́го (до ко́го, на що).

Обревизовывать, -зывать – ревізува́ти, обревізу́увати, обревізува́ти ко́го, що.

Обрез (книги) – край, кра́ю, берег (-га); *в обрез* – без лишку.

Обремененность – обтяже́ність (-ности), обтяже́ння.

Обременительный (о поручении) – обтяжливий, важкий, тяжкий.

Обременять, -нить – обтяжа́ти, обтяжува́ти, обтяжити.

Обрисовывать, -совать (положение) – змально́увати, змальнова́ти.

Обрывать, оборвать (разговор, смех) – урива́ти, увірва́ти, урва́ти (розмо́ву, сміх); *о. кого в разговоре* – урва́ти ко́му мо́ву.

Обрывок – уривок (-вка).

Обрывочный (о сведениях) – уривчастий, уриваний.

Обселять, -лить – обселя́ти, обселити, осаджува́ти, осадити, залюднюва́ти, залюднити що ким.

Обселяться, -литься – обселя́тися, обселитися.

Обсерватория – обсерва́торія.

Обсервационный (о пункте) – обсерваці́йний, на́глядний, спостере́жний.

Обследование – дослі́джування, дослі́дження, до́слід (-ду), обслі́джування, обслі́дження.

Обследователь, -ница – дослі́дник (-ка), дослі́дни́ця, обслі́дник (-ка), обслі́дни́ця.

Обследовательный (об аппарате) – дослі́дчий.

Обследывать, -довать – дослі́джувати, дослі́дити, обслі́джувати, обслі́дити що.

Обслуживать, -жить – обслу́говувати, обслу́гува́ти ко́го, що, ко́го в чо́му.

Обставляют, -вить, -ся – обста́вляти, обста́вити, -ся.

Обстаивать, -стоять (защищать кого) – обста́вати, обста́ти за ким, стоя́ти за ко́го.

Обстановка – обста́ва, обста́но́ва; (*об окружающем быте, строе*) – ото́чення; *о. внешняя* – ото́чення; *о. домашняя* – ха́тня обста́но́ва, ха́тнє ото́чення; *о. неблагоприятная* – несприятливі умо́ви, несприятливе ото́чення; *о. окружающая* – ото́чення, око́лишні умо́ви; *о. стеснительная* – непридо́ба; *при (иной) -вке* – в (інших) обста́винах, умо́винах, в (іншому) ото́ченні; *снабженный -кой* – обста́влений, з

обстановою.

Обстоятельность: – 1) докладність (-ности), ґрунто́вність (-ности); 2) (*положительность*) – статечність (-ности).

Обстоятельный: 1) (*об изложении*) – докладний, ґрунто́вний; 2) (*о человеке*) – статечний.

Обстоятельство – обста́вина; (*чаще во мн. числе*) – обста́вини, річ (-речі), факт (-у); **-ва дела** – обста́вини справи, факти справи, нале́жне до справи; *о. побочное* – побі́чна річ, побі́чність (-ности); **-ва привходящие** – побі́чні обста́вини; **-ва случайные** – випадок (-дку), випадко́ва річ; **-ва, сопровождающие дело** – супровідні в справі обста́вини; **-ва стесненные** – скру́тні обста́вини, скру́та; **-ва уличающие** – докázні обста́вини, виявні обста́вини; *быть в стесненных -вах* – у скру́ті бу́ти; *вникать в -ва (дела)* – зважа́ти на обста́вини; *изложить все -ва дела* – пода́ти всі факти справи; *не случайным является и то -во* – не випадко́ве (не випадко́ва річ) і те...; *обнаруживаются новые -ва* – виявляються нові факти; *по личным (домашним, независящим, непредвиденным) -вам* – з особистих (з хатніх, з незале́жних, з непередба́чених) обста́вин (причин), че́рез особисті (хатні, незале́жні, непередба́чені) обста́вини (причини); *поправить -ва* – полі́пшити справи; *последнее -во указывает* – це показує, ця обста́вина показує; *препятствует одно -во* – одна́ (така́) річ стої́ть на заваді (на перешко́ді); *при благоприятных -вах, при благоприятном стечении о-в* – за сприятливих обста́вин, за сприятливими обста́винами; *при разных -вах* – в різни́х обста́винах, за різни́ми обста́винами; *применяются к -вам* – пристосо́вуватися до обста́вин; *сообразно -вам, смотря по -вам* – відпові́дно до обста́вин, як до обста́вин, зважа́ючи на обста́вини; *сообразоваться с -вами* – зважа́ти на обста́вини; *существенные -ва дела* – посу́тне в справі; *упомянуть некоторые -ва дела* – згада́ти де́що (де́які факти) із справи.

Обстоять – бу́ти; *все обстоит благополучно* – усе гара́зд, усе до́бре; *все обстояло благополучно* – все було́ гара́зд, до́бре; *дело обстоит так* – справа така́, ета́п справи такий; *дело обстояло так* – справа була́ така́.

Обстраивать, -роить, -ся – оббудо́вувати, оббудува́ти, будувати, побудува́ти, -ся.

Обсуживание, обсуждение – обмірко́вування, обміркува́ння; *о. всестороннее* – всебі́чне обмірко́вування, обміркува́ння; *о. предварительное* – попереднє обмірко́вування, обміркува́ння; *о. совместное* – обра́да, спі́льне обмірко́вування, обміркува́ння; *входит в -ние* – почина́ти (захо́джуватися, бра́тися) обмірко́вувати; *для -ния* – на обміркува́ння, щоб обміркува́ти; *неподлежащий -нию* – необмірков́ний (Н); *приниматься за -ние чего* – почина́ти, поча́ти обмірко́вувати, бра́тися, взя́тися обмірко́вувати що; *подвергать -нию* – бра́ти, взя́ти на обміркува́ння.

Обсуживать, обсуждать, -судить – обмірко́вувати, обміркува́ти, зважува́ти, зважа́ти, зважити що; *о. всесторонне* – обмірко́вувати всебі́чно (усіма́ сторонами).

Обсчитывать, -тать и обчесть: – 1) (*сосчитать*) – облічува́ти, облічити, -ся; 2)

(*обмануть при счете*) – ошу́кувати, ошукати́ на раху́нках; скривди́ти ко́го на лі́чбі.

Обсчитываться, -таться (ошибаться в счете) – помиля́тися, помилитися на раху́нках; (*давать промах*) – огу́люватися, огу́дитися.

Обувный (*о магазине*) – взуттьо́вий, взуття́ний.

Обусловленный чем (зависящий) – зале́жний від чо́го; *успех обусловлен хорошим началом* – у́спіх зале́жить від га́рного поча́тку.

Обусловливать, -словить: – 1) обмежува́ти, обме́жити умо́вою, зумо́влювати, зумови́ти, узале́жнювати, узале́жнити, ста́вити, постави́ти в зале́жність від чо́го; 2) (*договором*) – застері́гати, застере́гти, вимовля́ти, вимови́ти; 3) (*собой что*) – станови́ти підста́ву, ставати́, ста́ти на підста́ву, спричиня́тися, спричини́тися до чо́го.

Обусловливаться чем – зале́жати від чо́го, виходи́ти з чо́го.

Обучать, -чить, -ся чему – навчати, навчити, -ся чого.

Обход: 1) (*осмотр*) – обхід (-ходу); *о. докторский* – лікарський обхід; *окончился докторский обход* – лікар кінчив обходити, лікарі кінчили обходити; 2) (*уклонение от чего*) – обхід (-ходу), обминання чого; *в обход закона* – щоб обійти, обминути, закон, обходячи, обминаючи закон.

Обходить, обойти: 1) (*кругом чего*) – обходити, обійти; 2) (*пройти мимо*) – обминати, обминути; *о. вопрос* – обминати, обминути питання; *о. молчанием* – замовчувати, замовчати.

Обходиться, обойтись: 1) (*без чего-нибудь*) – обходитися, обійтися; *о. без помощи* – обходитися, обійтися без допомоги; 2) (*с кем-либо*) – поводитися, поведистися, обіходитися, обійтися з ким; 3) (*кому во что*) – коштувати, вийти, ставати, стати кому в що; *постройка дома обойдется очень дорого* – збудувати (поставити) будинок дуже дорого вийде; *ремонт обошелся нам в сто рублей* – сто карбованців (став) вийшов нам ремонт.

Обчет – помилка, обмилка в лічбі (в рахунках), невлічка (Н).

Обширность (*доклада*) – широкі, великі розміри; (*помещения*) – просторість (-рости).

Обширный (*о докладе*) – широкий; (*о помещении*) – просторий, великий.

Общеармейский – загальновійськовий.

Общедоступный (*о цене*) – 1) загальноприступний, загальнодоступний, усім, приступний, доступний; 2) (*о книге, изложении*) – загальнозрозумілий, усім зрозумілий.

Общежитие (*интернат*) – бурса, інтернат (-ту).

Общежитный (*о распорядке*) – бурсовий, інтернатський.

Общепризнанный (*о интересе*) – всенародній, вселюдний.

Общеобразовательный (*о литературе*) – загальноосвітній.

Общеобязательный (*о распоряжении*) – обов'язковий для всіх, загальнообов'язковий.

Общепользный (*о мероприятиях*) – загальнокорисний, корисний для всіх.

Общепризнанный (*о факте*) – визнаний від усіх, загальновизнаний.

Общепринято – звичайно, заведено; *это здесь -то* – це тут звичайно, так тут ведеться, так тут повелось.

Общепринятый (*о формуле*) – скрізь уживаний, скрізь засвоєний: (*о порядке*) – звичайний.

Общераспространенный (*о правиле*) – скрізь поширений, загальнопоширений.

Общесоюзный (*об учреждении*) – всесоюзний.

Общественный: 1) (*социальный, о классе*) – суспільний; 2) (*публичный, об учреждении, работе, жизни*) – громадський; (*гражданский, о долге*) – громадянський.

Общество: – 1) суспільство; *о. капиталистическое* – капіталістичне суспільство; 2) (*общественно-самосознательная часть населения*) – громадянство; *о. советское* – радянське громадянство; 3) (*крестьянское общество и проч. объединения*) – громада; *о. земельное* – земельна громада; 4) (*товарищество*) – товариство; *о. акционерное* – акційне товариство; *о. кооперативное* – кооперативне товариство; *о. кредитное* – кредитове товариство; *о. научное* – наукове товариство; *о. потребительское* – споживче товариство; 5) (*сообщество*) – компанія, товариство; *быть в -стве кого* – бути в компанії з ким, в чиєму товаристві, в товаристві з ким.

Общеуважаемый (*о деятеле*) – від усіх шанований.

Общеукраинский (*об учреждении*) – всеукраїнський.

Общепотребительный (*о приеме*) – скрізь уживаний, звичайний.

Общеустановленный (*о порядке*) – загальновстановлений.

Общий: 1) (*совместный, о пользовании*) – спільний, гуртовий; 2) (*относящийся ко всему, ко всем, об итоге, плане*) – загальний; (*повальный, об обыске*) – поспільний; в

общем – загалом, взагалі, у цілому; *в общем и в частности* – зокрема і взагалі.

Община (*общество*) – громада; *о. религиозная* – релігійна громада; *о. сельская* – сільська громада.

Общинный – громадський, спільнинний; (*о принадлежащем участникам общества*) – спільницький.

Общность – спільність (-ности), поспільність (-ности).

Объединение – об'єднання, гурт (-рту); (*действ.*) – об'єднування, об'єднання, гуртування, згуртування.

Объединение профессиональное – конфесійне об'єднання; *о. профессиональное* – професійне об'єднання.

Объединительный (*о мероприятии*) – єднальний.

Объединять, -нить, -ся – об'єднувати, об'єднати, гуртувати, згуртувати, -ся.

Объезд: 1) (*объезжание*) – об'їзд (-ду); *в объезд* – на об'їзд, об'їздом; 2) (*объездной путь*) – об'їздка, обминка; 3) (*конная стража*) – роз'їздка.

Объездчик – об'їзний, об'їзник (-ка), поберєжник (-ка).

Объект – об'єкт (-ту); *о. обложения* – об'єкт до оподаткування.

Объем – обсяг (-гу), обшир (-ру); (*мат.*) – об'єм; *в полном объеме* – цілим обсягом, в цілому обсягу (-зі), на повний обсяг; *увеличиваться в объеме* – більшати обсягом.

Объемистый (*вместительный, о ящике*) – укладистий, місткий.

Объявитель, -ница – оповісник (-ка), оповісниця, об'явник (-ка), об'явниця.

Объявка – оповідь (-ді).

Объявление – оповіщення, оповістка, оголошення; (*заявление*) – заява; (*действ.*) – оповіщування, оголошування; заявляння; *о. газетное* – оповіщення в газеті; *о. страхователя* – заява від убезпечувача; *без -ния* – без оповістки, не оповіщаючи, не оповістивши.

Объявляют, -вить – оповіщати, оповістити, оголошувати, оголошати, оголосити; (*всемирно*) – ознайомувати, ознаймувати, ознаймити; *о. амнистию* – ознайомувати амністію; *о. безвестно отсутствующих* – визнавати, визнати за безвісного; *о. в печати* – оголошувати, оголосити друком; *о. во всеобщее сведение* – оповіщати, подавати до вселюдного відома; *о. кому свои намерения, цель, мнение, волю* – освідчувати комусь свої заміри, мету, думку, волю; *о. недействительным* – уневажнювати, уневажнити, унедійснювати, унедійснити; *о. о себе* – оповічатися, оповіститися; *о. приказ* – оповіщати наказ; *о. себя кем, чем* – об'являтися, об'явитися чим, називатися, назватися чим.

Объявляются, -вятся: 1) (*показываться*) – об'являтися, об'явитися, знаходитися, знайтися; (*заявится*) – оповічатися, оповіститися, зголошуватися, зголоситися куди, до кого; 2) (*быть объявленным*) – оповічатися, оголошуватися, оповіститися, оголоситися; *настоящим -ться* – цим оповіщаємо, подаємо до відома.

Объяснение чего или к чему – пояснення до чого; (*действ.*) – пояснювання, пояснення, з'ясування, з'ясування чого; (*с кем*) – розмова з ким; *о. по жалобе* – пояснення до скарги; *в -ние* – на пояснення, щоб пояснити, пояснюючи; *дать исчерпывающие -ния* – дати повні пояснення; *иметь с кем -ние* – мати з ким розмову; *принять -ние* – прийняти пояснення, взяти на увагу пояснення.

Объяснительный (*о тексте, записке*) – пояснювальний, поясняльний, на пояснення.

Объяснять, -нить – поясняти, пояснювати, пояснити, з'ясувати, з'ясувати.

Объясняются, -няются – 1) з'ясуватися, з'ясуватися; 2) (*объясняются с кем*) – порозуміватися, порозумітися з ким, вияснити, вияснити непорозуміння; (*говорит с кем*) – говорити, розмовляти; (*иметь разговор с кем*) – мати розмову з ким; *о. жестами* – порозуміватися на кивках, на мигах; *о. на каком-либо языке* – розмовляти

(говорити) якою мовою.

Обыватель – обиватель (-ля), обивателька, громадянин (-на), громадянка.

Обыкновение – звичай (-чаю); *было -ние* – поводилося, було заведено, був звичай; *вошло в -ние* – повелось; *нарушать -ние* – ламати звичай; *по заведенному -нию* – заведеним звичаєм; *по -нию* – звичайно, звичне, як звичайно; *по своему -нию* – своїм звичаєм; *такое -ние* – так ведеться, поводитися, такий звичай; *там это в большом -нии* – там це дуже звичайне, там цього дуже додержують.

Обыск: 1) (для обнаружения украденного, запрещенного) – трус (-су); *о. домовый* – хатній трус, трус удома; *о. личный* – особовий трус; *о. повальный, поголовный* – поспільний трус; *делать обыск у кого, подвергать кого обыску* – трусити, потрусити когo, трус робити кому, в когo; *находить при -ке* – витрушувати, витрусити; 2) (при браке) – запис (-су).

Обыскивать, -кать – трусити, потрусити, обшукувати, обшукати когo, що.

Обычай – звичай (-чаю); *входить в обычай* – ставати, стати за звичай; *согласно (торговому) обычаю* – згідно з (торговими) звичаями.

Обычный (*о явлении*) – звичайний, звичний; (*о правовых отношениях*) – звичаєвий.

Обязанность – обов'язок (-зку), повинність (-ности); *о. общественная* – громадська (громадянська) повинність; *-сти по службе* – урядові обов'язки; *в круг -стей входит* – до обов'язків належить; *вменять в -ность* – зобов'язувати когo, ставити за обов'язок, за повинність кому; *возлагать -ность* – накладати обов'язок; *исполнять свои -сти* – виконувати свої обов'язки, пильнувати своїх обов'язків; *круг -стей* – обсяг обов'язків, обов'язки; *нести (служебные) -сти* – відбувати, виконувати (службові) обов'язки; *освобождать от -стей* – звільняти, звільнити від обов'язків; *по -сти* – з повинности, з обов'язку; *слагать -сти* – скидати обов'язки; *считать своей -стью* – мати за свій обов'язок, мати собі за обов'язок, вважати за повинність.

Обязанный – (з)обов'язаний, повинний; *много обязан* – дуже вдячний; *-ным быть кому чем* – завдячувати кому що; *чувствовать себя -ным* – почуватися до обов'язку; *я обязан* – я повинен.

Обязательность – неодмінність (-ности), (до)конечність (-ности), обов'язковість (-ВОСТИ); *о. участия* – обов'язок брати участь; *в порядке -сти* – порядком обов'язковости, як обов'язковий (а, е, і).

Обязательный (*непремный*) – неодмінний, (до)конечний; (*обязательный к исполнению*) – обов'язковий.

Обязательственный (*о расписке*) – обов'язний.

Обязательство – зобов'язання; *о. вексельное* – вексельне зобов'язання; *о. взаимные* – зобов'язання обопільні (взаємні); *о. долговое* – зобов'язання довгове; *о. заемное* – позичкове зобов'язання; *о. письменное* – зобов'язання на письмі, писане зобов'язання; *о. срочное:* а) (*на год, напр.*) – зобов'язання на (певний) реченіць, реченціве зобов'язання; б) (*к определенному числу*) – термінове зобов'язання, зобов'язання до (певного) терміну; *брать, принять на себя -ство, входит в -ство* – брати, взяти на себе зобов'язання, зобов'язуватися, зобов'язатися; *давать письменное -ство* – давати зобов'язання на письмі, зобов'язуватися, зобов'язатися на письмі; *иметь неопределенные -ства* – мати невизначені зобов'язання; *исполнять свои -ства* – виконувати свої зобов'язання, додержувати своїх зобов'язань; *-ва по отношению к кому* – зобов'язання до когo.

Обвязывать, -зать – (з)обов'язувати, (з)обов'язати, покладати, покласти обов'язок; *о. подпиской кого* – зобов'язувати, зобов'язати когo на письмі; *о. кого весьма многим* – надто зобов'язати когo; *договор -вает* – договір зобов'язує; *это ни к чему не -вает* – ні до чоґо це не зобов'язує.

Обязываться, -заться – (з)обов'язуватися, (з)обов'язатися, бр'яти, взяти на себе обов'язок (зобов'язання); *о. письменно* – підписуватися, зобов'язуватися на письмі.

Овладевать, -деть кем, чем – опановувати, опанувати когo, що, запановувати, запанувати над ким, заволодіти ким, чим; *о. землей, имуществом* – посіда́ти, посісти, опановувати, опанувати зе́млю, майно́, добро́; *о. позицией* – здобува́ти, здобу́ти (опановувати, опанувати) позицію; *о. производством* – опановувати виробництво; *о. языком* – опановувати мову.

Огородный (*о рынке*) – городинний.

Оглавление (*книги*) – зміст (-ту), огла́в (-ву) що є в книзі, перелік змістові.

Огласитель – опові́сник (-ка), оголо́сник (-ка), окличник (-ка).

Огласительный (*об акте*) – опові́сний, оголо́сний.

Огласка – оголо́ска, розголо́с (-су); (*действ.*) розголо́шування, розголо́шення; *получить -ку* – набува́ти, набу́ти розголо́су, оголо́шуватися, оголоситися; *передать -ке, пустить в -ку что* – оголосити, розголосити що, да́ти оголо́ску, ро́зголос чому́; *сделать без -ки* – зробити не розголо́шуючи.

Оглашать, огласить: 1) оголо́шувати, оголосити; (*опубликовывать*) – опові́щати, опові́стити, опубліко́вувати, опублікува́ти; 2) (*ослышаться, раздаваться где*) – луна́ти, залуна́ти в чо́му; *возгласы негодования огласили зал* – о́крики обу́рення залуна́ли в за́лі.

Огнестрельный (*об оружи*) – вогневий, пальний; (*о ране*) – стрі́льний, стрі́ляний.

Огнетушение – гашення вогню, вогнегасіння.

Огнетушитель – гасилник (-ка).

Оговаривать, -ворить: 1) (*делать оговорку*) – застері́гати, застерегти, завважа́ти, завважити; 2) (*оклеветывать, опорочивать*) – обмовляти, обмовити, о(б)говорува́ти, о(б)говорити.

Оговариваться, -вориться: 1) (*делать оговорку*) – застері́гати(ся), застерегти(ся); *я наперед оговорился, что...* – я наперед, застері́гся, що...; 2) (*оправдываться*) – вимовля́тися, вимовитися; 3) (*ошибаться в речи*) – помилитися, помилитися сло́вом.

Оговор – обмо́ва.

Оговорка – застере́ження; *внести -ку в протокол* – зробити застере́ження, застерегти в протоко́лі; *сделать -ку* – зробити застере́ження, застерегтисся.

Оговорный (*о речах*) – обмо́вний.

Оговорочный (*о пункте в договоре*) – застере́жний.

Огородник, -ца – горо́дник (-ка), городниця.

Огосударствление – удержавлення.

Ограбление – ограбування, пограбува́ння; (*грабеж*) – грабу́нок (-нку).

Ограждать, -градить (*защищать*) – захища́ти, захистити, боронити, обороняти, оборонити.

Ограничение – обме́ження; (*действ.*) – обмежува́ння, обме́ження; *о. в правах кого* – обме́ження прав ко́му; *о. для количества сортов* – обме́ження кі́ькості га́тунків.

Ограниченность – обме́женість (-ности); *в виду -сти средств* – що за́соби обме́жені, вважа́ючи на обме́жені за́соби, че́рез обме́жені за́соби.

Ограничивать, -чить, -ся в чем – обме́жувати, обме́жити, -ся на чо́му; *-ться краткими замечаниями* – обме́житися на са́мі короткі ува́ги, на са́мих короткі́х ува́гах.

Ограничительный (*о постановлении*) – обме́жний.

Огромный (*о большинстве*) – величезний, величе́нний.

Огулом – гурто́м, загало́м, огу́лом.

Огульный (*о счете*) – гуртовий, огу́льний.

Одежда и одежда – оді́ж (-діжу), одя́г (-гу), оде́жа; *о. производственная* – виробничий

одяг; *о. рабочая* – робічий, робітний одяг; *о. форменная* – уніформа, форма.

Одиночка – одинець (-нця), одинак (-ка); (*о женщ.*) – одиначка; *кустарь -ка* – домороб-одинець (*род. п.* – домороба-одинця); *по -ке* – поодинці, по одному; 2) (*одиночная камера*) – опрічна камера.

Одиночный: 1) (*о заключении, отдельный*) – окрем(н)ий, опрічний; (*о хозяйстве*) – відрубний; 2) (*единичный, о случае*) – поодинокий.

Одновременно – одночасно, рівночасно; **-но с этим** (*пересылаем*) – одночасно з цим, разом із цим.

Однодневный (*о сборе*) – одноденний; (*сделанный в один день*) – обиденний.

Одноженец – одноженець (-нця).

Однократный (*о выдаче*) – одноразовий.

Однолавка – однокрамничний кооператив, однокрамничник (-ка).

Одноместный (*об экипаже*) – на одне місце.

Однородный (*о явлении*) – того самого роду, однастайний; (*сходный*) – однаковий.

Односелье – хутір (-тора).

Односельчанин, -нка – односелець (-льця), односелиця, з одного села.

Одностепенный (*о выборах*) – одноступневий.

Однотипный (*о произведениях*) – того самого типу, однотипний.

Однофамилец – однопрізвищний, що має те саме прізвище, однопрізвищник.

Одобрение: 1) (*хвала*) – похваля; *заслужить -ние* – заробити похваля; 2) (*апробация*) – ухвалення, ухваля; *по -нии совета* – коли ухвалити, коли ухвалила рада; *с -ния цензуры* – за ухваляю цензури, з цензурної ухваля.

Одобрительный (*об отзыве*) – похвальний, хвальний.

Одобрять, одобрить: 1) (*апробировать*) – ухвалявати, ухвалити; 2) (*хвалить*) – похваляти, похвалити.

Одолжать, -жить кому, у кого – позичати, позичити кому, у кого; *о кого услугой* – робити кому послугу, зобов'язувати кого послугою.

Одолжаться, -житься у кого (*брать займы*) – позичатися, позичитися, зазичатися, зазичитися; *о услугой у кого* – користуватися, скористатися з чийої послуги, приймати, прийняти чию послугу.

Одолжение – послуга, ласка; *за -ние* – за послугу; *оказывать одолжение* – робити послугу, ласку робити (чинити) кому; *сделайте -ние* – зробіть ласку, будьте ласкаві.

Оживление – жвависть (-вості); (*действ.*) – пожвавлення, пожвавлення; (*чего*) – жвавішання, пожвавішання (в чому); *для -ния профработы* – щоб пожвавити профроботу; *замечается -ние торговли (в торговле)* – помітно, що торгівля жвавішає (пожвавішала).

Оживлять, -вить (*работу*) – пожвавлювати, пожвавити.

Ожидальня – дождальня, чекальня.

Ожидание – дождання, чекання кого, чого, на кого, на що; (*надежда*) – сподівання, сподіванка; *зал -ния* – заля чекати, чекальня, дождальня; *в -нии вашего распоряжения* – чекаючи на Ваше розпорядження; *в -нии чего (в надежде)* – сподіваючись на що; *после долгого -ния* – довго прождавши; *сверх общего -ния* – несподівано для всіх, над сподівання всіх.

Ожидать кого, чего – ждати, дождати(ся) кого, чого, чекати; (*надеяться*) – сподіватися кого, чого, на кого, на що; *о. в очереди* – застоювати черги, ждати в черзі; *о. удобного случая* – ждати нагоди; *нет основания ожидать (надеяться)*: – а) нема підстави сподіватися; б) (*напрасно*) шкода сподіватися.

Озабочиваться, -ботиться чем – клопотати(ся), поклопотати(ся), дбати, подбати про (за) що; *о. своевременной посылкой чего* – подбати вчасно надіслати що.

Озаглавленный (о кни́ге) – затитуло́ваний, з за́головком; **неправильно -ный** – з неправильним за́головком.

Озаглавливать, -главить – дава́ти, да́ти за́головок, затитуло́вувати, затитулува́ти.

Оздоровливать, оздоравливать, -вить – оздоровляти, оздорóвувати.

Ознакомливать, -мить кого с кем – знайо́мити, ознайо́млювати, ознайо́мити; (кого с чем) – да́ти обізна́тися ко́му з чим, ознайо́митися.

Ознакомливаться, -миться с чем – знайо́митися, ознайо́млюватися, ознайо́митися, обізнава́тися, обізна́тися з чим.

Ознаменовывать, -новать – відзнача́ти, відзнача́ти, відзнаменовува́ти, відзнаменува́ти.

Ознаменовываться, -новаться – відзнача́тися, відзнача́тися, познача́тися, познача́тися.

Означать, -чить: 1) (*отмечать знаком*) – значити, познача́ти, зазначити, зазнача́ти, зазнача́увати; 2) (*значить*) – означа́ти.

Оказия – 1) о́казія, наго́да; *по первой -зии* – при пе́ршій-ліпшій наго́ді; *прислать при -зии* – присла́ти при наго́ді, з наго́дою; 2) (*приключение*) – приго́да.

Оказывать, -зать: 1) (*обнаруживать*) – виявляти, виявити; *о. пренебрежение* – виявляти знева́гу до ко́го, зневажа́ти, знева́жити ко́го; 2) (*подавать*) – (по)дава́ти, (по)да́ти; *о. предпочтение* – дава́ти, да́ти перева́гу ко́му; 3) (*делать*) – робити, зробити, чинити, учинити; *о. влияние, действие* – робити вплив на ко́го, на що, вплива́ти; (*непосредственно*) – ді́яти на ко́го, на що.

Оказываться, -заться (безл.) – виявля́тися, виявита́тися, вихо́дити, вийти; *о. в безвыходном положении* – опиня́тися, опинита́тися в скрутно́му стано́вищі; *оказывается, оказалось, что...* – виявля́ється, виявила́сь, що..., вихо́дить, вийшло, що...; *в пакете оказалось* – в паке́ті було́; *он оказался невинным* – виявила́сь, що він невинний; *у него оказалась лихорадка* – виявила́сь, що в нього пропа́сниця.

Оканчивать, -чить – кінча́ти, (с)кінчити, докінчувати, докінчити, закінчувати, закінчити, дово́дити, довести (до) кра́ю; *о. дело* – кінча́ти, закінчувати спра́ву (робóту), доробити роботу; *о. жизнь* – ві́ку дожива́ти, дожити, довікува́ти; *о. (полевые или другие хозяйственные) работы* – обробля́тися, обробита́тися (на полі, вдо́ма).

Оканчиваться, -читься: 1) (*когда, где*) – кінча́тися, (с)кінчитися, докінчуватися, докінчитися, закінчуватися, закінчитися, дохо́дити, дійти (до) кра́ю; (*истекать*) – вихо́дити, вийти, кінча́тися; *-ется два месяца с тех пор, как...* – вихо́дить два місяці, відко́ли...; *год работы -тся 1 октября* – 1 жо́втня кінча́ється, вихо́дить рік робóти; 2) (*чем*) – вихо́дити, вийти на що, ста́ти на що і на чо́му, вершита́тися чим; *о. благополучно, неблагоприятно* – вихо́дити, вийти на добре, на зле; *этим дело не -лось* – на тім не ста́ло, тим не заверши́лося.

Оклад (налоговая ставка) – опла́та; (*содержание*) – платня, утримання; *о. жалования* – по́ложена платня; *о. налога* – по́ложений пода́ток; *о. убавочный* – зме́ншена платня.

Окладной (о единице налога, листе, книге) – о́платний, податко́вий; (*о налоге*) – безпосере́дній.

Оклеветывать, -ветать – обмовляти, обмови́ти ко́го, накле́пувати, наклепа́ти на ко́го.

Около: 1) (*вокруг, кругом*) – ко́ло, навко́ло, довко́ла; *около этого вопроса* – навко́ло ці́єї спра́ви; 2) (*возле, подле*) – ко́ло, (по)бі́ля, край, (по)бі́к ко́го, чо́го, по́при ко́го(що); *постовой стоит около учреждения* – постовий сто́їть ко́ло устано́ви; 3) (*приблизительно*) – тро́хи чи не, ма́ло не, (і)з що, щось, із; *ему около тридцати лет* – йому́ щось із тридцять ро́ків; *лет тридцать или около этого* – ро́ків з тридцять, або тро́хи чи не сті́льки; *около двадцати минут тому назад* – хвили́н за два́дцять перед цим; *он получает около ста рублей* – він діста́є щось із со́тню карбо́ванців; *туда*

будет около десяти верст – туди буде верстов із десьять; *я не видал его около трех лет* – я не бачив його мабуть чи не 3 роки; *я приходил к вам около девяти часов* – я приходив до вас годині о дев'ятій.

Окололежащий (о селении) – околицьний, поблизький.

Околоток: 1) (часть села, города) – куток (-тка), кут (-та); (жители околотка) – кутяни, кутчани; 2) – лікарський пункт, лікарська дільниця.

Околоточный – 1) кутковий; 2) районний.

Окольный – околицьний, окружний, поблизький, довколишній; **-ным путем** – манівцём, манівцями, об'їздкою, обходом.

Окончание (конец) – кінєць (-нця) чому; (действие) – скінчення, закінчення; о. *работы* – скінчення, закінчення праці; о. (конец) *статьи* – кінєць статті; *близкий к -нию* – на скінченні; *дело близится (пришло) к -нию* – справа доходить (дійшла) кінця (краю); *перед -нием чего* – наприкінці, наприкінєччі чого; *по -нии года, срока* – як рік, термін вийшов, вийде; *по -нии работы* – по роботі, скінчивши роботу, коли скінчили роботу; *по -нии чего* – по чому, скінчивши що; *при -нии работы* – закінчуючи роботу, коли закінчували роботу.

Окончательно – остаточно, цілком, вкрай, до рєшти; **-но исследовать** – остаточно дослідити; **-но не быть в состоянии** – зовсім, цілком не в спроможі бути; **-но разорить** – до рєшти, до щєнту, вкрай зруйнувати.

Окончательный (об отказе) – остачний; (о слове, о форме) – остачний; (о балансе) – кінєвий.

Окраина (города, деревни) – край, крайниця (Н); (государства) – прикордонна країна (Н), покуття (Секц.); о. *города* – край міста; **-ны СССР** – покуття УССР(Секц.); *на -не города* – на краю міста.

Окраинный (о жителях) – покутній.

Окрестность – околиця, окіл (-колу).

Окрестный (о местности) – околицьний, окільний.

Округ – округ; в **-га** – на округі; в **-гах** – на округах; *по -гу (ездить)* – по округі.

Округлять, -лить – заокруглювати, заокругляти, заокруглити, округлити, округлити; о. *фразы* – округляти рєчення; о. *цифры, суммы* – заокругляти цифри, суми.

Окружать, -жить (облегать) – оточувати, оточати, оточити, обступати, обступити; (*неожиданно*) – обскочити.

Окружающие (сущ.) – що навколо, прибічні (-них).

Окружность – коло; в **-сти** – кругом, навколо; *город имеет милю в -сти* – місто має одну милю кружини; *на пять километров в -сти* – на п'ять кілометрів кругом.

Окружный, окружной (о селениях округа) – окружний.

Октябрины – червоні вводи.

Октябрь – жовтень (-вня).

Октябрьский (о торжествах) – жовтєвий.

Окуп – викуп (-пу).

Окупать, -пить: 1) (*давать выкуп*) – викупляти, викупити, давати викуп; 2) (*вознаграждать расходы*) – оплачувати, оплатити, повертати, повернути витрати; *это издание не окупит всех издержек* – видання це не оплатить (не поверне) усіх витрат.

Окурок – недокурок (-рка); **для -ков** – на недокурки.

Окурочница – недокурниця.

Омнибус – омнібус (-са).

Онколь – онкіль (-ля).

Онкольный (о счете) – онкільний.

Опаздывать, опоздать – спізнюватися, спізнятися, пізнитися, запізнитися, спізнитися;

(немного) – припізнюватися, припізнятися, припізнитися; *опоздать к поезду* – спізнитися на поїзд.

Опасаться: 1) (*боятся чего*) – боятися чого́, побоюватися чого́; (*за что*) – потерпати за що; (*не решаться, колебаться*) – варуватися; 2) (*остерегаться*) – опаску ма́ти, стерегтися, вистерігатися кого́, чого́.

Опасение, опаска – 1) побоювання, опаска; без **-ний** – безпечно, не боячись; *возникает -ние* – заходить опаска; *из -ния чего* – побоюючись чого́, боячись чого́; 2) (*предосторожность*) – обачність (-ности), обережність (-ности); *с опаской* – бережно.

Опасно – небезпечно, непевно; *опасно заболеть* – тяжко зах(в)оріти, тяжко занедужати.

Опасность – небезпе́ка, небезпечність (-ности); *о. пожарная* – пожежна небезпе́ка, небезпе́ка від пожежі; (*следует воздержаться*) *в виду -сти отравления* – бо можна отруїтися; *возникает о.* – заходить небезпе́ка; *находиться в -сти* – бу́ти (перебува́ти) в небезпе́ці; *находиться вне -сти* – безпечним бу́ти, в безпе́ці бу́ти, поза небезпе́кою бу́ти; *подвергаться -сти* – дава́ти, да́ти себе́ під небезпе́ку, наража́тися, наразитися на небезпе́ку; *повышение, увеличение -сти* – збільшення небезпеки; *предупредить об -сти* – перестеріга́ти про небезпе́ку кого́; *сопряженный с -стью* – сполу́чений, зв'язаний з небезпе́кою.

Опасный (*о положений*) – небезпечний, непевний; *быть -ным (для кого)* – стояти небезпе́кою для ко́го, загро́жувати ко́му..

Опека – опі́ка; *брать кого в опеку* – брати, забира́ти опі́ку над ким; *состоящий под опекой* – опі́куваний, опі́куванець (-нця) (Н); (*о женщ.*) – опі́к(ув)а́нка (Н).

Опекаемый, -мая – опі́канець (-нця), опі́канка, опі́куванець (-нця) (Н), опі́куванка (Н), підопі́чний.

Опекать (*быть опекуном кого, чего*) – опі́кува́тися ким, чим, опі́кува́ти кого́, що.

Опекаться – бу́ти під опі́кою.

Опекун, -нша – опі́кун (-на), опі́ку́нка; *быть, состоять чьим-либо -ном* – опі́куватися ким, чим, опі́кува́ти кого́.

Опера – о́пера.

Оперативный (*об отделе*) – оперативний.

Операционный (*о плане, где*) – операці́йний.

Операция – опера́ція; **-ции валютные** – валюто́ві опера́ції, опера́ції з валютою; **-ции военные** – воє́нні опера́ції; **-ции коммерческие** – комерці́йні опера́ції; **-ции по продаже** – опера́ції про́дажу; **-ции сбытовые** – збуто́ві опера́ції, опера́ції в збу́ті, опера́ції збу́ту; **-ции товарообменные** – товарови́мні, крaмови́мні опера́ції; *дробность операции* – дрі́бність опера́ції; *открывать -ции* – розпочина́ти опера́ції; *по причине дробности операций* – (через те) що опера́ції дрі́бні; *при записях -ции обезличиваются* – записува́ні опера́ції знеосо́блюються; *производит, совершать -ции* – прова́дити, провес́ти опера́ції; *расходы по -циям* – операці́йні витрати.

Оперировать: 1) (*делать операцию*) – оперува́ти кого́, що, робити опера́цію ко́му; 2) (*производит операции с чем*) – оперува́ти чим; (*действовать*) – орудува́ти чим.

Опечатка – друка́рська помилка; *досадная -ка* – прикра друка́рська помилка.

Опечатывать, -тать – запеча́тувати, запеча́тати; (*прикладывать печать*) – печата́ти, припеча́тати, наклада́ти, накла́сти печатку.

Описание – о́пис (-су); (*действ.*) – описува́ння, описа́ння, о́пис (-су).

Описка – о́гріх (-ху), о́гріх (по́милка) руки, (по́милка) на письмі́, писарська помилка.

Описчик (*описывающий*) – цінува́льний (-ка), переписувач (-ча).

Описывать, -сать – 1) описува́ти, описати списува́ти, списа́ти; 2) (*для продажи с торгов*) – цінува́ти, (п)оцінува́ти, переписува́ти, переписа́ти; *о. имущество за долг* –

поцінува́ти (переписа́ти) майно́ за довг.

Опись: 1) (*документ*) – о́пис (-су), реє́стр (-ру), пере́пис (-су); *о. имущества* – о́пис на майно́, о́пис майну́; *о. инвентарная* – реє́стр інвентарю, інвентарний о́пис; *о. подворная* – подві́рний пере́пис; *составить опись инвентаря* – укла́сти інвентарний реє́стр; 2) (*действ.*) – описува́ння, описа́ння, о́пис (-су); переписува́ння, переписаний, пере́пис (-су), реє́струва́ння; (*имущества для продажи с торгов*) – цінува́ння, (п)оцінува́ння; *производит опись* – цінува́ти, (п)оцінува́ти.

Оплата – опла́та; (*долгов, налогов*) – спла́чува́ння, спла́та; *о. лекционная* – полекці́йна опла́та, опла́та від ле́кції; *о. от штуки* – опла́та від шту́ки; *о. повременная* – почасо́ва опла́та, пла́та від ча́су; *о. построчная* – відрядко́ва опла́та, опла́та від рядка́ (за рядо́к); *о. почасовая* – опла́та від години; *о. сдельная* – опла́та відрядна́ (від робо́ти); *о. частями* – спла́та ра́тами, виплат (-ту); *на оплату чего (средства)* – щоб оплатити що; *подлежащее -те* – що нале́жить оплатити.

Оплачивать, -латить – опла́чувати, оплатити; (*долги, налоги*) – спла́чувати, сплатити; *о. расходы* – спла́чувати, сплатити витра́ти; *о. счет (уплатить по счету)* – спла́чувати, сплатити рахуно́к.

Опломбировка – пльо́мби; (*действ.*) – заплльо́мбува́ння.

Оплошность – хиба, недба́лість (-лості); (*неосторожность*) – необа́чність (-ності); *допустит -ность* – схибити.

Оповещать, -вестить (о чем) – оповіща́ти, оповістити, оголо́шувати, оголосити про що; (*кого*) – сповіща́ти, сповістити, оповіща́ти, оповістити про що; *о. посредством объявлений* – оповіща́ти об'явами, оголо́шувати оповіщеннями; *о. через посланцов* – сповіща́ти (оповіща́ти) посланцями.

Оповещение – опові́щення, оголо́шення, опові́стка; (*действ.*) – оповіща́ння, оголо́шува́ння.

Опоздание – спі́знення, запі́знення; (*незначительное*) – припі́знення; *с -нием явиться* – спі́знівшись (запі́знівшись) прибу́ти; *со значительным -нием* – чимало́ запі́знівшись.

Опознавать, -нать – пізнава́ти, пізна́ти.

Опознаваться, -наться (осмотреться) – орієнтува́тися, зорієнтува́тися.

Опозорение – знесла́влення.

Опозоривать, -рить – несла́вити, знесла́влювати, знесла́вити, ганьбіти, зганьбіти ко́го.

Ополченец – ра́тник (-ка).

Ополчение – 1) узбро́юва́ння, опоря́джува́ння до війська́; 2) ру́шення; *о. всенародное* – посполите ру́шення; *ратник -ния* – ратник (-ка).

Опорочение – заплямува́ння, зга́нений.

Опорочивать, -чить – плямити, заплямо́вувати, заплямити, ганити, зганити, га́нчува́ти, зга́нчува́ти.

Оппозиционный (о настроении) – опозиці́йний.

Оппозиция – опози́ція.

Оппонент – заперечник (-ка), опоне́нт (-та).

Оппонировать – заперечува́ти ко́му, опонува́ти.

Оправдание: – 1) виправда́ння, оправда́ння; *в -ние себя* – щоб виправдати себе́; *сказать в -ние* – сказа́ти на виправда́ння; 2) (*осуществление*) – справдження, зді́йснення.

Оправданный – виправданий, оправда́ний.

Оправдательный (о приговоре, документе) – виправдний.

Оправдывать, -дать, -ся – 1) виправдува́ти, виправдати, виправдити, оправдува́ти,

оправдати, -ся; *затраты -ются* – витрати не підуть на марне, витрати оплатяться; *не оправдать чьего-либо доверия* – не виправдати (не справдити) чиєсь довіри; *суд оправдал подсудимого* – суд виправдив підсудного; 2) (*осуществляют, -ся*) – справджувати, справдити, здійснювати, здійснити, -ся.

Опрашиваемый – опитуваний (-ного).

Опрашивать, -росить – опитувати, опитати когось.

Опрашивающий – опитувач (-ча).

Определение: 1) (*логич.*) – визначення; (*действ.*) – визначування, визначення; 2) (*кого куда*) – призначання, призначення, настановляння, настановлення, настанова; (*детей в школы*) – віддавання, віддання; 3) (*постановление*) – ухвала; *о. суда* – вирок (-ку).

Определенность – 1) певність (-ности), виразність (-ности), твердість (-дости); 2) (*стат.*) – визначеність (-ности).

Определенный: 1) (*прилагат., о мнении*) – певний, визначений; (*ясный*) – виразний; *вполне он-ый* – цілком виразний; 2) (*прич., назначенный на должность*) – призначений, настановлений; (*постановленный*) – ухвалений, постановлений; *о. к аресту* – що його ухвалили арештувати.

Определять, -лить: 1) (*что*) – визначати, визначувати, визначити; (*предназначать*) – призначати, призначити, приділяти, приділити; (*выяснять*) – вияснити, вияснити, з'ясувати, з'ясувати що; 2) (*кого куда*) – призначати, призначувати, призначити, настановляти, настановити до когось, до чого, за когось, на когось, на що, пристановляти, пристановити до когось, до чого; (*отдавать кого куда*) – віддавати, віддати; *о. на должность* – призначати, настановляти на посаду; 3) (*постановляют*) – ухвалювати, ухвалити, вирішати, вирішити, постановляти, постановити; (*в суде*) – вирікати, виректи.

Оприходовать – заприбуткувати, записати на прибуток.

Опровергать, -гнуть – заперечувати, заперечити що, спростовувати, спростувати.

Опровержение – заперечення, спростовання; (*действ.*) – заперечування, заперечення, спростовування, спростування; *служить -нием чего* – становити заперечення (чому), бути за довід проти (чого), свідчити проти чого, спростовувати що.

Опрометчивость – необачність (-ности), нерозважність (-ности).

Опрометчивый (*о решении*) – необачний, нерозважний.

Опрос – опит (-ту), допит (-ту); (*действ.*) – опитування, допитування.

Опросный (*о бланке*) – опитний, запитний.

Опротестовывать, -товать – 1) запротестовувати, запротестувати проти чого, опротестовувати, опротестувати що; 2) (*вексель*) – протестувати, опротестувати; 3) (*опровергать*) – спростовувати, спростувати що.

Опрятность – охайність (-ности), чепурність (-ности).

Оптовик, оповщик – гуртовик (-ка).

Оптовый (*о продаже, складе*) – гуртовий.

Оптом – гуртом, нагурт, огулом.

Опубликовывать, -ковать – оголошувати, оголосити, опублікувати, опублікувати; *о. в печати* – оголошувати друком; *о. во всеобщее сведение* – оголошувати, подавати до загального відома, ознайомувати, ознаймити.

Опустошительность чего – спустошення, спустошення, нищення через що; (*об эпидемии*) – згубність (-ности), вигубність (-ности); *о. наводнения* – спустошення через повінь; *о. эпидемии* – пошесна згубність; *огромная -ность случившегося пожара* – величезне спустошення через пожежу, що сталася; *-ность пожара ужасна* – пожежа страшенно спустошить, нищить.

Опыт: 1) (*проба*) – спроба, спиток (-тку); (*эксперимент*) – дослід (-ду); *в виде, в качестве опыта* – як спроба, на спробу; *производит опыт* – робити дослід; 2)

(*опытность*) – дoсвiд (-ду), дoсвiдченiсть (-ности); *на личном опыте, из личного опыта (узнать)* – з особистого дoсвiду, особистим дoсвiдом, на собi, по собi; *приобретать опыт* – набувати дoсвiду; *узнавать по опыту* – дoсвiдчатися, дoсвiдчуватися, дoсвiдчитися; *умудренный опытом* – дoбре дoсвiдчений, удoсвiдчений.

Опытность – дoсвiд (-ду), дoсвiдченiсть (-ности); (*как результат упражнения*) – вправнiсть (-ности).

Опытный: 1) (*о станции, поле*) – дoслiдний, експериментальний; (*о служащем для опытов, о материале*) – спробний; 2) (*о человеке*) – дoсвiдчений у чoму; (*бывалый*) – бувалий; (*в техническом смысле*) – дoсвiдчений, вправний.

Орабочивать, -ботить – зрoбiтничувати, зрoбiтничити.

Оранжерея – теплиця, оранжерiя.

Оратор – промoвець (-вця), промoвник (-ка); (*женщ.*) – промoвниця; *о красноречивый* – красномoвець (-вця).

Ораторский (*о дарованый*) – промoвницький.

Ораторствовать – промовляти (до мaси).

Орган – oрган (-ну); *о налоговой* – податковий oрган; *о планирующий* – пляновий oрган; *о правящий* – керiвний oрган; *о регулирующий* – правильний, рeгулятивний, рeгуляцiйний oрган; *о руководящий* – провiдний oрган; *о судебный* – судовий oрган; **-ны наблюдающие** – наглядчi oгани, oгани для наглядy; **-ны хозяйственные** – господарчi oгани.

Организатор – oрганiзaтор (-ра), упорядник (-ка).

Организаторский (*о способностях*) – oрганiзaторський, упорядницький.

Организационный (*о заседании*) – oрганiзaцiйний; упорядний (H).

Организация: 1) (*объединение*) – oрганiзaцiя, об'єднання, згуртування; *о подпольная* – потайна oрганiзaцiя; *о самочинная* – самовiльна oрганiзaцiя; 2) (*действие*) – oрганiзaцiя, упорядкування, упорядження чoгo, (*объединение*) – oрганiзaцiя, гуртування, згуртування, об'єднування, об'єднання когo; *разрешить -цию чего* – дoзвoлити oрганiзувати щo.

Организовывать, -звать: 1) (*что*) – oрганiзoвувати, oрганiзувати; зoрганiзувати, упорядкувати, упорядити щo; 2) (*кого*) – oрганiзoвувати, oрганiзувати, зoрганiзувати, гуртувати, згуртувати, об'єднувати, об'єднати.

Орден: 1) (*организация*) – oрден (-ну); 2) (*знак отличия*) – oрден (-на), вiдзнака.

Ордер – oрдер (-ру), наказ листiвний; *о мемориальный* – меморiальний oрдер; *о приходный* – прибутковий oрдер; *по ор-у (получить)* – за oрдeром, на пiдставi oрдeру, на oрдер.

Ординарец – oрдинарець (-рця).

Ординарный (*о деле*) – звичайний; (*о сукне*) – прoстий, oрдинарний; (*о профессоре*) oрдинарний.

Оригинал: – 1) первoтвiр (-твoру), оригiнал (-лу); (*рукописи*) – первoпис (-су); **с -лом верно** – з оригiналом згiдно; з первoписом згiдно; **согласно -ла** – згiдно з оригiналом; *точная копия -ла* – достoтна кoпiя з оригiналу; 2) (*типогр.*) – оригiнал (-лу); (*писанный*) – рукoпис (-су).

Оригинальность (*подлинность*) – первoтвoрнiсть (-ности), оригiнальнiсть (-ности); *о документа доказана* – дoвeдено, щo документ оригiнальний.

Ориентация, ориентировка – oрiєнтування, oрiєнтацiя.

Ориентироваться – oрiєнтуватися, сов. – зoрiєнтуватися сeред чoгo, в чoму, на щo; *о в массе чего* – дати собi рaду з чим.

Ориентировочный (*о программе, плане*) – oрiєтoвний.

Оркестр – оркестра.

Орудие: – 1) знаряддя; *-дия земледельческие* – хліборобське знаряддя; *о. труда* – знаряддя (до) праці; *быть слепым орудием в чьих-либо руках* – бути за сліпе знаряддя в чііх руках; 2) (воен. – пушка) – гармата.

Оружие – зброя, броня; *о. военное* – військóва збрóя; *браться, взяться за оружие* – братися, взятися до зброї, ставати, стати до зброї; *к оружию* – до зброї, до броні; *ношение огнестрельного и холодного оружия без надлежащего разрешения воспрещено* – заборóнено мáти (носити) стрільну і січну збрóю без налèжного дóзволу; *поднять оружие* – зняти збрóю прóти ко́го, на ко́го; *при оружии* – озбрóений, у зброї.

Осведомитель – повідóтник (-ка), інформáтор (-ра), повідóмлювач (-ча).

Осведомительный (*о бюро*) – повідóмний, інформáційний.

Осведомленность (*в чем*) – обізнáність (-ности) із чим, на чо́му; (*о чем*) – поінформóваність (-ности) про що; *необходима полная -ность о положении дела* – потрібна цілковита, пóвна поінформóваність про стан спра́ви; *обнаружить техническую -ность* – виявити обізнáність із тéхнікою, на тéхніці.

Осведомленный: 1) (*в чем*) – обізнáний з чим, на чо́му; 2) (*кем о чем*) – повідóмлений, сповіщений, поінформóваний від ко́го за що, про що; *я уже осведомлен об этом* – менé вже повідóмлено про це.

Осведомляют, -мить кого, о чем – повідóмляти, повідóмити ко́го про що, сповіщáти, сповістити, інформувáти, поінформувáти ко́го за (про) що.

Осведомляются, -миться о ком, о чем – довідуватися, довідатися, дізнавáтися, дізнатися про що, про ко́го.

Освещать, -ветить – освітлювати, освітлити; (*вопрос, событие*) – висвітлювати, висвітлити.

Освещение: 1) (*свет*) – освітлення, світло; *о. электрическое* – електричне освітлення; 2) (*действ.*) – освітлювання, освітлення; (*вопроса, события*) – висвітлювання, висвітлення; *в целях постороннего -ния вопроса* – щоб висвітлити спра́ву цілком; *при надлежащем -нии дела* – коли висвітлити як слід спра́ву.

Освидетельствовать – освідувáти, оглядіти ко́го, що, зробити óгляд ко́му, чо́му; (*проверить*) – перевірити; *о. больного* – освідувáти (оглядіти) хвóрого; *о. кассу* – перевірити касу.

Освободать, -бодить: 1) (*кого откуда* – *давать свободу заключенному*) – визволяти, визволити ко́го з чо́го; (*о мног.*) – повизволяти ко́го з чо́го; 2) (*кого от чего, от наказания, налогов*) – звільняти, відзвільнити; (*от занимаемой должности*) – відзволяти, відзвóлити, звільняти, звільнити; (*что от чего, напр., место*) – звільняти, звільнити; (*от содержимого*) – спорожняти, спорожнити; *о. детей от учения (для отдыха)* – відзволяти, відзвóлити дітéй від на́уки; *о. имущество от залога* – викупáти майно́ з застáви; *о. помещение:* а) (*переходит в другое помещение*) – звільняти приміщення; б) (*очищать от вещей*) – спорожняти приміщення; *о. посуду* – спорожняти посуд.

Освободаться, -бодиться: 1) (*избавляются*) – визволятися, визволитися з чо́го, позбувáтися, позбу́тися чо́го; 2) (*увольтятся*) – звільнятися, звільнитися від чо́го, відзволятися, відзвóлитися від чо́го; 3) (*о помещении, посуде*) – спорожняться, спорожнитися, звільнятися, звільнитися.

Оседлость – осілість (-лости); *иметь -лость* – мáти житло, мáти осілілість.

Оседлый (*о населении*) – осілий.

Оскорбитель, -ница – образник (-ка), образниця.

Оскорбительность – образливість (-вості).

Оскорбительный (*о выражении*) – образливий, уразливий.

Оскорбление – образа, ураза; (*действ.*) – ображення; *о. действием* – образа чином (вчинком); *о. словом* – образа словом; *наносить -ние* – ображати, образити.

Оскорбленный кем, чем – ображений від кого, з чого, ображенець (-нця) (Н).

Оскорблять, -бить – ображати, образити; *о. словом, действием* – ображати, образити словом, чином, учинком, діянням.

Ослабевать, -беть, -бнуть – ослабати, ослабнути, слаб(і)шати, послаб(і)шати, підупадати, підупасти; *дисциплина -вает* – дисципліна підупадає, слабішає.

Ослабление – ослаба.

Ослаблять, -бить – послаблювати, послабити.

Осложнение – ускладнення.

Осложняют, -нить, -ся – ускладняти, ускладнювати, ускладнити, -ся.

Осматривать, -реть – оглядати, оглядіти, оглянути, обдивлятися, обдивитися.

Осмеливаться, -литься – зважуватися, зважитися, наважуватися, наважитися, насмілюватися, насмілитися.

Осмотр – огляд (-ду), оглядання; *о. местный* – огляд на місці, місцевий огляд; *о. поверхностный* – побіжний огляд; *производитъ осмотр* – робити, зробити огляд, оглядати, оглянути, обдивлятися, обдивитися.

Осмотрительно – обачно, обачливо.

Осмотрительность – обачність (-ности), обачливість (-вості); *без -сти* – необачно, без обачності.

Осмотрщик, -щица – оглядач (-ча), оглядачка.

Осмысленность – розумність (-ности), свідомість (-мости).

Основа – основа, засада, підвалина, ґрунт, підстава; *полагають -вы* – закладати підвалини; *полагають в -ву* – ставити в основу чого.

Основание: 1) основа; (*обоснование*) – підстава; *о. достаточное* – вистачна підстава; *о. законное* – правна підстава; *о. неприятия на работу* – підстава, чому не прийнято на роботу; *о. первое* – першопідстава; *о. приказа* – підстава до наказу; *без -ния* – безпідставно; *без достаточного -ния* – без вистачної підстави (причини); *брать в -ние* – брати за підставу; *брать что за -ние* – засновувати на чому; *быть -нием* – бути за підставу; *в деле два -ния* – в ділі є дві основи; *иметь -ние (быть правым)* – мати рацію; *имеется достаточно -ний* – є досить підстав; *иметь -ние для предположения* – мати підставу гадати, думати; *лишенный -ния* – безпідставний, безґрунтовний; *ложиться, лечь в -ние (чего)* – за основу чому ставати, стати; *на -нии закона* – на підставі права (закону), на правній підставі; *на каком -нии (вы это говорите?)* – з якої рації? з якої причини?; *не имеет твердого -ния* – не мати твердого ґрунту (твердих підстав); *по многим -ниям* – з багатьох причин; *послужитъ -нием* – стати за підставу до чого; *признать -ние за нем* – визнати рацію кому; *служитъ -нием* – бути за підставу; *уничтожатъ до -ния* – нищити до тла (до щенту); 2) (*действ.*) – засновування, заснування, закладання, закладення, закладини; *о. общества* – заснування товариства; 3) (*принцип*) – засада, основа (Секц.); *работатъ на указанных -ниях* – працювати на зазначених засадах; 4) (*в постройке*) – підвалина; (*каменное*) – підмурок (-ка).

Основатель, -ница – засновник (-ка), засновниця, фундатор (-ра), фундаторка, основник (-ка), основниця.

Основательно – ґрунтовно; (*обстоятельно*) – докладно; (*резонно*) – слухно; *о. изучитъ* – докладно (добре) вивчити; *о. обследовать* – ґрунтовно обслідувати; *о. предполагать* – слухно гадати.

Основательность – ґрунтовність (-ности); (*обстоятельность*) – докладність (-ности); (*резонность*) – слухність (-ности).

Основательный (*глубокий, об исследовании*) – ґрунто́вний; (*обстоятельный, об изложении*) – докладний; (*резонный, о доказательстве*) – слі́шний; (*о жалобе*) – умотивований; (*изрядный, солидный о количестве*) – чимáлий, заса́дний; (*степенный, солидный, о человеке*) – статéчний, пова́жний.

Основной (*о капитале*) – основний; (*о части*) – головний.

Основоположение – заса́да, принцип (-пу).

Основывать, -вать: 1) (*учреждение*) – засно́увати, заснува́ти, закла́дати, закла́сти; (*поселение*) – оса́джувати, осадити; 2) (*обосновывать чем*) – засно́увати, заснува́ти, базувати, убазувати на чо́му, ґрунтувати, уґрунто́увати, уґрунтува́ти чим, на чо́му, спіра́ти, спёрти на що, будувати, збудувати на чо́му; *о заключения на фактах* – спіра́ти свої висновки на фа́кти, будувати, ґрунтувати висновки на фа́ктах.

Особа – особа.

Особенно (*в особенности*) – особливо, на́дто, найбільше; *о благоприятный (факт)* – на́дто сприятливий; *не -но давно* – нещодавно́, не дуже́ давно́.

Особенность (*свойство*) – особливість (-вості), властивість (-вості); (*отличие*) – відмінність (-ності), відмітність (-ності); *в -сти* – особливо, надто, найбільше.

Особенный (*исключительный, о причинах*) – особливий; (*своеобразный, о форме*) – відмінний; (*специальный, о назначении*) – спеціáльний, особливий.

Особо: 1) (*отдельно*) – окре́мо, на́різно, о́сбно; *жить особо* – жити на́різно, окре́мо; 2) (*в особенности*) – особливо; *особо важный (о деле)* – особливо ва́жний.

Особый: 1) (*отдельный, о мнении*) – окре́мий; 2) (*особенный, о причине*) – особливий.

Особь (*в выражении*) «*это особь статья*» – це річ інша.

Оспаривать, -порить что – змага́тися про́ти чо́го, заперече́увати, заперече́чити що; (*у кого что*) – змага́тися, спереча́тися з ким за що; *о чье-либо мнение, взгляд* – змага́тися про́ти чиеї думки, про́ти чийо́го по́гляду, заперече́увати, заперече́чити чию думку, чий по́гляд; *о чье-либо право* – спереча́тися, змага́тися з ким за право.

Оспопрививатель, -ница – віспа́р (-ря), віспа́рка, щепі́й (-пія), щепі́йка.

Оставаться, -таться – (за)лиша́тися, (за)лишитися, зостава́тися, (з)оста́тися; *о без влияния* – не вплива́ти, не вплинути; *о без последствий* – не ма́ти наслідків, лишáтися без наслідків; *о верным кому* – доде́ржувати ві́рності ко́му; *о должным кому* – бу́ти винним, завинити ко́му; *о обнаруженным* – бу́ти невиявленим; *о открытым (о вопросе)* – лишáтися нерозв'язаним; *о при своем мнении* – залиша́тися, залишитися з своєю думкою, не відмінити своєї думки, стояти, ста́ти на своїо́му; *продолжать -ться* – надалі лишáтися; *преступник остается обнаруженным* – злочинця не виявлено.

Оставлять, -вить – (за)лиша́ти, (за)лишити, облиша́ти, облишити; (*бросать*) – кидáти, кинути, покида́ти, покинути; *о без удовлетворения* – не задовольняти, не задовольнити; *о в покое* – дава́ти по́кій; *о в пренебрежении* – занеха́ювати, занеха́яти, зане́дбувати, зане́дба́ти; *о в стороне* – лишáти без ува́ги, минáти що, обмина́ти що.

Остальной, оставшийся: 1) (*оказавшийся в остатке, о деньгах, работе, долге*) – решта (від) чо́го; *в -ном* – в решті, щодо решти, то...; *-ная часть* – решта; 2) (*прочий*) – інший, інші; *-ные, выйдите* – інші, повихо́дьте; *-ные товары мне не нужны* – інший крам мені не потрі́бний.

Останавливать, -новить – зупиня́ти, зупинити, спиня́ти, спинити, впиня́ти, впинити; (*приостановить*) – припиня́ти, припинити; (*прерывать*) – перепиня́ти, перепинити; *о работу* – припинити робо́ту; *пусть нас это не останавливает* – хай це нас не спиняє, не зважа́ймо на це, цим не зупиня́ймося.

Останавливаться, -новиться – спиня́тися, спинитися, зупиня́тися, зупинитися,

ставати, стати; (*приостанавливаться*) – припинятися, припинитися; *о. в гостинице* – стати в готелі; *не -ваюсь* – не спиняючись, не зупиняючись; (*без отдыха*) – без перерви, без відпочинку; *работа -лась* – робота стала (спинилась).

Остановка: 1) зупинка; (*перерыв*) – перестанок (-ку), перерва; (*действие*) – припинення, припин (-ну), упинення, упин (-ну); *о. в торговле* – перерва в торгівлі; *о. работы* – перестанок (у) праці; *о. трамвайная* – зупинка трамваю; *во избежание -ки в работе* – щоб не припинилася робота; *десять минут -ки* – стояти десять хвилин; (*в работе*) – перерви 10 хвилин; *до полной -ки трамвая выходит на переднюю площадку воспрещается* – поки вагон цілком не стане, виходити на передній ганок не вільно; *остановка только за тем, что* – тільки те на заваді, що; *остановка только за тем, что он болен* – на заваді тільки те, що він хворий, тільки те на заваді, що він хворий; 2) (*стоянки*) – постійка (Г) (*Секц.*).

Остаток (*матем.*) – решта, остача; (*лишек*) – (за)лишок (-ку), зайвина; *о. по счету* – лишок на рахунок; *без -на* – до останку, до решти, геть чисто, вкрай, все цілком; *в виде -ка (сумм)* – як решта (сум).

Остаточный (*о сумме*) – остатковий.

Остерегать, -речь кого – остерігати, остерегти, перестерігати, перестерегти когось.

Осторожно – обережно, обачно; (*не спеша*) – помалу, поволі; **-но идти** – обережно йти, стерегтися йдучи; **-но, окрашено!** – обережно, пофарбовано!; **-но, трамвай идет!** – стережіться, трамвай іде! (*двигается с места*) – трамвай рушає!

Осторожность – обережність (-ности), (о)бачність (-ности), осторога.

Острый – гострий; (*о вопросе, потребности*) – пекучий; (*о недостатке чего*) величезний.

Осуждать, осудить: – 1) засуджувати, засудити, осуджувати, осуджати, осудити когось на що, до чого; 2) (*прицать*) – судити, осудити, гудити, огудити, ганити, зганити (Г).

Осуждение (*по суду*) – осуд (-ду), засуд (-ду); *о. условное* – умовний засуд; 2) (*прицание*) – догана; *вынести -ние* – давати догану; *достойный -ния (прицания)* – вартий догани.

Осужденный – засуджений, осуджений (-ка) (Н).

Осуществимо – можливо (можна) здійснити; *вполне -мо* – річ цілком здійснена, цілком можна здійснити.

Осуществлять, -вить: 1) (*проводить в жизнь*) – здійснювати, здійснити, здійснити, запроваджувати, запровадити; 2) (*исполнять*) – виконувати, виконати.

От, ото: *доход от торговли, от продажи* – добуток із торгівлі, з продажу; *лекарство, средство от чего* – ліки (засіб) проти чого, на що; *от головы (рогатого скота)* – з голови (худоби); *от имени* – іменем когось, в імені; *от строки (5 копеек)* – за рядок, від рядка; *от тифа, от тяжелой болезни (умереть)* – з тифу, з тяжкої хвороби; *циркуляр от 15 декабря* – обіжник з 15 грудня.

Отапливать, отопить, -ся – опалювати, опалити, -ся.

Отбирать, отобрать: 1) (*что от (у) кого*) – відбирати, відібрати що в когось, від когось, кому; *о. показания у свидетелей* – допитувати, допитати свідків, вислухувати свідків; *по отобранным у свидетелей показаниям, оказывается* – з того, що свідчили свідки, виходить; 2) (*что от чего*) – відбирати, відібрати; (*из массы*) – вибирати, вибрати, добирати, дібрати; (*уменьшать массу*) – надбирати, надібрати.

Отбой (*отражение удара*) – відсіч (-чі); (*отступление*) – відступ (-пу); *дать отбой (по телефону)* – дати віддзвін (Н).

Отбор, отбирание, отборка – добір (-бору); (*действие*) – добирання, відбирання.

Отборный (*об обществе*) – добірний, виборний, вибірний; (*крупный, выдающийся, о зерне*) – чільний, добірний.

Отборщик, -щица – добирач (-ча), добирачка, добірник (-ка), добірниця.

Отбросы (о предметах) – покидь (-ді) (ж. р.), відпадок (-дку).

Отбывать, отбыть: 1) (работу, повинность) – відбувати, відбути; 2) (уезжать) – від'їжджати, від'їхати; поезд *отбывает* – поїзд відходить.

Отвергать, -гнуть – відкидати, відкинути, не приймати, не прийняти чого; (*отрицать*) – заперечувати заперечити що.

Ответ: 1) відповідь, відказ (-зу); (*только письменный*) – відпис (-су); о.

неудовлетворительный – відповідь, незадовільна, невистачна (Н), негативна відповідь; о. *отрицательный* – відмовна відповідь; о. *письменный* – писана відповідь, відповідь на письмі; (*в форме письма*) – відповідь листом, листовна відповідь, відпис (-су); о. *положительный* – позитивна (сприятлива) відповідь; о. *удовлетворительный (достаточный)* – задовільна, вистачна відповідь; (*положительный*) – позитивна відповідь; о. *уклончивый* – одноклива (Н) відповідь; о. *устный* – усна відповідь, відповідь з уст, відповідь словами; о. *утвердительный* – позитивна відповідь; (*согласие*) – згода; без **-та** *оставить* – не відповісти, без відповіді лишити; *в ответ* – відповідаючи, на відповідь; *в ответ на ваше отношение мы...* – (відповідаючи) на ваш лист (на вашого листа), ми...; *в ответ на ваше письмо сообщаем* – на ваш(ого) лист(а) повідомляємо (сповіщаємо); *держатъ, даватъ, дать ответ* – давати, дати відповідь, відповідати, відповісти; (*только письменный*) – відписувати, відписати, дати відпис; *для -та (взять слово)* – на відповідь; *ответ удовлетворителен* – відповідь задовольняє; *подлежащий -ту* – що на нього треба відповісти; 2) (*ответственность*) – відповідальність (-ности); *быть в -те за что* – відповідати за що; *принять что на свой ответ* – взятися відповідати за що, взяти що на свою відповідальність.

Ответвление – відгалуження, галузь.

Ответный (о слове, письме) – відповідчий, відповісний (Н), відказовий.

Ответственность – відповідальність (-ности); о. *взаимная* – кругова відповідальність; о. *долевая* – відповідальність за (свою) частку; о. *законная* – відповідальність перед законом, правна відповідальність; о. *имущественная* – відповідальність майном, майнова відповідальність; о. *личная* – особиста відповідальність; о. *полная* – цілковита відповідальність; о. *уголовная* – кримінальна відповідальність; *на полной -сти* – під цілковитою відповідальністю; *нести -сть* – відповідати; *-сть падает на вас* – ви відповідаєте; *под вашу -сть* – на вашій відповідальності, на вашу відповідальність, за це ви відповідатимете; *подвергнутъ ответственности* – підпадати, підпасти під відповідальність; *привлекать, подвергать кого к -сти* – притягати до відповідальності (до відповіді); *привлекать кого к судебной -сти* – позивати до суду (в суд) кого, подавати до суду на кого, віддавати, віддати під суд когось; *принимать -сть* – брати на себе відповідальність; *слагать с себя -сть* – зрікатися, зректися відповідальності.

Ответственный (о работнике) – відповідальний; *быть -ным за что перед кем* – бути відповідальним (відповідати) за що перед ким.

Ответчик, -чица – відповідач (-ча), відповідачка; (*поручитель за кого*) – поручник (-ка), поручниця; (*только юрид.*) – позиванець (-нця), позиванка.

Отвечать, -ветить: – 1) відповідати, відповісти; (*только словом*) – відказувати, відказати, відрікати, відректи; о. *письмом, письменно* – відписувати, відписати, повідписувати, відвіщати, відвістити кому; 2) (*откликаться, отзываются*) – обзиватися, обзватися до когось; 3) (*за что чем*): а) (*ручаться*) – ручитися, поручитися, відповідати, відповісти за що чим; б) (*платиться*) – сплачувати, сплатити що; о. *головой за что* – ручатися, ручитися головою.

Отвешивать, отвесить, отвешать – відважувати; відважити що.

Отвлекать, -влечь, -ся от чего – відривати, відірвати, відтягати, відтягти, відвертати, відвернути, -ся від чого; *о. кого-либо от работы* – відтягати когось від роботи, заважати комусь робити (в роботі); *о. чье-либо внимание от чего* – відвертати чию увагу від чого.

Отвод: 1) (*куда*) – відведення, відпровадження; (*действие*) – відводження, відведення, відпроваджування, відпровадження; 2) (*отклонение*) – відвертання, відвернення, відводження, відведення; 3) (*предоставление*) – визначення, приділення; (*действие*) – визначання, визначення, приділяння, приділення; 4) (*юридич.*) – відсторонення; (*действие*) – відсторонювання, відсторонення; *делать отвод кому* – відстороняти когось; *заявит об -де* – заявити, що маємо відсторонити; *заявление об -де* – заява про відсторонення; *право -да* – право відсторонити, відводити; *предъявляют о-д кому* – подавати, щоб відсторонити когось; *у нас имеются к -ду два лица* – маємо відсторонити дві особи.

Отводит, -вести, -весть: 1) (*куда*) – відводити, відвести, відпроваджувати, відпровадити, заводити, завести, запроваджувати, запровадити когось куди; 2) (*отклонять*) – відводити, відвести, відвертати, відвернути когось, що від чого; 3) (*предоставить*) – визначати, визначити, приділяти, приділити комусь що; *о. землю колонистам* – приділити землю, колоністам (осадникам); *о. квартиры* – приділяти комусь приміщення, ставити когось на постій; 4) (*свидетелей, кандидатов*) – відстороняти, відсторонити.

Отвращать, -вратить (предотвращать) – відвертати, відвернути, відводити, відвідвести, відхиляти, відхилити що від когось.

Отговаривать, -ворить (кого что-либо делать) – відмовляти, відмовити, відговорювати, відговорити, відраджувати, відрадити.

Отговорка – відмога, відмага, відмагання, відмовляння, вимовляння; **-ки** – відмагання; **без -рок** – не відмагаючись.

Отграничивать, -ничить – відмежовувати, відмежувати.

Отгружать, отгрузить – відвантажувати, відвантажити.

Отдавать, -дать, -ся – віддавати, віддати, -ся; (*уступать кому что*) – відступати-, відступити комусь що; *о. назад* – повертати; *о. рукописи в печать* – віддавати рукопис до друку, пускати рукопис у друк; **-ется в наем квартира** – наймають квартиру.

Отдаленность (нахождение на расстоянии) – відлеглість (-лості); (*большая даль*) – далечінь; **по -сти** – що далеко, бо далеко.

Отдаленный (отстоящий, о селении, городе) – відлеглий; (*о месте, расстоянии*) – далекій, дальній; (*о времени*) – давній.

Отдалять, -лить – 1) віддаляти, віддалити когось, що від когось, від чого; *о. уплату* – відкладати сплату; 2) (*отстранять*) – відстороняти, відсторонити когось, що від когось, від чого.

Отдача – віддання, віддача; (*действие*) – віддавання, віддання; *о. в наем* – наймання, винайма; *о. долга* – віддання (повертання) довгу.

Отдежуривать, -журить – чергувати, відчергувати, відбувати, відбути чергу.

Отдел: – 1) відділ (-лу); *о. агитации и пропаганды* – відділ агітації та пропаганди; *о. административный* – адміністративний відділ; *о. бюджетный* – бюджетовий відділ; *о. взысканный* – відділ справлянь; *о. здравоохранения* – відділ охорони здоров'я; *о. земельный* – земельний відділ; *о. коммерческий* – комерційний відділ; *о. контрольно-бухгалтерский* – контрольно-бухгалтерський відділ; *о. местного хозяйства* – відділ місцевого господарства; *о. налоговой* – податковий відділ; *о. народного образования* – відділ народної освіти; *о. общий* – загальний відділ; *о. окружной* – окружний відділ; *о. организационный* – організаційний відділ; *о. особый* – окремий відділ; *о. сдаточный* –

здавальний відділ; *о. статистический* – статистичний відділ; *о. счетный* – рахунковий відділ; *о. таксационный* – відділ таксування; *о. технический* – технічний відділ; *о. торговый* – торговельний відділ; *о. труда* – відділ праці; *о. управления* – відділ керування; *о. учебный* – навчальний відділ; *о. финансовый* – фінансовий відділ; *о. хозяйственный* – господарчий відділ; *о. юридический* – юридичний відділ; 2) (*в книге*) – розділ (-лу), відділ (-лу).

Отделение: 1) (*учреждения, предприятия и т. п.*) – відділ (-лу), підвідділ (-лу), частина, секція; (*филиальное*) – філія; *о. государственного банка* – філія державного банку; *о. исправительное* – направний відділ; *о. недоимочное* – відділ недоплат; *о. счетное* – рахунковий відділ, рахункова частина; *о. счетоводное* – рахівнича частина; *о. сыскное* – відділ розшуку, частина розшуку; 2) (*в вагоне, комнате*) – переділ (-лу); (*в шкафу, в ящике*) – перебірка; *о. для курящих* – переділ для курців; 3) (*действ.*) – відокремлювання, відокремлення, відділяння, відділення, відмежовування, відмежування.

Отделенность – відокремленість (-ности), відмежованість (-ности).

Отделенный – відділовий.

Отделенский (*о стороже*) – відділовий.

Отделка – обробка, оброблення; (*действ.*) – оброблювання, оброблення.

Отделывать, -лать – обробляти, обробити.

Отделываться, -даться: 1) (*от кого, от чего*) – збуватися, збутися когось, чого; 2) (*покончить с работой*) – упоратися, обробитися з чим.

Отдельный (*о мнении*) – окремий; (*обособленный, о камере*) – опрічний; (*об участке земли*) – відрубний; (*единичный, о случае*) – поодинокий.

Отделять, -лить: 1) (*часть от целого*) – відділяти, відділити, відокремлювати, відокремити когось, що від когось, від чого; (*выделять*) – виділяти, виділити; 2) (*отграничивать*) – відмежовувати, відмежувати.

Отдых – відпочинок (-нку), відпочивок (-вку), спочинок (-нку), спочивок (-вку); без **-ха** – не спочиваючи, без спочинку; *во время -ха* – на спочинку, на відгалі, коли спочивають, спочивали; *время -ха* – час відпочивати, час на відпочинок, час відпочинку; *дом -ха* – дім відпочинку, дім на відпочинок; *не давать -ха* – не давати відпочинку, не давати відпочити.

Отдыхать, -дохнуть – відпочивати, відпочити.

Отдыхающий – відпочиванець (-нця).

Отель – готель (-лю).

Отзыв: 1) (*отзывание*) – відкликання, відклик (-ку); 2) (*мнение о ком, о чем*): – а) вислів (-лову), думка; б) (*в чью-либо пользу*) – озвання, озва за когось (Н); *о. лестный* – похвала, прихильна оцінка; *о. неодобрительный* – вислів непохвали, озва проти когось, чого; *о. одобрительный* – вислів похвали, озва за когось, за що; *давать на отзыв* – давати на розгляд (на оцінку); *дать отзыв* – подати думку, висловитись; 3) (*ответ*) – відповідь (-ді), відказ (-зу); (*письменный*) – відпис (-су).

Отзывать, отозвать кого – відкликати, відкликати когось.

Отзываться, отозваться: 1) (*заявляют о себе*) – зголошуватися, зголоситися на що, подавати, подати го́лос, відгукуватися, відгукнутися; 2) (*давать отзыв о ком, о чем*) – висловлюватися, висловитися, висловити свою думку про когось, що; **-ться о ком с похвалой** – висловлюватися, висловитися похвально (з похвалою) – за когось; 3) (*отражаться*) – позначатися, позначитися, відбиватися, відбитися.

Отзывной, отзывный (*о приказе*) – відкликний.

Отказ: 1) (*кому в чем*) – відмова, відмовлення когось чого; *о. в принятии* – відмова прийняти; *о. окончательный* – остаточна відмова; *о. от места* – звільнення когось з

посади; *о. положительный* – цілковита відмова; *надеюсь не встретит с вашей стороны -за* – сподіваюся, що Ви не відмовите мені; *получить отказ в своей просьбе* – дістати відмову на своє прохання; 2) (*чей-либо от чего*) – відмовлення, відмовляння від чого, зречення чого, відмага, відмагання від чого; *о. от наследства* – зречення спадщини; *о. от работы* – відмовлення (зречення) працювати; *в случае -за магазина в принятии товара* – якщо магазин відмовиться прийняти крам; *он заявил отказ* – він заявив, що відмовляється; *ответить -зом* – відмовити; 3) (*имущества*) – відказ (-зу), відпис (-су) комусь чого; *о. по завещанию* – відказування, відказання, відписування, відписання.

Отказывать, -зать: 1) (*кому в чем*) – відмовляти, відмовити комусь чого (в чому); *о. в принятии* – відмовляти прийняти; *о. в просьбе* – відмовлятися задоволити прохання; *о. на-отрез* – цілком відмовляти; *о. окончательно* – остаточно відмовити; *ему нельзя отказать в знании дела* – не можна заперечити, що він знає справу; 2) (*что кому завещать*) – відписувати, відписати, відказувати, відказати; 3) (*отрешать, увольняют*) – звільняти, звільнити когось з чого, від чого, скидати, скинути з чого; *о. от места* – звільнити з посади.

Отказываться, -заться от кого, от чего – відмовлятися, відмовитися (Г), зрікатися, зректися чого, когось, відрікатися, відректися від когось, від чого; (*усиленно*) – відмагатися, відмогтися від чого; *о. от занимаемой должности* – зрікатися, зректися своєї посади.

Откладывать, -ласть, -ложит – відкладати, відкласти, відложити; *о. дело в долгий ящик* – відкладати справу на беззрік; *не -вая далее дела* – не відкладаючи справи надалі; *срок был отложен* – термін відклали.

Отклонять, отклонить: 1) (*что, кого*) – відхиляти, відхилити; *о. просьбу* – відхиляти, відхилити прохання; 2) (*отговаривать*) – відряджувати, відрядити когось від чого.

Откомандирование, откомандировка (куда) – відрядження, відряд (-ду); (*от чего*) – відстановлення, відстанова, відкликання; *сделано распоряжение о вашей -ке в...* – дано розказ (наказано) відрядити вас до....

Откомандировывать, -ровать (кого куда) – відряджати, відрядити: (*кого от чего*) – відстановляти, відстановити, відкликати, відкликати від чого, з чого; *о. в распоряжение (партийного комитета)* – відряджати в розпорядження; *о. от полка и прикомандировывать к штабу* – відстановляти від полку і відряджати до штабу.

Открывать, пооткрывать, открыть, -ся: 1) (*что-либо закрытое*) – відкривати, відкрити; (*что-либо затворенное*) – відчиняти, відчинити; (*что-либо запертое*) – відмикати, відімкнути; (*книгу*) – розгортати, розгорнути, -ся; *о. кредит* – відкривати кредит; *о. лавку (в 8 часов утра)* – відчинити крамницю; 2) (*находит*) – знаходити, знайти, відшукувати, відшукати; (*делать открытия*) – винаходити, винайти що; *открывать дорогу (к чему)* – знаходити шлях до чого; 3) (*обнаруживают*) – викривати, викрити, виявляти, виявити; *открывать преступление, виновника* – викривати злочин, винуватця; 4) (*основывать, о курсах, камере суда, предприятии и пр.*) – відкривати, відкрити, закладати, закласти, заводити, завести; (*начинать дело, собрание*) – відкривати, відкрити, починати, почати, розпочинати, розпочати; *о. дело за свой счет* – своїм коштом закладати підприємство; *председатель открывает собрание* – голова розпочинає (відкриває) збір; 5) (*открываются, появляются*) – відкриватися; *открылось место:* а) (*учреждена должность*) – заведено посаду; б) (*освободилось место*) – звільнилася посада; 6) (*сообщит кому что*) – сказати комусь про що, відкрити комусь що.

Открытие: 1) (*начало*) – початок (-ку); 2) (*результат изысканий*) – знайдення, знахід (-ходу); (*изобретение*) – винайдення, винахід (-ходу); 3) (*действ.*) – см. **Открывать.**

Открытка – листівка, листовна картка.

Открыто – відверто; (*публично*) – прилюдно.

Открытый: 1) (*прилаг., публичный, о заседании*) – прилюдний; (*о помещен. в газете, письме*) – одвертий; 2) (*прич.*) – см. **Открывать**.

Откуп – відкуп (-пу).

Откупать, -пить – 1) відкуповувати, відкупити що в ко́го; 2) (*брать на откуп, арендовать*) – відкуповувати, відкупити, орендува́ти, брати в оренду; 3) (*выкупить*) – викуповувати, викупити, окупати, окупити ко́го з чо́го, від чо́го.

Откупной – відкупний.

Откупщик, -щица – відку́пник (-ка), відку́пниця.

Отлагательство – відклад (-ду) (Г), проволо́ка (Г); без **-ства** – не відклада́ючи, без проволо́ки; в *случаях, не терпящих -ства* – в нега́йних випадках, якщо не можна відкласти; *дело, не терпящее -ства* – невідкладна справа, пильна, нагальна справа.

Отлагать, -пожить – відклада́ти, відкла́сти.

Отличать, -чить: 1) (*различать*) – відрізняти, відрізнити; (*выделять*) – вирізняти, вирізнити; 2) (*ставит выше*) – відзнача́ти, відзнача́ти.

Отличаться, -читься – 1) різнитися, порізнитися, відрізнитися, відрізнитися від ко́го, від чо́го чим; 2) (*выделяться*) – відзнача́тися, відзнача́тися чим від чо́го, визнача́тися, визначитися чим, вирізнятися, вирізнитися чим, між ким, між ко́го.

Отличие – 1) відміна від ко́го, від чо́го, різниця між ким, чим; в **-чие от кого, от чего**: – а) відрізняючись від ко́го, чо́го; б) відрізняючи, щоб відрізнити від ко́го, чо́го, на відміну від ко́го, чо́го; 2) (*награда*) – відзна́ка; 3) (*заслуга*) – заслу́га; **знак -чия** – відзна́ка за заслу́ги; *наградить за отличие* – нагороджувати за заслу́ги.

Отличительный (*о признаке*) – відмінний, відмітний.

Отличный: 1) (*отличающийся*) – відмінний, відмітний; 2) (*превосходный, об исполнении*) – чудовий, дуже добрий.

Отлучаться, -читься: 1) (*от чего, отторгаться, отделяться*) – відлуча́тися, відлучитися від чо́го, від ко́го; 2) (*удаляются, оставляют*) – відгоджа́тися, відгодитися, відбавля́тися, відбавитися від ко́го, від чо́го.

Отлучка – відго́да, відлу́ка; *о. самовольная* – відго́да без до́зволу; без **-ки** – не відгоджа́ючись, невідго́дно; *быть в -не* – перебува́ти на стороні, відгодитися; **-ки запрещаются** – відгоджа́тися заборонено (не вільно).

Отмежевывать, -жевать, -ся – відмежовувати, відмежувати, -ся.

Отмена – 1) касува́ння, скасовува́ння, скасува́ння; в **-ну постановления** – касу́ючи постано́ву, на скасува́ння постано́ви; *подлежащий -не* – що тре́ба (що нале́жить) скасува́ти; 2) (*разница*) – відміна, різниця.

Отменимость – скасовні́сть (-ности) (Н).

Отменительный (*о распоряжении*) – касува́льний.

Отменный: 1) (*различный*) – відмінний, відмітний; 2) (*превосходный, об исполнении*) – чудовий; (*изысканный, о приемах обращения с кем*) – виборний, добірний.

Отменять, -нить – касува́ти, скасовува́ти, скасува́ти; *о. постановление* – касува́ти, скасува́ти постано́ву; *о. собрание* – відклада́ти, відкла́сти збір; *спектакль отменяется* – вистави не буде, вистава не відбудеться.

Отмеривать, отмерять, -рить – відмірюва́ти, відміряти, відміряти.

Отмета, отметка: 1) за́значка, по́значка, зна́чка; (*окончен. действ.*) – зазна́чення, занотува́ння, позначення; 2) (*балл*) – зна́чка, бал.

Отмечать, -метить, -ся – 1) зазна́чити, зазначити, познача́ти, позначити, нотува́ти, занотува́ти, -ся; 2) (*отличать*) – відзнача́ти, відзнача́ти, -ся.

Отнимать, -нять – відбира́ти, відібра́ти, відійма́ти, відняти ко́му що; (*лишат кого чего*) – позбавля́ти, позбавити ко́го чо́го; *отнимать у кого время* – відбира́ти ко́му час.

Относительно: 1) (в знач. предлога) – за, про; **-но** чего это сказано? – проти чого це сказано?; **-но** этого дела: а) (об этом деле) – за цю справу, про цю справу, в цій справі; б) (что касается этого дела, то...) – щодо цієї справи, то...; **-но** этого существуют различные мнения – про це (на це) є різні думки; 2) (в знач. наречия, в см. «условно», «сравнительно») – умовно, з порівняння, порівнюючи, споглядно (Н); **все надо понимать -но** – все треба розуміти умовно (з порівняння, порівнюючи).

Относительный – релятивний, розмірний, стосунковий; (*условный, о большинстве*) – умовний; (*приблизительный о подсчете*) – приблизний; (*о числах*) – релятивний; (*о средствах*) – обмежений.

Относит, -нести, -нести: 1) (*куда*) – відносити, віднести, заносити, занести; 2) (*на чей-либо счет*) – прикидати, прикинути комусь; *о. на счет чьей-либо неаккуратности* – бачити, добачати причину в чийй неаккуратності; *судебные издержки отнести за счет виновного* – судові витрати перенести на винуватця; *убытки отнести за счет банка* – втрачати прикинути банкові; 3) (*к какой-либо категории или виду*) – прилучати, прилучити; (*на письме*) – записувати, записати; *отнести к первой категории* – записати до 1-ої категорії.

Относится, -несться: 1) (*к чему*) – належати до чого; 2) (*обращаться с кем*) – ставитися, поставитися до кого; *о. враждебно* – ворогувати на кого, проти кого, ставитися вороже проти кого, чого; 3) (*обращаться к кому*) – вдаватися, вдатися до кого; **-ться письменно** – вдаватися з листом, листовно до кого.

Отношение: 1) (*касательство к чему*) – стосунок (-нку), доділ (-лу) (Н), дочинення, притока (до чого), зв'язок (-зку) між чим; **в -нии аккуратности** – акуратністю, щодо акуратності; **в процентном -нии** – відсотково, на відсотки; **в санитарном -нии** – санітарним станом, щодо санітарії; **в этом -нии** – з цього погляду, цією стороною; **во всех -ниях** – з кожного погляду, всіма сторонами, кругом; **во всех других -ниях** – у всьому іншому, всіма іншими сторонами; **завязывать -ния с кем** – нав'язувати стосунки з ким, заходити в стосунки з ким; **иметь -ние к чему** – стосуватися до чого, мати дочинення з чим до чого; **имеющий -ние к чему** – причетний до чого; **опасно в пожарном -нии** – небезпечно супроти пожежі; **по -нию к кому, чему:** а) *супроти кого, чого;* (судить о ком по его отношению к делу) – міркувати про кого з того, як він ставиться до справи; 2) (*о. к кому, к чему, в см. обращения с кем, с чем*) – ставлення до кого, до чого; *о. несправедливое* – кривдження кого, кривда комусь; *о. отрицательное (к кому)* – несприятне (негативне) ставлення; (*к чему*) – заперечне негативне ставлення; *о. ровное* – однакове ставлення; *халатное о. к служебным обязанностям* – недбайливе ставлення до службових обов'язків, службове недбальство; 3) (*вид бумаги*) – лист (-та), завідомлення; **в ответ на ваше -ние от 15 ноября текущего года за №...** – відповідаючи на ваш лист (на вашого листа) з 15 листопада цього року під ч... (під номером); **вследствие вашего -ния** – (вважаючи) на Вашого листа; **прислать при -нии** – надіслати разом з листом; **согласно -ния** – згідно з листом.

Отношения (между кем) – взаємини (-ин), стосунки (-ів) між ким; *о. взаимные* – взаємини (-ин), обопільні стосунки; *о. враждебные* – ворогування, ворожнеча, ворожі стосунки між ким; *о. мирные, миролюбивые* – (з)лагодя, мирні взаємини, мирні стосунки між ким; *о. правовые* – правні взаємини, правні стосунки; *о. родственные* – родацькі стосунки; *о. хозяйственные* – господарчі стосунки; **у нас -ния обостренные** – наші стосунки зіпсовані.

Отождествлять, -вить – ототожнювати, тотожнити, ототожнити.

Отзывать, отозвать – відкликати, відкликати.

Отопление, отопка – опал (-лу), опалення; (*парове*) – ogrівання; **без -ния (квартира)** –

без опалу; *с -ннем (квартира)* – з опалом; (*о паровом о.*) – з огріванням.

Отопительный (*о периоде*) – огрівний.

Оторванность – відірваність (-ности).

Отпадать, -пасть – відпадати, відпасти.

Отпечаток – відслід (-ду), відбиток (-тка); (*типогр. оттиск*) – відбиток (-тка).

Отпечатывать, -чатать – друкувати, віддруковувати, віддрукувати, надрукувати, відбивати, відбити.

Отпирательство – відмагання, відрікання.

Отписка – відписка, відпис (-су); (*действие.*) – відписування, відписання; *отписывать, -сать, -ся* – відписувати, відписати, -ся.

Отплата – відплата.

Отплывать, -лыть – відпливати, відплити, відплисти.

Отпор – відсіч (-чі) (*ж. р.*); *дать отпор кому* – дати відсіч кому.

Отправитель, -ница – посилач (-ча), посилачка.

Отправление: 1) (*отправка кого куда*) – виряджання, вирядження, виряд (-ду), виправа; *о. поезда* – виряд поїзду; 2) (*почтовое*) – відсилка, пересилка; (*действие.*) відсилання, пересилання, виправа; *заделка отправлений* – запаковування відсилок; *о. бандерольное* – бандерольна пересилка; 3) (*отъезд, отход*) – вирушання, відхід (-ходу); *перед -нием в дорогу* – рушаючи в дорогу, перед тим, як рушити в дорогу; 4) (*должности*) – урядування, справування уряду; (*исполнение*) – виконання службових обов'язків; (*повинностей*) – відбутток (-тку), відбування; *вступать в -ние обязанностей* – починати виконувати обов'язки.

Отправляют, -вить: 1) (*кого куда*) – виряджати, вирядити, виправляти, виправити, посилати, послати; (*услать*) – відсилати, відіслати; 2) (*посылать что*) – відсилати, відіслати, посилати, послати; *о. товары по железной дороге* – посилати товар, крам залізницею; 3) (*отправляют должность*) – урядувати, справляти, справувати уряд, виконувати урядові обов'язки; *о. повинность* – відбуттки відбувати.

Отправляются, -вятся – виряджатися, вирядитися, виправлятися, виправитися, іти, піти, їхати, поїхати; (*двигаться*) – рушати, рушити, вирушати, вирушити; *о. аеропланом* – їхати, поїхати аеропланом; *о. в поход, на заработки* – виряджатися (виправлятися, піти) в похід, на заробітки; *о. (двинуться) в путь* – рушати, вирушати в дорогу.

Отправной (пункт) – вирядний, відпровідний.

Отпрашиваться, -проситься (*в отпуск*) – відпрошуватися, відпроситися, відпрохуватися, відпрохатися.

Отпуск: 1) (*профессиональный*) – відпустка; (*действие.*) – відпускання; *о. по болезни* – відпустка через хворість; *о. срочный:* – а) відпустка на певний реченець, на (певний) час, реченцева відпустка; б) відпустка до (певного) терміну; *получить отпуск* – дістати відпустку; *уволенный в отпуск* – відпускник (-ка), (*о женщ.*) – відпускниця; 2) (*выдача*) – видавання; *о. безакцизный (чего)* – безакцизне видавання чого; *о. кредитов* – видавання кредитів; 3) (*товаров за границу*) – вивіз (-возу); 4) (*копия отправляемого документа*) – відбиток (-тку), копія.

Отпускать, -стить: 1) (*пускать кого*) – пускати, пустити, відпускати, відпустити; (*освобождают*) – звільняти, звільнити когось; 2) (*кому что*) – видавати, видати комусь що; *о. в кредит* – давати набір, на (в) борг, на віру, боргувати, поборгувати, навіряти, навірити комусь; *о. товары (за границу)* – вивозити, вивезти товари, крам (за кордон).

Отпускной (сущ.) – відпускник (-ка).

Отпускной (прилаг.): 1) (*о билете*) – відпускний, відзвольний; 2) (*о цене*) – видавний; 3) (*о вывозном товаре*) – вивізний.

Отрабатывать, -ботать: – 1) відробляти відроблювати, відробити, відбувати, відбути що, чим; *о. прогульные дни* – відбувати (за) прогуляні дні; 2) (*окончить работу*) – відробити, скінчити робити.

Отработок – відробіток (-тку), відбуток (-тку); *брать на -ток (в счет работы)* – брати на відробіток.

Отравление – отруєвання, отруїння; *смерть от -ния* – смерть від отруїти.

Отравлять, -вить – труїти, отруїти, струїти; (*делает ядовитым*) – затруїувати, затруїти.

Отражать, -разить, -ся (*на ходе работы*) – відбивати, відбити, -ся.

Отрапортовывать, -вать – рапортувати, відрпортувати.

Отрасль – галузь, парость (-рости); *во всех -лях промышленности* – в усіх галузях промисловости.

Отрезанность – відокремленість (-ности), відрубність (-ности).

Отрезной (*о купоне*) – відрізний, обрізний.

Отрезывать, -зять – відрізувати, відрізати, відтинати, відтяти; (*часть чего-либо, укоротить*) – урізувати, урізати.

Отрекается, -речься – зрікатися, зректися когó, чогó, відрікати́ся, відректися когó, чогó (від когó, від чо́го), вірікати́ся, віректися когó, чо́го.

Отрекомендовывать, -довать, -ся – відреккомендо́увати, відреккомендува́ти, -ся.

Отречение от чего – зречення чо́го, відречення (від) чо́го.

Отрешать, -шить – відстано́влювати, відстановити когó від чо́го; *о. от должности* – звільняти, звільнити, з посади.

Отрешаться, -шиться от чего – звільнятися, звільнитися від чо́го, позбува́тися, позбу́тися чо́го.

Отрицательный: 1) (*об ответе*) – відмо́вний, заперéчний; (*о результате*) – негáтивний, уéмний (Н); (*об отношении, к кому*) – негáтивний, несприятний, (*к чему*) – негáтивний, заперéчний; 2) (*матем., о величине*) – від'емний.

Отрицать – заперéчувати, відкида́ти що...

Отруб – відруб (-бу).

Отрывок – уривок (-вка).

Отрывочный (*о сведениях*) – уривчастий, уриваний.

Отряд – за́гін (-го́ну), ві́дділ (-лу); *о. конный* – кінний за́гін; *о. санитарный* – ві́дділ саніта́рний; *о. сторожевой* – ча́та.

Отражать, -рядить – ви́ряджа́ти, ви́рядити, ви́правляти, ви́правити; *о. агента* – ви́рядити аге́нта.

Отсидка (*под арестом*) – висидка.

Отсидживать, -сидеть – відсиджува́ти, відсиді́ти, висиджува́ти, висиді́ти.

Отслуга – відслуга.

Отслуживать, -жить – відслужува́ти, відслужити, вислужува́ти, вислужити, відбува́ти, відбу́ти, вибува́ти, вибу́ти; *о. прогульные дни* – здобува́ти, добу́ти прогуляні дні.

Отсоветывать, -товать кому что – відрáджувати, відрáджа́ти, відрáдити когó від чо́го, розра́джувати, розра́джа́ти, розра́дити ко́му що.

Отсортировать, -ровать – відсортóувати відсортува́ти.

Отсроченный – відтерміно́ваний, відкладений (до терміну).

Отсрочивать, -рочить, -ся – відкладáти, відкла́сти (термін), відтерміно́увати, відтермінува́ти; *о. время взноса налогов* – відкладáти термін (вносити) сплáчувати подáтки; *о. уплату* – відкладáти термін сплати.

Отсрочка – відклад (терміну), відтерміно́вання; *о. призыва* – відтерміно́вання призову; *дать -ку на месяц* – відкла́сти (відтермінува́ти) на місяць; *подвергать дело дальней -ке* – відкладáти ще на новий термін; *получить -ку на месяц* – діста́ти відтерміно́вання

на один місяць.

Отставать, -стать (*оставаться позади*) – відставати, відстати; (*тянутся в хвосте*) – отягатися.

Отставка – відстановва, демісія; *выходить, уходит в -ку* – подаватися, податися на відстанову (на демісію); *вышедший, уволенный в -ку* – відстановний, відстановленець (-нця) (Н); *давать -ку кому* – відстановляти, відстановити когo від уряду; *находящийся в -ве* – відстановлений; (*с пенсией*) – пенсіонований; *просит об -не* – просити відстановити, просити дати відстанову; *уволенный в -ку* – відстановленець (-нця) (Н), (*о женщ.е*) – відстановлениця (Н).

Отставляют, -вить: 1) (*что от чего*) – відставляти, відставити, відсувати, відсунути що від чо́го; 2) (*кого от должности*) – відстановляти, відстановити когo (від уряду).

Отставной (*о быв. служащем*) – відстановлений; (*о солдате.*) – вислужений.

Отстаивать, -стоять: 1) (*кого, что*) – обставати, стояти за когo, за що, за ким, обстоювати, обстояти когo, що, за ко́го, за що; (*защищать*) – боронити когo, що, чо́го, оборонити, відборонити когo, що, від ко́го, від чо́го; 2) (*долго простоят*) – вистоювати, вистояти.

Отсталость – відсталість (-лости).

Отсталый (*об учащемся*) – відсталий.

Отстоять: 1) (*от чего*) – відлежати від чо́го, відлягати; *деревня отстоит от города на шесть верст* – село відлежить (відлягає, відлєгле) від міста на шість верстoв; 2) *см.*

Отстаивать, отстоять кого, что.

Отстраивать, -роить, -ся – відбудовувати, відбудувати, -ся.

Отстранять, -нить кого, что – відстороняти, відсторонити, відстановляти, відстановити; (*что*) відсувати, відсунути; *о. от должности* – відстановляти від уряду (посади); *о. свидетелей (юрид.)* – відстороняти свідків.

Отступать, -пить – відступати, відступити, відходити, відійти від чо́го; *о. от закона, от правил* – відступати (відходити) від за́кону, пра́вила.

Отступаться, -питься – відступатися, відступитися від чо́го, відрікатися, відректися, зрікатися, зректися чо́го.

Отступление: 1) (*отход*) – відступ (-пу); 2) (*отказ, отпадение*) – відступання, відбігання, зрікання; 3) (*уклонение*) – збóчення, відбіг (-гу), відхилення; *о. от общих правил* – порушення загальних правил; *позвольте сделать маленькое -ние* – дозвольте трохи ухилитися.

Отступное – відкупне́ (-но́го), відступне́ (-но́го).

Отсуждать, отсуживать, -судить – відсуджувати, відсудити.

Отсутствие (*неимение*) – брак (-ку); (*неприсутствие*) – неприсутність (-ности); *безвестное -вие* – безвість (-сти), перебування невідомо де; *в виду -вия* – що нема́, що не було́, че́риз неприсутність (когo), че́рез брак (чо́го); (*в конце фразы*) – бо не було́, бо немає; *в нашем -вии* – коли нас не було́, як нас не було́, не при нас; *в случае -вия* – якщо немає, не буде́; *в чье-либо -вие* – коли (як) когo нема́, не було́, не буде́; *во время -вия кого, чего* – поки нема́, поки не було́ когo, чо́го; *за -вием* – (че́рез те) що нема́, що небуло́; (*только о вещах, деньгах*) – немаючи, не ма́вши; *за -вием времени, доказательства* – че́рез брак часу́, до́водів, бо бракувало́ ча́су, до́водів; *находиться в -вии* – не бу́ти; *по причине -вия средств* – що нема́ (щоне було́) за́собів, не маючи, не ма́вши за́собів; *по причине -вия председателя* – що нема́ (не було́) голови; *при -вии средств* – якщо нема́ (не буде́) коли нема́ (не буде́) за́собів.

Отсутствовать – не бу́ти, бу́ти неприсутнім, не бу́ти присутнім; *мы отсутствовали* – нас не було́, ми не були (присутні) при то́му.

Отсутствующий (*о члене правления, общества*) – неприсутній, яко́го (яко́ї) нема́; *о.*

безвестно – що безвісно де подівся.

Отсчитывать, -читать – відлічувати, відлічити, відраховувати, відрахувати що.

Отсчитываться, -таться, отчеться – 1) відлічуватися, відлічитися, відраховуватися, відрахуватися; 2) (*дают денежный отчет*) – здавати, здати грошовий звіт.

Отсыпать, отослать – відсилати, відіслати, відпроваджувати, відпровадити когó, що; *о. обратно (возвращать)* – повертати, повернути.

Отсылка – відсилання, відіслання; (*в книге, ссылка накого, на что*) – покликання, посилання на кого, що.

Отсыпное (плата зерном) – відсипне́ (-но́го).

Оттиск – відбиток (-тка).

Оттискивать, -снуть что на чем – вибивати, вибити що на чо́му; (*о книге*) – друкувати, видрукувати; *о. печать* – вибивати печатку.

Оттягивать, -тянуть: 1) (*время, дело*) – протягувати, протягти, проволікати, проволочки; 2) (*медлит с чем*) – отягáтися, зволікати, зволокти з чим...

Оттяжка (дела, времени) – протягування, протягнення, проволікання, проволóка, відкладання, відклад (-ду) чо́го.

Отход – відхі́д (-хо́ду); (*отступление*) – відступ (-пу); *о. поезда* – відхі́д пої́зду; *на -де* – при кінці, відходячи.

Отходит, отойти – відхо́дити, відійти, іти, піти; *осторожно, поезд отходит!* – стережіться, поїзд рушає!; *почта отходит по вторникам* – по́шта відхо́дить (іде) щовівтірка.

Отчасти – поча́сти, частко́во.

Отчеканивать, -нить (монету) – бити, вибивати, вибити.

Отчеркивать, -кнуть – відкреслювати, відкреслити.

Отчество – (ім'я) по-ба́тькові.

Отчет – звіт (-ту) про що, за що; *о. годичный* – звіт за рік, річний звіт; *о. денежный* – грошовий звіт; *о. ежемесячный* – щомісячний звіт; *о. месячный* – звіт за місяць; *о. операционный* – операційний звіт; *о. по Н. операциям* – звіт із Н. операцій; *о. по предприятиям* – звіт за підприємства; *о. подробный* – докладний звіт; *дают отчет* – давати, дати звіт, звітувати; *дают, брать под отчет* – давати, дати, брати, взяти що на звіт; *дают денежный отчет* – (по)давати, (по)дати, укладати, укласти грошовий звіт; *дают себе (полный) отчет в чем-либо* – (цілком) усвідомлювати, усвідомляти, усвідомити собі що; *поступить, не отдавая отчета* – чинити несвідомо; *представить отчет* – подавати, подати звіт.

Отчетливость – вира́зність (-ности), чі́ткість (-кости).

Отчетливый (о произношении) – вира́зний; (*о письме – четкий*) – чі́ткий.

Отчетность – 1) зві́тність (-ности); *о. годичная* – річна зві́тність; *о. денежная* – грошова зві́тність; *о. первичная* – первинна зві́тність; *о. по расходам* – зві́тність про витрати; *о. по счетоводству* – зві́тність з рахівництва; *неблагополучный по отчетности (отдел)* – неаку́ратний (непéвний) у (щодо) зві́тності; *неподача -стей* – неподава́ння, неподáння зві́тів; *обязанный -стью кому-либо* – зобов'язаний подавати звіт, звітувати ко́му; *подавать -ность* – звітувати, подавати звіт; *ускорить представление -оти* – прискóрити подáння зві́ту; 2) (*ответственность*) – відповіда́льність (-ности).

Отчетный: 1) (*период*) – зві́тний; 2) (*по денежным счетам*) – рахуно́вий.

Отчетчик – звітода́вець (-вця).

Отчисление – відрахува́ння, відлі́чення; (*действ.*) – відрахо́вування, відрахува́ння, відлі́чування; *сделано -ние из жалования* – відрахо́вано, вивернено з платні.

Отчисляют, -лить: 1) відрахо́вувати, відрахува́ти; (*удерживать*) – вивертáти, вивернути з чо́го; *о. в чью-либо пользу* – відрахо́вувати на ко́го, (на чию ко́ристь); 2) (*кого куда*) –

переводити, перевести; он отчислен в запасные войска – його переведено до запасного війська; 3) (уволить отчего) – звільняти, звільнити з чого, відстановляти, відстановити від чого.

Отчитывать, -читать кого – вимовляти, вимовити, вичитувати, вичитати кому.

Отчитываться, -читаться (перед кем) – давати, дати, складати, скласти звіт кому, перед ким, звітувати; о. о своей работе – давати звіт (звітувати) про свою роботу; о. перед кем в деятельности – (по)давати звіт кому про діяльність.

Отчуждаемость – вивласненність (-ности), вивласнюваність (-ности).

Отчуждатель, -ница – вивласнювач (-ча), вивласнювачка.

Отчуждать, -ждить – вивласнювати, вивласнити.

Отчуждение – вивласнювання, вивласнення; неподлежащий отчуждению – невивласний, невідбірний; полоса -ния – смуга вивласнення.

Отъезд – від'їзд (-ду), виїзд (-ду); готовый к -ду – готовий від'їхати; за отъездом, по случаю отъезда – з причини від'їзду (виїзду), з нагоди від'їзду (виїзду), через від'їзд (виїзд).

Отъезжать, отъехать – від'їжджати, від'їхати.

Отъезжающий (о пассажире) – від'їжджий, що від'їздить.

Отъэкзаменовать, -новать кого – робити, зробити іспит кому, іспитувати, проіспитувати когось.

Отыскивать, -кать, -ся – шукати, відшукувати, відшукати, -ся, знаходити, знайти, -ся; о. путем расспросов – напитувати, напитати когось, що.

Отяготительный (об условиях) – обтяжливий, тяжкий.

Отягощать, отягчать, -готить, -гчить – обтяжати, обтяжувати, обтяжити, отягчати, отягчитий; о. вину – збільшувати, збільшити провину.

Официально – урядово, з уряду, офіційно.

Официальность – офіційність (-ности).

Официальный (о сообщении) – урядовий, офіційний.

Оформливать, оформлять, -мить – оформлювати, оформити.

Охват – охоплення; о. рабочего бюджета – охоплення робітничого бюджету.

Охватывать, -тить – 1) о(б)хоплювати, о(б)хопити, обіймати, об(ій)няти, осягати, осягти когось, що; эпидемия охватила весь город – пошесть о(б)хопила все місто; этот период охватывает – цей період обіймає; 2) (окружать) – оточувати, оточити когось, що.

Охота (промысел) – мисливство, ловіцтво, стрілецьтво; (процесс охоты) – (в)лові, полювання; о. воспрещается – полювати заборонено; занимается -той – жити з ловіцтва, ходити на влови, на полювання; место для охоты – ловище.

Охотиться – полювати (на) когось, (на) що, ходити на (в)лові, на полювання.

Охотник – 1) мисливець (-вця), ловець (-вця), стрілець (-льця); 2) (волонтер) – охочий (-чого).

Охотничий (о промысле, сборе) – мисливський, ловецький, стрілецький.

Охрана: 1) (охранение) – охорона; о. труда – охорона праці; о. усиленная – збільшена охорона; аппарат по охране труда – апарат охорони праці, на охорону праці; меры охраны – заходи до охорони; 2) (стража) – сторожа, варта; имеет под своей -ной – держати за своєю вартою, сторожею.

Охранение: – 1) охорона, вартування; (сторожевое) сторожа, варта; (воен.) бекет (-ту); 2) (действ.) – вартування.

Охранник – охоронник (-ка).

Охранный, охранительный (о грамоте) – охоронний, охорончий.

Охранять, -нить – охороняти, охоронити; (стеречь) – стерегти, устерегти когось, що й

чого від ко́го, від чо́го; *о. от убытка* – забезпéчити від утрат; *о. порядок* – стерегти ла́ду; *о. бдительно кого, что* – пильнува́ти ко́го, чо́го, пильно (чу́йно) охороняти ко́го, що, чу́йно (пильно) стерегти ко́го, чо́го.

Оценивать, -нить, -ся – цінува́ти, цінити, оцінюва́ти, оцінува́ти, оцінити, поцінити, -ся; *о. в деньгах* – цінува́ти (оцінюва́ти) на гро́ші; *о. в рублях* – цінува́ти (оцінюва́ти) на карбо́ванці; *о. для продажи с торгов* – цінува́ти, оцінува́ти, поцінува́ти.

Оценка – о́цінка чо́му, чо́го; (*действ.*) – цінува́ння, оцінува́ння; *о. балльная* – о́цінка ба́лами, ба́лова о́цінка; *о. качественная* – о́цінка якості; *о. относительная* – умо́вне оцінува́ння; *о. сравнительная* – порівня́льна о́цінка; *делать -ку* – цінува́ти; *к -ке привлечь экспертов* – за́просити експéртів оцінити, за́пропонувати експéртам оцінити; *согласно с -кой* – відпові́дно до о́цінки.

Оценочный (*о списке*) – 1) оці́нний; 2) (*о комиссии для оценки*) – цінува́льний.

Оценщик, -щица – оці́нник (-ка), цінува́льний (-ка), цінува́льниця; (*лесов и земель*) такса́тор (-ра).

Оцепляют, -пить – ото́чувати, оточити, обступати́, обступити.

Очаг (*для варки*) – ва́тра, ка́биця; (*кузнечный*) – го́рно (-рна); *о. для безпризорных детей* – дитячий за́хисток (приту́лок); *о. эпидемии* – джерело́ (осере́док) по́шести.

Очевидец, -дица – самовиде́ць (-дця), самовиди́ця; *быть -цем* – само́му ба́чити, самовидцем бу́ти, ба́чити на власні о́чі.

Очередной (*о номере, вопросе, посетителе*) – черговий; *стать -ным* (*о деле, вопросе*) – ста́ти на порядку де́нному.

Очередность – черго́вість (-вості); *в порядке -сти* – порядком черги, за черго́ю.

Очередь – черга́; *о. живая* – жива́ черга́; *о. за кем* – черга́ ко́му; *о. за мной* – моя́ черга́, мені́ черга́; *быть, стоять на -ди* (*о текущих делах, вопросах*) – бу́ти, стояти на де́нним порядку, на че́рзі дня; *в первую -дь* – у пе́ршу че́ргу; (*прежде всего*) – наса́мперед, уперед, передусі́м, перше; *в порядке -ди* – за рядом, за черго́ю; *в свою -дь* – і собі́ теж, так са́мо, своєю́ черго́ю; *вне -ди* – не в ряд, позачерго́во, поза черго́ю; *выстаивать в -ди* – засто́ювати черги; *ждать -ди* – черги дожида́тися, жда́ти на чергу́; *не в -дь* – не в ряд, без черги, не в чергу́, поза черго́ю; *по -ди* – за рядом, черго́ю, в чергу́, за черго́ю; *попасть в -дь* – під чергу́ прийтис́я; *соблюдать -дь* – ряду́, доде́ржувати черги; *ставить, поставить на -дь* (*дело, вопрос*) – ста́вити, поста́вити на порядок де́нний (на чергу́ дня).

Очерк (*краткое описание*) – на́рис (-су), на́черк (-ку).

Очеркивать, -ртить – о(б)крéслюва́ти, о(б)крéслити.

Очеркивать, очернять, -нить (*порочить*) – осла́влюва́ти, осла́вити, заплямо́вувати, заплямува́ти, знесла́влюва́ти, знесла́вити ко́го.

Очинивать, -нить (*карандаш*) – заго́стрюва́ти, заго́стрити, підстру́гувати, підструга́ти.

Очистительный (*о пошлине*) – очисний.

Очистка: – 1) чи́щення, очища́ння, вичища́ння, вичи́щення; *о. улиц* – чи́щення ву́лиць; 2) (*опорожнение*) – споро́жнення, випоро́жнення.

Очищать, очистить: – 1) чи́стити, очища́ти, очистити, вичища́ти, вичи́стити; 2) (*хим.*) – чи́стити, очистити, рафінува́ти; 3) (*освободать*) – звільня́ти, звільнити, спорожнѝти, спорожнити; *о. место* – звільня́ти місце; *о. посуду* – спорожнѝти по́суд.

Очной (*о свидетеле*) – (на)о́чний.

Очутиться – опинитис́я; *о. в безвыходном положении* – опинитис́я в безпора́дному ста́ні (стано́вищі); *о. в неловком положении* – опинитис́я в прикро́му ста́ні.

Ошибаться, -биться – поми́лятис́я, поми́литис́я, (об)ми́лятис́я, о(б)ми́литис́я на чо́му, чим; *о. в отношении чего* – поми́лятис́я на чо́му; *о. в расчете* – в раху́нку поми́литис́я, поми́литис́я, прога́дувати, прогада́ти; *о. в цене* – на ці́ні поми́литис́я, процінува́ти,

процінити.

Ошибка – помилка, о́(б)милка; *о. исправимая* – попра́вна помилка; *о. неисправимая* – непопра́вна помилка; *о. явная* – явна, видима помилка; *вводит в -ку* – омиляти, омити кого; *вкралась -ка* – тра́пилася (ста́лася) помилка; *впадать в -ку* – допускáтися, допуститися помилки; *по -ке (ошибочно)* – у помилку, помилково́, помилившись; *при допущении -ки* – якщо тра́питься, трапилася помилка, якщо є (бу́де) помилка.

Ошибочно – помилково́, помилечно, хибно, помилкою, у помилку, помиляючись, помилившись.

Ошибочность – хибність (-ности), помилечність (-ности), помилковість (-вості).

Ошибочный (*о взгляде*) – хибний, помилечний, помилковий.

Оштрафовывать, -фовать – штрафувати, оштрафувати.

Ощущать, ощутить, -ся – відчува́ти, відчу́ти, -ся; *всеми ощущается крайняя потребность* – всі відчува́ють го́стру потре́бу.

Павильон – паві́льйо́н (-ну).

Пагинация – пагіна́ція, зазначення сторіно́к, сторінкува́ння.

Падать, упасть – пада́ти, упа́сти; (*понижаются*) – спада́ти, спа́сти; (*приходит в упадок*) – підупада́ти, підупа́сти, занепада́ти, занепа́сти; (*приходиться*) – припада́ти, припа́сти, випада́ти, випа́сти; *п. в цене* – спада́ти з ціни (на ціні); *жеребий пал на него* – жеребо́к йому́ випав (діста́вся); *курс бумаг пал* – курс папе́рів упав; *подозрение падает на...* – ду́мають на..., є підо́зра на...; *товар падает в цене* – кра́м спадає з ціни.

Падеж чого (*повал на что*) – упа́док (-ку), упа́дь.

Паевой (*о взносе*) – пайовий.

Паек – па́йка; *п. продовольственный* – харчова́ па́йка; *п. суточный* – па́йка на добу́; *относящийся к пайку* – пайковий; *получать причитающийся паек* – діставати, діста́ти нале́жну па́йку.

Пай – пай (па́ю); (*доля*) – па́йка; *п. учредительский* – засно́вницький (фунда́торський) пай; *на паях* – на паях, пайовий; *товарищество на паях* – пайове́ товариство, товариство на паях.

Пайщик, -ца – пайовик (-ка́), пайовичка; *принять в -ки* – прийняти до пайови́ків.

Пакгауз – пакга́вз (-взу), комо́ра.

Пакет – паке́т (-та); (*сверток*) – паку́нок (-нка); *п. индивидуальный* – особистий паке́т; *п. срочный* – спі́шний паке́т; *в -те послать* – паке́том послати.

Пакетный (*о размере*) – паке́тний, паке́товий.

Палата: 1) (*учреждение*) – пала́та; *п. мер и весов* – пала́та мі́ри та ваги, міровивірна пала́та; *п. пробирная* – проба́рня; *п. поверочная, проверочная* – перевірна пала́та; 2) (*помещение в больнице и т. д.*) – по́кій (-кою), пала́та; 3) (*палаты – дворец*) – пала́ц (-цу).

Палатка: 1) (*шатер*) – наме́т (-ту), шатро́; *п. походная* – похі́дний наме́т; 2) (*базарная*) – я́тка.

Памятник: 1) (*в честь кого, монумент*) – пам'ятник (-ка), че́стень (че́сня) кому́; *открывать п-к* – відкрива́ти, відкрити пам'ятника; 2) (*надгробный*) – надгробо́к (-бка); 3) (*п. старины*) – пам'ятка старовини.

Памятный (*о дне*) – пам'ятний; (*для памяти, о книжке*) – пам'ятко́вий.

Память – пам'ять; *в здоровом уме и твердой -ти* – в добрій пам'яті і при ро́зумі (бу́вши); *с -ти, по -ти* – з пам'яті; *держат в -ти* – пам'ята́ти.

Панама – пана́ма; *открыта целая панама* – відкрили спра́вжню пана́му.

Паника (*на бирже*) – па́ніка.

Панорама – панора́ма.

Пансион – пансіон (-ну); *на полном -не* – з повним пансіоном (утриманням), на повному пансіоні (утриманні).

Пансионер, -на: 1) (*живущий на полном пансионе*) – пансіонер (-ра), -ка; 2) (*воспитанник пансиона*) – пансіонер (-ра), пансіонерка, вихованець (-нця), вихованка пансіону.

Папка – те́ка; (*обложка*) – обго́ртка, обкла́динка; (*из картона*) – паліту́рка; *п. для дел, бумаг* – обго́ртка (паліту́рка) на спра́ви (на папе́ри); *папка раздувается* – те́ка повнішає.

Параграф – пара́граф (-фу); *остаток по -фу* – лишок на пара́графі.

Парад (военн.) – пара́да.

Парадировать (*участвовать в параде*) – парадувати, бра́ти у́часть у пара́ді.

Парадный – 1) (*о двери*) пара́дний, чі́льний; 2) (*торжественный, о заседании*) – урочистий, пара́дний.

Парализовать – паралізува́ти, сов. – спаралізува́ти.

Параллель: 1) (*параллельная линия*) – парале́ля, рівнобі́жник (-ка), рівнобі́жна (лі́нія); 2) (*сравнение*) – парале́ля, порівня́ння; *проводить -ли* – робити порівня́ння, порі́внювати.

Параллелизм – рівнобі́жність (-ности), паралелі́зм (-му).

Пари – за́клад (-ду); *держатъ пари* – закладати́ся, йти у за́клад, битися об за́клад; *державший пари* – закладник (-ка).

Парикмахер – голя́р (-ра).

Парикмахерская – голя́рня, перука́рня.

Паритет – паритéт (-ту), рівні́сть (-ности), рівнозна́чність (-ности); *п. покупательной силы* – паритéт купівельно́ї сили.

Паритетный (*о начале*) – паритéтний, рівний, одна́ковий.

Парк – парк (-ку); *п. трамвайный* – трамвайний парк.

Парламентар – парла́ментський діяч (-ча́), парла́ментар (-ра).

Парламентар – парла́ментер (-ра).

Пароль – парóль (-ля), га́сло.

Пароход – паропла́в (-ва); *п. отходит* – паропла́в від'їздить; *п. прибывает* – паропла́в прибува́є; *п. уходит* – паропла́в відплива́є.

Пароходный (*о сообщении*) – паропла́вний.

Пароходство – паропла́вство, паропла́вба́.

Партиец, -на – парті́єць (-ійця), парті́йка, парті́йник (-ка), парті́йниця.

Партийность – парті́йність (-ности), сторо́нництво.

Партийный (*о работнике*) – парті́йний.

Партикулярный (*об одежде, о портном*) – циві́льний, партикуля́рний.

Партионный (*о продаже*) – партіо́нний, парті́ями, гурта́ми.

Партия – 1) парті́я; 2) (*торг.*) – парті́я, гурт (-ту); *аванс под -тию товара* – ава́нс під партію това́ру, кра́му.

Паспорт – паспорт (-та); *п. заграничный* – закордо́нний па́спорт; *п. подложный* – підробле́ний, зфа́лшований па́спорт; *п. прописанный* – записаний па́спорт; *по -ту значитъся* – в па́спорті записано; *по -ту проживать* – з па́спортом проживати; *прописка паспорта* – за́пис па́спорта, записан́ня па́спорта.

Паспортный (*о книжке*) – паспорто́вий, па́спортний.

Пассаж – паса́ж (-жу).

Пассажир, -ка – паса́жир (-ра), паса́жирка; *п. отъезжающий (с поездом, пароходом)* – від'ї́жджий паса́жир.

Пассажирный, пассажирский (*о поезде*) – паса́жирний.

Пассив – пасив (-ву).

Пассивный (о балансе, долге) – пасивний.

Патент – патент (-ту); *п. на изобретение* – патент на винахід; *выбирать -нт* – брати патент; *выборка -та* – брання патенту.

Патентный (о сборе) – патентний, патентовий.

Патентовать – патентувати, *сов.* – упатентувати когo, що, видавати, *сов.* – видати патент кому, на що.

Патронировать – патронувати.

Патруль – патруль (-ля).

Пауза – павза, зупинка.

Пахотный (о земле) – орний; (об орудиях) – хліборобський.

Пахоть – рілля, нив'я (Г).

Пациент, -ка – пацієнт (-та), пацієнтка.

Пачка – пачка.

Паштетная – паштетня.

Педагогический (о совете) – педагогічний.

Пекарня – пекарня.

Пекарь, -ка – пекар (-ря), пекарка.

Пенал – пеналь (-лю).

Пенсионер, -ка – пенсіонер (-ра), пенсіонерка, вислуженець (-нця), вислужениця (Н).

Пенсионный (об уставе) – пенсійний.

Пенсион, пенсия – пенсія; *жить на -сию* – жити з пенсії; *получающий пенсию, на -сии* – пенсіонер (-ра), вислуженець (-нця) (Н).

Пеня (*штраф*) – грошова кара, штраф (-фу); *налагать пеню* – штрафувати, оштрафувати, накладати, накласти грошову кару.

Пепельница – попільничка.

Первенство – першість (-шости), першенство.

Первичный – первинний; (*первоначальный*) – початковий, первісний.

Первобрачие – перший шлюб.

Первобрачный (о детях) – від першого шлюбу, первошлюбний.

Первоисточник – перше джерело, перводжерело.

Первоклассный (*наилучший, об отеле*) – першорядний.

Первоначальный (об иске) – початковий, первісний.

Первопечатный (о книге) – перший друком.

Перворазрядный, перворядный – першорядний.

Первый – перший; *во-первых* – перше, поперше, раз що.

Переадресовывать, -совать – переадресовувати, переадресувати.

Перебаллотировывать, -ровать – переголосовувати, переголосувати (кульками), перебаллотувати.

Перебой – перебій (-бою), перерва; *на -бой* – навперейми, назахват, перебиваючи один одного; *работа без -оев* – неперебивана робота.

Перебор – 1) перебір (-бору); 2) (*действие*) – перебирання, перебір (-бору).

Переборка: 1) (*сверх меры взятое*) – перебір (-бору); (*действ.*) – перебирання, перебрання; 2) (*перегородка*) – переділка.

Переборный (о деньгах) – перебраний, перебірний.

Перебрасывать, -бросить – перекидати, перекинути; (о лицах, учреждениях) – переносити, перенести.

Переваливать, -лить (*грузы*) – перевантажувати, перевантажити.

Перевалка (*грузов*) – перевантаження.

Перевалочный (о пункте) – перевантажний.

Проверка – перевіряння, переві́р (-віру), (СЖМ).

Проверя́ть, -ри́ть – перевіряти, переві́рити.

Перевес: 1) (*перевешивание*) – перева́жування, перева́ження; 2) (*лишек веса*) – перева́га, лишок ваги; 3) (*преимущество*) – перева́га; *иметь, получить, -вес* – переважа́ти, переважити, ма́ти, здобути перева́гу, бра́ти, взяти го́ру над чим; *данное мнение получило -вес* – ця думка взяла́ го́ру, ця думка перева́жила.

Перевешива́ть, -веси́ть: 1) (*взвесить многое*) – ва́жити, пова́жити; 2) (*вторично*) – перева́жувати, перева́жити, наново ва́жити, наново зва́жити, поперева́жувати що; 3) (*перетягивать весом, превосходить*) – перева́жувати, перева́жити, перетяга́ти, перетягти.

Перевод: 1) (*кого через что*) – перепра́ва, переві́д (-во́ду), перепро́від (-воду); *п. через границу* – перепро́від че́рез кордон; *п. учащихся (в следующ. группы)* – переві́д учні́в; 2) (*перемещение*) – перемі́щення, перене́сення; *п. служащих* – перемі́щення службо́вців; *п. учреждения* – перене́сення устано́ви; 3) (*денежный*) – грошовий пере́каз; (*действие*) – перека́зування гро́шей; (*бланк*) – пере́каз (-зу), блянок на (гро́ші) (грошовий) пере́каз; *п. денег по почте, телеграфу* – перека́зування гро́шей по́штою, телеграфом; *п. почтовый* – пере́каз пошто́вий, пере́каз по́штою; *п. телеграфный* – пере́каз телеграфні́й, пере́каз телеграфом; *по -ду (получить)* – пере́казом; 4) (*о долге, имуществе*) – переписува́ння; *п. долга* – переписува́ння до́вгу; 5) (*о векселе*) – джирува́ння, переписува́ння на ко́го ве́кселя; 6) (*на другой язык*) – пере́клад (-ду); (*действие*) – пере́кладання; *п. дословный* – пере́клад сло́во в сло́во; *п. точный* – досто́тний, то́чний пере́клад; *не поддается -ду* – не надае́ться до пере́кладу, не мо́жна пере́класти; *сделать перевод на украинский язык* – пере́класти украї́нською мо́вою.

Переводитель, -ница (коммерч.) – переписувач (-ча).

Переводить, -вести – 1) переводити, перевести; 2) (*перемещать кого через что*) – переправляти, переправити, перемі́щати, перемі́стити, перене́сити, перенести; *п. по службе* – перемі́щати на у́ряді; 3) (*деньги по почте или телеграфу*) – перека́зувати, перека́зати по́штою, телеграфом, пересила́ти, пересла́ти пере́казом; *переведено по почте (сто рублей)* – переказано по́штою; 4) (*имущество на чье-либо имя*) – переписувати, переписа́ти що на ко́го; *п. долг* – переписувати довг; 5) **-и́ть вексель на кого** – джирува́ти, переписувати, переписа́ти на ко́го ве́ксель; 6) **-и́ть, что-либо на деньги** – оберта́ти, обернути що на гро́ші, згро́шити що; (*в см. исчислять в деньгах*) – вирахо́вувати, вирахувати в гро́шах; *п. рубли на франки* – оберта́ти карбо́ванці на франки.

Переводный: 1) (*об относящемся к переводу денег, бланке, отношении, операции*) – перека́зовий, на пере́каз; 2) (*о долге*) – переписаний; 3) (*о векселе*) – джирува́ний, переписаний; 4) (*переведенный с другого языка, о документе, произведении*) – пере́кладний; (*к переводу относящийся*) – пере́кладо́вий; **-ная литература** – пере́кладна літе́ратура; 5) (*о бумаге*) – перебивний, копіюва́льний.

Переводчик, -чица (*произведения*) – пере́клада́ч (-ча́), пере́клада́чка; *п. векселя* – джира́нт (-та), переписувач ве́кселя.

Перевоз (*переправа*) – переві́з (-во́зу); *п. лодочный* – чо́вно́вий переві́з, переві́з чо́вном; *заниматься -зом* – держати́ переві́з; *плата за -воз (перевозное)* – перевозо́ве.

Перевозить, -везти на чем – перевозити, перевезти чим; *п. на лошадях* – перевозити кі́ньми.

Перевозка – переві́з (-во́зу), перевезі́ння; **-ки гужевые** – тягло́ві перевозо́зи; **-ки железнодорожные** – залі́зничні перевозо́зи.

Перевозочный (*о средствах*) – перевозо́вий, транспо́рто́вий.

Перевозчик – перевізник (-ка).

Перевыборы – перевибори (-рів), переобрання.

Перевыручка – переторг (-ргу).

Перевязочный (о пункте) – перев'язний; (о материале) – перев'язувальний.

Переговорить с кем о чем – переговорити з ким про що; *п. по делу* – переговорити в справі.

Переговоры – переговори (-рів), пересправи (-справ); *вести -ры* – провадити переговори (пересправи) з ким, пересправляти з ким; *вступать в -ры* – розпочинати переговори, стати до переговорів; *прекратить -ры* – припинити переговори (пересправи).

Переграфливать, -фить – переграфлювати, переграфити, перелініювати, перелініти.

Перегруженность – перевантаженість (-ности); (*работой*) – переобтяженість (-ности).

Перегруживать, перегружать, -грузить: 1) (*что*) – перевантажувати, перевантажити; 2) (*кого работой, делами*) – переобтяжувати, переобтяжити когось.

Перегрузка: 1) перевантаження: (*длит. действ.*) – перевантажування; 2) (*работой*) – переобтяження; (*длит. действ.*) – переобтяжування.

Перегрузочный (о станции) – перевантажний.

Перегрузчик – перевантажник (-ка).

Перегруппировывать, -ровать – перегруповувати, перегрупувати.

Передавать, -дать – 1) передавати, передати комусь що; *п. вексель* – переджирівувати, переджирувати, переписувати, переписати на когось вексель; *п. дело в суд* – передавати справу до суду; *п. дело на чье усмотрение* – віддавати справу на чий розсуд; *п. по духовному завещанию* – одписувати, одписати; *п. через кого* – передавати ким; 2) (*изображать*) – віддавати, віддати; 3) (*лишнее*) – передавати, передати; (*деньгами*) – переплачувати, переплатити за що; 4) (*на словах*) – переказувати, переказати; (*рассказывать*) – переповідати, переповісти; *п. через кого (на словах)* – переказувати ким.

Передаток (*излишне данное*) – передаток (-тку).

Передаточный (об акте) – відступний, (о переданных в излишке деньгах) – переданий, переплачений.

Передачик, -чица – передавець (-вця), передавач (-ча), передавачка (*на словах*) – переказувач (-ча), переказувачка.

Передача: 1) (*что переданное кому или куда*) – передача; (*действ.*) – передавання, передання; *п. векселя* – переджирівування, переджирівування; *п. права, имущества* – передання права, майна комусь; *акты по -че* – акти (про) передавання, передання майна; 2) (*отображение*) – віддання; 3) (*сверх меры*) – передання; (*деньгами*) – переплачення, переплата за що, зайві, передані гроші; 4) (*на словах*) – переказ (-зу) розповідь; (*действ.*) переказування, розповідання.

Передвигать, -двинуть – пересувати, пересовувати, пересунути; *п. кредиты* – пересувати кредити.

Передвижной (о столе) – пересувний, переставний; (о выставке) – мандрівний, переїзний; (о библиотеке) – перевізний.

Передел – переділ (-лу).

Переделка (*переделанное*) – переробка, перероблення, перероблене; (*действ.*) – перероблювання, перероблення.

Переделывать, -лать – переробляти, перероблювати, переробити що.

Передержатель, -ница – передержець (-жця), передержувач (-ча), передержувачка.

Передерживать, -жать – 1) передержувати, передержати, перетримувати, перетримати когось, що де; 2) (*укрывать беглых, чужие вещи*) – переховувати, переховати,

передёржувати, передёржати; 3) (*издержать лишнее*) – перетра́чувати, перетра́тити, перевитра́чувати, перевитра́тити.

Передержка: 1) (*перерасход*) – перетра́та, перевитрата; 2) (*извращение фактов, слов*) – перекру́чення.

Передняя (*комната*) – передпо́кій (-кою).

Передобеденный (*о времени*) – передобі́дній, передобі́дяний.

Передоверие – передові́реність (-ности); (*действ.*) – передові́ряння, передові́рення.

Передоверитель, -ница – передові́рець (-рця).

Передоверять, -рять – передові́ряти, передові́рити.

Передовица – провідна́ стаття, передова́ (-ої).

Передовой: 1) (*о позиции, части*) – передовий, перéдній, начі́льний, чі́льний; 2) (*в работе, вожаке*) – передовик (-ка́); 3) (*прогрессивный, о взгляде*) – поступо́вий.

Передокладывать, -доложить (*дело или кому о чем*) – знов допові́дати, допові́сти про справу, или ко́му про (за) що́.

Передопрашивать, -просить – передопитува́ти, передопита́ти, знов (удру́ге) допитува́ти, передопита́ти, знов (удру́ге) допитува́ти, допита́ти.

Передопрос – передо́пит (-ту), новий до́пит, до́пит удру́ге.

Переезд: 1) (*переезжание*) – переї́зд (-ду), переї́жджання; 2) (*перегон*) – переї́зд (-ду), перегі́н (-го́ну); 3) (*место, где переезжают*) – переї́зд (-ду), переї́здка (*через реку*) – перепра́ва, переві́з (-во́зу).

Переезжать, переехать – переї́здити, переї́жджа́ти, переї́хати, перево́зитися, перевези́тися.

Пережиток (*остатки прошлого*) – ре́шткы (-ків), забу́ток (-ку), віджиток (-тку).

Перезаклад – перезаста́ва.

Перезакладческий (*об операции*) – перезаста́вницький.

Перезакладчик, -ца – перезаста́вник (-ка), перезаста́вниця.

Перезакладывать, -заложить – заста́вляти, заста́вити, удру́ге перезаста́влювати, перезаста́вляти, перезаста́вити.

Перезаключатъ, -чить (*договор*) – переукла́дати, переукла́сти, укла́дати, укла́сти новий (до́говір).

Перезалог – перезаста́ва.

Переизбирать, -брать – переобира́ти, переобра́ти, на́ново обира́ти, на́ново обра́ти.

Переизбрание – переобра́ння.

Переименовывать, -новать, -ся – перейме́новувати, перейменува́ти, -ся.

Перекрещивать (*гербовые марки*) – перекре́слювати, перекре́слити.

Переклеймить (*сызнова*) – перетаврува́ти; (*поклеить многое*) – потаврува́ти.

Перекличка – переклика́ння, переклі́к (-ку); *п. поименованная* – поіме́нний переклі́к; *делать -ку* – перекликува́ти, переклика́ти, перекликати ко́го.

Перекочевывать, -чевать – кочува́ти, перекочо́вувати, перекочува́ти.

Перекупать, -пить – перекупо́вувати, перекупити.

Перекупка – перекупо́вування, переку́п (-пу), переку́півля.

Перекупщик, -щица – переку́пник (-ка), переку́пень (-пня), переку́пка, переку́пниця.

Перелистовывать, -тать (*дело*) – перегорта́ти, перегорну́ти.

Перелгать, -ложить – перекла́дати, перекла́сти.

Перемежевывать, -жевать – перемежо́вувати, перемежува́ти.

Перемена – переми́на, зміна.

Переменный (*о составе*) – переми́нний, змі́нний.

Перемерка – переми́р (-ру); *при -ке оказалось* – коли переми́ряли, виявилось, переми́ривши виявили.

Перемечать, -метить – перезначувати, перезначити; (о *мног.*) – поперезначувати, позначити.

Перемещать, -местить – переміщати, перемістити; (*переводить*) – переводити, перевести; *п. служащего* – перемістити урядовця (на іншу посаду).

Перемещение (*на другую должность*) – переміщення.

Перенаселенность – перелюдненість (-ности).

Перенос, -ка – перенесення; **-сы в главной книге** – перенесення в головній книзі; **к -су 40 рублей** – до (на) перенесення 40 карбованців.

Переносить, -нести: – 1) переносити, перенести; *п. итог (из книги в книгу)* – переносити, переписувати підсумок; 2) (*перетерпевать*) – зносити, знести, терпіти, витерпіти.

Переносный (*иносказательный, о смысле*) – переносний; в **-ном смысле** – в переносному розумінні, переносно розуміючи.

Перенумеровывать, -ровать (*наново*) – нумерувати наново, перенумерувати наново, перенумеровувати, перенумерувати; (*сряду все*) – нумерувати, понумерувати.

Переоборудовать – переустатковувати, *сов.* – переустаткувати, переуряджати, переурядити.

Переобременять, -нить – переобтяжувати, переобтяжити.

Переосвидетельствование – переосвідування, переосвід (-ду) (Н).

Переосвидетельствовать – переосвідувати когось.

Переоценивать, -нить, -ся – 1) перецінювати, перецінувати; 2) (*оц-вать дороже, чем следует*) – перецінювати, перецінити.

Переоценка – перецінка, перецінення; (*действ.*) перецінювання, перецінування, перецінювання, перецінення.

Перепечатка (*перепечатанное издание*) – передрук (-ку); (*действ.*) – передрукування, передрукування.

Перепечатывать, -чатать – передруковувати, передрукувати.

Переписка: 1) (*письма*) – листи, листування; (*обмен письмами*) – листування; *п. коммерческая* – комерційне листування; *п. служебная* – службове листування; *вести пк-у с кем либо* – листуватися з ким; 2) (*переписывание чего*) – переписування, переписання; *п. на машине* – друкування машинкою; *плата за -ку* – плата за переписування, переписне; *принимать -ку на машине* – брати до друку (друкувати) машинкою.

Переписчик, -чипа – переписувач (-па), переписувачка, переписник (-ка), переписниця.

Переписывать, -сать: 1) (*наново*) – переписувати, переписати; 2) (*копировать, составлять список*) – списувати, списати, переписувати, переписати; *п. имущество, вещи* – списати (переписати) майно, речі.

Переписываться, -саться (*обмениваться письмами*) – листуватися з ким, зсилатися листами з ким.

Перепись – перепис (-су); *п. всеобщая, всенародная* – загальний, вселюдний перепис; *п. народная* – перепис людности; *п. поголовная* – поспільний перепис.

Переплата – переплата.

Переплачивать, -платить – переплачувати, переплатити.

Переплет: 1) (*книги*) – оправа, палітурки (-рок); *п. кожаный* – оправа шкірою, шкіряна оправа, шкіряні палітурки; *п. коленкорovýй* – перкалеві палітурки; 2) (*переплетание книг, действ.*) – оправляння, палітурення, опалітурювання; *книги находятся в -лете* – книги (саме) оправляють (палітурять); *отдать книги в -лет* – віддати книги в оправу, оправляти.

Переплетчик, -чица – палітурник, палітурниця, оправник, оправниця.

Переподготовка – перепідгото́ва, перепідгото́влення, перепідготува́ння; *заниматься -кой* – а) перепідготовляти ко́го; б) перепідготовлятися; *курсы по -ке* – курси перепідготовки (перепідгото́влення).

Переправа – перепра́ва, переві́з (-во́зу), переї́зд (-ду).

Переправлять, -вить: 1) (*кого, что, через что*) – переправляти, перепра́вити; 2) (*сызнова исправлять*) – за́ново поправляти, за́ново попра́вити; 3) (*переделявать*) – переробляти, переробити.

Переприем – переприйма́ння.

Перепродавать, -дать – перепро́дувати, перепродава́ти, перепрода́ти.

Перепродавец, -вщица – перепро́дувач (-ча), перепро́дувачка.

Перепродажа – перепро́даж (-жу), перепро́дування.

Перепродажный (*о товаре*) – перепро́дажний, на перепро́даж.

Перепроизводство – надпроду́кція, надвиробництво, перепроду́кція; (*населения*) – на́множення.

Перерабатывать, -ботать: – 1) переробляти, переро́блювати, переробити; 2) (*работать излишнее время*) – працюва́ти з надлишком (Н); *п. ежедневно полчаса* – щодня півгодини працюва́ти надлишком.

Переработка: 1) (*переработанное*) – переро́бка, перері́б (-ро́бу); 2) (*действие*) – переро́блювання, переро́блення, перетворення, переро́бок (-бку).

Переработок – надлишок пра́ці.

Перераспределение – новий розпо́діл, пере(роз)по́діл (-лу); (*действ.*) – нове розподіля́ння, нове розподіле́ння, пере(роз)поділя́ння, пере(роз)поділе́ння.

Перераспределять, -лить – перерозподіляти, перерозподілити, переподіляти, переподілити що.

Перерасследование, переследование – новий ро́зслід, розслі́дження на́ново.

Перерасследовать, переследовать – розслі́джувати, *сов.* – розслі́дити на́ново, робити, *сов.* – зробити слі́дство на́ново; *дело это перерасследовано* – цю справу розслі́джено на́ново, у цій справі слі́дство зро́блено на́ново.

Перерасход – перевитрата, перетра́та; *п. по смете* – перетра́та про́ти кошторису.

Перерасходовать – пере(ви)трача́ти, пере(ви)тра́чувати, *сов.* – пере(ви)тратити.

Перерешать, -шить – переріша́ти, перері́шити, пересу́джувати, пересудити.

Перерыв – перерва́; *п. обеденный* – перерва́ на обі́д, обі́дня перерва́; *без -ва работать* – без відга́лю працюва́ти.

Пересадка (*в пути, действ.*) – пересіда́ння, пересі́д (-ду) (Н); *п. на Харьков* – пересіда́ти на Ха́рків; *билет с -кой* – пересі́дний (Н) біле́т; *здесь -ка* – тут пересіда́ти; *проехать без -ки* – прої́хати не пересіда́ючи.

Переселенец, -нка – переселе́нець (-е́нця), переселе́ць (-льця), переселе́нка, пересе́лиця.

Переселенческий (*о пункте*) – переселе́ський, переселенський.

Переселять, -лить, -ся – переселяти, переселити, -ся.

Пересматривать, -смотреть: 1) (*наново*) – перегляда́ти, перегляну́ти (на́ново); 2) (*просматривать*) – перегляда́ти, перегляну́ти.

Пересмотр – пере́гляд (-ду) (на́ново); *дело подлежит -тру* – справу тре́ба розгляну́ти на́ново; *п. решения суда* – пере́гляд ви́року.

Пересортировывать, -ровать – пересорто́вувати, пересортува́ти.

Переспрос – пере́пит (-ту).

Переопросный (*о показании*) – пере́питний.

Пересрочивать, -срочить – призна́чити інший те́рмін (речене́ць), перене́сти на інший те́рмін, визна́чати, визна́чити інший те́рмін (речене́ць), перетермі́нувати,

перетермінувати.

Пересрочка – призначення, визначення іншого терміну (речення), перенесення на інший термін, перетермінування.

Перестраивать, -строить – перебудовувати, перебудувати, інакше укладати, інакше укласти, наново укладати, наново укласти; *п. ассортимент* – інакше укладати, укласти асортимент; *п. планы* – інакше (наново) укладати пляни, переплянувати, переплянувати; *п. работу* – інакше укладати, переплянувати роботу.

Перестрахование – переубезпечення; *п. по опасности* – переубезпечення через (особливу) небезпеку.

Перестраховывать, -ховать – переубезпечувати, переубезпечати, переубезпечити, убезпечати, убезпечити наново.

Перестраховщик, -щица – переубезпечник (-ка), переубезпечниця.

Пересуд (дела в суде) – пересуд (-ду), пересуджування, пересудження.

Пересчитывать, пересчитать – перелічувати, перелічити, перераховувати, перерахувати.

Пересылать, -слать – пересилати, переслати.

Пересылка – пересилання, переслання; *-ка дорого будет стоить* – переслати багато коштуватиме; *-ка за счет фирмы* – фірма пересилає своїм коштом.

Пересыльный и пересылочный (о пункте) – пересильний.

Переторжка, переторг – переторг (-гу).

Перетрата – перевитрата.

Переупаковывать, -ковать – перепакувувати, перепакувати що.

Переустроить, -строить – перебудовувати, перебудувати.

Переустройство – перебудова, перетвір (-вору) (Н); (*действ.*) – перебудовування, перебудування, перетворювання, перетворення.

Переуступать, -пить – перевідступати, перевідступити що комусь.

Переуступка – перевідступ (-пу); (*действ.*) – перевідступання, перевідступлення; *совершать -ку имущества* – укладати акт на перевідступ майна.

Переуступочный (о записи) – перевідступний.

Переучет: – 1) переоблік (-ку), новий облік когось, чого; 2) (*вексель*) – передисконтування, передисконто.

Переучитывать, -честь – 1) переоблічувати, робити, зробити новий облік; 2) (*вексель*) – передисконтовувати, передисконтувати вексель.

Переформировывать, -рывать – переформовувати, переформувати.

Переход – перехід (-ходу); *п. на новые методы работы* – перехід на нові методи праці; *оставить службу за -дом на другую работу* – залишити, (покинути) посаду, перейшовши на іншу роботу.

Переходить, перейти – переходити, перейти; *перейдемте к следующему вопросу* – перейдімо до дальшого питання (дальшої справи).

Переходной (о времени) – переступний, переходовий.

Переценивать, -нить: 1) (*наново*) – перецінювати, перецінувати, перецінити наново, цінувати наново; (*оценить все*) – поцінувати наново; 2) (*выше достоинства*) – перецінювати, перецінити.

Переценка: 1) – перецінювання, перецінування; 2) – перецінювання, перецінення.

Перечень – перелік (-ку), реєстр (-ру); *п. исчерпывающий* – повний перелік (реєстр).

Перечеркивать, -кнуть – перекреслювати, перекреслити.

Перечет – перелічення, перераховування, перелік (-ку); *п. полистный* – поаркушний перелік.

Перечислять, -лить: 1) лічити, перелічувати, перелічити, перераховувати,

перерахувати, (*поименно называть*) – називати, назвати, перелічувати, перелічити; 2) (*бухг.*) – переписувати, переписати, переносити, перенести (на інший рахунок).

Перечислять суммы (со счета на счет) – переписувати суми.

Перечитывать, -читать, -честь: 1) – перечитувати, перечитати, поперечитувати, попрочитувати; 2) (*снова*) – читати, прочитати наново, перечитувати, перечитати.

Перечневый (*отн. к перечню, о ведомости*) – переліковий, перелічний, реєстровий.

Перештемпелевать: 1) – поштампувати; 2) (*снова*) – поштампувати наново, перештампувати.

Перезкзаменовка – новий іспит (-ту), переіспит (-ту), повторний іспит.

Перезкзаменовывать, -новать: 1) – іспитувати, поіспитувати; 2) (*снова*) – іспитувати, поіспитувати наново, переіспитовувати, переіспитувати.

Перезкзаменовываться, -новаться – складати, скласти іспит наново, переіспитовуватися, переіспитуватися.

Период – період (-ду), доба (*род. мн. – діб*); *п. времени* – період часу; *п. навигационный* – навігаційний, плавбовий період (час); *п. отчетный* – період звітний; *п. экзаменационный* – період іспитів, іспитовий період.

Периодический (*об издании*) – періодичний.

Периферия – периферія; *работающий на -рии* – периферієць (-рійця).

Перо (*писчее*) – перо (*мн. – пера*).

Перон – перон (-ну).

Перонный (*о билете*) – перонний.

Персона – персона, особа; *плата от -ны* – плата з особи.

Персонал – персонал (-лу), особовий склад (-ДУ); *п. нисший* – (нижчі) технічні робітники; *п. обслуживающий* – обслужний персонал; *п. регистрирующий* – реєстровний персонал; *п. счетный* – рахівний персонал.

Персонально – персонально, особисто, сам, своєю особою.

Перфоратор – пробивач (-ча), перфоратор (-а).

Перфорировать – пробивати, перфорувати.

Петит (*типогр.*) – дрібень (-бню), петит (-ту).

Петиция – прохання, петиція, подання.

Пехота – піхота.

Пехотинец – піхотинець (-нця).

Печатать: 1) (*прикладывать печатку*) – печатати, припечатувати, запечатувати що; 2) (*типогр.*) – друкувати.

Печатать на пишущей машинке – друкувати машинкою.

Печатка – печатка.

Печатник, -ца – друкар (-ря), друкарка; *союз -ков* – спілка друкарів.

Печатно – друком.

Печатный: 1) (*клеяменный, о товаре*) – штампований, печатний, значений; 2) (*типогр. о станке*) – друкарський: (*о напечатанном листе*) – друкований.

Печатня – друкарня.

Печаточник, -ница – печаткар (-ря), печаткарка.

Печать: – 1) печатка, печатать; *п. сургучная* – смілкова, сургучна печатать; *взлом -тей* – порушення (зірвання) печаток; *-ть взломана* – печатать зламано; *наложить печать* – накласти (покласти) печатку; *подписью и приложением -ти свидетельствую* – підписом і печаткою свідчу; *прилагать печать к чему* – відтискувати, відтиснути печатку на чому; *с приложением -ти* – за печаткою (печаттю), з (відтисненою) печаттю; 2) (*клеймо*) – тавро, відбиток; 3) (*типогр.*) – друк (-ку); (*пресса*) преса; *п. периодическая* – періодична преса; *опубликовать в -ти* – друком подавати, подати,

оголошувати, оголосити друком; *отдавать в печать* – віддавати, віддати до друку; *постановления, относящиеся к -ти* – постанови про пресу (про друк); *появится в -ти* – з'явиться (появиться, вийти) друком; *приготовить к -ти* – виготовити (обробити) до друку; *разрешать, одобрять к -ти (к печатанию)* – дозволити друкувати, ухвалити до друку; *с наложением сургучной печати* – запечатавши смілкою, наклівши смілкову печать; 4) (*шрифт*) – друк (-ку), шрифт (-ту); *п. крупная* – буйний друк; *п. убористая* – дрібний, стислий, тісний друк.

Пивная – пивниця, пивна.

Пивовар – бровар (-ря).

Писарский (*о столе*) – писарський.

Писарь, -ша – писар (-ря), писарка; *быть -рем* – бути писарем, писарювати.

Писатель, -ница – письменник (-ка), письменниця.

Писательский (*о деятельности*) – письменницький.

Писательствовать – письменникувати.

Писать, написать: – 1) писати, написати; *п. прописью:* – а) писати ручним письмом; б) (*цифры*) писати словами; 2) (*красками*) – малювати, намалювати.

Писец – переписувач (-ча).

Писчий (*о бумаге*) – письмовий, писальний, до писання.

Письменно (*не устно*) – па письмі; (*в письме*) – листовно, листом; **-но излагать** – подавати на письмі; **-но отвечать** – відписувати, відповідати (на письмі) (листовно).

Письменный (*не устный, о договоре, доказательстве, обязательстве*) – на письмі, писаний, у письмі; (*в письме*) – листовний; (*о приборе*) – письмовий; (*о работе*) – письмовий, (*об уже написанном*) – писаний.

Письмо: 1) (*писание, почерк*) – письмó, писання, рука; *п. отчетливое, разборчивое, четкое* – чітка рука, розбірне письмó, чіткє письмó; *п. убористое* – густє письмó; **на -ме** – на письмі; 2) (*сообщение на бумаге*) – лист (-ста); *п. верительное* – вірчий лист; *п. до востребования* – лист до запитання; *п. доверительное* – вірчий, доручний лист; *п. доплатное* – доплатний лист; *п. заказное* – забезпечений лист; *п. ответное* – відписний лист, відпис (-су), лист на відповідь; *п. открытое (в газете)* – одвертий лист; *п. открытое (открытка)* – листовна картка, листівка; *п. очень нужное* – дуже потрібний лист; *п. подметное* – підкидний (підкинутий) лист; *п. поручительное* – поручний лист, гарантійний лист; *п. просительное* – лист із проханням; *п. простое* – звичайний лист; *п. расшифрованное* – розшифрований лист, розшифрівка (Н); *п. рекомендательное* – рекомендаційний лист; *п. ручательное* – поручний лист; *п. с объявленной ценностью* – лист з показаною цінністю; *п. со вложением денег, денежное п.* – грошовий лист; *п. со вложением десяти рублей* – грошовий лист на десять карбованців; *п. сопроводительное* – супровідний лист; *п. уведомительное* – повідомний лист; *п. угрожающее* – погрозливий лист; *п. упрямительное* – лист на скасування; *п. циркулярное* – обіжний лист, обіжник (-ка); *весовые деньги за -ма* – листовé; *в ответ на ваше п.* – відповідаючи на вашого листа; *получать -ма* – одержувати (відбирати, доставати) листи; *по получении этого -ма (сообщите)* – одержавши (одібравши, доставши) цього листа; *сносится -ми* – листуватися.

Письмоводитель, -ница – діловод (-да), діловодка.

Письмоводительство – діловодство.

Письмоносец – листонóша.

Питание: 1) (*пища*) – харч (-чу), харч (-чі), їжа; *улучшить -ние* – поліпшити харч; 2) (*действ.*) – харчування, живлення; (*грудных детей*) – годування; *п. общественное* – громадське харчування.

Питательный: 1) (*содерж. много питат. веществ, о продукте*) – поживний, тривний

(Г); (*доставляющий питание, о жел. ветви*) – живний; 2) (*пищевой, о пункте*) – харчовий.

Питомец, -мица: 1) (*вскормленный*) – годіванець (-нця), годіванка; 2) (*воспитанник*) – вихованець (-нця), вихованка.

Пищевик – харчовик (-ка́); союз **-ков** – спілка харчовиків.

Пищевой (*о продукте, складе*) – харчовий.

Плавание – плавання; (*навигация*) – плавба́; *матрос далекого плавания* – матро́с дале́кої плавби.

Плакат – пляка́т (-ту).

План – плян (-ну); *общий п. (работы)* – зага́льний плян; *п. погашения* – амортизаці́йний плян, плян амортиза́ції; *п. производственный* – виробничий плян; *п. рабочий* – плян роботи; *п. учебный* – навча́льний плян, плян навча́ння, плян (як) навча́ти; *ввести, поставить в п.* – зане́сти до пла́ну, заплянува́ти; *начертить план* – зарисувати (накреслити) плян; *п. не выдержан* – пляну не доде́ржано; *по плану видно* – з пляну видно; *по плану делать* – за пла́ном (пляно́во) робити; *по определенному плану* – за певним пляном; *снимать план* – робити, зробити плян; *согласно плану* – згідно з пла́ном; *составлять план работы* – уклада́ти, укла́сти плян роботи, плянува́ти, спляно́вувати, сплянува́ти робо́ту.

Планировать (*составлять план*) – плянува́ти, уклада́ти плян.

Планировка – плянува́ння.

Плановой (*о работе*) – пляно́вий.

Плановость – пляно́вість (-вості).

Планомерно – пляно́мірно, пляно́во.

Планомерность – пляно́мірність (-ності), пляно́вість (-вості).

Планомерный (*о действии, работе*) – пляно́вий, пляно́мірний.

Плантатор, -ша – плянта́тор (-ра), плянта́торка.

Плата: 1) пла́та (*о заработной плате*) – платня́; *п. арендная* – оре́ндна пла́та, оре́нда; *п. вперед* – пла́та напе́ред; *п. вступительная* – вступне́; *п. входная* – входи́ве; *п. годовичная* – рі́чна пла́та, пла́та на рік; *п. дневная* – пла́та на де́нь, де́нна пла́та; *п. дополнительная* – дода́ткова пла́та; *п. за вход* – входи́ве; *п. за квартиру, квартирная* – ко́мірне, пла́та за кварти́ру; *п. за место на базаре* – мі́стове; *п. за ночлег* – нічлі́жне; *п. за пользование весами* – ваго́ве; *п. за помол натурой* – ро́змір, ме́ливіне; *п. за право торговли* – па́тент (-ту); *п. задельная* – ві́дрядна пла́та, пла́та від робо́ти, ві́дрядне, за́рібне; *п. заработанная* – за́ро́блена платня́; *п. заработная* – за́ро́бітна (за́рібна) платня́; *п. заслуженная* – за́слу́жена пла́та; *п. найменная* – наймо́ва пла́та, найми́ця, наймо́ве; *п. пастушьья* – па́сту́щина; *п. поверстная* – пла́та від верст(в)и; *п. повременная* – часова́ пла́та, пла́та від ча́су, поча́сове, поча́сова пла́та; *п. подесятинная* – пла́та від де́сятини, ві́дде́сятинна пла́та; *п. полуторная* – пі́втори платні́, пла́та в пі́втора́ ра́зи (бі́льша); *п. помесячная* – мі́сячна платня́ (по́місячна платня́); *п. попенная (от пня дерева)* – пла́та від пня́; *п. пословная* – пла́та від сло́ва; *п. посрочная* – пла́та на рече́нець; *п. построчная* – пла́та від ря́дка; *п. посуточная* – пла́та (платня́) від доби́; *п. поштучная* – пла́та від шту́ки, ві́дшту́чне; *п. провозная* – до́ставне́, пере́возове, про́возове; *п. сдельная* – ві́дрядна пла́та, пла́та від робо́ти, за́кладна́ пла́та; *п. уговорная* – умо́влена пла́та; *вносит плату по частям* – спла́чувати ра́тами; *за плату* – за пла́ту, пла́тно; 2) (*действ.*) – спла́чення, пла́тіж (-тежу).

Платеж – платі́ж (-тежу́), (*уплата*) – спла́та, спла́чення; *п. аннуитетный* – пла́тіж ануі́тетний; *п. в рассрочку* – ви́плат (-ту); *п. в счет* – пла́тіж на раху́нок; *п. выкупной* – ви́купне́, ви́купний пла́тіж, ви́куп (-пу); *п. наложенный* – пі́сляпла́та; *п. отсроченный* –

відтермінований платіж; *п. по векселю, по счету* – сплáчення вéкселя, раху́нку; *п. последний* – остаточний платіж; *п. просроченный* – пореченцéвий платіж, платіж по терміні, потерміновий; *п. рассроченный* – платіж рáтами; *п. срочный* – термінований платіж; *вносит причитающийся платеж* – вно́сити нале́жний платіж; *к -жу принимать* – прийма́ти до сплáти; *наложенным -жом* – (з) післяплато́ю; *наложит п-ж на отправляемый товар* – поси́лаючи това́р, кра́м, накла́сти післяплату́; *нести -жи* – платити за що, опла́чувати що; *отстрочивать п-ж* – відкладáти, відкласти термін платежу́, відтерміновувати, відтермінува́ти платіж; *перевод платежа (по почте)* – перека́з платежу; *производит платеж* – платити, сплáчувати, сплатити; *просрочит платеж* – перепустити, пропустити термін платежу́; *рассрочит платеж* – розкла́сти платіж на рáти; *ручательство в верности -жа* – га́рантува́ння (запору́ка) пéвної сплáти; *срок -жа* – термін платити.

Платежеспособность – платежеспромо́жність (-ности), спромо́жність платити.

Платежеспособный (*о предпринимателе, об облагаемом*) – платежеспромо́жний, спромо́жний платити.

Платежный (*о расписке*) – платі́жний.

Плательщик, -щица – платник (-ка́), платни́ця.

Платить, заплатить – платити, заплатити; (*оплачивать*) – сплáчувати, сплатити кому́ за що, виплáчувати, виплатити; *п. вперед* – платити впе́ред; *п. в рассрочку* – платити рáтами, платити виплатом; *п. долг* – сплáчувати довг; *п. звонкой монетой* – платити (дзвінко́ю) монéтою; *п. наличными* – платити готівко́ю; *п. по частям* – виплáчувати частинами; ча́стками (рáтами).

Платный (*о билете, посещении*) – пла́тний, за пла́ту.

Пляцкарта – пляцка́рта; *п. спальная* – пляцка́рта спáти, пляцка́рта на лі́жко.

Плевательница – плюва́льниця.

Пленарный (*о заседании*) – пленáрний, по́вний.

Пленум – плéну́м (-му).

Пломба – пльо́мба.

Пломбировать, запломбировать – пльо́мбува́ти, заплльо́мбува́ти.

Плотничать – теслярува́ти, теслюва́ти.

Плотность (*заселения*) – густота́, густина́.

Плохой (*об исполнении, о товаре*) – пога́ний, ке́пський, недола́дний; (*негодный*) – него́дящий, нікче́мний.

Площадка (*детская*) – майда́нчик (-ка).

Площадь: 1) (*общественная в городе, в деревне*) – майда́н (-ну), пля́ц (-цу); *п. базарная* – базáрний майда́н; (*для торговли животными*) – торго́виця (Г); *п. торговая* – то́рг (-гу) (Г); 2) (*геометрия*) – пло́ща; *п. жилая* – житло́ва пло́ща; *п. посевная* – засі́вна пло́ща; *по -ди* – пло́щею.

Плутовство – шахрайство, круті́йство.

Пляж – пля́ж (-жу).

По: а) (*с дат. падеж.*): 1) (*для обозначения места*) – по (*с предлож. пад.*) – на, в (*с винит. пад. на вопрос «куда» и с предлож. пад. на вопрос «где»*); *по балансу значит*ся – на (в) баля́нсі записано; *по всей Украине* – на всю Украї́ну, по (на) всі́й Украї́ні; *по книгам вести учет* – в кни́гах (по кни́гах) прова́дити облі́к; *вручить повестку по месту службы* – пові́стку вру́чити, до рук, да́ти на місці́ (в місці́, при місці́), де урядує; *зарегистрироваться по месту жительства* – зареє́струва́тися в місці́ прожива́ння; *работать по профессиональной линии* – пра́цюва́ти в професі́йній лі́нії, пра́цюва́ти в професі́йних організа́ціях; *по селам и городам* – по се́лах і по міста́х; *по учреждениям* – по устано́вах; 2) (*для обозначения направления движения и пути*

следования, а также способа передвижения, способа сообщения употребляется конструкция с творительным падежом без предлога): плавание по Днепру – плава́б Дніпро́м; ехать по железной дороге – ї́хати залі́зницею; переслать по почте, телеграфу – пере́слати по́штою, телегра́фом, телегра́фно; по телефону говорить – розмовляти телефо́ном; по улице ехать – ї́хати ву́лицею; 3) (на вопрос «куда», для обозначения места назначения) – на, в (с винит, пад.); по адресу послать – на адре́су посла́ти; обратиться по адресу – вда́тися на адре́су; отослать по месту жительства – одісла́ти, надісла́ти в (на) місце прожива́ння; разослать приказ по округам – порозсила́ти наказ по округа́х (на округи); уехать по месту назначений – пої́хати в призначе́не місце, до призначено́го місця; по месту службы командировать – на місце (в місце) служби відрядити; 4) (с дат. пад. множ. числа для обозначения времени и действия передается чаще всего творит. падежом множ. числа, либо конструкциями с предлогом «у» с вин. пад. мн. числа, а также род. падеж. с «що»): по временам – часа́ми, ча́сом; по праздникам, по праздничным дням – у свята́, у святні дні, святами, святними днями; заседания происходят по пятницам – засіда́ння відбуваю́ться у п'ятниці, п'ятницями; (еженедельно) – щоп'ятниці; он принимает по вторникам – він прийма́є у вівтірки, вівто́рками; (еженедельно) – щовівтірка; пароход отправляется по средам – паропла́в відплива́є щосере́ди; 5) а) (согласно чему, сообразно с чем) – за; (с творит. пад.) – згідно з чим, доде́ржуючи чо́го; по алфавиту – за абетко́ю; по всем правилам, требованиям – за всіма́ правилами, вимо́гами; по декрету – за декре́том; по его совету – за його́ пора́дою, згідно з його́ пора́дою; по закону – за зако́ном, за правом; по исчислениям, предположениям и т.п. – за обраху́нками, припу́щеннями і т. ін.; по Марксу, по Ленину – за Ма́рксом, за Ле́ніном; по общему согласию – за спі́льною зго́дою; по определению суда – за ви́роком су́ду; по очереди – за черго́ю; по подписке – за передпла́тою; по порядку – за порядко́м, вря́д; по порядку считать – рахува́ти (лі́чити) з ряду, вря́д; по постановлению – за ухва́лою, постано́вою; по приложенному образцу – за до́даним зразко́м, на до́даний зразо́к; по следующей форме сделать – зроби́ти за (згідно з) тако́ю фо́рмою, зроби́ти, доде́ржуючи тако́ї фо́рми; распределять, классифицировать по каким-либо признакам – поділя́ти, клясифікува́ти за якими озна́ками; б) (с род. пад.) – з, (на підста́ві чо́го); по ассигновке (выдавать, получают) – на підста́ві асигна́ти; по поручению – з дору́чення; по приказу заведывающего – з наказу завіда́ча; по распоряжению Окрисполкома – з (на підста́ві) розка́зу Окрвиконко́му; по чеку (выдать, получить) – на підста́ві че́ка, на чек; заплатить по векселю – заплати́ти на підста́ві ве́кселя, оплати́ти ве́ксель; заплатить по счету – заплати́ти на підста́ві раху́нку, оплати́ти раху́нок; налагать взыскания по докладом управляющего делами – наклада́ти ка́ру на підста́ві до́повідей (від) кері́вника́ справ; он арестован по доносу – він заарешто́ваний на підста́ві доно́су, ви́казу, че́рез доно́с, ви́каз; судить по наружности, по внешнему виду – суди́ти з око́ла, з зовнішнього (з око́лишнього) ви́гляду; судя по этому, по тому, что – су́дячи з цьо́го, з то́го, що; в) (в виду чего) – (уважаючи) на що; по заказу №... – на замовле́ння; по моей просьбе – (уважаючи) на моє проха́ння; он уволен (в отставку) по прошению – його́ звільнено (у відстано́ву) (уважаючи) на (його́) проха́ння (на підста́ві його́ проха́ння); по первому его требованию – на пе́ршу його́ вимо́гу; по прошению, по ходатайству – на проха́ння, на клопо́тання; по требованию – на вимо́гу; г) (по причине чего, вследствие чего) – з (с род. пад.) – че́рез що, з чо́го; по болезни – че́рез хворі́сть, че́рез хворо́бу (за хворо́бою); по недоразумению – че́рез непорозу́міння (з непорозу́міння); по недостатку средств – че́рез бра́к за́собів; по несогласию – че́рез незго́ду; по ошибке – че́рез по́милку, у по́милку; по принципиальным соображениям – з принципо́вих

міркувань (через принципів міркування); *по принужденію* – з (при)мусу, з принуки, через примус; *по случаю столетия* – з нагоди, з приводу столітніх роковин; *по случаю чего? по поводу чего?* – з якої нагоди? з якого приводу?; *по той причине* – з тієї причини, через ту причину; д) (*соответственно чему*) – відповідно до чого, від чого; *зарплата назначается по занимаемой должности* – зарплатню призначають відповідно до посади; *плата по работе* – плата від роботи, як до роботи, плата відповідно до роботи; б) а) (*в каком отношении, чаще всего твор. пад. без предлога*) – на, про що, з чого; *по качеству* – якістю, на якість; *по количеству народонаселения* – числом людности; *по самой идее* – самою ідеєю, з самої ідеї; *по своей величине, по своей силе* – своїм розміром, своєю силою; *по социальному положению он служащий* – соціальним станом він службовець; *по существу своего содержания* – суттям свого змісту; *литература по этому вопросу* – література до цього питання, література про це (питання); *по форме и по содержанию (интересный доклад)* – і формою і змістом; *товарищ по профессии* – товариш професією; б) (*по какому способу*) – по (с дат. пад.), на (с вин. пад.); *назвать по имени, по фамилии* – назвати кого на ймення, на прізвище (ім'ям, прізвищем); *по моему* – (як) на мене, по-моєму; *по моему мнению* – на мою думку; *по моему соображению* – на мою гадку (думку); *по такому способу* – на такий спосіб, по такому, таким способом; *по-украински, по-русски* – по-українському, по-російському; в) (*по сравнению с кем, с чем, по отношению к кому, к чему*) – проти кого, проти чого, як рівняти (рівняючи) до кого, до чого; *по смете у нас перерасход* – прогі кошторису в нас перетрата; г) (*на вопрос для чего? для какой цели? по какому вопросу, делу?*) – в справі чого, для чого, на що... (*и часто непосредственно родит. падеж без предлога*); *по этому делу* – в цій справі; *высказываться по вопросу о чем* – висловлюватися в якій справі (в справі) про що; *делопроизводитель по учету личного состава* – діловод для обліку особового складу, діловод у справі обліку особового складу; *доктор по (нервным) болезням* – лікар (нервових) хвороб; *издержки по предприятию* – витрати підприємства; (*вкладываемые в самое предприятие*) – витрати на підприємство; *издержки по содержанию аппарата* – витрати на утримання апарату; *комиссариат по внутренним делам* – комісаріят внутрішніх справ; *комиссия по землеустройству* – комісія (для) землевпорядкування; *комиссия по охране труда* – комісія (в справі) охорони праці, комісія для охорони праці; *комиссия по составлению словаря* – комісія на (для) складання словника, комісія (в справі) складання словника; *конференция по разоружению* – конференція в справі роззброєння; *обратиться к кому по делу* – удатися до кого в справі; *работа по рационализации аппарата* – робота над раціоналізацією, коло (з) раціоналізації апарату; *расходы по операциям* – операційні видатки; *специалист по внутренним болезням* – спеціаліст на (всерединні) внутрішні недуги, х(в)ороби; д) *на вопрос из какой отрасли? из какой области?* – з (с родит. пад.); *лекции по истории литературы* – лекції з історії літератури; *руководство по бухгалтерии* – підручник (з) бухгалтерії; е) (*в выражениях*): *по выборам служить* – служити з вибору; *по длине, по ширине, по высоте измеряют* – виміряти на (в) довжину, на (в) ширину, на (в) височину; *по докладу резолюция* – резолюція на доповідь; *по дороге, по пути*: а) (*в дороге*) – дорогою, в дорозі, по дорозі; б) (*одна дорога*) – по дорозі, одна дорога, одною дорогою (йти); *доход по предприятию* – добуток підприємства; (*извлекаемый из самого предприятия*) – добуток із підприємства; *по закону, по праву* – по закону, по праву; *по командировке*: – а) як відряджений, з відрядження, з відряду; б) з документом про відрядження, про відряд; *по мере возможности* – у міру можливості; *по случаю дешево продается мебель* – випадком (випадково) дешево продають меблі; *по справедливости* – по правді; *по цене* – за ціну; б) (с вин. падеж.): 1) (*на вопрос по*

скільки?) – по (с винит.пад.); *платить по 2 рубля метр* – платити по два карбованці за метр; *по рублю с каждого* – по карбованцю з кожного; *получать по 3 рубля в день* – одержувати (по) три карбованці на день; *приложить по одному образцу (экземпляру)* – додати по одному зразкові (примірникові); *сделать по два вопроса каждому* – задати по два питання кожному; 2) (*на вопросы: по что, до какой поры?*) – до чого, по що, по кого; *по настоящее время, по сие время* – досі, до цього часу, по цей час; *по эту, по ту сторону, по обе стороны* – по цей, по той бік, при цей, при той бік, по обидва боки; *с 1917 по 1927 год* – з 1917 року до 1927 року, з 1917 року по 1927 рік; *с 5 января по 5 марта* – з 5 січня до 5 березня; 3) (*с предлож. пад. на вопросы: по ком, по чем, после, чего*) – за ким, за чим, по кому, по чому; *по истечении, по прошествии срока* – як вийде термін; *по истечении трех недель* – по трьох тижнях, за три тижні після чого; *по окончании праздников* – по святах.

Побег – утеча, утікання; *совершить побег* – утекти.

Поблажать – потурати кому.

Поблажка – потурання, потур (-ру); *делать -ки* – потурати.

Побои – бій (-бою), побой (-їв); *нанести побои кому* – побити кого; *умереть от побоев* – умерти з побойів.

Побор: 1) – побір (-бору); 2) (*непосильные -ры*) – здирство.

Побочный (о зароботке) – сторонній, побічний.

Побудительный (о причине) – спонукний, спонукальний.

Побуждать, побудить (кого к чему) – спонукувати, спонукати.

Побуждение: 1) (*побуждающая причина*) – спонюка, мотив (-ву), міркування; *движимый такими -ниями* – спонукуваний цим (тим), з таких мотивів; *из каких -ний* – з яких мотивів; *из корыстных -ний* – з корисливости, гадаючи (с)користатися, щоб (с)користатися; *по собственному -нию* – з власної волі (наміру); 2) (*действ.*) – спонукування, спонукання.

Повальный (об обыске) – поспільний, масовий.

Повар, -риха – кухар (-ря), кухарка, куховар (-ра), куховарка; *быть -ром* – за кухаря бути, кухарювати.

Поведение – поведінка, поводження; *за предосудительное -ние* – за негідну поведінку; *он дурного -ния* – він погано поводить, погано себе поводить; *он хорошего -ния* – він добре поводить, він добре себе поводить; *примерный по -нию* – зразковий поведінкою (поводженням).

Поведерно – відрами, на відра.

Повеление – розказ (-зу), веління.

Поверенный, -ная – повірник (-ка), повірниця, вірник (-ка), вірниця; **-ный в делах** – повірник у справах.

Поверитель, -ница – довірець (-рця), довірниця.

Поверительный, поверочный (о счете) – перевірчий.

Поверка – перевіряння, перевір (-ру); *при -ке (книг)* – перевіряючи, коли перевіряють, перевіряли, перевірятимуть; *производить -ку* – перевіряти, -вірити.

Поверочный – перевірчий.

Поверстный (о плате) – поверстовий, від верст(в)и, верстовий.

Поверять, -рять: 1) (*проверить*) – перевіряти, перевірити; *п. счета* – перевірити рахунки; *п. часы* – звіряти, звірити годинника; 2) (*кому*) – вірити, повірити кому.

Повестка: – 1) повістка, оповістка; *п. о явке* – повістка, щоб прибути, (з')явитися; *п. обявке в суд* – оповістка прибути, стати на суд; 2) (*п. дня*) – порядок денний.

Повиниться – признатися до вини, повинитися в чому.

Повинность – повинність (-ности); *п. воинская* – військова повинність; *п. гужевая* –

тяглова́, возова́ повинність; *п. денежная* – подáток (-тку), *мн.* – подáтки, о́платки (-ток); *п. дорожная* – шляховий, доро́жній відбу́ток; *п. натуральная* – відбу́ток (-тку); *п. повозная* – возове́, возовий відбу́ток; *п. постоянная* – постояле; *п. рекрутская* – рекру́тська повинність, рекру́тчина; *п. трудовая* – трудова́ повинність; *отбывать воинскую -сть* – відбувати, відбу́ти військову́ повинність; *подлежащий воинской -сти* – повинний (що повинен) відбувати військову́ службу; *по отбытии повинности, я...* – відбу́вши повинність, я...

Повинный, повинен: 1) (*виноватый*) – винува́тий, винний (у) чо́му; 2) (*обязанный*) – повинний; (*должен*) – винен; *он повинен мне 5 рублей* – він винен мені 5 карб; *он повинен это сделать* – він повинен це зробити; 3) (*подлежит*) – підлягає.

Повиноваться – слухатися, *сов.* – послухатися, коритися, *сов.* – скоритися.

Повиновение – по́слух (-ху), покора́; *выйти из -ния* – перестáти слухатися (коритися).

Повлечь за собой – спричинити що, спричинитися до чо́го; *п. за собой последствия* – спричинити на́слідки, спричинитися до на́слідків; *п. издержки* – спричинити витрати, спричинитися до витра́т.

Повод – привід (-воду); **-ды кассационные** – підста́ви до каса́ції; **без всякого -да** – без ніякого приводу, не маючи ніякого приводу до чо́го; *по -ду (чего)* – з приводу; *по какому -ду* – з яко́го приводу; *подавать, подать п-д к чему* – дава́ти, да́ти привід до чо́го; *послужить -дом* – ста́ти за привід; *это послужило -дом к жалобе, кассации* – це ста́ло за підста́ву до ска́рги, до каса́ції.

Повести: 1) (*к чему*) – спричинити що, спричинитися до чо́го; 2) (*дело*) – пове́сти спра́ву.

Повреждать, -вредить: 1) (*что*) – ушко́джувати, ушко́дити що; (*портить*) – псува́ти, по́псува́ти що; 2) (*кому, чему*) – шко́дити, пошко́дити, зашко́дити ко́му, чо́му; *п. здоровью* – ва́дити, шко́дити, зава́дити, зашко́дити здо́ров'ю.

Повреждение – пошко́дження, ушко́дження; (*действ.*) – ушко́джування, ушко́дження; *констатировать сильное -ние* – сконстатува́ти велике пошко́дження; *исправляют -ние* – пола́годжувати, пола́годити пошко́жене; *получать -ние* – зазнава́ти, зазна́ти ушко́дження; *причиняют -ние* – шко́дити, ушко́дити, робити, зробити пошко́дження.

Повременить – почека́ти, зажда́ти.

Повременно – від ча́су до ча́су, періодично.

Повременный: – 1) (*об издании*) періодичний; 2) (*о плате*) – почасо́вий.

Повседневный (*о нуждах*) – повсякде́нний, щоде́нний.

Повсеместный (*о распространении*) – повсю́дний.

Повторение – повто́рювання, повто́рення; *во избежания -ния* – щоб не повто́рюватися.

Повторительный (*о задании*) – повто́рний.

Повторность – повто́рність (-ности).

Повторный (*о выборах*) – повто́рний.

Повторяемость – повто́рність (-ности), повто́рюваність (-ности).

Повторять, -рять – повторяти, повто́рювати, повторити, говорити, каза́ти, сказа́ти вду́ге; *повторите, что вы сказали* – скажіть удру́ге.

Повышать, -высить: – 1) підвищувати, підвищити: (*жалованье, цену*) – збі́льшувати, збі́льшити; *повышено жалованье* – збі́льшили платню; *рынок повышает цены* – ринок збі́льшує ціни; 2) *п. в должности кого* – дава́ти, да́ти ко́му вищу (визначнішу) бі́льшу поса́ду, підвищувати, підвищити ко́го на у́ряді; 3) *п. качество чего* – полі́пшувати, полі́пшити що, полі́пшувати, полі́пшити якість чо́го.

Повышаться, -выситься: 1) підвищуватися, підвищитися; (*о ценах*) – бі́льшати, побі́льшати, збі́льшуватися, збі́льшитися; *цена начала повышаться* – ціна́ пі́шла вго́ру (пі́шла́ рости); *цена повышается* – ціна́ росте́ (іде́ вго́ру, бі́льшає); 2) *п. в качестве* – лі́пшати, полі́пшати; *п. в цене* – доро́жчати, подоро́жчати; *акции повышаются* – акці́ї

йдуть угору, дорожчають.

Погасительный (о давности) – покривний; (о надписи, штемпеле) – тамівний (Н); (о фонде) – сплатний.

Погашать, -гасить, -ся: 1) (долги) – сплачувати, сплатити, посплачувати, поплатити; (вексель) – оплачувати, оплатити; 2) (гербовые марки, билеты, чеки) – тамувати, потамувати (Н); п. второй участок в билете – значкувати квиток на другу ділянку; 3) -шать тиражем – тиражувати, стиражувати.

Погашаться, -гаситься: 1) сплачуватися, сплатитися; (о векселе) – оплачуватися, оплатитися; 2) (п. давностью) – покриватися давністю.

Погашение (долгов) – сплата, сплачування, сплачення; (векселя) оплачування, оплата; (марок, акций) – тамування; п. давностью – покриття давністю; *обращать в погашение* – повертати, повернути на покриття.

Поглощать, -глотить (средства, энергию) – убирати, убрати в себе, забирати, забрати; рынок поглощает – ринок убирає (забирає).

Погодный, погодичный (о записи) – роковий.

Поголовно – поспіль усі, усі до одного, усі чисто, геть усі.

Поголовный (о переписи) – поспільний; (о налоге) – подушний.

Погоня (за кем) – погоня; (за чем) – гонитва; в погоню (за кем) – у погоню; (за чем) – навздогін за чим.

Погранична – узграниччя, пограниччя.

Пограничник – узграниччанин (-на), пограниччанин (-на).

Пограничный: 1) (о полосе) – пограничний, узграничний, межовий; (о страже, на госуд. границе) – прикордонний; 2) (смежный, об участке) – суміжний.

Погреб – льох (-ху), погріб (-гребу); п. винный – льох винний; п. пивной – пивниця.

Погребальный (о шествию) – похоронний.

Погребение – поховання, похорон (-ну); место -ния – місце, де поховано; пособие на -ние – запомога на похорон, запомога поховати; п. состоится в 2 часа – похорон відбудеться о 2 год, ховатимуть о 2-й годині.

Погребщик – винар (-ря).

Погрешность – оґріх (-ху), помилка.

Погружать, -грузить (о грузах) – навантажувати, навантажити.

Погрузка – вантаження, навантажування, навантаження; п. точная – добове навантаження.

Погрузочный (о материале) – вантажний.

Под, подо: 1) (с винит. пад.) – під що, попід що; (накануне) – проти чоґо; (к) – над що; под вечер – надвечір; под конец года – наприкінці року, над кінець року; под новый год, под праздник, под пятницу – проти новоґо року, проти свята, проти п'ятниці; взять под арест – узяти під арешт; отдать под суд – віддати під суд, поставити перед суд коґо; 2) (с творит. пад.): – а) під ким, під чим; быть, находится под следствием, под судом – бути, перебувати під слідством, під судом; земля под огородом, лесом – земля під гороґом, під лісом; под опекою, под надзором – під опікою, під доґлядом; б) под редакцией – за (під) редагуванням; под ружьем быть – бути озброєним; под руководством – за (під) проводом; под тем предлогом – начебто з тієї причини, подаючи ту (ніби) причину, ніби через те, що.

Подакцизный – підакцизний.

Подавать, подать – подавати, подати.

Податель, -ница – подавець (-вця), подавачка; п. заявления – подавець заяви, заявник (-ка); п. письма – подавець листа; пришлите с -лем письма – пришліть подавцем листа.

Податной (об аппарате) – податковий.

Подать (налог) – податок (-тку); *взыскивать -ти* – правити, виправляти, виправити податки, стягати, стягти податки; *наложить подать на кого, обложить, -тью кого* – оподаткувати, накласти податок на ко́го; *раскладывать -ти* – розкладавати, розкладати, розкласти податки; *сборщик -тей* – побірець (-рця).

Подача: 1) – подавання, подання; *п. голосов* – подавання голосів, голосування.

Подачка (в выражениях): *дают подачки кому* – давати ко́му з своєї ласки, давати датки; *жить подачками* – в ру́ки ко́му дивитися, жити з то́го, що хто дасть; *получать -ки от кого* – діставати з чиєї ласки, діставати датки від ко́го.

Подбирать, подобрать что к чему – добира́ти, добра́ти, дібра́ти; *п. по номерам* – уклада́ти (склада́ти) за нуме́рами; *п. сотрудников* – добира́ти співробітників.

Подбор – добір (-бору); (действ.) – добирання; *на подбор* – добірний.

Подборщик, -щица – добира́ч (-ча), добира́чка, добі́рник (-ка), добі́рниця.

Подвал: 1) підму́р'я (Н), підмури (-рів) (Н), сутере́ни (-ре́н), приміщення в підму́рах; (нежилой) – склеп (-пу); 2) (склад) – склеп (-пу), льох (-ху).

Подведомственный (о лицах, учреждениях) – підурядний.

Подвергать, -гнуть (чему) – піддава́ти, підда́ти чо́му, під що, наража́ти, нара́зити на що, виставляти, виставити під що; *п. взысканию, наказанию кого* – накладати, накласти ка́ру на ко́го; *п. допросу* – бра́ти, взяти ко́го на до́пит; *п. заключению* – ув'язнювати, ув'язнити; *п. испытанию* – бра́ти, взяти на спробо́у, випробовувати, випробувати; *п. критике* – піддава́ти, підда́ти критиці; *п. лишению прав* – позбавляти, позбавити прав; *п. наказанию* – накладати, накласти ка́ру, кара́ти, покара́ти; *п. осуждению* – взяти (поставити) на обміркува́ння; *п. обыску кого* – робити трус у ко́го; *п. опасности* – наража́ти на небезпе́ку, виставляти на небезпе́ку; *п. ответственности* – притяга́ти, притягти ко́го до відповіда́льності; *п. суду* – притяга́ти, притягти до пра́ва, віддава́ти, відда́ти під суд; *п. штрафу* – штрафувати, оштрафувати, накладати, накласти грошову́ ка́ру (ка́ру грошима).

Подвергаться, -гнуться чему – підпада́ти, підпа́сти під що, наража́тися, нара́зитися на що; (испытывать) – зазнава́ти, зазнати чо́го; *п. изменениям* – зазнава́ти змін; *п. штрафу* – підпадати штрафо́ві, бути оштрафо́ваним; *он подвергся наказанию* – його́ покарано; *он подвергся нападению* – на нього́ напали.

Подвода – підвода; (с кладью) – ху́ра.

Подводит, -вести: 1) (*итоги, счета*) – підсумо́вувати, підсумова́ти, підбива́ти, підбити раху́нки, зробити підсумок; 2) (*обманывать*) – підво́дити, підвести, підма́нювати, підманити; 3) (*п. под статью*) – застосо́вувати, застосува́ти артикул ко́му до чо́го.

Подводчик – фу́рман (-на), хурци́к (-ка).

Подвоз – до́віз (-возу), приві́з (-во́зу); *подвоз угля налажен* – до́віз вугілля впорядковано.

Подворный (об описи) – подві́рний; (о книге) – домо́вий.

Подворье – подві́р'я; (*заезжий двор*) – заї́зд (-ду), заї́зний двір.

Подговаривать, -ворить – намовляти, намовити, підмовляти, підмо́вити; *его подговорили* – його́ намо́влено (намо́вили).

Подговор – намо́ва, підмо́ва; *поддаться -ру* – да́тися на підмо́ву.

Подгородный (о селении) – передмі́ський, примі́ський.

Подготовительный (о работе) – підгото́вчий, підгото́вний.

Подготовка: 1) – підгото́ваність (-ности); *слабая -ка* – ма́ла підгото́ваність; 2) (*действие*) – готува́ння, підготовлюва́ння, підгото́влення, підгото́ва.

Подготавливать, -вить, -ся – підгото́влювати, підготовляти, підгото́вити, готува́ти, приготува́ти, наготува́ти, -ся; *п. исподволь* – готува́ти потро́ху, пово́лі.

Поддаваться, -даться чему (*переводу, исчислению и т. п.*) – надаватися, надатися до чого.

Подданный, -ная – підданиць (-нця), підданиця; **иностранные -ные** – чужодержавні підданці.

Подданство – підданство.

Подделка: 1) (*поддельная вещь*) – підробка (*под-ный продукт*) – фалсифікат (-ту); 2) (*действие*) – підробляння, підроблення, фалшування, зфалшування.

Подделыватель, -ница – підроблювач (-ча), підроблювачка, підробник (-ка), підробниця, фалшівник (-к), фалшівниця.

Подделывать, -лать, -ся – підроблювати, підробляти, підробити, фалшувати, зфалшувати, -ся; *п. под чью руку* – фалшувати, зфалшувати чий підпис, під чію руку підроблятися, підробитися.

Поддельный (*о документе, подписи*) – підроблений, фалшивий, зфалшований.

Поддерживать, -жать: 1) (*оказывать поддержку*) – піддержувати, піддержати, підтримувати, підтримати; (*помогать*) – спомагати, спомогти, підпирати когось, підперти когось; *п. здание (в предупреждение разрушения)* – берегти будівлю від руйнації; 2) (*соблюдать, не прекращать*) – держати що, додержувати, додержати чого; *п. переписку с кем* – листуватися з ким; *п. порядок* – додержувати порядку (ладу); *п. равновесие* – держати рівновагу.

Поддержка – підтрим (-му) (Н), підтримання, підпомога (Г); (*опора*) – підпертя (Г); *без всякой поддержки* – без ніякого підтримуву; *необходима -ка* – треба підтримати; *оказывать -ку кому* – підтримувати когось.

Поденно – поденно; *ходит работать -но* – ходити на роботу поденно, ходити поденно.

Поденный (*о плате, работе*) – поденний.

Поденщик, -щица – поденний (-ного), поденна (-ої), поденник (-ка), поденниця.

Поденщина – поденне, поденщина, поденна робота.

Подешевелый (*о токаре*) – здешевілий.

Подешеветь – см. **Дешеветь.**

Подзаконный – підзаконний.

Подзащитный – підборонний (-ного), підзахисний (-ного).

Подкомиссия – підкомісія.

Подконтрольный (*об учреждении, должностном лице*) – підконтрольний.

Подкрепление – підсилення; *для -ния* – на підсилення, щоб підсилити; *послать -ние* – післати підмогу.

Подкреплять, -пить – підсилювати, підсилити; (*подтверждать*) – покріпляти, покріпити, підкріпляти, підкріпити, стверджувати, ствердити; (*пищей*) – підживляти, підживити; *п. доказательством* – стверджувати, ствердити (підпирати, підперти) доводами; *п. присягой* – стверджувати, ствердити присягою.

Подкуп – підкуп (-пу), підплата; *прибегнуть к -ку* – вдатися до підкупу; *с помощью -ка* – підкупом.

Подкупать, -пить: 1) підкуповувати, підкуплювати, підкупити; (*деньгами*) – підплачувати, підплатити когось; 2) (*прикупать*) – прикуповувати, прикупити, докуповувати, докупити.

Подкупной и подкупный (*о взяточнике*) – підкупний, підплатний.

Подкупщик, -ца – підкупник (-ка), підкупниця, підплатник (-ка), підплатниця.

Подлежать – підлягати, підпадати чомусь, належати до чого; *п. юридической ответственности* – підлягати правній відповідальності; *дело не подлежит спору* – справа безперечна, безсуперечна; *дело подлежит суду* – справа підлягає судові; **-жит**

поставке – налѣжить поста́чити; **-жит удовлетворению** – налѣжить (треба) задово́л(ьн)ити; *это не -жит сомнению* – ця річ (справа) певна (безперечна, безсумнівна.), сумнівів нема́ про це; *это -жит такому-то ведомству* – це налѣжить до тако́го урядництва; *это -жит упразднению* – це налѣжить скасува́ти; (*ходатайство удовлетворению не подлежит*) – не налѣжить (не слід) задовольняти.

Подлинник – перво́твір (-тво́ру); (*рукописи*) – перво́пис (-су), оригіна́л (-лу); *п. контракта* – оригіна́л контра́кту; **-ни писем** – оригіна́ли листі́в, автентичні листи; *согласно -ку* – згідно з перво́твором, з оригіна́лом; *согласно с -ком* – з перво́твором (з оригіна́лом) згідно.

Подлинно: 1) (*истинно*) – спра́вді; 2) (*в точности*) – досто́ту, нестемѐнно.

Подлинность – спра́вжність (-ности), спра́вдешність (-ности); (*в произведениях, документах*) – перво́твірність (-ности), автентичність (-ности).

Подлинный (*о причине*) – спра́вжний, спра́вдешний; (*о произведениях, документах*) – перво́твірний, автентичний; (*настоящий, неподдельный, о правде*) – су́тий, щирий; **с -ным верно** – з перво́твором (оригіна́лом) згідно; *утверждать за -ное* – стве́рджувати, що так спра́вді було́.

Подлог – підробле́ння, підроб́ (-робу) (Н), підмі́на, зфалшо́вання; *делать, сделать (совершать, совершить) подлог* – робити, зробити (чинити, вчинити) підробле́ння (зфалшо́вання), підроблюва́ти, підробити; *учинение -га в документах* – зфалшо́вання (підробле́ння) в документах.

Подложнический, -ничий (*о приеме, ухищрении*) – підробни́цький, фалшівни́цький.

Подложность – підроблені́сть (-ности), фалшо́ваність (-ности), підмінні́сть (-ности).

Подложный – підмінни́й, підробле́ний, (з)фалшо́ваний.

Подмастерье – підма́йстер (-тра).

Подмен, подмена чего чем – підмі́на чо́го на що́.

Подменивать, -нить что чем – підмінюва́ти, підмінити що́ на що́.

Подменный (*о предмете, о подставном лице*) – підмінни́й.

Подметный (*о письме*) – підки́дний.

Поднадзорный (*об учрежд.*) – піддо́глядний.

Поднаем – підна́ймле́ння, підна́йми (-мів).

Подначалие – підвля́дність (-ности), підуря́дність (-ности).

Подначальный (*о должности, лице*) – підвля́дний, підуря́дний.

Поднимать, -нять – підійма́ти, підійняти, зді́йма́ти, зді́яняти, підно́сити, піднести, (цену) збі́льшувати, збі́льшити; *п. вопрос* – пору́шувати, пору́шити спра́ву; *п. голос в защиту кого* – подава́ти, пода́ти го́лос в оборо́ні ко́го чо́го, озива́тися, озва́тися за ко́го; *п. производство* – підно́сити ви́робництво; *п. шум* – збива́ти, збити, зді́йма́ти, зняти, зчиня́ти, зчинити га́лас.

Подниматься, -дыматься, -няться – підно́ситися, підне́стися, іти, піти вго́ру; **-ся в цене** – у гро́ші йти; *аэроплан поднялся* – аеропля́н злеті́в, знявся (вго́ру); *свидетель, подымитесь* – сві́дку, вста́ньте; *хлеб в цене -ся* – хлі́б іде́ в гро́ші; *цена на хлеб -мается* – ціна́ на хлі́б іде́ вго́ру (росте́).

Подобный (*в выражениях*): *в -ном случае* – в тако́му ра́зі; *и тому -ное* – і таке́ інше, тощо; *ничего -ного* – зо́всім ні; *ничего -ного не наблюдалось* – нічо́го тако́го не поміча́ли.

Подозревать – ду́мати на ко́го, при́зру на ко́го ма́ти, підо́зрювати ко́го в чо́му.

Подозреваться – бу́ти на підо́зренні, бу́ти на при́зрі, бу́ти підо́зрени́м; *он -ваётся в воровстве* – на його́ ду́мають (його́ підо́зрюють, при́зру на його́ ма́ють), що він кра́де.

Подозрение – при́зра, підо́зрення, підо́зріння, ду́мка на ко́го; *быть в (на) -нии* – бу́ти на при́зрі, бу́ти підо́зрени́м; *возбуждать -ние* – виклика́ти підо́зріння; *вызывающий -ние в*

ком – підозрений кому; *иметь -ние на кого-либо* – мати думку (призру) на ко́го; *на кого падает -ние?* – на ко́го думають, на ко́го є підозріння, призра?; *он на -нии* – його підозрюють; *оставить в -нии* – лишити підозреним; *питать -ние* – призру на ко́го ма́ти, думати на ко́го, ма́ти на ко́го підозріння; *по -нию* – з підозрення, як підозрений; *устранять -ние* – відводити, відвести підозрення.

Подозрительный (*возбуждающий подозрения, о человеке, о случае*) – підозрений.

Подопечный (*прил.*) – опікуваний; (*сущ.*) – опікуванець (-нця).

Подорожать – см. **Дорожать**.

Подорожная – подорожня (-ньої).

Подорожный (*путевой, о расходах*) – подорожній.

Подответный: 1) (*ответственный, о должности, лице*) – відповідальний за що; 2) (*находящийся под судом*) – підсудний (Г).

Подотдел – підвідділ (-лу).

Подотчет – підзвіт (-ту).

Подотчетность – підзвітність (-ности).

Подотчетный (*о лице, о сумме*) – підзвітний.

Подоходный (*о налоге*) – віддобутковий, з добу́тку; *прогрессивно-подоходный* – прогресійновіддобутковий.

Подочередный – підчерговий.

Подпадать, -пасть под что – підпада́ти, підпа́сти під що, підляга́ти, підлягти чо́му.

Подписавшийся: 1) (*давший подпись*) – підписаний, що підписа́вся; 2) (*на журнал, газету*) – передплатник, що передплатив; 3) (*на заем*) – записаний.

Подписание (*подпись*) – підпис (-су); (*действ.*) – підписування підписа́ння; *для -ния* – щоб підписа́ти, на підпис; *окончить -ние* – закінчити підписувати; *по -нии договора* – підписа́вши догові́р, рядну; *при -нии условия* – підписуючи умо́ву; *производит -ние* – підписувати.

Подписатель, -ница, подписывающий, -щая – підписувач (-ча), підписувачка, підписаний на чо́му; *п. векселя* – підписувач ве́кселя, підписаний на ве́кселі.

Подписка: 1) (*действие*) – підписування, підписа́ння; 2) (*обязательство на бумаге*) – підпис (-су); *п. о невыезде* – підпис не виїздити; *обязать -кою кого* – зобов'язати ко́го на письмі; *обязаться -кою, дать -ку* – зобов'язатися на письмі, да́ти підпис на що; *объявить с -кою* – оповістити під розписку; 3) (*на издание*) – передплата; (*длит. действ.*) – передплачування; *закрывает -ку* – закрити передплату; *по -ке* – з передплати, передплативши; *при -ке просят указать...* – просять передплачуючи зазначити...; *-ка принимается* – передплату приймають; 4) (*на заем*) – записування, запис (-су).

Подписной: 1) (*о листе*) – підписний; 2) (*о цене*) – передплатний; (*о реестре на заем*) – записний.

Подписчик, -ца, подписывающийся: 1) – підписувач (-ча), підписувачка; 2) (*на газету, журнал*) – передплатник (-ка) передплатни́ця; *п. на заем* – записаний на по́зику.

Подписывать, -сать – підписувати, підписа́ти; *п. доверенность* – підписа́ти довіреність; *п. собственноручно* – своєю руко́ю підписувати, власною руко́ю підписувати.

Подписываться, -саться: 1) – підписуватися, підписа́тися; *п., под чужую руку* – підписуватися під ко́го, підробляти, піробити чий підпис; *бумаги -ваются секретарем* – папери підписує секретар; 2) (*на журнал, газету*) – передплачувати, передплатити; *п. на заем* – записуватися, записа́тися на по́зику.

Подписывающий – см. **Подписатель**.

Подписывающийся – см. **Подписчик**.

Подпись – підпис (-су); *п. подделанная* – підроблений підпис; *п. подлинная* – справжній підпис; *п. подложная* – підроблений, (з)фалшований підпис; *п. собственноручная* – власноручний підпис, підпис власною рукою; *за надлежащей -сю* – з належним підписом; *за собственноручною -сью* – з власноручним підписом; *к -си, на подпись* – на підпис, підписати.

Подпольный (*об организации*) – потайний.

Подправка: 1) – підправа, підправління, підправлення; 2) (*подправленное место в документе, бумаге*) – підмітка, підправка; *поправки в документах запрещены* – підправляти в документах заборонено; *обнаружены в документах -ки* – виявлено, що в документах підправки; *производит -ки* – підправляти, підправити.

Подрабатывать, -ботать – прироблювати, приробляти, приробити.

Подработка – тимчасова робота, приробіток (-тку), приробіток (-бку).

Подразделение – підподіл (-лу), підрозділ (-лу).

Подразделять, -лить, -ся – поділяти, поділити далі, підподіляти, підподілити, підрозподіляти, підрозподілити, -ся.

Подразумевать – розуміти (під чим), мати на думці.

Подробно – докладно, в подробицях, в деталях, детально; *п. расспросить* – докладно розпитати.

Подробность: 1) (*деталь*) – подробиця, деталь (-лю, м. р.); *входит в -сти* – заходити, вдаватися в подробиці (деталі); 2) (*обстоятельность*) – докладність (-ности).

Подробный (*о рассказе*) – в подробицях, детальний; (*обстоятельный, об отчете*) – докладний.

Подручный: 1) – підручний, потрібний; 2) (*помощник*) – помічник (-ка), помічниця.

Подрыв: 1) – підрив (-ву), підірва, підривання; *п. авторитета* – підрив (порушення) авторитету, збавлення авторитету; *п. власти* – підрив влади; 2) (*ущерб*) – шкода; *в подрыв торговле* – на шкоду торгівлі.

Подрывать, -дорвать: 1) (*авторитет, доверие*) – підривати, підірвати, порушувати, порушити (авторитет чий, довіру чію); 2) (*наносит ущерб*) – шкодити, пошкодити кому, чому.

Подряд (*сделка*) – підряд (-ду); *п. на поставку муки, хлеба* – підряд постачати борошно, хліб; *брать подряд* – підряджатися, пірядитися, брати, взяти підряд; *взятие -да* – підрядження; *договор -да и поставки* – договір про підряд та постачання; *по -ду доставляют* – підрядившись (з підряду) постачати; *сдавать п-д* – здавати на підряд; *сдать работу с -да* – здати роботу з підряду, пірядити когось виконати роботу; *строить, что-нибудь -дом* – будувати щонебудь з підряду (пірядом).

Подрядный (*о работе*) – пірядний, з піряду.

Подрядческий (*об обязанностях*) – пірядницький.

Подрядчик, -ца – пірядник (-ка), пірядниця; *п. по поставке* – пірядник-приставник; *п. по постройке* – пірядник-будівельник.

Подряжать, -рядить – рядити, порядити, піряджати, пірядити.

Подскабливать, -скоблить – підскрібати, підскребти.

Подследственность – підслідність (-ности).

Подследственный – підслідний, що (перебуває) під слідством.

Подсобный (*о предприятии*) – помічний, допоміжний.

Подставной (*о лице*) – підставний, підставлений.

Подстрочный (*о примечании*) – (що) під рядками, пірядковий.

Подсудимость – підсудність (-ности).

Подсудимый – підсудний (Г), підсудник (-ка) (Г); *п. оправдан* – підсудного виправдано.

Подсудность: 1) – присуд (-ду), судова підлеглість, підсудність (підлеглість) судові; *оспаривать -ность дела* – заперечувати підсудність справи, судову підлеглість справи; 2) (*судимость*) – судженість (-ности), підсудність (-ности).

Подсудный: 1) – (о лицах, делах) присудний, підлеглий судові; *быть -ным* – підлягати судові, бути присудним; 2) (*бывший под судом, судимый*) – суджений, що був підсудним.

Подсчет – підрахунок (-нку); (*действ.*) підрахування, підрахування; *п. групповой* – груповий підрахунок; *п. итоговый* – п. підсумковий підрахунок; *п. относительный* – примірник, приблизний підрахунок; *п. постраничный* – посторінковий підрахунок, підрахунок по сторінках; *п. суммарный* – сумарне, загальне підсумування, підсумок (-мка); *по -ту видно* – з підрахунку видно; *по -ту оказалось* – коли підраховали, виявили, за підрахунком виявилось; *сделать, производит подсчет чего* – робити, зробити підрахунок чому й чого, підраховувати, підраховувати що.

Подсчитывать, -считать – підраховувати, підраховувати.

Подтвердительный (о приказании) – ствердний.

Подтверждать, -твердить – стверджувати, ствердити; *п. на деле, делом* – стверджувати ділом; *п. присягою* – посвідчувати присягою; стверджувати присягою.

Подтверждение – ствердження; *в -ние этого* – на ствердження цього, щоб ствердити це, стверджуючи це.

Подход – приступ (-пу), підхід (-ходу); *п. к делу* – ставлення справи; *п. классовый* – клясова мірка; *п. профессиональный (к делу)* – професійне ставлення; *с классовым -дом* – взявши клясову мірку; *такой подход к делу* – так брати справу, так братися до справи, таке ставлення справи; *требуется индивидуальный подход* – треба підходити індивідуально; *у него умелый подход к делу* – від уміє підійти до справи, уміє ставити, поставити справу.

Подходит, подойти: 1) – підходити, підійти, підступати, підступити; *п. ближе к делу* – братися ближче (щільніше) до справи; *п. к теме* – підходити до теми; *умело подходит к делу* – ставити справу уміючи; 2) (*соответствовать*) – відповідати чому, підходити, підійти під що; *п. под мерку* – відповідати мірці, бути відповідної мірки; *это не -дит под мои требования* – це не відповідає моїм вимогам; 3) (*о времени*) – надходити, надійти, наближатися, наблизитися; *дело подходит к концу* – справа доходить кінця; *подходит срок платежа* – надходить термін платити.

Подходящий (*прилаг.*): 1) (*о материале*) – годящий, придатний; (*соответств. о должности*) – відповідний; (*похожий*) подібний; 2) (*о времени, случае*) – слухний, відповідний.

Подчеркивать, -кнуть – підкреслювати, підкреслити.

Подчинение (*кому*) – підпорядкування, підлягання когось комусь; (*действ.*) підпорядкування, підпорядкування; *п. закону* – підлягання закріпленню; *находиться в -нии* – підпорядкованим бути, підлягати комусь; *с -нием их* – підпорядковуючи, підпорядкувавши їх; 2) (*повиновение*) – покора, перед ким, перед чим, послух (-ху).

Подчиненность – підлеглість (-лости), підпорядкованість (-ности).

Подчиненный (*о должностном лице*) – підлеглий, підпорядкований; (*зависимый*) – залежний.

Подчинять, -нить – підпорядковувати, підпорядкувати.

Подчиняться, -ниться: 1) – підлягати, підлягти; *п. власти, постановлению* – підлягати владі, постанові; 2) (*повиноваться*) – коритися, скоритися, слухатися, послухатися.

Подчистка (*в документе, счете*) – підчищення, підчищене (місце); (*действ.*)

підчищення, підчищення; *-ки и поправки* – підчищення та поправки; *п. на векселе* –

підчищення у вѣкселі; **-ки и поправки в документах воспрещены** – підчищати та поправляти в документах заборонено, не вільно; **производит -ку** – підчищати, підчистити.

Подчищать, -чистить – підчищати, підчистити.

Подшивать, -шить (бумаги) – підшивати, підшити.

Подъемные деньги – виїзні (вирушні) гроші, гроші на виїзд.

Подытоживать, -тожить – підсумовувати, підсумувати, підбивати, підбити підсумок, робити, зробити підсумок.

Подыскивать, -скать – шукати, підшукувати, підшукати.

Подюжинно – дюжинами, на дюжину, дванадцятками, на дванадцятий.

Поезд – поїзд (-да); *п. дачный* – літниковий поїзд; *п. пассажирский* – пасажирний поїзд; *п. почтовый* – пошто́вий поїзд; *п. прямого сообщения* – поїзд прямого сполучення; *п. скорый* – швидкий поїзд; *п. служебный* – службовий поїзд, поїзд для службовців; *п. товарный* – поїзд вантажний; *п. экстренный* – екстрений поїзд; *п. отбывает* – поїзд від'їздить, вирушає; *п. прибывает* – поїзд прибуває; *послать с товарным поездом* – послати вантажним поїздом; **скрещивание -дов** – розмин (-ну); **следование -дов** – прихóдження поїздів.

Пожаловать: 1) (*кому что, кого чем*) – нагородити когó чим; 2) (*к кому*) – завітати; **добро -вать** – просимо завітати.

Пожар – пожежа, пожа́р (-ру); *звонить на пожар* – дзвонити на пожежу, вогонь вістити; *при возникновении пожара* – коли виникає (виникла, виникне) пожежа.

Пожарный (сущ.) – пожежник (-ка); (*прил.*) – пожежний, пожа́рний; *пострадавший от пожара* – погорілець (-льця).

Пожелание – побажа́ння; *выражать пожелание* – вислóвлювати, висловити побажа́ння.

Пожертвование – пожéртва, жéртва, да́ток (-тку); (*действ.*) – пожéртвування.

Пожетонный (о вознаграждении) – віджетонний.

Пожизненно – довічно, до смéрти, до життя, до віку, по вік.

Пожизненность – довічність (-ности), досмéртність (-ности), дожитність (-ности).

Пожизненный (о пользовании) – довічний, досмéртний, дожитний.

Позаниматься чем – попрацювати ко́ло чо́го, над чим.

Позапрошлый (о собрании) – передмину́лий, передоста́нній; (*о годе*) – залітошній (Г), передминулий.

Позволение – до́звіл (-волу); *дать -ние* – да́вати, да́ти до́звіл, дозволяти, дозво́лити ко́му; *получать -ние* – дістава́ти, діста́ти до́звіл; *просить -ния* – пита́ти, спита́ти до́зволу в ко́го, просити ко́го дозво́лити, дозво́лятися, дозво́литися в ко́го; *с вашего -ния* – з ва́шого до́зволу.

Позвоительный: 1) (*дозволенный, о поступке*) – дозво́лений, вільний; 2) (*могущий быть позволенным*) – дозво́лений.

Позволять, -лить – дозволяти, дозво́лити.

Поздравительный (о речи, слове) – поздоровний, на поздоровлення.

Поздравлять, -вить – віта́ти, повіта́ти, поздоровляти, поздоровити ко́го з чим.

Поземельный (о налоге) – поземельний.

Познания – знання (з) чо́го; *п. специальные* – фахові (спеціальні) знання; *иметь в чем-либо большие -ния* – багáто зна́ти що, до́бре зна́тися на чо́му.

Позорный (о поступке) – гане́бний.

Поименный (о переключке, о списке) – поіме́нний.

Поименовать – поіменува́ти, назва́ти.

Поимка – пійма́ння, спійма́ння.

Поимущественный (о налоге) – відмайно́вий, майно́вий, з майна́.

Поиск, поиски – шукання за чим; **-ки тщетные** – марне шукання; **начались -ки** – почали шукати, почалася шуканина; **после долгих -ков** – попошукавши довго, по довгому шуканні; **потеряют время в тщетных -ках** – шукаючи, час змарнувати.

Поисправит – поправити, полагодити.

Поистратить, -ся – витратити, -ся.

Поймать – піймати, спіймати, зловити; **п. на месте преступления** – спіймати (зловити) на злочині, спіймати (зловити) на гарячому.

Пойти – см. **Идти**.

Показание: 1) (*свидетельствование*) – свідчення; **п. ложное** – криве свідчення, кривосвідчення; **п. переспросное** – перепитне свідчення; **п. свидетельское** – свідчення; **давать свидетельския -ния** – свідкувати, свідчити, посвідчити; **давать ложное -ние** – криво свідчити, не по правді свідчити; **давать разноречивые -ния** – суперечно свідчити, не в одно свідчити (говорити); **дача -ния** – свідкування, свідчення; **засвидетельствовать, подтвердить свидетельскими -ниями** – свідками засвідчити; **отбирание свидетельских -ний** – відбирання свідчень, вислухання свідків; **снимать -ния** – відбирати свідчення; 2) (*указание термометра, счетчика*) – показ (-зу).

Показатель: 1) (*указатель*) – показник (-ка); (*симптом, примета*) – ознака, прикмета; 2) (*уличитель*) – доказник (-ка), доказниця, свідок (-дка), свідчиця.

Показательный: 1) (*о проводке*) – показовий; (*о поле*) – зразковий; 2) (*симптоматический, о явлении*) – знаменний, показний, проречистий.

Показательский (*о заявлении*) – доказницький.

Показной (*о стороне дела*) – показний; (*о товаре*) – виставний.

Показывать, -зять: 1) показувати, показати; (*о примере*) – давати, дати; (*проявляют*) – виявляти, виявити; **п. свои намерения** – виявляти, виявити свої наміри; **п. себя чем** – виявляти, виявити себе чим; 2) (*научить кого чему*) – показати кому що, навчити когось чого; 3) (*свидетельствовать*) – свідкувати, свідчити, посвідчати, посвідчити, давати, дати свідчення.

Покипно – паками, пачками, на паки, на пачки.

Покладчик – покладник (-ка).

Поклажа – вага, вантаж (-жу), кладь.

Поклеймить – потаврувати.

Поклеп – наклеп (-пу).

Покой (*приемный*) – покій (-кою).

Покойник, -ница – небіжчик (-ка), небіжчиця, покійник (-ка), покійниця.

Покончить – скінчити, покінчити; **п. жизнь самоубийством** – заповідати собі смерть, укоротити собі віку; **п. на чем** – скінчити, погодитися на чому; **п. с чем** – упоратися з чим, відбути що; **п. счеты с кем** – поквитуватися з ким; **это дело покончено** – цю справу скінчено, цій справі доведено кінця, цій справі кінець.

Покража: – 1) крадіж (-дежу); 2) (*украденное*) – крадене.

Покровительственный (*охранительный, о пошлине, системе*) – протекційний, захисний, охоронний; (*о тоне*) – протекторський.

Покровительство – захист (-ту), протекція, охорона; **брать, взять кого под -во** – брати, взяти когось під свій захист, свою протекцію; **быть под -вом законов** – бути під захистом (під охороною) законів; **общество -ва животных** – товариство захисту тварин; **отдаться под чье -во** – стати під чию охорону (під чий захист).

Покровительствовать кому – протегувати комусь, патрувати комусь, захищати когось.

Покрывать, -рыть – покривати, покрити; **п. дефицит** – вирівнювати, вирівняти дефіцит; **п. долги** – сплачувати, сплатити, виплачувати, виплатити, посплачувати

довги, оплатитися з довгів; *п. издержки* – повертати витрати, сплачувати витрати; *п. платежем (счет)* – сплатити; *п. чей поступок* – покривати, покрити що, кого.

Покрытие – покриття; *п. дефицита* – вирівнення дефіциту; *п. стоимости* – сплачування (сплата) вартости; *на -тие долга* – на сплату довгу.

Покупатель, -ница – покупець (-пця), покупниця.

Покупательный (*о силе*) – купівельний, купівний, купувальний.

Покупательский (*об интересах*) – покупницький.

Покупать, купить – купувати, купити; *п. в долг* – брати набір.

Покупка: 1) (*действие*) – купування, купівля, купля, покуп (-пу); 2) (*купленное*) – покупка; *п. рублевая* – покупка на карбованець; *документ на -ку* – документ на купівлю; *сделать -ку* – купити.

Покупной: 1) (*о цене*) – купний (Г), купівельний; 2) (*купленный, о вещи*) – купований, куплений.

Покупщик, -щица – покупець (-пця), покушник (-ка), покупниця.

Покушаться, покуститься *сделать чтолибо* – замірятися, заміритися, важити, поважити (-ся) нащо, чинити, вчинити замах на що; *п. на чью жизнь, на чье имущество* – важити, поважити (-ся) на чий життя, на чий добро, на кого.

Покушение – замах (-ху), важення; *п. с негодными средствами* – замах з непридатними (негодящими) засобами.

Пол (*род мужск. или женск.*) – стать; *п. женский* – жіноча стать; (*женщины*) – жіноцтво; *п. мужской* – чоловіча стать; (*мущины*) чоловіки; *население обоего пола* – людність усякої статі, чоловіки й жінки; *всего обоего пола* – разом тієї й тієї (другої) статі.

Полагать, -ложить, -ся: 1) – класти, покладати, покласти, положити (-ся); *положить (предел) чему* – зробити (покласти) кінець (край) чому, прикінчити що; *п. начало, основание чему* – закладати, закласти що, засновувати, заснувати що; 2) (*определять*) – покладати, покласти, визначати, визначити (-ся); *п. жалование* – покладати, покласти, визначати, визначити платню; *п. резолюцию* – написати, дати резолюцію; 3) (*думать, держаться мнения*) – гадати, думати, уважати; *п. за хорошего работника* – мати за гарного робітника; *п. своею обязанностью* – уважати (мати) за свій обов'язок; **-гаю, что...** – я гадаю, що, думка така, що... я такої (тієї) думки, що..., на мою думку, мені здається, що...; *положим, что* – даймо на те, що, нехай і так що; *положим, что (это) так* – візьмімо, що це й так, нехай (це) буде й так, нехай і так.

Полагаться, -ложиться: 1) (*следовать по положению*) – належати; (*по обычаю*) *годиться*; *п. согласно обычая, закона* – належати згідно з звичаєм, законом, бо велигы так звичай, закон; **-ется** (*по обычаю*) – годиться, заведено; **-тся выдавать пищу** – належить видавати харчі; *как -тся* – як належить, як слід, як годиться; **-ся на каждого по одному фунту хлеба** – кожному належить по одному фунтові хліба; *по закону -тся, чтобы...* – закон велить (наказує), щоб...; *по закону так поступать не -тся* – закон не дозволяє (не велить) так чинити (робити); *так поступать не -тся (обычаем)* – так чинити не годиться; 2) (*на кого, на что*) – звірятися, звіритися на кого, на що, кому, здаватися, здатися, покладатися, покластися, спускатися, спуститися, на кого, на що; *п. на свою опытность* – покладатися на свою досвідченість.

Полаживать, -ладить: 1) (*исправлять, приводит в порядок*) – налагоджувати, налагодити; 2) (*помириться*) – поладнати, дійти ладу, порозумітися.

Полгода – півроку; *через полгода* – за півроку.

Поле: – 1) поле; *п. опытное* – дослідне поле; *п. показательное* – зразкове (показове) поле; 2) (*в книге*) – край (-краю), берег (-рега); *на полях книги* – на краях книги; 3) (*поприще*) – поле, нива, царина; *п. вашей деятельности* – поле (низа), де ви працюєте; *п. деятельности* – нива (поле) праці, царина діяльності.

Полеводство – рільництво, польове́ господарство.

Полевой (о суде, стороже) – польовий.

Полезность – корисність (-ности); (*пригодность*) – придатність (-ности); (*для употребления в пищу*) – пожиточність (-ности); (*для употребления в хозяйстве*) – ужиточність (-ности).

Полезный (о мероприятиях) – корисний; (*пригодный, о породе*) – придатний; (*для пищи*) – пожиточний; (*в хозяйстве*) – ужиточний; *быть -ным кому* – в пригоді бути, ста́ти ко́му, бу́ти корисним ко́му.

Полемика – полеміка.

Полемический (о статье) – полемічний.

Полесовщик – побере́жник (-ка).

Полиграфический – поліграфічний, друкарський.

Полиграфия – поліграфія, друкарство.

Полис – поліс (-су); *п. страховой* – поліс убезпечний.

Полистной (о перечете) – поаркушний.

Политехникум – політехнікум (-му).

Политика – полі́тика.

Политический (о деле) – політичний; **-кий заключенный** – політичний в'язень, політв'язень (-зня).

Политичный (о подходе) – політичний, обере́жний.

Поличное – лице́, речовий до́каз; (*при воровстве*) – кра́дене; *поймать с -ным* – зловити з речовими до́казами (з кра́деним).

Полк – полк (-ку).

Полка – полиця, поличка; *п. для книг* – поличка на книжки.

Полковой (об имуществе) – полковий.

Полновесный (о товаре) – повної ваги.

Полновозрастие – повні літа́, повноліття.

Полномочие – повнова́ження, уповнова́ження; *п. вексельное* – векселёва припору́ка; *дать кому-либо -чия* – уповнова́жувати, уповнова́жити ко́го, дава́ти, да́ти вповнова́ження; *превышение полномочий* – перебі́льшення повнова́жень; *облеченный полномочиями* – уповнова́жений.

Полномочный (о представителе) – повнова́жний.

Полноправный (о гражданине) – повнопра́вний.

Полность, полнота – докла́дність (-ности), повно́та; *п. содержания* – докла́дність (повно́та) змісту; *полностью (возместить)* – цілко́м, уповні́; *в такой -те изложить* – так докла́дно викласти; *для -ты сведений* – щоб докла́дніше да́ти відомості; *с надлежащей -той* – докла́дно, як нале́жить.

Полный (о сведениях) – повний, докла́дний; (о сумме) – ці́лий, уве́сь; (*об ответственности*) – цілковитий.

Половина – половина; *уменьшить наполовину* – наполовину зме́ншити; *половинный (о части)* – половинний; *выдать плату в -ном размере* – видати половину пла́ти.

Положение: 1) (*состояние*) – станóвище, стан (-ну); *п. безвыходное* – безпора́дний стан; *п. военное (п. войны)* – воє́нний стан, стан війни; *п. выжидательное* – станóвище вичікування, вижидáння; *п. высокое (в обществе, по службе)* – значне́ станóвище; *п. господствующее* – вла́дне станóвище; *п. дела* – стан справи; *п. затруднительное* – трудне́, скрутне́ станóвище; *п. имущественное* – майно́ве станóвище, достáтки; *п. материальное* – матеріа́льний стан; *п. командное* – кома́ндне станóвище; *п. неловкое* – ніякове станóвище; *п. неудобное* – невігідне станóвище; *п. общественное* – грома́дське станóвище; *п. плачевное* – гіркий (лихий) стан; (о

человеке) – гіркий (злидінний) стан; *п. первенствующее* – першенство; *п. семейное* – родинний стан; *п. социальное* – соціяльний стан, суспільний стан; *п. стеснительное* – скрутний стан; *п. твердое* – становище міцне; *п. тяжелое* – скрутний стан; *п. угрожающее* – загрозове становище, загроза; *п. унижительное* – упосліджене становище; *п. шаткое* – непевне становище, хитке становище; *в угрожающем -нии* (находящийся) – під загрозою, загрожений; *входит в -ние* – уважати на становище; *занимать выжидательное -ние* – очікувати, почати очікувати; *находит выход из -ния* – давати, дати собі раду в скрутному стані, виходити із скрути; *-ние изменилось к лучшему* – повернулось на краще, становище покращало; *находиться в бедственном -нии* – бідувати; *оставаться в одном -нии* – пробувати в тому самому стані; *по -нию* (своему) – із (свого) становища, через (своє) становище, своїм становищем; *попасть в затруднительное -ние* – опинитися в трудному становищі, скруті; *ставит в затруднительное -ние кого* – завдавати, завдати труднот (трудности) кому, ставити, поставити в трудне становище кого; *спаст -ние дела* – урятувати справу; *удовлетворенность -нием* – задоволення із становища; *человек с -нием* – людина на стану, (становищі); 2) (*постановление*) – правила, положення, устава (У); *п. о налогах* – положення про податки; *п. урочное* – робітні норми; (*строительное*) – будівельні норми; *по -нию* – згідно з положенням; 3) (*тезис*) – теза, твердження; *-ния доклада* (*главные*) – твердження, тези (в) доповіді; *-ния основные* – засади.

Положено (*законом, уставом*) – устанівлено; (*обычаем*) – заведено; *как положено: а)* (*законом, уставом*) – як устанівлено; б) (*обычаем*) – як заведено.

Положительно: 1) (*в положительном смысле*) – позитивно; 2) (*совсем*) – зовсім; **-но** *непонятно* – зовсім незрозуміло.

Положительный: 1) (*утвердительный, об ответе*) – позитивний; 2) (*о человеке*) – статичний; 3) (*полный, об отказе*) – цілковитий.

Попомойка – змивальниця.

Полоса – смуга; *п. отчуждения* – смуга вивласнення; *п. пограничная* – прикордонна смуга, узграниччя (Г); *полоска бандерольная* – бандерольна перепаска.

Полтинник – півкарбованця, коповик (-ка).

Полтора – півтора.

Полтора́ста – півтора́ста.

Полуверстный: (*в -ном расстоянии от чего*) – за (на) пів верстви від чо́го.

Полугодие – півріччя, піврік (-року), півроку; *по -диям* – щопівріччя, півріччями.

Полугоди́чный (*об отчете*) – піврічний.

Полуграмотный (*о заявлении*) – напівграмотний; (*о лице*) – напівписьме́нний.

Популист – піваркуш (-ша).

Полумеся́чный (*об окладе*) – півмісячний, на півмісяця.

Полуофициальный (*о сообщении*) – напівофіційний.

Полусотня – півсотня.

Полустанок – полустанок (-нка).

Полуторный (*о размере*) – у півтора́ рази більший.

Полуфабрикат – напівфабрикат (-ту), полуфабрика́т (-ту).

Получатель, -ница – одержувач (-ча), одержувачка, відбира́ч (-ча), відбира́чка.

Получать, -чить – одержувати, одержати, відбира́ти, відбра́ти, діставати, дістати, ма́ти; *п. возможность чего* – діставати змо́гу на що; *п. перевес над кем, чем* – го́ру брати над ким, чим, взяти, переважати, переважити ко́го, що; *п. права* – здобувати, здобути права́; *п. распоряжение* – одержувати ро́зказ; *подсчитавши, получим...* – підрахувавши, ма́тимемо; коли підрахува́ти, ви́йде....

Получение – одержування, одержання, відбирання, відібрання, діставання, дістання;

(права) – здобуття; *впередь до -ния письма* – аж поки одержано буде листа; *для -ния* – щоб одержати; *известить о -нии* – сповістити, що одержано; *по -нии* – одержавши, як одержав; *подтверждая -ние вашего письма* – стверджуючи, що Вашого листа одержано; *право на -ние* – право одержувати (одержати); *при -нии, я...* – одержуючи, коли одержую...; *расписка в -нии* – розписка про одержання, що одержано; *расписка в -нии денег* – розписка, що одержано гроші (на одержані гроші); *следующее к -нию* – що належить одержати; *с -нием, по -нии (сего следует)* – одержавши, відібравши це; *являются за -нием (материалов)* – приходити, приїжджати (щоб) одержати.

Получка: 1) – одержані гроші, одержане; 2) (*действие*) – одержування, одержання; *сегодня -ка* – сьогодні одержують платню, сьогодні виплата; *у меня сегодня -ка* – я сьогодні одержую платню.

Полушка – шаг (-га).

Польза – користь (-сти), пожиток (-тку); (*прибыль*) – зиск (-ку); (*употребление*) – ужиток (-тку); *в -зу кого, чего* – на користь (на пожиток) кому, чому; *в свою -зу* – собі на користь; *для чьей -зы* – кому на користь; *извлекать -зу* – мати з чого зиск; *иметь, извлекать, извлечь -зу* – мати, брати, взяти, користь з чого; *обращать в свою -зу* – на свою користь обертати, обернути; *послужить в -зу* – вийти на користь, стати в пригоді; *приносит -зу* – давати, дати, користь; *стоять без всякой -зы (употребления)* – дармувати, лишатися без ніякого вжитку.

Пользование – користування, користання, пожиткування, ужиткування, уживання; *п. арендное* – оренда; (*землей*) – оренда, посесія; *п. вечное* – довічне користування; *п. врачебное* – лікування; *п. общее* – спільне користування, співкористування; *п. пожизненное* – довічне, дожитне користування; *п. правами* – користування з прав; *в -ние отдать* – на користування віддати; *в чьем-бы -нии он не находился* – хто б з нього (ним) не користувався, хоч би хто з нього користувався; *для -ния* – (щоб) користуватися, на користування; *находиться в -нии* – бути на користуванні; (*эта вещь находится в моем -нии*) – з цієї речі я користуюсь; *обращать в -ние* – обертати, обернути на вжиток; *право -ния* – право користуватися, право користування.

Пользовать кого – лікувати кого.

Пользоваться, воспользоваться – користуватися, скористуватися, з чого, чим, користати, скористати з чого; (*иметь что*) мати що; (*употреблять*) уживати, ужити чого, ужиткувати, зужиткувати що; (*лечиться у кого*) – лікуватися в кого; *п. в лечебном заведении* – лікуватися; *п. дурной славой* – у неславі бути; *п. наемным трудом* – вживати найманої праці; *п. льготой* – мати пільгу; *п. случаем* – користуватися з нагоди, оказії; *п. уважением* – у пошані бути; *п. хорошей репутацией* – мати добру славу, гарну репутацію.

Полюбовно – за взаємною згодою.

Помарка – замазане (місце), зачёркнення.

Помесячний (*о расчете*) – місячний, помісячний, щомісячний.

Пометка – позначка, зазначка, нотатка.

Помещать, поместить: 1) – містити, уміщати, умістити, помістити; *п. объявление* – умістити оголошення; 2) (*дать помещение*) – приміщати, примістити, давати, дати приміщення; *п. на квартире* – приміщати на квартирі; 3) (*о деньгах в дело*) – вкладати, вкласти; (*банк*) – класти, покладати, покласти; 4) (*в школу*) – віддавати, віддати.

Помещение: – 1) приміщення; *п. для весов* – важня (Г); *п. жилое* – жиле, житлове приміщення; *п. наемное* – наймане приміщення (Н); *п. подвальное* – приміщення у підмурах(Н), підмур'я (Н), підмури (-рів) (Н); *п. складочное* – комора, склад (-ду); *п. станционное* – стаційне приміщення, приміщення стації; *п. чердачное* – горище, приміщення на горищі; 2) (*денег, к дело*) – вкладання, вкладення; (*в банк*) –

покладання, покладення; 3) (*стаття в газету*) – уміщення, уміщення.

Помиловать – помилувати.

Помощник, -ница – помічник (-ка), помічниця.

Помощь – допомога, поміч (-мочі); *п. единовременная* – одноразова допомога; *п. медицинская* – медична, лікарська допомога; *п. скорая* – негайна допомога; *п. юридическая* – юридична допомога; *оказывать, подавать -ць* – допомагати, давати допомогу, ставати, стати, до помічі кому; *по оказании -щи* – в справі допомоги; *при -щи, с -щью* – за (з) допомогою, за (з) поміччю.

Понедельник – понеділок (-лка); (*относящийся к понедельнику*) – понеділковий.

Понедельно – тижнево, потижнево; *платить -но* – від тижня платити, тижнево платити, потижнево платити.

Понести – см. **Нести**.

Понижатель (на бирже) – знижувач (-ча), зменшувач (-ча).

Понижать, понизить: – 1) знижати, знижувати, знизити; *п. служащего* – знижувати службовця посадою; 2) (*цену*) – зменшувати, зменшити.

Понижаться, понизиться: – 1) знижуватися, знизитися; *п. в цене* – дешівшати, подешівшати; 2) (*о цене*) – міншати, зменшитися.

Понижение – знижування, зниження; (*цены*) зменшення; (*падения*) – спадання (ціни); (*в цене*) – дешівшання; *п. курса* – зниження, зменшення курсу; *цены в большом -нии* – ціни дуже впали, ціни стали дуже малі, ціни дуже зменшилися; *цены пошли на -ние* – ціни почали спадати, на спад.

Понимать, понять – розуміти, зрозуміти, тямити, утямити.

Поновлять, -вить – поновляти, поновити, відновляти, відновити.

Понудительный (о мерах) – спонукний.

Понуждать, понудить – понукати, спонукувати, спонукати; *п. к скорейшему исполнению* – спонукати швидше виконати.

Понятливый, понимающий – тямущий, тямучий.

Понятой – понятний (-того).

Пооткрывать – см. **Открывать**.

Поочередно – у чергу, за чергою, чергуючись.

Поощрение – заохочування, заохочення, заохота, поохочування, поохочення, підохочування, підохочення; *в целях -ния* – на заохоту, щоб заохотити; *поощрение торговли и промышленности* – поохочування, поохочення торгівлі й промисловости.

Поощрительный (о мерах) – заохотливий, заохітний.

Поощрять, поощрить – заохочувати, заохотити.

Поперечеркивать – см. **Перечеркивать**.

Попечение – піклування про (на) кого; дбання про (за) кого; *иметь на -нии кого* – опікуватися ким; *иметь -ние (о ком)* – піклуватися про (за) кого, дбати про (за) кого.

Попечитель, -ница – піклувальник (-ка), піклувальниця.

Попечительный (о совете) – піклувальник.

Попечительство – піклування, опікування чим, опіка; (*над имуществом*) – заопікування, опіка.

Попечительствовать – піклуватися, опікуватися чим.

Пополнять, -нить – поповнювати, поповняти, поповнити.

Полугодно – по-півроку, піврічно.

Поправка (поправленное) – поправка; (*действ.*) – полагодження, поправа; *все -ки должны быть оговорены* – всі поправки треба застерегти, мають бути застережені.

Поправлять, -вить: 1) поправляти, поправити; (*починять*) – лагодити, полагодити.

Поправляться, -виться – здоровшати, поздоровшати; (*после болезни*) – видужувати,

видужати, одужувати, одужати.

Поприще – поле, нива, царина; *п. деятельности* – поле (царина) діяльності; *п. служебное* – урядова діяльність; *на этом -ще* – в цій діяльності, на цій ниві.

Попросить – *см. Просить.*

Популяризация – популяризація, популяризування.

Популяризировать – популяризувати; *сов.* – спопуляризувати.

Популярный (*о лекции*) – популярний.

Попустительство, поущение – попуст (-ту), попуск (-ку), попускання.

Попытка – спроба, спиток (-тку); *п. к побегу* – спроба втекти; *при -ке к побегу (убит)* – коли пробував утекти.

Пора – пора, час (-су); *п. обеденная* – обіди, обідня година; *на первых порах* – спочатку, перший час; *наступает пора профессиональных отпусков* – настає пора професійних відпусток.

Поработать над чем – попрацювати над чим, коло чого, рук докласти до чого.

Поражать, поразить: 1) (*разбивать противника*) – розбивати, розбити; 2) (*поражать в правах*) – позбавляти, позбавити прав; 3) (*вызывать удивление*) – дивувати, здивувати.

Пораженный в правах – позбавлений прав.

Порассылать – *см. Рассылать.*

Порицание – догана; *п. общественное* – громадська догана; *вынести -ние* – зробити догану; *выразить -ние* – догану дати, висловити догану; *достойный, заслуживающий -ния* – вартий догани; *заслужить -ние* – заслужити на догану.

Поровну (*делит*) – рівно, на рівні часті, нарівно.

Порочить, опорочить – ганити, зганити, неславити, знеславити.

Порт – порт (-ту).

Портить, испортить – псувати, зіпсувати, нівечити, понівечити.

Портовой (*о городе*) – портівий.

Портрет – портрет (-та).

Портфель – портфель (-ля).

Порубка, (*вырубленное место*) – поруб (-бу); (*действ.*) – рубання, рубанка; *самовольная -ка леса запрещена* – рубати без дозволу ліс заборонено.

Порука – порука, зарука, запорука; *п. круговая* – кругова порука (запорука).

Поруки – поруки (-рук); *отдать, взять на -ки* – віддати, взяти на поруки.

Поручатель, -ница – доручник (-ка), доручниця.

Поручать, -чить – доручати, доручити, припоручати припоручити.

Поручаться, -читься – ручитися, ручатися, поручитися.

Поручение – доручення, припоручення; *п. спешные* – невідкладні (негайні) доручення; *браться, взяться за -ние* – брати, взяти доручення; *возлагать -ние на кого* – припоручати кому; *по -нию* – з доручення.

Поручитель, -ница – поручник (-ка), поручниця, запоручник (-ка), запоручниця; *п. на векселе* – співпідписник (-ка), співпідписаний на векселі.

Поручительный (*о надписи*) – поручний, запоручний.

Поручительство – порука, зарука, запорука; *п. имущественное* – порука майном; *п. личное* – особиста порука; *п. по векселю (вексельное п.)* – порука на векселі, порука за вексель, співпідпис на векселі; *п. простое* – проста порука; *п. судебное* – судова порука.

Порционный (*о выдаче*) – порційний, пайковий.

Порция – порція, пайка; *п. пробная* – порція на спробу.

Порча (*испорченное*) – попсоване, зіпсоване; (*длит. действ.* – псування; (*приведение в*

негодность) – нівечення; *-чи нет (в доставленном товаре)* – зіпсованого нема́; *при -че товаров* – коли псується крам; *списание брака и -чи* – списання бра́ку й зіпсованого.

Порядковый (о нумерации) – порядковий, рядовий.

Порядок: – 1) порядок (-дку), лад (-ду); (*устройством*) – лад (-ду); *п. государственный* – державний лад; *п. дня* – порядок денний; *п. правовой* – правний порядок, праволад (-ду), правний лад; *п. следственный* – порядок слідства; *п. общежительный* – інтерна́тський порядок; *п. установленный, существующий* – заведений лад; *вводит -ки* – заводити, запроваджувати порядки; *все в -ке* – все гара́зд; *п. давать чему* – порядкувати, попорядкувати чим, розпоряджати, розпорядити що; *держат в надлежащем -ке* – тримати, як належить (як слід, у порядку); *наводит п-к* – заводити, завести лад; *поддержание -дка* – додержання порядку; *порядка ради* – задля порядку, для порядку; *приводит в -док что* – упорядковувати, упорядкувати, що, лад давати, да́ти чо́му; *смотреть за -ком* – глядіти, доглядати порядку; *соблюдать -док* – додержувати порядку; *устанавливать -док* – заводити, завести порядок (лад); *утверждать -док* – запроваджувати лад; 2) (*способ*) – порядок (-дку), спосіб (-собу); *п. ведения книг* – спосіб (порядок) вести книги; *п. ведения предварительного следствия* – яким порядком нести попереднє (передсудове) слідство; *п. обжалования решений суда* – яким порядком оскаржуються судові присуди (вироки); *п. частный* – окреми́й порядок; *в административном -ке* – адміністративно, адміністративним порядком; *в бесспорном -ке* – безсуперечно, безсуперечним порядком; *в дискуссионном -ке* – спосібом дискусії, дискусійно; *в законной -ке* – правним (законним) порядком; *в законодательном -ке* – праводатно, законода́тно; *в -ке назначения, нагрузки* – як призначення, як навантаження; *в общем -ке* – загальним порядком, спосібом; *в обычном -ке* – звичайним порядком, спосібом; *во внесметном -ке* – позакошторисним порядком; *в надлежащем -ке (проводить)* – уста новленим порядком; *в -ке поступления заказов* – за тим порядком (за тою чергою), як надходять замовлення; *в положенном, установленном -ке* – заведеним порядком; *в специальном, срочном -ке* – негайно, спішно; *в -ке статьи закона* – згідно з артикулом зако́ну, на підставі артикулу зако́ну; *в том самом -ке* – тим са́мим порядком; *в ударном -ке* – нагальним порядком, нагально, в щонайпершу чергу; *законным -ком* – правним спосібом, правним чином, правно; *судебным -ком* – судом, судовно, судовим порядком, че́рез суд; *этапным -ком* – ета́пом; *явочным -ком* – оказовим (Н) спосібом, без дозволу, оказово (Н); 3) (*очередь*) – черга́, ряд (-лу); *в алфавитном порядке (расположить)* – за абеткою; *номер по -ку* – ну́мер (число) з ряду, черговий ну́мер (число); *по -ку* – в чергу́, з ряду; *считать по порядку* – лічити зряду; *число по -ку* – порядкове число.

Порядочно (о количестве) – чимало, до́сить; (о качестве) – порядно, гара́зд.

Порядочность – порядність (-ности).

Порядочный: 1) (о количестве) – чимали́й; 2) (о порядочн. человеке) – порядний, статечний, п'утній, путящий; (о качестве вещи) – порядний, путящий.

Посад – слобода́.

Посадка: 1) (*растений*) – садіння, са́дження, наса́дження; *день -ки деревьев (приближается)* – день садити дере́во; 2) (о посадке на судно, поезд) – поса́дження; *-ка пассажиров начинается за полчаса до отхода поезда* – пасажири починають сідати до вагонів за півгодини до від'їзду.

Посадский (о жителе) – слобідський.

Посажено – сажнями, від са́жня, на сажні; *посаженный (об окладе, оплате)* – від са́жня, відсажне́вий.

Посвидетельствование (*документов*) – засвідчення; посвідчення.

Посевной (о кампаниі) – засівний; (о матеріалі) – посівний.

Посезонне – посезонно.

Поселенець, -нка – осельник (-ка), осельниця поселенець (-нця), поселениця; (первый п-ц) – осадник (-ка), осадниця, осадчий (-чого), осадча (-чої).

Поселение, селище – осада (Г); (действ.) – оселення, поселення; п. *опустевшее* – пустовщина (Г); *на поселение (ссылка)* – на оселення.

Поселок – поселок (-лка), виселок (-лка).

Поселять, -лить, -ся – оселити, оселити, -ся.

Посемейно – родинами.

Посемейный (о списку) – родинний.

Посессионный (о праві) – посесійний.

Посессия – посесія.

Посетитель, -ница – одвідач (-ча), одвідачка одвідувач (-ча), одвідувачка.

Посетительская (комната) – кімната (для) одвідачів.

Посещать, посетить – одвідувати, одвідати.

Посещение – одвідання, одвідини (-дин); (действ.) – одвідування, одвідання; п. *лекций* – одвідування лекцій; *число -ний* – кількість одвідань.

Послабление – попуск (-ку), попуст (-ту), попускання; *делать -ние* – попускати, попустити, попуск дати, дати.

Посланець, посланный – посланець (-нця).

Посланник – посол (-сла), посланник (-ка).

Последний (о сроку) – останній, остатній; (*окончательный*) – остаточний.

Последовательность – послідовність (-ности); п. *определенная* – певна послідовність; п. *сетевая (движения бумаг в учреждениях)* – послідовність сіткова; п. *цепная* – послідовність ланкова.

Последовать: – 1) піти слідом; п. *указаниям* – піти за наводом; 2) (*произойти, наступить*) – статися, бути, наста ти; **-ло определение** – сталася ухвала; *решение по этому делу еще не -ло* – постанови в цій справі ще не ухвалено (не сталося, ще не було).

Последствие – наслідок (-дку); п. *законное* – правний (законний) наслідок; *нести, влечь за собой -вия* – спричиняти, спричинити наслідки, спричинятися, спричинитися до наслідків; *жалоба осталась без -вий* – скаргу залишено без наслідку, скарги не задоволено; *оставаться без -вий* – не мати наслідків, лишатися без наслідків; *оставить без -вий* – лишити без наслідків.

Последующий (о предстоящем контроле) – дальший, наступний, потімний; о **-щем прошу уведомить** – про дальше прошу сповістити.

Послужить – см. **Служить**.

Посменно – змінами, міняючись.

Пособие: 1) (*вспомоществование*) – допомога, запомога; п. *выходное* – вибувне, вибувна допомога; п. *денежное* – грошова допомога, запомога грішми (грошима); п. *единовременное* – одноразова допомога; п. *натурой* – допомога натурою; 2) (*учебное*): а) (*учебник*) – підручна книга, підручник (-ка); б) (**-ные принадлежности**) – навчальне приладдя, шкільне приладдя.

Посодействовать – см. **Содействовать**.

Посол – посол (-сла).

Посольство – посольство.

Поспешать, -шить – поспішатися, поспішитися, спішитися; (*стараться, торопиться*) – квапитися, поквапитися; п. *с исполнением* – поспішитися виконати.

Посредник, -ница – посередник (-ка), посередниця; **быть -ком** – бути за посередника.

Посредничать – посередничати, бути за посередника.

Посреднический (о бюро, об услугах) – посередницький; *вознаграждение комиссионеру за -кие услуги* – посередницьке.

Посредничество – посередництво; *п. торговое* – торговельне посередництво.

Посредство: – 1) (в выражениях: «при -ве», через -во кого) – за допомогою (кого); *при -ве милиции* – за допомогою міліції; 2) (средство) – спосіб (-собу); **-вом анкеты** – анкетною, анкетним способом; **-вом начисления** – нарахування, способом нарахування; **-вом публикации** – а) публікуючи, б) публікацією, публікуванням; **-вом этого** – цим способом.

Посрочно – реченцями, термінами, на реченці, на терміни.

Посрочный (о плате) – терміновий, реченцевик.

Пост: 1) (караул) – пост (-ста), стійка; *п. наблюдательный* – пост (с)постережний; *п. путевой* (ж.-д.) – пост колійний; *п. сторожевой* – охоронна (сторожова) стійка (варт); 2) (положение) – станoviще; (должность) *посада*; *п. высокий* – високе станoviще, велика, висока посада.

Поставить – см. **Ставить**.

Поставка – поста́ча; (длит. действ.) – поста́чення кому́ чо́го; *договор по -ке* – договiр (рядна) про поста́чення; *долги по -кам* – довги за поста́чі; *сдавать -ку кому* – годити, згодити ко́го до поста́чення.

Поставлять, поставить (*снабжать кого чем*) – поста́чати, поста́чити кому́ що; *п. для учреждения* – поста́чати на устанóву.

Поставочный – поста́чальний, поста́чний.

Поставщик, -щица – поста́чальник (-ка), поста́чальниця, поста́чник (-ка), поста́чниця.

Постановка: 1) (вопроса, дела) – на́лад (-ду), поста́влення (спра́ви); (действ.) – ста́влення, поста́влення; *п. слабая* – пога́ний, ке́пський на́лад, недола́дне поста́влення; *вся постановка дела* – увесь (цілий) на́лад; *спра́ви; такая -на вопроса недопустима* – так ста́вити спра́ву не мо́жна; 2) (пьесы, картины) – поста́ва, поста́но́ва, худо́жне оформлення.

Постановление – поста́но́ва; (определение) – ухва́ла; (действ.) – ухва́лювання, ухва́ла; *п. обязательное* – обов'язко́ва поста́но́ва; *п. ограничительное* – обме́жена поста́но́ва; *вынести -ние* – ухвалити, поста́новити; *делать, принимать -ние* – ухва́лювати (поста́но́ву), поста́новляти; *постановление о зачислении (на должность)* – ухва́ла призначити; *постановление приговора* – ухва́ла поста́но́ви; (судебн.) – ухва́ла вироку.

Постановлять, -вить: 1) поста́новляти, поста́новити; (*определять*) – ухва́лювати, ухвалити; *п. приговор* – ухва́лювати поста́но́ву; (судебн.) – ухва́лювати вирок; 2) (*решить, сделать*) – покла́дати, покла́сти.

Постараться – см. **Стараться**.

Постепенный (об улучшении) – ступне́вий, пові́льний.

Постовой – постовий (-во́го), стійчик (-ка).

Постой (войска) – постій (-сто́ю); *поставить на п.* – поста́вити на поста́ях; *стоять -ем* – поста́єм сто́яти.

Посторонний (о зароботке) – сторо́нній; **-ним вход воспрещается** – сторо́ннім за́ходити не вільно (заборонено).

Постоялец, -лица – заї́жджа́нин (-на) (Н), заї́жджа́нка (Н), постоя́нець (-нця), постоя́ниця; (*квартирант*) – пожи́лець (-льця), пожи́лиця.

Постоялое (*деньги за постой*) – заї́зне, постоя́льне.

Пострадавший (о лице, от кого) – поте́рпілий, поте́рпілець (-льця), скривджений; (*от чего*) – ушко́джений, що зазна́в шко́ди (утра́ти).

Пострадать *от чего* (о чело^{в.}) – зазнати шкоди, потерпіти через що; (о *вещах*) – бути пошкодженим, чим, через що.

Постраничный (об *оплаты*) – від сторінки, підсторінковий; (о *подсчете*) – посторінковий, по сторінках.

Построение (*баланса, бюджета*) – будова; (*действ.*) – будування, збудування.

Постройка (*строение*) – будівля, будова; (*действ.*) – будування, збудування; *п. наружная* – надвірна будівля.

Построчно – від рядка, за рядок.

Построчный (об *оплате*) – відрядковий, від рядка.

Поступать, -пить: 1) (*действовать*) – робити, зробити, чинити, вчинити, діяти, вдіяти; *п. целесообразно* – робити (чинити) доцільно; 2) (*зачисляются куда*) – вступати, вступити; *п. в партию* – вступати до партії; *п. в услужение* – іти в найми, ставати на службу; *п. на службу* – ставати, стати на посаду, заступати, заступити посаду; 3) (о *деньгах, материалах*) – надходити, надійти; *в кассу поступило 15 рублей* – до каси надійшло 15 карбованців; 4) (*вести себя*) – поводитися.

Поступаться, -питься – поступатися, поступитися чим кому.

Поступление: 1) (*куда*) – вступання, вступ (-пу) до чого; 2) (*денег, материалов, продуктов*) – надходження, прибування; **-ния в кассу** – надходження до каси; *п. денег в кассу идет туго* – гроші до каси надходять поволі; **-ния неналоговые** – неподаткові надходження; **-ния по специальным средствам** – надходження спеціальних коштів.

Поступок – вчинок (-нку); *п. наказуемый* – карний (каригідний) вчинок; *п. позволительный* – дозволений вчинок; *п. унизительный* – негідний вчинок.

Посуточный (о *расчете*) – від доби, добовий.

Посылать, послать – слати, посилати, послати, пересилати, переслати; *п. за кем, за чем* – послати по кого, по що; *п. по почте* – посилати, пересилати поштою.

Посылаются, послаться на кого, на что – посилатися, послатися, накликуватися, покликатися на кого, на що.

Посылка – посилка; (*длит. действие*) – посилання; *п. бандерольная* – посилка під перепаскою, бандерольна посилка; *п. без цены* – посилка без ціни; *п. почтовая* – поштовий пакунок, поштова посилка; *п. ценная* – цінна посилка; (*с обозначенной ценой*) – оцінована посилка; *п. ценная на сто рублей* – посилка оцінована (пакунок оцінований) на сто карб.; **задержаться с -кой чего** – затримати посилання чого; *с по-кой товара задержитесь* – товару, краму покищо не посылайте.

Посыльный – посланець (-нця).

Потерпевший (*от кого*) – скривджений, укривджений, що зазнав кривди; (*от чего*) – ушкоджений, що зазнав шкоди (утрати); (*только о лицах*) – потерпілий, потерпілець (-льця) (Н).

Потерпеть (*от кого*) – зазнати кривди, бути скривдженим; (*от чего*) – зазнати шкоди, бути ушкодженим; (*только о лицах*) – потерпіти.

Потеря: – 1) утрачання, утрачення; *п. времени* – утрачання (гаяння) часу; без **-ри времени** – не гаючи часу; 2) (*убыток*) – утрата; **довести до -ри** – довести до втрати; *нести -ри при чем* – втрачатися, мати втрати, зазнавати втрат на чому; 3.) (*вещей*) – загублення, загуба; (*потерян. вещь*) – загуба, згуба; **отыскалась -ря** – знайшлася згуба.

Потерять – см. Терять.

Потратить – см. Тратить.

Потребитель, -ница – споживач (-ча), споживачка.

Потребительский (об *обществе*) – споживчий.

Потребление – споживання, спожиття, спожиток (-тку); **предметы широкого -ния** – річі

загального споживання (спожиття).

Потреблять, -бить – споживати, спожити.

Потребность в чем – потреба на що; *п. настоящая* – нагальна, пильна потреба; *п. необходимая* – доконечна потреба; **-сти необходимые** – щонайперші потреби; *для наших -стей* – на наші потреби, нам на потреби; *для удовлетворения -стей* – щоб задовольнити потреби, на задоволення потреб.

Потребный (о количестве) – потрібний, скільки треба.

Потребовать – см. **Требовать**.

Похвала – похвала; **достойный -лы (поступок)** – вартий, щоб похвалити.

Похищение – викрад (-ду), викрадення, крадіж- (-дежу); *обнаружено -ние денег* – виявлено крадіж грошей, виявили, що вкрадено гроші.

Походный (о положении, порядке) – похідний.

Похоронный (о конторе) – похоронний.

Похороны – похорон (-ну), (по)ховання; *п. гражданские* – громадський похорон.

Почерк – письмó, рука; *п. отчетливый* – чітка рука; *п. убористый* – густе письмó; *п. ясный* – розбірна рука.

Почесть (сущ.) – шана, пошана, шанóба; *оказывать -сть* – віддавати, віддати шану.

Почесть (глагол.) – см. **Почитать, почесть**.

Почетный (о председателе) – почесний.

Почин: 1) (*начало*) – початок (-тку), почин (-ну); *на почин* – на початок; 2) (*инициатива*) – ініціатива, почин (-ну); *по собственному -ну* – з власного почину, з своєї ініціативи.

Починка – направа, полагода; (*действие*) – лагодження, лагодіння, полагодження; *давать в -ку* – давати до направи, давати, направити (поправити, полагодити); *принесть -ку:* а) (*в починку*) – принести лагодити, полагодити, направити; б) (*починенное*) – принести поправу.

Починять, -нить – ла(го)дити, пола(го)дити, поправляти, поправити, направляти, направити.

Почитать, почтить – шанувати, ушанувати; (*уважать*) – поважати; *п. известием* – ласкаво сповістити; *п. память вставанием* – вставши, пам'ять ушанувати.

Почитать, почесть (считать чем) – уважати, визнавати, визнати когó за когó; *п. своим неизменным долгом* – вважати за свій неодмінний обов'язок.

Почта – пошта; *п. внутренняя* – внутрішня пошта; *п. воздушная* – повітряна пошта; *п. обратная* – поворотна пошта; *п. спешная* – негайна пошта; *отправит по -те* – послати, переслати поштою; *с обратной -той* – поворотною поштою.

Почтальон (разносчик писем) – листонóша; (*развозящий почту*) – поштар (-ря).

Почтамт – пошта; *п. главный* – головна пошта.

Почтение – поважання, пошана; *относиться с совершенным -нием к кому* – ставитися з цілковитою пошаною до когó; *с совершенным -нием к вам остаюсь НН* – цілком поважаю Вас НН.

Почтенный (уважаемый, о собрании) – шанóвний, поважаний.

Почтовый (об отправлении, сборе) – пошто́вий.

Пошлина – оплата, óплатки (-ток) (Г); (*таможенная*) – мито; *п. базарная* – місце́ве, пла́та за місце; *п. взвозная* – мито з довозу, довозо́ве; *п. весовая* – вагове́; *п. вывозная* – мито з вивозу, вивозо́ве; *п. гербовая* – гербова оплата, гербове́; *п. за провоз* – перевозо́ва пла́та, перевозо́ве; *п. исковая* – позовна́ оплата, позовне́; *п. канцелярская* – канцелярська оплата, канцелярські óплатки; *п. мостовая (за проезд по мосту)* – мостове́, мостовщина; *п. очистительная* – очисне́ мито; *п. покровительственная* – протекці́йне (охоро́нне) мито; *п. судебная* – оплата судо́ва, судове́; *п. таможенная* – мито; *очищать товар от таможенной пошлины* – звільняти крам від мита.

Пошлинный – оплатковий; (*о тамож. пошлине*) – митний.

Поштучный (*об оплате*) – від штуки, на штуки.

Пояс тарифный – тарифна смуга.

Пояснение – пояснення; (*действ.*) – пояснювання, пояснення; *для -ния* – щоб пояснити, на пояснення; *сопутствующие -ния к чему* – супровідні пояснення до чого.

Поясный (*о тарифе*) – посмуговий.

Поясняют, пояснить – пояснювати, поясняти, пояснити, вияснити, вияснити.

Правило – правило; *-ла внутреннего распорядка* – правила внутрішнього порядку; *-ла общие* – загальні правила; *по всем существующим -лам* – відповідно до всіх, які є, правил; додержавши всіх, які є, правил; *принимать за -ло* – брати, узяти за правило; *соблюдать -ла* – додержувати правил; *с соблюдением этих правил (легко установить)* – додержуючи, додержавши цих правил, коли додержувати цих правил.

Правильность – правильність (-ности), правдивість (-вості).

Правильный (*о счете*) – правильний, вірний; (*о весе*) – правдивий; (*о предположениях*) – правдивий, вірний.

Правительственный (*о сообщении, распоряжении*) – урядовий.

Правительство – уряд (-ду); *п. советское* – радянський уряд.

Править, управить – правувати, правити, управити, керувати, керувати.

Править, исправить (*исправлять*) – правити, поправляти, поправити.

Правление: 1) (*учреждение*) – управа; *п. железных дорог* – управа залізниці; 2) (*распорядительный орган учреждения*) – відділ (-лу); *п. союза* – відділ спілки; 3) (*действие*) – керування, правування.

Право – право; *п. авторское* – авторське право; *п. вещное* – речове право, право на речі; *п. владения* – право володіти, право на володіння, право володіння; *п. голоса, слова* – право на голос, на слово; *п. горное* – гірниче право; *п. гражданства* – право на громадянство; *п. давности* – право на підставі давності; *п. долговое* – довгове право; *п. заклада* – право заставляти, заставне право; *п. застройки* – право забудовувати, право на забудування; *п. землепользования* – право користуватися землею (з землі); *п. избирательное* – виборче право; *п. имущественное* – право на майно, право майнове; *п. наследственное* – спадкове право; *п. на труд* – право на працю; *п. обычное* – звичаєве право; *п. обязательственное* – право зобов'язань; *п. первенства* – право першого; *п. пользования чем* – право на користування з чого, право користуватися з чого; *п. председательские* – права голови; *п. преимущественного удовлетворения* – право на переважне задоволення; *п. преимущественное* – переважне право; *п. производства* – право виробляти, право на вироблення; *п. распоряжения* – право розпоряджатися, право розпоряджати; *п. уголовное* – кримінальне право; *п. утерянное* – утрачене право; *без поражения в правах кого (осудить)* – не позбавляючи, не позбавивши прав кого; *быть в праве* – мати право; *(иметь основание)* – мати рацію; *воспользоваться выговоренным -вом* – скористатися з застереженого права; *восстановляют в пр-вах* – повертати, відновляти права комусь; *выговорить себе -во* – застерегти собі право; *давать кому -во* – давати комусь право, надавати, надати комусь права (право), управнити когось; *добиваться своего права* – доходити, дійти свого права; *лишать права слова кого* – відбирати, відібрати слово комусь (в когось), позбавляти, позбавити слова когось; *на каких правах* – яким правом; *на правах (делегата)* – з правами, правом; *наделить -ми* – управнити; *оговаривать себе право, оставляют за собою право* – застерігати, застерегти собі право; *ограничивать кого в правах* – обмежувати, обмежити права комусь, обмежувати, обмежити когось на праві; *он в праве* – він має право; *отказывать кому в праве* – відмовляти, відмовити комусь права; *отнимать у кого право* – відбирати, відібрати комусь

пра́во; *оставлять за собой право* – застеріга́ти, застері́гти собі пра́во, лишáти собі пра́во; *по праву (пользоваться)* – пра́вно, на підста́ві пра́ва; *по праву давности (владеть)* – пра́вом (на підста́ві права) давности; *по какому праву* – яким пра́вом; *пользоваться правом* – ма́ти пра́во, користува́тися з пра́ва; *поражение в правах* – позбáвленнÿ, позбáва (Н) прав; *предоставляется вам право* – Вам ві́льно, Ви ма́єте пра́во; *предоставляют право* – дава́ти, да́ти пра́во (кому́); *приобретать право* – здобува́ти пра́во, набува́ти пра́ва; *располагать своими правами* – користува́тися з свої́х прав; *право распространяется* – пра́во поширю́ється; *считать себя в праве* – вважа́ти, гада́ти, що ма́єш пра́во; *с предоставлением права (назначить)* – нада́вши пра́ва; *с предоставлением себе права (согласиться на что)* – застері́гаючи собі пра́во; *терять, утратить право* – відпада́ти, відпа́сти пра́ва, утрача́ти, утра́тити пра́во; *уступить кому право* – поступа́тися кому́ пра́вом, відступити пра́во кому́; *право утрачивается* – пра́во відпада́є.

Правовед – правозна́вець (-вця), правник (-ка).

Правовой (*об отношениях*) – пра́вний, правовий.

Правозаступник – правозасту́пник (-ка), оборо́нець прав.

Правомочие: – 1) правомо́жність (-ности), упра́внення, правосильність (-ности); 2) (*полномочие*) – уповнова́ження.

Правомочный (*о представителе*) – правомо́жний, упра́внений, правосильний; (*уполномоченный*) – уповнова́жений.

Правонарушение – праволо́мство, правопору́шення.

Правонарушитель – праволо́мець (-мця), правопору́шник (-ка).

Правопоражение – позбáвленнÿ, позбáва (Н) прав.

Правоспособность – правозда́тність (-ности).

Правоспособный – правозда́тний.

Правосудие – пра́вий суд, правосуддя.

Правосудный – правосудний.

Правота – правота́, пра́вість (-вості); *признавать за ним -ту* – визнава́ти, визна́ти, що він пра́вий.

Правый: 1) (*справа находящийся*) – пра́вий; *по -вую сторону* – правору́ч, пра́вою сторо́ною; 2) (*справедлашй, о суде, решении*) – пра́вий; *справедливый; (имеющий ос.....)*; *вы правы* – Ва́ша пра́вда, ма́єте ра́цію; *он оказался -вым* – його́ була́ пра́вда, він ма́є ра́цію; 3) (*невинный*) – пра́вий, безневинний, неповинний, непровинний.

Правящий (*об органе*) – кері́вний; (*о классе*) владу́щий, владу́чий.

Праздник – свято; *п. революционный* – революці́йне свято.

Праздновать, отпраздновать – святкува́ти, відсвяткува́ти, відбува́ти, відбу́ти свято.

Практика – пра́ктика; *в -ке* – на пра́ктиці; *проходит -ку* – відбува́ти пра́ктику.

Практикант, -ка – практикан́т (-нта), практикан́тка.

Практиковать – практикува́ти.

Практический (*о мерах*) – практичний.

Прасольство – гуртоправство.

Прачешная – пральня.

Пребывание – перебува́ння, пробува́ння; *п. постоянное* – пості́йне (ста́ле) пробува́ння; *во время Вашего -ния* – під час Ва́шого перебува́ння, коли Ви були (перебува́ли); *место -ния* – місце пробува́ння.

Превращать, -ратить, -ся – перетво́рювати, перетворити, -ся, бра́тися чим.

Превышать, -высить: 1) (*что*) – перевищува́ти, переви́стити, перебі́льшувати, перебі́льшити що, переходити, перейти за що; *стоимость не -ает (рубля)* – ко́штує не бі́льше як, ва́ртість не бі́льша за...; *это -шает мои полномочия* – це пере́ходить за мо́ї

повнова́ження; *я не могу п. мои полномочия* – я не можу перебільшити моїх повноважень; 2) *превышают власть* – надуживати, надужити влади.

Преграда – перепона.

Предавать, -дать: 1) (*изменять кому, чему*) – зраджувати, зрадити когось, що; 2) в *выражениях: п. гласности* – подавати, подати до вселюдного відома, оголошувати, оголосити; *п. забвению* – забувати, забути; *п. смерти* – карати, скарати на смерть; *п. суду* – віддавати, віддати під суд, до суду.

Предварительно – уперед, попереду.

Предварительный (*о заключении по делу*) – попередній; (*о заключении под стражу*) – передсудовий; *по -ном обсуждении* – наперед (попереду) обміркувавши, після того, як наперед обмірковано.

Предвидеть, -ся – передбачати, передбачити, -ся; *предвидится по плану организация...* – за пляном мають (є думка) організувати...

Предвыборный (*о собрании*) – передвиборчий.

Предвыборы – передвибори (-рів).

Предел – границя, межа; *п. численный* – числова границя; *положить предел (чему)* – покласти межі, кінці покласти чому, припинити що.

Предельный: 1) (*о возрасте, стоимости*) – граничний, крайній; (*о размере, цене*) – крайній; (*о сроке.*) – останній, крайній.

Предисловие – передмова, переднє слово.

Предлагать, -ложить: 1) – пропонувати, запропонувати, подавати, подати, вносити, внести; *п. вопрос* – ставити, поставити питання, запитувати, запитати; *п. на обсуждение* – подавати на обміркування; 2) (*предписывать*) – пропонувати, запропонувати.

Предлог: 1) (*повод*) – привід (-воду), притока, зачіпка; *под -гом* – ніби (з чого, через що), начебто; *под благовидным -гом* – через ніби важливу причину, з ніби важкої причини; *под вымышленным -гом* – вигадавши причину, з вигаданою причиною; 2) (*отговорка*) – вимовка.

Предложение: 1) – внісення, подання, пропозиція; *п. конкретное* – конкретне (певне) внісення, конкретна (певна) пропозиція; *п. неприемлемое* – пропозиція, на яку не можна пристати, якої не можна прийняти, неприйнятнє подання; *п. письменное* – писане внісення, внісення на письмі, писана пропозиція, пропозиція на письмі; *п. словесное* – словесне внісення, внісення на словах; *предложение услуг относительно вступления в сношения* – пропонування послуг, (щоб) налагодити (нав'язати) стосунки; *внести -ние* – подати внісення; *входит с -нием* – пропонувати, запропонувати, робити, зробити внісення; *по моему -нию (последовало)* – на мою пропозицію, з моєї пропозиції; *признавать -ние неприемлемым* – визнавати, визнати, що внісення неприйнятнє, що на внісення не можна пристати, внісення не можна прийняти; *принимать -ние* – приймати, прийняти пропозицію, приставати, пристати на пропозицію; 2) (*предписание*) – пропонування, за́гад (-ду); *сделано -ние исполнить* – да́но за́гад виконати, запропоновано виконати; *сделать -ние подведомственным органам* – запропонувати підурядним органам; 3) (*товара*) – подавання; *-ние превышает спрос* – подавання більше за попит; *при большом -нии (товара)* – за великого подавання, з великим подаванням; *спрос и -ние* – попит і подавання.

Предместник, -ца – передступник (-ка) (Н), передступниця (Н), на посаді попередник (-ка), попередниця на посаді.

Предместье – передмістя.

Предмет: – 1) річ (речі), предмет (-ту); *-ты вывоза* – вивозові речі, речі на вивіз; *-ты первой необходимости* – найпотрібніші речі, речі на першу потребу; *-ты роскоши* –

речі розкоші; *п. сделки* – об'єкт злади, угоди; 2) (*п-т преподавания*) – предмет (-ту), дисципліна, наука; 3) (*в отдельных выражениях с «на этот, тот предмет»*): *действующие на этот п. правила* – чинні про це правила; *на п-т образования фондов* – на утворення фондів, щоб утворити фонди; *на п-т получения* – щоб одержати; *на этот п-т: а) (выдано)* – на це, для цього; б) (*существующие предположения*) – про це.

Предметный (*об указателе*) – предметовий.

Предназначать, -чить – (наперед) признавати, призначити, (наперед) приділяти, приділити.

Предназначение – призначення.

Предоставлять, -вить, -ся: 1) (*отпуск*) давати, дати; (*право*) – надавати, надати, -ся; *п. в распоряжение: а) давати, дати до розпорядження; б) (в пользование)* – давати, дати користуватися з чого, дати що комусь на вжиток; *п. сделать что кому* – давати зробити що комусь; *предоставлено Вам право* – Вам вільно, Ви маєте право; 2) – полишати, полишити, -ся; **-лять на чье суждение** – полишати на чий суд, здавати на чий суд.

Предостережение – пересторога, осторога; **для -ния** – щоб перестерегти проти чого, в пересторогу.

Предосторожность – обережність (-ности); **меры -сти** – запобіжні заходи.

Предосудительный (*о поведении, поступке*) – вартий догани, негідний, доганий.

Предотвращать, -ратить (что) – запобігати, запобігти чомусь, відвертати, відвернути що.

Предотвращение чого – запобіг (-гу) (Н), запобігання чомусь, відвертання, відвернення чого.

Предохранительный (*о мерах*) – запобіжний, охоронний, застеріжний.

Предписание – припис (-су), наказ (-зу).

Предписывать, -сать – приписувати, приписати, наказувати, наказати.

Предполагать, -пожить: 1) (*иметь в виду*) – гадати, мати на думці; *п. что-нибудь сделать* – мати на думці (гадати) що робити; **-ется сделать** – є думка зробити; 2) (*допускать*) – припускати, припустити; **-жим, что...** – даймо на те; що, припустімо, що.

Предположение: 1) гадка; (*соображение*) – міркування; (*догадка*) – здогад (-ду); **-ния о причине пожара** – здогади про причини пожежі; *п. по делу* – міркування в справі; *п. построить новый завод* – гадка (думка) збудувати нову виробню; *п. правильное* – правдиве міркування; *существующие на этот счет -ния* – міркування, які є про це; 2) (*допущение*) – припущення; *п. сметное* – кошторисне припущення.

Предположительно – здогадно, на здогад, гадано.

Предположительный (*о соображениях*) – здогадний, гаданий, проєктований.

Предпоследний (*о сроке*) – передостанній.

Предпочитать, -честь (*выбирать из двух зол меньшее*) – воліти, воліти, зволіти; (*считать лучшим*) – вважати, визнати, що за краще, перевагу чомусь давати, дати.

Предпочтение, предпочтительность – перевага; **давать, оказывать -ние чему** – віддавати (давати) перевагу чому, вважати що за краще.

Предпраздничный (*о дне*) – передсвятковий.

Предприимчивость – підприємницький хист, підприємливість (-вості).

Предприимчивый (*об агенте*) – підприємливий, промітний.

Предприниматель, -ница – підприємець (-мця), підприємиця.

Предпринимательский (*о прибыли*) – підприємницький.

Предпринимать, -нять (что, какое-л. дело) – починати, почати, братися, узятися до чого, заходжуватися, заходитися коло чого; (*меры*) – уживати, ужити чого; *предпринято массовое перезаключение договоров* – почали масово переукладати

договори.

Предприятие (*начинание, дело*) – підприємство; (*заведение*) – заклад (-ду); *п. бесприкрышное* – невідатне, невідатне підприємство; *п. вспомогательное* – довідмічний заклад; *п. единоличное* – одиособове підприємство; *п. зрелищно-увеселительное* – заклад видівищ; *п. коллективное* – колективне підприємство; **-тия коммунальные** – комунальні підприємства (заклади); *п. консервированное* – консервоване підприємство; *п. крупное* – велике підприємство, великий заклад; *п. малое* – дрібне (мале) підприємство, дрібний (малий) заклад; *п. маломощное* – малосиле, кволе підприємство; *п. мощное* – потужне (міцне) підприємство; *п. перевозочное* – перевозовий заклад; *п. подсобное* – відмічний заклад; *п. производственное* – виробничий заклад; *п. промышленное (дело)* – промислове підприємство; (*заведение*) – промисловий заклад; *п. работающее* – чинний заклад; *п. самокупаемое, самокупающееся* – самоодлатне підприємство, самоодлатний заклад; *п. торговое (дело)* – торговельне підприємство; (*заведение*) – торговельний заклад; *п. транспортное* – транспортове підприємство, транспортвий заклад; *п. фабрично-заводское* – фабрично-виробнєве підприємство; **вести -тие (управлять -тием)** – керувати закладом (підприємством); **всаживать деньги в -тие** – відатувати, відатити гроші в підприємство; **открывать -тие** – закладати, закласти підприємство; **по -тию**: а) (*доходы*) – з підприємства; б) (*расходы*) – на підприємство.

Председатель, -ница – голова; *п. почетный* – почесний голова; **быть -лем** – головувати, за голову бути; **избирать -лем** – на (за) голову обрати; **товарищ -ля** – заступник, замісник голови.

Председательский (о правах) – належний голові.

Председательство – головування; **под -вом** – за (під) головуванням.

Председательствовать, председатель – головувати, за голову бути.

Председательствующий – голова.

Представитель, -ница: 1) (*выразитель*) – репрезентант (-та), репрезентантка, заступник (-ка), заступниця, речник (-ка) (*стар.*); *п. интересов (безработных)* – заступник, (речник) інтересів; *п. общественного мнения* – репрезентант, (речник) громадської думки; 2) (*уполномоченный на представительство*) – відпоручник (-ка), відпоручниця, заступник, заступниця; *п. полномочный (фирмы)* – повноважний відпоручник; **быть -лем** – бути за відпоручника, заступати когось; **в лице своих -лей (иметь)** – в особі своїх відпоручників; 3) (*принадлежащий к составу, известному классу и т. п.*) – хто належить до...; **каждый представитель нашего класса** – кожний, хто належить до нашої класи, кожний, хто з нашої класи.

Представительственный (об органе) – репрезентативний.

Представительство – відпоручництво; *п. полномочное* – повноважне відпоручництво; *уполномоченный от нашего -ва* – упноважений від нашого відпоручництва.

Представление: 1) (*о чем*) – уявлення; *п. отчетливое* – виразне уявлення; **давать -ние о деле** – давати уявлення про справу; **иметь -ние о чем** – уявляти собі щось; **иметь надлежащее -ние о деле** – належно (собі) уявляти справу; **никакого -ния не иметь о чем** – зовсім не (ніяк не) уявляти (собі) чогось; **составить себе -ние о чем** – скласти собі уявлення про щось, уявити собі щось; 2) (*театр*) – вистава; *п. театральное* – театральна вистава; 3) (*действие*) – подавання, подання; *п. к награде* – подання до нагороди; *п. проекта* – подання проєкту; **в случае -ния ложных сведений** – якщо подано неправдиві відомості; **в целях -ния им возможности дальнейшей работы** – щоб дати їм змогу далі працювати входить з **-нием**; **делать -ние** – вдаватися з поданням; **обязать (ежемесячным) -нием отчетности** – зобов'язати (щомісяця) подавати звіт; **по -нии** – подавши, після подання; **потребовать -ния документов** –

вимагати подати документи, поставити вимогу, щоб подано документи, зажадати документів; *по -ням (на оснований -ний)* – на підставі подань, на подання; *согласно с -нием* – згідно з поданням; 4) *(кого кому)* – рекомендування когось когось; 5) *(подчиненного по начальству)* – явлення перед когось, оказ (-зу).

Представляют, -вить: 1) подавати, подати; *(о представлении свидетелей суда)* – ставити, поставити; *представляя при сем* – подаючи разом з цим; 2) *(кого кому)* – відрекомендувати, відрекомендувати; 3) *(представительствовать)* – бути репрезентантом, заступником когось, репрезентувати когось, заступати когось; *общество представлено агентурой* – аґентура, заступає товариство, товариство має своїм заступником аґентуру, товариство репрезентоване аґентурою; 4) *(иметь представление)* – уявляти, уявити; 5) *(составляют что)* – становити; *п. собою, из себя* – являти (становити) собою, бути; 6) *(в театре)* – виставляти, виставити.

Представляться, -виться: 1) *(рекомендоваться)* – рекомендуватися, відрекомендуватися; 2) *(по начальству)* – являтися, явитися; 3) *(случаться)* – траплятися, трапитися, бувати, випадати; **-вился случай** – випала (була, трапилася) нагода; **-ется возможным** – можна, (є) можливо; **-ется доступным** – (є) приступно; **-ется необходимым** – треба, (є) потрібно.

Предстоит – має бути, буде; *п. большой труд* – має бути (буде) багато праці (роботи); *п. заседание* – має бути засідання; *мне -ит поездка* – я маю їхати; **может -ять (командировка)** – може бути.

Предстоящий *(о выборах, ревизию)* – прийдешній, наступний, що має бути, майбутній; *в виду -щей ревизию* – вважаючи на те, що має бути ревізія; *план -щей в следующем сезоне работы* – плян роботи, що має бути наступного сезону; *план работы на -щий сезон* – плян роботи на наступний сезон.

Предупреждают, -мить – наперед (уперед) повідомляти, повідомити, завідомляти, завідомити, застерігати, застерегти.

Предумышленный *(о преступлении)* – умисний.

Предупредительный *(предохранительный, о мерах)* – запобіжний.

Предупреждать, -предить: 1) *(предварять)* – попереджати, попереджувати, попередити; 2) *(предостерегать)* – перестерігати, перестерегти когось про що; 3) *(принимать предварительные меры, отвращать что)* – запобігати, запобігти чомусь; *п. несчастье* – запобігати лихові.

Предупреждение: 1) *(предостережение)* – пересторога, застереження; **делать -ние** – робити пересторогу, давати пересторогу; 2) *(чего)* – запобіг (-гу) чомусь (Н); *(действ.)* – запобігання чомусь; *в -ние чего* – щоб запобігти чомусь.

Предусматривать, -треть, -ся – передбачати, передбачити-ся; *(в договоре, оговоривать)* – застерігати, застерегти, -ся; *доход предусмотрен в размере...* – добуток має бути розміром....

Предусмотрительность – передбачливість (-вості), обачність (-ності).

Предусмотрительный *(о начальнике)* – передбачливий, обачний.

Предшественник, -ница – передступник (-ка) (Н), передступниця (Н), попередник (-ка), попередниця; *п. по должности* – що раніш заступав посаду, передступник (попередник) на посаді.

Предшествовать – бути раніше, бути перед чим (ким).

Предшествующий *(о собрании)* – передніший, передущий, раніший.

Предъявитель, -ница – оказовець (-вця) (Н), оказовиця (Н); *(податель)* – подавець (-вця), подавниця; *п. дубликата* – подавець дублікату; *бумаги на -ля* – папери на оказовця, оказові папери.

Предъявительский *(о документе)* – оказівницький (Н), подавецький.

Предъявление (*действ.*) – о́казування, о́казанця, о́каз (-зу), подава́ння, подáння; *п. вещественных доказательств* – показування речових доказів; *п. иска* – закладáння, закладення позову; *п. обвинения* – обвинува́чення, ста́влення обвинува́чення; *п. требований* – ставлення вимог; *по -нию* – на подáння, на о́каз; *сроком по -нию* – на термін, коли подадуть, на термін до подáння.

Предъявлять, -вить (*документ*) – о́казувати, о́казати; (*подавать*) – подава́ти, подáти; (*доказательство*) – подава́ти, подáти; (*обвинение, требование*) – ста́вити, поста́вити; *п. вексель ко взысканию* – подава́ти вексель до суду; *п. иск* – закладáти, закла́сти позов на ко́го, позива́ти, за́пизвати ко́го; *п. отвод (кому)* – заявляти, щоб відсторонено ко́го.

Предыдущий (*об ораторе*) – передні́ший.

Преемник, -ница – наступник (-ка), наступни́ця.

Преждевременный (*о выводе*) – передча́сний.

Прежде всего – насáмперед, передусі́м.

Президиум – президія.

Преимущественный (*о праве*) – перева́жний.

Преимущество: – 1) перева́га; *дать -во* – перева́гу да́ти; *иметь -во (перед кем)* – ма́ти про́ти ко́го перева́гу, переважа́ти ко́го; *по -ву* – перева́жно, здебільшого; 2) (*привилегия*) – привіле́й (-ю); *права и -ва* – права́ та привіле́ї.

Прейс-курант – ці́нник (-ка).

Прекращать, -прекратить, -ся – кінча́ти, кінчити, прикі́нчувати, прикі́нчити, закрива́ти, закрити, -ся; (*временно*) – припиня́ти, припинити, -ся; *п. дело* – закрива́ти (прикі́нчувати) спра́ву, уморити спра́ву; *п. дело производством* – переставáти, перестáти переводити спра́ву; *п. договор* – розрива́ти, розірва́ти догові́р; *п. обязательства* – касува́ти, скасува́ти зобов'язання; *п. переговоры* – прикі́нчувати переговори (переспра́ви); *п. работу* – припиня́ти робо́ту; (*п. свою р.*) – переставáти працювати; *выдача денег прекращена (пока)* – (по́кищо) гро́ші видава́ти припинили.

Премияльный (*о вознаграждении*) – премія́льний.

Премировать – преміюва́ти.

Премировочный – преміюва́льний.

Премия – премо́ія; *п. валовая* – гуртова́ (огу́льна) премо́ія; *п. натуральная* – премо́ія на́турою; *п. страховая от огня* – убезпечна́ пожежна премо́ія, убезпечні́ пожежні гро́ші.

Пренебрегать, -бречь – не́хтувати, зне́хтувати.

Прения – дискусія́, деба́ти (-тів), змага́ння; *п. сторон* – змага́ння сторі́н; *п. судебные* – судові́ деба́ти, судові́ змага́ння; *вести судебные прения* – прова́дити судові́ змага́ння; *открывать -ния* – розпочина́ти дискусі́ю; *прекращать -ния* – закрива́ти (кінча́ти) дискусі́ю.

Преобладать – переважа́ти, перева́гу ма́ти.

Преобладающий (*о большинстве, о населении*) – перева́жний.

Преобразование (*реформа*) – рефо́рма, перебудова́, переутво́рення, перевпорядження́; (*действ.*) – реформува́ння, зреформува́ння, перебудовува́ння, перебудува́ння, переутворюва́ння, переутво́рення, перевпоряджання́, перевпорядження́; *важность -ния* – важливі́сть рефо́рми; *необходимы -ния* – потрі́бні рефо́рми, перевпорядження́.

Преобразовывать, -зывать – реформува́ти, зреформува́ти, перебудовува́ти, перебудува́ти, перетворюва́ти, перетвори́ти, перевпоряджа́ти, перевпоряди́ти.

Преодолевать, -леть – перемага́ти, перемогти, поду́жувати, поду́жати, подола́ти.

Препинание: *знаки -ния* – розді́лові зна́ки; (*Двоеточие*) – двокра́пка; (*Запятая*) – ко́ма; (*Знак вопросительный*) – зна́к запита́ння; (*Знак восклицательный*) – зна́к о́клику;

(Кавычки) – лапки; (Квадратные скобки) – ламані дужки; клямки; (Многоточие) – крапки, багато крапок; (Скобки) – дужки; (Тире) – риска; (Точка) – крапка; (Точка с запятой) – середник (-ка); (Черточка) – розділка.

Преподавание – викладання, виклад (-ду), навчання.

Преподаватель, -ница – викладач (-ча), викладачка, учитель (-ля), учителька.

Преподавать, преподать – викладати, викласти що, навчати, навчити чого; *преподать руководящие указания* – дати провід, провідний навід.

Рекомендательный (о надписи) – доручний, припоручний.

Проводительный (о бумаге) – супровідний.

Проводить, -водит – надсилати, надіслати, пересилати, переслати; *п. под конвоем* – відпроваджувати, відпровадити з вартовим; *при сем -даем* – з цим надсилаємо.

Препятствие – перешкода, перепона, завада; *встречается неустранимое -вие* – є невідводна перешкода; *для устранения -ствий* – щоб позбутися перешкод, щоб видалити перешкоди; *-вий не встречается* – перешкод нема; *послужить -вием* – стати на перешкоді (на заваді); *о нашей стороны -вий не встречается* – ми не перешкоджаємо, від нас перешкод нема; *чинить -вия* – робити (чинити) перешкоди, перешкоджати.

Препятствовать, воспрепятствовать – перешкоджати, перешкодити, на перешкоді ставати, стати, чинити, вчинити перешкоди.

Пререкание – сперечання, суперечка, змагання; *входит в -ния с кем* – заходити (вдаватися) в суперечку з ким, почати сперечатися з ким.

Прерогатива – прерогатива, осібне право.

Прерывать, -рвать: 1) (*чей-либо разговор, чью-либо речь*) – припиняти, припинити, переривати, перервати кому (розмову, промову); *п. заседание* – припиняти засідання; *п. судоговорение* – припиняти судові промови, судопересправи; 2) (*свою речь*) – припиняти, припинити; 3) (*пути сообщения*) – перетинати, перетяти.

Пресекать, -сечь (*останавливать*) – перепиняти, перепинити, припиняти, припинити; (*окончательно*) – класти, покласти, край; (*уничтожать*) – винищувати, винищити, вибавляти, вибавити; *п. в корне* – викорінювати, викорінити, викоренити, перепиняти, перепинити цілком; *п. в корне злоупотребления* – викорінювати зловживання; *п. злоупотребления* – класти край зловживанням.

Пресечение – припинення, припин (-ну), зниження, винищення; (*в корне*) – викорінення; *в целях -ния чего (злоупотреблений)* – щоб покласти край чому; *меры -ния* – перепинні заходи, заходи (щоб) перепинити що (покласти край чому).

Преследовать – переслідувати; *п. цель* – мати за мету.

Пресс-папье – прес-пап'є, гніток (-тка), нагніток (-тка).

Пресса – преса, часописи; *объявить в -се* – оповістити в пресі, в часописах.

Преступление – злочин (-ну), злочинство, переступ (-пу); *п. государственное* – злочин проти держави; *п. должностное* – злочин урядо́вця, урядовий злочин; *п. преднамеренное* – умисний злочин; *п. уголовное* – карний злочин, кримінальний злочин; *вменять в -ние* – ставити, поставити за провину, привинювати, привинити кому; (*по суду*) – всуджувати, всудити кому; *на месте -ния* – на місці злочину; (*с личным*) – на гарячому вчинку; *уличить кого в -нии* – довести (доказати) кому його злочин; *учинение -ния* – заповідання (учинення) злочину.

Преступник, -ница – злочинець (-нця), злочинниця.

Преступность – злочинність (-ности).

Преступный (о попустительстве) – злочинний.

Претендент, -тка – претендент (-та), претендентка.

Претендовать – претендувати на що, заявляти право на що, допоминатися, допевнятися чого.

Претензия – претенсія, домагання; **-зии по договорам** – а) претенсії в справі договорів; б) претенсії на підставі договорів; **быть в -зии** – мати претенсію до кого, нарікати, ремствувати на кого; **возбуждать -зии** – а) заявляти претенсії, право на що; б) спричинятися до претенсій; **по -зиям** – в справі претенсій, на претенсії; **предъявляют -зию** – заявляти претенсію; ставити (подавати) домагання (претенсію).

Преувеличивать, преувеличить – перебільшувати, перебільшити.

Прецедент – прецедент (-ту), передніший випадок; **послужить -том** – стати за прецедент.

При (предлог): *при взыскании, при обложении* – стягаючи, оподатковуючи, під час стягання, оподаткування, коли (як) стягати, оподатковувати; *при всем том* – попри все те, проте; *при делах* – в справах; *при деньгах* – з грошима; *при жизни* – за життя; *при ком, при чем (составляют, находится)* – при кому (бути); *при первом появлении (кого)* – щойно з'явиться (з'явився); *при помощи* – за допомогою, з допомогою; *при режиме экономии* – за режиму ощадності; *при себе* – у себе; *при случае* – при нагоді; *при таких обстоятельствах* – за таких обставин, при таких обставинах; *при том (кроме того)* – до того, та ще й; *при условии (исполнить)* – з умовою.

Прибавка – додаток (-тку), добавка, накидка (Г); (*цены*) – набавка, прибавка; (*действ.*) – додавання, додання; (*цены*) – набавляння, набавлення, прибавляння, прибавлення.

Прибавление: 1) – додаток (-тку), добавка, збільшення; *п. семейства* – збільшення родини; 2) (*действ.*) – додавання, додання; (*цены*) – набавляння, набавлення, накидання, прибавляння; **с -нием расходов** – долучаючи, долучивши витрати, коли долучити витрати.

Прибавляют, -вить – додавати, додати, добавляти, добавити, накладати, накинути; (*цену*) – набавляти, набавити, накидати, накинути, прибавляти, прибавити; *п. жалованье* – збільшувати платню, добавляти платні.

Прибавочный (о ценности) – додатковий.

Прибегать, -гнуть к кому, к чему – удаватися, удатися до кого, до чого; (*к чему*) – удаватися, удатися до чого, братися, взятися чого; *п. к закону* – удаватися до права; *п. к (крайним) мерам* – удаватися, удатися до (надзвичайних) заходів; *п. к средствам* – братися способів (засобів); *п. к суду* – удаватися, удатися до суду.

Приближенный (о значении) – наближений.

Приблизительный (о размере, расчете) – примірний, приблизний.

Прибор – прилад (-ду); *п. письменный* – прилад до письма; *п. столовый* – обідній прилад; **-ры счетные** – лічильний прилад; *п. чернильный* – прилад до писання.

Приборка – прибирання, прятання.

Прибрежный (о полосе, жителей) – прибережний, надбережний, береговий.

Прибывать, -быть – прибувати, прибути.

Прибыль – зиск (-ку); (*барыш*) – бариш (-шу); *п. валовая* – гуртовий зиск; *п. на капитал* – зиск із капіталу; *п. от дела* – зиск із підприємства; *п. предпринимательская* – підприємницький зиск; *п. скрытая* – затаєний зиск; *п. чистая* – чистий зиск; *извлекать прибыль* – зискувати, мати зиск; *получить прибыль* – мати зиск, убаришувати.

Прибыльность – зисковність (-ности).

Прибыльный (о предприятии) – зисковний.

Прибытие – прибуття, прихід (-ходу); *п. поезда* – прибуття поїзду; *по -тии, с -тием (на станцию мы...)* – прибувши, коли (як) прибули, коли (як) прибудемо.

Приват-доцент – прива-доцент (-та).

Приветственный (об адресе, слове) – вітальний, привітальний.

Приветствие – привітання, вітання, привіт (-ту).

Приветствовать – вітати, сов. – привітати.

Привилегированный (о положении) – упривілейований, привілейований, що має привілеї.

Привилегия – привілей (-лею), переважне право; *пользоваться -ми* – мати привілеї.

Привлекать, -лечь: 1) (к суду, к ответственности) – притягати, притягти, притягнути; п. к оценке экспертов – запрошувати експертів оцінити, запропонувати експертам оцінити; п. к (со)участию – запрошувати (притягати) до участі; 2) (на чью сторону) – повертати, повернути на чю руч.

Привод – приведення, припровадження; п. к присяге – приймання чиєї присяги; п. под конвоем – припровадження з вартовим; п. принудительный – примусове приведення; подвергнуть -ду через милицию – загадати міліції привести.

Приводить, -вести: 1) (кого, куда) – приволити, привести; 2) (в выражениях): *приводит под стражей* – припроваджувати, припровадити з вартою; п. в известность – з'ясувати, з'ясувати, в'яснити, в'яснити; п. в исполнение – виконувати, виконати; п. в порядок (что) – упорядковувати, упорядкувати що, давати, дати лад чому; п. в разорение – до розору (руїни) доводити, довести, нищити, знищити, руйнувати, зруйнувати; 3) (цитировать, представлять) – подавати, подати; п. пример – подавати приклад; п. факты – подавати факти; п. чьи слова – подавати чиї слова; 4) (к чему) – причиняти, спричинити, викликати, викликати що, спричинитися, спричинитися до чого; *активность приведет к* – активність спричиниться до...

Привоз (импорт) – довіз (-вóзу); (место привоза) – привіз (-вóзу); *купить на -зе* – на привозі купити.

Привозной (о товаре) – довізний, довозовий, привізний.

Привозить, -везти – довозити, довести, привозити, привезти.

Привратник – воротар (-ря).

Пригласительный (о билете) – запросний, із запрошенням.

Приглашать, -гласить – запрошувати, просити, прохати, запросити; п. председателем – запрошувати на (за) голову.

Приглашение – запрошення, запросини (-син); *по -нию (явиться)*: – а) на запрошення; б) з запрошення, як запрошений; *он был по пр-нию* – він був як запрошений; *он прибыл по -нию* – він прибув на запрошення.

Приговаривать, приговорить (на суде) – присуджувати, присудити до чого, засуджувати, засудити на що; п. к штрафу – присуджувати, присудити оштрафувати; п. на два года принудительных работ – засуджувати на два роки примусової праці.

Приговор (суда по уголовн. делу) – вирок (-ку); (по гражд. делу) – присуд (-ду); (сельского общества) – приговір (-вóру); п. обвинительный – засуд (-ду), вирок засудний, вирок із засудженням; п. окончательный – остаточний вирок; п. оправдательный – виправдний вирок; п. смертный – вирок на смерть, смертний вирок, óсуд на смерть; **-вор выносит** – видавати, видати вирок, вирішувати, вирішити вирок, ухвалювати, ухвалити вирок; **-вор исполнен** – вирок виконано; *по -ру* – згідно з вироком, за вироком; *постановить -вор* – ухвалити, видати вирок; *смягчение -ра* – полéгшення вироку; *состоялся -вор* – вирок стався (відбувся); *ходатайствовать о смягчении -ра* – просити полéгшити вирок.

Пригонка (карточек) – припасування.

Пригонять, пригнать (карточки) – припасовувати, припасувати.

Пригород – примістя.

Пригородный (о селениях, сообщениях) – приміський.

Приготовлять, -вить, -ся – готувати, приготувати, наготувати, лагодити, налагодити,

-ся; *п. к отъезду* – лагодити, налагодити, готувати, приготувати до від'їзду, споряджати, спорядити до від'їзду; *п. к поступлению в школу* – готувати до вступу в школу, готувати до школи; *п. отчет* – готувати, приготувати звіт.

Придавать, -дать: 1) (*приписывать*) – надавати, надати; *п. большое значение* – надавати великої ваги; *п. чему слишком мало значения* – надто легковажити що; 2) (*прибавлять*) – додавати, додати.

Придаточный – додатковий.

Придача – додток (-тку), придток (-тку); **в -чу** – на додток, на придання.

Придерживаться – додержувати чого, дотримувати чого; *п. данных указаний* – додержувати даного наводу; *п. принципа* – додержувати принципу; **-ться строго** – пильно додержувати чого, пильнувати чого.

Придирка – причіпка; (*нападки*) – напад (-ду).

Приезд – приїзд (-зду), прибуття.

Приезжий, приезжающий (*о пассажирах*) – приїжджий.

Прием: 1) (*приемка*) – приймання; (*в солдаты*) – набір (-бору), бранка (Г); *п. денег и посылок* – приймання грошей та посилок; *день -ма* – день на приймання; *прием корреспонденции происходит с 10 часов утра* – приймають кореспонденцію з 10 год. ранку; *оказать хороший прием* – добре прийняти (привітати); *прием посетителей (происходит) ежедневно* – одвідувачів приймають щодня; *производит прием* – приймати; *сейчас нет приема* – тепер не приймають; 2) (*принятие*) – прийняття; *на один прием (о лекарстве)* – за один раз прийняти; 3) (*способ*) – спосіб (-собу); 4) (*начинание*) – захід (-ходу); *в два, три приема* – двома, трьома заходами (нападами), за другим, третім наворотом.

Приемка (*вещей, материалов*) – приймання, відбирання.

Приемлемый (*о предложении*) – прийнятний.

Приемная – приймальня.

Приемный (*о дне, о комиссии*) – на (для) приймання, приймальний; (*об экзамене*) – вступний.

Приемочный (*о комиссии*) – приймальний.

Приемщик, -щица – приймач (-ча), приймачка, приймальник (-ка), приймальниця.

Приз – приз (-зу).

Призвание – покликання.

Признавать, -знать – визнавати, визнати; (*кого чем, что чем*) – вважати, визнавати, визнати за кого, за що; *п. документ недействительным* – визнавати документ за нечинний; *п. необходимым* – визнавати за потрібне; *п. свою вину, п. себя виновным* – повинуватитися, повинитися в чому, визнавати, визнати свою провину, визнавати себе за винного, признаватися, признатися, до вини.

Признак – ознака, прикмета; *п. существенный* – суттєва, істотна ознака; *п. ясно выраженный* – виразна ознака; *отвечать -кам каким* – мати ознаки які; *по таким -кам* – за такими ознаками; *узнать по таким признакам* – пізнати з таких ознак.

Признательный – вдячний; *буду весьма признателен* – вельми вдячний буду.

Призовой (*о вознаграждении*) – призовий.

Призрение, призор – догляд (-ду), піклування; *п. общественное* – громадське піклування; *дом -ния* – притулок (-лку); *оставляют без призора* – лишати, лишити без догляду.

Призыв: 1) – заклик (-ку); *обращаться с -вом* – вдаватися, вдатися з закликом; 2) (*на военную службу*) – призов (-ву), призва (Г).

Призывать, призвать – кликати, покликати; (*к чему*) – закликати, закликати до чого; *п. к порядку* – просити (закликати) до порядку; *п. на военную службу* – кликати на

військову службу.

Призывной (о возрасте, о пункте) – призівний.

Приискивать, -скать – нашукувати, нашукати, підшукувати, підшукати що, чого, шукати чого, знайти що; (путем расспросов) – напитувати, напитати чого, що.

Приказ – наказ (-зу); *п. обратный* – протилежний наказ; *п. по гарнизону* – наказ залозі; *п. по городу* – наказ місту; *п. по комиссариату* – наказ комісаріатові; *дать приказ* – дати наказ; *объявить -зом* – оповістити наказом; *отдавать приказ* – видавати наказ, наказувати; *по -зу* – з наказу; (согласно с приказом) – за наказом.

Приказание – веління, загад (-ду), наказ (-зу); *п. запретительное* – заборонний наказ; *п. подтверждающее* – ствердний наказ; *делать по чьему -нию* – робити, чинити з чийого наказу, за чийм наказом.

Приказчик: 1) (в лавке, магазине) – продавець (-вця), продавачка, крамарний (-ного); *п. подросток* – крамарчук (-ка); 2) (надсмотрщик за работой) – наглядач (-ча); (в поле) – лановий (-вого), пригінчий (-чого).

Приказывать, -зать – наказувати, наказати; (велеть) – загадувати, загадати, веліти, звеліти.

Прикасаюсь к чему – торкатися, дотикатися чого; *просят к экспонатам не -ться* – просять не чіпати експонатів.

Прикладной (о знании) – застосівний.

Прикладывать, приложить – прикладати, прикласти; (*печать*) – відтискувати, відтиснути, прикладати, прикласти; *к сему руку приложил* – під цим підписався, це підписав.

Приколка: 1) (*предмет*) – пришпилька, зашпилька; 2) (*действие*) – пришпилювання, зашпилювання.

Прикомандировывать, -ровать – приряджувати, прирядити.

Прикосновенность – причетність (-ности) до чого.

Прикреплять – прикріплювати, прикріпити.

Прикрывать, -крыть – прикривати, прикрити.

Прикупать, -пить – прикуповувати, прикупити, докуповувати, докупити.

Прилавок – прилавок (-ку), прилавіця.

Прилагать, -ложить: – 1) додавати, додати, долучати, долучити, прикладати, прикласти; *п. старания* – дбати, подбати; *п. документы* – додавати, долучати документи; *п. труд* – докласти праці; *п. усилия* – докладати сил; *при сем прилагаю* – до цього додаю; 2) (в выражениях): *прилагать руку к чему* – підписувати що, підписуватися під чим; *прилагать печать* – відтискувати, відтиснути печатку.

Прилегающий (о селениях) – прилеглий.

Прилив (*денег, средств*) – наплив (-ву), приплив (-ву).

Приложение: – 1) додаток (-тку); *п. к протоколу* – додаток до протоколу; *в качестве -ния* – як додаток; 2) (*действие*) – додавання, долучання; *письмо с -нием документов* – лист з доданими (долученими) документами; *пошляем с -нием копии* – надсилаємо додаючи (долучаючи) копію; 3) (*печати*) – відтиск (-ску), відтиснення; *с -нием печати* – за печаттю, з (відтисненою) печаткою; 4) (*применение*) – застосування; (*употребление*) – уживання, ужиття; *не находит приложения* – не мати застосування.

Применение – застосування; (*употребление*) – уживання, ужиття; *п. закона* – застосування закону; *п. системы* – застосування системи; *без -ния наемного труда* – не користуючи (коли не користати, не користають) з найманої праці; *в -нии к чему* – застосівуючи (коли застосівувати) до чого; *инструкция по -нию* – інструкція на застосування (як застосувати); *оставаться без применения* – лишатися, лишитися

незастосованим, невжитим.

Применительно к чему – відповідно до чого, згідно з чим, пристосовуючись до чого, застосовуючи до чого; **-но к обстоятельствам** – відповідно до обставин.

Применять, -нить, -ся – застосовувати, застосувати, -ся; (*употреблять*) – уживати, ужити, -ся; *п. меры* – уживати, ужити заходів; *п. к требованиям рынка* – зважати на вимоги ринку.

Пример – приклад (-ду); (*образец*) – зразок (-зка); *на ряде -ров* – низкою прикладів, з багатьох прикладів; *не в п-р прочим* – не як (не на) зразок іншим; *показывать пример* – давати, дати приклад; *по -ру (действовать)* – за прикладом, з прикладу; *послужить -ром* – бути, стати за приклад.

Примерный: 1) (*образцовый, о работе, об исполнении*) – зразковий, взірцевий; 2) (*приблизительный, о расчете*) – примірний.

Примета – ознака, прикмета; **особые -ты** – особливі ознаки.

Примечание (в тексте) – увага, примітка; (*дописка*) – приписка; *п. подстрочное* – примітка під рядками; *п. пояснительное* – примітка на пояснення; *в сопутствующих -ях* – у супровідних примітках.

Примирение: – 1) замирення; 2) (*соглашение*) – поєднання, погодження, угода.

Примирительный (о камере, разбирательстве) – єднальний.

Примирять, -рить, -ся – мирити, помирити, примиряти, примирити, -ся.

Принадлежать кому – належати, приналежати до кого, кому; (*к чему*) – належати до чого; *п. к числу (кого, чего)* – належати до числа; *дом -жит Иваненко* – будинок належить до Іваненка, будинок належить Іваненкові; *это мне -жит по праву* – це правно належить мені.

Принадлежность: 1) (*к кому чему*) – належність (-ности), приналежність (-ности) до кого, до чого; *по -сти* – за належністю комусь, куди належить; *составлять -ность чего* – належати до чого; 2) (*прибор*) – прилад (-ду), приладдя, справа; **-сти канцелярские** – канцелярське приладдя; **-сти письменные** – писальне приладдя, приладдя до письма (до писання); **-сти писчебумажные** – приладдя до письма, писальне приладдя; *п. конторская* – конторський прилад.

Приниматель, -ница – приймач (-ча); приймачка, приймальник (-ка), приймальниця.

Принимать, принять: 1) приймати, прийняти що або когось, брати, взяти що; (*получать*) – одбирати, одібрати; *п. в расчет, в соображение, во внимание* – брати на увагу (до уваги), уважати, уважити на що; *п. в свое распоряжение* – брати, взяти під свою оруду, до свого розпорядження; *п. в число* – зачисляти, зачислити; *п. в члены профсоюза* – приймати за профспілчанина, приймати до профспілки; *п. во внимание* – брати до уваги, зважати на що; *п. к отправке* – приймати до пересилання (пересланий); *п. к сведению* – брати до відома; *п. меры* – уживати, ужити заходів; *п. предложение* – приймати пропозицію, приставати на пропозицію; *п. решение* – ухвалити, ухвалити (постанову), вирішати, вирішити, покладати, покласти зробити що; *п. участие в чем* – брати, взяти уділ (участь) у чому; 2) (*в ком*) – опікуватися, почати опікуватися, заопікуватися ким; *принимая во внимание* – беручи до уваги, зважаючи на що, з уваги на що; 2) (*кого, что, за кого, за что*) – вважати, мати когось за когось, що за що.

Приниматься, -няться за что – братися, взятися до чого, заходитися, заходжуватися, заходитися коло чого; *п. за дело* – узятися (стати) до роботи, заходитися коло роботи.

Приносить, -нести – приносити, принести; *п. благодарность, присягу* – складати, скласти, зложити подяку, присягу; *п. поздравление* – вітати, повітати, складати вітання (поздоровлення); *п. пользу* – давати, дати користь.

Принудительный (о мерах) – примусовий, приневільний.

Принуждать, -нудить – примушувати, примусити, неволити, приневольовати,

принево́лити, силувати, присилувати.

Принуждение – примус (-су), принево́лення, нево́лення, прину́ка; без **-ня** (*исполнять*) – без примусу, не з примусу; *по -нию (делать)* – з примусу, з прину́ки.

Принцип – принцип (-пу), заса́да; *п. необходимого основания* – принцип (до)коне́чної підстави; *держаться принципа* – доде́ржувати принципу; *по -пу (поступать)* – за принципом, з принципу.

Принципиальный (*о решении*) – принципо́вий.

Принятие (*в услужении*) – прийня́ття; (*мер*) – ужива́ння, ужиття; *прошу о -тии меня на службу* – про́шу прийняти мене́ на поса́ду; *с -тием во внимание* – взявши на ува́гу.

Приобретатель, -ница – набува́ч (-ча́), набува́чка.

Приобретать, -ресть что – набува́ти, набути чо́го, придба́ти що; (*значение.*) – набирати, набрати; *п. известность* – здобува́ти, здобути (заживати, зажити) сла́ви; *п. право* – набува́ти пра́ва, здобува́ти пра́во; *п. силу* – набирати (-ся), набрати (-ся) сили.

Приобретение – набу́ток (-тку), здобу́ток (-тку), придба́ння, надба́ння; (*действие.*) – набува́ння, набуття, придба́ння; *п. прав* – набуття прав; *для -ния* – щоб набу́ти; *с -нием* – придбавши, коли придба́ли; *сделать -ние* – придба́ти.

Приобщать, -щать – долуча́ти, долучити, прилуча́ти, прилучити, прие́днувати, прие́днати; *п. к делу* – долучати до справ.

Приостанавливать, -новить – припиня́ти, припинити; *п. производство дела* – припиня́ти, припинити спра́ву, припинити переве́дення спра́ви.

Приостановка (*в работе*) – припинення, припин (-ну).

Припас – припа́с (-су), запа́с (-су); **-сы съестные** – харч (-чу, -чі), харчі (-чів), харчові речі, о́корм (-му) (Г).

Припек (*хлеба*) – припі́чка.

Припечатывать, -чатать – припеча́тувати, припеча́тати.

Приписка – приписка, приписане; (*действие.*) – приписува́ння, приписа́ння; *п. к призывному участку* – приписува́ння до призо́вного райо́ну (призо́вної ділянки).

Приписной – приписаний; (*к приписке относящийся, об участке*) – приписний.

Приписывать, -сать – приписува́ти, приписа́ти, дописува́ти, дописа́ти.

Приплата – допла́та, припла́та.

Приплачивать, -платить – допла́чувати, доплатити, припла́чувати, приплатити.

Прирабатывать, -ботать – приробля́ти, приробити.

Приработок – приробо́к (-бку), приробі́ток (-тку).

Приравнять, -внять – рівня́ти, прирівнюва́ти, прирівня́ти ко́го до чо́го, з ким, з чим.

Приращение, прирост – прирі́ст (-росту); *п. на капитал* – прирі́ст до капи́талу; *п. населения* – прирі́ст лю́дності.

Присваивать, -своить: – 1) присво́ювати, присво́їти, привла́снювати, привла́снити; 2) (*присваивать кому форму, право*) – надава́ти, нада́ти.

Присвоитель, -ница – присво́ювач (-ча), присво́ювачка, привла́снювач (-ча), привла́снювачка.

Приселок – присі́лок (-лку).

Прискорбие – сум (-му), жаль (-лю); *к -бию* – на жаль; *с большим -ием извещаем* – з су́мом (жа́лем) пові́домляємо.

Прислуга (*мужч.*) – служник (-ка); (*женщ.*) – служниця; (*собират.*) – слуги́, че́лядь, служба; *п. домашняя* – ха́тній служник, служниця, челядник (-ка), челядниця; (*в собир. см.*) – че́лядь; *п. обозная* – погоничі, хурщики.

Присматривать, -реть – догляда́ти, догляну́ти ко́го, чо́го.

Присмотр – до́гляд (-ду).

Присмотрщик, -щица – догляда́ч (-ча́), догляда́чка.

Присоединять, -нить, -ся – приєднувати, приєднати, долучати, долучити, прилучати, прилучити, -ся; **-ся к мнению большинства** – приставати на думку більшості, приєднуватися до думки більшості.

Приставной (о кресле) – приставний.

Пристань – пристань.

Приступать, -пить (приниматься за чтолибо) – братися, взятися до чого, (роз)починати, (роз)почати що, заходжуватися, заходитися коло чого; *п. к исполнению* – починати виконувати; *п. к сдаче дел* – починати передавати справи; *п. к составлению (сметы)* – починати укладати; *п. ко взысканию* – починати стягати (справляти); *приступая к чему* – починаючи що.

Присуждать, -судить – присуджувати, присудити; *п. к чему* – присуджувати до чого, на що.

Присутственный (о месте, о дне) – урядовий.

Присутствие: – 1) присутність (-ности); *в его -вии* – при ньому, коли він був (при тому); *в -вии инспектора* – коли був (при тому) інспектор, з присутнім інспектором; *при вашем -вии* – при Вас, коли Ви (при тому) були, з Вами присутнім; **-вие всех обязательно** – всі неодмінно повинні бути при тому (бути присутні); 2) (*функционирование учреждения*) – урядування; *во время -вия* – під час урядування; 3) (*зал заседаний*) – радна зала, радна (-ної).

Присутствовать – бути (при тому), бути присутніми; *я на этом заседании не -вал* – я на цих зборах не був.

Присутствующий – присутній.

Присущий (об энергии, настойчивости) – властивий, притаманний.

Присчитывать, -читать – прираховувати, прирахувати, црилічувати, прилічити.

Присылать, -слать – присилати, прислати, надсилати, надіслати.

Присылка: 1) (*предмет*) – прислане, присилка; 2) (*действие*) – присилання, прислання, надсилання, надіслання; *просьба о -ке чего* – прохання прислати що.

Присяга – присяга; *нарушить -гу* – зламати присягу; *приводит к -ге кого* – приймати, прийняти чюю присягу; *принесение -ги* – зложення присяги.

Присягать, -гнуть – присягати, присягнути, заприсягнути, складати, скласти, зложити присягу.

Присяжный – присяжний (-ного); *суд присяжных* – суд присяжних.

Притекать, -течь – припливати, приплинути.

Приток – приплив (-ву) наплив (-ву); (*п-к реки*) – доплив (-ву); *п. денег* – приплив грошей; *п. новых средств* – приплив (наплив) нових засобів.

Приторговывать, -говать – приторговувати, приторгувати.

Притязание – домагання, претенсія.

Приурочивать, -чить (к определ. месту) – пристосовувати, пристосувати; (*к определ. времени*) – відносити, віднести; *п. к 1 Мая* – віднести на 1 Травня.

Приход: 1) (*прибытие*) – прихід (-ходу), прибуття; 2) (*бух., поступления*) – прибуток (-тку); *в приход записать* – записати на прибуток, заприбуткувати.

Приходить, прийти – 1) приходити, прийти, надходити, надійти, прибувати, прибути; *п. в упадок* – занепадати, занепасти; *п. к соглашению* – доходити, дійти згоди, приходити, прийти до згоди; 2) (*о времени*) – наставати, настати; 3) (*о мысли*) – спадати, спасти (на думку); *п. к заключению* – робити, зробити висновок.

Приходиться, -тись: – 1) доводитися, довестися; **-тсья отсрочить платеж** – доводиться відкласти, відтермінувати виплату; 2) (*причитаться кому*) – припадати, припасти, випадати, випасти на кого, кому; *на вашу долю -дितся* – Вам припадає; 3) (**-тсья в пору**) – приходитися, прийтисся, пасувати.

Приходный (об ордере, книге, статье) – прибутковий.

Приходовать, заприходовать – записувати на прибуток, заприбутковувати, заприбуткувати.

Приходящий (о лицах) – приходящий (Г) (Секц.), прихóжий, відвідувач (-ча); (о посылках, бумагах) – одержуваний, вступний.

Прихожая – передпокій (-кою).

Прицениваться, -ниться – прицінюватися, прицінятися, прицінитися.

Причастие, причастность (к чему) – причётність до чо́го.

Причастный (о соучастнике) – причётний до чо́го.

Причем: 1) а) (к тому же) – і, та ще й, і крім то́го; б) (а, же) – а, же; *неуплатившие в срок подвергаются принудительному взысканию, причем за каждый просроченный день насчитывается пеня* – з тих, що не сплатили своєчасно, стягають примусово і (та ще й) за ко́жен день по терміні нараховують штраф; *наш представитель исполнял возложенное на него поручение, причем соответствующие учреждения охотно оказывали ему содействие* – наш відпоручник виконував дані йому доручення, а відповідні установи охоче допомагали йому; 2) (при обозначении одновременности действия) – і тоді, тоді ж і, разом і; *вскоре открывається кампания, причем подлежащие органы должны развить максимум своей деятельности* – незабаром починається кампанія і тоді відповідні органи повинні щонайбільше розгорнути свою діяльність; *на собрании обсуждают и принимают наказ для депутатов, причем намечают и кандидатов* – на зборі обмірковують і приймають наказ депутатам, разом і кандидатів намічають; 3) (однако) – протé, алé; *рекомендованный вами работник явился и приступил к работе, причем надлежащие документы им не представлены* – рекомендований від вас робітник прибув і почав працювати, протé (алé) потрібних документів він не подав; 4) (когда «причем» лужит лишь формальной связью между предложениями, в таком случае в укр. тексте не бывает специального слова, соответствующего русск. «причем»): *к учрежденческим органам относится ревизионная комиссия, причем организация ее происходит в общем порядке* – до установських органів належить ревізійна комісія; її організують загальним порядком.

Причина – причина; *п. неуважительная* – неважлива (неслу́шна) причина; *п. основательная, уважительная* – важлива (слу́шна) причина; *п. побудительная* – спонукна́ причина; *п. подлинная* – справжня причина; *без ведомой -ны* – не знати з якої причини, без явної (очевидної) причини; *без особых п-н* – без особливих причин; *быть -ной чего* – (с)причинятися, (с)причинитися до чо́го, спричиняти, спричинити що; *выставляют -ну* – подавати, подати причину; *имеются особые причины к тому* – на те є особливі причини; *оказаться -ной чего* – статися за причину чо́го, до чо́го; *побудительные -ны бывшие у Н* – причини, що спонукали Н; *по каким-нибудь -нам* – че́рез якісь причини, з якихось причин, че́рез щось; *по какой -не* – з якої причини, че́рез що; *по многим -нам* – з багатьох причин; *по неуважительным -нам* – з неважливих (неслу́шних) причин; *по основательным, уважительным -нам* – з важливих (слу́шних) причин; *по -нам отдаленности* – че́рез далекі́сть, че́рез відда́лення, че́рез те, що далеко, бо далеко; *по -не чего* – че́рез що; *послужить -ной* – статися за причину, спричинитися до чо́го; *по этой -не* – че́рез це, з цієї причини; *устранить -ну* – видаляти, видалити причину.

Причинять, -нить – заподіювати, заподіяти, учиняти, учинити, робити, зробити, завдавати, завдати; *п. неприятности* – чинити прикрості; *п. ущерб в здоровье* – шкодити, пошкодити чиєму здоров'ю, здоров'я позбавити когось.

Причислять, -лить: – 1) зачисляти, зачислити, залічувати, залічити; 2) (*присоединять*) – прилучати, прилучити.

Причитать, -честь – прилічувати, прилічити, долічувати, долічити.

Причитаться – належати, належатися, припадати, припасти; **-тается на мою долю** – припадає на мене.

Приют – притулок (-лку); *п. детский* – дитячий притулок.

Проба: 1) (*испытание*) – проба, спроба, спиток (-тку); **взять на пробу** – узяти на пробу, на спиток; **делать пробу** – знімати пробу, робити пробу, випробовувати, випробувати; 2) (*образец*) – зразок (-зка), проба; **пшеница ниже пробы** – пшениця гірша від зразка (проби); **товар не подходит под пробу** – крам не відповідає зразкові (пробі); 3) (*на золоте, серебре*) – проба.

Пробел – прогалина; **пополняют -лы** – заповнювати, заповнити прогалини.

Пробиватель (*отверстий в бумагах*) – пробивач (-ча).

Пробирер, пробирщик, -щица – пробар (-ря); пробарниця.

Пробирный (*о клейме, уставе*) – пробарний.

Пробировать – ставити пробу, *сов.* – поставити пробу, пробувати.

Проблема – проблема.

Пробный (*о порции*) – пробний, спробний, на спробу; (*служащий в качестве образца, о товаре*) – зразковий.

Пробовать, попробовать: 1) (*пытаться*) – пробувати, попробувати, спробувати; 2) (*испытывать*) – випробовувати, випробувати, випробувати, опитувати, брати, взяти на спиток (на спробу).

Проверка (*длительн. действ.*) – перевіряння, перевір (-ру); *п. по существу* – перевіряння змісту, перевір змісту, ґрунтовне перевіряння, ґрунтовний перевір; *п. сплошная* – поспільне перевіряння, поспільний перевір; *п. часов* – звіряння годинника; **по -ке оказалось** – коли перевірили, виявилось; **перевіривши, виявили; производит -ку кассы** – перевіряти касу, провадити перевірку каси.

Проверочный (*о подсчете*) – перевірчий, перевірний.

Проверять, -рять – перевіряти, перевірити; *п. часы* – вивіряти, вивірити годинника; (*оперять*) – звіряти, звірити годинника.

Провес (*недовес*) – недовага, недоважка, неповна вага.

Провешивать, -весить – недоважувати, недоважити.

Провиант – провіант (-ту), харч (-чу, -чі).

Провизия – провізія, харч (-чу, -чі).

Провизор – провізор (-ра).

Провиниться – провинити чим, завинити чим.

Провинция – провінція; **в -ции** – на провінції.

Провод: 1) (*техн.*) – провід(-воду), дріт (дроту); 2) (*бухг.*) – запис (-су); *п. бухгалтерский* – бухгалтерський запис; *п. по счетам* – запис на рахунки.

Проводить, -вести: 1) (*кого, что, куда*) – провадити, провести; 2) (*заводить*) – запроваджувати, запровадити; *п. реформу* – запроваджувати, запровадити реформу; 3) (*бухг.*) – записувати, записати; *п. по балансу* – записувати, записати до балансу; *п. по книгам* – записувати, записати по книжках; *п. по счету* – записувати, записати на рахунок; 4) (*выполняют*) – провадити, робити, зробити; *п. кампанию* – провадити (робити) кампанію; *п. ревизию* – провадити (робити) ревізію; 5) (*время*) – перебувати, перебути; **-водит отпуск** – використовувати відпустку.

Проводка: – 1) провід (-воду), проведеноння; 2) (*п. бухгалтерская*) – (бухгалтерський) запис; (*действ.*) – (бух.) записування; *п. показательная* – (бух.) показовий (бухгалтерський) запис; (*действ.*) – показове (бух.) записування.

Проводник – провідник (-ка), провадар (-ря).

Провоз, провозка – провіз (-возу), перевезення, перевіз (-возу).

Провозглашать, провозгласить кого что – проголошувати, проголосити кого, що; (что) – виголошувати, виголосити що.

Провозить, -везти – провóзити, провезти.

Провозной (о плане, свидетельстве) – провізний, перевозóвий.

Проволочка – відклад (-ду) (Г), проволока (Г); (времени) – гáяння.

Прогонный (о деньгах) – подорожній.

Прогоны – подорожні гроші, подорожнє; **-ны выдавать кому** – да́ти кому́ подорожні гроші (подорожнє).

Программа – програ́ма.

Прогрессивность (обложения) – прогресі́вність (-ности).

Прогрессивный (о налоге) – прогресивний (о хозяйстве) – поступóвий, прогресивний.

Прогрессировать – поступувати, поступати наперед у чо́му, прогресувати в чо́му.

Прогрессия – прогресі́я.

Прогул – прогу́л (-лу), прогу́ли (-лів).

Прогульный (о дне) – утрачений, прогуля́ний.

Продавать, -дать, -ся – продава́ти, продати, -ся; *п. в розницу* – продава́ти на роздрі́б; *п. все* – спродувати, спродати все, спродуватися, спродатися; *п. все имущество* – випродуватися, випродатися; *п. выгодно* – вигідно (з зиском) продава́ти; *п. оптом* – продава́ти на гурт; *п. распивочно и на вынос* – продава́ти розпивно та на винос; *п. с публичного торга* – продава́ти з прилюдного торгу (з торгі́в), ліцитува́ти; *п. с убытком* – продава́ти втра́тно; **-ется мебель** – продають меблі, (є) мебліна про́даж.

Продавец, -щица – продаве́ць (-вця), продава́чка.

Продажа – про́даж (-жу); (длит. дейст.) – продава́ння; *п. в кредит* – про́даж на́бір (на бо́рг); *п. мелочная* – дрі́бний про́даж; *п. обратная* – відпро́даж (-жу); *п. оптовая* – гуртовий про́даж, про́даж на гурт; *п. питейная* – про́даж напо́їв; *п. поведерная* – про́даж відрами, на відра; *п. публичная* – прилюдний про́даж, про́даж із торгі́в; *п. распивочная* – про́даж розпивний; *п. розничная* – роздрі́бний про́даж, про́даж на роздрі́б; *п. ручная* – про́даж з рук; *п. с аукциона* – про́даж з прилюдного торгу, ліцитува́ння; *п. с рассрочкой платежа* – про́даж на виплат (ра́тами); **в -же имеется** – в (на) про́дажу є; **для -жи имеется** – на про́даж є; **поступать в -жу** – іти у про́даж; **потеряет на -же** – утрати́ти на про́дажу; **при несостоявшейся -же** – якщо про́даж не відбува́ється (не відбувся, не відбуде́ться); **с публичной -жи** – з торгі́в, з прилюдного про́дажу.

Продажный (о товаре) – прода́жній.

Продлять, -лить, -ся (удлинять) – продо́вжувати, продо́вжити, подо́вжувати, подовжити, здовжувати, здовжити, -ся; **-лить срок** – продо́вжити речене́ць (час).

Продовольственный (об отделе) – харчовий.

Продовольствие (продукты) – харчі (-чі́в); (продовольствование) – харчува́ння.

Продовольствовать кого (кормить) – харчува́ти; (**снабжать, довольствовать**) – обмисляти, обмислити кого чим (Г), постачати, постачити кому́ що.

Продолжать: 1) (*п. что-либо делать*) – робити що да́лі, прова́дити що да́лі; *п. говорить* – говорити (каза́ти) да́лі; *продолжайте говорить* – кажи́ть да́лі; *продолжайте заниматься своим делом* – пра́цюйте да́лі, робі́ть да́лі сво́є ді́ло; *продолжайте работать* – пра́цюйте да́лі; *дебаты будем продолжать на следующем собрании* – на наступно́му збо́рі прова́дитимемо деба́ти да́лі (деба́тува́тимемо да́лі, будемо прова́дити деба́ти да́лі); 2) *продолжать, -лжить* (удлинять, удлинить) – см.

Продлять, -лить.

Продолжаться – тягтися, трива́ти; *переписка продолжается* – листува́ння трива́є да́лі; *совещание продолжалось 5 часов* – нара́да трива́ла (тягла́ся) 5 годин.

Продолжение: – 1) да́льша частина, да́лі; (*действие*) – прова́дження да́лі; **-ние дискуссии** *состоится на следующем собрании* – на наступному зборі відбуватиметься (прова́дитиметься) дискусія да́лі; **-ние следует** – да́лі буде; *это -ние того-же доклада* – це прова́джена да́лі та са́ма до́повідь, це да́льша частина тієї са́мої до́повіді; 2) (*удлинение*) – продо́вжування, продо́вження, подо́вжування, подо́вження, здо́вжування, здо́вження; 3) (*течение времени*) – про́тяг (-гу); **в -ние** – про́тягом; **в -ние лета** – че́рез (усе) лі́то, про́тягом (усього) лі́та, все лі́то; **в -ние трех дней** – про́тягом трьох день, (через) три дні, у три дні.

Продолжительность – трива́лість (-лости), до́вгість (-гости); (*долговременность*) – до́вгоча́сність (-ности); *п. рабочего дня* – трива́лість робо́чого дня.

Продолжительный – (*о собрании, заседании*) до́вгий; (*долговременный, об отсутствии*) – до́вгоча́сний.

Продукт: 1) – продо́укт (-ту); **-ты молочные** – мо́лочні продо́укти, на́біл (-лу); **-ты пищевые, съестные** – харчо́ві продо́укти, харч (-чу – м. р.); харч (-чі – ж.р.); *п. производства* – продо́укт ви́робництва, ви́ріб (-робу); *получать продукты в свежем виде* – дістава́ти свіжі продо́укти; *сберечь скоропортящиеся -ты* – зберіга́ти скорогни́лі (нетривкі, що ско́ро псу́ються) продо́укти; 2) (*результат*) – на́слідок (-дку); *п. исследованный* – вислі́д (-ду); 3) (*достижение*) – здо́буток (-тку).

Продуктивность – продо́уктивні́сть (-ности), ви́да́тність (-ности); (*плодотворность*) – плі́дність (-ности); *повышение пр-сти* – збі́льшення продо́уктивності.

Продуктивный (*о работе*) – продо́уктивний, ви́да́тний; (*плодотворный, о деятельности*) – плі́дний, продо́уктивний.

Продукция – продо́укція.

Продуцент, -тка – ви́ро́бник (-ка), ви́ро́бниця, ви́тво́рець (-рця), ви́тво́рниця, продо́уце́нт (-та), продо́уце́нтка.

Продумывать, -мать – продо́умува́ти, продо́умати, обмі́рко́увати, обмі́ркува́ти.

Проезд – проі́зд (-ду), переі́зд (-ду).

Проект – прое́кт (-ту).

Проектировать – прое́ктува́ти, сов. – за́прое́ктува́ти.

Проживать где-л. – жи́ти, прожи́ва́ти, перебу́вати, пробу́ва́ти.

Прожитие – прожиття, прожиток (-тку).

Прожиточный (*о минимуме*) – прожитко́вий.

Проигрыш – про́гра (Г); *быть в -ше* – програ́ти.

Проигрышный (*о билете*) – програвний; (*убыточный, о предприятии*) – утра́тний.

Произведение: 1) (*изделие*) – ви́ріб (-робу); (*создание*) – ви́твір (-вору); 2) (*литературное, художественное*) – тві́р (-тво́ру); *п. искусства* – мисте́цький тві́р; *п. печати, печатное* – друко́ваний тві́р.

Производитель, -ница: 1) (*продуцент*) – ви́ро́бник (-ка), ви́ро́бниця, ви́тво́рець (-рця), ви́тво́рниця, продо́уце́нт (-та), продо́уце́нтка; 2) (*п. работ*) – ви́кона́вець (-вця).

Производительность – продо́укці́йність (-ности), ви́ро́бність (-ности); (*продуктивность*) – продо́уктивні́сть (-ности), ви́да́тність (-ности); *п. машины* – продо́укці́йність маши́ни; *п. труда* – продо́уктивні́сть, вда́тність пра́ці.

Производительный (*создающий ценность, о силах*) – продо́укці́йний, ви́тво́рчий, ви́робничий, ви́ро́бний; (*дающий продукт, продуктивный, о работе*) – продо́уктивний, ви́да́тний; (*целесообразный, о затратах*) – продо́уктивний, до́ці́льний.

Производит, -вести: 1) (*создавать ценности*) – продо́укува́ти, ви́продо́укува́ти, ви́тво́рюва́ти, ви́творити; 2) (*вырабатывать, изготовлять*) – ви́робля́ти, ви́робити; 3) (*совершать что-либо: операции, работу*) – ро́бити, зро́бити, чини́ти, учини́ти, прова́дити, провези́ти; *п. опись и оценку* – ро́бити, зро́бити о́пис та о́цінку; *п. разбор*

дела – розглядати, розглянути справу; *п. расследование дела* – досліджувати, дослідити справу; (*через допрос*) – допит чинити (робити) в справі; *п. торговлю* – вести торг (торгівлю), провадити торг (торгівлю), торгувати; *п. учет* – провадити (робити) облік, облічувати, облічити; (*должностному лицу в израсходовании денег*) – перевіряти, перевірити когось; *п. учет векселей* – дисконтувати векселі.

Производственник, производственница – виробничник (-ка), виробничиця.

Производственный (*о единице*) – виробничий.

Производство: 1) (*производственное предприятие*) – виробництво; (*действ.*) – вироблення, вироблення, виріб (-робу), продукування, продукція; *п. машинное* – машинове виробництво, продукування машинами; *поднять -во* – піднести продукцію, виробництво; 2) (*по службе*) – призначення на уряд (посаду); (*повышение*) – підвищення на посаді (на уряді); 3) (*работы, дела*) – провадження, переведення; *п. дел* – справування, провадження справ; *п. работ* – виконання, провадження робіт; *п. судебное* – судочинство, судові провадження справи; *в -ве суда* – в справах суду; *дело -вом временно прекратить* – тим часом припинити провадити справу; *массовое п. переоценок (домов)* – масове перецінування.

Произвол – самоволя, самочинство, сваволя; *оставлять на -вол судьбы* – покидати, залишати на призволяще.

Произвольный: 1) (*о поступках*) – самовільний, самочинний, свавільний; 2) (*-но взятый, о цифре*), – довільний.

Произносить, -нести (*тост*) – виголошувати, виголосити.

Происходить, -изойти: 1) (*делаться*) – відбуватися, відбутися, діятися, вдіятися, робитися, зробитися, чинитися, вчинитися; *-дит заседание* – відбувається засідання; *-дит ревизия* – відбувається ревізія; 2) (*возникать*) – виникати, виникнути, ставатися, статися; *-ло неожиданное обстоятельство* – сталася несподіванка; *-ло несогласие* – сталася (виникла) незгода; *-шел пожар* – сталася пожежа; 3) (*о происхождении*) – походити; *п. из крестьян* – походити з селян, бути селянського роду.

Происхождение – походження; (*возникновение*) – настання (Г); *-ние обычая* – звідки взявся (походить) звичай, походження звичаю; *по -нию* – родом, роду, з походження, походженням.

Происшествие – пригода; *п. уличное* – пригода на вулиці.

Прокат: 1) (*временное пользование*) – користування, користання, визичання; *отдать, взять вещь на прокат* – віддати, взяти річ на корист(ув)ання, визичити річ; 2) (*плата за пользование*) – плата за користування, за визичання, позичальне, користівне.

Прокатный (*о вещи*) – визичний, випозичний, даваний на корист(ув)ання; (*о пункте*) – випозичний, визичний.

Прокормление (*людей*) – харчування, прохарчування; *быть на -нии кого* – бути на харчуванні в когось, бути на (чий) харчах.

Прокуратура – прокуратура.

Прокурор – прокурор (-ра).

Прокурорский (*о надзоре*) – прокурорський.

Пролет (*на железн. дороге*) – прогін (-гону), перегін (-гону).

Пролетарский (*о происхождении, классе*) – пролетарський.

Пролонгация – прольонгація, подовження, продовження (чинности, сили).

Промедление – загаяння, забара; *без -ния* – негайно, не гаючись.

Промедлят, -лить – гаятися, загаятися.

Промежуток: 1) (*между чем*) – проміжок (-ку), відсталь, відстань; 2) (*времени*) – проміжний час, протяг часу між чим; *в -ке времени между чем (съездами)* – протягом часу між чим.

Промежуточный (о слове) – проміжний; (об учреждении) – посередній.

Промен – промінь (-ну), проміна; (действие) – міньба; плата за **-мен** – промінне.

Променивать, променять – міняти, поміняти, промінювати, проміняти.

Промер: 1) (измерение) – вимір (-ру); 2) (ошибка в мере) – помилка на мірі.

Промысел – промісел (-слу); п. *воровской* – злодійство, злодійський роздобуток (-тку); п. *горный* – гірництво; п. *извозный* – фурування, фурманство; п. *извозчикий* – візництво; п. *кустарный* – доморобство, саморобство; хатне виробництво; п. *отхожий* – заробітки (-ків); п. *охотничий* – мисливство, ловецтво, стрілецтво; п. *рыбный* – рибальство; *заниматься отхожим промыслом* – ходити на заробітки; *занимающийся отхожим промыслом* – заробітчанин.

Промышленник – промісловець (-вця).

Промышленность – промісловість (-вості); п. *деревообрабатывающая* – деревообробна промісловість; п. *домашняя* – хатня промісловість; п. *добывающая* – добувна промісловість; п. *обрабатывающая* – обробна промісловість.

Промышленный (о предприятии) – промісловий.

Проникать, -кнуть – просягати, просягнути, проходити, пройти.

Пропагандировать – пропагувати.

Пропагандист, -тка – пропагандист (-ста), пропагандистка, пропагатор (-ра), пропагаторка.

Пропадать, пропасть – пропадати, пропасти; п. *без вести* – піти (зникнути) в безвість.

Пропажа (исчезнувшее) – зникле, пропале; (исчезновение) – зникнення, щезнення, пропад (-ду); *нашлась пропажа* – знайшлося пропале; *обнаружена -жа документов* – виявлено, що зникли (пропали, щезли) документи; *произошла -жа документов* – зникли, пропали, щезли документи; *случилась -жа* – сталося щезнення.

Прописка (в книгу) – впис (-су), запис (-су); (действие) – записування, записання, вписування, вписання.

Прописывать, -сать, -ся (в книге) – записувати, записати, вписувати, вписати, -ся (в книзі).

Пропозиция – внісення, пропозиція.

Пропорциональный (об обложении) – пропорційний.

Пропуск: 1) (разрешение на вход) – перепустка; 2) (в книге, письме) – пропуск (-ку), пропуск, прогалина; 3) (срока) – пропуск (-ку), пропуск, перепуск (-ску); 4) (действ.) – пропускання, перепускання.

Пропускать, -стить: 1) (кого, что, куда) – пускати, пропускати, пропустити, перепускати, перепустити; 2) (читая) – пропускати, пропустити, минати, проминути, обминати, обминути; 3) (о пропуске срока) – пропускати, пропустити, перепускати, перепустити.

Пропускной (о способности) – перепускний, пропускний.

Прорабатывать, -ботать – розробляти, розроблювати, розробити, опрацювати, опрацювати.

Просветительный – освітній; *культурно-просветительный* – культурно-освітній.

Просвещение (образование) – освіта; *по народному -нию работать* – працювати в царині (на ниві) народньої освіти, працювати в народній освіті.

Проситель, -ница – прохач (-ча), прохачка.

Просительный (о письме) – з проханням, прохальний; **-ным тоном** – тоном прохача, тоном, як у прохача.

Просить, попросить – прохати, попрохати, просити, попросити; п. *извинения* – прохати вибачити, перепошувати, перепросити; п. *настойчиво* – дуже просити; п. *у кого совета* – просити чиєї поради; *просят не курить* – просять не палити; *просят не*

шуметь – про́сять не гомоніти.

Проследить – прослідити, просте́жити; (*выследить*) – вислідити.

Проследовать (*проехать*) – прої́хати; (*пройти*) – пройти.

Просматривать, -реть – перегляда́ти, переглянути, передивлятися, передивитися (в чо́му).

Просмотр: 1) – про́гляд (-ду); 2) (*осмотр*) – пере́гляд (-ду), ро́згляд (-ду).

Проспект – проспéкт (-ту).

Просрочивать, -чить – перепуска́ти, перепустити, пропуска́ти, пропустити те́рмін; *п. вексель* – перепуска́ти те́рмін ве́кселя; *п. платеж* – перепуска́ти те́рмін платити.

Просрочка – пере́пуск те́рміну.

Простой (*сущ.*) – пересті́й (-стою); *п. вагонов* – пересті́й ваго́нів.

Пространный (*подробный, о докладе*) – докла́дний.

Пространство – про́сторінь (-роні).

Проступок – провина.

Просчет – по́милка в раху́нку, прораху́нок (-нку).

Просчитывать, -тать – помиля́тися, помилитися рахува́вши, прорахо́вувати, прорахува́ти, пролі́чувати, пролі́чити.

Просчитываться, -таться – помилитись рахува́вши, не дорахо́вувати, не дорахува́ти, не долі́чувати, не долі́чити.

Просьба – проха́ння; *по чьей -бе (исполнить)* – на чиє́сь проха́ння, за проха́нням (від ко́го); *оставить -бу без удовлетворения* – не задово́лнити проха́ння; *уступить усиленной -бе* – ува́жити на вели́ке проха́ння.

Протеже – проте́же, проте́гованець (-нця), проте́гований (від ко́го).

Протежировать – проте́гува́ти.

Протекционизм – протекціо́нізм (-зму).

Протекция – протéкція; *получить по -ции* – діста́ти через протéкцію; *составить -цию* – зроби́ти протéкцію.

Протест – протéст (-сту); (*действ.*) – протестува́ння; *п. векселя* – протестува́ння ве́кселя; *протест по принятым постановлениям* – протéст на ухва́лені постано́ви; *заявляют п.* – заявити (підне́сти) протéст; *подавать п.* – подава́ти, пода́ти протéст; *предъявляют к -ту вексель* – подава́ти, пода́ти ве́ксель до протéсту, протестува́ти, опротестува́ти ве́ксель; *учиняют -ст* – учиня́ти, учини́ти протéст.

Протестовать: 1) (*против чего*) – протестува́ти, запротестува́ти; 2) (*п. вексель*) – протестува́ти, опротестува́ти.

Противный чему (*о мнении, несогласный*) – суперéчний чо́му (і з чим); (*противоположный*) – протилéжний, противний.

Противодействовать – проти́ чинити, перешкоджа́ти; (*оказывать сопротивление*) – о́пір чинити.

Противозаконный (*о требованиях*) – протизакóнний, протипра́вний.

Противопожарный (*о мерах*) – протипоже́жний.

Противопологать, -пожить – протиставля́ти, протиста́вити.

Противоположный (*о мнении*) – протилéжний.

Противоречивый (*о суждениях*) – суперéчний із чим, розбі́жний із чим.

Противоречие кому, чему – противенство, суперéчність (-ности), з ким, з чим; (*расхождение*) – розбі́жність (-ности) з ким, з чим; *-чия классовые* – клясові противенства, суперéчності; *в виду -чия* – зважа́ючи на суперéчність; *в -ие (с законом)* – всуперéч із зако́ном, зако́нові; *сглаживать -чие* – зала́годжувати, зала́годити, вирівнюва́ти, вирівня́ти (противенство).

Противоречить кому, чему – пере́чити, суперéчити ко́му, чо́му; (*расходиться в чем*) –

розбігáтися, розмінáтися чим.

Противоставлять, -вить – протиставляти, протистáвити.

Противостоять, -стать – ставáти, стáти прóти, опирáтися, опертисá чому.

Протокол – протокóл (-лу); *вносить в п.* – вписувати, вписáти до протоколу, протоколювати, запротоколювати; *составляют п.* – укладáти, уклáсти, писáти, написáти протокол.

Протоколировать, запротоколировать – протоколювати, запротоколювати.

Протокольный (*о постановлении*) – протокóльний.

Проторговывать, проторговать (*терять в торговле*) – проторгóвувати, проторгувати, утрачáти, утрáтити на торгівлі.

Проторжка – утрáта на торгівлі, протóржя.

Профессиональный (*о билете, союзе*) – професійний.

Профессия – професія; *п. свободная* – вільна професія.

Профессор – професóр (-ра); *п. заслуженный* – заслужений професóр; *п. экстраординарный* – екстраординарний професóр.

Профессорский (*об окладе*) – професóрський.

Профессура – професура.

Проход – прохíд (-ходу); (*действ.*) – прохóдження; *п. воспрещен* – прохóдити заборонено; *свободный для прохода* – прохíдний; *сквозной п. закрыт* – наскрізний прохíд закрито.

Проходит, пройти: 1) (*что, через что*) – прохóдити, пройти, перехóдити, перейти; 2) (*службу, стаж*) – відбувати, відбути; 3) (*курс учения*) – прохóдити, пройти; 4) (*о времени*) – минáти, минути; 5) (*происходит*) – відбуватисá, відбутисá; *проходит безболезненно* – відбуватисá нормáльно (без перешкóд).

Проходная – подорóжня, подорóжня пóсвідка.

Проходной (*о дворе*) – прохíдний, наскрізний.

Процент – відсóток (-тку), процéнт (-ту); *п. валовой* – огульний (гуртовий) процéнт; *п. договоренный* – умóвлений відсóток (процéнт); *п. законный* – закóнний відсóток (процéнт); **-ты недоумочные** – відсóтки з залéглости (на залéглисть); **-ты по займу** (*по ссуде*) – процéнти за пóзику; *п. ростовщический* – лихва; *п. ссудный* – процéнт за позичку, позичкóвий процéнт; *п. учетный* – дисконтóвий процéнт; *дающий -ты* – процéнтóвий; *наращение -тов* – наростáння процéнтів (відсóтків); *отдавать деньги на -ты* – віддавати грóші на рíст, на процéнт; *платить причитающиеся -ты* – платити налéжні відсóтки.

Процентировать – відсоткувати, процентувати.

Процентный (*о надбавке*) – відсоткóвий, процéнтóвий, процéнтний.

Процесс: 1) – процéс (-су); *в -ссе производства (процесс)* – в процéсі виробництва; 2) (*юридич.*) – процéс, справа; *п. бракоразводный* – шлюборозлúчний процéс; *п. гражданский* – цивільний процéс; *п. судебный* – судóвий процéс, судóва справа; (*тяжба*) – пóзов; *п. уголовный* – кримінальний процéс; *п. в суде заведен* – пóзов у судí залóжено (вчинено); *вести с кем-либо п.* – позивáтисá, máти суд (процéс), судитисá з ким?; *возбуждать, возбудить процесс* – закладáти, заложити пóзов.

Процессия – процéсія, пóхíд (-ходу); *п. похоронная* – похорóнний (жалібний) пóхíд; *п. траурная* – жалібний пóхíд.

Процессуальный (*о кодексе*) – процесóвий, процесуáльний.

Прочет (*бухгал.*) – помилка в рахунку.

Прочет (*книги*) – читáння, прочитáння.

Прочий (*в выражениях*): *и прочее* – тóщо, і таке інше; *при прочих равных условиях* – при інших однакóвих умóвах; *прочие (остальные)* – решта, інші.

Прочитывать, -тать – прочитувати, прочитати; (*публично*) – відчитувати, відчитати, прочитувати, прочитати.

Прочный (*о положении*) – тривалий; (крепкий) міцний.

Прошение – прохання; *вследствие -ния* – зважаючи на прохання; *по -нию* (*постановить*) – на прохання.

Прошествие (*в выражении*): *по прошествии* – як мине, як минуло.

Прошивать, -шить – прошивати, прошити.

Прошнуровывать, -ровать – прошнуровувати, прошнурувати.

Прозкзаменовывать, -новать – іспитувати, проіспитувати.

Проявление – про́яв (-ву), вияв (-ву), виявлення.

Проявлять, проявить – виявляти, виявити; *п. небрежное отношение к делу* – виявляти, виявити себе недбалим у справі, недбало ставитися, поставитися до справи.

Прямой (*непосредственный, о доказательстве, налоге*) – безпосередній.

Прятать, спрятать, -ся – ховати, сховати,ся; (*на время*) – переховувати, переховати, -ся.

Псевдоним – прибрane ім'я, псевдонім (-му).

Психофизический (*об исследовании*) – психофізичний.

Публика – публіка (-ки); *много -ни* – багато люду, велелюддя.

Публикационный (*о листе*) – публікаційний, оповісник, оголо́сний.

Публикация – оповіщення, оголо́шення, публіка́ція; **-ции текущие** – поточні оповіщення; *подлежит -ции* – треба (належить) опублікувати.

Публиковать, опубликовать – оповіщати, оголо́шувати, оголосити, опублі́кувати, опублікувати.

Публичный (*о диспуте*) – прилюдний, привселюдний, публі́чний.

Пункт: 1) (*артикул*) – пункт (-кту); *первый п. договора* – пер́ший пункт до́говору; 2) (*место*) – пункт (-кту), місце; *п. конечный* – кінцевий пункт; *п. наблюдательный* – спостере́жний пункт; *п. обменный* – обмінний пункт; *п. перевязочный* – перев'язний пункт; *п. переговорный* – перегові́рний пункт; *п. передаточный* – передат́ний пункт; *п. питательный* – харчовий пункт; *п. призывной* – призо́вний пункт; *п. прокатный* – випозичний пункт, позича́льня (Н); *п. распределительный* – розподі́льний пункт; *п. сборный* – збі́рний пункт, пункт (до) збира́тися; *п. свалочный* – смі́тник (-ка), смі́тничище.

Пунктир – пунктир (-ра), крапча́к (-ка), то́чкoванн'я.

Пунктуация – пунктуа́ція, розді́лові зна́ки.

Пускаться, пуститься во что – бра́тися, взя́тися чо́го, іти, піти на що, захо́дити, зайти в що; *п. в рассуждения* – захо́дити, зайти в міркува́ння, почина́ти, почати міркувати; **-ться в рискованное предприятие:** – а) бра́тися, взя́тися (непéвного) ризикованого підпри́ємства, ризиковано́ї справи; піти на ризиковані (непéвні) підпри́ємства.

Пустовать – пустува́ти; (*о земле*) – ваканшовати, вакува́ти.

Путаница – плутанина, плу́танка.

Путевая (*ж.-д.*) – подоро́жниц'я.

Путевка – ви́ряд (-ду), подоро́жниц'я.

Путеводитель (*книга*) – провідник (-ка), подоро́жник (-ка); *п. по Киеву* – провідник по Києву.

Путевой (*об издержках*) – подоро́жній, доро́жній.

Путешествие – подорож.

Путь: 1) – шлях (-ху), доро́га, путь (*ж. р.*); *п. железнодорожный* – залі́знична ко́лія, залі́зничний шлях; *п. окольный* – об'ї́здка, маніве́ць (-вця); *п. шоссейный* – соша, сошовий шлях; **-ти сообщения** – шляхи, шляхи сполучення; **в обратный путь** – наза́д;

водным путем – водою; *на пути (на путях) к нормальному порядку* – прямуючи до нормального порядку; *на обратном пути* – вертаючись, поворотітьма, ідучи (ідучи) наза́д; *по пути*: – а) по доро́зі; б) (*при случае, попутно*) – принагі́дно, при наго́ді; *по железнодорожным путям* – залі́зницею, залі́зничними шля́хами, залі́зничною ко́лією; *попутно* – принагі́дно, при наго́ді; *товар в пути* – кра́м у доро́зі; 2) (*способ*) – спосі́б (-со́бу); *быть на ложном пути* – стояти не на правдивому шля́ху; *законным путем* – правним спосо́бом, зако́нно; *легальным путем* – лега́льно; *мирным путем* – мирним спосо́бом, мирно; *на такой путь становится* – бра́тися (удава́тися до) тако́го спосо́бу; *незаконным путем* – неправним спосо́бом, незако́нно; *прислать наиболее скорым путем* – надісла́ти якнайшвидшим спосо́бом; *путем авансирования* – авансу́ючи, авансува́нням; *путем изучения чего* – вивча́ючи, вивча́вши, студію́ючи, студіюва́вши що; *путем опубликования* – оголо́шенням, оголосивши, публіку́ючи, опублікува́вши; *путем участия* – через у́часть, беру́чи, бра́вши участь; *судебным путем* – судо́м, че́рез суд; *таким путем* – таким спосо́бом.

Пчеловодство – бджі́льництво, пасі́чництво; *заниматься -вом* – пасі́чникува́ти.

Пятидневка – п'ятиде́нна, п'ятиде́ння.

Пятилетие – п'ятилі́ття, п'ятирі́ччя.

Пятилетка: – 1) (*о времени*) – п'ятирі́ччя, п'ятилі́тка; 2) (*прибавка на 5 лет службы*) – п'ятирі́чне; 3) (*план*) – п'ятилі́тка, п'ятирі́чка.

Пятница – п'ятни́ця; *относящийся к -це* – п'ятни́цький.

Пятно – пля́ма; *п. несмываемое* – пля́ма, яко́ї не збу́тися; *п. позорное* – гане́бна пля́ма.

Работа – робо́та; (*труд*) – пра́ця, робо́та; *р. аккордная* – акордо́ва робо́та; *р. задельная* – відрядна робо́та; *р. земляная* – грабарюва́ння; *р. на урок* – завда́ння; *р. общеобязательная* – вселюдний відбу́ток; *р. общественная* – грома́дська пра́ця; *р. оплачиваемая, платная* – оплачу́вана, платна робо́та; *р. отрядная* – відрядна (закладна) робо́та; *р. письменная* – робо́та на письмі, письмова робо́та; (*уже написанная*) – писана (написана) робо́та; *р. поврежденная* – зачасо́ва робо́та; *р. поденная* – поде́нна робо́та, поде́нщина, поде́нне; *р. подрядная* – робо́та з підряду, підрядна робо́та; *р. постоянная* – пості́йна робо́та; *р. поштучная* – пошту́чна робо́та, робо́та від шту́ки; *р. примерная* – зразко́ва робо́та; *р. принудительная* – приневі́льна (примусо́ва) пра́ця; *р. производительная* – продуктивна пра́ця; *р. ремесленная* – ремісна́ робо́та; *р. сверхурочная* – понаднормо́ва робо́та; *понадробота*; *р. сдельная* – відрядна робо́та; *р. сезонная* – сезо́нна робо́та; *р. сообща (артелью)* – гурто́ва робо́та; *р. спешная, р. к спеху* – нега́йна (нага́льна) робо́та; *р. справочная* – пра́ця на дові́дках, дові́дкова робо́та; *р. срочная* – робо́та на певний те́рмін; (*неотложная*) – нега́йна (нага́льна) робо́та; *р. урочная, р. на урок* – нормо́ва робо́та; **-ты хозяйственные** – господа́рчі робо́ти; *р. художественная* – мистецька робо́та; *р. часовая* – погоди́нна робо́та, робо́та від години; *р. черная* – чо́рна робо́та; *брать в счет работы* – бра́ти, узяти на відбу́ток, на відроб(іт)ок; *вести -ту* – прова́дити робо́ту; *заваливать -той* – закида́ти, закидати робо́тою; *заниматься -той* – працюва́ти; *к -те способный* – зда́тний до робо́ти, зда́тний працюва́ти; *командировать для -ты* – відрядити на пра́цю, працюва́ти; *прийти в разгар работы* – прийти під гарячу робо́ту, коли саме гаряча робо́та; *приняться за -ту* – ста́ти до пра́ці, захо́дитися працюва́ти; *разгар -ты* – робо́та кипить (горить); *работа удовлетворительна* – робо́та задовольняє; *следить за -той* – догляда́ти робо́ти, пра́ці; робо́та задові́льна.

Работать – працюва́ти, робити; *р. исполу* – робити з полови́ни; *р. по собиранию материалов* – збира́ти матеріяли, працюва́ти над збира́нням матеріялі́в; *р. по счетоводству* – працюва́ти в рахівництві; *р. сдельно* – працюва́ти від робо́ти.

Работающий – робі́тний; (*о предприятии*) чинний; (*в см. зарабатывать*) –

зароблящий (Г); **-щий** (человек) – робітник (-ка).

Работник, -ница – робітник (-ка), робітниця; (*труженник*) – працівник (-ка), працівниця; (*батрак*) – наймит (-та), наймичка; *р. квалифицированный* – кваліфікований робітник; *р. ответственный* – відповідальний робітник; *р. партийный* – партійний робітник, партієць (-тійця); *р. рядовой* – середній (звичайний) робітник; *р. сменный* – змінний робітник; *р. технический* – технічний робітник (техробітник); *р. ходящий на заработки* – заробітчанин (-на); *р., цеховой* – цеховик (-ка); *работодатель, -ница* – роботодавець (-вця), роботодавиця.

Работоприематель: 1) (*берущий работу*) – роботоємець (-ёмця); 2) (*приемщик*) – приймач роботи.

Работоспособность – працездатність (-ности), здатність до праці.

Рабочий (*существ.*) – робітник (-ка), робітниця; (*рабочие*) – робітництво, робітники; *р. водопроводный* – водогінник (-ка); *р. горнозаводский* – гірник (-ка); *р. сезонный* – сезонний робітник, робітник; *на сезон*; *р. судовый* – робітник на судні; *интересы -чих* – інтереси робітництва, робітничі, робітницькі інтереси.

Рабочий (*прилаг.*): 1) (*относящийся к работе, об одежде, времени, книге, комнате*) – робітний, робічий; (*работающий, о силе, руках, о скоте*) – робічий; 2) (*относящийся к рабочему, о доме, квартале, клубе*) – робітничий.

Равенство – рівність (-ности).

Равно: – 1) зрівню; *все равно* – однаково, все одно; *ровно как* – так саме, а так саме; 2) (*равняется*) – дорівнює, становить (стілки).

Равновесный (*о предмете*) – однакової ваги, рівноваговий.

Равнодействующая – вислідна (-ної).

Равнозначущий (*о величине*) – рівнозначний.

Равномерный (*о распределении*) – рівномірний, рівний.

Равноправие, равноправность – рівноправність (-ности), рівні права.

Равноправный (*об участвующем в чём-л.*) – рівноправний.

Равносильный (*о доводах*) – рівносильний, рівноважний.

Равность – рівність (-ности).

Равноценный (*одинаковой ценности, о помещении*) – рівновартий, рівноцінний; (*одинаковой цены*) – в одній ціні, одноцінний.

Равный (*одинаковый, о мере*) – рівний, однаковий; (*равняющийся*) – рівний, що дорівнює.

Равнять, сравнять: – 1) рівняти, зрівняти, вирівнювати, вирівняти; 2) (*делать сравнение*) – рівняти, порівнювати, порівняти.

Равняются чему – дорівнювати чому.

Радио – радіо; *сносится по радио* – зсилатися радіом, через радіо.

Радиопередача – радіопередача.

Радиоприемник – радіоприймач (-ча).

Разассигновывать, -новать – розасигнувати, розасигнувати.

Разбивать, -бить – розбивати, розбити; (*на группы*) – поділяти, поділити на групи, групувати, згрупувати, погрупувати; *р. лагерь* – табором ставати, стати, отаборюватися, отаборитися.

Разбиратель, -ница (*дела*) – розглядач (-ча), розглядачка.

Разбирательство – розгляд (-ду), розглядання; *р. примирительное* – мирова (єднальна) розправа, розсуд на замирення, єднальний розсуд; *р. судебное* – розгляд справи в суді, судовий розгляд, розсуд справи.

Разбирать, разобрать: 1) (*на части*) – розбирати, розібрати; 2) (*по сортам*) – сортувати, посортувати, розбирати, розібрати, розкладати, розкласти на сорти; (о

бумагах) – розкладати, розкласти, упорядковувати, упорядкувати; 3) (*дело*) – розглядати, розглянути; *р. хорошо дело* – добре зважувати, зважити справу; *р. дело в суде* – розглядати справу в суді, розсуджувати справу; *дело разбирается судом* – справу розсуджують, розглядають у суді, справу розглядає суд; 4) (*понимать*) – розбирати, розібрати, розуміти, зрозуміти; 5) (*раскупать*) – розбирати, розібрати, розкуповувати, розкупити, порозкуповувати; 6) (*произведение, книгу, доклад*) – аналізувати, проаналізувати, розбирати, розібрати, розкладати, розкласти; 7) (*почерк*) – читати, прочитати, розбирати, розібрати.

Разбираться, разобраться в чем – розумітися на чому, давати, дати собі раду з чим.

Разбор: 1) розбір (-бору), вибір (-бору); (*действ.*) – розбирання; без **-ра** – не перебираючи, не розбираючи; **с -ром** – перебираючи, розбираючи; (*дела*) – розгляд (-ду), розглядання; **к -ру дела вызывать** – викликати на розгляд справи; *начать дело -ром* – почати розглядати справу; (*по сортам*) – сортування, розкладання на сорти; (*бумаг*) – упорядкування; **первого -ра** – першого сорту; (*спрос*) – попит (-ту), покуп (-пу) (Г); *товар имеет большой -бор* – на крам великий попит.

Разборка: – 1) розбирання, розбирання, розбір (-бору); (*сортирование*) – сортування, розкладання на сорти.

Разборчиво (*четко*) – розбірно, виразно.

Разборчивость: – 1) (*четкость*) – розбірність (-ности), читкість (-кости); *р. печати* – читкий друк; *с полной -стью написано* – цілком розбірно (читко) написано; 2) (*р. в средствах*) – розважність (-ности).

Разборчивый: 1) (*четкий, о почерке*) – розбірний, читкий; 2) (*осторожный, о лице*) – розважливий, розважний, обачний на що: (*переборчивый*) – перебірливий (Г).

Разбросанность – розкиданість, розпорошеність (-ноств).

Развал – розпад (-ду).

Разведенец, -нка – розлучений, розлучена, розлученець (-нця), розлученка.

Разведка: 1) розвідки (-док), розвідини (-дин); (*действ.*) – розвідування; 2) (*отряд*) – розвідковий загін, розвідка.

Разведочный (*об отряде*) – розвідковий.

Разведчик – розвідач (-ча).

Разведывать, -дать – розвідувати, розвідати; (*узнавать*) – довідуватися, довідатися.

Разверстка, разверстание: 1) – розподілення, розподілення, розподіл (-лу); 2) (**-ка налога в смысле определен. размера взноса**) – розкладка; (*действ.*) – розкладання, розклад (-ду); **внести -ку** – заплатити розкладку.

Разверстывать, -тать – розподіляти, розподілити; (*налог*) – розкладати, розкласти.

Развертывать, -рнуть – розгортати, розгорнути.

Развес – важення, розважування, розваження; *на развес* – на вагу.

Развесной (*о товаре*) – на вагу.

Развешивать, -весить (*на весах*) – розважувати, розважити.

Развивать, -вить (*деятельность*) – розвивати, розвинути.

Развитие – розвиток (-тку), розвій (-вою); **в -тие постановления** – на розвиток постанови, розвиваючи постанову; **помочь -тию дела** – допомогти розвинути справі.

Развод (*брачный*) – (шлюбна) розлука, розвід (-воду).

Разводить, -вести: – 1) розводити, розвести; *р. караул* – розставляти сторожу; *р. солдат по квартирам* – розставляти, розставити (розміщати, розмістити) солдатів по квартирах; 2) (*давать развод*) – розлучати, розлучити, давати, дати (шлюбну) розлуку; 3) (*чернила*) – розпускати, розпустити.

Разводится, -вестись – розлуку брати, розлуку взяти.

Разводная – розлука, розлучний лист; (*просьба о разводе*) – заява на розлуку, заява

розлучити; *подать -ную* – подати на розлуку.

Разводящий – розвідний (-ного).

Развоз, развозка – розвіз (-возу), розвозини (-зин); *в развоз* – розвозом; *в развоз и разнос* – розвозом і розносом; *начать -зку* – почати розвозити.

Развозить, развести – розвозити, розвезти.

Развозчик – розвізник (-ка).

Разворачивать, -вернуть – розгортати, розгорнути.

Разворовывать, -ровать – розкрадати, роз(і)красти, порозкрадати.

Развязка (дела) – розв'яз (-ву).

Разгласка, разглашение – розголос (-су), розголошення, розславлення; *получить -ку* – розголоситися, набути розголосу.

Разглашать, -гласить – розголошувати, розголошати, розголосити, розславлювати, розславляти, розславити.

Разговаривать – розмовляти, провадити розмову; *р. по телефону* – розмовляти телефоном, говорити в телефон.

Разговор – розмова; *вести (крупный) -вор* – провадити (гостру) розмову, (гостро) розмовляти; *возобновляют -вор* – знову починати розмову; *вступать в -вор* – ставати до розмови, заходити в розмову; *заводит -вор* – починати розмовляти, заходити в розмову; *иметь -вор с кем* – на розмові з ким бути; *-вор идет о...* – (мова) мовиться за...; *-вор касается чего* – мова йде про (за) що; *прекращать -вор* – переставати, перестати розмовляти, припиняти припинити розмову; *прерывать -вор* – уривати, урвати (кому) розмову, перебивати, перебити (кому) розмову.

Разграблять, -бить – грабувати, пограбувати, розграбувати.

Разграничивать, -чить, -ся – розмежовувати, розмежувати, -ся.

Разграфка: 1) (*транспарант*) – раштра; 2) (*действие*) – розграфлювання, розграфлення.

Разграфлять, разграфить – графити, пографити, розграфлювати, розграфити.

Разгружать, -грузить: 1) (*от груза, тяжести*) – розвантажувати, розвантажити; (*из чего-либо*) – вивантажувати, вивантажити; 2) (*уменьшать кому работу*) – зменшувати, зменшити кому праці; (*освободить от чего*) – звільняти, звільнити від чого; *р. отдел от излишней работы* – звільняти відділ від зайвої праці.

Разгрузочный (о пункте) – розвантажний.

Разгрузчик – розвантажник (-ка).

Разгруппировывать, -ровать – групувати, погрупувати.

Раздавать, раздать – роздавати, роздати, пороздавати кому що; *р. в долг, в займы* – розпозичати, розпозичити.

Раздаточный (о ведомости) – роздатний.

Раздатчик, -чица – роздавець (-вця), роздавачка, роздатник (-ка), роздатниця.

Раздача – роздача; (*действие*) – роздавання, роздання.

Раздевальная (комната) – роздягальня, розбиральня.

Раздевать, -деть, -ся – роздягати, роздягнути, роздягти, -ся.

Раздел – поділ (-лу), діляба, розділ (-лу); *р. любовный* – поділ за взаємною згодою.

Раздельность – нарізність (-ности); *р. жительства* – життя нарізно; *р. пользования* – користування нарізно; *в случае -ности их жительства* – якщо вони живуть нарізно.

Раздельный (отдельный, о жительстве) – нарізний, окремий; (*о записи*) – (по)ділчий.

Разделять, -лить: 1) поділяти, ділити, поділити; (*перегородкой*) – переділяти, переділити; 2) (*кого с кем*) – різнити, порізнити когось з ким, розрізняти, розрізнити; 3) (*распределять на части*) – розподіляти, розподілити, паювати, розпаювати; 4) (*разделять мнение*) – думати так само (як хто)..., мати таку саму думку, приймати,

прийняти чию думку, приставати, пристати на чию думку; *мы разделяем ваш взгляд* – ми так само, як ви, думаємо, ми маємо таку саму думку, ми пристали на вашу думку.

Раздобывать, -быть – старатися, розстаратися чого й на що, роздобуватися, роздобу́тися на що, розжива́тися, розжитися на що.

Раздробленность – роздробленість (-ности), дрібність (-ности).

Раздроблять, -бить – дробити, роздробляти.

Раздуваться, -дутся (*о папке*) – повнішати, поповнішати; (*о штатах*) – розроста́тися, розростися.

Разлагать, -ложит – розкладати, розкласти.

Разлагаться, -ложиться – розпадатися, розпа́стися; (*физ.*) – загнива́ти, загнити.

Разлив: 1) (*реки*) – розлива; (*половодье*) – пові́дь (-води); 2) (*разливание*) – ро́злив (-ву), розлива́ння; *местного разлива (вино)* – розливане на місці.

Разлинеивать, -неить – лініювати, полініювати.

Разлиновка – лініюва́ння.

Различать, -чить – відрізняти, відрізнити; (*распознавать*) – розпізнава́ти, розпізна́ти.

Различие – відміна, різниця; (*несходство*) – відмінність (-ности); *без -чия чего (пола и возраста)* – не зважаючи на що.

Различный – відмінний, різний; (*всякий*) – усякий.

Разложение: 1) (*распадение*) – розпад (-ду); *повести к разложению* – спричинитися до розпаду; 2) (*разбивка*) – розклад (-ду); **-ние счетов** – розклад раху́нків.

Размежевывать, -жевать – межувати, розмежовувати, розмежувати.

Размен – розмін (-ну); *производит* **размен** – міняти, розмінювати, розміняти.

Разменивать, -нять – міняти, поміняти, розмінювати, розміняти; *р. много денег на мелочь* – наміняти дрібних.

Разменный (*о монете*) – розмінний.

Размер – розмір (-ру), міра; (*объем*) – об'єм (-му), обсяг (-гу); (*размеривание*) – вимір (-ру), виміря́ння, розмірюва́ння, розміря́ння; *р. налогов* – розмір податків; *р. половинный* – половина; *р. полуторный* – у півтора́ рази більший розмір; *р. предельный* – крайній розмір; *р. приблизительный* – примірний розмір; *в больших -рах* – на велику міру, великою мірою, у великій мірі; *в двойном, тройном -ре* – подвійно, потрійно, вдвоє, втроє більше; *в ограниченном -ре* – в обмеженому розмірі, обмеженою мірою, малим розміром; *в скромном -ре* – невеликого розміру; *в увеличенном -ре (взнос)* – збільшений, побільшений; *в уменьшенном -ре* – зменшений; *вознаграждение в -ре...* – винагоро́да (плат) розміром...; *выдать в половинном -ре* – видати половину; *разного -ра* – різної міри.

Размеривать, -рить – розмірювати, розміряти, розмірити; **-ть землю** – розмежовувати, розмежувати.

Разметка: 1) – роззна́чення, зна́ки; 2) (*действие*) – роззна́чування, роззнача́ння, роззна́чення; *делать -ку* – роззна́чати.

Размечать, -метить – роззна́чувати, роззнача́ти, роззна́чити.

Размещать, -местить, -ся – розміщати, розмістити, -ся; (*располагать, -ся*) – розташовувати, розташувати, -ся; (*помещать*) – приміщати, примістити, вкладати, вкласти; *р. капиталы* – розміща́ти капіта́ли; *р. мебель* – розміща́ти (розташовувати) ме́блі; *р. учреждения* – розташовувати (розміща́ти) устано́ви.

Размышление (*в выражениях*) – «*по зрелом размышлении*» – гаразд обміркува́вши; *на размышление (дать время)* – щоб обміркувати.

Разница – різниця; *р. курсовая* – різниця на кúрсі, курсова́ різниця.

Разновес – важок (-жка), важки (-ків).

Разновременно – в різні часи, різноча́сно.

Разногласия (*споры*) – незгода, суперечки; (*расхождение*) – розбіжність (-ности), різниця (Г).

Разноречивость – суперечливість (-вости), розбіжність (-ности); *р. показаний* – суперечливість свідчень.

Разноречивый (*о показаниях*) – суперечливий, розбіжний.

Разноречить – не в одні казати, суперечити; *показания разноречат* – свідчення не в одні кажуть, свідчення суперечать собі, свідчення не тотожні.

Разнородный (*разный, о сведениях, предположениях*) – усякий, різний; (*неодинаковый*) – різностанний, неоднаковий, різний.

Разнос, разноска – рознос (-су), розношення; (*действ.*) – розношування, рознесення; *р. писем* – розношування листів; *р. по счетам* – записування в рахунки; *продавать в разнос* – продавати в рознос, розносячи, розносом.

Разносить, -нести – розносити, рознести, порозносити.

Разносной (*о книге*) – розносний.

Разность – різниця.

Разносчик, -чица – розносник (-ка), розносниця, розносець (-ся); *р. газет* – газетоніша, розносник газет; *р. книг* – книгоніша; *р. писем* – листоніша; *р. товаров* – крамоніша, розносник краму.

Разноценный (*о товаре*) – різної ціни, різноцінний.

Разный (*неодинаковый, о фактах*) – різний; (*разногородец*) – усякий, різний.

Разоблачать, -чить (*изобличать*) – викривати, викрити.

Разоблачение – викриття; *р. сенсационное* – сенсаційне викриття.

Разобщать, -щать – роз'єднувати, роз'єднати, різнити, порізнити.

Разовой (*о сборе*) – разовий.

Разорение – руйна, руйнація; (*действ.*) – руйнування, зруйнування; *привести в -ние* – зруйнувати.

Разорительный (*о хозяйничании*) – руйнівний; (*о процессе*) – надто втрачений.

Разоружать, разоруживать, -жить – роззброювати, роззброїти.

Разорять, -рять – руйнувати, зруйнувати.

Разоряться, -ряться – зводитися, звестися зо статку, убожити, зубожити; (*банкротиться*) – банкрутувати, збанкрутувати; *фирма разорилась* – фірма збанкрутувала.

Разрабатывать, -ботать: 1) – розробляти, розроблювати, розробити, опрацювати, опрацювати; *р. законопроект* – опрацювати законопроєкт; 2) (*горнопром.*) – добувати, добути; *р. торф* – добувати торф.

Разрастаться, -растись – розростатися, розростися.

Разрез – розріз (-зу); *в -зе чего* – в розрізі чого; *идти в разрез (с кем)* – перекір робити кому, наперекір кому робити; (*с чем*) – суперечити чому.

Разрешать, -решить что: 1) (*позволяют*) – дозволяти, дозволяти, (на) що давати, дати дозвіл на що; 2) (*решать*) – розв'язувати, розв'язати, вирішувати, вирішити.

Разрешение: 1) (*позволение*) – дозвіл (-волу) на що; *р. на вход* – дозвіл увійти, входити, заходити; *испрашивать -ние* – просити дозволу; *нужно истребовать -ние* – треба виправити дозвіл; *по особому каждый раз -нию* – з особливого щоразу дозволу; 2) (*решение*) – розв'язування, розв'язання, вирішування, вирішення; *вопрос остается без -ния* – справа залишається нерозв'язана.

Разрешительный (*о надписи*) – дозвільчий, дозвільний.

Разрознивать, -нить – порізнювати, порізнити, розрізняти, розрізнити; *р. пару чего* – розпаровувати, розпарувати що.

Разрушать, -шить – руйнувати, зруйнувати, розвалювати, розвалити.

Разрушение – руїна; (*действ.*) – руйнування, зруйнування; *быть в состоянии -ния* – руїною бути; *прийти в состояние -ния* – руїною стати.

Разрушительный (*о процессе*) – руїнний, руїницький.

Разрыв: 1) (*сношений, связей*) – розрив (-ву), розірвання; (*действ.*) – розривання, розірвання; (*мирных сношений*) – розмір (-ру); *произошел разрыв сношений* – стосунки припинено; 2) (*условий*) – зірвання, зламання.

Разрывать, разорвать – розривати, розірвати, роздирати, роздёрти.

Разрывать, -рыть – розривати, розрити, розкопувати, розкопати.

Разряд – розряд (-ду), категорія; *р. налогового обложения* – категорія (на) оподаткування; *р. по торговле* – категорія торгівлі.

Разрядка (*типогр.*) – розбивка.

Разрядный (*о списке*) – розрядний.

Разузнавать, -знать – довідуватися, довідатися, дізнаватися, дізнатися про що.

Разумеется (*само собой*) – певна річ, зрозуміло, звичайно.

Разъединять, -нить – роз'єднувати, роз'єднати; (*разрознить*) – розрізнявати, розрізнити, порізнити.

Разъезд: 1) роз'їзд (-ду); (*жел. дор.*) – розмінка; 2) (*разъезжание*) – роз'їжджання; (*при встрече*) – розминання; *р. театральный* – роз'їжджання з театру; *быть, находится в постоянных -дах* – бути раз--раз у роз'їздах.

Разъездной (*об агенте*) – роз'їзний; (*о деньгах*) – подорожній, роз'їзний.

Разъяснение – пояснення, роз'яснення, з'ясування; (*толкование*) – тлумачення; *в -ние закона* – на тлумачення закону; *в -ние этого* – на пояснення цього, щоб пояснити це, пояснюючи це; *давать, делать надлежащее разъяснение* – давати, дати належне пояснення.

Разъяснять, -нить – пояснювати, поясняти, пояснити, роз'яснювати, роз'яснити, з'ясовувати, з'ясувати; (*толковать*) – тлумачити, витлумачити.

Разыгрывать, -грать – розгравати, роз(і)грати.

Разыскиватель, -ница – розшукувач (-ча), розшукувачка, шукач (-ча), шукачка.

Разыскивать, -кать – шукати, розшукати; *р., спрашивая* – напитувати, напінати.

Разыскной – розшуківий.

Район – район (-у); *в -не* – в районі, на районі.

Районировать – районувати, сов. порайонувати.

Районный (*о комитете*) – районний, районівий.

Ранг – ранг (-гу).

Ранговый – ранговий.

Ранение (*рана*) – рана, поранення; (*действ.*) – поранення; *вследствие -ния* – як поранений, бо (був) поранений, через (внаслідок) поранення.

Ранить, поранить – ранити, поранити.

Рантье – рантьє.

Рапорт – рапорт (-ту).

Рапортовать, отрапортовать – рапортувати, відрапортувати.

Раритет – раритет.

Раскассировать – скасувати, розкасувати.

Расквартировывать, -вать – розміщати, розмістити по квартирах, ставити, поставити по квартирах.

Расквитаться – поквитуватися, поквитатися.

Раскладка (*сумма, причитающаяся по раскладке*) – розкладка; (*действ.*) – розкладання, розклад (-ду); *внести раскладку* – сплатити розкладку.

Раскладочный (*о комитете*) – розкладчий; (*о ведомости*) розкладківий.

Раскладчик – розкладач (-ча).

Раскладывать, -класть, разложить – розкладати, роз(і)класти; *р. подати* – розкладати, розкласти податки; *р. цены на товар* – визначати, визначити ціну.

Расклейщик, -щица (афиш) – афішник (-ка).

Раскрадывать, -красть – розкрадати, роз(і)красти; (*о многих*) – порозкрадати.

Раскритиковать – розкритикувати.

Раскрупнение – подрібнення.

Раскрывать, -крыть: 1) (*закрытое чем-либо*) – розкривати, розкрити; (*завернутое*) – розгортати, розгорнути; (*отворять*) – розчиняти, розчинити, відчиняти, відчинити; *р. книгу* – розгортати книжку; 2) (*обнаруживать*) – викривати, викрити; *р. преступление* – викривати злочин.

Раскрытие (обнаружение) – викриття.

Раскупать, -пить – розкуповувати, розкупати, розкупити.

Распадаться, -пасться – розпадатися, розпастися, розвалюватися, розвалитися; (*делиться*) – ділитися, поділитися; *книга распадается на две части* – книга ділиться на дві частини[и].

Распаковщик, -щица – розпаковник (-ка), розпаковниця.

Распаковывать, -ковать – розпаковувати, розпакувати.

Распечатывать, -тать – розпечатувати, розпечатати; (*посылки*) – розпаковувати, розпакувати.

Распивочно – розпивно, на винос; **-но и на вынос (продавать)** – розпивно та на винос.

Распивочный (о продаже спиртных напитков) – розпивний.

Расписание – розклад (-ду); *р. движения поездов* – розклад руху поїздів; *р. лекций* – розклад викладів (лекцій); *р. расходное* – вибутковий розклад.

Расписка: 1) розписка; (*длит. действ.*) – розписування; *р. в получении* – розписка, що одержано (про одержання); *р. задаточная* – завдаткова розписка; *р. обратная* – поворотна розписка; *р. платежная* – платіжна розписка, платіжний квиток; *р. сохранная* – сховна розписка; *выдавать под -ску* – видавати, видати на розписку; 2) (*р. красками*) – розмальовування, розмалювання.

Расписывать, -сать: 1) – розписувати, розписати; 2) (*красками*) – розмальовувати, розмалювати.

Расписываться, -саться в чем – розписуватися, розписатися, підписуватися, підписатися про що; **-ться в получении** – розписатися, що одержав (одержала), розписатися про одержання.

Расплата – розплата, поквитування; *при -те наличными* – платячи готівкою, коли платиться готівкою.

Расплатный – розплатний.

Расплачиваться, -платиться с кем – розплачуватися, розплатитися з ким, виплачувати, виплатити комусь, квитуватися, поквитуватися з ким; **-ться наличными** – платити готівкою, розплачуватися готівкою; **-ться с долгами** – платити, виплачувати довги, виплачуватися з довгів.

Располагать, -ложить: 1) (*что*) – розташовувати, розташувати, розміщати, розмістити; (*раскладывать*) – розкладати, розкласти, порозкладати; *р. войска* – розташовувати військо; 2) (*распоряжаться*) – порядкувати чим, розпоряджати чим, користатися з чого; (*и. меть в распоряжении время, средства*) – мати; (*пользоваться чем, напр., правами, услугами*) – користатися з чого; *р. временем* – мати час; *р. своим имуществом* – порядкувати своїм майном; *не располагать свободным временем* – не мати вільного часу; 3) (*предполагать*) – гадати, мати намір, мати думку; *я -гаю сегодня выехать* – я гадаю (маю намір, маю думку) сьогодні виїхати; 4) (*р. в свою*

пользу) – прихилити, прихилити до себе; 5) (*р. кого к чему*) – заохочувати, заохотити ко́го до чо́го.

Располагаться, -ложиться: 1) – розташовуватися, розташуватися; **-тсья за столом** – сіда́ти до сто́лу (ко́ло сто́лу); **-тсья лагeрем** – ота́борюватися, ота́боритися, става́ти, ста́ти та́бором; **-тсья с това́рами** – розташовуватися з кра́мом, розклада́тися, розкла́стися з кра́мом; 2) (*к кому*) – прихилитися, прихилитися до ко́го.

Расположение: 1) (*комнат, вещей*) – порядок (-дку), розміщення; (*войск, строений, улиц*) – розташува́ння, розміщеня́; 2) (*к кому*) – прихильність (-ности) до ко́го; (*к чему*) – на́хил (-лу), охо́та до чо́го; **оказыва́ть -ние к кому** – виявляти прихильність (доброзичливість) до ко́го.

Распорядитель, -ница – розпорядник (-ка), розпорядниця.

Распорядительность – розпорядливість (-вості).

Распорядительный (*долженствующий распоряжаться, о совете*) – розпорядчий; (*умеющий распоряжаться, о лице*) – розпорядливий.

Распорядок – лад (-ду), порядок (-дку), розпорядок (-дку); *р. внутрeнный* – середо́вий, всерединний розпорядок (порядок); **сделатъ распорядок** – да́ти лад чо́му, розпорядити що́.

Распоряжаться, -рядиться: 1) порядкува́ти, попорядкува́ти, порядок дава́ти, да́ти; (*распределять*) – розпоряджати, що́; (*главенствовать*) – верховодити; **-дйтсья суммой** – розпорядити су́му; 2) (*отдавать распоряжение*) – на́казувати, на́каза́ти, дава́ти, да́ти на́каз (ро́зказ).

Распоряжение: 1) (*чем*) – порядкува́ння, ору́дування, розпорядження чим; *быть, находится в -нии* – під чиєю ору́дою бу́ти (стояти), бу́ти в чи́йм розпорядженні, бу́ти ко́му до розпорядження; *в моем -нии два часа* – я ма́ю дві години ча́су; *иметь в -нии* – ма́ти; 2) (*приказание*) – ро́зказ (-зу); *р. завеща́тельное* – запові́т (-ту); *р. отменительное* – касува́льний ро́зказ; *р. правительственное* – урядо́вий ро́зказ; *р. устное* – словесний на́каз, словесний ро́зказ; **издава́ть -ние** – видава́ти ро́зказ; **по -нию (сделано)** – з ро́зказу; **сделатъ -ние** – да́ти (зробити) ро́зказ; **согласно -ния** – згі́дно з ро́зказом.

Расправа – розпра́ва; **учинитъ расправу над кем** – розпра́витися з ким.

Распрашивать, распросить – розпитувати, розпитати, випитувати, випитати.

Распределение – по́діл (-лу), розпо́діл (-лу); (*действ.*) – поділя́ння, розподі́лювання, (роз)поді́лення, (роз)по́діл (-лу); *р. по группам* – групува́ння, розпо́діл на гру́пи, розпо́діл по гру́пах; *р. по классам:* – а) розпо́діл по кля́ссам; б) розпо́діл на кля́си, класифікува́ння; **при -нии должно руководствоваться** – розподі́ляючи, тре́ба керува́тися.

Распределенческий (*о пункте*) – розподі́льний.

Распределитель, -ница – розподі́льник (-ка), розподі́льниця.

Распределительный (*о пункте*) – розподі́льний; (*об аппарате*) – розподі́льчий.

Распределять, -лить – розподі́ляти, розподі́лити; (*предположительно – на бумаге*) – розписува́ти, розписа́ти, розрахо́вувати, розрахува́ти; *р. налоги* – розподі́ляти податки, розклада́ти податки; *р. по группам:* а) (*для групп*) – (роз)поді́ляти по гру́пах; б) (*группировать*) (роз)поді́ляти на гру́пи, групува́ти; *р. по категориям* – (роз)поді́ляти на катего́рії.

Распродавать, -дать – спр́одувати, спр́одати, -ся, розспр́одувати, розспр́одати, випр́одувати, випр́одати.

Распродажа – спр́одаж (-жу), розспр́одаж (-жу); **при -же** – розспр́одуючи, коли розспр́одують, з розспр́одажем, коли був (бу́де) розспр́одаж.

Распространенность – поширені́сть (-ности), розповсю́джені́сть (-ности); (*р.*

изложения) – широкомовність (-ности).

Распространитель, -ница – поширювач (-ча), поширювачка, розповсюджувач (-ча), розповсюджувачка.

Распространительный (*широкий, о толковании*) – широкій, поширений; (*служащий для распространения, об аппарате*) – на поширення, поширювальний.

Распространять, -нить, -ся – ширити, поширювати, поширити, розповсюджувати, розповсюдити; *р. действие закона* – поширювати силу закону; *р. литературу* – розповсюджувати літературу; *право распространяется* – право, поширюється.

Распубликовывать, -ковать – опубліковувати, опублікувати, оголошувати, оголосити.

Распускать, -стить – розпускати, розпустити.

Распускать слухи – розносити (розголошувати) чутки.

Рассадник – розсадник (-ка); *р. племенной* – розплідник (-ка).

Расселять, -лить – розселювати, розселяти, розселити.

Расследование – розслід (-ду), розслідування; (*разузнавание*) – розвідини (-дин).

Расследователь, -ница – розслідник (-ка), розвідувач (-ча).

Расследывать, -довать – розслідувати, розслідити; (*разузнавать*) – розвідувати, розвідати.

Рассматривать, -смотреть, -ся – розглядати, розглянути, -ся; *дело рассматривается в суде* – справу розглядають у суді.

Рассмотрение, рассмотр – розгляд (-ду); *дело подлежит не нашему -нию* – справу не нам належить розглядати; *дело подлежит -нию суда* – справу має суд розглянути; *новое -ние дела в суде* – пересуд (-ду) (Г); *оставлять без -ния* – залишати, залишити не розглянувши (не розглянутим), залишати, залишити без розгляду; *по ближайшем -нии* – як уважніше розглянути (розглянули); *предназначать к -нию* – призначати до розгляду, призначати розглянути.

Рассортировывать, -ровать – сортувати, посортувати.

Расспрашивать, -просить, -ся – розпитувати, -ся.

Рассрочивать, -срочить (*платеж*) – розкладати, розкласти сплату на терміни, розтермінувати, розтермінувати; *р. доле* – розкладати сплату довгу на терміни, розтермінувати довг.

Рассрочка (*платежа*) – розклад на терміни, на рати, розтермінування; *взнос по -ке* – рата; *в -ку, с -кой* – на виплат, з розкладеною на терміни (з розтермінуваною) сплатою; *платеж с -кой* – виплат ратами, розтермінована сплата; *платить в -ку* – виплачувати ратами; *представляют -ку* – давати, дати на виплат, давати розтермінування (сплати); *предоставляется -ка* – дають на виплат, дають виплачувати ратами, сплату розкладають на рати (на терміни); *с -кой платежа* – на виплат, з розкладеною (на терміни) сплатою, з розтермінуваною сплатою.

Расстояние – віддаль, віддалення, приближність (-ности) (Г); *р. далекое (отдаленность -ния)* – велика далечина (далечінь) (Г); *р. приблизительное* – примірна віддаль, примірна приближеність (Г); *за дальностью -ния* – через (велику) далечінь; *на некотором -нии от...* – трохи оддалік від...; *на -нии пяти верст* – за п'ять верст(ов).

Расстраивать, -троить, -ся – розладжувати, розладити, розладнювати, розладнувати, розладнати, -ся.

Расстроить хозяйство – розладнувати господарство.

Расстрел – розстріл (-лу).

Расстройство – розлад (-ду), розладнання; *прийти в -во* – розладитись.

Рассудить кого – розсудити когось.

Рассуждать, рассудить – міркувати, розмірковувати, розміркувати, обміркувати,

розважати, розважити; *р. дело* – розібрати (розміркувати) справу.

Рассуждение – міркування; (*исследование*) – розправа, розвідка; *р. ученое* – наукова розправа, наукова розвідка; **в -ние сего** – щодо цього, то..., з (п)огляду на це; **-ние ни на чем не основано** – міркування не має підстави, ні на чому не оперте.

Рассчитывать, -тать, расчесть: – 1) розрахувати, розрахувати, розчислювати, розчислити, розчислити; 2) (*увольняют*) – звільняти, звільнити, відправляти, відправити когось; 3) (*на кого, на что*) – мати надію, сподіватися, покладатися, покластися на когось, на що; *р. на получение* – сподіватися одержати; *рассчитывается, -таться (расплачиваться)* – розплачуватися, розплатитися, квітуватися, поквітуватися, рахуватися, порахуватися.

Рассылать, разослать – розсилати, розіслати, порозсилати.

Рассылка – розсилання, розіслання, розсил (-чу) (Н).

Рассыльный: 1) (*сущ.*) – посланець (-нця), посильний, гінець (-нця); 2) (*прил. о книге*) – розсылний; розносний.

Рассыльщик, -щица – розсилач (-ча), розсилачка.

Рассыпка – розсип (-пу).

Растолковывать, -ковать – тлумачити, витлумачити, розтлумачувати, розтлумачити.

Расторгать, -гнуть (*договор*) – розривати, розірвати; *р. брак* – розлучати.

Расточать, -чить – марнувати, промарнувати, змарнувати, марнотратити, промарнотратити, переводити, перевести.

Расточитель, -ница – марнотратник (-ка), марнотратниця.

Расточительность – марнотратство.

Растрата – розтрата.

Растратчик, -чица – розтратник (-ка), розтратниця.

Растрачивать, -тратить – розтрачувати, розтратити.

Раструска – розтрис (-су).

Расхищать, -хитить – розтягати, розтягти; (*раскрадывать*) – розкрадати, роз(і)красти.

Расход: 1) (*противоположен приходу*) – вибуток (-тку); (*издержка*) – витрата; *р. матерьялов* – вибуток матеріалів; *р. топлива* – вибуток палива; **-ды** – витрати; **-ды гостиничные** – витрати на готель; **-ды накладные** – накладні витрати; **-ды по (доставке, посылке)** – втрати на...; **-ды прямые** – безпосередні витрати; **-ды текущие** – поточні витрати; *доходы и -ды* – добутки та витрати; *приход и расход* – прибуток і вибуток; *в расход* – на вибуток; *в расход вводит кого* – уводити у витрати когось; *записать в расход* – записати на вибуток; *наименование -дов* – назва витратам; *нести -ды* – робити витрати; *расходы по этому делу несет учреждение* – в цій справі витрати робить установа; *сносит в расход* – списувати на вибуток; *сопряженный с расходами* – що потребує витрат; *списывать в расход* – записувати, записати на вибуток; *это небольшой расход (издержка)* – це невелика витрата; 2) (*сбыт*) – збут (-ту); *на этот товар большой расход* – на цей крам великий збут.

Расходиться, разойтись: 1) (*не совпадать*) – розходитися, розійтися, розминатися, розминутися, різнитися, порізнитися; **-тсья в мнениях** – розходитися думками (розминатися), різнитися думками; 2) (*о товарах*) – розходитися, розійтися, виходити, вийти.

Расходный (*о книге*) – вибутковий; (*предназнач. для расходов, о деньгах*) – на витрати, витратний.

Расходовать, израсходовать, -ся – витрачати, витратити, тратити, -ся.

Расходчик, -чица – видавник (-ка), видавниця.

Расхожий (*о товаре*) – попитний, що на нього є попит; (*о вине*) – звичайний.

Расценивать, -нить – розцінювати, розцінувати, розцінити.

Расценка – розцінка; (*действ.*) – розцінювання, розділення; *по такой -не* – за такою розцінкою.

Расчет: – 1) розрахунок (-нку), розрахування; (*предварительный*) – обрахунок (-нку); (*окончательный*) – поквитування, поквитання; (*расплата*) – розплата, остаточний розрахунок; *р. копеечный:* – а) обрахунок на копійки; б) розплата до копійки; *р. междуконторный* – розрахунок між конторами, міжконторний; *р. предварительный* – попередній обрахунок; *р. приблизительный* – примірний, приблизний розрахунок; *р. примерный* – примірний розрахунок; *р. хозяйственный* – господарчий розрахунок; *за наличный р-т* – на готівку, на готіві гроші; *покончить -ты* – розрахуватися, поквитуватися; *получить расчет (посчитаться)* – розрахуватися, порахуватися, взяти розрахунок; *по следующему -ту* – з такого розрахунку, обрахунку; *произвести расчет рабочим* – поплатити робітникам; *учинить расчет* – робити, зробити розрахунок; 2) (*предположение*) – міркування, сподіванка, обрахунок; *взять, принять в расчет* – взяти на увагу, взяти під увагу, мати на увазі, зважати на що; *-ты не оправдались* – сподіванки не справдилися; *ошибиться в -те* – прогадати; *переместить сотрудников с таким -том* – перемістити співробітників з таким обрахунком; *строить -ты на чем* – важити, покладатися на що; 3) (*увольнение*) – звільнення; *дать расчет кому* – звільнити, відправити когось; 4) (*выгода, интерес*) – вигода, інтерес (-су); *иметь расчет что делать* – мати вигоду що робити; *нет -та* – невігідно.

Расчетливость: – 1) ощадливість (-вості), рахібність (-ності); 2) (*в деле, поступке*) – розважливість (-вості).

Расчетливый: 1) (*бережливый, о хозяине*) – ощадний, ощадливий, рахібний; 2) (*в деле, поступке*) – розважливий.

Расчетный (*о книжке*) – розрахунковий.

Расчислять, -лить – обраховувати, обрахувати, обчисляти, обчислювати, обчислити.

Расширять, -рять – ширити, поширювати, поширити, розширяти, розширити; *р. кредит* – збільшувати кредит.

Расширяться, -ряться – ширшати, поширшати; (*распространяться*) – поширюватися, поширитися.

Расшифровывать, -фровать – розшифровувати, розшифрувати.

Ратифицировать – ратифікувати, стверджувати, *сов.* – ствердити.

Ратник (*воен.*) – ратник (-ка).

Рационализация – раціоналізація.

Рационализировать – раціоналізувати, *сов.* – зраціоналізувати.

Реабилитировать – реабілітувати, *сов.* – зреабілітувати.

Реализация – реалізація, реалізування.

Реализовать, реализовать – реалізувати, *сов.* зреалізувати; (*осуществляют*) – здійснювати, здійснити, *сов.* – здійснити; *р. капитал* – реалізувати капітал; *р. план* – здійснювати план.

Ревизионный (*о комиссии*) – ревізійний.

Ревизия – ревізія; *путем -зии* – ревізією, ревізуючи, зробивши ревізію, обревизувавши; *производит -зию* – провадити, робити, зробити ревізію, ревізувати, обревизувати.

Ревизовать, обревизовать – ревізувати, обревизувати.

Ревизор – ревізор (-ра).

Революция – революція.

Регент, -ша (*хормейстер*) – диригент (-та), диригентка.

Регистратор, -ша – реєстратор (-ра), реєстраторка.

Регистратура – реєстратура.

Регистрационный (*о листе*) – реєстраційний.

Регистрация – реєстрування, реєстрація.

Регистрировать, зарегистрировать – реєструвати, зареєструвати, записати до реєстру.

Регламент – реґлямент (-ту).

Регулировать, урегулировать – управи́льнити, управи́льнити, ладна́ти, поладна́ти, уреґулюва́ти, уреґулюва́ти; *все это легко можно урегулировать* – все це леґко можна поладна́ти.

Регулировка – управи́льнення, уреґулюва́ння.

Регулярный (*о представлении отчетов, напр.*) – реґулярний.

Редактировать, проредактировать – редаґувати, сов. – зредаґува́ти.

Редактор – реда́ктор (-ра).

Редакция – реда́кція; (*редактирование*) – реда́кція, редаґува́ння; *под -цией* – під (за) редаґува́нням; *примечание в следующей -ции* – примітка такої реда́кції, в такій реда́кції; *согласно -ции* – за реда́кцією, згі́дно з реда́кцією.

Реестр – реє́стр (-ру), список (-ска); *вносит в реестр* – вписувати, вписати до реє́стру; *записанный в реестр* – вписаний до реє́стру, зареє́стрований; *сделать реестр чему* – зареє́струвати що.

Режим – режим (-му); *р. карантинный* – каранте́нний режим; *р. экономии* – режим оща́дності, еконо́мії.

Режисер – режисе́р (-ра).

Резерв: – 1) резе́рв (-ву), запáс (-су); 2) (*о войске*) – запасне́ військо, резе́рв (-ву).

Резервировать – резервува́ти.

Резервный (*о капитале*) – резе́рвний, запáсний.

Резкий (*об ответе*) – го́стрый, різкий; (*об отклонении от нормы*) – крутий.

Резник (*мясник*) – різник (-ка).

Резолютивный (*о части*) – резолютивний, висновний, висновко́вий.

Резолюция – резолю́ція, висновок (-вку); *р. по докладу* – резолю́ція на до́повідь.

Результат – на́слідок (-дку), результа́т (-ту); *р. исследования* – вислі́д (-ду); *р. отрицательный* – уе́мний (неґативний) на́слідок; *р. положительный* – позитивний на́слідок; *в -те (чего)* – на́слідком; *видно по -там* – ба́чимо (видно) з на́слідків; *к -там приводит* – дава́ти (спричиняти) на́слідки, спричинитися до на́слідків; *не получилось никакого -та* – нічо́го не вийшло, ніякого на́слідку не було́; *оставаться без -та* – лиша́тися без на́слідків; *оценивать по -там* – цінити з на́слідків; *по своим -там* – свої́ми на́слідками; *судить по -там* – міркува́ти, гада́ти (ду́мати) на підста́ві на́слідків; *это является -том* – це є на́слідок.

Резюме – резюме́.

Резюмировать – резюмува́ти, сов. – зрезюмува́ти, підсумо́вувати, сов. – підсумува́ти.

Рейс – райс (-су).

Реквизировать – реквізува́ти, сов. – зреквізува́ти.

Реквизиционный (*об ордере*) – реквізиці́йний.

Реквизиция – реквізи́ція.

Реклама – рекла́ма.

Рекламировать, порекламировать – реклямува́ти, сов. – зреклямува́ти.

Рекомендательный (*о письме*) – рекомендаці́йний.

Рекомендация – рекоменда́ція.

Рекомендовать (*кого кому представлять*) – реко́мендува́ти ко́го ко́му, знайо́мити ко́го з ким; (*советовать кого, что*) – реко́мендува́ти, ра́дити ко́го, що.

Религиозник (*неологизм, принадлежащий к религиозной общине*) – релі́гійник (-ка).

Религиозный (об общине) – релігійний.

Ремесленник, -ница – ремісник (-ка), ремісниця; **-ки** (собир.) – ремісники, ремісництво.

Ремесленничать – ремісникувати.

Ремесленнический, ремесленничий (о промысле, организации) – ремісницький, ремісничий.

Ремесленничество – ремісництво, ремісникування.

Ремесленный (обозн. качество, о работе) – ремісний; (обозн. отношен., о цехе, школе) – ремісницький, ремісничий.

Ремесло – ремесло, ремество; **заниматься -лом** – жити з ремесла, ремісникувати; **занятие -лом** – ремісникування, ремісництво.

Ремонт: – 1) ремонт (-нту), поправа; *р. капитальный* – капітальний ремонт; *р. текущий* – поточний ремонт; 2) (воен.) – ремонт (-нту).

Ремонтер – ремонтёр (-ра).

Ремонтировать – ремонтувати, сов. – поремонтувати, поправляти, сов. – поправити, направляти, сов. – направити.

Ремонтный (о сезоне.) – ремонтний.

Рента – рента; *приносить, давать ренту* – давати ренту, давати добуток.

Рентабельный (о предприятии) – рентабельний.

Рентный – рентний.

Реорганизовывать, -зывать – реорганізувати, реорганізувати, сов. зреорганізувати, перебудувати, сов. перебудувати.

Репатриация – репатріація.

Репатриировать – репатріювати.

Репетиция – репетиція, проба.

Репозиторий (ящик с откидной стеной) – репозиторій (-рія).

Репрезентант, -тка – репрезентант (-та), репрезентантка, відпоручник (-ка), відпоручниця.

Репрезентовать – репрезентувати.

Репресивный (о мерах) – примусовий, репресивний.

Репутация – слава, репутація; *р. плохая* – недобра слава, неслава; *р. хорошая* – добра слава; *иметь -цию, пользоваться -цией* – мати репутацію; *пользоваться дурной -цией* – мати недобру славу, у неславі бути; *пользоваться хорошей -цией* – мати добру славу; *составить себе -цию* – зажити доброї слави; *уронить свою -цию* – зіпсувати собі репутацію, пошкодити свою репутацію.

Республика – республіка.

Республиканский (о законах) – республіканський.

Ресурсы – ресурси (-сів), засоби (-бів).

Реставрировать – реставрувати, відновляти, сов. – відновити.

Ресторан – ресторан (-ну), ресторація.

Рефакция – рефакція.

Реферат – відчит (-ту), реферат (-ту).

Референдум – референдум (-му), всенародне голосування.

Референт – відчитник (-ка), референт (-та).

Референция – референція, рекомендація.

Реферировать – відчитувати, сов. – відчитати, реферувати, сов. – зреферувати.

Реформа – реформа.

Реформаториум – реформаторій (-рія).

Реформировать – реформувати, сов. – зреформувати, перебудувати, сов. – перебудувати.

Рецензировать – рецензувати, сов. – зрецензувати.

Рецензия – рецензія; *р. благосклонная* – прихильна рецензія; *р. отрицательная* – рецензія уємна (негативна); *для -зии (дать)* – на рецензію.

Речной (*о транспорте*) – річковий, річний.

Речь: 1) (*ораторская*) – промова, слово; *р. вступительная* – вступна промова; *р. заключительная* – кінцева промова; *р. защитительная* – промова оборонна, слово захисту, оборонне слово; *р. митинговая* – мітингова промова; *р. надгробная* – промова над домовиною, надгробна промова; *р. обвинительная* – слово обвинувачення, обвиновна промова; *речи оговорные* – обмовні слова; *р. поздравительная* – привітальна промова, промова на (для) привітання; *р. приветственная* – привітальна промова; *р. говорить, держать* – казати промову, казати, промовляти; *р. говорить, произносить* – казати промову, виголошувати промову; *сказать дельную речь* – сказати до діла; 2) (*беседа*) – розмова, мова; *р. вести* – провадити (роз)мову; *р. идет о...* – мова мовиться за...; *р. прерывать кому* – перебивати мову кому; 3) (*язык*) – мова; *р. письменная* – письмова мова.

Решать, решить: – 1) рішати, вирішувати, вирішати, вирішити; (*постановить*) – постановляти, постановити, покладати, покласти, ухвалювати, ухвалити; *р. в один голос (единогласно)* – одноголосно ухвалити; *р. на чем* – ухвалювати що, погоджуватися, погодитися на чім, приставати, пристати на що; *р. сделать что* – покладати, покласти зробити що; *р. чью участь* – важити чю долю, вирішати, вирішити про кого; *надо решить это дело* – треба цю справу скінчити; 2) (*вопрос, задачу*) – розв'язувати, розв'язати, рішати, рішити.

Решаться, решиться: – 1) зважуватися, зважитися, наважуватися, наважитися, відважуватися, відважитися на що; *не -ться* – вагатися, не зважуватися; 2) (*о вопросе, задаче*) – розв'язуватися, рішатися; *задача эта решается таким образом* – задачу цю треба (можна) розв'язати так.

Решающий: 1) (*постановляющий, о голосе*) – ухвальний; (*дающий перевес, о большинстве*) – переважний; 2) (*решительный, о моменте*) – вирішний (Н), переломовий, кризовий.

Решение: 1) (*постановление*) – вирішення, постановова, ухвала; *р. заочное* – вирішення, вирок справи взавіч; *р. компромиссное* – компромісова ухвала; *р. милостивое* – милостиве вирішення; *р. непреложное* – незмінна постановова; *р. по существу* – вирішення по суті, досутнє вирішення, ґрунтовне вирішення; *р. суда* – присуд (-ду), вирок (-ку); *р. утвердительное* – ствердна ухвала; *выносить -ние по делу* – вирішати, вирішити, покладати, покласти, ухвалювати, ухвалити в справі; *по состоявшемуся -нию* – за прийнятою ухвалою, на підставі прийнятої ухвали; *постановить -ние* – ухвалити вирок; *принять -ние по делу* – ухвалити постановову в справі; *произнести заочное -ние* – заочний суд на кого видати; *состоялося -ние* – сталася ухвала; (*о судебн. реш. в угол. делах*) – стався вирок; 2) (*действ.*) – вирішування, вирішення, ухвалювання, ухвалення; 3) (*задачи, вопроса*) – розв'язання; (*действ.*) – розв'язування, розв'язання, вирішування, вирішення.

Решительно (*без колебаний*) – рішуче, зважливо; (*окончательно*) – цілком, (*строго*) – твердо; *-но все* – геть усе, чисто все; *-но все равно* – однаковісінько; *-но ничего* – нічогосінько; *-но требовать* – твердо вимагати.

Решительный: 1) (*о мероприятиях*) – твердий; (*о лице*) – рішучий, зважливий, твердий; (*кризисный, о моменте*) – вирішний, переломовий, кризовий; 2) (*окончательный, о цене*) – остаточний, крайній; (*о слове*) – останній.

Риск – риск (-ску); (*опасность*) – небезпека.

Рискованный (*о предприятии*) – ризикований; (*опасный, о шаге*) – небезпечний.

Рисковать, -кнуть чем – ризикувати, ризикнути на що, чим; відважуватися, відважитися на що, важити, поважити чим; *р. жизнью* – життям важити.

Рисунок (чертеж) – рисунок; (*картина*) – малюнок.

Ровный (о поверхности) – рівний; (*равный, об отношении к кому*) – однаковий; (*о движении*) – рівний, плавкий; (*о счете*) – круглий.

Род: 1) (*genus*) – рід (роду); *родом* – з роду, родом, походженням; 2) (*в выражениях*): *в этом роде* – щось подібне; *дело такого рода* – така справа; *какого рода (бумага, товар, занятие)* – який (са́ме)? які (са́ме)?; *разного рода (операции)* – усякі, різні; *такого рода* – такий (са́ме), такі (са́ме); *такой род товара* – крам такого ґатунку, такий крам; *товар всякого рода* – усякий, різний крам.

Родившийся – народженець (-нця) (Г).

Родильница, роженица – (по)роділля, поліжниця.

Родильный (о доме) – пологовий, породільний, поліжничий.

Родители – батьки (-ків); *мои -ли* – мої батько-ма́ти.

Родитель – ба́тько, рождєник (-ка).

Родительница – ма́ти, рождєниця.

Родовспомогательный (о заведении) – пологовий, породільний, поліжничий.

Родословная – родовід (-воду), родопис (-су).

Родственник, -ница – родич (-ча), родичка, родак (-ка), родачка.

Родственный (о явлениях) – споріднений; (*об отношениях*) – рода́цький.

Родство – споріднення; (*родственность*) – спорідненість (-ности); (*родственники*) – рідня; *р. кровное* – покрєвність (-ности), крєвна спорідненість (-ности), крєвність (-ности); *боковая линия -ва* – бічне коліно споріднення; *между ними (близкое) -во* – вони собі, (близькі) родичі; *родство со стороны кого (отца, матери)* – рідня по ко́му; *прямая линия -ва* – пряме коліно споріднення.

Рождаемость – народжуваність, народження; *в стране большая рождаемость* – у країні ба́гато народжується.

Рождение – народження; *день -ния* – день народження, уродини (-дин), народини (-дин); *от -ния* – зроду, від народження.

Роженица – породілля, наліжниця.

Розница – роздріб (-робу); *в -цу* – на роздріб; *продажа оптом и в -цу* – про́даж гурто́м і на роздріб.

Розничник – роздрібник (-ка).

Розничный (о товаре, торговле) – роздрібний.

Розыгрыш – розігри (-грів) (Г).

Розыск – розшук (-ку); (*действие*) – шука́ння, розшу́кування, розшук (-ку); *производит* -ки – шука́ти, розшукувати; *р. уголовный* – ка́рний розшук.

Розыскной (об отделе) – розшуко́вий, розшукний.

Роль – ро́ля; *играть роль (на сцене)* – вико́нувати ро́лю; *играть значительную роль (иметь значение)* – чимáло ва́жити, не абия́ку ва́гу ма́ти; *играть первую роль (иметь значение)* – пе́ред ве́сти в чо́му, бу́ти на чо́лі в чо́му, В ко́го; *начать играть роль* – набрати ваги.

Ронять, уронить достоинство чье – принижувати, принизити чию гідність, уйма́ти, уйняти ко́му че́сть, знесла́влювати, знесла́вити, понижа́ти, понизити ко́го; (*свое*) – утрача́ти, утра́тити гідність; *р. авторитет организации* – уводити в неславу організацію, принижувати пова́гу організаці́ї.

Роскошь (изящество, богатство чего) – розкіш (-коші); (*излишество*) – розко́ші (-шів); *предметы -ши* – дорозкі́шша (Н), дорозкі́шні (Н) ре́чі, ре́чі розко́ші, ре́чі розкошува́ння (розко́шів).

Роспись – рoзпис (-су);; *р. государственных расходов* – рoзпис державним витратам.

Роспуск – рoзпуск (-ску).

Рост: 1) – зрiст (*р. в. зросту*); *большого, среднего, малого роста* – великий, середній, малий на зрiст; *ростом* – на зрiст; 2) (*процесс роста*) – зрoстання; *р. сильный* – буяннiя; 3) (*проценты*) – рiст (рoсту), проценти; (*ростовщические*) – лихва; *отдать деньги в рост* – вiддати грошi на рiст, проценти.

Ростовщик, -щица – лихвар (-ря), лихварка.

Ростовщический (*о приемах*) – лихварський.

Ростовщичество – лихварство.

Рубка – рубання, рубанка; *р. леса сплошная* – рубання в пiдвiл; *-ка леса воспрещена* – рубати лiс невiльно (заборонено).

Рублевый (*стоящий рубль, о покупке*) – за (на) карбoванець; (*о достоинстве*) – карбoванцевий; **-вая бумажка** – карбoванець (-нця).

Рубль – карбoванець.

Рубрика – рубрика, рoздiл (-лу).

Рудокop – рудник (-ка), шахтар (-ря).

Рука – рука; *р. неразборчивая* – нечиткe письмо; *р. убористая* – густe письмо; *руки рабочие* – робoчi рyки, робiтники; *брать в руки кого* – прибирати, прибрати когo до рук; *в свои руки взять* – до своiх рук узяти; *в собственные руки* – до власних рук; *внести сумму на руки* – сплатити суму до рук; *выдать на руки* – дати до рук; *держат чью руку* – тягти за ким; *из рук в руки* – з рук до рук, з рук на рyки; *к рукам прибрать* – до рук прибрати, у рyки взяти; *набить руку* – наламати рyку; *наложить на себя руки, поднять на себя руки* – смерть собi заподiяти, позбавити себе життя, вкоротити собi вiку; *на руку мне* – моя рyч, менi на рyку; *на скорую руку* – на швидкy рyку (рyч); *рука-об-руку* – поплiч, рyч-o-рyч; *опытная рука* – вправна рyка; *сдавать в надежные руки* – вiддавати до певних рук, певнiй людинi; *от руки писанное* – рyкою написано, рyчне письмо (Г); *передать в чьи руки* – вiддати до чiiх рук; *поднимать руку* – пiдносити, пiднестируку; *подписать под чью руку* – пiдробити пiд чий пiдпис; *по правую, левую руку* – праворуч, у праву рyч, у лiву рyч, лiворуч; *под рукою (иметь)* – на похвати; *покупать с первых рук* – купувати без посередництва; *получать из вторых рук* – одержувати через посередництво; *приложить руку* – пiдписатися, рyку свою прикласти; *с голыми руками* – голiрyч; *с руки* – на рyку, з руки, зручно; *собственной рукой, собственноручно (подписался)* – рyкою власною, власноручно; *это письмо его руки* – це його рyка, це його рyкою писано.

Руководитель, -ница – керiвник (-ка), керiвниця, провiдник (-ка), провiдниця.

Руководительство – провiд (-воду), керiвництво.

Руководительствовать, руководить кем, чем – керувати ким, чим, провiд вести, провiд мати, в тому, де, провiд давати комy, чомy.

Руководство: 1) – провiд (-воду), керiвництво; *инструкция для -ва* – iнструкцiя на керування, iнструкцiя керуватися; *к -ву* – до керування, (щоб) керуватися; *к сведению и -ву* – до вiдома та керування; *под -вом* – за проводом, пiд проводом, пiд орудю; 2) (*учебная книга*): а) (*учебник*) – пiдрyчник (-ка), пiдрyчна книжка; б) (*руководство для учителя*) – порадник (-ка).

Руководствоваться, руководиться чем – додeржувати чогo, провiд мати з чогo, керуватися чим; **-ться учебником** – додежувати пiдрyчника.

Рукописный (*об экземпляре*) – рyкописний, рyкою писаний, рyчний.

Рукопись – рyкопис (-су); (*в см. от руки писанное*) – рyчне письмо (Г).

Рукоплескания – oплески (-кiв).

Рукоприкладство (*канц.*) – пiдписуваний, посвiдчення пiдписом; *совершить, учинить* -

ство – підписа́ти.

Рукоприкладчик, -чица – підписувач (-ча), підписувачка.

Рундук – рундук (-ка).

Ручатель, -ница – поручник (-ка), поручниця.

Ручательный (о письме) – поручний.

Ручательство – порука, зарука, заporу́ка; **дать -ство** – поклада́ти, покла́сти пору́ку, руча́тися, ручи́тися; *производит ремонт с -вом* – ремонтують з пору́кою (поруча́ючись); **с -ством** – з (за)пору́кою.

Ручаться, поручаться – поруча́тися, ручи́тися, поручи́тися.

Ручка (для письма) – ру́чка.

Ручной (о работе) – ручний.

Рыбовод – рибник (-ка).

Рыбоводство – рибництво.

Рыболовство – рибальство; *заниматься -вом* – рибалити.

Рыбопромышленник – рибопромисло́вець (-вця).

Рынок (полит. экон.) – ринок (-нку); (*базар*) – база́р (-ру), ринок (-нку), торг (-гу); *р. внешний* – зокі́льний, закордонний ринок; *р. внутренний* – середо́вий, внутрі́шній ринок; *р. скотский, сенной, зерновой* – торго́виця; *р. толкучий* – точо́к (-чка), торжо́к (-жка); *р. хлебный* (как эконо. термин) – хлі́бний ринок, збі́жжевий ринок; (*площадь*) – житній база́р.

Рыночный (о цене) – ринковий, база́рний.

Ряд – ряд (-ду); (*в строю*) – шере́га, ла́ва; (*слой*) – шар (-ру); *р. домов* – пере́я; *р. овощной* – ятки з горо́диною; *р. мясной* – різниці, різницькі ятки; *р. охотничий* – мисливські ятки; *р. рыбный* – рибні ятки; *р. сапожный* – шевські крамниці, шевські ятки; *р. скобяной* – залі́зні ятки; *р. суконный* – суконні ятки; *р. торговый* – ятки; *в ряды* – до лав; *в рядах ответственных работников* – в рядах відпові́дальних робітників, між відпові́дальними робітніка́ми; *в рядах противника* – у воро́жих ла́вах; *в (целом) ряде учрежденный* – по багато́х устано́вах; *ряд за рядом* – ряд по ряду; *на (целом) ряде примеров* – з багато́х прикладі́в, багата́ма приклада́ми; *ряд примеров* – низка прикладі́в, багато́ прикладі́в; *сплошь и рядом* – ча́сто й гу́сто, раз-ураз; *ряд ученых* – ряд учени́х, багато́ вчени́х.

Рядить, порядить, -ся – ряди́ти, поря́дити, пі́дряджа́ти, пі́дряди́ти, є́днати́, поє́днати́.

Рядиться, подрядиться – пі́дряджа́тися, пі́дряди́тися, бра́тися, взя́тися зроби́ти що́.

Рядовой (*обыкновенный, о работнике*) – середній, зви́чайний; (*в армии*) – рядо́вий (-во́го), рядови́к (-ка́).

Рядчик – рядчий (-чого) (Н).

Саботаж – сабота́ж (-жу).

Саботажник, -ница – сабота́жник (-ка), сабота́жни́ця.

Саботировать – саботува́ти.

Сад – сад (-ду), садо́к (-дка); *с. детский* – дитячий садок.

Садовник, -ница – сади́вник (-ка́), сади́вни́ця.

Садовод – сади́вничий (-чого).

Садоводство – сади́вництво.

Салотопня – салга́н (-ну).

Сальдировать – сальдува́ти.

Сальдо – сальдо, ре́шта, лишок (-шку); *с. по счетам* – са́льдо (ре́шта) на раху́нках.

Самовольничать – самово́лити, сваво́лити.

Самовольный (о порубке леса) – самові́льний, сваві́льний.

Самогонщик, -щица – самого́нник (-ка), самого́нни́ця.

Самодельный (*об изделии*) – саморобний; (*о матери*) – саморобний, домотканий.

Самодетельность – самодіяльність (-ности).

Самозастрахование – самовбезпечення.

Самоконтроль – самоконтріль (-лю).

Самолічно – особисто.

Самолічність (*подлинность личности*) – тожсамість (-мости) особи; *доказать -сть* – довести тожсамість особи, довести, що саме та особа; *установить -сть* – в'яснити, що за особа.

Самообложение – самооподаткування.

Самооборона – самооборона.

Самообразование – самоосвіта.

Самоокупаемость – самооплатність (-ности), самооплата; *на началах -сти* – на самооплаті.

Самоохрана – самоохорона.

Самоправный (*о поступке*) – самоправний.

Самостоятельность – самостійність (-ности); (*независимость*) – незалежність (-ности).

Самостоятельный (*о распоряжении*) – самостійний; (*независимый, об учреждении*) – незалежний.

Самосуд – самосуд (-ду); *учинять -суд* – самосудом чинити.

Самоубийство – самогубство, самострата; *покончить жизнь -ством* – заповідати собі смерть, позбавити себе життя, укоротити собі віку.

Самоуплотнение – саупотіснення.

Самоуплотняются, самоуплотняются – самому потіснитися, потіснитися.

Самоуправление – самоврядування.

Самоуправство – самоправство.

Самоучка – самоук (-ка).

Самочинно – своєю волею, без дозволу, самовільно.

Самочинный (*об организации*) – самовільний.

Санатория – санаторій, уздоровня, здоровниця (Н).

Санитар, -ка – санітар (-ра), санітарка.

Санитария – санітарія.

Санитарный (*о надзоре*) – санітарний.

Санкционировать – санкціонувати.

Санкция – санкція.

Сантиметр – сантиметр (-тра).

Сахаровар – цукровар (-ра).

Сахароварение – цукроварство.

Сбавка – зменшення; (*скидка*) – знижка.

Сбавляют, -вить (*уменьшать*) – зменшувати, зменшати, зменшити; **-лять цену** – спускати, спустити ціну.

Сбалансировывать, -ровать – збалансовувати, збалансувати.

Сбегать, сбежать – утікати, утекти.

Сберегатель, -ница – зберігач (-ча), зберігачка, ощаджувач (-ка), ощаджувачка, ощадник (-ка), ощадниця.

Сберегательный (*о направленной к сбережению деятельности*) – зберігальний, шадничний, ощадний.

Сберегать, -зберечь (*сохранять*) – зберігати, зберегти; (*экономить*) – (за)ощаджувати, ощаджати, (за)ощадити.

Сбережение: 1) (*сбереженные деньги*) – заощадження, ощаджені гроші, ощадок (-дку);

2) *(хранение)* – зберігання, збереження; *(экономия)* – (за)ощаджування, (за)ощадження; *отдать деньги на -ние* – дати зберегти гроші, дати гроші на збереження.

Сбивать, сбить цену – збивати, збити з ціни що, збавляти, збавити ціну на що.

Сбивчивость – плутанина, хиткість (-кости); *с. показаний* – плутанина в свідченнях.

Сбивчивый (*о показаниях*) – плутаний, хиткий.

Сбор: 1) (*собрание*) – збиранка, збирання; *с. денежный* – збиранка, збирання грошей; (*собранный сумма*) – зібрані гроші; *с. добровольный* – збирання пожертв, доброхитних датків; (*собранные*) – зібрані пожертви; *с. кружечный* – карнавка збиранка, збирання карнавками; (*собранные*) – зібране карнавками, карнавкове; *с. налогов* – збирання податків; *с. урожая хлеба* – жнива; *производит кружечный сбор* – збирати карнавками; 2) (*собрание*) – збір (збору); *с. лагерный* – таборовий збір; **-ры территориальные** – територіяльні збори; *учебный сбор (воинских частей)* – муштрові збори; 3) (*налог*) – побір (-бору), оплата, податок (-тку); *с. весовой* – вагове; *с. гербовый* – гербове, гербова оплата; *с. за место на базаре, на ярмарочной площади* – базарне, ярмаркове; *с. канцелярский* – канцелярське, канцелярський побір; *с. листовой* – поаркушева оплата; **-ры неокладные** – посередні побори; *с. нотариальный* – нотаріяльне, нотаріяльний побір; *с. окладной* – безпосередній податок; *с. охотничий* – мисливське, оплата з мисливства, з ловецтва; *с. патентный* – патентний (патентовий) побір, патентне; *с. питейный* – чопове, оплата з напоїв, винове; *с. поведерный* – повідеркове; *с. почтовый* – поштова оплата, листове; *с. разовой* – разове; *с. страховой* – убезпечне; *с. судебный* – судове, судова оплата; *с. таможенный* – мито, митове; *с. уравнительный* – (у)рівняльне, урівняльний побір; *с. целевой* – цільове, цільова оплата, цільовий податок; *с. ярмарочный* – ярмаркове; 4) (*сборы, приготовления*) – готування, лагодіння, лагодження до чого, збирання; *все в сборе* – усі зібралися.

Сборище – збіговисько.

Сборник – збірник (-ка).

Сборный (*о деньгах*) – збірний, збираний; (*о пункте*) – збірний.

Сборная (*изба, комната*) – збірня.

Сборщик, -ца: 1) (*денег*) – збирач (-ча), збирачка; 2) (*частей машины*) – складач (-ча).

Сброшюровать, сброшюровать – брошюрувати, зброшюрувати.

Сбывать, сбыть – збувати, збути; *с. краденое* – переводити крадене.

Сбыт – збут (-ту), збуток (-тку); *с. вялый* – повільний збут; *для сбыта* – на збут (збуток); *кредиты по сбыту* – збутові кредити; *при слабом сбыте* – коли малий збут; *сбыт этого товара представляет трудность* – збувати цей крам важко (трудно); *товар пользуется хорошим спросом и сильным сбытом* – на крам є добрий попит і великий збут.

Сбытовой (*об операциях*) – збутовий.

Сбытчик (*краденого*) – перевідник (-ка).

Сваливать, -лить (*вину, ответственность*) – звертати, звернути на кого, складати, скласти на кого.

Свалка (*свалочный пункт*) – смітниче, смітник (-ка); (*скопление народа, драка*) – колотнеча, колотня, потовп (-пу).

Сведение – зведення; *с. счетов (в бухг. книгах)* – зведення (закінчення) рахунків; *с. счетов (с кем)* – поквитування.

Сведение: 1) відомість (-мости); (*известие*) – звістка; **-ния о чем** – відомості за що (про що); **-ния отрывочные** – уривані відомості; **-ния скудные** – мало звісток, обмаль звісток; *для -ния* – до відома; *до всеобщего -ния* – до вселюдного (загального) відома;

доводить до -нія – подавати, подати до відома, подавати відати; *доводить до -нія публіки* – оповіщати публічність; *доставлять -нія* – подавати відомості; *дошло до нашого -нія* – стало нам відомо; *иметь -нія* – мати відомості (звістки); *имеются достаточные сведения* – є досить відомостей; *к вашему -нию* – щоб Ви знали, до Вашого відома; *к -нию и исполнению* – до відома та виконання; *мы имеем -нія* – нам відомо, ми маємо відомості; *по -ниям (из -ний)* – з відомостей; *(на основании -ний)* – за відомостями, на підставі відомостей; *-нія достаточны* – досить відомостей; *-нія по ведомостям* – відомості з розписів; *по имеющимся у нас -ниям, по нашим -ниям* – як нам відомо; *получать -нія* – діставати (одержувати) звістки; *представляют (необходимые) -нія* – подавати (потрібні) відомості; *принять к -нию* – взяти до відома, взяти до уваги; *с доведением до сведения* – подаючи (подавши) до відома, подаючи (подавши) відати; *собирать -нія* – збирати відомості; 2) *(знания)* – знання; *-нія по математике* – знання з математики.

Сведущий з чем (*об эксперте*) – досвідчений, що знається на чому, знаючий; (*осведомленный*) – обізнаний на чому; *быть -щим в чем* – знатися, розумітися на чому.

Свежий (*о следе*) – свіжий, недавній; (*об известии*) – останній.

Сверка – звіряння, звірення; *с. по книгам* – звіряння з книжками (по книжках).

Сверстывать, -стать (*типогр.*) – верстати, зверстати, поверстати.

Свертывать, -нуть – згортати, згорнути, звивати, звинути; (*предприятие, учреждение*) – звужувати, звужити, згортати, згорнути.

Сверхдолжный (*о работе*) – надобов'язковий, надналежний.

Сверхзаработок – надзаробіток (-тку).

Сверхкомплектный (*об экземпляре*) – надкомплектівий, надкомплектний.

Сверхпредельный (*о расходе*) – надмежний, що переходить визначену норму, межу.

Сверхсметный (*о расходе*) – надкошторисний; (*внесметный*) – позакошторисний.

Сверхсрочный (*о службе*) – надреченцевий.

Свехурочный (*о работе*) – понаднормівий.

Сверхштатный (*о служащем*) – поверхштатний.

Сверять, -рять – звіряти, звірити, порівнювати, порівняти.

Свидание – побачення; *-ние с арестованным воспрещается* – бачитися з арештованим заборонено.

Свидетель, -ница – свідок (-дка), свідчиця; *с. очевидец* – наочний свідок, свідок-самовидець (*р. п.* – свідка-самовидця); *быть, выступать -лем, в качестве -ля* – за свідка бути, ставати, стати; *взять кого в -ли* – узяти когось за свідка; *выставляют -лей* – ставити, поставити свідків; *отводит -лей* – відсторонювати, відстороняти, відсторонити свідків; *посредством, с помощью -лей* – свідками; *представит -лей* – поставити свідків; *призывать кого в -ли* – ставити когось за свідків.

Свидетельский (*о подписи*) – свідковий.

Свидетельство: 1) (*документ*) – свідоцтво; *с. брачное* – свідоцтво про шлюб; *с. ввозное* – довозівий лист; *с. вывозное* – вивозівий лист; *с. залоговое* – заставний лист; *с. медицинское* – лікарське свідоцтво, свідоцтво від лікаря; *с. метрическое* – метрика; *с. об оспопрививании* – довідка про щеплення віспи; *с. провозное* – провізні свідоцтво, свідоцтво на перевіз; *с. промышленное* – промислове свідоцтво; *с. проходное* – подорожня (посвідка); *о. срочное* – термінове свідоцтво; *с. увольнительное:* а) свідоцтво про звільнення; б) (*отпускное*) – картка на відпустку, відпускна картка; 2) (*свидетельствование*) – свідкування, свідчення; *по -ству очевидцев* – як свідчать самовидці.

Свидетельствовать, засвидетельствовать, посвидетельствовать: 1)

(*удостоверять*) – свідчити, засвідчити, посвідчити; *с. подпись* – свідчити підпис; 2) (*быть свидетелем*) – свідкувати, бути за свідка.

Свидетельствовать, освидетельствовать – (*осматривать*) – свідувати, освідувати, оглядати, оглянути; (*проверяют*) – перевіряти, перевірити.

Свобода – воля; *лишить -ды* – позбавити волі.

Свободный (*о времени, профессии*) – вільний; **-ный для прохода** – прохідний; *быть -ным* (*иметь время*) – мати час, бути вільним; *вы -ны отказать или принять* – вам вільно відмовити або прийняти.

Свод (*в выражениях*): *с. гражданских законов* – зведені цивільні закони; *с. тарифов* – збірник тарифів.

Сводит, свести: 1) (*отводит*) – відводити, відвести, відпроваджувати, відпровадити; (*уводит*) – виводити, вивести; *с. вора в район* – відпровадити (одвести) злодія до району; *у него свели лошадей* – у нього покрадено коні; 2) (*кого с кем, что с чем*) – зводити, звести когось з ким, що з чим; *с. концы с концами* – збирати, позбирати кінці; *с. на очную ставку* – зводити на очі, ставити на віч; 3) (*счета*) – зводити, звести, закінчувати, закінчити; (*данные*) – зводити, звести; 4) (*счеты с кем*) – квітуватися, поквітуватися; 5) (*к чему*) – зводити, звести до чого; *с. к минимуму* – зменшувати, зменшити скількимога, зменшувати до мінімуму.

Сводится, свестись к чему – іти(ся) до чого, бути в чому; *все -тся и тому* – все йдеться до того; *метод -тся к следующему* – метод у тому.

Сводка – зведення; *с. счетов* – зведення (підрахування, підрахування) рахунків; *с. по исполнению чего* – зведені відомості про виконання чого.

Сводный (*о балансе*) – зведений; (*сборный, о команде*) – збірний.

Сводные (*дети*) – зведенюки, зведенята.

Своевременно – у свій час, вчасно, своєчасно.

Своевременный (*о замечании*) – вчасний, своєчасний, слухний.

Своекошный (*об учащемся*) – своєкоштный, на своїм кошті.

Свыше – над, понад, більше як; *не свыше пятидесяти* – не більше як п'ятдесят; *свыше пятидесяти* – (по)над п'ятдесят; *свыше сил* – над силу.

Связь – зв'язок (-зку), сполучення; *с. закономерная* – закономірний зв'язок; *с. пространственная* – зв'язок просторовий, сполучення на віддалі (на відстані); *с. телеграфная* – телеграфний зв'язок, телеграфне сполучення; *с. тесная* – щільний зв'язок; *-зи семейные* – родинні зв'язки; *вне всякой связи* – без ніякого зв'язку.

Связываются, -затся – зв'язуватися, зв'язатися, сполучатися, сполучитися.

Оговариваются, -рится – умовлятися, умовитися, змовлятися, змовитися, погоджуватися, погодитися.

Сгружать, сгрузить – вивантажувати, вивантажити.

Сгрузчик – вивантажувач (-ча).

Сгруппировывать, -ровать – групувати, згрупувати, гуртувати, згуртувати.

Сдавать, сдать – здавати, здати що комусь; (*давать сдачу*) – давати, дати решту; *с. в наем* – віддавати в найми, винаймати; *с. должность* – складати, зложити уряд, здавати, здати уряд; *с. отчет* – давати звіт, звітувати, (по)давати, подати звіт; *с. экзамен* – складати, скласти іспит.

Сдаваться, сдатьсь: – 1) здаватися, здатися; *деньги сдаются по документам* – гроші здають згідно з документами; 2) (*капитулировать*) – здаватися, здатися, піддаватися, піддатися; *-ться на капитуляцию* – здаватися на капітуляцію, капітулювати.

Сдаточный (*о ведомости*) – здавальний.

Сдатчик, -чица – здавальник (-ка), здавальниця, здавач (-ча), здавачка.

Сдача: 1) (*остаток денег*) – решта; *получить сдачу* – одержати решту; 2) (*действие*) –

здавання, зда́ння, зда́ча; *с. в наем* – віддавання в найми, винаймання; *вынуждают к сдаче налога* – примушувати здати податок; *имущество подлежит сдаче* – майно належить здати; *производит сдачу чего* – здавати що; *срок для сдачи налога* – термін здавати податок.

Сделка – зláда, (*Секц.*) оборóдка, поєднáння; (*односторонняя*) – у́клад (-ду), правочин (-ну); *с. биржевая* – біржова зláда; *с. биржевая срочная* – біржова зláда на термін; *с. дефективная* – дефективний правочин; *с. кабальная* – кабальна зláда; *с. комисионная* – комісійна зláда; *с. мировая* – мировá; *с. мнимая* – ніби зláда, несправжня зláда; *с. на разницу* – зláда на різницю; *с. на срок* – зláда на термін; *с. по купле-продаже* – зláда на купівлюпрóдаж; *с. предварительная* – попередня зláда; *с. спорная* – спірна зláда; *с. срочная* – зláда на термін; *с. торговая* – торговельна зláда; *вовлечать в невыгодную -ку* – втягáти в утрáтну справу (зláду); *войти в -ку* – зláду взяти з ким, поєднáтися на чому з ким; *на бирже оживленные -ки* – на біржі багáто поєднáнь; *совершать -ку* – зláду укладáти, зláду робити; *учинить -ку* – укладáти зláду, укладáти правочин.

Сделочный (*об услови*) – зláдовий, укладóвий.

Сдельно – відрядно, від робóти; *платить -но* – платити від робóти (відрядно).

Сдельный (*о плате, работе*) – відрядний, закладний.

Сдельщик, сдельный рабочий – відрядний робітник.

Сдельщина – відрядна (зкладна) робóта, закладщина.

Сдерживать, -жать (*слово, обещание*) – додёржувати, додёржати, дотримувати, дотримáти чого.

Сеанс – сеáнс (-су).

Себестоимость – собівáртість (-тости); *продавать по -ти* – продавáти за свою цінóу, продавáти за собівáртість.

Сезон – сезóн (-ну); *с. дачный* – літнікóвий сезóн; *с. лесозаготовительный* – лісозаготóвний сезóн; *с. отопительный* – пáливний сезóн.

Сезонный (*о товаре, работе*) – сезóнний, сезонóвий.

Сейф – сейф (-фу).

Секвестр – секвестр (-ру).

Секвестровать – секвеструвáти, сов. – засеквеструвáти.

Секретариат – секретаріят (-ту).

Секретарство – секретáрство.

Секретарский (*об обязанностях*) – секретáрський.

Секретарствовать – секретарювати.

Секретарь – секретáр (-ря); *с. личный* – особистий секретáр; *с. непременный* – неодмінний секретáр; (*несменяемый*) – незмінний (довічний) секретáр; *ученый -тарь* – учéний секретáр; *быть -рем* (*исполняют секретарские обязанности*) – секретарювати.

Секретный (*о деле, сообщении*) – таёмний, секретний.

Секунда – секóнда.

Секционный (*о совещании*) – секційний.

Секция – сéкція.

Селекционер – селекціонёр (-ра).

Селекционный (*о станции*) – селекційний.

Селекция – селекція.

Селение – сéлище.

Селить, поселить, -ся – селити, поселити, оселяти, поселити, -ся.

Село – селó; *села окружные (села округи)* – округні сéла; *в село (поехать)* – на селó; *в*

селе (работать) – на (в) селі.

Сельский (*об общине*) – сільський.

Сельско-хозяйственный (*о работах*) – сільсько-господарчий; (*о налоге*) – сільськогосподарський.

Сельчанин, -нка – селянин (-на), селянка.

Семейный (*о положений*) – родинний, сімейний; *он -ный* – він сімейний, він має родину, у нього родина.

Семейство, семья – родина, сім'я.

Семенной (*о лавке, управлени*) – насіннєвий, насінньовий, насінний.

Семеновод, -дна – насінняр (-ра).

Семеноводство – насінництво.

Семестр – піврік (-року), семестр (-тру).

Семидневие – семидення, сім день, семиденка; *отчет представлять каждое -вие* – звітувати за сім днів (що сім день).

Семилетка (*школа*) – семирічка, семилітка.

Семинарий, семинар – семінар (-ру), семінаріум (-му); *с. маленький* – семінарець (-рця).

Сенокос (*работа и время работы*) – косовиця; (*угодье*) – сіножать.

Сентябрь – вересень (-сня).

Серебро – срібло; *с. чистое* – щире срібло.

Серебряный (*о деньгах*) – срібний.

Середняк, -чка – середняк (-ка), середнячка.

Средняцкий (*о хозяйстве*) – середняцький.

Серия – серія, ряд (-ду); *по сериям* – серіями.

Сертификат – сертифікат (-ту).

Сессия – сесія, посіди (-дів).

Сестра (*в выражениях*): *с. милосердия* – сестра-жалібниця; *с. патронажная* – сестра патронажна, сестра-підклубальниця.

Сетка, сеть – сітка, мережа; *с. тарифная* – тарифна сітка (мережа); *с. учрежденный* – сітка (мережа) установ.

Сжатие (*кредита, рынка*) – звуження.

Сжатость – стислість (-лости).

Сжатый (*о речи, изложении*) – стислий.

Сзывать, созвать – скликати, скликати.

Сигнал – гасло, сигнал (-лу); *сделать сигнал* – подати гасло (сигнал).

Сигнализация – сигналізація; (*действие*) – сигналізування, гаслування.

Сигнализировать – подавати гасло, гаслувати, сигналізувати.

Сигнал – гаслівничий (-чого).

Сигнальный (*о знаке*) – гасловий, гаслівний, сигнальний.

Сигнатура: 1) – значка, напис (-су), сигнатура; 2) – підпис (-су).

Сигнировать: 1) – значкувати, значити, сигнувати; 2) – підписувати, підписати.

Сиделка – доглядачка (коло хворого).

Сила – сила; *с. движущая* – рушійна сила; *с. доказательная* – довідна сила, довідність (-ности); *с. производительная* – продукційна сила; *с. рабочая* – робоча сила; *с. юридическая* – правна сила; *бездействующая рабочая сила* – вільна (гуляща) робоча сила; *быть в силе* – мати силу, в силі бути; *в силе сохранить закон* – залишити чинним закон; *в силу закона* – за силою закону, на підставі закону, силою права; *в силу таких условий* – через такі умови; *в силу этого* – через це; *взять силу* – силу взяти, набрати сили (ваги); *вооруженной силою* – збройно; *всеми силами* – з усієї сили, всіма

силами; *вступать, входит в законную силу* – набувати, набути правної сили; *вступать, входит в силу (о законе)* – набувати, набути сили, ставати, стати чинним, набирати, набрати чинності; *выбиваться из сил* – знемагати, знемогтися на силі; *закон не имеет обратной силы* – закон не має зворотної сили, закон назворот не чинить; *изо всех сил* – з усієї сили, чимдуж; *имеющий законную силу* – правосильний; *истратить силу (на работе)* – виробитися з сили, втратити силу; *мне не по силам эта работа* – ця робота над мою силу, мені не здолати цього, не зробити; *не в силах (быть)* – не здужати, не здолати, не мати сили, неспроможним бути; *не имеющий законной силы* – неправосильний; *общими силами* – спільно, гуртом; *по мере сил* – як посилля, в міру сили; *по силам (работа)* – під силу; *постановление входит в силу* – постановова набирає сили, чинності; *применять силу* – уживати, ужити сили; *работать через силу* – працювати над силу, над міру; *сверх сил* – над силу, через си лу; *собственными силами* – власними силами, самотужки; *терять силу* – знесилюватися; *(о законе)* – втрачати силу, чинність; *употреблять (все) силы* – докладати, докласти (всіх) сил.

Симптом – симптом (-му), ознака; *с. ясно выраженный* – виразна ознака.

Симулировать – симулювати; *(прикидываться чем)* – удавати когось, що; *с. болезнь* – удавати хворого; *с. преступление* – симулювати злочин.

Симулянт, -тка – симулянт (-та), симулянтка, удавач (-ча), удавачка.

Симуляция – симуляція, удавання; *с. болезни* – симуляція хвороби, удавання хворого.

Синдикат – синдикат (-ту).

Синдикатщик – синдикатник (-ка).

Синдицировать – синдикувати.

Сирота – сирота; *с. круглый* – сирота безрідний, кругом сирота.

Сиротский (о приюте) – сирітський.

Сиротствующий – сирота, осиротілий.

Система – система; *(систематичность)* – система, полад (-ду) (Секц.); *с. аккордная* – акордова система; *с. бальная* – балова система; *с. десятичная* – десяткова система; *с. марочная* – маркова система, система марок; *с. метрическая* – метрична система; *с. покровительственная* – протекційна, захисна (охоронна) система; *без -мы (в беспорядке)* – незладновано, безладно, невполадно (Н); *в -ме подавать* – поладом (системою) подавати; *по аккордной -ме платить* – акордом платити; *учебник без -мы* – підручник без системи, підручник, що не має системи.

Систематизация – систематизація, упоряднення (Н).

Систематизировать – систематизувати, упоряднювати, упоряднити (Н).

Систематически – систематично, раз--раз; *-ки опаздывать* – раз--раз запізнюватися.

Систематический (об изложении) – систематичний.

Ситуация – ситуація, становище.

Сказываться, -заться (обнаруживаться, отражаться) – позначатися, позначитися; *(кем)* – удавати, удати когось; *-ться больным* – сказати про себе, що хворий; *удати хворого*; *-ется влияние* – позначається вплив.

Скала – скаля, степениця; *с. восходящая* – східна (горобіжна) скаля; *с. нисходящая* – спадна (низобіжна) скаля; *по скале* – за скалею.

Скальвать, сколоть (бумаги) – сколювати, сколоті.

Скачки – скакові (пере)гони (-нів); *(ристалище)* – біговище.

Скидка – відбава (Н); *(с цены)* – знижка; *с. в (30%)* – знижка на (30%); *с. со счета* – відбава з рахунку; *за учинением условленной скидки (взыскать)* – відбавивши, як умовлено, зробивши умовлену знижку.

Склад (помещение) – склад (-ду), комора, склеп (-пу); *с. аптечный* – аптєчний склад; *с.*

базисный – базовий склад; *с. вещевой* – речовий склад, склад на речі; *с. для зерна* – зернова комора, шпихлір (-ра); *с. дровяной* – дровник (-ка); *с. книжный* – книжкова комора; *с. оптовый* – гуртова комора; *с. пищевой* – харчова комора; *с. пороховой* – пороховий склеп, порохівня; *с. угольный* – вуглярня.

Складочный (*о месте*) – складовий; (*о деньгах*) – складковий, складений.

Складской (*о принадлежностях склада*) – складовий, склеповий, складський, від комори.

Складчик, -чица – складач (-ча), складачка.

Складчина – складка; *в -чину* – складкою, у складку.

Складывать, сложить: 1) – складати, скласти; 2) (*слагать*) – складати, скласти; *с. полномочия* – складати повноваження, зрікатися, зректися повноважень; 3) (*вину на другого*) – звертати, звернути, складати, скласти на кого, на що.

Склеивать, склеить – склеювати, склеїти, зліплювати, зліпити.

Склонять, -нить что куда – нахилити, нахилити; (*кого к чему*) – намовляти, намовити кого на що; *с. на свою сторону* – залучати до себе, привертати, привертати до себе (на свій бік), прихилити, прихилити.

Сколка (для бумаги) – сколювач (-ча).

Скомпрометировать – см. **Компрометировать**.

Скопление (нагромождение) – скупчення, зава́ла; (*людей*) – стовпище, на́товп (-пу), скупчення; *с. отписки* – зава́ла листування.

Скопляться, -питься (о деньгах) – збиратися, назбиратися; (*о людях*) – товпитися, стовпитися.

Скопом – стовпищем, юрбо́ю, на́товпом.

Скоро (быстро) – швидко, ху́тко; (*в скорости*) – незаба́ром, ско́ро, ху́тко.

Скоропечатня – хуткодрукарня, друкарня.

Скоропись: 1) – хутке письмо, скоропис (-су); 2) (*стенография*) – стенографія.

Скоро(по)спешный – сквапливий, скороспішний.

Скорость (движения) – швидкість (-кости), хуткість (-кости), ско́рість (-рости); *с. предельная* – крайня швидкість; *в -сти* – незаба́ром, небавом; *отправляют большой, малой -стью* – пересилати великою, ма́лою швидкістю; *с наибольшей -стью (делать)* – якнайшвидче; *со -стью поезда (ехать)* – швидко, як поїзд.

Скоросшиватель – зшивач (-ча).

Скорый (о поезде) – швидкий; (*о помощи*) – нега́йний; (*близкий по времени, о приходе кого*) – ско́рий.

Скот – худоба, това́р (-ру), скот (-ту); *с. убойный* – (худоба) това́р на за́різ; *скот падает* – худоба гине.

Скотобойня – різниці (-ниць).

Скотовод – скота́р (-ря).

Скотоводство – скота́рство; *с. племенное* – скота́рство на розплід, расове́ скота́рство.

Скрепа (документа) – посвідчення, стве́рдження; (*вещь*) – скрі́па.

Скрепка (для бумаг) – за́кріпка.

Скреплять, -пить (разорван. бумагу) – сколювати, сколо́ти; (*документ подписью*) – свідчити, посвідчувати, посвідчити, стве́рджувати, стве́рдити; *с. договор* – стве́рджувати договір.

Скрывательство – перехо́ви (-вів), перехо́вування.

Скрывать, скрыть: 1) (*прятать*) – хова́ти, схова́ти; 2) (*держат в тайне*) – та́їти, зата́ювати, зата́їти.

Скрываться, скрыться (исчезать) – зника́ти, зникнути, тіка́ти, втекти; (*прятаться*) – хова́тися, перехо́вуватися, схова́тися.

Скрытый (о прибыли) – затаєний, прихований; (тайный, о намерении) – (по)таємний, потайний.

Скудный (о сведениях) – убогий, мізерний, дуже малий.

Скупать, -пить – скуповувати, скупити, поскуповувати.

Скупщик, -щица – скупник (-ка), скупниця.

Скученность – скупченість (-ности), скупчення.

Слабеть, ослабеть – слабшати, ослабати, ослабнути; *слабеет дисциплина* – слабшає (ослабає) дисципліна.

Слабость (о здоровьи) – кволість (-лости); с. *наблюдения* – мало догляду, непильний догляд.

Слабый (о кооперативе) – неміцний; (о здоровьи) – кволий, недужий; (о работе) – кепський, недоладний.

Слагать, сложить – складати, скласти; с. *долг, штраф* – скидати довг, штраф (з кого), дарувати довг, штраф (кому); с. *с себя ответственность* – зрікатися, зрестися відповідальності; с. *со счетов* – скидати, скинути з рахунків.

Слаживать, сладить: 1) (что) – ладнати, зладнати; 2) (справиться с работой) – давати, дати раду, управлятися, управитися, справлятися, справитися, упоратися; 3) (прийти к соглашению с кем) – порозуміватися, порозумітися, годитися, згоджуватися, згодитися з ким.

След – слід (-ду), відслід (-ду); *идти, пойти по следам* – слідкувати, послідувати за ким, іти, піти чийм слідом; *нападать на след* – натрапляти, натрапити (надибати) на слід; *по горячему следу* – у свіжу тропу, свіжим слідом.

Следить за кем, за чем: 1) (наблюдать) – стежити, слідкувати за ким, за чим; *следить за ходом дела* – стежити, як іде справа; 2) (присматривать) – доглядати, наглядати, пильнувати кого, чого, назирати кого, що; 3) (выслеживать) – стежити за ким, сов. – сочити, сов. – присочити кого (Г), слідити, висліджувати, сов. – вислідити кого.

Следование: 1) (войск) – перехід (-ходу); (поездка) – проходження; 2) (чему) – додержування чого; *точное -ние распоряжению* – точне додержування розказу.

Следователь – слідчий (-чого); с. *по особо важным делам* – слідчий в особливо важних справах.

Следовательно – отже, отож, виходить.

Следовать: 1) (причитаться кому) – належати, належатись, припадати; *как следует* – як слід, як належить, як годиться; 2) (из чего) – виходити, впливати; *из этого следует* – з цього виходить (впливає).

Следовать, проследовать – іти, піти, проходити, пройти, їхати, проїхати; *бумаги следуют с поездом* – папери йдуть із поїздом; *делегация следовала с курьерским* – делегація їхала кур'єрським.

Следовать, последовать: 1) (идти за кем) – іти, піти слідом за ким, іти, піти чийм слідом; (за чем) – іти, піти слідом за чим; 2) (чему) – додержувати чого, іти, піти за чим; *следуя инструкции* – додержуючи інструкції; *следуя примеру* – ідучи за прикладом; *следуя совету* – слухаючись поради, приймаючи раду, додержуючи поради; 3) (после чего) – бути після чого, іти після чого; *после этого последовало* – по цьому було; *что за этим следует* – що йде по цьому.

Следственный (о власти, о комиссии) – слідчий.

Следствие: 1) (судебное) – слідство; с. *предварительное* – попереднє слідство, передсудове слідство; *вести, производить -вие* – чинити, робити, провадити слідство; *назначать -вие* – призначати слідство; *прекращать -вие* – закривати (прикінчувати) слідство; *состоящий под -вием* – підслідний; 2) (результат) – наслідок (-дку); *как -вие этого* – як наслідок цього, наслідком цього; 3) (вывод) – висновок (-

вку); **выводить -вие** – робити висновок.

Следуемое – належне, належність (-ности), що належить; **получать -мое** – діставати належне; **сверх -мого** – понадналежність, понадналежне.

Следующий: 1) (в пространстве, в доме) – дальший; 2) (во времени), о заседании – наступний, дальший; на **-щий день** – другого дня; на **-щей неделе** – на цім тижні; на, в **-щий раз** – другого разу; 3) (перед перечислением, пояснением) – такий, таке, ось що; **-щим образом** – таким способом, так; **оратором предложено -щее** – промовець запропонував ось що.

Сливать, слить (учреждения) – зливати, злити.

Сличать, -чить – рівняти, порівнювати, порівняти, звіряти, звірити.

Сличительный (о ведомости) – порівняльний, на порівнення, звіряльний.

Слобода – слобода.

Слободской – слобідський, слобожанський (Г).

Словарный (о работе, материале) – словниковий.

Словарь – словник (-ка).

Словесный (о заявлении) – словесний, усний; на словах.

Слово – слово; с. **вступительное** – вступне слово; с. **заключительное** – (при)кінцеве слово; с. **надгробное** – слово над домовиною; с. **окончательное, решительное** – останнє слово; с. **ответное** – слово на відповідь, відповідісне відповідне слово; с. **предварительное** – попереднє слово; с. **приветственное** – привітальне слово, промова на (при)вітання; с. **прощальное** – прощальне слово; с. **честное** – слово чести; **братъ назад слово** – зрікатися, зрєктися слова; **в двух словах** – двома словами; **в немногих словах** – небагатьома словами; **дать на слово** – дати на віру; **держать, сдержать слово** – додержувати, додержати слова, стати на слові (Г); **исполнить слово** – справдити, додержати слова, стати на слові; **к слову** – до речі; **лишать слова** – позбавляти, позбавити слова; **нарушить слово** – зламати слово, не додержати слова; **не устоять в слове** – не додержати слова; **одним словом** – одне слово; **по его словам** – з його слів; **слово в слово** – слово до слова; **при первом слове** – з першого слова, на першому слові; **слово предоставляется** – слово належить; **слово предоставляют** – давати, дати слово кому; **точные слова (приводить)** – достотні слова.

Словопрение – дискусія, змагання, словесне спєречання.

Слог – склад (-ду); с. **возвышенный** – високий склад.

Сложение: 1) (**должности с себя**) – зрєчення посади; (**кого с должности**) – звільнення з уряду (з посади); 2) (**налогов, недоимок**) – дарування (податків, недоплат) кому; 3) (**математ.**) – додавання.

Сложность – складність (-ности); в **общей -сти** – в цілому, загалом, загалом беручи; по **-сти дела (затруднительн.)** – бо складна справа, тому що складна справа; по (**своей**) **-ти** – (своєю) складністю, через свою складність.

Сложный (о процессе) – складний.

Слом чего (постройки) – розкидання, розкид (-ду); на **слом (продать)** – щоб розкидати, на розкид.

Слуга, служанка – слуга, служник (-ка), служниця.

Служащий, -щая (сущ.) (в госуд. учрежд.) – урядовець (-вця), службовець (-вця); **-щий банковый** – банковик (-ка), урядовець банку; **-щи й в сахарном производстве** – цукровик (-ка); **-щий государственный** – урядовець (-вця); **-щий железнодорожный** – залізничник (-ка); **-щий квалифицированный** – кваліфікований службовець; **-щий конторский** – конторський працівник; **-щий таможенный** – митник (-ка), митний урядовець; **-щий трамвайный** – трамвайник (-ка).

Служба – праця на посаді, служба; (**должность**) – уряд (-ду), посада; (**услужение**) –

служба, найми (-мів); с. *военная, действительная* – військова чинна служба; с. *государственная* – уряд (-ду), урядова праця, державна посада, державна служба; с. *движения* – служба руху; с. *живой связи* – відділ живого зв'язку; с. *материальная* – матеріальна служба; с. *наемная* – найми (-мів); с. *наружная* – зокільна служба; с. *пути* – служба копії; с. *связи* – служба зв'язку; с. *тяги* – ввозова служба; *быть, находится на службе*: а) (*иметь должность*) – працювати (на уряді) де, бути на посаді, мати посаду; б) (*работат в учреждении в служебные часы*) – бути на уряді, урядувати, бути на праці; *годный к -бе* (о лице) – здатний до праці (до служби), здатний працювати; *злоупотребление по -бе* – урядове зловживання, зловживання на уряді; *на -бе обществу* – на громадській роботі; *обязанности по -бе* – урядові (службові) обов'язки; *оставляют -бу* – кидати, кинути (залишати, залишити) працю (посаду), кидати, кинути працювати (служити); *по долгу, по обязанностям -бы* – з урядової повинності, з урядового обов'язку; *поступит на -бу* – стати на уряд, взяти посаду, стати на службу; *преступление по -бе* – злочин урядовця, урядовий злочин, службовий злочин; *продвигаться, продвинулся по -бе* – підвищуватися, підвищитися, підвиситися на уряді; *проходит -бу* – перебувати на уряді (на службі); *прохождение -бы* – урядова праця; *сокращенный по (на) -бе* – звільнений, бо зменшено штат, через зменшення штату; *упущение по -бе* – службовий недогляд; *являются на -бу* – приходити урядувати, приходити на працю (на службу); *его нет дома, он на -бе* – його нема́ дома; він на уряді (урядує, на праці).

Служебный (о часе) – урядовий, службовий; (*вспомогательный, о значении*) – помічний.

Служитель, -ница: 1) (*прислуга*) – (при)служник (-ка), (при)служниця; 2) (*культя*) – служитель (-ля), служителька.

Служительский (о комнате) – служницький.

Служить (*быть на службе*) – служити, працювати де, мати працю (посаду) де; (*быть в услужении*) – служити кому, в кого, де; с. *бухгалтером* – працювати як бухгалтер, служити за бухгалтера; с. *по найму* – працювати найнявшись.

Служить, послужить: 1) (*чем*) – бути, бути за що, правити за що, стати за що; (*пригодиться*) – придаватися, придатися на що; с. *препятствием к чему* – бути на заваді, ставати на заваді, бути, ставати на перешкоді до чого, перешкоджати чому; с. *причиной* – бути за причину, спричиняти що, спричинитися до чого; *это служит доказательством того* – це є довід за те; *это может послужить нам в пользу* – це може вийти нам на користь; *это послужило началом* – це стало (було) за початок; 2) (*к чему, для чего*) – бути на що, вживатися, вжитися на що.

Слух (*молва*) – чутка, погослос (-су), погослоска; *распространение ложных слухов преследуется законом* – за поширення неправдивих чуток карають згідно з законом.

Случай – випадок (-дку); (*удобный*) – нагода; (*происшествие*) – пригода; с. *несчастный* – нещасливий випадок, нещаслива пригода; с. *смертный* – смертний випадок; с. *страховой* – убезпечний випадок; с. *удобный, благоприятный* – (добра) нагода, (слушна) оказія; с. *частный* – окреміий випадок; *в большинстве -ев* – здебільшого, здебільша; *в каждом с-е* – щоразу, кожного разу; *в крайнем с-е* – в крайньому разі; *в настоящем с-е* – на цей раз, цього разу; *в некоторых -ях* – інколи, в деяких випадках; *в немногих -ях* – у небагатьох випадках; *в подлежащих -ях* – в належних (відповідних) випадках; *в противном -ае* – інакше, а коли ні; *в с-е нахождения* – якщо (з)найдуть, якщо (з)найдеться, якщо (з)найдене буде; *в с-е необходимости* – якщо є, якщо буде, коли є, коли (тільки) буде кінча потреба; *в -ае неявки* – якщо не з'являться; *в -ае появления заболеваний* – якщо почнуться захорунання; *в отрицательном с-е* – коли ні, якщо ні; *в положительном с-е* – коли так, якщо так; *в последнем с-е* – в останньому

ра́зі; в *сходных -чаях* – в подібних випадках; в *таком с-е* – коли так, у такому ра́зі, тоді; в *с-е чего* – якщо, на випадок чо́го; в *этом с-е* – у цьому ра́зі; во *всех -ях* – завжди, коли; во *всяком с-е* – у всякім ра́зі, в ко́жному ра́зі; *искать с-я* – шукати наго́ди; на *всякий -ай* – на всякий випадок, про (всякий) випадок; на *-ай чего* – на той випадок, коли б; *не редко -аи* – ча́сто трапляється, ча́сті (непоодинокі) випадки, не так рідко бувають випадки; *по -аю (войны)* – з причини (війни); *по с-ю годовщины* – з наго́ди роковин; *по с-ю (купить)* – при наго́ді (купити), з наго́ди (купити), з о́казії (купити); *по с-ю послать* – при о́казії (з о́казією) послати; *по с-ю (продается)* – випадково, випадком (продають); *по с-ю отъезда (продается)* – з причини від'їзду (продають); *по с-ю чего* – з причини, з наго́ди; *покупка по с-ю* – принагі́дна купівля, купівля при наго́ді; *представился -ай* – трапилася наго́да; *при (удобном, благоприятном) с-е* – при (добрій) наго́ді, принагі́дно, при о́казії, за наго́ди, (з) наго́дою; *при первом удобном -ае* – (з)пе́ршою наго́дою; *с подходящим -ем* – принагі́дно; *упустить -чай* – не скориста́тися з наго́ди, проми́нути, пропу́стити наго́ду.

Случайно – випадком, випадково.

Случайность – випадковість (-вості); (*случай*) – випадок (-дку); (*неожиданность*) – несподіваність (-ності).

Случайный (*о заработке*) – випадко́вий.

Случаться, -читься: 1) (*приключаться*) – траплятися, тра́питися, випадати, випасти, припадати, припа́сти; 2) (*бывают*) – траплятися, тра́питися, ставати, ста́тися; (*о плохом*) – ко́їтися, ско́їтися; *случилась потеря* – шко́да ста́лася; 3) (*случайно прибыть*) – нагодитися; *случился как раз представитель фирмы* – саме нагодився відпоручник фі́рми.

Слушатель, -ница – слуха́ч (-ча́), слуха́чка.

Слушать, заслушать – слухати, вислухати; *заслушать протокол* – вислухати протокол.

Слушать дело – розглядати, розглянути спра́ву.

Слушаться: 1) (*команды*) – слухатися; 2) (*о деле*) – розглядатися; *дело -лось в суде* – спра́ву розгляда́ли в суді́.

Смежность – сумі́жність (-ності); в *-сти (находиться)* – сумі́жно.

Смежный (*об участке*) – сумі́жний.

Смелость – смі́ливість (-вості); *брать, взять на себя смелость* – зва́жуватися, зва́житися.

Смена – змі́на, заступа́ння; *на смену* – щоб змінити.

Сменный (*сменяемый, о работнике*) – змінни́й; (*заступающий, о работнике*) – заступни́й.

Сменяемость – змінни́сть (-ності).

Сменять, сменить: 1) – змінити, змінити; 2) (*кого в работе*) – змінити, змінити, заступати, заступити; 3) (*сместать*) – скида́ти, скинути, звільняти, звільнити.

Смертность – сме́ртність (-ності).

Смертный (*о приговоре*) – сме́ртний; (*об умирающем*) – сме́ртельний, на сме́рті.

Смерть – сме́рть (-ти); *с. внезапная* – на́гла сме́рть; *с. гражданская* – політична сме́рть; *с. мнимая (притворная)* – завмертя, уда́вана сме́рть; *с. насильственная* – гвалто́вна сме́рть; *с. неестественная* – неприро́дна сме́рть, не своя сме́рть; *с. от отравления* – сме́рть від отру́ти; *с. скороспостижная* – на́гла сме́рть; *быть при -ти* – бу́ти на сме́рті, бу́ти сме́ртельним; *врачи приговорили его к -ти* – ліка́рі ви́рішили, що він помре́, ліка́рі прирекли йому́ сме́рть; *за смертью (кого)* – че́рез сме́рть; *осудить на смерть (на смертную казнь)* – засуди́ти на стра́ту, засуди́ти на сме́рть; *при -ти (больной)* – на сме́рті, сме́ртельний; *причиняет смерть* – запода́яти сме́рть.

Смесь – сума, мішанина; (*отдел в газете*) – різне, всячина.

Смета – кошторис (-су); *с. дополнительная* – кошторис додатковий; *с. исполнительная* – виконавчий кошторис; *с. материальная* – матеріальний кошторис; *с. предварительная* – попередній кошторис; *с. приходная* – прибутковий кошторис, кошторис прибутків; *с. расходная* – вибутковий кошторис; (*смета издержек*) – кошторис на витрати, витратний кошторис; *назначено по смете* – призначено за кошторисом, згідно з кошторисом; *перерасход по смете* – перевитрати проти кошторису; *согласно представленной смете* – згідно з поданим кошторисом; *сравнительно со сметой* – проти кошторису.

Сметный (*об исчислениях, о назначении*) – кошторисний; *в -ном порядке* – кошторисним порядком.

Смещать, -стить (*с должности*) – відстановляти, відстановити від уряду, скидати, скинути, звільняти, звільнити з уряду.

Смещение – відстаново́ва, відстановлення від уряду, звільнення з уряду.

Смотр – о́гляд (-ду).

Смотреть, присмотреть за кем, за чем – доглядати, доглянути, глядіти, наглядати, наглянути, пильнувати, допильнувати ко́го, чо́го; *с. за работой* – доглядати роботи.

Смотритель, -ница – доглядач (-ча), доглядачка; *с. базарный* – базарний доглядач, базарний (-ного).

Смотря по чему – як до чо́го, зважаючи на що, з о́глядом на що.

Смысл: 1) розум (-му); (*понимание*) – розуміння; (*значение*) – розуміння, значення; (*основание*) – ра́ція; *с. природный* – простий розум; *с. прямой, собственный* – властиве розуміння, значення; *в буквальном смысле (понимать)* – буквально; *в отрицательном смысле (высказываться)* – негативно; *в положительном смысле (высказываться)* – позитивно; *в прямом смысле (принимать)* – у простім, безпосереднім значенні (розумінні); *в тесном смысле* – вузько розуміючи; *в смысле (чего)* – в значенні (розумінні) чо́го; *в широком смысле* – широко розуміючи; *в точном смысле* – в достотному розумінні; *в этом смысле* – в цьо́му розумінні; *добратся до смысла* – дорозумітися; *есть смысл (так поступить)* – є ра́ція; *нет смысла (так поступить)* – нема́ ра́ції; 2) (*содержание*) – зміст (-ту); *с. закона* – зміст зако́ну; *по смыслу закона* – відповідно до змісту зако́ну, за змістом зако́ну; *приобретать особый смысл* – набувати, набути особливого змісту.

Смыслить (*в чем*) – розумітися на чо́му, знатися на чо́му.

Смычка – єднання; *с. города с селом* – єднання міста з селом.

Смягчать, -чить (*нужду, кризис*) – зменшувати, зменшити; (*режим, приговор*) – полегшувати, полегшати, полегшити.

Снабжатель, -ница – постачальник (-ка), постачальниця.

Снабжать, -бдить кого чем: 1) (*доставлять*) – постачати, постачити ко́му що; *с. фабрику сырьем* – постачати фабриці сировину; 2) (*наделять*) – давати, дати; *с. кого адресом* – давати ко́му адресу; *с. кого доверенностью* – дати ко́му уповнова́ження, уповнова́жити ко́го на що.

Снабжение – постачання; *с. дровяное* – постачання дров; *для -ния товаром* – щоб постачати крам, щоб на́стачити кра́му.

Снабженческий (*об аппарате*) – постачальницький.

Снаряжать, -рядить: 1) (*устраивать*) – споряджати, спорядити, лаштувати, влаштувати, облаштувати; *с. войско обозом* – споряджати військові обоз; 2) (*в путь*) – виряджати, вирядити, ладнати, зладнати, рихтувати, вирихтувати.

Снаряжение: 1) (*о предмете*) – спорядження; *с. военное* – військове спорядження (озброєння); 2) (*действие*) – споряджання, спорядження, лаштування, облаштування;

(в путь) – виряджання, вирядження, ладнання, рихтування, вирихтування.

Снижать, снизить (цены, плату) – зменшувати, зменшити.

Снимать, снять: 1) здійсмати, здійсняти; (*запрещение*) – касувати, скасовувати, скасувати; *с. арест с имущества* – звільняти, звільнити майно **-під** заборони; *касувати, скасувати заборону на майно*; *с. мерку* – брати, взяти міру; *с. план* – робити, зробити плян; *с. предложение* – брати назад пропозицію; *с. протест* – зрікатися протесту, відмовлятися від протесту; *с. с учета* – списувати, списати з обліку; *с. фотографию* – фотографувати, зфотографувати, робити, зробити світлину; 2) (*с работы*) – відстановляти, відстановити; 3) (*квартиру*) – наймати, найняти.

Снимок (*фотографический*) – світлина.

Снискивать, -скать – здобувати, здобути, заробляти, заробити; *с. расположение* – заробляти, заробити (запобігати, запобігти) ласки в кого.

Снисходительный (*милостивый*) – ласкавий, милостивий, виба́чливий; **-ный** *приговор* – милостивий вирок; 2) (*пренебрежительный*) – згірдливий, знева́жливий, гордовитий.

Снисхождение (*льгота*) – полéгкість (-кости) полéгша, пільга, ласка; **без всякого -ния** – без ніякої полéгшї (милости), не зглянувшись, ніяк не зласка́вившись, сувóро; *оказывать -ние кому* – давати, дати полéгкість ко́му, зглядатися, зглянутися на ко́го; *он был наказан без -ний* – його сувóро покарали; *просить о -нии* – просити про полéгкість (про милість), просити полéгшити, просити зглянутися.

Снос (*строения*) в *выражении*: *на снос* – на забрання, (щоб) забрати, (щоб) забрали.

Сносить, снести: 1) (*в расход*) – записувати, записати (на вибуток), списати (на вибуток); *с. со счета* – списати з рахунку; 2) (*постройку*) – забирати, забрати.

Сноситься, снестись с кем – мати зв'язки, стосунки, зсилатися (Уманець), зіслатися (Секц.), порозуміватися, порозумітися з ким; (*письменно*) – листуватися з ким, посилати листи, послати листа ко́му, до ко́го; **-ться непосредственно** – мати безпосередні зв'язки, зсилатися безпосередньо; **-ться по почте** – листуватися по́штою, посилати листи по́штою; **-ться по телеграфу** – телеграфно порозуміватися, листуватися телеграфно. зсилатися телеграфом; **-ться по телефону** – порозуміватися, порозумітися телефо́ном; **-тись с кем по делу** – порозумітися з ким у справі.

Сноска – виноска.

Сношения (*в смысле общения между кем*) – стосунки (-ків), зв'язки (-ків); (*письменные*) – листування; (*в смысле связи железнодорожной, почтовой*) – сполучення, зв'язок (-зку); **-ния внешние** – поміждержавні стосунки; **-ния междуведомственные** – стосунки між зарядами, межизрядові стосунки; *с. междугородные* – межिमіські стосунки; *вести -ния* – мати стосунки; *вступать в -ния* – заходити в стосунки; *завязывать торговые -ния* – нав'язувати, нав'язати торговельні стосунки, заходити в торговельні стосунки; **-ния затруднены** – мати зв'язки ва́жко; **-ния прерваны вследствие перемен в отношениях** – через зміни у взаєминах припинено (припинилися) стосунки; *налаживать -ния* – нав'язувати зв'язки (стосунки); *находиться в -ниях* – бути в стосунках; *связь налажена, но сношения еще не возобновлены* – сполучення налагоджене, але стосунків ще не відновлено.

Снуровать, поснуровать – шнурувати, пошнурувати.

Соарендатор – співоренда́р (-ря).

Собирать, собрать – збирати, зібрати, позбирати; (*кого в путь*) – ла́годити, зла́годити; (*машину*) – складати, скла́сти; *с. совет* – скликати ра́ду.

Соблаговольать, -лить – бути ласка́вим, зволяти, зво́лити; *соблаговолите ответить* – будьте ласкаві відповісти.

Соблюдать, -блюсти – додёржувати, додёржати; (*сохранять*) – берегти, зберігати, зберегти; *с. в неприкосновенности* – зберігати незайманим (зівсім цілим); *с. приличие* – додёржувати чемности (пристойности).

Собрание: 1) – збір (збору) (Г), зібрання; *с. делегатское* – делегáтський збір, збір делегáтів; *с. общее* – загальний збір; *с. передвиборное* – передвибóрчий збір; *с. учредительное (кооператива)* – установчий збір; *с. чрезвычайное* – надзвичайний збір; *вести -ние* – керувати збір; *на всех состоявшихся -ниях* – на всіх збóрах, що відбулися, на всіх відбу́тих збóрах; *обращаюсь к достопочтенному собранию* – вдаюся до чесної (зібраної) громади; *открывают -ние* – розпочинати раду; 2) (*сочинений, законов*) – збірник (-ка), збірка.

Собственник, -ница – власник (-ка), власниця.

Собственнический (об имуществе) – власницький.

Собственно говоря – власне.

Собственноручно – власноручно, рукою власною, власнóруч, своєю рукою.

Собственноручный (о подписи) – власний, власноручний.

Собственность – власність (-ности); *с. общая* – співвласність (-ности), спільна власність; *в пожизненную -ность* – у власність (на власність) до життя; *лишать -сти* – вивласнювати, вивласнити; *поступать в чью -ность* – ста́ти чиєю власністю; *право -сти* – право власности; *приобретать в -ность* – набувати у (на) власність.

Собственный (о выборе) – власний; (*о весе*) – чистий.

Событие – подія.

Совершать, -шить, -ся – робити, зробити, чинити, вчинити, -ся; (*исполнять*) – виконувати, виконати; (*акты, договор, сделку*) – укладáти, укласти; *с. преступление* – заподіювати, заподіяти злóчин, чинити, вчинити злóчин.

Совершенно: 1) (*окончательно*) – цілком, зівсім, до рéшти, вкрай; 2) (*в совершенстве*) – доскона́льно.

Совершеннолетие – по́вні літа́, повноліття; *достичь -тия* – дійти по́вних літ, на стану́ ста́ти; *по достижения -тия* – дійшо́ши повних літ, коли по́вні літа́ вийдуть.

Совершеннолетний (о гражданине) – повнолітній, станівкий.

Совершенный: 1) (*о профане*) – цілковитий; 2) (*доскональный, законченный, об исполнении работы*) – доскона́лий, заве́ршений.

Совершенство – доскона́лісьг (-лости), заве́ршеність (-ности); *верх -тва* – найбільша довершеність, заве́ршена доскона́лість; *владесть в -ве языком* – доскона́ло ору́дувати мо́вою; *достигнуть в чем -ва* – досягну́ти (дійти) заве́ршености, дійти ве́рху; *знать в -ве* – зна́ти доскона́ло, зна́ти якнайкраще.

Совершенствовать, усовершенствовать – доскона́лити, удоскона́лювати, удоскона́лити; (*завершать*) – дове́ршувати, довершити.

Совершенствоваться, усовершенствоваться – удоскона́люватися, удоскона́литися.

Совершитель, -ница: 1) (*исполнитель*) – викона́вець (-вця), викона́виця; 2) (*виновник*) – винува́тець (-тця), хто зробив (учинив).

Совет: 1) – (*орган*) ра́да; *с. городской* – міська ра́да; *с. медицинский (учреждение)* – лікарська ра́да; *с. народных комиссаров* – ра́да наро́дніх комісарів; *с. попечительный* – піклува́льна ра́да, ра́да опікува́ння; *с. распорядительный* – розпорядча ра́да; *с. держать* – ра́ду ра́дити, ра́дитися; *поставить на -те* – ура́дити, ухвалити на ра́ді; *собирать с-т* – скликáти ра́ду; 2) (*наставление*) – ра́да, порáда; *с. дельный* – доладна (по)ра́да, добра (по)ра́да; *с. медицинский (помощь)* – лікарська порáда; *обратиться за -том к кому* – уда́тися до ко́го по ра́ду; *по -ту кого (поступить)* – на ра́ду, за порáдою, з порáди ко́го; *с-т получить* – діста́ти, мати порáду; *последовать чьему -ту* – піти за чиєю порáдою; *спрашивать -та* – пита́ти (просити) порáди,

ра́дитися.

Советизировать – радянізува́ти.

Советник, -ница (*член совета*) – ра́дник (-ка), ра́дниця, дора́дник (-ка), дора́дниця; (*советчик*) – пора́дник (-ка), пора́дниця, дора́дник (-ка), дора́дниця.

Советовать, посоветовать: 1) (*кому, в чем*) – ра́дити, пора́дити, ра́яти, пора́яти (кого, кому); *пора́ду дава́ти, да́ти кому́ в чо́му; дава́ть кому́ совет* – ра́дити, пора́дити ко́го, пора́ду дава́ти, да́ти кому́; 2) (*кому, кого, что*) – ра́дити, пора́дити, ра́яти, на́раяти ко́му ко́го, що; *посовету́йте мне (хорошую книгу)* – пора́дьте мені.

Советоваться, посоветоваться (*на счет чего*) – ра́дитися; пора́дитися про що; (*заседа́ть*) – ра́дити, радува́ти (Г).

Советский (*о строе*) – радя́нський.

Советчик, -чица – пора́дник (-ка), пора́дниця, дора́дниця, дора́дник (-ка), дора́дниця.

Совещание – на́рада; *с. по рассмотре́нию* – на́рада для ро́згляду; *с. секционное* – секці́йна на́рада; *в -ниях* – на на́радах; *на состоя́вшемся -нии* – на на́раді, що відбу́лася, на відбу́тій на́раді; *-ние состоя́лось* – на́рада відбу́лася; *суд ушел на -ние* – суд пішо́в ра́дитися, суд пішо́в на на́раду.

Совещательный (*о голосе*) – дора́дчий; (*совещательский, о комнате*) – на́радчий, ра́дний.

Совещаться – ра́дитися, ма́ти на́раду; (*заседа́ть*) – ра́дити, радува́ти (Г).

Совладелец, -лица – спі́ввлас́ник (-ка), спі́ввлас́ниця.

Совладение – спі́вволоді́ння.

Совместимый (*об обязанностях*) – сполу́чний.

Совместитель, -ница – сполу́чник (-ка), сполу́чниця, сполу́чувач (-ча), сполу́чувачка.

Совместительство – сполу́чення (поса́д); *иметь -во* – ма́ти кі́лька поса́д, працюва́ти на кі́лькох поса́дах, сполуча́ти поса́ди; *по -ву* – сполуча́ючи поса́ди, сполучу́ючи поса́ди; *получа́ть зарпла́ту по -ству* – одержува́ти зарпла́тню за сполученням; *работа́ть по -тву* – працюва́ти на кі́лькох поса́дах.

Совместность – спі́льність (-ності), сумі́сність (-ності); *с. владения* – спі́льність володі́ння; *с. жительства* – спі́льне (сумі́сне) життя.

Совместный (*о квартире*) – спі́льний, сумі́сний.

Совместать, -местить – сполуча́ти, сполучи́ти; *с. должности* – сполуча́ти, сполучи́ти поса́ди, ма́ти кі́лька поса́д.

Совокупно – спі́льно, ра́зом, уку́пі, суку́пно.

Совокупность – суку́пність (-ності), цілоку́пність (-ності); *все в -сти* – се загалом; *по -сти* – за все в цілому; *по -сти доходов (налог)* – з усі́х у цілому добу́тків; *по -сти преступлений* – ра́зом за всі злочини.

Совокупный – спі́льний, суку́пний.

Совпадать, -впасть – збіга́тися, збі́гтися, сходи́тися, зійти́ся; (*с чем*) – припада́ти, припа́сти на що; *дни совпадают* – дні збіга́ються, дні сходи́ються; *срок векселя совпадает с праздничным днем* – те́рмін ве́кселя припада́є на святний де́нь; *часы совпали* – години зійшли́ся.

Совпадение – збі́г (-гу), збі́жність (-ності); *с. должника и кредитора* – збі́жність винува́тця й креди́тора; *с. обстоятельств* – збі́г (збі́жність) обста́вин.

Современный (*теперешний, о течениях*) – су́часний, сьогоча́сний; (*тогдашний*) – тогоча́сний.

Согласие: – 1) зго́да; *в случае -сия (сообщите)* – якщо зго́да; *изъявля́ть -сие* – дава́ти, да́ти зго́ду, зго́джувати́ся, зго́дитися; *по взаимному, обоюдному -сию (действовать)* – за обопі́льною зго́дою; *по из явлении вашего согласия* – як ви дали (дасте́) зго́ду; *приходи́ть ко взаимному -сию* – обопі́льно пого́джувати́ся, пого́дитися; *с вашего -сия*

– за ва́шою зго́дою, з ва́шої зго́ди; 2) (*мир, лад*) – зго́да, зла́года.

Согласительный (*о комиссии*) – (по)єдна́льний, поєдна́вчий.

Согласно: 1) (*чего, чему*) – згі́дно з чим; *с. распоряжения* – згі́дно з ро́зказом; 2) (*жить согласно*) – жити в зго́ді, в зла́годі жити.

Согласный, согласен с чем – згі́дний, зго́ден з чим; (*соответствующий*) – відпові́дний до чо́го; *быть -ным с чем (с образцами)* – відпові́дати чо́му; *быть -ным на что* – пристава́ти, приста́ти, да́ти зго́ду на що; *быть -ным с кем* – пристава́ти, приста́ти, да́ти зго́ду на що, на чию думку, ма́ти таку́ са́му думку, як хто, прийма́ти чию думку; *согласен* – зго́ден, зго́да.

Согласованность – пого́дженість (-ности).

Согласовывать, -совать, -ся – пого́джувати, пого́дити, -ся; *с. с местными условиями* – пристосо́вувати до місце́вих умо́в.

Соглашать, -гласить: 1) (*что с чем*) – пого́джувати, пого́дити; 2) (*мирить кого с кем*) – поє́днувати, поє́днати, мирити; 3) (*склонять к чему*) – намовляти, намо́вити до чо́го.

Соглашаться, -гласиться – зго́джуватися, зго́дитися, пого́джуватися, пого́дитися, пристава́ти, приста́ти на що; *с. между собою* – пого́джуватися, пого́дитися, поє́днуватися, поє́днатися, порозуміва́тися, порозумі́тися; *с. с чьим мнением* – пристава́ти (приста́ти) на чию думку, зго́джуватися з чиєю́ думкою.

Соглашение – уго́да, поє́днання; (*согласие*) – зго́да; *с. обоюдное* – обо́пільна зго́да; *о. предварительное* – попере́дня уго́да; *с. тарифное* – тарифна уго́да; *входит с кем в -ние* – укла́дати, укла́сти уго́ду з ким, порозуміва́тися, порозумі́тися, пого́джуватися, пого́дитися з ким; *достичь -ния* – дійти зго́ди; *по особым -ниям (пользоваться)* – на підста́ві окре́мих уго́д; *по соглашению с кем* – порозумі́вшись з ким, у зго́ді з ким; *приходит, прийти к -нию* – пого́джуватися, пого́дитися, порозуміва́тися, порозумі́тися на чо́му, про що.

Содействие (помощь) – допо́мога; (*благоприятствование*) – сприя́ння; *оказывать -вие:* а) (*помогать*) – дава́ти допо́могу, допомага́ти, допо́могти; б) (*благоприятствовать*) – сприя́ти, посприя́ти ко́му; *при -вии* – з допо́могою; *выражаем благодарность за оказанное вами -вие* – висло́влюємо подяку́ вам, що допо́могли.

Содействовать, посодействовать кому – допомага́ти, допо́могти; (*благоприятствовать*) – сприя́ти, посприя́ти ко́му.

Содержание: 1) (*выдаваемые или получаемые средства к существованию*) – утрима́ння, уде́ржання; (*жалованье*) – платня́, утрима́ння; *с. основное* – основна́ платня́; *с. ремонтное* – гро́ші на ремо́нт; *быть на -нии у кого* – бу́ти у ко́го на утрима́нні, бу́ти на чи́йім ко́шті; *иметь на -нии кого* – утримува́ти, держа́ти ко́го; *-ние кого производится кем* – утримує ко́го́ хто; *состоящий, -щая на -нии* – утрима́нець (-нця), утрима́нка; 2) (*действие*) – де́ржа́ння, трима́ння, уде́ржування, утримува́ння; *с. арендное* – де́ржання в оренді́; *с. хозяйства* – уде́ржування господа́рства; 3) (*издержки*) – ко́шт (-ту), ко́шти (-тів); *с. конторы* – ко́шти на конто́ру; *на своем -нии* – на свої́х ко́штах, свої́м ко́штом; 4) (*доклада, протокола*) – змі́ст (-ту); *относящийся к -нию* – змі́стовий.

Содержатель, -ница – господа́р (-ря), госпо́диня, де́ржець (-жця), де́ржиця; *с. постоялого двора* – господа́р заї́зду.

Содержательность – змі́стовність (-ности).

Содержательный (*о докладе*) – змі́стовний.

Содержать: 1) – утримува́ти, держа́ти; *с. на пищевом довольствии* – харчува́ти, харчити ко́го, годувати́; 2) (*где кого, что*) – трима́ти, держа́ти; *с. в аренде* – ма́ти на оренді́; *с. в чистоте, порядке* – держа́ти чисто́ в порядку (порядком); *с. в чистоте*

(дом) – держати, тримати порядком; *с. под арестом* – держати під арештом; 3)
(содержать в себе) – містити в собі, мати в собі.

Содержаться – бути де; *в камере содержится 5 заключенных* – у камері є 5 в'язнів;
заключенные содержатся в строгой изоляции – в'язнів держать цілком ізольованих.

Содержимое – уміст (-ту) (Н); **-мое ящика** – уміст скриньки; те, що є в скринці.

Содокладчик, -чица – співдоповідач (-ча), співдоповідачка.

Соединять, -нить – сполучати, сполучити, з'єднувати, з'єднати; *с. кого с кем (по телефону)* – сполучати когось з ким.

Сожаление – жаль (-лю); *выразить -ние* – висловити жаль; *к крайнему -нию* – на превеликий жаль.

Сожитель, -ница (вместе живущий) – спожитєць (-тця), спожитиця.

Сожительство – спільне життя, сужиття, співжиття, життя вкупі; *с. супружеское* – спільне життя подружжя.

Сожительствовать – жити з ким; (*в одном помещении*) – мати співжиття з ким (укупі), жити спільно з ким.

Создавать, -дать, -ся: 1) – творити, створювати, створити, утворювати, утворити, -ся;
создается впечатление – створюється (складається) вражіння (враження); 2)
(*сооружаться*) – споруджати, спорудити, будувати, збудувати, -ся.

Создание: – 1) (*произведение*) – твір (твору), утвір (утвору); 2) (*действие*) – утворення, створювання, створення.

Созидать, создать – творити, утворювати, утворити; (*сооружать*) – споруджати, спорудити.

Сознавать, -знать: 1) (*понижать*) – розуміти, зрозуміти, тямити, утямити, усвідомлювати, усвідомити що; 2) (*признавать*) – визнавати, визнати; *с. свою вину* – визнавати свою провину.

Сознаваться, -знаться в чем – признаватися, признатися до чого, винитися, повинуватися, повинитися в чому; **-ться в вине** – повинитися, признатися до вини.

Сознание: 1) (*вины, ошибки*) – визнавання, визнання, розуміння чого; (*признание*) – признання; (*виновности*) – повинення; 2) (*псих.*) – свідомість (-мости); (*сохранение сознания и чувств*) – притомність (-ности); свідомість (-мости); *с. долга* – свідомість обов'язку; *быть при -нии* – притомним, при розумі бути; *в -нии* – свідомо; *потерять -ние* – знепритомніти, впасти в непритомність; *прийти в -ние* – опритомніти.

Сознательный (о части общества) – свідомий.

Созыв – склик (-ку), скликання.

Созывать, созвать – скликати, скликати; (*о мног.*) – поскликати.

Соизволять, соизволить – зволяти, зволити; *соизвольте ответить* – будьте ласкаві відповісти.

Соименник – одноймєнник (-ка), одноймєнниця, з таким самим ім'ям.

Соискание – конкурс (-су), змагання; *с. на премию* – конкурс на премію.

Сокращать, -кратить (дорогу, срок) – скорочувати, скоротити; (*производство, штаты, расходы*) – зменшувати, зменшити; *сокращать служащих* – зменшувати, зменшити число урядовців.

Сокращаться, -кратиться (в расходах, потребностях) – зменшувати, зменшити свої витрати, потреби.

Сокращенно – скорочено, коротко.

Сокредитор – співкредитор (-ра).

Сокрытие – утаєння, затаєння.

Солдат – салдат (-та), вояк (-ка); *с. билетный* – білетний салдат; *с. отслужившийся, отставной* – вистужений салдат; *с. рядовой* – рядовий салдат, рядовик (-ка); *братъ в*

солдаты – брати, узяти до війська.

Солевар – соляр (-ра).

Солеварня – солярня.

Солидный (о работнике, об учреждении, фирме) – поважний, солідний; (степенный, о лице) – статечний; (изрядный, о стаже, сумме) – чималий.

Сомнение – сумнів (-ву); без **-ния** – без сумніву, безперечно, нема сумніву, що...; *вне всяких -ний* – немає ніякого сумніву, що..., без ніякого сумніву, понад усякі сумніви; *возбуждать -ния* – викликати сумнів; *его взяло -ние* – його взяв сумнів, він почав вагатися; *не подлежит -нию* – не можна сумнитися, не можна мати сумніву; *подвергаться -нию* – підпадати під сумнів; *подвергнуть -нию* – піддати сумніву; *это подлежит -нию* – це річ сумнівна (непевна); *является -ние* – бере сумнів.

Сомнительность – непевність (-ности), сумнівність (-ности).

Сомнительный (о документе) – непевний, сумнівний; (только о человеке) – непевний.

Сонаниматель, -ница – співнаймач (-ча), співнаймачка.

Сонаследник, -ница – співспадкоємець (-ємця), співспадкоємиця.

Соображать, сообразить: 1) (*размышлять*) – міркувати, зміркувати, розмірковувати, розміркувати; 2) (*разбираться в чем, понимать что*) – тямити, розумітися на чому.

Соображаться с чем – уважати на що.

Соображение – міркування; *с. обстоятельство дела* – обміркування справи; **-ния** *предположительные* – здогадні міркування, міркування наздогад; без **-ния** – не поміркувавши, не зваживши; *по -нии всех обстоятельств* – розміркувавши (зваживши) всі обставини; *по тактическим -ниям* – з тактичних міркувань, з міркувань тактики; *по этим -ниям* – з цих міркувань, через ці міркування; *принять в -ние* – брати, взяти під увагу що, уважати на що, зважити (на) що; *руководствуясь -ниями* – зважаючи на те, що...

Сообразно с чем – відповідно до чого, стосовно до чого.

Сообразовывать, -зовать что с чем – погоджувати, погодити, стосувати, пристосовувати, пристосувати що до чого; *с. действия с инструкцией* – погоджувати діяльність з інструкцією; *с. с местными условиями* – пристосовувати до місцевих умов, зважати на місцеві умови.

Сообразовываться, -зываются с чем – уважати, зважати, зважити на що, зважати, зважити що.

Сообща – спільно, гуртом.

Сообщать, -щить: 1) – сповіщати, сповістити когось про що, подавати, подати до відома комусь; *с. на словах* – переказувати, переказати; *с. письменно (в письменной форме)* – писати, написати, сповіщати, сповістити на письмі; (*письмом*) – сповіщати листовно (листом); *с. сведения* – давати (подавати) відомості; *сообщите о принятых мерах* – сповістіть, яких заходів ужито; *по -нию (агента)* – як сповіщає (агент); 2) (*придавать*) – надавати, надати чого; 3) (*заразу кому, чему*) – заражати, заразити когось, що.

Сообщаться: 1) (*иметь сообщение, связь*) – сполучатися, мати зв'язок; (*сноситься*) – мати стосунки; (*письменно*) – листуватися; 2) (*сообщается, сообщалось, будет сообщаться*): *как уже -лось* – як уже повідомляли, як уже повідомлювано; *настоящим -ется* – цим повідомляємо.

Сообщение: 1) (*связь*) – сполучення, зв'язок (-ку); *с. воздушное* – повітряне сполучення; *с. почтовое* – поштове сполучення, поштовий зв'язок; *с. пригородное* – приміське сполучення; *с. телефонное* – телефонне сполучення; *иметь -ние* – мати зв'язок, сполучення з ким; *по водным путям -ния (отправляют)* – водними шляхами, водою; *пути -ния* – шляхи, шляхи сполучення; *-ние прервалось* – зв'язок урвався, припинився; 2) (*известие*) – звістка, повідомлення, сповіщення; *с. конфиденциальное*

– конфіденційне повідомлення; *с. корреспондентское* – допис (-су); *с. официальное* – офіційне повідомлення; *с. правительственное* – урядове повідомлення; 3) (*действие*) – повідомлення, повідомлення, сповіщення, сповіщення; *с. почтовое (извещение по почте)* – сповіщення поштою; 4) (*передача*) – передавання, передання; *с. болезни* – передавання хвороби.

Сообщество (компания) – товариство, спілка, компанія; *с. преступное* – злочинна спілка; *в -стве* – в товаристві.

Сообщник, -ница – спільник (-ка), спільниця, співучасник (-ка), співучасниця; *быть -ком в преступлении* – брати участь у злочині, бути за спільника в злочині, спілкувати (брати уділ) у злочині.

Сообщничество – спільництво, співучасть (-сти).

Соопекун, -ша – співопікун (-на), співопікунка.

Соорудитель, -ница – спорудник (-ка), спорудниця.

Сооружать, -рудить – споруджати, споруджувати, спорудити, будувати, збудовувати, збудувати; *с. здание* – ставити, поставити будинок, споруджати будинок.

Сооружение – споруда, будівля; (*действие*) – споруджування, спорудження, будування, збудування; *-ние недвижимостей* – будування споруд.

Соответственный, соответствующий чому (*о распоряжениях, мероприятиях*) – відповідний до чого.

Соответствие с чем – відповідність (-ности) до чого; *в -вии с чем* – відповідно до чого; *приводит в -вие с чем* – увідповіднювати, увідповіднити що чому, робити; зробити відповідним до чого.

Соответствовать чому – відповідати чому, бути відповідним до чого.

Соответчик, -чица – співвідповідач (-ча), співвідповідачка, співпозиваний (-ного), співпозиванець (-нця) (Н), співпозиванка (Н).

Соотношение – взаємостосунок (-нку), кореляція, обопільна реляція; (*связь*) – взаємозв'язок (-зку).

Соперничать с кем – конкурувати, змагатися.

Соперничество – конкуренція, змагання.

Сопоручитель, -ница – співпоручник (-ка), співпоручниця.

Сопоставление – зіставлення, зістава (Н); (*сравнение*) – рівняння, порівнювання, порівняння; *делать, сделать -ние* – рівняти, порівнювати, порівняти.

Сопоставлять, -вить – рівняти до чого, порівнювати, порівняти що з чим.

Соправление – спільне урядування, співурядування.

Соприкасаться, -коснуться – сторкуватися, торкатися, сторкнутися з чим; (*упираться друг в друга*) – стикатися, зіткнутися; (*иметь дело*) – мати діло з ким; (*границить*) – суміжити, межувати.

Соприкосновение с кем, с чем – стикання, дотик (-ку); (*переносно*) – дочинення до кого, до чого, зв'язок (-зку) з ким, з чим; *иметь -ние* – стикатися, зіткнутися; (*о людях*) – мати діло з ким; (*о предметах*) – торкатися чого, доторкуватися до чого; *имеющий -ние с плательщиками* – що має дочинення до платників.

Соприкосновенность – дотичність (-ности); (*смежность*) – суміжність (-ности) з чим; (*причастность*) – причетність (-ности) до чого.

Соприкосновенный (*о материале, относящемся к делу*) – дотичний; (*смежный, о постройке*) – суміжний; (*к делу, о лицах*) – причетний.

Сопричастность – причетність (-ности).

Сопричастный (*о замешанном в деле лице*) – причетний; (*об адресе, бумаге*) – супровідний.

Сопровождать, -водит – супроводити, супроводити, іти, піти з ким; *с. арестанта* –

вести арештанта.

Сопровождаются чем – вести за собою що, спричиняти що; (*идти в сопровождении*) – іти в супроводі когo, чоgо.

Сопровождающий: 1) (*об обстоятельстве*) – супровідний; 2) (*о человеке*) – супровідник (-ка).

Сопровождение – (су)провід (-воду); **в -нии** – в супроводі, разом з ким; **в -нии конвоя** – під конвоєм, з конвоєм; *явиться в -нии кого* – прибути з ким.

Спротивление – опір (опору); *с. вооруженное* – збройний опір; **без -ния** – не опираючись; *оказать -ние* – опір чинити, ставати, стати опір.

Спротивляются, -вителься кому (действием) – опиратися, опертися, опір ставати, стати, противитися кому; (*словами*) – сперечатися, змагатися проти чоgо, з ким.

Сопряжено (в выражениях): **-но с затруднениями** – річ труднoтна, не лeгка, труднoтно, не лeгко; **-но с опасностью** – небезпечно, річ небезпeчна; **-но с расходами** – потребує витрат; (*убыточно*) – утратно, річ утратна; *взыскание будет -но с затруднениями* – виправити (стягнути) бeде трудно, не лeгко, вaжко.

Сопутствовать – супроводити, іти разом, іхати разом, подорожувати разом; (*чему*) – іти разом з чим.

Соразмерно – домірно, помірно, до міри, відповідно до чоgо; **-но жалованью** – відповідно до платні.

Соразмерность – домірність (-ности), помірність (-ности), відповідність (-ности).

Соразмерный (о требованиях) – домірний, помірний.

Соразмерять, -ритель что с чем – домірювати, доміряти, домірити що чоmу; (*взвешивать*) – зважувати, зважити; *с. расход с приходом* – витрати доміряти прибутками, робити витрати відповідно до прибутків; *с. силы* – зважувати, зважити сили.

Сорганизовывать, -зывать – організувати, зорганізувати, зорганізувати.

Соревнование – змагання; *с. социалистическое* – соціалістичне змагання.

Соревнователь, -ница – змагальник (-ка), змагальниця; *член-соревнователь* – учасник-співстаранець (Н).

Сорить, насорить – смітити, насмітити; *с. воспрещается* – смітити заборонено.

Сорт – сорт (-ту), гатунок (-нку); *превосходит по сорту* – бути кращого сорту (гатунку); *этот товар превосходит по сорту ранее присланный* – цей крам кращого сорту, ніж раніше присланий.

Сортировать, посортировать, рассортировать – сортувати, посортувати.

Сортировка (действ.) – сортування; *производит сортировку* – сортувати, посортувати.

Сортировщик, -щица – сортувач (-ча), сортувачка, сортувальник (-ка), сортувальниця, супрацівник (-ка) (Н), співпрацівниця (Н).

Сортовой (о товаре) – сортовий.

Сословие – стан (-ну); *бывшее -вие* – колишній стан.

Сослуживец, -вица – співробітник (-ка), співробітниця; супрацівник (-ка) (Н), супрацівниця (Н).

Сосредоточивать, -чить, -ся – зосереджувати, зосередити, -ся.

Состав – склад (-ду); *с. личный* – особовий (персональний) склад; *с. наличный (жильцов)* – навічний склад, навіч є; *с. начальствующий (воен.)* – начальники, старшина, начальницький, старшинський склад; *с. переменный* – перемінний (змінний) склад; *с. подвижной* – взовий склад, взовина; *с. поезд* – ва́лка; *с. постоянный* – постійний склад; *с. преступления* – склад злочину; *с. численный* – число душ, числовий склад; *в с-в войти* – до складу ввійти; *в -ве находится* – у складі бути, до

складу належати; *в с-в отдела входят следующие части* – відділ складається з таких частин; *в полном -ве* – в цілому складі; *войти в с-в комиссии* – увійти до (складу) комісії; *комиссия в полном -ве* – комісія в повному складі, вся комісія в цілому, ціла комісія; *комисия в -ве пяти* – комісія з п'ятьох; *по -ву* – складом; *стол личного -ва* – особова частина; *текучность -ва (служащих)* – мінливість складу.

Составитель, -ница – укладач (-ча), укладачка, упорядник (-ка), упоряднича.

Составлять, -вить: 1) (*опись, протокол, проект*) – укладати, укласти; (*сборник*) – упорядковувати, упорядкувати; 2) (*образовывать собою что, большинство, исключение*) – становити що; *с. часть чего* – становити частину чого, бути частиною чого; *актив составляет* – актив становить; *сколько это составит* – скільки це буде, скільки це становитиме, скільки це винесе; *это не составит труда* – це не буде важко (трудно); *это -вит большую сумму* – це становитиме, це дасть велику суму; 3) (*с. из частей*) – складати, скласти; *с. кадр хороших работников* – добирати, дібрати кадр добрих робітників; *с. себе имя* – уславлюватися, уславитися, здобувати, здобути слави, зазнавати, зазнати слави, заживати, зажити слави; *с. себе состояние* – складати, збивати, збити собі маєток.

Составной: 1) (*составленный из отдельных частей, о приборе*) – складений, зложений; (*разборный*) – складаний; 2) (*о составляющей часть целого*) – складовий.

Состояние: 1) (*положение*) – стан; *с. возбуждения* – запал (-лу), зворушення; *с. денежных средств* – грошовий стан; *с. гражданское* – цивільний стан, громадянський стан; *с. упадка* – стан занепаду, занепад (-ду); *в -ни и разрушения быть* – бути в руїні, зруйнованим бути; *власть в обморочное -ние* – зомліти; *по -нию здоровья* – станом здоров'я, здоров'ям; *при таком -нии* – за такого стану, в такому стані; *приводит в образцовое -ние* – доводити до зразкового стану; *прийти в негодное -ние* – стати непридатним, стати негодящим; *прийти в -ние упадка* – підупадати, підупасти, занепадати, занепасти; 2) (*имущество*) – достаток (-тку), маєтність (-ности); *с. имущественное* – достаток (-тку); *вложить -ние во что* – вкласти достаток у що; *иметь малое -ние* – мати невеликий (до)статок (невелику маєтність); *составить большое -ние* – скласти собі великий маєток (велику маєтність); 3) (*возможность*) – змога, спромога, сила; *быть в -нии* – в силі бути, мати силу, спромогу, здолати, бути в спроможі, бути спроможному; *я не в -нии* – не моя сила, я не можу, не маю спромоги, я не здолаю.

Состоятельность: 1) (*материальная*) – заможність (-ности), засібність (-ности); 2) (*плательщика*) – виплатність (-ности), спроможність платити; 3) (*дowodов и т. п.*) – довідність (-ности); *с. гипотезы* – довідність гіпотези.

Состоятельный (материально, о предпринимателе) – заможний, засібний; (*платежеспособный, о плательщике*) – виплатний, спроможний платити; (*доказательный, о доводе*) – довідний.

Состоять: 1) (*из чего*) – складатися з чого; 2) (*заклучаться*) – бути в чому; *дело состоит в том...* – справа така...; *работа состоит в том...* – робота є в тому, робота така...; 3) (*кем-либо*) – бути, працювати, служити; *за кого; с. бухгалтером* – бути за бухгалтера; *с. в должности (учителя)* – бути на посаді, мати посаду, бути за...; *с. на военной службе* – бути (служити) в війську; 4) (*находиться*) – бути, перебувати; *с. в ведении* – бути підпорядкованим; *с. при Совнаркомe* – бути при Раднаркомі.

Состояться – бути, відбуватися, відбутися; *-лось постановление* – сталася постановова (ухвала); *собрание не -лось* – збір не відбувся.

Состязание – змагання; *с. в беге* – бігові (пере)го́ні (-нів); *с. сторон* – змагання сторін.

Состязющийся (о стороне) – змагальний.

Состязющиеся – змагальники.

Сосчитывать, -тать, -ся – рахувати, порахувати, лічити, полічити, -ся; **-ться с кем** (*сводит счёты*) – квотуватися, поквитуватися, рахуватися, порахуватися з ким; **-ваётся легко, трудно** – порахувати легко, трудно.

Сотоварищество – товариство, спілка.

Сотрудник, -ница – співробітник (-ка), співробітниця; (*помощник*) – помічник (-ка), помічниця; *с. секретный* – секретний, таємний співробітник; *с. ученый* – науковий співробітник.

Сотрудничать – працювати, служити, співробітничати; (*помогать*) – помагати.

Сотрудничество – співробітництво, спільна робота, спільна праця (служба).

Соумышленник, -ница – спільник у злочині, спілниця у злочині, змовник (-ка), змовниця.

Соучаствовать с кем – брати участь разом (з ким), бути в спілці (з ким).

Соучастие – співуділ (-лу), співучасть (-сти), спілництво.

Соучастник, -ница – спільник (-ка), спілниця, співучасник (-ка), співучасниця.

Сохозяин – співгосподар (-ря).

Сохранение: 1) (*оставление в неприкосновенности*) – зберіження; (*соблюдение*) – додержання; *с. особенностей текста* – зберіження особливостей тексту; *с. порядка* – додержання порядку; *дать отпуск с -нием содержания* – дати відпустку, не позбавляючи платні, залишаючи (відпусникові) платню; 2) (*о сохранении вещей*) – схов (-ву), захов (-ву), сховок (-ку); *отдать на -ние* – віддати (до схову), на сховок, на схов.

Сохранно – в цілості, непорушно.

Сохранность – збереженість (-ности), цілість (-лости); *быть в -сти* – а) бути на схові; б) бути цілим; *вещи в -сти* – речі цілі.

Сохранный: 1) (*о расписке*) – сховний; (*о месте*) – закритий; (*безопасный*) – безпечний; 2) (*о вещи, в сохранности*) – зберіжений, цілий.

Сохранять, -нить что (беречь) – зберігати, зберегти; (*соблюдать*) – додержувати, додержати чого; *с. в целости* – зберігати цілим; *с. доверие* – зберегти довіру; *с. мир* – додержувати миру, пильнувати миру, охороняти мир; *с. свою силу* – зберігати силу, зоставатися при силі, мати силу; *документы -нены* – документи збережено; *закон -ет свою силу* – закон залишається в силі, залишається чинним.

Сохраняется, сохраниться – зберігатися, зберегтися; (*уцелеть*) – залишатися, залишитися цілим, заціліти.

Социализация – соціалізація.

Социализировать – соціалізувати.

Социалистический (*о строе*) – соціалістичний.

Социальный (*о положении*) – соціальний, суспільний.

Сочетание – сполучення, сполука.

Сочетаться браком – побратися, одружитися.

Сочинение: 1) (*произведение*) – твір (-твору), писання; 2) (*действие*) – складання, творення.

Сочинитель, -ница – складач (-ча), складачка, автор (-ра), авторка.

Сочлен – співучасник (-ка).

Сочувствие – співчуття, спочуття; *с. выразить* – висловлювати співчуття.

Сочувствующий (*сторонник*) – прихильний, прихильник (-ка).

Союз: 1) (*государств*) – союз (-зу); *заключать союз* – укладати, укласти союз. **Союз Советских Социалистических Республик** – Союз Радянських Соціалістичних Республік; 2) (*ассоциация*) – спілка; *с. профессиональный* – професійна спілка; *быть в союзе с кем* – спілкувати з ким; *вступать в союз* – входити в спілку, приставати до спілки; *член профсоюза* – спілчанин (-на), спілчанка; 3) (*с. брачный*) – шлюб (-бу);

заключать брачний союз (с кем) – шлюб брати, взяти з ким.

Союзник, -ница – союзник (-ка), союзниця, спільник (-ка), спільниця.

Союзный (*о книжке, об органах*) – союзний, спілчанський.

Спаковывать, -ковать – спакувати, спакувати.

Спальный (*о месте, вагоне*) – спальний; (*о принадлежности*) – ліжковий.

Спасательный (*о лодке, станции*) – рятувальний, рятуноківий.

Спасать, -сти, -ся – рятувати, врятувати, вирятувати, -ся; *с. положение* – рятувати справу.

Спектакль – вистава, спектакль (-лю); *зал для -лей* – заля на вистави, до вистав.

Спекулировать – спекулювати.

Спекулянт, -ка – спекулянт (-та), спекулянтка.

Спекулятивный (*о цели*) – спекуляційний.

Спекуляция – спекуляція.

Спех – спіх (-ху), поспіх (-ху); *дело не к -ху* – справа не нагальна, не пильна справа; *к -ху (делать)* – поспіхом, притьмом; *мне не к -ху* – мені не пильно; *эта работа не к -ху* – це не нагальна робота.

Специализация – спеціалізація.

Специализироваться – спеціалізуватися, доходити фаху, діяти фаху.

Специалист, -тка – фахівець (-вця), спеціаліст (-ста), спеціалістка в чому; *с. по внутренним болезням* – спеціаліст внутрішніх недуг; *с. по товароведению* – спеціаліст (фахівець) у крамознавстві, спеціаліст крамознавства; *с. по части чего, в области чего* – фахівець у чому.

Специально – спеціально, зосібна, зокрема.

Специальность – фах (-ху), спеціальність (-ности).

Специальный (*в смысле профессий, о знаниях, о занятии*) – фаховий, спеціальний; (*исключительный, особый, об оговорке*) – спеціальний, особливий, окремий.

Спецификация – специфікація.

Специфический – специфічний; (*свойственный*) – властивий.

Спешить, поспешить – спішити, поспішати, поспішити, -ся; (*торопиться*) – квапитися, поквапитися; *с. исполнением* – спішити (-ся), поспішати (-ся) виконати.

Спешка – поспішання; (*торопливость*) – поквапність (-ности), сквапливість (-вості), поквап (-пу), хапливість (-вості).

Спешно – поспіхом, швидко; (*немедленно*) – негайно; *-но делать что* – поспіхом робити що; *-но послать* – негайно послати.

Спешность: 1) (*быстрота*) – швидкість (-кости), хуткість (-кости), поспішність (-ности); 2) (*неотложность*) – негайність (-ности), пильність (-ности), нагальність (-ности); *в случаях -сти* – коли негайно треба.

Спешный: 1) (*скорый, о почте, письме*) – швидкий, хуткий, поспішний; 2) (*неотложный, о деле*) – негайний, пильний, нагальний.

Спиртный, спиртовой (*о продаже, о напитках*) – спиртівий.

Список – список (-ска), реєстр (-тру); *с. инвентарный* – інвентарний реєстр, реєстр на інвентар, реєстр інвентарю; *с. кандидатский* – список кандидатів; *с. кондуитный* – контрольний реєстр; *с. наградной* – список нагород; *с. оценочный* – оцінний реєстр; *с. поименный* – поіменний список (реєстр); *с. семейный* – родинний (сімейний) список, список родини; *с. службой* – запис служби, урядний лист, лист про службу; *с. служащих* – реєстр службовців; *с. статейный* – статійний список, лист; *с. формулярный* – службовий список, формуляр (-ра); *заводить, вносить в список* – заводити до списку, записувати, записати в реєстр (до реєстру); *исключать из -ка* – викреслити, виписати з списку (з реєстру); *по -ку* – за списком (за реєстром); *по -ку не*

значитя – в списку немає; *с занесением в трудовой список* – записавши до трудово́го списку; *составить список чего* – скласти список на що.

Списыватель (*переписчик*) – списувач (-ча).

Списывать, -сать – списувати, списати, переписувати, переписати; (*копировать*) – копіювати, скопіювати.

Списываться, -саться с кем – листуватися, по листуватися з ким, писати, написати до ко́го.

Сплавщик (*леса*): а) (*рабочий*) – осна́ч (-ча́) (Г), плотар́ (-ря) (Г); б) (*предприниматель*) – сплавник (-ка) (*Секц.*).

Сплошной (*о проверке*) – по́спільний; (*о массе*) – суці́льний; (*о небрежности*) – цілковитий.

Спокойствие – спо́кій (-ко́ю); *за нарушение общественного спокойствия* – що пору́шено спо́кій у громадянстві (громадянства).

Сполна – цілко́м; *получить -на всю сумму* – одержати цілко́м усю су́му.

Спольщик – спі́льник (-ка), половинник (-ка).

Спор: 1) – суперечка, спір (спору), сперечання, змагання; **-ры земельные** – суперечки за зе́млю; *с. против документов* – заперечення доку́ментів; *вступать в спор* – починати сперечатися, починати суперечку, змагатися; *вступить в спор* – зазмагатися; *поднимать спор* – починати, почати суперечку; *спор по вопросам* – суперечка в спра́вах; **-ры разрешаются в судебном порядке** – суперечки розв'язує суд; 2) (*тяжба*) – по́зов (-зв, -зову); 3) (*нелады, ссора*) – сва́рка, незго́да.

Спорить, поспорить (*о чем*) – спо́ритися, сперечатися, засперечатися, змагатися, зазмагатися за що.

Спорный (*о вопросе*) – спі́рний, суперечний.

Спорт – спорт (-ту).

Спортивный (*о состязаниях, о кружке*) – спорто́вий.

Спорщик, -щица – суперечник (-ка), суперечниця.

Спорящий – суперечник (-ка), суперечниця; **-щие** (*спорящие стороны*) – супротивні сторони.

Способ – спо́сіб (-собу); *с. ведения книг* – спо́сіб вести книги; *с. исправления* – спо́сіб поправляти; *изыскивать, находить с-б* – добира́ти, прибира́ти спо́соби; **каким -бом** – як, яким ро́бом, яким спо́соби, яким чином; **по -бу** (*изготавливать*) – спо́соби; **подрядным -бом** – підрядним спо́соби, підрядно, підрядом.

Способность: 1) (*пригодность*) – зда́тність (-ности) на що, до чо́го; (*сила*) – спромóжність (-ности), сила; *с. к работе* – зда́тність до праці, зда́тність працюва́ти; *с. платежная (платежеспособность)* – спромóжність платити, виплатність (-ности); *с. покупательная* – купівельна спромóжність, спромóжність купува́ти; *с. пропускная* – перепускна́ (пропускна́) спромóжність, спромóжність перепуска́ти (пропускати); 2) (*способность, одаренность*) – хист (-сту), зді́бність (-ности) до чо́го; **иметь -сти к чему** – ма́ти хист (зді́бність) до чо́го.

Способный (*пригодный*) – зда́тний до чо́го; (*одаренный*) – зді́бний до чо́го.

Способствовать, поспособствовать – допомага́ти, допомогти ко́му в чо́му; (*благоприятствовать*) – сприяти, посприяти.

Справедливо: 1) (*по правде*) – по пра́вді, правдиво, справедливо; **-во судить** – по пра́вді судити; 2) (*верно, правильно*) – ві́рно, слу́шно; **-во заметить** – слу́шно заува́жити; **насколько это -во** – яка цьо́му пра́вда.

Справедливость (*правда*) – пра́вда, справедливість (-вості); (*правдивость*) – правдиві́сть (-вості); (*правильность*) – ві́рність (-ности), слу́шність (-ности); **отдавать кому -вость** – призна́вати, призна́ти ко́му справедливість.

Справедливый (о решении) – справедливий; (о замечании) – вірний, слухний.

Справка – довідка; (удостоверение) – посвідка, довідка; с. *немая* – німа довідка; с. *перекрестная* – перехресна довідка; *брать, взять -ну* – брати, взяти довідку; *наводит -ки* – збирати, зібрати відомості, довідуватися, довідатися про кого, про що; *по наведенным -кам* *оказывается* – з довідок виходить.

Справляться, -виться: 1) (*осведомляются*) – довідуватися, довідатися, розвідувати, розвідати; *-ться о цене* – довідатися за ціну, яка ціна; *-ться с подлинником* – довідатися в оригіналі; 2) (*с делом*) – справлятися, справитися, управлятися, управитися, упоратися з чим, давати, дати раду чому, подужувати, подужати що.

Справочник – довідник (-ка); (*спутник*) – порадник (-ка); с. *железнодорожный* – залізничний довідник; с. *фининспектора* – порадник фінінспекторові.

Справочный (о бюро) – довідковий; (о цене) – довідковий, торгівлі; (о типогр. листе) – поправний.

Справщик – поправляч (-ча), коректор (-ра).

Спрашивать, спросить, -ся: 1) (*кого, что, у кого, о ком, о чем*) – питати, спитати, -ся кого чого, запитувати, запитати кого, у кого про кого, про що; с. *разрешения* – питати(ся), спитати (-ся) дозволу, просити, попросити дозволити; *допускаются, допустятся*; с. *товар* – питати краму; 2) (*с кого*) – вимагати від кого, вимогти від кого, правити, справити з кого.

Спрос: 1) – попит (-ту); с. *и предложение* – попит і подавання; с. *на товар* – попит на крам; с. *ничтожный* – мізерний (зовсім малий) попит; с. *усиленный* – збільшений попит; *в виду малого спроса* – що малий попит, через малий попит, бо малий попит; *товар в спросе* – крам у попиті, великий попит на крам; *товар, имеющий спрос* – попитний крам; 2) (*вопрос*) – запит (-ту), запитання; *без спросу* – не спитавши.

Спуск (для проезда, прохода) – узвіз(узвозу).

Сравнение – порівняння; *вне -ний* – поза порівнянням, над порівнянням, над усё; *по -нию с чем* – як порівняти з чим, рівняючи до чого, проти чого; *при -нии обнаружено* – порівнювавши, виявлено (виявили).

Сравнивать, -нить кого, что с кем, с чем – порівнювати, порівняти до чого, зрівнювати, зрівняти що з чим.

Сравнительно с кем, с чем – порівнюючи до за кого, чого, проти кого, чого, як порівняти до чого (до кого), проти кого, чого; *-но меньшая сумма* – як порівняти -невелика сума; *-но с прошлым годом* – проти минулого року (як порівняти).

Сравнительный (об оценке) – порівняльний.

Среда: 1) (*день*) – середя; 2) (*окружение*) – оточення; с. *окружающая* – оточення; *в среде кого* – посеред кого; *в такой среде* – в такому оточенні, посеред такого оточення; *из своей среды (избрать)* – з свого гурту, *-межи себе, -поміж себе*.

Средний (о размере) – середній; (*умеренный, о требованиях, ценах*) – помірний; (*математ.*) – пересічний; *в -нем* – пересічно.

Средство: 1) – засіб (-собу); *-ва передвижения* (о транспорте) – перевозові засоби, транспорт (-ту); транспортні засоби, засоби (до) перевозу (до) переїзду; *-во питательное* – живності (-щів); *-ва производства (продукции)* – засоби виробу, продукції; (*орудия производства*) – засоби виробництва; *-ва распространения* – засіб поширювати, поширити; *-ва сообщения* – засоби сполучення; *-ва сторонние* – побічні засоби; *-ва транспортные* – перевозові засоби, транспорт (-ту); *изыскивать -во* – добирати, дібрати спосіб; *употребляют всевозможные -ва* – уживати, ужити всіх можливих заходів, братися всяких способів; *употреблялись всевозможные средства* – усякого було там спосіб, на всякі способи вдавались (брались); 2) (*денежные*) – (грошові) засоби, гроші (-шей); (*изживание*) – кошт (-ту); с. *платежные* –

платіжні засоби, засоби платити; с. *свободные* – вільні гроші; с. *скудные* – мало грошей, обмаль грошей; *быть при -вах* – мати грошові засоби. мати гроші, замо́жним бути; *заемные -ва краткосрочного характера* – позичені на малий час гроші; *изыскивать, находить -ва* – вишукувати засобів, засоби, вишукати засоби; *иметь -ва к жизни* – мати з чо́го жити; *как позволяют -ва* – як спромо́га; *на (свои) -ва (содержать)* – своїм ко́штом утримувати; *найти -ва на покрытие расходов* – винайти покриття на витрати; *не иметь с-в к существованию* – не мати з чо́го жити, не мати засобів на прожиття; *по недостатку с-в (денежных)* – через брак грошових засобів, грошей, бо бракує грошей; *по -вам жить* – відповідно до засобів жити; *при наличии с-в* – як є засоби; *при ограниченных -вах* – з малими засобами; *при отсутствии с-в* – як нема́ засобів; *при хороших -вах* – з добрими засобами, з добрими гроши́ма; *располагать -вами* – мати засоби; *употребить все -ва (денежные)* – витратити всі засоби, всі гроші; 3) (медиц.) – ліки (-ків) на що; с. *лечебное* – ліки (-ків) на що.

Срок: 1) (период времени) – речене́ць (-нця), час (-су́); с. *годовой* – рік (ча́су), річний речене́ць; с. *давностный* – речене́ць за́давнення (пера́давнення); с. *действия* – речене́ць дія́ння (чинности); с. *договорный* – дого́вірний речене́ць, умо́влений речене́ць; с. *льготный* – пі́льговий речене́ць; с. *месячный* – мі́сяць (ча́су), мі́сячний речене́ць; с. *определенный* – визначений речене́ць (час), пе́вний речене́ць (час); с. *суточный* – до́ба; в *срок* – у свій час, своєча́сно, вча́сно; в *возможно скорый срок* – в що́найме́нший час, в я́кнайме́нший час, можливо швидче, я́кнайшвидше; в *двухмесячный срок* – у два мі́сяці, у дво́хмі́сячний речене́ць, про́тягом дво́х мі́сяців; в *истекший срок* – мину́лий речене́ць; в *кратчайший срок* – в я́кнайме́нший час (речене́ць); в *четырехдневный срок* – у чо́тири дні, про́тягом чо́тирьо́х де́нь; *дать на определенный срок* – да́ти на пе́вний речене́ць (час); *сроком до завтра* – на час до за́втра; *на короткий срок* – на малий речене́ць (час); *срок, назначенный для составления отчета, истек* – речене́ць (час), визначений на укла́дання звіту, ви́йшов (мину́в); *нанимать на срок* – найма́ти на пе́вий речене́ць (час); *оканчивать срок службы* – добува́ти служби, дослужува́ти; *отпуск -ком на месяц* – відпу́стка на мі́сяць; 2) (точно указанный предел времени) – те́рмін (-ну); с. *возврата* – те́рмін, що́б поверну́ти; с. *крайний* – кінце́вий те́рмін; с. *определенный* – визначений те́рмін; с. *первого, последнего платежа* – те́рмін пе́ршої, оста́нньої ви́плати; с. *платежа* – те́рмін платити; с. *платежа по предъявлению* – те́рмін платити, коли пода́дуть; с. *предельный* – оста́нній (кра́йній) те́рмін; в *определенные -ки* – пе́вними те́рмінами; *заплатить до истечения -ка* – за́платити до те́рміну; *истечение -ка* – те́рмін (-ну); *к -ку* – на те́рмін; *к определенному -ку* – на пе́вний (на визначений) те́рмін; *к тому -ку* – на той те́рмін; *сделать на определенный срок* – зроби́ти на пе́вний те́рмін; *срок, назначенный для представления отчета, истек* – те́рмін, визначений на пода́ння звіту (що́б пода́ти звіт), мину́в; *наступает срок* – наста́є (надхо́дить) те́рмін; *по наступлении -ка* – як наді́йде те́рмін; *-ком по предъявлению* – на те́рмін, коли пода́дуть; *платеж -ком 5 числа* – платити 5 числа́; *служить до определенного -ка* – пра́цюва́ти до пе́вного те́рміну.

Срочно (немедленно) – нега́йно; *-но представить* – нега́йно наді́слати.

Срочность – терміно́вість (-вості); (*незамедлительность, спешность*) – нега́йність (-ности).

Срочный: 1) (на определенный период времени, об обязательстве) – на (пе́вний) речене́ць (час), речене́цевий; (*к определенному пределу времени, о взносе, векселе*) – терміно́вий, терміно́ваний, до (пе́вного) те́рміну, на те́рмін; 2) (*спешный, о деле*) – нега́йний, спі́шний; (*о пакете*) – спі́шний; в *-ном порядке* – нега́йно.

Срубка – зруб (-бу), зруба́нь (Г), зрубува́ння; *годный на -ку* – зрубний; *на -ку* – на зруб,

на зруб'янь.

Срыв – зірва́ння, зрива́ння.

Срывать, сорвать – зрива́ти, зірва́ти; *с. собрание* – зрива́ти збір.

Ссуда – по́зика, по́зичка; *с. безвозвратная* – безповоро́тна по́зика; *с. под груз* – по́зичка під заста́ву вантажу́; *с. производственная* – по́зика на виробництво; *с. срочная* – до (пе́вного) терміну, термно́ва (терміно́вана) по́зика; **-ды целевые** – цільові по́зики; *брать в -ду* – бра́ти в по́зику, позича́ти в ко́го; *в порядке -ды* – як по́зика, по́зикою, в по́зику, на по́зику; *давать -ду* – дава́ти в по́зику, позича́ти ко́му; *дебитор по -де* – дебіто́р на по́зику; *долги по -дам* – довги на по́зиках. **Ссудный** (*о кассе*) – позичко́вий.

Ссудодатель – позикода́вець (-вця).

Ссудоприниматель – позикоємець (-ёмця).

Ссудо-сберегательный (*о кассе*) – позичко́во-щадничий.

Ссудчик, -чица – позича́льник (-ка), позича́льниця.

Ссужать, ссудить – позича́ти, позичити ко́му.

Ссылать, сослать – засила́ти, засла́ти, висила́ти, вислати.

Ссылаться, сослаться (*на кого, на что*) – покликáтися, покликатися, посила́тися, посла́тися; **-ться на свидетелей** – покликáтися на сві́дків, посила́тися на сві́дків.

Ссылаясь на – покликáючись (посила́ючись) на...

Ссылка: 1) засла́ння; (*действ.*) – засила́ння; *место -ки* – засла́ння; *находиться в -ке* – перебува́ти на засла́нні; 2) (*на что*) – поклик(ув)а́ння, посила́ння; *с ссылкой на что* – покликáючись, посила́ючись на що.

Ссылно-поселенец – за́сланий посе́ленець.

Ссылный, -ная, ссылочный, -ница – за́сла́нець (-нця), за́сла́ниця, за́сланий (-ного).

Ссыпка (*хлеба; место ссыпки*) – зсипи́ще; (*действ.*) – зсипа́ння, зсипа́ння.

Ссыпной (*о пункте*) – зсипний.

Стабилизация – стабіліза́ція.

Стабилизировать – стабілізува́ти.

Ставать, стать: 1) (*становиться где*) – става́ти, ста́ти; *с. на чью сторону* – ста́ти на чи́йм бо́ці, потягти́ ру́ку за ким; *с. под ружье* – ста́ти до збро́ї; 2) (*делаться*) – става́ти, ста́ти; *с. причиной чего* – спричиня́тися, спричинитися до чо́го, ста́тисся причиною чо́му; *с. чем* – ста́ти за ко́го, за що, зробитися ким, чим; *с. сиротой* – осироті́ти; 3) (*останавливаться*) – става́ти, ста́ти, зупиня́тися, зупинитися, спиня́тися, спинитися; *часы стали* – годинник став (спинився); 4) (*начинать*) – почина́ти, поча́ти, заходжува́тися, заходитися, бра́тися, взя́тися робити що; 5) (*быть достаточным, хватать*) – вистача́ти, вистачити.

Ставить, поставить: 1) (*вопрос, требование*) – ста́вити, поста́вити, становити, постано́вити; *с. в вину* – ставити за провину, привинюва́ти, привинити ко́му що; *с. в известность кого* – дава́ти, да́ти до відома ко́му, повідомля́ти, повідо́мити ко́го, дово́дити до чи́його відома, дава́ти, да́ти, відати ко́му; *с. в необходимость* – зму́шувати, зму́сити ко́го на що, до чо́го; *с. в обязанность кому* – зобов'язува́ти, зобов'яза́ти ко́го, поклада́ти, покла́сти на обов'язок чи́й; *с. в счет* – залічува́ти, залічити, зараховува́ти, зарахува́ти, записува́ти, записа́ти на рахунок; *с. дело* – нала́годжувати, нала́годити спра́ву; *с. кому в счет* – записува́ти, записа́ти, кла́сти, покла́сти на чи́й рахунок, зараховува́ти на ко́го; *с. кому на вид* – робити завва́ження ко́му, завважа́ти, завважити, да́ти ко́му на ува́гу (на замітку), зверта́ти чию ува́гу; *с. на счет* – кла́сти (ко́му) на рахунок; *с. препятствия* – чинити тру́днощі, перешко́ди; *с. пьесу* – виставля́ти, виставити п'єсу; *с. ребром* – ру́ба ста́вити; *с. себе в обязанность* – бра́ти, взя́ти собі́ за повинні́сть; *с. себе задачей* – ста́вити собі́ за ці́ль; *с. цены* –

визнача́ти, визначи́ти ці́ни.

Ставка: 1) (*размер жалованья*) – ста́вка, платня; *с. предельная* – кра́йня ста́вка (платня), найбі́льша ста́вка (платня); 2) (*очная*) – зводи́ (-дів), зве́дення на о́чі; *даютъ очную -ку кому (ставитъ на очную ставку кого с кем)* – зводи́ зводи́ти, зводи́ти, звести́ ві́ч-на-ві́ч, ста́вити, поста́вити на о́чі ко́го з ким.

Ставленник, -ница – настано́вленець (-нця), настано́влениця, протегі́ваний (-ного). протегі́ванець (-нця), протегі́ваниця.

Стадия – ста́дія; *дело в такой -дии* – спра́ва в та́кій ста́дії.

Стаж – стаж (-жу); *иметь солидный стаж* – ма́ти чимáлий стаж; *проходитъ стаж* – стажува́ти; *проходящий, -щая стаж* – стажист (-ста). стажистка.

Стажер, -рка – стаже́р (-ра), стаже́рка.

Стажировать – стажува́ти.

Стажист, -стка – стажист (-ста), стажистка.

Сталкиваться, столкнуться – стика́тися, зіткну́тися; **-тсья с фактом** – подибува́ти факт, натрапля́ти, натра́пити на факт; **интересы -ются** – інтере́си стика́ються.

Стандартизация – стандартиза́ція.

Стандартизировать – стандартизува́ти.

Стандартный – стандар́тний.

Станица – станиця.

Становиться, стать – става́ти, ста́ти; (*делаться*) – става́ти, ста́ти, робитися, зробитися; (*стоитъ*) – ста́ти, ко́штувати; **-тсья дешевле** – дешеві́шати, става́ти дешеві́шим; **-тсья лучше, хуже и т. п.** – кра́щати, гіршати й т. ін.; **положение -тсья тяжелее** – стан ва́жчає, стає ва́жчий; *это дорого станет* – це бага́то ко́штуватиме.

Станционный – стаці́йний.

Станция: 1) (*место остановки*) – ста́ція; *с. иногородная телефонная* – ста́ція позами́ських телефо́нів; *с. конечная* – кінце́ва ста́ція; *с. междугородная* – межими́ська ста́ція; *с. метеорологическая* – метеороло́гічна ста́ція; *с. назначения* – ста́ція призначення; *с. опытная* – дослі́дна ста́ція; *с. перегрузочная* – переванта́жна ста́ція; *с. спасательная* – ряту́вна ста́ція, рятува́льна (Н); *с. товарная* – ванта́жна ста́ція, ванта́жна (Н); *с. узловая* – вузлова ста́ція; 2) (*остановка*) – посто́янка.

Старание – старання, дба́ння; **прилагать -ние** – доклада́ти, докла́сти рук; **потреблять всевозможные -ния** – бра́тися всяких спосо́бів, бра́тися на всякі спосо́би.

Старательно – старáнно, дба́йливо, пильно.

Стараться, постараться (радеть) – старáтися, постарáтися, дба́ти, подба́ти про ко́го, про що, пильнува́ти ко́го, що, клопотáтися, поклопотáтися про що; (*стремиться*) – намага́тися; **постарайтесь исполнить** – подба́йте, (щоб) викона́ти; **стараться раздобыть что (деньги)** – старáтися чо́го (гро́шей).

Старожил – старожите́ць (-тця).

Староста – ста́роста; **быть -той** – бу́ти ста́ростою, старостува́ти.

Старость – ста́рість (-рости); (*о старости человека*) – ста́рість (-рости), ста́рощі (-щів); **за -тью** – з причин ста́рости, че́рез ста́рість; **по -сти лет (отставка)** – че́рез ста́рість.

Старший (на службе) – ста́рший: (*главный*) – голо́вний.

Старшинство (бумаг по времени) – да́внішність (-ности).

Статейный (о списке) – ста́тійний.

Статист, -стка – статист (-ста), статистка.

Статистик – статисти́к (-стка); (*женщ.*) статисти́ця.

Статистика – статисти́ка; **по -ке** – за статисти́кою.

Статистический (о сведениях) – статисти́чний.

Статский (об одежде) – циві́льний.

Статут – статут (-ту).

Статья: 1) (*газетная, журнальная*) – артикул (-лу), стаття; (*ученое исследование*) – розправа, розвідка; *с. вводная* – вступна стаття; *с. руководящая* – провідна (керівна) стаття; 2) (*закона*) – артикул (-лу); *по -тье пятой* – згідно з артикулом п'ятим; *подведение под статью кого, чего* – застосування комусь, до чого артикулу; *статья закона гласит* – в артикулі закону сказано; 3) (*в договоре*) – артикул (-лу), пункт (-кту); *с. подлежащая включению* – артикул, що треба долучити (запровадити); *ссылаться на надлежащую статью (закона)* – покликатися на відповідний артикул; 4) (*дохода*) – артикул (-лу); *изыскивать надлежащие статьи* – вишукувати належні (відповідні) артикули.

Стачечный (*о комитете, фонде*) – страйковий.

Стачка: – 1) страйк (-ку); *начать -ку* – застрайкувати; 2) (*на торгах*) – змова.

Стенновка – стіннівка, стінна, настінна газета.

Стенной (*о газете*) – стінний, настінний.

Стенограмма – стенограма.

Стенограф, -фистка – стенограф (-фа), стенографістка.

Стенографировать – стенографувати.

Стенографический (*о записи*) – стенографічний.

Степень: – 1) ступінь (-пеня), міра; (*уровень*) – ступінь (-пеня), рівень (-вня), щабель (-бля); *с. выполнения* – міра виконання; *с. культурности* – ступінь (рівень) культури, культурний рівень; *с. нуждемости* – міра потреби, якою мірою потрібно; *с. опасности* – міра небезпеки; *в большой -ни* – великою мірою, у великій мірі, дуже; *в гораздо большей -ни* – далеко більше, в далеко більшій мірі, далеко більшою мірою; *в значительной -ни* – чималою мірою; *в известной -ни* – до певної міри; *в какой -ни исполняется* – якою мірою виконують; *в наибольшей -ни* – найбільше, найбільшою мірою, в найбільшій мірі; *в одинаковой -ни* – однаково, рівною мірою, в рівній мірі; *группы по -ни чего (инвалидности, состоятельности)* – групи відповідно до рівня (інвалідності, заможності); *до некоторой -ни* – до деякої міри, більш-менш; *ни в какой степени не (желательно)...* – ані трохи не...; 2) (*ранг*) – ступінь (-пеня), ранга; *ученая степень* – науковий ступінь, наукова ранга; 3) (*степень родства*) – коліно.

Стереотип – стереотип (-пу).

Стеречь *кого, что* – стерегти, пильнувати, глядіти кого, чого; (*стоять на страже*) – вартувати.

Стеснение в чем: 1) (*в деньгах, товаре, заработках*) – нестача, обмаль (-лі) чого; (*более резкая степень -ния*) – скрута; *испытывать -ние в чем* – мати обмаль чого; 2) (*неудобство*) – невігода; 3) (*в правах*) – вкорочення прав.

Стеснительный (*о положении*) – скрутний, тісний; (*неудобный*) – невігідний; (*об услови*) – тяжкий.

Стесняют, -нить (*затрудняют*) – на заваді, на перешкоді ставати, стати; (*мешать*) – заваджати, завадити; *с. кого своими предложениями* – утруднити когось своїми пропозиціями; *вы меня не -ете* – ви мені не заваджаєте.

Стечение (*народа*) – стовпище, здвиг (-гу); (*обстоятельств*) – збіг обставин; *такое уж стечение обстоятельств* – так уже склалися, збіглись обставини, так уже склалось.

Стиль – стиль (-лю).

Стимул – стимул (-лу), споніка.

Стипендиат, -тка – стипендіят (-та), стипендіятка.

Стипендия – стипендія.

Стирка – прання.

Стоимость – вартість (-тости); *с. вероятная* – приблизна вартість; *с. ааготовительная*

– заготовна вартість; *с. меновая* – вимінна вартість; *с. нарицательная* – названа вартість; *с. настоящая* – справжня вартість; *с. номинальная* – номінальна вартість; *с. оценочная* – ціна, оцінна вартість; *с. покупная* – купівельна вартість; *с. предельная* – гранична вартість; *выше своей -сти* – над свою вартість; *иметь -сть (быть ценным)* – мати вартість, багато коштувати; *иметь небольшую -сть* – мати невелику вартість, небагато коштувати; *-сть не превышает (чего)* – вартість не більша, як (за, ніж) що, (від чого); *определить денежную -сть* – визначити грошову вартість; *платить по (действительной) -сти* – платити, скільки (справді) варт(е), скільки (справді) коштує; *составляют -сть* – становити вартість.

Стоить: 1) (*иметь стоимость*) – коштувати; (*обходиться во что*) – ставати, стати; *стоит* – коштує; (*требует*) – забирає; *стоило больших усилий* – стало труда великого, забрало багато зусиль; *облигации займа стоят выше нарицательной стоимости* – ціна на облігації позики більша за номінальну вартість; *по чем стоит метр* – скільки метр коштує; *это мне ничего не стоит сделать* – це мені зовсім не важко зробити; 2) (*заслуживать*) – вартим бути, заслуговувати на що.

Стоит – варт, вартий; (*есть смысл*) – варто; *не стоит* – не варт, не вартий; (*нет смысла*) – не варто; *не стоит благодарности* – нема за що дякувати; *стоит только захотеть* – треба тільки захотіти.

Стойка (в магазине) – прилавок (-ву) (Г). (Секц.).

Стол: – 1) стіл (стола); *с. адресный* – адресове бюро; *с. личного состава* – стіл особового складу; *с. письменный* – письмовий стіл, стіл до писання; 2) (еда) – харч (-чу.-чі), харчі (-чів), їжа; *с. общий* – спільне харчування, спільний обід (вечеря, сніданок); *с. хороший* – добрий харч; *квартира со столом* – квартира з харчами (з їжею); *со своим столом* – на своїх харчах, з своєю їжею.

Столбец – стовпець (-пця); (в газете) шпальти.

Столетие – століття, сторіччя.

Столица – столиця, столичне місто.

Столкновение – сутичка, спітчка (Г), бій (р. бою); (*поездов*) – сутичка.

Столкуются, -коваться – порозуміватися, порозумітися з ким, зговорюватися, зговоритися з ким, доходити справи з ким.

Столовать, -ся – харчувати, -ся.

Столовая, столовка – їдальня.

Столовник, -ниця – харчівник (-ка), харчівниця; *быть -ком* – харчуватися в кого; *держатъ -ков* – мати харчівників.

Столовый (о деньгах) – столовий, харчовий; (о приборе) – обідній, столовий.

Стопа (бумаги) – різа.

Сторож, -жиха – сторож (-жа), сторожиха, вартовий (-вого), вартовик (-ка); (в поле) – лановий (-вого); (*лесной*) – побережник (-ка); (*привратник*) – воротар (-ря); *с. линейный* – сторож на колії; *с. ночной* – нічний сторож, ночівник (-ка); *быть -жем* – сторожувати.

Сторожевой (о пункте) – сторожовий.

Сторожить – сторожити, сторожувати, вартувати, стерегти чого; *с. случай* – вижидати, вичікувати нагоди.

Сторожка – сторожівня.

Сторона: 1) (*направление*) – сторона, бік (боку); *с. дела отрицательная* – недобре (уємне, негатиwне) в справі; *с. дела положительная* – позитивне в справі; *с. левая* – ліворуччя, лівий бік; *с. окрестная* – околиця; *с. правая* – праворуччя, правий бік; *брать чью-либо сторону* – ставати, стати на чиєму боці (на чий бік), тягти, потягнути руку (руч) за кого (за ким), ставати, стати за ким; *в -не (проходитъ)* – осторонь,

сторонною; *в сн-е держаться* – бути осторонь; *искать на -не* – шукати в іншому місці, в інших місцях, по людях шукати; *итти на заработки на -ну* – іти на заробітки; *оставляют в -не что* – полишати без уваг, минати, обминати що; *переходить на чью -ну* (в смысле перебежки, измены) – перекидатися, перекинутися до кого; *по левую -ну* – ліворуч; *по правую -ну* – праворуч; *принимать, брать, держать чью-либо -ну* – обставати, обстати за ким, тягти за кого, тягти, потягти руку за ким, озиватися, озватися за кого, стояти за ким, за кого; *с левой -ны* – ліворуч, в лівій руці; *с нашей -ны нет препятствий* – від нас нема перешкод, ми не чинимо перешкод, ми не заперечуємо; *с обеих с-н* – обабіч, по обабіч; *с правой -ны* – праворуч, в правій руці; *склоняют на свою -ну* – залучати, привертати на свій бік; *со всех с-н* – звідусіль; *со -ны отца (родство)* – по батькові; *со своей -ны* – від себе, і собі, з своєї руки; *стоять на чьей -не* – тягти руку за ким, тягти за кого; *узнать -ной* – від людей дізнатися, сторонною дізнатися; *уклоняться в -ну* – збочувати, збочити; 2) (*поверхность предмета*) – бік (боку); *с. задняя* – тил (-лу), затильний бік, затильна сторона, спинка; *с. лицевая документа* – (з)вєрхній бік докумєнту, лицє докумєнту; *с. лицевая дома* – чолó будинку; *с. обратная* – зворот (-ту); (*изнанка*) – виворот (-ту); *с. передняя* – пєред (-ду), чолó; *имеющий обе лицевые -ны* – личковий (*напр.*, личковє сукно); *на обратной -не* – на звороті; 3) (*страна*) – сторона, край (*р. краю*); *с. родная* – рідний край; *с. чужая* – чужина, чужий край; *на чужой -не* – на чужині; 4) (*в судебн. процессе*) – сторона; *-ны договаривающиеся* – договірні сторони; *с. заинтересованная* – заінтересована (в справі) сторона; *с. истцовая (возбудившая дело)* – позивач (-ча), позивачі, позовна сторона, позовник (-ка); *с. ответная* – позивана сторона, позиванець (-нця); *с. противная* – супротивна сторона, супротивник (-ка); *с. тягущаяся* – позивальник (-ка), позовна сторона, процесова сторона; *с. явившаяся* – сторона, що прибула, прибула сторона.

Сторонник, -ница – прихильник (-ка), прихильниця, прибічник (-ка), прибічниця.

Стоянка – постóянка (Г) (*Секц.*); *-ка извозчиков* – постóянка візників, візницький пункт.

Стоять, статья – стояти, стáти, стáнути; *с. за кого* – обставати когó, обставати за ким, обстоювати когó, що; *с. на своем* – правити своє, стояти, стáти на своєму; (*упорно*) – упєртися на чо́му; *с., ожидая очереди* – застоювати черги; *на повестке дня стоит* – на порядку дєнному є; *спрос стоит* – по́пит триває.

Стража – сторожа, вáрта; *с. лесная* – лісова сторожа; *с. пограничная* – прикордонна сторожа (вáрта); *на -же (быть)* – на сторожі, на вáрті; *под -жей (привести)* – з вартовими.

Страна – країна, край, сторона; *с. окрестная* – околичня країна, околиця.

Страница – сторінка; *на обратной -це* – на другóму боці, на звороті; *страницы обозначать* – сторінки позначати, сторінкувати що.

Страничный (*об итоге*) – сторінковий.

Стратегический (*о ж. ветви*) – стратегічний, вийє́ковóго значення.

Страх (*ответственность*) – відповідáльність (-ности); (*угроза*) – загроза; (*страхование*) – убєзпєчення; *взять на свой страх* – взяти на свою відповідáльність; *под страхом наказания* – під загрозою кáри.

Страхование от чего – убєзпєчення на що; *с. взаимное* – взаємне, обопільне убєзпєчення; *с. жизни* – убєзпєчення життя; *с. имущества* – убєзпєчення майна; *с. от огня* – убєзпєчення на пожежу; *с. личное* – убєзпєчення особи; *с. обязательное* – обов'язковє убєзпєчення; *с. от несчастных случаев* – убєзпєчення на нещасливі випадки; *с. социальное* – соціáльне убєзпєчення; *объект -ния* – об'єкт убєзпєчення.

Страхователь, -ница – убєзпєчувач (-ча), убєзпєчувачка.

Страховать, застраховать – убєзпєчувати, убєзпєчати, убєзпєчити.

Страховка: 1) – убезпе́ка; 2) (*страховой договор*) – убезпе́чна (-ної), убезпе́чна рядна; *заключать -ку* (*страх. договор*) – укладати, укласти убезпе́ку.

Страховой (*о вознаграждении, премии, случае*) – убезпе́чний.

Страховщик, -щица – убезпе́чник (-ка), убезпе́чниця.

Стрелочник – виличник (-ка).

Стрельба – стрі́льба, стріля́ння; *обучение -бе* – навча́ння стріляти; *сегодня состоится пробная -ба* – сьогодні́ буде про́бне стріля́ння.

Стремиться к чему – пра́гнути чо́го, змага́тися, порива́тися до чо́го.

Стремление к чему – пра́гнення чо́го, змага́ння, прямува́ння, порива́ння до чо́го; (*влечение*) – по́тяг (-гу) до чо́го; *в -нии облегчить* – намага́ючись полегшити.

Строгий (*о мерах*) – твёрдий; (*о выговоре, замечании*) – го́стрый, суво́рий; (*об изоляции*) – цілковитий; (*о наблюдении, учете*) – пильний.

Строго – го́стро, твёрдо, суворо; *-го запрещается* – зовсім, го́стро заборонено; *-го следит* – пильно доглядати.

Строгость – твёрдість (-дости), суворо́ість (-рости); *меры -сти* – твёрді заходи.

Строевой: 1) (*о материалах*) – будіве́льний; 2) (*в войске*) – шерего́вий.

Строение: 1) (*постройка*) – буді́вля, будинок (-нку); *с. холодное* – надві́рня буді́вля; 2) (*действие*) – будува́ння; 3) (*структура*) – будо́ва.

Строитель, -ница – буді́вник (-ка), буді́вниця; (*исполнитель работ*) – буді́вничий (-чого).

Строительный (*относящ. к строению*) – будіве́льний, буді́вний; (*строющий*) – буді́вничий (-чого).

Строительство – буді́вництво.

Строить, построить: – 1) будува́ти, збудува́ти; (*из камня*) – мурува́ти, змурува́ти; *с. дом* – ста́вити будинок; *с. в ряды (напр., солдат)* – шикува́ти, ушикува́ти.

Строй – лад (-ду); *с. республиканский* – республіка́нський лад; *при существующем строе* – за тепе́рішнього ладу́.

Строка (*в письме*) – рядо́к (-дка́); *с. красная* – новий рядо́к.

Строчная буква – ма́ла буква (лі́тера).

Структура – структу́ра, будо́ва.

Структурный – структу́рний.

Студент – студе́нт (-нта), студе́нтка.

Студенческий (*о столовой*) – студе́нтський.

Субботник – субі́тник (-ка).

Субвенировать – субвенува́ти.

Субвенционный – субвенці́йний.

Субординация – суборди́нація, підпорядко́ваність (-ности).

Субсидировать – субсидува́ти, дава́ти субсидію, допомага́ти гро́шми.

Субъагент – субаге́нт (-нта).

Субъаренда – підоре́нда, суборе́нда.

Субарендатор – підоренда́р (-ря), суборенда́р (-ря).

Субъект – суб'е́кт (-кта).

Суд – суд (-ду); *с. верховный* – найви́щий суд; *с. военно-полевой* – військо́во-польовий суд; *с. гражданский* – циві́льний суд; *с. кассационный* – касаці́йний суд; *с. народный* – наро́дний суд; *с. полевой* – польовий суд; *с. присяжных* – суд прися́жних; *с. третейский* – една́льний суд, миро́вий суд; *с. уголовный* – криміна́льний суд; *без суда и права* – без суда́ й пра́ва; *ведаться судом с кем* – позива́тися з ким; *вести суд с кем* – позива́тися з ким; *вне суда* – поза су́дом; *добиваться судом* – дохо́дити, дійти су́дом; *обращаться, прибегают к суду* – вдава́тися, вда́тися до су́ду; *отвечать по суду* –

відповідати перед судом; *отдавать под суд, предавать суду* – віддавати, віддати під суд; *по суду* – судом; *подвергать, предавать суду* – притягати, притягти до права, віддавати, віддати під суд; *подвергаться суду* – підпадати судові (під суд); *потребовать на суд* – покликати на суд, до суду; *привлечь, привлечь к суду кого* – подавати, подати в суд на кого, позивати, запозивати когось, притягати, притягти до права когось; *принести жалобу в суд* – закласти позов на кого, подавати до суду на когось; *состоят под судом* – бути (перебувати) під судом; *состоящий под судом* – підсудний (Г); *ходить по судам* – тягатися по судах; *являются, явится в суд* – приходити, прийти на суд, ставитися, поставитися перед суд.

Судебный (об исполнителе) – судовий.

Судеец – судовик (-ка).

Судейский: 1) (об опыте) – судейський; 2) (сотрудник суд. учреждения) – судовик (-ка), судейський (-кого).

Судимость – всудність (-ности); (состояние под судом) – судженість (-ности); *справка о -сти* – довідка про судженість, довідка, чи (що) був під судом.

Судить: 1) (совершать суд) – судити; 2) (думать) – думати, гадати, міркувати.

Судиться – позиватися, судитися, правуватися.

Судно – судно; (мн. ч. – судна).

Судный (о деле) – судовий.

Судовый (о порядке на судне) – судновий.

Судоговорение – судоговоріння, судові промови, судопересправи (-справ), судочинство словесне.

Судомойка – посудомийниця, перемивальниця посуду.

Судопроизводственный (о порядке, о бумагах) – судовий, судочинний.

Судопроизводство – судочинство, судівництво, процес судовий.

Судоостроительный (о предприятии) – суднобудівний.

Судоостройство – судовий лад, судові уладження.

Судоходный (о реке) – судноплавний.

Судоходство – суднопластво.

Судья – суддя; с. *народный* – народний суддя; с. *третейский* – єднальний суддя, мировий суддя; *быть -ей в деле* – бути за суддю в справі.

Суждение: 1) (*размышление*) – міркування; 2) (*мнение*) – думка, гадка, (роз)суд (-ду); с. *основательное* – слухна думка; *представляют на чье -ние* – здаватися, здатися на чий (роз)суд.

Суживать, сузить – звужувати, звззити; с. *план работы* – звужувати план роботи.

Сумма: 1) сума; (*итого*) – підсумок (-мку); с. *валовая* – гуртова сума; с. *круглая* – округла сума; с. *общая* – загальна (ціла) сума; с. *остаточная* – остаткова сума; с. *переходящая* – перехідна сума; с. *подотчетная* – підзвітна сума; с. *полная* – ціла сума; с. *поступающая, приходящая* – надхідна сума, сума, що надходить; о. *поступившая* – надійшла сума, сума, що надійшла; с. *установленная* – визначена сума; с. *причитающаяся* – належна сума; с. *частная* – часткова сума; *суммы не востребованные* – невзяті суми; в **-ме** – на суму; в *общей -ме* – загальною сумою, загальним підсумком; в **-ме составляет** – в підсумку становить; в *сумме это составляет* – загалом, загальною сумою це становить; на **-му** – сумою; *замечаем превышение первой суммы над второй* – бачимо, що перша сума більша за другу; 2) гроші (-шей), сума: **-ма предназначаемая для чего-либо** – гроші, призначені на що; **-ма, причитающаяся кому-либо** – належна комусь сума; **-ма, следующая к выплате** – сума (гроші), що треба виплатити, належна до виплати сума, належні до виплати гроші.

Суммировать, ссуммировать – підсумовувати, підсумувати.

Супруг – дружина (ж. р.), чоловік (-ка).

Супруга – дружина, жінка.

Супруги – подружжя, чоловік та жінка.

Супружество; 1) (*брак*) – шлюб (-бу); *вступить в -ство* – одружитися, побратися; 2) (*муж и жена*) – подружжя, чоловік та жінка.

Сургуч – смілка (печатна), сургуч (-чу).

Суррогат – сурога́т (-ту).

Сутки – доба; *в сутки* – на добу́; *круглые сутки* – цілу добу́, че́рез цілу добу́.

Суточный (*о довольствии*) – добовий, на добу́.

Суть – суть, суття; *говорить по сути дела* – говорити (в су́ті); до суття спра́ви.

Сутяга – позива́ка.

Сутяжничество – позива́льництво, по́зви (по́звів).

Суфлер – суфле́р (-ра).

Сухопутный (*о войне*) – суході́льний, сухозе́мний.

Существенный: 1) (*касающийся сути, об обстоятельстве*) – су́тній, посу́тній, сутте́вий, істо́тний; **-ные обстоятельства дела** – посу́тне в спра́ві; 2) (*значительный, об изменении*) – грунто́вний, великий, чима́лий.

Существо (*суть*) – суття, суть (-ті); *с. дела* – суття спра́ви; *высказываться по -ству (дела)* – висло́влюватися до суття, до су́ті; *отчетность по -ву* – посу́тня зві́тність; *решение по -ву* – вирок у сутті (у су́ті) спра́ви.

Существование – існува́ння, буття; *с начала -ния* – з поча́тку існува́ння, відко́ли є, відко́ли існує; *с начала -ния города* – з ча́су заснува́ння мі́ста, відко́ли мі́сто стоїть.

Существовать – існува́ти, бу́ти; *с. чем* – жити з чо́го.

Существующий (*о законе*) – чинний (тепе́р); (*о штате*) – тепе́рішній; **-щие на этот счет предположения** – міркува́ння про це; **-щее положение дел** – сьо́годнішне, тепе́рішне, нині́шне стано́вище.

Сущность – суть, суття; *в -сти говоря* – вла́сне ка́жучи; *в -сти дела лежит ошибка* – в са́мій су́ті спра́ви є поми́лка.

Сфера (*компетенции*): 1) – сфе́ра, о́бсяг (-гу); *с. деятельности* – о́бсяг (сфе́ра) дія́льності; *это не моя сфера* – це не моя сфе́ра, це не моя компете́нція; 2) (*обстановка*) – ото́чення.

Схема – схе́ма, за́рис (-су).

Схематический (*об обзоре*) – схематичний.

Сходиться, сойтись: 1) сходитися, зійтися; (*о мног.*) – посхо́дитися; 2) (*соглашаться*) – сходитися, зійтися, єдна́тися, поєдна́тися, годитися, пого́джуватися, пого́дитися; **-ться в условиях** – пого́джуватися на умо́ви; **-ться в цене** – пого́джуватися на ціні́; *мнения -тся* – думки сходя́ться, думки однакові.

Сходка – схо́дини (-дин), збір (збо́ру) (Г); *с. мирская* – сі́льський збір.

Сходный: 1) (*приемлемый, об условиях*) – прийня́тний; **-ний по цене** – поці́нний, недо́рогий; 2) (*аналогичный*) – поді́бний; **-ный с оригиналом** – з оригіна́лом згі́дний.

Сходство с кем, чем – схо́жість (-жости) з ким, з чим, поді́бність (-ности) до ко́го, до чо́го.

Сцепка (*для скрепл. бумаг*) – за́кріпка.

Счет: 1) (*подсчитывание*) – лі́чба, рахува́ння; (*число*) – лі́к (-ку); **-том** – лі́ком, лі́чма́, за лі́ком; **без -та** – не лі́чивши, без лі́чби; (*несчетно*), бе́злі́ч, без лі́ку; *в окончательном счете мы...*: – а) оста́точно підрахо́вуючи, підрахо́вавши, ми...; б) (*в конце концов*) – кіне́ць-кі́нцем ми...; *в счет чего* – на рахуно́к чо́го; *круглым счетом* – загалом беру́чи; **-том выдавать** – лі́чма́, лі́ком, за лі́ком видава́ти; *ошибиться в -те* – поми́литися в

лічбі, лічивши помилитися; *по -ту первый, второй и т. д.* – числóm перший, другий і т. ін.; *по -ту принимать, сдавать* – приймати, здавати лічбою, під лік; *принимать без -та* – брати не лічивши (не лічачи); 2) (*бухгалт.*) – рахунок (-ку); *с. вводный* – упровідний рахунок; *с. внебалансовый* – рахунок небалансований (небалансовий); *с. забалансовый* – рахунок поза балансом, позабалансовий рахунок; *с. заграфный* – рахунок позаграфний; *с. лицевой* – іменний рахунок; *с. личный* – особовий рахунок; *с. открытый* – відкритий рахунок; *с. парный* – двійковий (Н) рахунок; *с. переходной* – перехідний рахунок; *с. покупной* – рахунок купівлі, купівельний рахунок; *с. примерный* – примірний рахунок; *с. ровный* – круглий рахунок; *с. специальный текущий* – спеціальний поточний рахунок; *с. текущий* – поточний рахунок; *с. частный* – окремий рахунок; *аванс в счет зарплаты* – аванс на рахунок, з рахунку зарплати; *брать в счет работы* – на відробіток; *в счет будущих платежей* – у платіж надалі; *в ваш счет* – на ваш рахунок; *в счет чего* – рахунком чого; *держатъ счет* – мати під рахунком; *заключатъ счет* – закінчувати рахунок; *заплатить по -ту* – оплатити рахунок; *значиться в счете* – бути на рахунку; *не в счет жалованья* – поза платнею; *открывать счет* – відкривати (починати) рахунок; *относитъ за чей счет* – прикидати комú на рахунок, залічити на чий рахунок; *подведение счетов* – підрахування, підрахування; *по -ту получаютъ* – одержувати на рахунок, згідно з рахунком; *по -ту проводитъ* – проводити, провести рахунком; *поставить в счет* – залічити, записати в рахунок; *сводитъ -та* – зводити рахунки; *сводитъ -ты с нем* – рахуватися, порахуватися, квітуватися, поквітуватися з ким, облічитися з ким; *сложитъ со -тов* – списати з рахунків; *уплатить счет (по счету)* – оплатити рахунок; *ускользнуть от -та* – не ввійти до рахунку; 3) (*иждивение, средства*) – кошт (-ту); *за счет кого, на счет чего* – коштом чиїм; *на казенный счет* – коштом держави, державним коштом; *на свой счет* – своїм коштом, на свої гроші; *принимать на свой счет* – взяти на свій кошт, взяти (кошти) на себе; 4) (*за счет в выражениях*): *пополнить кадр за счет резервов* – поповнити кадр з резерву; *увеличить кадр за счет уменьшения резервов* – побільшити кадр, зменшивши резерв; *увеличение сети на окраинах идет за счет центра* – сітка на околицях поширюється замість центру; 5) (*на счет, в выражении*) «*на счет чего*» – про що, за що; *на счет срока* – про термін.

Счетный: 1) (*относящ. к счетам, о книге, об отделении*) – рахунковий, рахівний; 2) (*относящ. к счетоводству, о персонале*) – рахівничий, рахівний; 3) (*о машине для счета*) – лічильний, рахівний, рахувальний.

Счетовод, -на – рахівник (-ка), рахівничка.

Счетоводный (*об отделении*) – рахівничий.

Счетоводство – рахівництво; *с. двойное* – рахівництво подвійне; *с. инвентарное* – рахівництво інвентарне; *с. отчетное* – рахівництво звітне; *с. по специальным средствам* – рахівництво спеціальних засобів (грошових), грошей; *с. текущее* – поточне рахівництво; *с. учетное* – рахівництво облічне, облікове.

Счетчик, -ца – лічильник (-ка), лічильниця.

Счеты: 1) (*прибор*) – рахівниця; *клатъ на -ты* – кидати на рахівницю; 2) (*в выражении*): *сводитъ счеты с кем* – квітуватися, поквітуватися з ким.

Счисление – числення.

Считать: 1) – лічити, злічити, полічити, рахувати, порахувати; *с. по порядку* – лічити з ряду, від ряду; 2) (*полагать*) – уважати, гадати; *с. излишним* – уважати, що зайве, вважати за зайве; *с. кого кем* – вважати за кого, за що, мати за кого, за що; *с. необходимым* – вважати за потрібне; *с. себя вправо* – гадати, що маєш право; *повестку -татъ врученной* – вважати, що повістку вручено, оповістку вважати за вручену, за дану до рук; *считаю своим долгом* – вважаю за свою повинність.

Считаться, посчитаться: 1) (*сводитъ счета с кем*) – рахуватися, порахуватися з ким;
2) (*принимать в соображение*) – вважати на ко́го, на що, зважати на ко́го, на що;
необходимо -ться с особенностями работы – треба вважати на особливості в роботі;
3) (*почитаться чем*) – уважати́ся за що; **-ться авторитетом** – уважати́ся за авторитет.

Сшиватель – зшива́ч (-ча́).

Сшивать, сшить – зшивати, зшити.

Съезд – з'їзд (-ду).

Съем – наймання; *с. помещения* – наймання приміщення.

Съемка – зді́йма́ння, зняття; *с. плана* – зняття пляну; 2) (*в аренду*) – найма́ння.

Съемщик, -щица: 1) (*плана*) – зді́йма́ч (-ча́), зді́йма́чка; 2) (*квартиры*) – найма́ч (-ча́), найма́чка.

Сырец (*сырье*) – сировина́.

Сыровар – сирова́р (-ра).

Сыроварня – сироварня.

Сырой: 1) (*необработанный, о материале*) – сировий; 2) (*влажный, о помещении*) – во́гкий, воло́гий, вільго́тний; 3) (*несваренный, о пище*) – сирий.

Сырье – сировина́.

Сырьевой (*о материале*) – сировинний.

Сыск – ро́зшук (-ку); *с. уголовный* – ка́рний ро́зшук.

Сыскной (*о милиции*) – розшукóвий, розшукний.

Сыщик – слідець (-дця).

Сыщицкий (*о способностях, приемах*) – слідецький.

Табаковод – тютюнник (-ка).

Табачный (*о лавке*) – тютюно́вий.

Табель чего – та́беля на що, чо́му; *т. срочных донесений* – та́беля терміно́вим доне́сенням.

Табельный (*о росписи*) – та́бельний.

Табельщик – та́бельник (-ка).

Таблица – таблиця; *отчет в -цах* – табличний звіт, звіт таблицями.

Табличный (*о системе*) – табличний.

Таврить, потаврить – таврува́ти, потаврува́ти.

Тавро – тавро́.

Таить, затаить – таі́ти, потаі́ти, зата́ювати, затаі́ти.

Тайна – таємниця, та́йна; *т. служебная* – службо́ва таємниця; *в тайне* – таємно;
держатъ в тайне – таі́ти; *оставитъ что в тайне* – полишити щось таємним; *под
строжайшей тайной* – дуже таємно; *сохранять -ну* – доде́ржувати таємниці.

Тайный (*об обстоятельстве*) – таємний; (*скрытый*) – потайний.

Такса: – 1) поставна́ ціна́, та́кса; *назначать таксу* – таксува́ти, отаксува́ти, визнача́ти,
визначити та́ксу; 2) (*прейскурант*) – ці́нник (-ка).

Таксатор, -рша – такса́тор (-ра), такса́торка.

Таксационный (*об отделе*) – таксаці́йний, ці́нува́льний.

Таксация – такса́ція, ці́нування.

Таксировать – таксува́ти, *сов.* – потаксува́ти ці́нува́ти, поці́нува́ти, оці́нити.

Тактика – тактика.

Тактический (*о соображениях*) – тактичний.

Тактичность – такто́вність (-ности).

Тактичный (*об обращении*) – такто́вний.

Талон – тало́н (-на); *т. ассигновки* – тало́н до асигна́ти.

Талонный (о книжке) – талонний.

Таможенник – митник (-ка).

Таможенный (о тарифе) – митний.

Таможня – митниця.

Тантьема – тантьєма.

Тара – тара.

Тариф – тариф (-фу); *т. действующий* – чинний тариф; *т. классовый* – класовий тариф; *-фы по коммунальным услугам* – тарифи на комунальні вигоди; *т. поясный, по поясам* – посмуговий тариф; *т. по торговым поясам* – тариф відповідно до торговельних смуг, тариф торговельних смуг; *т. таможенный* – митний тариф; *т. товарный* – крамовий тариф; *т. удешевленный* – здешевлений тариф; *т. фрахтовый* – тариф фрахту, фрахтовий тариф; *т. хлебный* – хлібний тариф.

Тарификация – тарифікація.

Тарифицировать – тарифікувати.

Тарифный (о сети) – тарифний, тарифовий.

Тарифовец – тарифознавець (-вця).

Твердый (о валюте) – твердий, станівкий; (о линии) – непохитний; (о положении) – міцний.

Театр – театр (-ру); *т. государственный* – державний театр; *т. драматический* – драматичний театр; *т. оперный* – оперовий театр; *т. передвижка, передвижной, странствующий* – мандрівний театр.

Театральный (о сезоне) – театральний.

Тезис – теза; *-сы по докладу* – тези на доповідь.

Текст – текст (-ту); *т. рукописный* – ручне письмó.

Текстильный (о промышленности) – текстильний.

Текстильщик – текстильник (-ка).

Телеграмма – телеграма; *т. с нарочным* – телеграма з посланцем; *т. с оплаченным ответом* – телеграма з оплаченою відповіддю; *т. срочная* – негайна телеграма; *т. шифрованная* – шифрована телеграма.

Телеграф – телеграф (-фу); *по -фу (тредавать)* – телеграфом.

Телеграфировать – телеграфувати.

Телеграфист, -тка – телеграфіст (-ста), телеграфістка.

Телеграфный (о сообщении) – телеграфний.

Телефон – телефон (-ну); (отдельный аппарат) – телефон (-на); *т. действует, работает* – телефон працює (сполучає); *по -ну (передать)* – телефоном; *слышимость -на* – чутність телефону; *я у -на* – я слухаю, я коло телефону.

Телефонировать – телефонувати.

Телефонист, -ка – телефоніст (-ста), телефоністка.

Телефонный (о сообщении) – телефонний.

Телефонограмма – телефонограма.

Тема – тема.

Темп – темп (-пу); *замедляют темп (работы)* – повільняти, повільнити темп; *усиливать темп* – прискорювати, прискорити темп.

Температура – температу́ра.

Тенденция – тенде́нція; *т. повышательная* – тенде́нція збільшувати, підвищувати.

Теоретический (о части доклада) – теоретичний.

Термин – термін (-на); *т. сложный, составной* – зложений термін.

Терминология – термінологія; *по его -гии (это означает)* – за його́ термінологією, за його́ висловом.

Термометр – термомётр (-тра), тепломір (-ра).

Терпеть, потерпеть: 1) – терпіти, потерпіти; 2) (*переносить*) – зносити, знести; 3) (*иметь убыток*) – зазнавати, зазнати втрати; *п. крушение* – розбитися.

Территориальный (о сборе) – територіяльний.

Территория – територія, терен (-ну).

Терроризовать – тероризувати.

Терять, потерять: 1) (*вещь, документы*) – губити, згубити; 2) (*право, возможность и т. д.*) – тратити, утрачати, втратити; *т. доверие к кому* – звирятися, звиритися в ко́му, в чо́му, тратити, утратити довіру до ко́го; *т. на продаже* – утрачати, утратити на про́дажу; 3) (*лишиться*) – збуватися, (по)збу́тися чо́го; 4) (*напрасно т. время*) – марнувати, змарнувати час, гаяти, загаяти час.

Тесный (о помещении) – тісний; (о связи) – щільний.

Тетрадь – зшиток (-тка), зошит (-та).

Техник – те́хнік (-ка).

Техника – те́хніка.

Технический (о работнике) – те́хнічний.

Течение: 1) (*реки*) – течія; *по -нию* – за водо́ю; *против -ния* – проті води, проті течії; 2) (*направление*) – течія, напрям (-му); *подлежащее -ние дела* – нале́жний напрям; 3) (*о времени*) – протяг (-гу); *в -ние всего времени* – че́рез увесь час, протягом усього ча́су, увесь час, за ввесь час; *в -ние года* – протягом ро́ку, че́рез цілий рік, за рік; *с -нием времени* – з ча́сом; 4) (*протекание*) – хід (хо́ду), перебіг (-гу); *т. операций* – хід операцій; *т. событий* – хід подій, перебіг подій; *остановить -ние дела* – припинити справу.

Течь: 1) (*о времени*) – мина́ти, про́ходити; 2) (*о посуде*) – протіка́ти, текти; *болезнь протекает нормально* – х(в)оро́ба йде́ норма́льно.

Тип – тип (-пу), перво́стать (-ті).

Типизация – типіза́ція.

Типичность – типові́сть (-вості).

Типичный, типический (о случае, признаке) – типові́й.

Типограф(щик) – друка́р (-ря), друкарка.

Типография – друкарня.

Типографский (о листе) – друка́рський.

Тираж: 1) (*облигаций*) – тира́ж (-жу); *т. погашения* – тира́ж на спла́ту, тира́ж спла́ти; *выходить, выйти в т-ж* – вийти в тира́ж, тиражува́тися, стиражува́тися; 2) (*колич. напеч. книг, газет*) – на́клад (-ду) тира́ж (-жу); *в 10-ти тысячном -же* – на́кладом у 10 тис., тира́жем у 10 тисяч.

Тиснение (*печатание*) – друкува́ння, друк (-ку); *т. по металлу* – вибива́ння на мета́лі.

Титульный (*заглавный, о странице*) – заго́ловний, титу́льний.

Тишина – тиша; *нарушение -ны* – недодер́жання, пору́шення тиші; *за несоблюдение общественной -ны и спокойствия* – що пору́шено тишу та спо́кій у громадянстві (громадянську тишу та спо́кій); *соблюдать -ну* – додер́жувати тиші.

Товар – крам (-му); (*как экономич. категория*) – това́р (-ру); *т. бакалейный* – бакалія; *т. ввозной* – довізний това́р, крам; *т. вывозной* – вивізний това́р, крам; *т. галантерейный* – галянтерія; *т. кожаный* – шкіряний крам; *т. колониальный* – крам колоніяльний; *т. контрабандный* – крам пачка́рський, контраба́нда, крам пачковозний; *т. лежалый* – ле́глий крам; *т. мануфактурный* – крам мануфа́ктурний, мануфа́ктура; *т. мелкий, мелочный* – крам дрі́бний; *т. меновой* – вимі́нний крам; *т. наличный* – гото́вий крам, крам що є наві́ч; *т. плохой* – лихий (недо́брый) крам; *т. показательной* – виставний, показний крам; *т. пробный* – зразко́вий (пробний) крам, крам на

зразок; *т. расхожий* – попитний крам; *т. розничный* – роздрібний крам; *т. сезонный* – сезонний крам; *т. сортовой* – сортовий крам; *т. ходкий* – збутний (попитний) крам; **в -рах** – крамом; *найти подходящий товар* – знайти годящий, придатний крам; *т-р всегда имеется* – крам завжди є, краму не збуває; *т-р с неподходящей ценой* – непоцінний крам; **-ры разные** – різний (усякий) крам.

Товарищ, товарка: – 1) товариш (-ша), товаришка; (*товарищи, в собир. см.*) – товариші, товариство; *т. по военной службе* – товариш із (часів) військової служби; *т. по несчастью* – товариш у нещасті; *т. по профессии* – товариш професією; *т. по службе* – посадою товариш; *т. по школе* – товариш із школи; шкільний товариш; 2) (*соучастник, -ца*) – спільник (-ка), спільниця; 3) заступник (-ка); *т. председателя* – заступник голови.

Товарищеский (*о суде*) – товариський.

Товарищество – товариство; *т. акционерное* – товариство акційне; *т. кредитное* – товариство кредитове; *т. на вере* – товариство на вірі; *т. на паях* – товариство на паях, пайове товариство; *т. неполное* – неповне товариство; *т. потребительское* – споживче товариство; *т. производственное* – товариство виробниче; *т. сельскохозяйственное* – товариство сільсько-господарче; *т. ссудо-сберегательное* – товариство позичково-щадниче; *вступить в -во, заплатив вступительный взнос* – вкупатися, вкупитися в товариство.

Товарность – товарність (-ности).

Товарный: 1) (*об отделе, книге и т. п.*) – крамовий; 2) (*о поезде, станции*) – вантажний.

Товароведение – крамознавство.

Товарообмен – товаровиміна, товарообмін.

Товарооборот – оборот (-ту) товарів, товарооборот.

Товарообращение – обіг товарів, товарообіг, циркуляція товарів.

Товароотправитель – посилач краму, товару.

Товарополучатель – відбирач краму, товару, одержувач краму, товару.

Тождественный (*о случае*) – тотожній.

Толкач – підгінчий (-чого).

Толкование – тлумачення, витлумачення, пояснення, з'ясування; *т. распространительное* – поширене (широке) тлумачення; *давать свое -ние* – тлумачити по-своєму.

Толковать, истолковать: 1) (*объяснять*) – тлумачити, витлумачити, пояснити, пояснити; 2) (*беседовать*) – розмовляти, говорити; *т. о деле* – розмовляти, порозмовляти про справу.

Толково – до діла, до пуття, доладно; **-во изложит** – до пуття викласти (доповісти).

Толковый: 1) (*о человеке*) – тямкий, тямущий, тямучий; 2) (*дельный, о суждении*) – доладний, путній, до діла; 3) (*о словаре*) – тлумачний.

Толкучка (*рынок*) – точок (-чка).

Толмач – перекладач (-ча), тлумач (-ча), товмач (-ча).

Толпа – юрба, натовп (-пу), стовпище.

Толпиться, столпиться – товпитися, стовпитися, юрмитися, з'юрмитися; (*в помещении*) – тиснутися, натиснутися.

Толчок (*побуждение*) – споніка, спонукання; *давать, дать толчок делу* – зрушувати, зрушити справу; *служить -ком* – спонукувати.

Том – том (-му); *в трех томах (издание)* – на три томи.

Тон – тон (-ну); *т. выдержанный* – додержаний тон; (*в смысле сдержанный*) – витриманий тон.

Тонна – тóнна; *судно в тысячу тонн* – судно́ на тисячу тонн.

Топить (*печи*) – палити (в грубах).

Топка: 1) (*печь*) – груба; (*в паровозе*) *паливня*; *в квартире пять топков* – у квартири п'ять груб; 2) (*действие*) – паління в чо́му, о́пал (-лу), о́палення чо́го.

Топливо – паливо.

Топограф – топо́граф (-фа).

Топографический (*о карте*) – топографічний.

Торг: – 1) торг (-гу); *без торгу* – без то́ргу, не торгуючись; *вести торг из-за цены* – торгуватися за ціну; 2) (*торговля*) – торгівля, торг (-гу); *т. розничный* – роздрібний торг, торг на роздріб; 3) (*рынок*) – торг (-гу), ринок (-ку).

Торги (*продажа с молотка*) – торги (-гів), ліцита́ція; *т. несостоявшиеся* – невідбу́ті торги; *т. публичные* – прилюдні торги, ліцита́ція; *продавать с -гов* – продавати з торгів.

Торговать: 1) (*чем*) – торгува́ти чим; (*вести торговлю*) – ма́ти, прова́дити торгівлю; *т. в розницу* – торгува́ти на роздріб; *т. на базаре* – торгува́ти на базарі, базарюва́ти; *т. на ярмарке* – торгува́ти на ярмарку, ярмаркува́ти; *т. оптом* – торгува́ти на гурт; *т. по понедельникам воспрещено* – торгува́ти в понеділки, понеділками неві́льно; 2) (*быть торговцем*) – крамарюва́ти; *он -ет* – він крамарює; 3) (*что*) – торгува́ти що.

Торговаться, сторговаться – торгува́тися, сторгува́тися, приторгува́тися.

Торговец (*промышленяющий торговлей*) – торговець (-вця); (*лавочник*) крама́р (-ря); *т. бакалейными товарами* – бакалі́йник (-ка); *т. мануфактурой* – мануфакту́рник (-ка); *т. мелкий, мелочный* – дрібний крама́р, дрібний торговець; *т. оптовый* – гуртовий крама́р, торговецьгуртовик; *т. поддержанными вещами* – староре́чник (-ка), тандитник (-ка); *т. розничный* – роздрібний крама́р, крама́-роздрі́бник; *т. рыбный* – рибник (-ка); *т. частный* – приватний крама́р, приватник (-ка).

Торговка – пере́купка; *т. бакалейными товарами* – бакалі́йниця; *т. зеленью* – зеленярка; *т. печеным хлебом* – перепіча́йка; *т. постным маслом* – олі́йниця; *т. рыбой* – рибниця.

Торговля – торгівля, торг (-гу); (*занятие*) – крамарюва́ння; *т. ввозная* – довозо́ва торгівля; *т. внешняя* – зокі́льна, закордо́нна торгівля; *т. внутренняя* – вну́трішня, середо́ва торгівля; *т. в роздробь* – торгівля на роздріб; *т. вывозная* – вивозо́вий торг, торгівля на вивіз, вивозо́ва; *т. мануфактурой* – мануфакту́рна торгівля; *т. мелочная* – торгівля (торг) дрібним кра́мом, дрібна́ торгівля, про́даж дрібно́го кра́му, дрібний про́даж чо́го; *т. меновая* – міно́ва торгівля; *т. оптовая* – гурто́ва торгівля; *т. отпускная* – торгівля видавна́; *т. розничная* – роздрі́бна́ торгівля, торгівля на роздріб; *т. частная* – приватна торгівля; *вести -лю* – торгува́ти чим, прова́дити, ма́ти торгівлю; *для производства -ли* – на торг, на торгівлю, щоб торгува́ти; *заниматься -лей* – жити з торгівлі, за приді́л ма́ти торгівлю (Н), торгува́ти, крамарюва́ти; *оставить -лю* – залиши́ти торгівлю, покину́ти торгува́ти; *производит -лю* – торгува́ти, прова́дити торгівлю.

Торговопромышленный (*о предприятии*) – торгове́льно-промисло́вий, торговопромисло́вий.

Торговый (*о дне*) – торгове́льний, торго́вий.

Торжественный (*о заседании*) – урочистий.

Торжество: 1) (*празднование*) – (урочисте) свято; (*торжественность*) – урочисті́сть (-стости); 2) (*победа*) – пере́мога; (*триумф*) – трію́мф.

Торжествовать: – 1) урочисто святкува́ти; (*-вать победу*) – святкува́ти пере́мо́гу, трію́мфува́ти; 2) (*торжествовать, восторжествовать над кем*) – перемага́ти, пере́могти ко́го.

Торжище – торг (-гу), торго́вця.

Тормозить, затормозить – гальмува́ти, загальмува́ти; *т. дело* – гальмува́ти справу.

Торопить, поторопить – прискоро́увати, прискоро́рити.

Торопиться, поторопиться – поспіша́ти, поспішити, -ся, ква́питися, поква́питися.

Точка (*матем.*) – то́чка; (*грам.*) – кра́пка; *т. зрения* – по́гляд (-ду); *т. исходная* – вихідна́ точка; *с -ки зрения* – з по́гляду; *с коммерческой -ки зрения* – з комерці́йного по́гляду.

Точно – то́чно, досто́тно; (*аккуратно*) – акура́тно, пунктуа́льно; (*как-будто*) – на́чебто, на́че; *точно в пять часов* – рівно о п'я́тій годині, пунктуа́льно о п'я́тій годині, са́ме о п'я́тій годині, о п'я́тій годині пунктуа́льно; *он точно болен*: – а) він на́че хво́рий; б) він справді хво́рий; *точно так* – справді так, так є; *точно такой же* – достеменно́ такий, достеменні́нький, досто́тно, досто́ту такий; *часы идут точно* – годинник іде́ то́чно.

Точность – то́чність (-ности), досто́тність (-ности); (*аккуратность*) – пунктуа́льність (-ности); *в -сти* – то́чно, досто́ту, досто́тно, так са́ме; *в -си не знаю* – досто́ту не зна́ю; *в -сти исполнить* – то́чно викона́ти.

Точный: 1) (*о словах*) – то́чний, досто́тний; (*о часах*) – ві́рний, то́чний; 2) (*аккуратный, о человеке*) – пунктуа́льний, акура́тний.

Трактир – трактир (-ру), шино́к (-нку), корчма́.

Трактирный (*о промысле*) – трактирний, шинковий, корчма́ний.

Трактирщик, -щица – трактирник (-ка), трактирниця, шинка́р (-ря), корчма́р (-ря), корчма́рка.

Тракторизация – тракториза́ція.

Трамвай – трамва́й (-ваю); *ехать в -вае* – і́хати трамва́єм.

Трамвайный (*о парке*) – трамва́йний.

Транзит – транзит (-ту).

Транзитный (*о торговле*) – транзитний.

Транспарант – ра́штра.

Транспорт: 1) (*способ перевозки*) – тра́нспорт (-ту), перевозо́ві засо́би; *т. водный* – водя́ний тра́нспорт; *т. воздушный* – пові́тряний тра́нспорт; *т. гужевой* – возо́вий тра́нспорт; *т., железнодорожный* – залі́зничний тра́нспорт; *т. морской* – морсь́кий тра́нспорт; *т. речной* – рі́чковий тра́нспорт; 2) (*транспортирование, перевозка*) – транспортува́ння, переві́з (-во́зу); *т. хлеба по железной дороге* – транспортува́ння (переві́з) хлі́ба залі́зницею; 3) (*обоз*) – ва́лка; *большой т. хлеба* – вели́ка ва́лка хлі́ба; 4) (*бухгал.*) – перене́сення, тра́нспорт (-ту).

Транспортировать – транспортува́ти.

Транспортник – тра́нспортник (-ка).

Транспортный (*о средствах*) – перевозо́вий, тра́нспортний, транспорто́вий.

Трассант – траса́нт (-та).

Трассат – траса́т (-та).

Трассировать – трасува́ти.

Трата – витра́ти; (*действ.*) – витрача́ння; *т. напрасная* – ма́рна тра́та, марнотра́тство; *непроизводительная трата времени* – марнува́ння ча́су, ма́рна тра́та ча́су.

Тратить, потратить – тра́тити, витрача́ти, робити, зробити витра́ти; *т. время* – га́яти час; *т. напрасно* – марнува́ти.

Траур – жало́ба; *в знак -ра* – на жало́бу, як жало́ба.

Траурный (*о шестви*) – жало́бний.

Трафарет – трафаре́т (-ту).

Требование чего – вимо́га, доку́мент на що; (*действ.*) – вимага́ння; пра́влення чо́го; (*нужда в чем*) – потре́ба на що; *т. времени* – потре́би ча́су; *т. исковое* – пра́віж (-

вежу); *т. настоятельное (настойчивое)* – домагання; *т. незаконное* – неправна вимога; *т. по суду* – правлення судом; *т. придаточное* – побічна вимога; *в случае их о том -ния* – якщо вони того вимагатимуть; *отвечать -ниям* – відповідати вимогам; *по -нию (представить)* – на вимогу; *по всем -ниям (науки, закона)* – відповідно до всіх вимог, за всіма вимогами; *по -ниям и нарядам (отпускать)* – на вимоги та на виряди; *предъявляют по первому -нию* – показувати, подавати на першу вимогу; *предъявляют -ние* – ставити, поставити вимогу; *при -нии* – коли вимагають (вимагали, вимагатимуть); *-ние увеличения платы* – вимога збільшити платню.

Требователь, -ница – вимагач (-ча), вимагачка.

Требовательность – вимогливість (-вості), виможність (-ності).

Требовательный: 1) (о документе) – вимоговий; 2) (о человеке) – вимогливий; (капризный) – вибагливий.

Требовать, потребовать: 1) (что от кого) – вимагати, почати вимагати, поставити вимогу, допоминатися, доправлятися чого від кого, правити що з кого; (чего) – домагатися, вимагати чого; *т. долги* – правити (справляти, виправляти) довги; *потребовать долг* – (почати) правити довг; *потребовать зарплату* – (почати) вимагати платню; *т. исполнения* – вимагати виконати, вимагати, щоб виконали; *потребовать исполнения* – зажадати, щоб виконали; *т. настойчиво* – домагатися, допоминатися, уперто вимагати; *потребовать настойчиво* – (почати) уперто вимагати, домагатися; *т. объяснений* – вимагати пояснень, вимагати пояснити; *потребовать объяснений* – зажадати пояснень; *т. по суду* – правити, виправляти судом; *потребовать прав* – заявити вимогу, щоб дали прав; 2) (нуждаться в чем) – потребувати чого; *дом -ет капитального ремонта* – будинок треба ґрунтовно поправити, будинок потребує ґрунтовної поправи, будинкові потрібна ґрунтовна поправа; *дело -ет рассмотрения* – справу треба розглянути; *по делу -ются письменные доказательства* – справа потребує доводів на письмі (письмових доводів); *это -ет много времени* – на це треба багато часу, це забирає багато часу; *это потребует много времени* – це візьме багато часу, на це треба буде багато часу; *это потребует много средств* – це дуже дорого стане, це потребуватиме багато грошей, на це треба буде багато грошей; 3) (вызывать, вызвать кого) – кликати, покликати, викликати, викликати кого; *т. к суду* – кликати до суду, тягти до суду, позивати; *его -ют в Харьков* – його кличуть, викликають до Харкова; *по делу -ют в суд свидетелей* – у справі викликають до суду свідків.

Требоваться, потребоваться: 1) (быть нужным) – бути потрібним, стати потрібним; *здесь не -тся стажа* – тут не потрібен стаж, тут не треба стажу; *здесь -ется опыт* – тут треба досвіду, потрібен досвід; *-ся комната* – потрібна кімната; *-ются опытные бухгалтера* – потрібні досвідчені бухгалтери; 2) (быть затребованным, потребованным) – вимагатися, жадатися; *потребован долг* – правлять довг; *требуется инспектурой отчет* – інспектура вимагає звіту; *требуется отчет* – вимагають звіту.

Тревога (смятение и призывы, знак при опасн.) – тривога; *т. поднимать* – бити, вдарити на сполох (на ґвалт), здіймати, зняти ґвалт.

Тревожить, потревожить – турбувати, потурбувати, непокоїти, тривожити, стривожити.

Трение – тертя; (несогласие) – нез(ла)года, суперечки; *возникли -ния* – зайшла незлагода.

Трест – трест (-ту).

Третейский (о суде) – єднальний, мировий; **-кий суд** – єднальний (мировий) суд.

Третной (о жалованьи, прибавке) – третний.

Треть – третина; *по третям* – третно, третинами.

Трехлетие – триріччя, триліття.
Трехстепенный (о системе) – триступневий.
Трибуна – трибуна.
Трибунал – трибунал (-лу); *т. военный* – військовий трибунал.
Трижды – тричі.
Троекратный (о напоминании) – триразовий.
Тройка – трійка.
Тройной (об очистке, проверке) – потрійний.
Троттуар – пішохід (-ходу), тротуар (-ру).
Трубочист – сажотрус (-са).
Труд: 1) – праця; *т. вольнонаемный* – наймана праця; *т. научный* – наукова праця; *т. умственный* – розумова праця; *т. ученый* – наукова праця; *т. физический* – фізична праця; *биржа труда* – біржа праці; *герой труда* – герой праці; *дать себе труд* – завдати собі праці; *жить в трудах* – жити працюючи; *охрана труда* – охорона праці; *разделение труда* – поділ праці; *стоило большого труда* – було дуже тяжко (важко); 2) (*трудность*) – трудність (-ности), трудно́та; *с трудом* – на силу, ледве; *с величайшим трудом* – на превелику силу.
Трудиться, потрудиться – працювати, попрацювати, трудитися, потрудитися; *не -тесь* (*не утруждайтесь*) – не клопочіться, не турбуйтеся, не утрудняйтесь.
Трудность – трудність (-ности), трудно́та.
Трудовой: 1) (о списке) – трудовий; 2) (*добытый трудом*) – трудовий, запрацьований, зароблений; (*добытый тяжким трудом*) – загорьований.
Трудоспособность – працездатність (-ности), здатність працювати.
Трудоспособный (о части населения) – працездатний, здатний працювати, здатний до праці.
Трудящийся – трудящий (-щого), працівник (-ка), робітник (-ка).
Труженник, -ница – працівник (-ка), працівниця, трудівник, трудівниця.
Труп – трупа; *т. странствующая* – мандрівна трупа.
Тщательность – старанність (-ности), пильність (-ности), дбайливість (-вости); *с большой -стью* – дуже дбайливо, дуже пильно.
Тщательный (о проверке) – старанний, пильний, дбайливий.
Тщетный (о поисках, усилиях) – марний, даремний.
Тыл (воен.) – запілля.
Тюк – па́ка, паку́нок (-нку).
Тюремник – в'язень (-зня).
Тюремный (о порядках) – тюремний, в'язничний.
Тюремщик, -щица – в'язничник (-ка), тюремник (-ка), тюремниця.
Тюрьма – в'язниця, тюрма.
Тягаться (судиться) – позиватися, тягатися, процесуватися.
Тяготеть – тяжити; *т. к определенному району* – тяжити до певного району.
Тяжба – по́зов (-зв, -зову); *вступить в тяжбу* – запозиватися; *выиграть тяжбу* – випозивати.
Тяжебный (о деле) – позовний, процесовий.
Тяжелый (о труде) – важкий, тяжкий; (*затруднительный, о положении*) – трудний, сутужний, скрутний.
Тяжесть – вага; (*бремя*) – тяга́р (-ра); *везти -сть* – їхати з вагою; *центр -сти* – осередок ваги.
Тяжущийся, -щаяся (сущ.) – позовник (-ка), позовниця; (*прил., о стороне*) – позовний, процесовий; **-щиеся** – позовники.

Тянуться (*длиться*) – тягти, тягтися, точитися; (*простира́ться*) – тягтися, простяга́тися, іти; *дело тянется* – справа то́читься, справа тягнеться; *село тянется на протяжении двух километров* – село́ простягло́ся на два кіломе́три.

Убавка – відбавка, зме́шення; (*действ.*) – відбавляння, відбавлення, зме́шування, зме́шення.

Убавлять, -вить – відбавляти, відбавити, зме́шувати, зме́шити.

Убавочный (*об окладе*) – зме́шений.

Убегать, убежать – (у)тіка́ти, утекти; у. *из заключения* – утекти з в'язниці.

Убедительный: 1) (*настоятельный, о просьбе*) – пильний; 2) (*доказательный, об аргументации*) – дові́дний, переко́нливий.

Убеждать, убедить кого в чем: – 1) переко́нувати, переко́нати; (*уверять*) – впевняти, впевнити ко́го в чо́му; 2) (*доказывать*) – доводити, до́вести ко́му що; (*уговаривать*) – умовляти, умовити, переко́нувати, переко́нати.

Убеждаться, убедиться – переко́нуватися, переко́натися, упевнятися, упевнитися; (*на опыте*) – пересві́дчуватися, пересві́дчитися.

Убежище (*учреждение для инвалидов*) – за́хисток (-тку).

Убийство – убі́йництво, убі́й (-бо́ю); у. *по неосторожности* – убі́й з необере́жності; у. *через истязание* – замордува́ння; *замышляют чье -во* – готува́ти смерть на ко́го.

Убийца – убі́йник (-ка).

Убирать, убрать: 1) (*приводить в порядок*) – прибира́ти, прибра́ти що в чо́му, прятати, попря́тати в чо́му; 2) (*забирать*) – прибира́ти, прибра́ти, забира́ти, забра́ти, прийма́ти, прийняти що звідки; 3) (*хлеб в поле*) – порати, упо́рати.

Убоина – рі́зане (м'ясо).

Убой (*скота*) – за́різ (-зу); *на убой* – на за́різ.

Убойный (*о скоте*) – на за́різ, за́різний.

Убористо (*писать*) – дрі́бно, гу́сто.

Убористый (*о почерке*) – гу́стий, стислий; (*о печати*) – ті́сний, дрі́бний, стислий.

Уборка: – 1) прибира́ння, прятання; у. *жилого помещения* – прибира́ння житла; 2) (*собрание*) – збира́ння; у. *хлеба* – жни́ва; у. *сена* – ко́совиця.

Уборная – прибира́льня; (*отхожее место*) – відхо́док (-дку); у. *женская* – жіно́ча (прибира́льня), (відхо́док) для жіно́к; у. *мужская* – чолові́ча прибира́льня, відхо́док для чолові́ків.

Уборщик, -щица – прибира́льник (-ка), прибира́льниця, попря́тник (-ка), попря́тниця.

Убывать, убыть: 1) (*уменьшаться*) – ме́ншати, поме́ншати, вменша́тися, вменшитися, убу́ти (Г), зме́шуватися, зме́шитися, спада́ти, спа́сти; *в нашем обществе количество членов убывает* – в на́шій товари́стві учасників ме́ншає; *убыло десять сотрудников* – убу́ло 10 спі́вробітників; *ежедневно убывает 10 сотрудников* – щодня ме́ншає на де́сять спі́вробітників; 2) (*уходить*) – іти, піти; у. *в отпуск* – іти в відпу́стку; 3) (*о воде*) – спада́ти, спа́сти.

Убыль – убу́ток (-тку); (*воды*) – спа́д (-ду); *пойти на убыль* – на спа́д піти.

Убыток – утра́та; *быть в -ке* – утра́тити; *вводит в убытки кого* – доводити, до́вести ко́го до втра́т; *возмещать -тки* – (по)верта́ти, (по)верну́ти втра́ти, відшкодо́вувати, відшкодува́ти втра́ти; *выходит без -тка* – виходити не втра́тившись (невтра́тно); *нести ут-ки* – втра́ти ма́ти, утрача́тися, утра́титися, зазнава́ти, зазна́ти втра́т; *оказаться в -ке* – ма́ти втра́ти; *потерпеть -ки* – ма́ти втра́ти, зазна́ти втра́т; *причиняет -ки кому* – доводити, довести ко́го до втра́т; *причиняет вред и -ток* – діяти, заподіяти шко́ду і втра́ту; *продавать с -ком* – продава́ти, прода́ти втра́тно (утра́тившись).

Убыточно – утра́тно.

Убыточность – утрáтніст (-ности).

Убыточный (о предпри́ятии, сделке) – трáтний, утрáтний.

Уважать (почитать) – поважа́ти, шанува́ти.

Уважать, уважить (обращать внимание) – зважа́ти, зва́жити на що, бра́ти, взяти ува́гу на що.

Уважить просьбу – зва́жити на проха́ння.

Уважение: – 1) пова́га, (по)ша́на, шаноба́; из **-ния** (к кому) – шану́ючи ко́го, з пова́ги до ко́го; (к чему) – зважа́ючи, уважа́ючи на що; оказыва́ть **-ние** – віддава́ти (по)ша́ну, шанува́ти; пита́ть **-ние** к кому – поважа́ти, ма́ти на пова́зі ко́го, ма́ти (по)ша́ну до ко́го; пользо́ваться **-нием** – у пова́зі (шаноба́) бу́ти, ма́ти ша́ну; 2) (внимание) – ува́га; ходата́йство заслужи́вает **-ния** – проха́ння заслуго́вує на ува́гу, проха́ння ва́рте ува́ги.

Уважительный (о причине) – важливий, ва́ртий ува́ги.

Уведомительный (о письме) – повідо́мний.

Уведомлять, -домить – повідо́мляти, повідо́мити, сповіща́ти, сповісти́ти.

Увековечивать, -вечить – уві́чнювати, уві́чнити, уві́ковічувати, уві́ковічити, уві́копо́мнювати, уві́копо́мнити.

Увеличивать, -чить – збі́льшувати, збі́льшити, побі́льшувати, побі́льшити.

Увеличиваться, -читься – бі́льшати, побі́льшати, збі́льшуватися, збі́льшитися.

Увечный (об инвалиде) – калі́чний, калі́ка.

Увечье – калі́цтво; *причина́ть, -нить* уч-е – калі́чити, покалі́чити.

Увещать – умовляти.

Увольнение – зві́льнення; у. в *отпуск* – відпу́стка; у. в *отставку* – відста́но́ва; у. со *службы* – зві́льнення з поса́ди; *представит* к **-нию** – пода́ти на зві́льнення.

Увольнительный (о билете, свидетельстве) – про зві́льнення; (в отпуск) – на відпу́стку.

Увольнять, -лить – зві́льняти, зві́льнити; (*отстраня́ть*) – відста́новляти, відста́новити; у. в *отпуск* – дава́ти, да́ти відпу́стку; у. в *отставку* – дава́ти, да́ти відста́но́ву; у. *от занимаемой должности* – зві́льняти з поса́ди (з уряду).

Увязка – зв'я́зо́к (-зку); (*согласованность*) – пого́дженість (-ности); *между тезисами нет -ки* – те́зи не пого́джені.

Увязывать, -зать (*работу*) – зв'язува́ти, зв'яза́ти; (*согласовать*) – пого́джувати, пого́дити.

Углублять, -бить – поглиблюва́ти, поглибити́.

Уговориваться, -вориться: 1) (*улавлыва́ться*) – умовля́тися, умови́тися, домовля́тися, домови́тися; 2) (*принимать по договору обязательство*) – годи́тися, згоди́тися, пого́джувати́ся, пого́дити́ся, єдна́тися, поєдна́тися.

Уговор: – 1) умо́ва, уго́да; 2) (*наущение*) – намо́ва; 3) (*уговаривание*) – умовля́ння.

Уговорный (*условленный, о плате*) – умовле́ний.

Угодье – придо́ба; **-дья** – до́бра (р. дібр); *ужитки; у-я лесные* – ліси, до́бра лісові́; *у-я полевые* – лани, нив'я.

Уголовный (о преступлении, ответственности) – криміна́льний, ка́рний; (о суде) – криміна́льний.

Уголовщина – криміна́льна (ка́рна) спра́ва, криміна́льний (ка́рний) зло́чин (-ну), голо́вництво.

Угольщик, -ца – вугля́р (-ра), вугля́рка.

Угрожать – погро́жувати; (*быть угрозой*) – загро́жувати; у. *опасностью здоровья* – загро́жувати здоро́в'ю.

Угроза – загро́за, погро́за; *пускать в ход -зу* – почи́нати (бра́тися) загро́жувати;

создавать -зу чему – загро́жувати чо́му, ста́вити, поста́вити під загро́зу що.

Удаление: 1) (*расстояние*) – відда́лення, відста́нь; 2) (*отрешение от должности*) – відста́(но)вле́ння, звільне́ння; (*уведение из залы*) – випрова́дження; 3) **-ние от прямого пути** – збо́чення.

Удаляют, -лить (*устраняют*) – видаляти, видалити; (*отрешать*) – відстановляти, відстановити, звільняти, звільнити; (*выводит из залы*) – випрова́джувати, випровадити, виво́дити, вивести; (*из пределов округа*) – висила́ти, вислати.

Удаляются, удалиться – відхо́дити, відійти, вихо́дити, вийти; **-ться из залы** – вийти з за́лі; **-ться от дел** – відійти від справ; **-ться от прямого пути** – збо́чувати, збо́чити.

Ударяют, -рять – бити, уда́рити; *у. по интересам* – зашко́дити інтере́сам, шко́дливо, зле відбитися на чи́х інтере́сах; *у. тревогу, в набат* – забити, уда́рити на спо́лох (на гвалт).

Ударность – нага́льність (-ности).

Ударный (*о задании, кампании*) – нага́льний, бойовий, уда́рний (*воен., о частях*) – уда́рний; *в -ном порядке* – нага́льним, бойовим порядком, нага́льно, в що найпершу чергу.

Удваивать, удвоить – подво́ювати, подво́їти.

Уделять, -лить – уділяти, уділити, приділяти, приділити ко́му чо́го, наділяти, наділити ко́му чо́го, ко́го чим; *у. внимание* – уділяти ува́гу, дава́ти, відда́ти ува́гу; *у. главное внимание* – дава́ти найбільше ува́ги, зверта́ти найбільше ува́ги.

Удерживать, -жать: 1) – затримува́ти, затрима́ти, удер́жувати, удер́жати; 2) (*делать вычет*) – відверта́ти, відверну́ти, виверта́ти, вивернути, відлічува́ти, відлічити, відраховува́ти, відрахува́ти; *у. за счет чего* – відверта́ти, відверну́ти ко́штом чо́го.

Удерживаться, -жаться (*от чего*) – утримува́тися, утрима́тися.

Удешалят, -рять – подеша́теряти, подеша́терити.

Удешевляют, -вить – здешевлюва́ти, здешевіти.

Удлиняют, -нить – подовжува́ти, подовжити, здо́вжувати, здо́вжити, продо́вжувати, продо́вжити; *у. без надобности (доклад)* – подовжува́ти без потре́би; *у. рабочий день* – збі́льшувати години пра́ці, збі́льшувати робітний день.

Удобный: 1) (*о позиции*) – зру́чний, вигі́дний; 2) (*благоприятный, о случае*) – слу́шний, до́брый.

Удобоисполнимость чего – ле́гкість викона́ння чо́го, ле́гкість викона́ти що.

Удобоисполнимый (*о плане*) – ле́гкий (щоб) викона́ти.

Удобопонятный (*об изложении*) – (ле́гко) зрозу́мілий.

Удобство – зру́чність (-ности), виго́да.

Удовлетворительно – догі́дно, вдово́льно, задово́льно, до́сить до́бре; *вполне -но* – ці́лком догі́дно.

Удовлетворительность – догі́дність (-ности), вдово́льність (-ности), задово́льність (-ности).

Удовлетворительный (*об ответе*) – догі́дний, задово́льний, незгі́рший; (*о состоянии чего*) – задово́льний, до́сить до́брый, незгі́рший.

Удовлетворяют, -рять кого, что – задово́льняти, задово́льнити, удово́льняти, удово́льнити; (*нужду*) – покрива́ти, покрити; (*долги*) – спла́чувати, сплатити; *у. чье-либо желание* – вво́лити чю́ волю; *это не может быть удовлетворено* – цьо́го не мо́жна задово́льнити.

Удорожание – подоро́жчання.

Удостоверение: 1) (*документ*) – по́свідка, по́свідчення; *у. возрастное* – по́свідка про літа́; *у. командировочное* – відрядна по́свідка, по́свідка про відрядже́ння; *у. личности* – по́свідка про о́собу; *у. об отсрочке* – по́свідка про відтермінува́ння (що

відтерміновано), посвідка, що відкладено термін; **-ние действительно до...** – посвідка має силу до...; 2) (*свидетельствование*) – посвідчування, посвідчення, засвідчування, засвідчення, (*подтверждение*) – ствердження; **в -ние чего** – на ствердження чого, на певність чого.

Удостоверитель, -ница – посвідник (-ка), посвідниця, посвідчик (-ка), посвідчиця.

Удостоверительный (о подписи) – посвідний, посвідковий.

Удостоверять, -рять: 1) (*свидетельствовать*) – свідчити, посвідчувати, посвідчити, засвідчувати, засвідчити; у. *документ* – свідчити, посвідчувати документ; 2) (*подтверждать*) – стверджувати, ствердити; **собственноручность подписи -ряю** – власноручність підпису стверджую.

Удостоверяться, -ряться – упевнятися, упевнитися чого, в чому, переконуватися, переконатися в чому, на чому; (*на опыте*) – пересвідчуватися, пересвідчитися, досвідчатися, досвідчитися.

Удостоивать, -стоит чего – шанувати, ушанувати чим; у. *знака отличия* – вшановувати відзнакою; у. *ответом* – власкавлюватися, зласкавитися відповісти.

Уезд – повіт (-ту).

Уездный (об учреждениях) – повітовий.

Узаконение: 1) (*закон*) – закон (-ну); **собрание -ний** – збірка законів; 2) (*действ.*) – управління, узаконення.

Узаконять, -нить – управнювати, управнити, узаконити, узаконити.

Узел (*железнодорож.*) – вузол (-зла).

Узловой (о станции) – вузловий.

Узнавать, узнать: 1) (*опознавать*) – пізнавати, пізнати кого, що; 2) (о чем) – довідуватися, довідатися, дізнаватися, дізнатися про кого, про що.

Указ – ука́з (-зу).

Указание: – 1) по́каз (-зу), ука́з (-зу); у. *наводящее* – на́від (-воду); у. *руководящее* – про́від (-воду), провідний по́каз; *делать, давать наводящие -ния* – на́від да́вати, да́ти; *делать по -нию* – робити за вка́зом; *надлежащие -ния сделаны* – потрібний на́від да́но; *послужить -кием* – ста́ти за вказ; 2) (*обозначение*) – зазначення; **без -ния места** – не зазначаючи місця, не зазначивши місця, коли не зазначено місця; **с -нием чего** – зазначаючи, зазначивши що; *список с -нием должностей* – список із зазначеними посадами.

Указатель – пока́зник (-ка); у. *алфавитный* – абетко́вий пока́зник; у. *дорог* – дороговка́з (-у); у. *миль* – мильовка́з (-зу); у. *предметный* – предмето́вий пока́зник.

Указчик – ука́зник (-ка).

Указывать, -зать: 1) (*что или на что*) – пока́зувати, показати, ука́зувати, указати; у. *путь* – пока́зувати, показати доро́гу, на доро́гу справляти, справити; **это -вает на** – це свідчить про, за що; **это -вает, что** – це показує, що; 2) (*обозначать*) – зазнача́ти, зазначити; *как указано* – як зазначено; 3) (*приказывать*) – нака́зувати, наказати.

Укладчик, -ца – уклада́ч (-ча), уклада́чка.

Укладываться, уложиться (в рамки, в штаты, в форму) – уклада́тися, укла́стися.

Уклон (в действиях) – у́хил (-лу), збо́чення; **взять уклон в сторону (от чего)** – збо́чити, взяти у́хил; **взять уклон в сторону чего** – взяти у́хил (напрямок) куди.

Уклонение: 1) (*отклонение в сторону*) – збо́чення, у́хил (-лу); у. *от линии партии* – збо́чення від лінії па́ртії; 2) (*избегание*) – ухиля́ння, ухиле́ння; у. *от исполнения служебных обязанностей* – ухиля́ння від службо́вих обов'язків; у. *от суда и следствия* – ухиля́ння (від суду та слідства).

Уклончивый (об ответе) – однокли́вий (Н).

Уклоняться, -наться: 1) (в сторону чего) – збо́чувати, збо́чити, ухиля́тися, ухилитися в

бік; 2) (*избежать*) – ухилитися, ухилитися одникувати (У), одникнути (від чого).
Укомплектовывать, -товать – комплетувати, укомплетувати.
Украинизация – українізація.
Укрепительный (об акте) – утвєрдний (Н); (*в собствен.*) – увласний (Н).
Укреплять, -пить – утвєрджувати, утвєрдити; (*усиливать*) – зміцнювати, зміцнити; *у. в правах* – утвєрджувати в правах; *у. в собственности* – увласнювати, увласнити.
Укрупнять, -нить, -ся – побільшувати, побільшити одиниці, збільшувати, збільшити одиниці, гуртувати, згуртувати (-ся) в більші одиниці; *у. жилищнокооперативы* – побільшувати одиниці житлокооперативів.
Укрыватель, -ница – передєржувач (-ча), передєржувачка, переховувач (-ча), переховувачка; (*утаиватель*) – потаювач (-ча), потаювачка; (*преступника*) – покривач (-ча), покривачка.
Укрывательство – передєржування, переховування, перехов (-ву); (*утаивание преступления*) – потаювання, покривання; *у. воров* – передєржування злодіїв; *у. украденного* – переховування краденого.
Укрывать, укрыть: 1) (*прятать на время*) – передєржувати, передєржати, переховувати, переховати когo, що; 2) (*утаивать*) – таїти, потаїти, потаювати; (*преступление*) – покривати, покрити.
Укрываться, укрыться (прятаться) – ховатися, переховуватися, перховатися.
Укрывающийся – перехованець (-нця) (Н), що десь переховується, зниклий.
Укупоривать, -рить (вещи) – пакувати, запакувати, запакувати.
Укупорка (вещей) – (у)пакування; (*действ.*) – пакування, упакування.
Укупорочный (о материале) – пакувальний.
Укупорщик, -ца (вещей) – пакувальник (-ка), пакувальниця.
Улаживать, уладить – ладнати, поладнати, лагодити, улагодити, поладити, залагодити; *у. дело* – ладнати справу; *дело улажено* – справу поладнали, справу залагодили (залагоджено, поладоджено).
Улика (поличное) – доказ (-зу), лице; *у. вещественная* – речовий доказ; *у. живая* – (живий) свідок; *-ки косвенные* – побічні, посередні докази; *у. на лицо* – доказ навч; *служить -кою* – бути (правити) за доказ.
Улица – вулиця; *по -це ехать* – вулицею їхати; *по (Пролетарской) -це (дом)* – на (Пролетарській) вулиці; *производит поливку улиц* – поливати вулиці.
Уличать, -чить кого в чем – доказувати, доказати на когo що; (*свидетельскими показаниями*) – висвідчувати, висвідчити на когo що (кому що); *у. кого в преступлении* – доказувати (висвідчувати) кому його злочин.
Уличительный (об обстоятельстве) – доказовий, виявний.
Уличение кого в чем – висвідчення кому чогo.
Уличитель – доказник (-ка), доказниця.
Уложение (собрание законов) – статут (-ту), кодекс (-су); *у. уголовное* – кримінальний статут, кримінальний кодекс.
Улучшать, -шить – поліпшувати, поліпшити.
Улучшаться, -шиться – кращати, покращати, ліпшати, поліпшати, поліпшуватися, поліпшитися; *положение рабочих -лось* – стан робітників покращав (поліпшав).
Улучшение – поліпшення, покращання; *-ние значительное* – чимале поліпшення; *-ние общее* – загальне поліпшення; *в целях -ния положения* – щоб поліпшити стан; *идет -ние* – поліпшується, іде на краще; *меры для -ния чего* – заходи поліпшити що; *меры по -нию* – заходи поліпшити, заходи до (в справі) поліпшення; *наступило -ние* – покращало.
Ум (в выражении): в здоровом уме – при добрім розумі.

Умалять, умалить: 1) (*доходи*) – зменшувати, зменшити; 2) (*достоинства*) – принижувати, принизити.

Умалишенный (*о больном*) – божевільний (-ного).

Умалчивать, умолчать о чем – замовчувати, замовчати що, промовчувати, промовчати, помина́ти, помину́ти мовчки що.

Умение – умі́ння, умі́лість (-лости).

Уменьшать, -шить – зменшувати, зменшити.

Умеренный (*о требованиях*) – помі́рний; (*о человеке*) – помі́ркований.

Умерший – померлий, уме́рлий.

Уместно – до ре́чі, до ладу, доре́чно, дола́дно.

Уместный (*о замечании*) – доре́чний, дола́дний.

Умирающий – смерте́льний, умиру́щий.

Умножать, -жить – мно́жити, помно́жити, .намно́жувати, намно́жити.

Умножать число (*коллективов*) – побі́льшувати число́ колективі́в.

Умственный (*о труде*) – розумо́вий.

Умысел (*намерение*) – замі́р (-ру), на́мір (-ру); *у. злой* – лихий на́мір; *с -лом* – умисне, навмисне, з на́міром.

Умышленный (*о поступке*) – умисний, навмисний, нарочитий.

Унаследовать – діста́ти в спа́дщину, одібра́ти в спа́док, оспа́дкува́ти.

Универсальный (*о магазине*) – універса́льний.

Унизительный (*низкий, пошлый, о намерении*) – ни́ций; (*пренебрежительный, об обращении*) – знева́жливий; (*лишенный достоинства, о поступке*) – негі́дний; (*позорный, о поступке*) – гане́бний; (*о роли*) – упослі́джений, знева́жений.

Унификация – уніфіка́ція.

Унифицировать – уніфікува́ти.

Уничтожать, -жить: – 1) ни́щити, винищува́ти, вини́щити, знищувати, зни́щити; *у. следы преступления* – винищува́ти (знищувати) слі́ди злочи́ну; 2) (*отменять*) – касува́ти, скасува́ти; (*лишать юридической силы*) – унева́жнювати, унева́жнити, скасо́вувати, скасува́ти; *у. доверенность* – касува́ти (унева́жнювати) дові́реність.

Упадать, упасть: 1) (*о ценах*) – пада́ти, упа́сти; 2) (*о торговле, промысле*) – занепа́дати, занепа́сти.

Упадок – занепа́д (-ду), підупа́д (-ду); (*действ.*) – занепа́дання, підупа́дання; *у. сил* – занепа́дання на силах, знесилля; *у. цен* – па́дання ці́н; *находящийся в -ке* – занепа́лий, підупа́лий; *приходит в упадок* – занепа́дати, занепа́сти, підупа́дати, підупа́сти.

Упадочный (*о состоянии*) – занепа́дний, підупа́дний.

Упаковка – (у)пако́вання; (*действ.*) – пакува́ння, упако́вування, упакува́ння, спако́вування, спакува́ння.

Упаковочная (*комната*) – пакува́льня (-ні).

Упаковочный (*о материале*) – пакува́льний.

Упаковщик, -ца – пакува́ч (-ча́), пакува́чка, паки́вник (-ка́), паки́вниця.

Упаковывать, упаковать – пакува́ти, упако́вувати, упакува́ти, спакува́ти, за́пакува́ти.

Уплата – спла́та, спла́чення; *у. вперед* – сплата напе́ред; *у. налогов* – спла́чення пода́тків; *у. по счету* – спла́та раху́нку; *у. срочная* – сплата терміно́вана; *у. частями* – випла́т, спла́чування ра́тами; *в -ту* – на спла́ту; *должно подлежать -те* – тре́ба (нале́жить) сплатити; *отдаляют уплату* – відкла́дати, відкла́сти спла́ту; *подлежащий -те* – що тре́ба сплатити; *причитается к -те* – нале́жить сплатити; *производит -ту* – платити, запла́тити, спла́чувати, сплатити.

Уплатный – спла́тний, випла́тний.

Уплачивать, уплатить – платити, запла́тити, спла́чувати, сплатити, випла́чувати,

виплатити; у. *по частям* – виплачувати ратами.

Уплотнение – потіснення, згущення; (*рабочего дня*) – обтяження; у. *жилищ* – житлове потіснення; у. *рабочего дня* – обтяження робітного дня; *нормы -ния* – норми потіснення.

Уплотняют, -нить (*жилище*) – потіснювати, потіснити.

Уплотняются, -няются – потіснюватися, потіснитися.

Уполномоченный кем (*лицом, учреждением*) – уповноважений від ко́го, відпоручений від ко́го, відпоручник ко́го, чий.

Уполномачивать, -чить – уповноважувати, уповноважити.

Уполномачивающий – поручник (-ка).

Уполномочие – уповноваження; *по -чию* (*действовать*) – з уповноваження.

Упомянуть, -мянуть – згадувати, згадати.

Упорный (*о труде*) – упёртий; (*о запирательстве*) – затятий, упёртий.

Упорядочивать, -чить – упорядковувати, упорядкувати, упорядити.

Упорядчик – упорядник (-ка).

Употребительность – уживаність (-ности).

Употребительный (*о приеме*) – уживаний.

Употребление: – 1) *ужиток* (-тку); (*длительн. действ.*) – уживання, ужиткування; у. *целесообразное* – доцільний ужиток, доцільне уживання; *бывший в -нии* – уживаний; *быть в -нии* – уживатися; *в большом -нии* (*средство*) – багато (часто) вживають; *выходит из -ния* – виводитися, виходити, вийти з ужитку; *годный к -нию* – ужитковий, ужитний, придатний до вжитку; *для наружного употребления* – для зокільного вжитку; *для собственного -ния* – собі на вжиток, на власне уживання, на власне ужиткування; *негодный к -нию* – невжитний, непридатний до вживання; *при -нии* – коли вживають, коли вживатимуть, уживаючи; *способ -ния* – як уживати, спосіб ужитку, спосіб уживати; *способ -ния следующий* – уживати так, спосіб уживати такий; 2) (*обращение на что, куда*) – обертання на що; 3) (*потребление*) – споживання, споживок (-вку).

Употреблять, -бить: 1) – уживати, ужити чо́го; у. *всевозможные средства* – уживати всякого способу; у. *с пользой* – на добре вживати, використовувати, використати; у. *усилия* – докладати, докладати зусиль, намагатися; 2) (*использовать*) – використовувати, використати, ужиткувати, зужиткувати; 3) (*обращать на что*) – обертати, обернути, повертати, повернути на що; у. *на улучшение* – обертати на поліпшення; 4) (*в пищу*) – споживати, спожити, уживати, ужити.

Управа – управа.

Управитель, -ница – управитель (-ля), управителька.

Управление: 1) (*учреждение*) – управа; у. *железнодорожное* – залізнична управа; 2) (*в знач. «ведомство»*) – за́ряд (-ду); у. *военное* – військовий за́ряд; у. *лесное* (*лесоуправление*) – лісовий за́ряд; 3) (*действие*) – керування, правування; *система -ния* – система керування.

Управлять чем – правувати чим, урядувати де; (*руководительствовать*) – керувати; (*заправлять*) – орудувати чим.

Управляются, -вятся с чем (*справляться*) – справлятися, справитися, поратися, упоратися з чим, раду дати чо́му, управлятися, управитися з чим (Г).

Управляющий чем – керівник (-ка) чо́го, керівничий чо́го, адміністратор (-ра); **-щий делами** – керівник справ; **-щий домом** – адміністратор будинку.

Управомочивать, -чить – уповноважувати, уповноважити ко́го, надавати, надати ко́му́ пра́ва.

Упражнение – вправа.

Упразднять, -нить – касувати, скасовувати, скасувати.

Упрочивать, -чить (*положение*) – зміцнювати, зміцнити.

Упрощать, упростить – спрощувати, спростити.

Упускать, упустить (*из рук*) – випуска́ти, випустити; (*пропускать время*) – пропусका́ти, пропустити; (*терять, утратить*) – утрача́ти, утрати́ти; *у. из виду* – не взяти на ува́гу, забува́ти, забу́ти, минати, промину́ти; *у. удобный случай* – пропустити наго́ду, утрача́ти, утрати́ти нагоду.

Упущение (*недосмотр*) – недо́гляд (-ду); *у. по службе* – службо́ва провина, службо́вий недо́гляд.

Уравнивать, уравниать – рівняти, урівняти, зрівнювати, зрівняти, вирівнювати, вирівняти; *у. в правах кого с кем* – зрівнювати ко́му з ким права́.

Уравнительный (*о записи, налоге*) – вирівняльний.

Уравновешивать, -весить – рівнова́жити, зріннова́жувати, зрівнова́жити.

Урегулировать – *см. Регулировать.*

Урезонивать, -нить – умовляти, умо́вити, урезо́нювати. урезо́нити.

Урезывать, -зять – вкра́ювати, вкра́яти, урізувати, урізати; (*уменьшать*) – зме́ншувати, зме́ншити; *у. зарплату* – зме́ншувати зарплатню.

Урна – у́рна.

Уровень – ріве́нь (-вня); *у. заработной платы* – ріве́нь заробітної пла́ти; *в -нь, на -вне* – вріве́нь, врівни́; *на одном -не* – на то́му са́мому рівні, на тако́му са́мому рівні, на одній мірі.

Урожай – урожа́й (-жа́ю).

Урожайность – урожа́йність (-ности); (*плодородие*) – родючість (-чости); *у. земли* – родючість землі; *у. последних годов* – урожа́йність за оста́нні роки.

Уроженец – наро́дженець (-нця), наро́дженка, уро́дженець (-нця), уро́дженка, ро́дом з...; *у. Харькова* – ро́дом з Ха́ркова; *я здешний -нець* – я тут наро́дився; я тут ро́димий.

Урок; 1) (*лекция*) – ле́кція чо́го; (*занятие*) – година чо́го; 2) (*задание*) – завда́ння, призначена, визначена ро́бота, но́рма вироблення, но́рма виробу; 3) (*назидание*) – нау́ка.

Урон – шко́да, утра́та; *у. потерпеть* – утра́тити, зазна́ти втра́ти; *у. причинить* – заподі́яти, зроби́ти шко́ду.

Урочище – уро́чище.

Урочный (*о времени*) – призначений, визначений; (*о работе*) – призначений, визначений, кормо́вий; (*о рабочем*) – закладний; (*о плате*) – від ро́боти, від завда́ння.

Усадебный (*о месте*) – садибний.

Усадьба – садиба.

Усердный (*о работнике*) – щирий (до ро́боти), стара́нний.

Усидчиво – пильно; *-во работать* – пильно пра́цюва́ти.

Усиленно (*ходатайствовать*) – ду́же.

Усиленный (*о просьбе*) – великий; (*о работе*) – напру́жений; (*об охране, спросе*) – збі́льшений.

Усиливать, -лить: 1) (*сделать сильнее*) – підсилювати, підсилити, посилювати, посилити; *у. аппарат (учреждения)* – підсилювати апа́ра́т; 2) (*увеличивать*) – збі́льшувати, збі́льшити, побі́льшувати, побі́льшити; *у. наблюдение* – збі́льшувати до́гляд, (почина́ти) пильні́ше догляда́ти; *у. работу* – напру́жувати, напру́жити ро́боту; *у. средства* – збі́льшувати засоби.

Усиливаться, -литься (*делаться сильнее*) – ду́жчати, поду́жчати, сильні́шати, поси́льнішати; (*увеличиваться*) – бі́льшати, побі́льшати.

Усилне – зусилля, силкува́ння; *соединенными усилиями* – спі́льними силами, зусиллями; *употребить все усилия* – докла́сти всі́х сил, щоб...; *это стоило больших* -

лий – труда великого це стало.

Ускорять, -рять, -ся (*выпуск*) – прискоряти, прискорювати, прискорити, -ся; (*движение*) – пришвидшувати, пришвидшити, -ся.

Условие: 1) (*обусловливающее обстоятельство*) – умова, умовина; **-вия жизни** – умовини (умови) життя; *у. льготное* – пільгова умова; *у. необходимое, непременно* – неодмінна умова, (до)конечна умова; *у. труда* – умовина (умова) праці; **-вия чисто-экономические** – суто-економічні умови (умовини); *на льготных условиях* – з пільгою; *по -виям своей работы* – через умовини своєї праці; *при нормальных -виях* – при нормальних умовинах (умовах); *при прочих равных -виях* – при інших однакових умовинах (умовах); *с соблюдением льготных -вий* – з пільгою, застерігаючи, застерігши пільгу; 2) (*пункт договора*) – умова; **-вия пользования** – умови користування, умова, як користуватися; **-вия приемлемые** – прийнятні умови; *вносит (в договор) новые -вия* – запроваджувати (до договору) нові умови; *на договорных -виях* – на умовах договору, на договірних умовах; *на необременительных -виях* – на нетяжких (на легких) умовах; *на сходных -виях* – на прийнятних умовах; *под -вием значительной уступки* – з умовою, що буде чимала поступка; *поставить -вием* – поставити, як умову; *с -вием* – з умовою, з тим, щоб...; 3) (*договор*) – умова, уклад (-ду); (*между государствами*) – уклад (-ду); *у. письменное* – писана умова, умова на письмі; *у. предварительное* – передумова, попередня умова; *у. словесное* – словесна умова, умова на словах; *выполнять -вие* – виконувати умову, додержувати умови; *заключать -вие* – укладати умову; *по -вию* – за умовою, згідно з умовою; *расторжение -вия* – зрвання умови; *согласно -вию* – згідно з умовою, відповідно до умови, як умовлено; *составлять текст -вия* – укладати текст умови; 4) (*окружение*) – обставини (-вин) оточення; *в таких условиях (работать)* – в такому оточенні.

Условливаться, -виться: 1) (*относительно чего-нибудь*) – умовлятися, умовитися про (за) що; *у. на счет цены* – умовлятися про (за) ціну; 2) (*договариваться*) – годитися, згодитися, єднатися, поєднатися.

Условно – умовно, з умовою; **осудили -но** – засудили умовно.

Условность – умовність (-ности).

Условный (*о кредите, об осуждении*) – умовний.

Усложнять, -нить – ускладняти, ускладнити; (*затруднять*) – утрудняти, утруднити.

Услуга: 1) (*содействие, одолжение*) – послуга; **-ги коммунальные** – комунальні вигоди; **-ги посреднические** – посередницькі послуги; **-ги телефонные** – телефонна послуга; *готовый к -гам* – до послуг (готовий) готовий на послуги; *за оказанную -гу* – за зроблену послугу; *обращаться к -гам* – удаватися, удатися до послуг; *оказывать -гу* – чинити послугу, в послугі стати, зробити послугу, ставати, стати в пригоді, прислужуватися, прислужитися; *располагать услугами* – користатися з послуг; 2) (*прислуживание*) – ослуга (Г); *держат для услуг* – до ослуги держати.

Услужение (*о положении слуги*) – служба, найми (-мів); (*прислуживание*) – послуга, ослуга (Г); *быть в домашнем -нии* – бути за домашнього (хатнього) служника; *взять в -ние* – взяти до послуги, в найми (до послуг) взяти; *пойти, поступить в -ние* – піти в службу, піти служити, у найми піти.

Услуживать, -жить – usługувати, послужити, прислужувати, прислужувати, прислужити.

Усматривать, усмотреть, -ся – вбачати, добачати, добачити, -ся; *в этом не -ваются признаков преступления* – в цьому нема (не видно) ознак злочину.

Усмотрение – розсуд (-ду), розгляд (-ду); *делайте, поступайте по вашему -нию* – робіть, як самі знаєте, як Вам здається краще, робіть на свою волю; *на ваше -ние* – на Ваш розсуд; *оставлять на -ние* – полишати на чий розсуд, на чию волю; *по -нию* – з

ро́зсуду, з во́лі; *по (своему)* -ни́ю – сво́ім ро́зсудом, на свою во́лю, своєю во́лею.

Усовершенствовать, -ся – удосконалювати, удосконалити, -ся.

Усопший – померлий (-лого).

Успех – успіх (-ху); (*достижение*) – досягнення; **-хи начинаний** – успіхи заходів; **-хи техники** – досягнення техніки; **без -ха** – не успішно, без успіху, без наслідків; **нет -ха** – не щастить, нема успіху; **оказывать -хи** – виявляти успіхи; **с -хом** – успішно.

Успешный (*об окончании дела*) – успішний.

Устав – статут (-ту); *у. о гербовом сборе* – гербовий статут; *у. об акцизных сборах* – акцизний статут; *у. образцовый* – зразковий статут; *у. общежительный* – інтернатський статут; *у. питейный* – статут про напої; *у. пробирный* – пробірний статут.

Уставный (*о статье*) – статутний.

Устанавливать, установить: 1) (*вводит*) – установляти, установити, запроваджувати, запровадити, заводити, завести *у. порядок*, запроваджувати лад; 2) (*определять*) – визначати, визначити; *у. срок* – визначати реченєць (час); визначати термін; *у. цену* – визначати ціну; 3) (*точно, достоверно доказать*) – доводити, довести; *у. факт* – довести факт; 4) (*в техн. значении*) – ставити, поставити, установляти, установлювати, установити; *у. двигатель* – ставити рушій.

Устанавливаться, установиться – ставати, ста́ти, наставати, настати; **-вился обычай** – став звичай, повелось; **-лся порядок** – настав лад.

Установившийся (*о взглядах, характере*) – станівкий, ста́лий, уста́лений; (*о порядке, обычае*) – заведений.

Установка: 1) (*в технике*) – уста́ва; *у. силовая* – си́ловня; 2) (*действ.*) – установлювання, установляння, установлення; 3) *у. целевая* – ці́льовий на́лад (на́пря́м), ці́льове на́ставлення.

Установление: 1) (*учреждение*) – установа; **-ния кредитные** – кредитові установи; 2) (*действие*) – установлення, запровадження, заведення; (*в техн. значении*) – установляння, установлення; *у. налогов* – запровадження податків.

Устарелый – застарілий, за́давнений.

Устно – усно, словами, на словах.

Устный (*об ответе, сообщении*) – усний, словесний, словами.

Устойчивый (*о валюте, о ценах*) – ста́лий, станівкий.

Устраивать, -роить, -ся – влаштувати, влаштувати, -ся; (*собрание, заседание*) – впоряджати, впорядити, уряджати, урядити, -ся; (*приводит в порядок*) – упорядковувати, упорядкувати, -ся; *у. свои дела* – влаштувати свої справи; *это нас не -ет* – це нам не допоможе, це нас не зарадить.

Устранять, -нить кого, что: 1) (*отдалить*) – відводити, відвести, відхиляти, відхилити, видаляти, видалити; (*избавляются от кого, от чего*) – збуватися, збу́тися, позбу́тися ко́го, чо́го; *у. опасность* – відводити небезпеку; *у. препятствия* – відводити, видаляти, відсувати перешкоди; 2) (*отрешать*) – відстановляти, відстановити від чого, звільняти, звільнити з чого; *у. от должности* – відстановляти, відстановити від уряду (посади), звільнити, звільнити з уряду (посади); 3) (*отстранять, делают отвод*) – відсторонювати, відсторонити; *у. от наследства* – позбавляти спадщини.

Устроят, устроить: – 1) уряджати, (у)поряджати; (*сооружать*) – споруджувати, споруджати, спорудити; 2) (*упорядочивать*) – упорядковувати, упорядкувати.

Устроитель, -ница (*организатор*) – упорядник (-ка), упорядниця; (*соорудитель*) спорудник (-ка), спорудниця.

Устройство: 1) (*строй*) – лад (-ду); *у. государственное* – лад державний; 2) (*действие – устраивание, организация*) – лаштування, влаштування, уряджування, урядження, упоряджання, упорядження; *у. концерта* – влаштування (урядження) концерту; 3)

(техн.) – злагода; (строение) – будова; (действ.) – злагоджування, злагодження; у. машины (конструкция) – будова машини; у. электрическое – злагода електрична.

Уступать, -пить: 1) (кому что) – відступати, відступити, віддавати, віддати; (передать) – передавати, передати; (продавать) – пускати, пустити, продавати, продати (кому в чем) – поступатися, поступитися комусь чим, попускати, попустити комусь чого; у. за меньшую цену – віддавати за меншу ціну; у. место – давати, дати місце, звільняти, звільнити місце, поступатися, поступитися місцем; у. на чем – поступатися на чому; у. просьбе – вважати на прохання; у. свое право – поступитися своїм правом, відступити право комусь; 2) (качеством) – бути гіршим, поступатися, поступитися; 3) (в цене) – збавляти, збавити ціну, поступатися, поступитися ціною, відбавляти, відбавити ціни.

Уступка: 1) (чего кому) – відступ (-пу), відступання; получающий по -ке – переємець (-мця) (Н); 2) (кому в чем) – поступка в чому; (действ.) поступання чим; пойти на -ки – поступитися; 3) (в цене) – знижка; сделать -ку – відбавити ціни, зробити знижку.

Уступочный (о записи) – відступний; (о цене) – спускний, відбавний.

Уступщик, -щица – передавач (-ча), передавачка, відступник (-ка), відступниця.

Усугублять, -бить (увеличивать) – побільшувати, побільшити.

Усушка – усих (-ху), висих (-ху).

Усыновитель, -ница – усиновець (-вця), усинов(ни)ця.

Усыновлять, -вить – усиновляти, усиновити.

Усыпальня, усыпальница – ховальня.

Усыхать, усохнуть – усихати, усохнути.

Утаивать, утаить: – 1) таїти, затаювати, затаїти, утаювати, утаїти, потаїти; 2) (укрывать) – переховувати, переховати, покривати, покрити.

Утайна – утайка, утаєне; (действ.) – утаювання, утаєння, затаювання, затаєння.

Утайщик – затаювач (-ча), затаювачка, затайник (-ка), затайниця, утайник (-ка), утайниця.

Утвердительно (отвечать) – позитивно.

Утвердительность ответа – позитивність відповіді, позитивна відповідь.

Утвердительный: 1) (о решении) – ствердний; 2) (положительный, об ответе) – позитивний.

Утверждать, -доть: – 1) затверджувати, затвердити; у. в должности – затверджувати на посаді; у. кого в правах – затверджувати права чиї (кому) на що; 2) (твердить) – казати, запевняти.

Утверждаться, -доться – затверджуватися, затвердитися, утверджуватися, утвердитися; -ться в правах наследства – затвердитися (утвердитися) в правах на спадщину, затвердити свої права на спадщину.

Утверждение: – 1) затвердження; вопрос об -нии – справа про затвердження; для -ния – на затвердження, для затвердження, щоб затвердити; по (его) -нии – коли (його) затвердили (затвердять); представлять к -нию – подати на затвердження, подати затвердити; 2) (уверение) – запевнення; по -нию очевидцев – як запевняють свідки; 3) (логич.) – твердження.

Утеря: – 1) згуба, згублення; у. документов – згуба, згублення документів; объявление об -ре документов – оголошення про згублені документи; 2) (утрата) – утрата, утрата.

Утеснение – утиск (-ку), гноблення, пригноблення.

Утесняют кого – утискувати, утискати, пригноблювати, гнобити.

Утечка: – 1) витік (-току); (вытекание) – витікання; какова -ка? – скільки витекло, скільки виточилося?; 2) (раструска) – розтрус (-су); 3) (денег) – недостача (грошей); (действ.)

– зникання (грошей).

Утилизация – утилізація, використання чого.

Утилизировать, -зовать – утилізувати, сов. зутилізувати, використовувати, сов. – використати.

Утомительный (о работе) – утомний.

Утомлять, -мить – утомляти, утомлювати, утомити, стомлювати, стомити.

Утопающий – потопельник (-ка), потопельниця, тонучий (-чого).

Утопленник, -ница – утопленик (-ка), утоплениця, утоплений (-ного), утоплена (-ної), потопельник (-ка), потопельниця.

Уторговывать, -говать – уторговувати, уторгувати.

Уточнять, -нить – уточняти, уточнити.

Утраивать, утроить – утрювати, утрюїти.

Утрата – утрачення, утрата; *у. трудоспособности* – утрачений працездатності.

Утрачивать, утратить – утрачати, утратити, теряти, утеряти; (*лишиться*) – збуватися, (по)збутися когось, чого; *у. доверие и кому, к чему* – зневіритися, зневіритися в когось, в чому; *у. здоровье* – (по)збуватися здоров'я, утрачати здоров'я; *у. надежду* – утрачати надію.

Утренний (о заседании) – ранішній, вранішній, ранковий.

Утро – ранок (-нку); *у. литературное* – літературний ранок.

Утруждать, затруднить – трудити, утрудняти, утруднити, клопотати, поклопотати, завдавати клопоту, турбувати, потурбувати; *у. кого просьбой* – турбувати когось проханням.

Ухаживать (заботиться) – доглядати когось, чого, ходити коло чого; *у. за больным* – доглядати хворого.

Уход: 1) (*откуда*) – вихід (-ходу); *у. из организации* – вихід з організації; 2) (*от кого и куда*) – відхід (-ходу); *у. в другое учреждение* – відхід до іншої установи; 3) (*попечение, присмотр*) – догляд (-ду), нагляд (-ду), пильнування когось, чого; *нуждаться в -де* – потребувати догляду; *правила -да* – правила догляду, правила (як) доглядати; *предметы -да за больными* – речі, щоб доглядати хворих, речі на догляд хворих.

Уходит, уйти: 1) (*откуда куда*) – іти, піти звідки куди, від кого куди; *у. на заработки* – ходити (іти) на заробітки; *у. на службу* – іти на службу (працю); *у. переходит в другое учреждение* – відходити, переходити до іншої установи; *уходя* – на відході, виходячи, ідучи; 2) (*убегать*) – утікати, утекти; 3) (*о времени*) – минати, минути; *ушло много времени* – минуло багато часу.

Ухудшать, -шить – погіршувати, погіршити.

Ухудшаться, ухудшиться – гіршати, погіршати.

Уцелеть – цілим лишитися; (*только о вещах*) – зберегтися.

Участвовать в чем: 1) (*принимать участие*) – брати, мати участь у чому; 2) (*быть прикосновенным*) – бути причетним до чого; 3) (*иметь долю*) – мати уділ, пайку.

Участвующий – учасник (-ка), той що бере участь; (*причастный*) – причетний до чого.

Участие: 1) (*участование*) – уділ (-лу), участь (-сти); (*причастность*) – причетність (-ности); *у. в деле* – уділ у справі, причетність до справи; *у. деятельное* – чинна участь; *при -тии* – з участю; *привлекать к -тию* – притягати, притягти до участі; *принимать (живое) -тие* – брати, взяти (пильну, жваву) участь; 2) (*соучастие*) – співучасть (-сти), співуділ (-лу), спілкування; *принять -тие в предприятии* – мати частину в підприємстві, брати співучасть у підприємстві; 3) (*у, в ком*) – опікування ким; (*соболезнование*) – вболівання за ким, співчування, співчуття до когось.

Участковый (о враче, судье) – ділянковий; (*о трамв. билете*) – дільничний; *3-х участковый билет* – квиток на 3 дільниці.

Участник, -ница – учасник (-ка), учасниця; (*причастный к чему*) – причётний до чого; у. *в деле* – учасник у справі, причётний до справи; у. *в предприятии* – спільник (-ка), спільниця; у. *общей собственности* – співвласник (-ка), співвласниця.

Участный в чем – учасний у чому, причётний до чого.

Участок: 1) (*административный*) – район (-ну), ділянка; у. *инструкторский* – інструкторський район; у. *народного суда* – район народнього суду; у. *приписной* – приписний район, приписна ділянка; у. *счетный* – реєстраційний район; 2) (*леса, усадьбы*) – ділянка, одруб (-бу); (*на опытной станции*) – ланок (-нка); у. *отрубной* – відрубна ділянка; у. *пустопорожний* – ваканець (-нця); 3) (*линейный*) – дільниця; у. *трамвайный* – трамвайна дільниця.

Участь – доля; у. *подсудимого* – доля підсуднього.

Учащийся – учень (-чня).

Учеба – учіння, навчання; (*воен.*) – муштра.

Учебник – підручник (-ка); **-ки по всем предметам** – підручники (до) всіх предметів (дисциплін).

Учебный: 1) (*относящ. к учению, о плане, пособии*) – навчальний; (*относящ. к школе, о заведении*) – шкільний; 2) (*о команде*) – муштровий.

Учение: 1) (*обучение*) – учіння, (шкільне) навчання, (шкільна) наука; (*воен.*) – муштра; *быть в учении* – навчатися; *отдать в учение* – дати в науку; 2) (*доктрина*) – наука, доктрина.

Ученик, -ница – ученик (-ка), учень (-чня), учениця.

Ученический (*о билете*) – ученицький, учнівський.

Ученичество – учництво, учнівство; **фабр.-заводск. -во** – фабрично-виробнєве учеництво.

Ученость – ученість (-ности).

Ученый: 1) (*существ.*) – учений (-ного); 2) (*прилаг., о секретаре*) – учений; (*научный, о труде, обществе, сотруднике*) – науковий.

Учет чего: 1) (*стат.*) – облік (-ку) чому; у. *имущества* – облік майну; у. *количественный* – облік числу, числовий облік; *брать на учет* – брати на облік; *вести (строгий) учет* – (пильно) облічувати, провадити (пильний) облік; *взять на учет (склад)* – взяти на облік, облічити; *значиться на учете* – на обліку бути; *книга по -ту* – книга на облік; *производит учет* – облічувати, провадити облік; (*должностному лицу в израсходовании денег*) – перевіряти, перевірити когось; *состоят на -те* – бути на обліку; *состоящий на -те* – обліченець (-нця) (Н), облічений, той, що на обліку, облікований; *с -том принимать* – облічуючи (за обліком) приймати; *снять с -та* – списати з обліку; 2) (*векселей*) – дисконтування, дисконт (-ту), дисконто; *банк производит учет векселей* – банк дисконтує векселі, банк провадить дисконтування векселів; *взять вексель на учет просроченных* – здисконтувати вексель, як за давній у терміні; *взять на учет вексель* – здисконтувати вексель; *учет векселей увеличился* – дисконт векселів збільшився; *принять к -ту вексель* – прийняти вексель на дисконто, прийняти вексель, щоб дисконтувати.

Учетный: 1) (*о карточке*) – обліковий; 2) (*об учетных вексельных операциях*) – дисконтовий.

Учетчик – облічник (-ка), обліковець (-вця) (Н); у. *штата* – облічник (обліковець) штату.

Училище – школа.

Учинять, учинить – робити, зробити, чинити, учиняти, учинити; *учинить обиду* – учинити, заподіяти кривду; *учинить расчет* – зробити розрахунок.

Учитель, -ница – учитель (-ля), учителька, навчитель (-ля), навчителька.

Учительский (*о съезде, среде, союзе*) – учительський.

Учительство: 1) (*учителя*) – учительство, учителі; 2) (*занятие*) – учителювання.

Учительствовать – учителювати.

Учитывать, учесть: 1) (*брать на учет, проверять число*) – облічувати, облічити, брати, взяти на облік; (*кассу*) – облічувати, облічити, перевіряти, перевірити; 2) (*вексель*) – дисконтувати, здисконтувати; 3) (*принимать во внимание*) – брати, взяти на увагу, до уваги що, мати на увазі що, зважати, зважити, зважувати на що; *у. все условия аренды* – брати на увагу всі умови оренди; *у. обстоятельства* – зважувати на обставини.

Учить, научить, -ся чему – учити, навчити, -ся чого.

Учредитель, -ница – засновник (-ка), засновниця, фундатор (-ра), фундаторка.

Учредительный (*о собрании*) – установчий, засновний.

Учредительский (*о фонде*) – засновницький, фундаторський.

Учреждать, учредить (*основывать*) – засновувати, заснувати, закладати, закласти, оснóвувати, оснóвати; (*устанавливать, вводить*) – установляти, установити, заводити, завести, запроваджувати, запровадити.

Учреждение: 1) (*институция*) – установа, інституція; *у. государственное* – державна установа; *у. научное* – наукова установа; *у. поднадзорное* – піддоглядна установа; *у. правительственное* – урядова установа; *у. промежуточное* – посередня установа; *у. судебное* – судова установа, суд (-ду); *у. торговое* – торговельна установа; *у. частное* – приватна установа; *в -ниях* – по установах; *в подлежащих -ниях:* а) (*в подчинен них*) – в підлеглих установах; б) (*в надлежащих*) – в належних, відповідних установах; *дежурный по -нию* – черговий в установі; 2) (*действие*) – засновування, заснування, закладання; (*установление*) – запровадження, заведення, установлення.

Учрежденский (*об архиве учреждения*) – установський, установи.

Ущерб – шкода, утрата; *в ущерб* – на шкоду, шкодячи; *возмещать, покрывать ущерб в чем* – відшкодовувати, відшкодувати що; *понести ущерб на чем* – зазнати втрати на чому; *причинять ущерб* – робити, зробити (чинити, учинити) шкоду, шкодити, пошкодити.

Уяснить, -нить – вияснити, вияснити, з'ясувати. з'ясувати.

Фабрика – фабрика.

Фабрикант – фабрикант (-та).

Фабрикат – виріб (-робу), фабрикат (-ту).

Фабрикация – виріб (-робу), вироблення, фабрикація, фабрикування.

Фабриковать – виробляти, вироблювати, фабрикувати.

Фабричник – фабричник (-ка), робітник на фабриці.

Фабричный (*об изделии, о марке*) – фабричний.

Фазис – фаза.

Факсимиле – факсиміле.

Факт – факт (-ту); *ф. совершившийся* – доконаний факт; *ф. установленный* – доведений факт; *ф. характерный* – своєрідний факт; *основываться на фактах* – спиратися на факти, виходити з фактів.

Фактически – на ділі, фактично.

Фактический (*о владельце, виновнике*) – фактичний.

Фактор: 1) (*исполняющий поручения*) – фактор (-ра); 2) (*сила, начало*) – чинник (-ка).

Факторство – факторування; *заниматься -ством* – факторувати.

Факторствовать – факторувати.

Фактура – фактура, купецький рахунок.

Факультативный (*об изучении, преподавании*) – факультативний.

Факультет – факультет (-ту), відділ (-лу).

Фальсификат – фальсифіка́т (-ту), підробка.
Фальсификатор – фальсифіка́тор (-ра), підробник (-ка), підроблювач (-ча).
Фальсификация – фальсифіка́ція, підроблення; (*действ.*) – фальсифікува́ння, підроблюва́ння.
Фальсифицировать – фальсифікувати, сов. – сфальсифікува́ти, підроблювати, сов. – підробити.
Фальшивить, сфальшивить – фалшити, зфалшити.
Фальшивомонетчик, -чица – фалшивомонетник (-ка), фалшивомонетниця, фалшівник (-ка) грошей, фалшівниця грошей.
Фальшивость – фалшиві́сть (-вості).
Фальшивый (*о документе, деньгах*) – підроблений, фалшо́ваний, фалшивий.
Фальш – фалш (-шу); *без всякой -ши* – без ніякого фалшу.
Фамилия – прізвище; *по -лии (называть)* – на прізвище.
Фармацевт – фармаце́вт (-та).
Фасовать – фасува́ти.
Фасовка – фасува́ння.
Фасовщик – фасо́вник (-ка).
Февраль – лютий.
Федерация – федера́ція.
Фельдшер, -рица – фельдшер (-ра), фельдшерка.
Фельетон – фейлетон (-ну).
Фельетонист – фейлетоні́ст (-ста).
Ферма – фа́рма; *ф. молочная* – молоча́рня, молоча́рська фа́рма.
Фермер – фа́рмер (-ра).
Физический (*о лице*) – фізичний.
Фиксировать – фіксува́ти.
Фиктивный (*об обстоятельстве*) – фіктивний, неспра́вжній, вигаданий; (*о расписке*) – фіктивний.
Филиальный (*об отделении*) – філія́льний.
Филия, филиал – фі́лія, ві́дділ (-лу).
Финансировать – фінансува́ти.
Финансовый (*об отделе*) – фіна́нсо́вий.
Финансы – фіна́нси (-сів).
Фирма – фі́рма.
Фирменный (*о бланке*) – фі́рмовий, фі́рми.
Фиск – фі́ск (-ску), ска́рб (-бу).
Фискальный (*об интересах*) – фіска́льний, ска́рбо́вий.
Флаг – пра́пор (-ра), майва; *выставляют флаг* – викинути пра́пор(а); *поднять флаг* – підне́сти пра́пор(а); *спустить флаг* – спустити пра́пор(а).
Флигель – флі́гель (-ля), офі́цина.
Флот – фльо́та.
Флотилия – фльо́тилія.
Фолиант – фоліа́нт (-ту).
Фон – тло, фон (-ну).
Фонд – фонд (-ду); *ф. запасный* – за́пасний фонд; *ф. земельный* – земе́льний фонд; *ф. неликвидный* – нелікві́дний фонд; *ф. неприкосновенный* – неза́йманий фонд; *ф. погасительный* – сплатний фонд; *ф. резервный* – резе́рвний фонд; *ф. страховой* – ubezпе́чний фонд.
Фондовый – фондо́вий.

Форма – форма; (*образец*) – зразок (-зка́), *форма́*; в *денежной -ме* – грошима, грішми; в *письменной -ме*: – а) на письмі; б) (*в письме*) – листівно; в *словесной, в устной -ме* – словесно, словами, усно; в *-ме обязательств, расписок* – як зобов'язання, як розписка, зобов'язаннями, розписками; *по -ме (оригинальный)* – *формою*; *по установленной -ме (сделать)* – за встановленою *формою*, за встановленим зразком, на встановлену *форму*, на встановлений зразок.

Формализм – формалізм (-зму).

Формалист – формаліст (-ста).

Формалистика – формалістика.

Формальность – формальність (-ности); *выполнить необходимые -сти* – додержати потрібних формальностей; *при условии соблюдения -стей* – з умовою (щоб) додержати формальностей (*форми*); *соблюсти -сти* – додержати *форми*.

Формальный (об акте) – формальний.

Формат – *формат* (-ту); *ф. брошюрный* – брошурний *формат*, *формат* брошури, *формат* з брошури; *ф. открыточный* – лістівковий *формат*, *формат* листівки; *по -ту (книжка небольшая)* – *форматом* (книга невеличка); *по -ту (расставляют книги)* – за *форматом*, відповідно до *формату* (розклада́ти книжки).

Форменный (об одежде) – *формений*.

Формировать, сформировать – *формувати, зформувати*.

Формировка – *формування*.

Формула – *формула*; *ф. общепринятая* – загальноновживана *формула*.

Формулировать – *формулювати*.

Формулировка – *формула*; (*действ.*) – *формулюва́ння*; в *такой -ке (предлагать)* – так *формулюючи*, в такій *формулі*, з такою *формулою*.

Формуляр: – 1) *формуляр* (-ра), *картка*, *блянок* (-нку), *блянк* (-нку); 2) (*служебный список*) – *формуляр* (-ру).

Фотограф – *фотограф* (-фа), *світляр* (-ра́).

Фотографировать, сфотографировать – *фотографувати, зфотографувати, світлити, відсвітлити*.

Фотография: 1) (*заведение*) – *фотографія*, *світлярня*; 2) (*фотографическое изображение*) – *світлина*; *снимать -фию* – *фотографувати, світлити*.

Фототипия – *фототипія*, *світлодру́к* (-ку).

Франко (ком.) – *франко*.

Фрахт – *фрахт* (-ту), *перевізне́* (-но́го), *перевозо́ве*.

Фрахтовый (о деньгах) – *фрахтовий*.

Фрахтовать – *фрахтувати*.

Фронт – *фронт* (-ту); *по всему -ту* – через увесь фронт, по всьому фронту.

Фруктовщик, -щица – *овочник* (-ка), *овочниця*, *фруктовик* (-ка́), *фруктовичя*.

Фруктовый (о рядах) – *фрукто́вий*, *овоче́вий*.

Фундамент – *підва́лина*, *підму́рок* (-рку), *фунда́мент* (-нту); (*переносно*) – *осно́ва*, *підста́ва*.

Фундаментальный (о библиотеке) – *фундаментальний*; (*в см. основательный*) – *грунто́вний*, *фундаментальний*.

Фундатор – *фунда́тор* (-ра), *засно́вник* (-ка).

Функционер – *функціо́нер* (-ра).

Функционировать – *функціонува́ти, працюва́ти; учреждение -рует* – *устано́ва працює*.

Функция – *фу́нкція*; *-ции законодательные* – *законода́вчі фу́нкції*; *-ции исполнительные* – *викона́вчі фу́нкції*, *судо́ві фу́нкції*; *брать на себя -ции* – *перейма́ти, перейняти на себе фу́нкції*.

Фура – фу́ра, ху́ра.

Фураж – фура́ж (-жу́).

Фуражировка – фуражува́ння.

Фуражный (о деньгах) – фураже́вий.

Фурман, фурщик – фу́рман (-на), ху́рман (-на).

Халатность – недба́лість (-лости), недба́йливі́сть (-вості), недба́льство; х. в отношении к своим обязанностям – недба́лість про (за) свої обов'язки.

Халатный (об отношении к службе) – недба́лий, недба́йливий.

Характер (совокупность свойств вообще) – ха́ра́ктер (-ру), приро́да, нату́ра; (о человеке) – вда́ча, ха́ра́ктер (-ру); х. дела – ха́ра́ктер справи; по самому -ру своему (интересен): а) (о явлении) – в са́мі́й нату́рі свої́й; б) (о человеке) – са́мою вда́чею своєю́.

Характеризовать, охарактеризовать – ха́ра́ктеризува́ти, оха́ра́ктеризува́ти.

Характеристика – ха́ра́ктеристика; **давать -ку** – ха́ра́ктеризува́ти, дава́ти ха́ра́ктеристику.

Характерный (о факте) – одмі́тний, своєри́дний.

Харчи – харч (-чу, -чі), (мн.) – харчі́.

Харчевня – харчі́вня.

Харчевый (о продуктах) – харчо́вий.

Хватать, -тить (быть достаточным) – виста́ча́ти, виста́чити, става́ти, ста́ти; *не хватать* – не виста́ча́ти, бракува́ти.

Хворать – слабува́ти, хорува́ти, хво́рити, незду́жати на що.

Хемик – хе́мік (-ка); х. *-лаборант* – хе́мік-лябо́рант.

Химический (о промышленности) – хе́мі́чний.

Хищение – краді́ж (-дежу́), краді́жка, розкрада́ння, ро́зкрад (-ду).

Хлебный (о рынке) – хлі́бний, збі́жжевий.

Хлебозаготовитель – хлі́бозаго́тівник (-ка), хлі́бозаго́товець (-вця), заго́товець хлі́ба.

Хлебозаготовительный (о кампании) – хлі́бозаго́твний, хлі́бозаго́твчий.

Хлебопашество – хлі́боробство, рі́льництво.

Хлебопашествовать – хлі́боро́бити.

Хлебопашец – хлі́боро́б (-ба), рі́льник (-ка́).

Хлебопек – пе́кар (-ря), хлі́бопе́ка.

Хлебопекарня – хлі́бопека́рня, пека́рня.

Хлебопечение – випі́кання хлі́ба, печі́ння хлі́ба, хлі́бопечі́ння.

Хлебофуражный – хлі́бофура́жний.

Хлопотать, выхлопотать – клопо́та́ти, -ся про що, за що, викло́потати що, чо́го, старáтися про що, за що, вистарáтися чо́го; х. о документах – клопо́та́тися за до́кументи.

Хлопотливый (о деле) – кло́пітний.

Хлопоты – кло́піт (-поту), кло́потáння; *начинать -ты* по ка́кому-ли́бо делу – почи́нати, старáтися в я́кій спра́ві, захо́джувати́ся в я́кій спра́ві; *сопряженный с -тами* – сполу́чений з кло́потом, що́ потребу́є кло́потáння.

Ход: 1) (*движение*) – хі́д (хо́ду), рух (-ху), пере́біг (-гу); (*на товары*) – збу́т (-ту), по́пит (-ту); х. дела – хі́д спра́ви, пере́біг спра́ви, ро́звиток спра́ви; в *большом ходу товар:* – а) дуже вживаний кра́м, по́питний кра́м; б) на кра́м є вели́кий по́пит; в *ходе переговоров* – в хо́ді (в пере́бігу, в проце́сі) пере́говорів, в пере́говорах; *давать ход делу* – зру́шувати, зру́шити спра́ву, пу́скати, пу́стити, посува́ти, посу́нути спра́ву; *дело на ходу* – налашту́вана спра́ва, спра́ва йде (руша́є), спра́ва на хо́ду; *дело пошло в ход* – спра́ву зру́шено, спра́ва пішла; *дело (предприятие) на полном ходу* – підприє́мство йде

півним ходом, підприємство на півнім ході; *на ходу вагона вскакивать и соскакивать воспрещается* – коли вагон іде, вскакувати до вагона, вискакувати з вагона заборонено; *не дают хода* – не пускати, не давати ходу; *не имеет хода (движения)* – не мати ходу; *пойти в ход (о товарах)* – мати збут (попит); *(о машине)* – почати працювати; *(о выражении)* – піти; *(о человеке)* – піти вгору; *предприятие на ходу* – підприємство працює, підприємство на ходу; *принять предприятие на ходу* – прийняти підприємство на ходу (в процесі його праці), прийняти підприємство в роботі; *пускать в ход (машину)* – пускати в рух; *пустить в ход (аргументы)* – вда́тися до аргументів, навести аргументи; *ход часов верен* – годинник іде вірно; *экипаж легкий на ходу* – екіпаж легкий у ходу; *этот товар в ходу* – цей крам має добрий збут, цей крам попитний, на цей крам є попит; 2) *(проход)* – хід(ходу), прохід (-ходу); *х. тайный* – потайник (-ка); 3) *(вход)* – вхід (входу); *х. парадный* – вхід чільний; *х. черный* – чорний вхід; *с парадного хода* – з ганку, ганком, чільним ходом.

Ходатай, -ница – старанець (-нця), стараниця, заступник (-ка), заступниця; *х. по делам* – повірений, адвокат (-та).

Ходатайство (просьба) – прохання; *(ходатайствование)* – заступництво, клопотання; *х. перед судом* – заступництво в суді; *х. частное* – окреме прохання; *возбуждают -во* – прохати, попрохати, порушувати клопотання; *вследствие -ва* – зважаючи на прохання; *входит с -вом* – вдаватися із проханням; *по -ву (освободить)* – на прохання; *путем -ва (достичь)* – клопотанням, клопотавши; *ходатайство не удовлетворено (оставлено без удовлетворения)* – прохання не задовольнили.

Ходатайствовать – просити за ко́го, заступатися за ко́го, старатися за ким, клопотатися за ко́го.

Ходить, пойти: 1) *(за кем, за чем)* – ходити, піти по ко́го, по що; *х. за врачом* – ходити по лікаря; *х. по судам* – тягатися по судах, позиватися по судах; 2) *(в услужение)* – по наймах ходити, найматися, найнятися.

Ходкий (о товаре) – збутний, попитний.

Ходок – ходак (-ка).

Хожалый (существ.) – посланець (-нця).

Хожалый (прилаг., о деньгах) – ужитний, на першу потребу.

Хождение: 1) *(по делам)* – старання за чим, у чім, ходіння; *х. по делу* – старання в справі; *иметь -ние по делу* – старатися в справі, ходити в справі; 2) *(х. монеты)* – обіг (-гу); *иметь -ние (о монете, процентных бумагах, кредитных билетах)* – ходити, обертатись, мати обіг; *процентные бумаги имеют большое -ние* – є великий попит на % папери.

Хозяин, хозяйка – господар (-ря), господиня, господарка, хазяїн (-на), хазяйка; *х. малоимущий* – незаможний господар, незаможник (-ка); *хозяйка домашняя* – домашня господарка, господиня; *хозяйка наемная* – наймана господарка.

Хозяйничать: 1) – господарювати, хазяїнувати; 2) *(распоряжаться)* – порядкувати.

Хозяйственник – господарник (-ка).

Хозяйственность – господарність (-ности), хазяїновитість (-тости).

Хозяйственный: 1) *(относящийся к хозяйству, как отрасли деятельности, о расчете, деятельности)* – господарчий; 2) *(относящ. к хозяйству, как к единице, о налоге)* – господарський; 3) *(о человеке, умеющем вести -во)* – господарний, господарливий, хазяїновитий, хазяйливий.

Хозяйство – господарство, хазяйство; *(дом)* – господа; *х. государственное* – господарство державне; *х. домашнее* – господарство хатнє; *х. коллективное* – колективне господарство; *х. коммунальное* – господарство комунальне; *х. маломощное* – малосиле господарство; *х. хуторское* – хутірне, хутірське

господарство; *вести -во* – господарювати, правити господарством; *разорительное ведение -ства* – руйницьке господарювання.

Холодильник: 1) (*аппарат*) – холодильник (-ка); 2) (*заведение*) – холодильня.

Холодный (*о доме*) – холодний; (*о постройке*) – надвірний; (*об оружию*) – січний.

Холостой (*о мужчине*) – нежонатий, неодружений.

Хор – хор (-ру).

Хорист, -ка – хорист (-ста), хористка.

Хоронить, похоронить – ховати, поховати.

Хранение: 1) (*имущества*) – схов (-ву), схорона, хоронення; (*охрана*) – охорона, схоронення; *х. багажа* – схов, хоронення вантажу; *х. вкладов* – схорона вкладок; *на -нии* – на схові; *на -ние давать* – на схорону, на схов, до схову, до схованки давати; *плата за -ние грузов* – складове (-вого), плата за схорону; *секретное место для хранения* – потайна схованка; *х. арестованного имущества* – охорона заарештованого майна; 3) (*укрывательство краденого или вора*) – переховування, передержування.

Хранилище – сховище, схованка; *х. библиотечное* – книгосховище; *х. зерновое* – зерносховище.

Хранить – хоронити, мати на схові, берегти, зберегти.

Хранитель – охоронець (-нця).

Хроника – хроніка.

Хроникер – хронікер (-ра).

Хронический (*о запаздывании*) – хронічний; (*о болезни*) – затяжний, хронічний.

Хронологический (*о порядке*) – хронологічний.

Хронометраж – хронометраж (-жу).

Художественный – мистецький, художній Художник, -ница: 1) (*искусник*) – мистець (-тця), митець (-тця), художник (-ка), художниця; 2) (*живописец*) – мальовник (-ка), мальовниця, маляр (-ра), малярка.

Хулиган – бешкетник (-ка), хуліган (-на).

Хулиганить – бешкетувати, хуліганити.

Хулиганство – бешкетництво, хуліганство.

Хутор – хутір (-тора).

Хуторянин, -ка – хуторянин (-на), хуторянка.

Цвет – колір (-льору), барва; *ц. защитный* – захисний колір.

Цветной (*о карандаше*) – кольоровий.

Цветовод – квітникар (-ря). квіттар (-ра).

Цветоводство – квітництво.

Цветочница (*продащица цветов*) – квіттарка, квіткарка.

Целевой (*о сборе*) – цільовий.

Целесообразность – доцільність (-ности).

Целесообразный (*об употреблении*) – доцільний; *считать более -ным* – вважати за доцільніше.

Целковый – карбованець (-нця).

Целость – цілість (-лости); *в -сти (сохранившийся)* – цілий; *в -сти доставить продукты* – приставити продукти цілими.

Цель – мета, ціль; (*намерение*) – намір (-ру); *в целях получения* – щоб одержати; *в] целях предотвращения чего* – щоб запобігти чому, щоб не сталося чого; *в целях пресечения чего* – щоб покласти край чому; *для (указанной) цели* – на зазначену мету; *для этой цели* – на це, для цього; *достичь цели* – досягти мети, досягти мету, дійти мети; *иметь цель* – мати за мету, на меті; *преследовать цель* – іти до мети, мати за

ціль, ма́ти на меті; *с целью предоставления возможности* – щоб да́ти змо́гу; *с какой целью?* – для чо́го?; *с определенной целью* – з певним на́міром; *ставить себе целью* – ста́вити собі за мету́; *употреблять для (другой) цели* – вжива́ти на (іншу) потре́бу.

Цельность – суці́льні́сть (-ности).

Цена: – 1) ціна; *ц. аукционная* – авкці́йна ціна́; *ц. без запроса* – (ціна́) без то́ргу, ціна́ без запра́ви; *ц. действительная* – справж́ня (правди́ва) ціна́; *ц. наемная (на землю)* – орен́дна ціна́, наймо́ва, по чім найма́ють; *ц. нарицательная* – на́звана ціна́; *ц. низкая* – ма́ла ціна́; *ц. ничтожная* – зо́всім ма́ла, мізе́рна ціна́; *ц. номинальная* – номіна́льна ціна́, іменова́на ціна́; *ц. окончательная, решительная* – оста́нна, (остато́чна, кра́йня) ціна́; *ц. оптовая* – гурто́ва ціна́; *ц. отпускная* – вида́вна ціна́; *ц. подписная* – передпла́та, передпла́тна ціна́; *ц. подходящая* – прийня́тна ціна́, поці́нно; *ц. покупная* – купна́, купіве́льна ціна́, ціна́ (щоб) купити; *ц. предельная* – кра́йня ціна́; *ц. продажная* – ціна́ прода́жна, ціна́ продати́; *ц. рыночная* – ринко́ва ціна́, базарна́ ціна́, торго́ва ціна́, ціна́ на ринку́; *ц. справочная* – торго́ва ціна́, довідко́ва ціна́; *ц. сходная* – прийня́тна, до́бра ціна́, поці́нь (Н); *ц. твердая (определенная)* – ста́ла ціна́; *(устойчивая)* – ста́нівка ціна́; *ц. текущая* – пото́чна ціна́; *ц. торговая* – ціна́, ринко́ва, ціна́ торго́ва, ціна́ торгове́льна; *ц. уступочная* – спускна́, відбавна́ ціна́; *цены колеблющиеся* – хитливі, хиткі ці́ни; *-ны падающие* – спадні́ ці́ни; *быть в цене* – бу́ти в ці́ні, ма́ти (до́бру ціну́); *взвинчивать цену* – наганя́ти, нагна́ти ціну́; *вздувать, нагонять цену* – набива́ти, наганя́ти ціну́; *выручать цену* – взяти́ свою́ ціну́, верну́ти свою́ ціну́ (сво́ї гро́ші); *держаться в цене* – не спадати́ з ці́ни, бу́ти в ці́ні; *держаться цены* – держа́ти ціну́; *определять, назначать цену* – скла́дати, покла́сти ціну́, визна́чати ціну́, познача́ти ціну́, зроби́ти, скла́сти ціну́; *ошибиться в цене* – процінува́ти, помилити́ся на ці́ні; *падать в цене* – спадати́ з ці́ни, па́дати на ці́ні; *падающие цены* – спадні́ ці́ни; *падение цен* – па́дання, спадан́ня ці́н; *по цене (подходящий)* – поці́нний; *по доступным ценам* – поці́нно; *по какой цене?* – почі́м? за яку́ ціну́?, в якій ці́ні?, яка́ ціна́?; *по неподходящей цене (купить)* – непоці́нно; *по низкой цене (продать)* – за ма́лу ціну́; *по подходящей цене (купить)* – поці́нно; *по средним оптовым ценам* – відпові́дно до пересі́чних гуртових ці́н; *повышают, поднимают цену* – збі́льшувати, збі́льшити ціну́; *повышение в цене* – доро́жчання, подоро́жчання; *повышение, поднятие цен* – збі́льшення ці́н; *поднимается цена* – росте́ ціна́; *подниматься в цене* – в гро́ші йти, доро́жшати, доро́жчати; *поднять в цене* – здоро́жити що́; *понижают, понизить цену* – зме́ншити ціну́; *при цене по...* – з ціно́ю по...; *раскладывает цены (на товар)* – значити́ ціну́, цінува́ти; *сбавляют, сбавить цену* – спуска́ти, спустити́ ціну́; *смотря по цене* – як до ці́ни; *снижают, снижают цены* – зме́ншувати, зме́ншити ці́ни; *сойтись в цене* – погоди́тися на ці́ні; *список цен (прейскурант)* – ці́нник (-ка); *справляются о цене* – розпитува́ти про ціну́, допитува́тися ці́ни; *цены падают* – ці́ни пада́ють, спада́ють; 2) *(стоимость)* – ва́ртість (-тости); *ц. заготовительная* – собіва́ртість (-тости); *своя цена* – своя́ ціна́, собіва́ртість (-тости); 3) *(значение, вес)* – ва́га; *большой цены дело* – спра́ва ду́же важли́ва, спра́ва велико́ї ваги; *придавать делу чрезвычайно большую цену* – надава́ти спра́ві на́дто велико́ї ваги.

Ценз – ценз (-зу); *ц. возрастный* – ценз лі́т, віковий ценз; *ц. образовательный* – осві́тній ценз.

Цензор – це́нзор (-ра).

Цензура – цензу́ра; (*действ.*) – цензурува́ння, цензу́ра; *дозволенный -рою* – цензу́рований, дозво́лений від цензури.

Ценитель, -ница (вещей) – оці́нник (-ка), цінува́ч (-ча́), цінува́чка, цінува́льник (-ка), цінува́льниця.

Ценить, оценить: 1) (*вещи*) – ці́нити, цінува́ти, оцінува́ти, поці́нити що́, скла́дати,

скла́сти ціну́ чому́; 2) (человека) – цінити, оцінити ко́го, дорожити ким.

Ценность: 1) – ці́нність (-ности); *ц. незначная* – ці́нність неречова́; *ц. объявленная* – показана ці́нність; *-сти переходные* – перехідні ці́нності; *представляют большую -ность* – бу́ти дуже ці́нним, становити велику ці́нність; 2) (*стоимость*) – ва́ртість (-тости), ко́штовність (-ности); 3) (*ценная вещь*) – ко́штовна річ; *ценности:* – а) ко́штовні речі, б) ці́нні папе́ри, ці́нності.

Ценный: 1) (*о бумаге, о мнении, о вещах*) – ці́нний, ко́штовний; 2) (*о почтовых отправлениях с обозначенной ценой*) – оці́нований.

Ценовщик, -щица – цінува́ч (-ча́), цінува́чка, цінува́льник (-ка), цінува́льниця.

Центр – осере́док (-дку), центр (-тру); *ц. города* – середмі́стя; *ц. тяжести* – осере́док ваги; *бумага из центра* – папі́р (лист) із це́нтру.

Централизация – центра́лізація, зосере́дження.

Централизовать – центра́лізува́ти, сов. – зцентра́лізува́ти, зосере́джувати, сов. – зосере́дити.

Центральный (*об обстоятельстве, районе*) – центра́льний, осере́дковий.

Цепь товаропроводящая – товаропро́відний ланцю́г (-га́).

Цех – цех (-ху); *ц. ремесленный* – ремісницький цех.

Цеховой (*о помещении*) – цеховий.

Гражданский (*о праве*) – циві́льний.

Цикл – цикл (-лу).

Цикловой (*о комиссии*) – цикло́вий.

Цирк – цирк (-ку).

Циркулировать – циркулюва́ти.

Циркуляр – обі́жник (-ка), обі́жний лист (-ста́); *согласно -ра* – згі́дно з обі́жником.

Циркулярне – обі́жно.

Циркулярный (*о письме*) – обі́жний.

Цитата – цита́та, по́дані слова́.

Цитировать – цитува́ти, подава́ти, чи́ї слова́.

Цифра – цифра; (*обозначение, число*) – число́; *ц. круглая, округленная* – заокру́гене число́; *ц. относительная* – релятивне число́; *ц. произвольная* – дові́льна цифра; *-ры гадательные* – здо́гадні числа́; *-ры контрольные* – контро́льні числа́; *-ры суммовые* – сумові цифри.

Цифровой (*о данных*) – цифро́вий.

Цирюльня – гол'я́рня, ци́люрня.

Чайная – ча́йна (-ної).

Час (*мера времени*) – година; *ч. академический* – академі́чна година; *ч. рабочий* – робі́тна, робо́ча година; (*в учрежден.*) – урядо́ва година; *-сы незначительные* – неурядо́ві години; *-сы приемные* – години на прийма́ння, години прийма́ти; *-сы служебные, присутственные* – урядо́ві години, години (на) урядува́ння; *без пяти минут шесть часов* – за п'ять (хви́лин) шосто́; *без четверти пять* – за чверть п'я́та; *в дневные часы (приходит)* – уде́нь; *в час, два, три (и т. д.)* – о пе́ршій дру́гій, тре́тій і т. д. годині, в пе́ршій, дру́гій, тре́тій і т. д. годині, в пе́ршу, дру́гу, тре́тю і т. д. годину; *в 24 часа* – в 24 години, протя́гом 24 годин; *в пол пятого (часа)* – (о) пів на п'я́ту; *в четверть пятого* – (о) чверть на п'я́ту; *в продолжение, течение часа* – (че́рез) годину, ці́лу годину; *двадцать минут третьего* – два́дцять (хви́лин) на тре́тю; *за час сделать* – в годину зроби́ти; *который час?* – ко́тра година?; *по часам платит* – від години (погоди́нно плати́ти); *по часам работать* – від години пра́цюва́ти, погоди́нно пра́цюва́ти; *по целым часам ожидать* – чека́ти ці́лими годинами; *половина второго* – пів на дру́гу; *ровно в 5 часов* – то́чно (рі́вно) о п'я́тій годині; *с часу на час* – з години на

годину, щогодини; *семь часов* – сім годин, *сьома година*; *час-от-часу* – щораз, дедалі; *через час* – за годину; *четверть девятого* – чверть на дев'яту.

Часовой (*на посту*) – вартовий (-во́го), вартовик (-ка), вартівник (-ка́).

Часовой (*прил.*): 1) (*о времени*) – годинний; 2) (*об относящейся к часам принадлежности*) – годинниковий.

Часовщик – годинника́р (-ря).

Частичный (*о разрешении вопроса*) – частко́вий, частинний.

Частник – прива́тник (-ка).

Частно – приватно.

Частновладельческий (*об имуществе*) – приватновла́сницький.

Частнопрактикующий (*врач*) – прива́тний.

Частность – дета́ль (-лю) (*м. р.*) – подро́биця; *в -сти* – зокре́ма, зосі́бна.

Частный: 1) (*неофициальный, о заведении, о лицах*) – прива́тний; 2) (*отдельный, о вопросе, жалобе, случае*) – окре́мий, побі́чний; 3) (*составляющий часть, об итоге*) – частко́вий.

Часть – частина, ча́сть (-сти); (*доля*) *ча́стка, па́йка*; *ч. воинская* – військо́ва частина; *ч. нотариальная* – нотаріа́т (-ту); *ч. основные* – голо́вні частини; *ч. пожарная* – поже́жна частина; *ч. составная* – складо́ва частина; *ч. ударная* – уда́рна частина; *ч. учебная* – навча́льна частина; *частью* – поча́сти, частиною; *большей частью, по большей части* – здебі́льшого, найбі́льш, перева́жно; *быть знатоком по части чего* – зна́тися на чо́му; *из причитающейся мне части* – з нале́жної мені́ ча́стки; *остальная часть* – ре́шта; *платить частями, по частям* – платити частинами, платити ра́тами; *по судебной части (служить)* – в суді́; *по части торговли он...* – в торго́влі він..., щодо торго́влі, то він...; *по -ти этого* – про це, на це, в цій спра́ві; *работающая часть членов профсоюза* – робі́тна (заробля́ща) частина профспі́лчан; *уплатить остальную часть* – запла́тити ре́шту; *уплатить по -тям* – запла́тити частинами, ра́тами; *это по нашей -ти* – це на́ша справа, це до нас нале́житься, це на́ша компете́нція.

Часы: 1) (*механизм*) – годинник (-ка), дзига́рі (-рів); *ч. башенные* – дзига́рі вежо́ві; *ч. карманные* – кишенько́вий годинник; *ч. стенные* – (на)сті́нний годинник; *иметь точные часы* – ма́ти ві́рного годинника; *часы вперед* – годинник пока́зує впе́ред, годинник поспі́шає; *часы отстают* – годинник спі́знюється, запі́знюється, відста́є; *часы уходят, часы спешат* – годинник поспі́шає; 2) (*в выражении*): *на часах (стоять)* – на ва́рті.

Чек – че́к (-ка); *ч. ордерный* – о́рдерний че́к; *ч. переводный* – переказо́вий че́к; *ч. платежный* – платі́жний, опла́тний че́к; *ч. погашенный че́к* – тамо́ваний; *ч. просроченный* – за́да́внений че́к; *ч. на пред явителя* – че́к на подавця, оказо́вий че́к.

Чеканить (*монету*) – бити, вибива́ти, карбува́ти.

Чеканный (*о монете*) – битий, вибитий, карбо́ваний.

Чековый (*о книжке*) – че́ковий.

Человек (*в выражениях*): *ч. деловой* – діло́ва людина; *ч. понимающий дело* – тяму́ща в спра́ві людина; *ч. нужный* – потрі́бна людина; *ч. полезный* – корисна людина; *ч. стоящий* – ва́рта людина; *найти подходящего -ка* – зна́йти відпо́відну людину.

Червонец – черво́нець (-нця).

Черед (*очередь*) – черга.

Чередоваться – чергува́тися.

Чернила – чорни́ло.

Чернильница – калама́р (-ря), чорни́лиця.

Чернильный (*о карандаше*) – атраменто́вий.

Черновик, -вая – чорне́тка; *приложено в -ке* – до́дано чорне́ткою.

Чернорабочий – чорнороб (-ба).

Черта: – 1) риса; (*черточка*) – риска; в *общих чертах* – загальними рисами, загально;
2) (*полоса*) – смуга; 3) (*граница*) – межа; ч. *городская* – міська межа; ч. *городского поселения* – територія міста, міська територія; ч. *пограничная* – кордонна межа, кордон (-ну); в *черте города, оседлости* – в межах міста, осілости.

Чертеж – рисунок (-нка).

Чертежник, -ница – рисовник (-ка), рисувальник (-ка).

Чертежный (*о принадлежности*) – рисовний.

Чертить, начертить – рисувати, нарисувати.

Чествование – шанування, вшанування (кого); *состоится -ние* – будуть шанувати.

Чествовать – шанувати, ушанувати, пошанувати.

Честный (*о работнике*) – чесний.

Честь: – 1) честь (-сти); в *честь* – на честь; *иметь честь, считать честью* – мати за честь; *оскорбляют честь* – зневажати когось на чєсті, образити чию честь, покривдити когось в (на) чєсті; *оскорбление чести* – образа чєсті; 2) (*уважение*) – шана; *оказывать честь* – віддавати шану, шанувати, пошанувати.

Чета – пара; ч. *супружеская* – подружжя.

Четверг – четвєр (-рг).

Четверной – четверний.

Четвертной (*о мере*) – чвєртковий.

Четвертушка – чвєртка.

Четверть: 1) (*четвертая часть*) – чвєрть (-ти), чвєртка, чвєртина; без **-ти два (часа)** – за чвєрть друга (година); в *четверть пятого* – (о) чвєрть на п'яту; *четверть-процентный* (*о сборе*) – чвєртьвідсотковий; *четверть третьего (часа)* – чвєрть на трєтю; 2) (*мера жидкости, сыпучих тел*) – чвєртина, чєтвєрть (-ти).

Четкость – читкєсть (-кости); (*о звуке*) – виразнєсть (-ности); ч. в *работе* – яснєсть (тєчнєсть) у роботі; ч. *почерка* – читкєсть руки; ч. *произношения* – виразнєсть вимови.

Четный (*о номерах*) – парний.

Четырехдневный (*об отлучке*) – чотиридєнний.

Чин (*порядок*) – чин (-ну), порядок (-дку); *чин-чином* – як слїд, як вєдється, як годиться.

Чинить, очинить (*карандаш*) – загострювати, загострити.

Чинить, починить – ла(го)дити, пола(го)дити, направляти, направити.

Чинить, учинить – чинити, учинити, робити, зробити, дїяти, вдїяти; *постоянно чинить препятствия* – разу-раз чинити (робити) перешкодї, раз-раз на перешкодї (на завадї) ставати.

Численность (*количество*) – числє, кїлькєсть (-кости); ч. (*народо*)*населения* – кїлькєсть людности.

Численный (*о составе*) – числовий.

Числить – числити, лїчити, рахувати (що за ким).

Числиться – лїчитися, рахуватися, бути приписаним; (*быть на счету*) – під рахунком бїти; *имущество числится за учреждением* – майно записане за установєю, майно належить установї; *он числится главой этого учреждения* – він є голова цїєї установї; *он только числится главой учреждения* – його тїльки мають за голову установї.

Число: – 1) числє; ч. *круглое (стат.)* – окрїгле числє; ч. *огульное* – грїбе (гуртовє, огульне) числє; **-ла относительные** – релятивнї числа; **-ла средние** – пересїчнї числа; *бессчетное число раз* – бєзлїч разїв; в *равном -ле* – рївним числєм, рївно; в **-ле их** – помїж них; *включая в то -ло* – залїчуючи до тєго числє, беручи заразєм; *входит в -ло чего* – бїти в числї чєго, бїти помїж чим; *выставляют -ла* – ставити, поставити дату,

датува́ти, податува́ти; *из -ла (членов)* – *-поміж, з...*; *занести в -ло чего* – залічити до чо́го, залічити до чо́го; *отпускать по -лу заявителей* – видава́ти відповідно до числа́ заявників; *по -лу пятый (в очереди)* – з ряду́ п'ятий; *по числу (членов): а) (превышают)* – число́м; б) (*выдавать*) – на число́, відповідно до числа́; *принадлежать к числу организаций* – належати до організацій; *принимать в -ло* – зачисляти, зачислити; *состоят в -ле кого, чего* – бути, перебувати в числі, лічитися поміж ким; *средним числом* – пересічним число́м, пересічно; 2) (*месяца*) – число́; *каждое первое число (представляют)* – що першого числа́; *не позже 15 числа* – не да́лі, як 15 числа́; *отношение от 5 числа текущего месяца* – лист з 5 числа́ цього́ місяця; *отношение от 5 числа ноября месяца* – лист з п'ятого числа́ листопада; *по указанное число* – до зазначеного числа́; *представляют число (месяца)* – записувати (підписувати) число́, ставити число́, датува́ти, ставити да́ту.

Числовой (о порядке) – числовий.

Чистка – чищення; ч. (*личного состава учреждения*) – пересіва́ння, чищення, перебі́р (-бо́ру); ч. (*сажи*) – о́трус (-су); *производит -ку личного состава учреждения* – пересіва́ти (чистити) особовий склад устано́ви.

Чисто: – 1) чисто; 2) (*по существу*) – су́то; *-то экономические условия* – су́то економічні умо́ви.

Чистовик, -ая – чистовик (-ка́), чистова́, чистий примі́рник; (*тетрадь*) – чистовий зшиток.

Чистоганом – готівкою, готівими гроши́ма.

Чистосортный – чистосор́тний.

Чистый (о доходе) – чистий; (о золоте) – щирий; (о правде) – са́мий.

Читальня – чита́льня; (*изба-читальня*) – хата-чита́льня.

Читатель, -ница – чита́ч (-ча́), чита́чка.

Читать, прочитать: – 1) читати, прочита́ти; ч. *вслух* – чита́ти вго́лос; ч. *громко* – чита́ти го́лосно; *читается с трудом* – ва́жко (в)чита́ти, прочита́ти; *доклад читался 5 часов* – до́повідь читано 5 годин; 2) (*читать лекции, преподавать*) – виклада́ти, викласти, чита́ти.

Член: (о лице, участвующем в чем-либо) – уча́сник (-ка), член (-на); (о женщине) – уча́сниця, членки́ня, чле́нка; ч. *академии наук* – акаде́мік (-ка); ч. *артели* – арті́льник (-ка); ч. *артели трудовой* – трударті́льник (Н); (о женщ.) – трударті́льниця; ч. *братства* – бра́тчик (-ка); ч. *горсовета* – член міської ра́ди, міський радник (-ка); ч. *действительный* – справжній член; ч. *клуба* – клуб'я́нин (-на) (Н); (о женщ.) – клуб'я́нка; ч. *коллектива* – уча́сник (член) колективу́, колективник (-ка) (Н); (о женщ.) – колективни́ця (Н); ч. *коммунистической партии* – член кому́ністичної па́ртії, па́ртієць-кому́ніст, (р. п.) – па́ртієць-кому́ніста; ч. *кооператива* – пайовик кооперативу́, кооперативник (-ка) (Н); (о женщ.) – кооперативни́ця (Н); ч. *корреспондент* – уча́сник-кореспонде́нт; ч. *кружка* – уча́сник гуртка́, гуртя́нин (-на); (о женщ.) – гуртя́нка; ч. *непременный* – неодмінний уча́сник; ч. *общества (гражданин)* – громадя́нин (-на); (о женщ.) – громадя́нка; ч. *паевого общества, товарищества* – пайовик (-ка́); (о женщ.) – пайови́чка; ч. *партии* – па́ртієць (-ійця), па́ртієць (-ка); (о женщ.) – па́ртієць (-ка); ч. *подпольной организации* – підпі́льник (-ка) (Н); (о женщ.) – підпі́льниця (Н); ч. *пожизненный* – дові́чний уча́сник; ч. *постоянный* – пості́йний уча́сник; ч. *почетный* – поче́сний уча́сник; ч. *правления* – виді́ловий; ч. *президиума* – уча́сник президі́ї; ч. *секретариата* – уча́сник секретаріату́; ч. *совета* – радник (-ка); ч. *-соревнователь* – уча́сник-співстаранник, співстаране́ць (Н); (о женщ.) – уча́сниця (членки́ня)-співстаранни́ця (Н); ч. *сотрудник* – уча́сник-співробі́тник; (о женщ.) – співробі́тниця; ч. *членкиня* – співробі́тниця; ч. *союза* – спілча́нин (-на); (о женщине) – спілча́нка; ч.

староста – староста; *ч. товарищества* – спільник, товариш, учасник товариства; *ч. цеха портняжного* – кравець-цеховик (*р. п.* – кравця-цеховика); (*о женщ.*) кравчиня-цеховичка.

Членский (*о книжке*) – учасницький, члєнський.

Членство – учасництво, члєнство.

Чрезвычайный (*о мерах, налоге, собрании*) – надзвичайний.

Чрезмерный (*о требовании*) – надмірний.

Чтение – читання; *ч. беглое* – швидке читання; *ч. вторичное, второе* – читання вдруге, друге читання; *ч. первое* – читання вперше, перше читання.

Чтец, чтица – читальник (-ка), читальниця, читець (-тця), чितिця.

Чтить, почтить – шанувати, ушанувати.

Чувствовать, почувствовать – почувати, почувіти, відчувати, відчуіти; *ч. себя виновным* – відчувати, що винен, почувати свою провину; *ч. себя обязанным кому* – почувати свій обов'язок, почуватися до обов'язку перед ким; *ч. себя хорошо, плохо* – матися, почувати себе добре, зле.

Чужестранец – чужоземець (-мця), чужоземка, чужинець (-нця), чужинка.

Шаблон – шабльон (-ну), модло; *по -ну:* а) (*сделать вещь*) – за шабльоном; б) (*шаблонне*) – шабльоново.

Шаблонный (*о примере, о мерке*) – шабльонівий, модловий.

Шаг – ступінь (-пеня), крок (-кроку); (*поступок*) – учинок (-нку); *на каждом шагу:* а) (*в пространстве*) – скрізь і всюди; б) (*во времени*) – щоразу; *предпринять дальнейшие шаги* – ужити дальших заходів.

Шайка – банда, згряя.

Шалаш (*ямарочный*) – ятка.

Шанс – шанс (-су).

Шантажировать – шантажувати.

Шапирографист, -ка – шапірографіст (-ста), шапірографістка.

Шар (*в избирательной урне*) – кулька, галька; *выбирать -ми кого* – кульками обирати кого, гальки кидати (класти) на кого.

Шаткий (*о положении*) – непевний, хиткий.

Шахта – шахта, копальня.

Шахтер – шахтар (-ря).

Швейцар – швайцар (-ра).

Шеренга – шерєг (-гу), лава; *ставит в -гу* – ставити в лаву, шерєгувати.

Шереховатость (*изложения*) – шершавість (-вості).

Шерстобойня – шаповальня.

Шествие – похід (-ходу); *ш. погребальное* – похоронний похід; *ш. торжественное* – урочистий похід; *ш. триумфальное* – тріумфальний похід.

Шеф – шеф (-фа).

Шефский (*об обязанности*) – шефський.

Шефство – шефство.

Ширина – ширина; *в -ну, -ною* – завширшки, уширшки, ушир.

Ширить, расширить (*деятельность, предприятие и т. д.*) – ширити, поширяти, поширити (діяльність, підприємство).

Шифр – шифр (-ру).

Шифровальщик – шифровник (-ка), шифрівник (-ка).

Шифрованный (*о телеграмме*) – шифрований.

Шифровать – шифрувати.

Шкала – скаля.

Шкаф – ша́фа, ша́хва; *ш. вертикального хранения бумаг* – ша́фа сторчового перехо́вування папе́рів, ша́фа (щоб) сторч держа́ти папе́ри; *ш. книжный* – ша́фа на книжки; *ш. несгораемый* – вогнетрива́ла ша́фа; *в шкафах* – в шафа́х, по шафа́х.

Школа – шко́ла; *ш. сельско-хозяйственная* – шко́ла сільсько́го господа́рства; *школа-передвижка* – переї́зна шко́ла; *ш. показательная* – показо́ва (зразко́ва) шко́ла; *ш. пчеловодства* – шко́ла пасі́чництва; *ш. ремесленная* – реме́снича шко́ла; *в -лу ходит* – до шко́ли ходи́ти; *определять в -лу* – віддава́ти, відда́ти до шко́ли.

Школьник, -ница – школя́р (-ра́), школя́рка.

Школьники (*соб.*) – школя́рство, школя́рі.

Школьный (*о возрасте, здании*) – шкільни́й.

Шнуровать, прошнуровать – шнурова́ти, прошнурова́ти.

Шорный (*о ряде*) – лимарни́й.

Шоссе – соша́, сошови́й шлях, гостине́ць (-нця) (*гал.*).

Шоффер – шофе́р (-ра); *быть -ром* – бу́ти за шофе́ра, шоферува́ти.

Шпион, -ка – шпигу́н (-на́), шпигунка, шпіо́н (-на), шпіо́нка.

Шпионаж – шпигунство, шпіона́ж (-жу).

Шрифт (*типогр.*) – шриф́т (-ту); *ш. жирный* – шриф́т гру́бий; *ш. печатный* – шриф́т друка́рський; *ш. убористый* – шриф́т ті́сний.

Штаб – штаб (-бу); *ш. главный* – генера́льний, голо́вний штаб.

Штамп – шта́мп (-пу).

Штамповать – шта́мпува́ти.

Штат – штат (-ту); *ш. существующий* – тепе́рішній штат; *в штате (состоящий)* – штатни́й; *за -том* – поза штато́м; *-ты разбухли* – штати́ розросли́ся; *по -ту* – у штати́; *по -ту не положено* – у штати́ нема́; *сверх -та* – пове́рх штату́, над штат, над штато́м; *сокращать штаты* – звужува́ти, звузита́, зме́ншувати, зменши́ти штати́; *назначить с зачислением в штат* – призначити́, зачисливши́ в штат; *уволить по сокращению штатов* – звільни́ти, бо зме́ншено штат.

Штатный (*о должности*) – штатни́й.

Штатский (*об одежде*) – циві́льний.

Штемпелевать – шта́мпува́ти.

Штемпель – шта́мп (-мпу); *ш. погасительный* – тамі́вний (Н) шта́мп.

Штраф – штра́ф (-у); *ш. денежный* – штра́ф грошо́вий, ка́ра грошово́а; *подвергнуть денежному -фу* – накла́сти грошову́ ка́ру; *подвергнуться денежному -фу* – підпа́сти ка́рі грошові́й, бу́ти оштрафовани́м; *сложит с кого штраф* – скасува́ти ко́му штра́ф.

Штрафной (*о журнале*) – штрафови́й.

Штрафовать, оштрафовать – штрафува́ти, оштрафува́ти; (*деньгами*) – накла́дати, накла́сти грошову́ ка́ру (на ко́го), штрафува́ти, оштрафува́ти грі́шми.

Штриховать, заштриховать – штрихува́ти, заштрихува́ти.

Штудировать – вивча́ти, студіюва́ти.

Штука (*изделия*) – шту́ка; (*полотна*) – суві́й (-во́ю).

Эвакуационный (*об отделе*) – евакуа́ційний.

Эвакуация – евакуа́ція.

Эвакуировать – евакуува́ти.

Эквивалент – еквіва́лент (-ту), рівнова́ртник (-ка).

Эквивалентный – еквіва́лентний, рівнова́ртий.

Экзамен – іспит (-ту); *э. письменный* – іспит на письмі́, письмо́вий іспит; *э. по истории* – іспит з істо́рії; *э. приемный* – вступни́й іспит; *э. устный* – іспит з уст, у́сний іспит; *держат -мен* – скла́дати іспит.

Экзаменатор – іспитува́ч (-ча́), іспито́вець (-вця); (*о женщ.*) – іспитува́чка, іспито́вниця.

Экзаменационный (о работе) – іспитовий.
Экзаменовать – іспитувати з чо́го.
Экзаменующийся – іспитованець (-нця) (Н).
Экземпляр – примірник (-ка); **-ры разрозненные** – порізнені примірники; в **одном -ре** – в одному примірнику, одним примірником.
Экипаж (на корабле) – екіпаж (-жу), команда на судні.
Экипировать: 1) (одеть) – зодягти; 2) (снарядить судно) – риштувати, обриштувати, обриштувати.
Экипировка: 1) зодяг (-гу); (действ.) – зодягання, зодягнення; 2) (снаряжение судна) – обриштування; (действ.) – обриштування, обриштування.
Эконом, -ка – економ (-ма), економка.
Экономить, сэкономить – економити, зкономити, ошаджати, ошаджувати, заощадити.
Экономический (о кризисе) – економічний.
Экономия – економія; (бережливость) – ошадність (-ности), економність (-ности), ошад; режим **-мии** – режим ошадности.
Экономность – ошадність (-ности), економність (-ности).
Экономный (о расходовании) – ошадний, економний.
Экскурсант – екскурсант (-та).
Экскурсионный (о бюро) – екскурсійний.
Экскурсия – екскурсія.
Экспедитор – експедитор (-ра), розсилач (-ча), посилач (-ча).
Экспедиторский (об обязанностях) – експедиторський.
Экспедиционный (о конторе) – експедиційний, розсильний.
Экспедиция: 1) (экспедицион. отдел) – експедиція, розсильний відділ, розсильна частина; 2) (воен.) – експедиція; **снаряжать, отправляют -цию** – виряджати, вирядити експедицію.
Эксперимент – експеримент (-ту), дослід (-ду), спроба.
Экспериментальный (о школе, методе) – експериментальний, дослідний, спробний.
Эксперт (по чему) – експерт на що.
Экспертиза – експертиза.
Эксплоататор – визискувач (-ча), визискувачка, експлуататор (-ра), експлуататорка.
Эксплоатационный (об отделе) – експлуатаційний.
Эксплоатация: 1) (человека) – експлуатація, визиск (-ску); (действ.) – експлуатування, визискування; 2) (природных богатств) – експлуатація, розроблювання, розроблення, використання, використання.
Эксплоатировать: 1) (человека) – визискувати, експлуатувати; 2) (природн. богатства) – експлуатувати, розробляти, використовувати.
Экспонат – експонат (-та), виставне.
Экспонент – експонент (-та), виставник (-ка).
Экспонировать – експонувати, виставляти.
Экспорт – експорт (-ту), вивіз (-возу).
Экспортер – експортер (-ра), вивізник (-ка).
Экспортировать – екпортувати, вивозити.
Экспортный (о товаре) – експортівий, вивозівий.
Экстерн – екстерн (-на); **-ном держать** – іспитуватися як екстерн.
Экстраординарный (о случае, расходе) – екстраординарний, надзвичайний.
Экстренный (о деле) – нагальний, негайний; (внеочередной, о заседании, о поезде) – позачерговий, екстрений, спеціальний.
Эlevator – елеватор (-ра).

Электричество – елѣктрика.
Электрификация – елѣктрифікація.
Элементарный (о познаниях) – елементарний; (начальный) – початковий.
Эмигрант, -ка – емігрант (-та), емігрантка.
Эмиграция – еміграція; в **-ции** находится – на еміграції перебувати.
Эмигрировать – емігрувати; сов. – земігрувати.
Эмиссар – емісар (-ра).
Эмиссионный (о банке) – емісійний.
Эмиссия – емісія.
Энергичный (о работнике, о мерах) – енергійний.
Эпидемический (о заболеваниях) – пошесний, епідемічний.
Эпидемия – пошесть (-сти), епідемія.
Эпизодический (о лекции) – епізодичний, разовий; (о случае) – окре́мий, епізодичний.
Эскадра – еска́дра.
Эскадрилья – ескадрилья, малá еска́дра.
Эстафета – естафета.
Этаж – по́верх (-ху); э. *подвальный* – підмур'я (Н); *дом в три этажа, трехэтажный* – будинок на три поверхи.
Этап – ета́п (-пу); э. *конечный* – остáнній ета́п; по **-пу** – ета́пом.
Этапный (о пункте, лице) – ета́пний.
Эшелон – ешельо́н (-ну).
Юбилей – ювіле́й (-лею).
Юбилейный (о годе) – ювіле́йний.
Юбиляр – ювіля́т (-та).
Юридический (о лице) – юридичний, правничий.
Юрисдикция – юрисдикція.
Юрисконсульт – юрисконсульт (-та), правопоря́дник (-ка).
Юриспруденция – правозна́вство, юриспруденція.
Юрист – юри́ст (-ста), правник (-ка́).
Юстиция – юсти́ція.
Ябеда – 1) на́клеп (-пу); 2) (*ябедник*) – накле́пник (-ка).
Ябедник, -ца – накле́пник (-ка), накле́пни́ця, шепотинник (-ка), шепотинни́ця.
Ябедничать, наябедничать – клепа́ти, наклепа́ти, робити, зробити на́клеп.
Ябедничество – накле́пни́цтво, на́шепти (-тів).
Явитель, -ница – пока́зник (-ка), пода́вець (-вця).
Явившийся – прибу́лий.
Явка: 1) (*прибытие*) – прибуття, о́каз (-зу) (Н); я. *в суд* – прибуття до су́ду, прибуття на суд, о́каз пе́ред суд; я. *личная* – особисте прибуття, о́каз особистий; *необходима личная -ка* – треба о́каза́тися (прийти) особисто; *явка всех членов президиума обязательна:* – а) бу́ти всім учасникам президі́ї неодмі́нно; б) повинні прибу́ти всі учасники президі́ї неодмі́нно; 2) (*предъявление*) – пока́з (-зу), подáння; *явка документов производится от 10 до 2 часов дня* – докúменти подають з 10 до 2 години дня.
Явление: – 1) явище, з'явище; я. *недопустимое* – недозволéнне явище; я. *родственное* – споріднене явище; я. *рядовое* – звичáйне явище; 2) (*театр.*) – ява.
Являют, явить (*предъявляют*) – пока́зувати, показáти, подава́ти, подати.
Являются, явиться: – 1) явля́тися, явита́ся, з'явля́тися, з'явита́ся, прихóдити, прийти, прибува́ти, прибу́ти; *являются за деньгами* – прихóдити по гро́ші; *являются лично* – самому́ прихóдити, з'явля́тися особисто; *являются на службу, на работу* – прихóдити

на посаду, на роботу, на працю; *являться на суд* – становитися на суд, ставати на суд, ставати перед судом, ставитися до суду; *являться по начальству* – являтися начальству; *вас просят явиться* – вас просять прибути; (*прийти*); 2) (*кем, чем*) – бути ким, за кого, бути чим, правити за що; (*составлять что*) – становити що, бути чим, ставати, стати; *являются причиной чего* – бути, стати за причину, спричинятися, спричинитися до чого; *являются ручательством* – бути запорукою; *является* – є, становить; *должно явиться доказательством* – має бути за довід (як довід); *явилась надобность* – зайшла потреба; *является невозможным исполнить* – не можна виконати, неможливим стає виконати; *он является представителем предприятия* – він є відпоручник (він за відпоручника) підприємства; *это является материалом для...* – це становить (є) матеріал до...; *это является результатом* – це (є) наслідок.

Явный (о небрежности, ошибке) – явний, видимий; (*явствующий*) – видний.

Явочный (о порядке) – без дозволу, оказовий (Н).

Явствовать – бути видним, впливати з чого, виходити з чого; *это явствует из протокола* – це видно з протоколу.

Язык (речь) – мова; *я. государственный* – державна мова; *я. господствующий, преобладающий* – переважна мова, мова більшості; *я. официальный* – урядова мова; *я. преподавания* – викладова мова; *я. родной* – рідна мова; *я. юридический* – правнича (юридична) мова; *владеет каким-либо -ком* – орудувати якою мовою, уміти говорити або писати якою мовою; *изъясняются на понятном -ке* – говорити зрозумілою мовою; *овладеть -ком* – опанувати мову.

Яма выгребная – яма на сміття, вигрібник (-ка).

Ямщик (*извозчик*) – візник (-ка).

Январь – січень (-чня).

Январьский (о событиях) – січневий.

Ярлык (*наклейка*) – налічко, наліпка.

Ярмарка – ярмарок (-рку); *я. годичный* – роковий ярмарок; *я. контрактная* – контрактний ярмарок; *-ку отбыть* – від'ярмаркувати.

Ярмарочный (о дне) – ярмарковий.

Ясли (*детские*) – ясла, дитячий захисток.

Ясный – ясний, з'ясований; (*понятный*) – зрозумілий; (*четкий, о почерке*) – розбірний; *вопрос ясен* – питання з'ясоване, справа ясна.

Ячейка – осередок (-дку).

Ящик (*укупорочный*) – ящик (-ка); (*с крышкой*) – скринька; (*большой*) – скриня; (*в столе*) – шухляда, шухлядка; *я. денежный* – грошова скринька, скриня (скринька) на гроші; *я. для жалоб* – скринька на скарги; *я. для писем* – скринька на листи; *я. для сору (при усадьбах)* – загородка (скриня) на сміття; *я. карточный* – скринька на картки; *я. почтовый* – поштова скринька, скринька на листи; *я. распределительный (для бумаг)* – розподільна скринька, скринька на розподілені папери; *я. сорный, мусорный* – ящик (коробка) на сміття, смітниця; *я. товарный* – крамовий ящик; *я. упаковочный* – ящик пакувальний.